

TAHOE

**Avtomobildan
foydalanish qo'llanmasi**

FAQAT TAVSIYA ETILGAN NOETILLANGAN YONILG'INI MUQARRAR QO'LLANG!

Ushbu avtomobilning dvigateli avtomobil ishlanmalari sohasidagi so'ngi yutuqlar bilan muvofiqlikda loyihalashtirilgan va qurilgan.

Bu atrof-muhitni muhofaza qilishning tejamkor, texnik takomillashtirilgan va muvofiq modelidir.

Dvigatelni tegishli tarzda ishlashi uchun faqat noetillangan yuqori sifatli yonilg'ini qo'llash zarur.

"Avtomobilni haydash va boshqarish - Yonilg'i" bo'liminining 8-65-betlarini ko'ring. Yonilg'ining boshqa turlarini qo'llanilishi avtomobilning ekspluatatsion xarakteristikalarini yomonlashishiga olib kelishi va kafolatni bekor qilinish sababi bo'lib qolishi mumkin!

Ushbu qo'llanmada zikr etiluvchi nomlanishlar, logotiplar, firma belgilari, shiorlar, avtomobil modellarining nomlanishlari va avtomobil kuzovida joylashtiriluvchi naqshlar, jumladan GM nomlanishi, GM logotipi, CHEVROLET nomlanishi, CHEVROLET Truck, TAHOE va Z71 firma belgilari General Motors LLC kompaniyasi, uning sho'ba korxonalarini, filiallari yoki litsenziarlarining ro'yxatdan o'tkazilgan savdo belgilari va (yoki) ular xizmat ko'rsatishi belgilari hisoblanadi.

Ushbu qo'llanmada ta'riflanuvchi ba'zi funksiyalar opsiyalar hisoblanadi va ular xaridor tomonidan buyurtma qilinmaganligi, alohida modifikatsiyalar yoki mintaqalar uchun ko'zda tutilmaganligi munosabati bilan, yoki qo'llanmani nashr qilishga topshirilganidan keyin avtomobilning konstruksiyasiga, uning standart yoki opsional asbob-uskunalariga o'zgartirishlar kiritilishi munosabati bilan mavjud bo'lmasligi mumkin.

Agar avtomobil Duramax dvigateli bilan jihozlangan bo'lsa, ushbu dvigatel haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Duramax dizel dvigateli bo'yicha ilovada ko'ring.

Sizning avtombilingizni jamlanmasi va u yoki bu funksiyalarning mavjudligi haqidagi ma'lumotlarni uni xarid qilishda rasmiylashtirilgan hujjatlarda topish mumkin. Mazkur qo'llanmani undan zarurat tug'ilganda foydalanish imkoniga ega bo'lish uchun avtomobilning salonida saqlang.

Chevrolet avtomobilini xarid qilganingiz uchun Sizdan minnatdormiz.

MUNDARIJA

1. Kalitlar, eshiklar va oynalar	1-1
2. O'rindiqlar va himoya tizimlari	2-1
3. Buyumlarni saqlash uchun joylar	3-1
4. Boshqaruv asbob-uskunalari va organlari	4-1
5. Yoritish tizimi	5-1
6. Axborot-ko'ngilochar tizim	6-1
7. Iqlim-nazoratni boshqarish organlari	7-1
8. Avtomobilni haydash va boshqarish	8-1
9. Avtomobilni parvarishlash	9-1
10. Ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish	10-1
11. Texnik ma'lumotlar	11-1
12. Mijoz haqida ma'lumot	12-1

AVTOMOBIL EGASINING DIQQATIGA

Mazkur Qo'llanmadan qanday foydalaniladi

- Mazkur qo'llanmada ushbu modelning barcha opsiyalari va asbob-uskunalarini ta'riflangan.** Turli mintaqalar uchun modifikatsiyalar va tayyorlanishlarning farqlanishi, hamda qo'shimcha asbob-uskunalar va akcessuarlar mavjud bo'lmasi yoki mavjudligi sababli menyuning alohida elementlari va funksiyalarining tavsifi sizning avtomobilningizga nisbatan qo'llanilmasligi mumkin.
- Qo'llanmaning birinchi sahifasidagi va har bir bo'limlarning boshlanishidagi mundarijalar sizga qo'llanma qanday tuzilganligini tushunishga yordam berishi mumkin.**
- Avtomobilning axborot tizimi displaylaridagi ma'lumotlar sizning ona tilingizda aks ettirilmasligi mumkin.**

Xavf-xatar, ogohlantirish va diqqat

Avtomobilning yopishtirma yorliqlarida va mazkur qo'llanmada mavjud bo'lgan ogohlantirishli xabarlar, xavf-xatarlarni va ushbu xavf-xatarlardan saqlanish yoki ularni susaytirish uchun nima qilish kerakligini tavsiflaydi.

⚠ OGOLANTIRISH!

Ushbu belgilanish oqibati avtomobil shikastlanishi bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarning yuqori darajali holatlarini yuzaga kelishi ehtimoliga ko'rsatadi:

"Hech qanday holatda...", "Taqiqlanadi" yoki "... uchun yo'l qo'yilmaydi".

⚠ XAVF-XATAR!

Ushbu belgilanish, agar oqibati og'ir jarohat yetkazish yoki o'lim bo'lib qolishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarning yuqori darajali holatlarini yuzaga kelish ehtimoli bo'lsa, qo'llaniladi. Ushbu ma'lumotni e'tiborga olmaslik hayot uchun tahdidning yuzaga kelishiga olib kelishi mumkin.

⚠ DIQQAT!

Ushbu belgilanish oqibati og'ir mayibili bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarning yuqori darajali holatlarini yuzaga kelishi ehtimoliga ko'rsatadi. Ushbu ma'lumotni e'tiborga olmaslik jiddiy jarohatlar olishga olib kelishi mumkin.

Diagonal bo'ylab ustidan chizilgan aylana ko'rinishidagi belgi xavfsizlik texnikasi qoidalariiga rivoja qilishga chaqirish hisoblanadi va quyidagilarni anglatadi:

"Hech qanday holatda...", "Taqiqlanadi" yoki "... uchun yo'l qo'yilmaydi".

Shartli belgilar

Avtomobilning ba'zi komponentlari va ularda o'rnatilgan jadvalchalar matnli xabarlar o'rniغا shartli belgilarga ega bo'ladi. Quyida keltirilgan belgilar ta'sir tamoyilini tafsiflovchi yoki muayyan komponentlarga, tizimlarga/boshqaruv organlariga, xabarlarga, uskunalarga yoki indikatorlarga taalluqli bo'lgan matnli ma'lumotlarni to'ldiradi.

: ushbu belgi avtomobil ekspluatatsiyasi bo'yicha Qo'llanmada saqlanuvchi muvofiq ma'lumotlar yoki yo'l-yo'riqlar bilan tanishib chiqish zarur bo'lgan holatlarda qo'llaniladi.

: ushbu belgi avtomobil ekspluatatsiyasi bo'yicha Qo'llanmada saqlanuvchi muvofiq ma'lumotlar yoki yo'l-yo'riqlar bilan tanishib chiqish zarur bo'lgan holatlarda qo'llaniladi.

: ushbu belgi boshqa sahifada saqlanuvchi ancha batafsil ma'lumotlar bilan tanishib chiqish zarur bo'lgan holatlarda qo'llaniladi.

Avtomobilda qo'llaniluvchi shartli belgilar

Quyida avtomobilda qo'llaniluvchi shartli belgilar tasviri va ularning ma'nosi keltiriladi. Avtomobilning tizimlari haqida ancha batafsil ma'lumotlarni olish uchun mazkur Qo'llanmaning muvofiq bo'limlarini ko'ring.

AVTOMOBIL EGASINING DIQQATIGA

- 💡 : Havoni sovitish tizimi
- 💡 : Havoni sovitish tizimidagi sovitish agenti
- 🏃 : Xavfsizlik yostig'i tizimining ogohlantiruvchi chirog'i
- ABS : Aksiblokirovka tizimi (ABS)
- ❗ : Tormoz tizimidagi ogohlantiruvchi chiroq
- ❗ : Ishlatilgan qismlarni tegishlicha utilizatsiyalash
- ➡️ : Yuqori bosimli suv oqimi ta'siriga tushirmang.
- ⚡ : Dvigatelni sovitish suyuqligining harorati
- 🌿 : Ochiq olovdan foydalanmang!
- 🔥 : Yong'inga xavfli
- 🔥 : Ehtimoliy ro'paradan to'qnashuvning
- ➡️ : Saqlagichlar bloki qopqog'i qulfining joylashuvi
- ⚡ : Saqlagichlar
- ⚡ : ISOFIX/LATCH Bolalar o'rindiqlarini mahkamlash tizimi
- 🔒 : Saqlagichlar bloki qopqoqlarini mahkam yoping.
- ⚠️ : Lane Change Alert (saflanish chog'ida ko'maklashish yordam tizimi)
- ⚠️ : Egallab turgan polosadan bexosdan chiqish to'g`risida ogohlantirish tizimi

- 💡 : Egallab turgan polosadan chiqish to'g`risida ogohlantirish tizimi
- 💡 : Nosozlikning nazorat lampasi («Dvigatejni tekshiring» nazorat lampasi)
- ⚡ : Motor yog'ining bosimi
- PARK : Parkovka chog'ida yordam tizimi
- 🏃 : Oldinda piyoda borligini aniqlovchi indikator
- ⚡ : Quvvat ta'minoti
- ⚠️ : Ort tarafda ko'ndalang yo'nalishda harakatlanayotgan ob'ektlar to'g`risida ogohlantirish tizimi
- 🛠 : Vakolatlangan texnikaviy mutaxassis
- 🔗 : Dvigatelni masofadan ishga tushirish
- 🔗 : «Kamarni bog'lang» ogohlantiruvchi chirog'i
- ⚠️ : Ko'rinnmaydigan zonalarni nazorat qilish tizimi
- ⚠️ : Dvigatelni avtomatik to'xtatish / avtomatik ishga tushirish tizimi
- ⚠️ : Shinalardagi havo bosimining monitori
- ⚠️ : Aksilcharx tizimi/StabiliTrak tizimi/ kurs barqarorligini saqlash tizimi (ESC)
- ⚠️ : Yuqori bosim
- ⚠️ : Oldinda avtomobil borligini aniqlovchi indikator

Yoqilg'i

Avtomobilni oktan soni kamida 95 dan kam bo'limgan yuqori sifatli etillanmangan benzin bilan to'ldiring. Avtomobil shikastlanishini yoki yoqilg'ining ortiqcha sarfini oldini olish uchun oktan soni quyida ko'satilgandan past bo'lgan benzindan foydalanmang. «Yoqilg'i» 8-65 bo'limiga qarang.

1

KALITLAR, ESHIKLAR VA OYNALAR

-
- KALITLAR VA QULFLAR 1-2
  - ESHIKLAR 1-13
  - AVTOMOBILNI HIMOYALASH 1-21
  - TASHQI TOSHOYNALAR 1-24
  - ICHKI TOSHOYNALAR 1-26
  - OYNALAR 1-26
  - TOM 1-29

KALITLAR VA QULFLAR

Kalitlar

⚠ OGOLHLANTIRISH!

Agar avtomobilga bolalar joylashtirilgan bo'lsa, uning salonida radiobrelokni qoldirib ketmang. Bu bolalarni o'zini qanday bo'lsa, boshqa odamlarni ham xuddi shunday jarohatlashi yoki o'limga olib kelishi mumkin. Bola elektr oyna ko'targichni, boshqaruvni boshqa organlarini yoki hatto avtomobilni o'zini harakatga keltirib yuborishi mumkin.

Masofadan boshqarish tizimi radiobrelogi avtomobil saloniga joylashtirilganida, oyna ko'targichlarga uvvat uzatib turiladi, bu esa ko'tarilayotgan oyna bilan bolalarning yoki atrofdagilarning oyqoq-qo'llarini qisilib qolishiga olib kelishi mumkin. Bolalarni avtomobil salonida radiobrelok bilan birgalikda qarovsiz qoldirib ketmang.

Radiobrelokka o'rnatilgan mexanik kalit haydovchining eshigini va qo'lqop qutisini ochadi.

Mexanik kalitni chiqarib olish uchun, brelokning pastki qismida yon tomondagi tugmaga bosing va kalitni tashqariga sug'urib oling. Ushbu tugmani bosmasdan, mexanik kalitni hech qachon sug'urib olmang.

Mexanik kalit shtrix-kodli yorliqqa ega bo'lishi mumkin, u bo'yicha diler yoki malakali chilangar yangi kalitni tayyorlab berishi mumkin. Yorliqni avtomobilidan tashqarida xavfsiz joyda saqlang. Agar kalit almashtirilishi yoki qoshimcha kalit talab etilib qolsa, texnik xizmat ko'stashish stansiyasiga murojaat qiling.

Agar kalit yomon buralishni boshlagan bo'lsa, kalit tilida metallning zarralari yo'qligini ko'ring. Uni cho'tka yoki o'tkir buyum yordamida muntazam tozalab turing.

Agar avtomobil o'rindiqlarni holatini sozlamalarni saqlash funksiyali o'rindiqlar bilan jihozlangan bo'lsa, 1 va 2 xotira uyachalarining tugmalari ostida saqlangan sozlamalar muvofiq tarzda 1 va 2 radiobrelokrlarga bog'lanadi. O'rindiqlar holatini eslab qolish ⇨ 2-5ni ko'ring.

Masofadan boshqarish qurilmasi

Eshiklarning qulflarini masofadan boshqarish radiobrelogini biron bir o'zgartirishlarga yoki takomillashtirishlarga uchratmang. Takomillashtirilgan asbob-uskunalarini qo'llash taqilganadi.

Radiobrelokni ta'sir oralig'i kamayishida:

- Masofani tekshiring. Ehtimol, radiobrelok avtomobildan juda uzoqda joylashgandir.
- Avtomobil joylashishini tekshiring. Boshqa avtomobillar yoki obyektlar signalni bloklashi mumkin.
- Radiobrelokni batareykasini tekshiring. "Batareykalarni almashtirish" paragrafini quyida ushbu bo'limda ko'ring.
- Agar radiobrelok baribir noto'g'ri ishlayotgan bo'lsa, o'z dilingizga yoki shahodatlangan texnik xizmat ko'stashish stansiyasiga murojaat qiling.

Eshiklarning qulflarini masofadan boshqarish tizimining ishlashi

Kalitsiz kirish tizimi, agar radiobrelok 1 m (3 fut) uzoqlikda joylashgan bo'lsa, avtomobil eshiklarni qulfdan yechishga imkon beradi.

Quyida "Eshiklarni qulflarini masofadan boshqarish tizimi ishlashi" paragrafini ko'ring. Radiobrelok avtomobildan 60 m (197 fut) uzoqlikda faoliyat yuritadi.

Radiobrelokning ishiga boshqa omillar ham ta'sir qilishi mumkin. Eshiklarning qulflarini masofadan boshqarish tizimi (kalitsiz kirish) ⇨ 1-2 bo'limni ko'ring.

Q: Barcha eshiklarni qulflarini bloklab qo'yish uchun bosing.

Agar bu funksiya yoqilgan bo'lsa, burilish ko'rsatkichlari qulfflash bajarilganligini tasdiqlab, ikkinchi marta bosishda bir marta miltillaydi. Agar ushbu funksiya yoqilgan bo'lsa, klakson uch sekund chegarasida takroran **Q** bosishda gudok uzatadi. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan qulflash, qulfni ochish, ishga tushirish") ni tanlang.

Q ni bosishda olib qo'chishga qarshi tizim faollandashi. Avtomobil signalizatsiyasi ⇨ 1-20 bo'limni ko'ring.

Agar avtomobil jamlanmasi bilan orqani ko'rish tashqi toshoynalarni avtomatik taxlash ko'zda tutilgan bo'lsa, **Q** tugmani bosishda va uni ushlab turishda toshoynalar bir sekund davomida taxlanadi (agar muvofiq opsiya sozlamalarga kiritilgan bo'lsa). Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni

tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik") ni tanlang.

Q : Faqat haydovchining eshigini ochish uchun bir marta bosing. Agar uch sekund davomida **Q** tugma yani bir marta bosilsa, qolgan barcha eshiklarning ochilishi sodir bo'ladi. Bunda, ichki yoritish yoqilishi mumkin, u 20 sekund davomida yoki o't oldirish yoqilgunga qadar yonib turadi.

Agar bu opsiya yoqilgan bo'lsa, burilish ko'rsatkichlari ochish bajarilganligini tasdiqlab, ikki marta miltillaydi. Agar bu opsiya yoqilgan bo'lsa, tashqi yoritish uskunlari yoqilishi mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan qulflash, qulfni ochish, ishga tushirish") ni tanlang.

Radiobrelokning **Q** tugmasiga bir marta bosishda olib qo'chishga qarshi tizim faolsizlanriladi. Avtomobil signalizatsiyasi ⇨ 1-20 bo'limni ko'ring.

Agar avtomobil jamlanmasi bilan orqani ko'rish tashqi toshoynalarni avtomatik taxlash ko'zda tutilgan bo'lsa, **Q** tugmani bosishda va uni ushlab turishda toshoynalar bir sekund davomida taxlanadi (agar muvofiq opsiya sozlamalarga kiritilgan bo'lsa).

Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va quylayik")ni tanlang
Agar oynalarni masofadan boshqarish yoqilgan bo'lса, toki oynalar to'lq ochilmagunicha, ni bosing va ushlab turing. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan qulflash, qulfnı ochish, ishga tushirish")ni tanlang

 : Yuk bo'linmasini eshiklarini ochish yoki yopish uchun ikki marta bosing.

Orqa ko'tarma eshik harakatlanishini to'xtatish uchun bir marta bosing.

 : Yuk bo'linmasini eshigini oynasini ochish uchun ikki marta bosing.

 : Avtomobilning joylashish joyini aniqlash uchun bosing va ushlab turing.

Bunda uch marta burilish signalari miltillaydi, va uch marta ovozli signal uzatiladi. Trevoga signalini yoqish uchun uch sekunddan ortiq vaqtga tugmani bosing va ushlab turing.

Bunda, burilish ko'rsatkichlari miltillaydi va 30 sekund davomiylikda qaytariluvchi ovozli signal uzatiladi. Kalit yoqilgan holatga o'tkazilishida yoki tugmaga takroran bosilishida, trevoga signalini o'chiriladi. Trevoga signalini o'chirish uchun o't oldirishni o'chirish zarur bo'ladi.

 : Avtomobilni masofadan ishga tushirish uchun avtomobilni tashqarisida joylashgan holda radiobrelokda ni ikki marta bosing.

Agar avtomobil ichkarisida radiobrelok joylashgan bo'lса, uni ishga tushirish imkoniyati bo'lmaydi. Avtomobilni masofadan ishga tushirish 1-9 bo'limgan ko'ring.

Eshiklarning qulflarini masofadan boshqarish tizimining ishlashi

Kalitsiz kirish tizimi radiobrelokni cho'ntakdan, kartmondan, portfeldan va hokazolardan chiqarmasdan salon eshiklarini va yuk bo'linmasining eshigini qulflanish va qulfdan yechilishi imkonini beradi. Radiobrelok yuk bo'linmasi yoki salonnning ochiluvchi eshididan 1 m (3 fut) radiusda joylashgan bo'lishi kerak.

Agar avtomobil shunday tizim bilan jihozlangan bo'lса, u holda eshiklarning tashqi tutqichlarida maxsus tugmalar mavjud.

Kalitsiz kirish tizimi haydovchi eshidagi qulfdan yechish/qulflash tugmasiga birinchi bosishda barcha eshiklarni qulfdan yechish uchun shunday tarzda dasturlash mumkin.

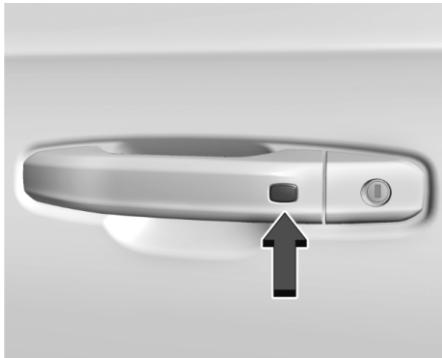
Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan qulflash, qulfnı ochish, ishga tushirish")ni tanlang

Agar avtomobil o'rindiqlarni holatini sozlamalarni saqlash funksiyali o'rindiqlar bilan jihozlangan bo'lса, 1 va 2 xotira uyachalarining tugmalari ostida saqlangan sozlamalar muvofiq tarzda 1 va 2 radiobreloklarga bog'lanadi. O'rindiqlar holatini eslab qolish 2-5ni ko'ring.

Haydovchi eshiklarini kalitsiz qulfdan yechish/qulflash

Eshiklar qulflangan va masofadan boshqarish radiobrelogi haydovchi eshigining tutqichidan 1 metrgacha (3 futgacha) masofada joylashgan va qtda, ushbu eshik tutqichda qulflash/qulfdan yechish tugmasini bosish bilan qulfdan yechiladi. Agar qulfdan yechish/qulflash tugmasini kechiktirmasdan kamida besh sekunddan keyin bolisla, salonnning barcha eshiklari va yuk bo'linmasining eshigi qulfdan yechiladi.

**Haydovchi tomon ko'rsatilgan,
yo'lovchi tomoni - xuddi shunday**

Qulflash/qulfdan yechish tugmasiga bosish barcha eshiklarning quflanishiga olib keladi, agar quyidagi hech bo'lmaganda bir shart bajarilgan bo'lsa:

- Qulflash/qulfdan yechish tugmasiga birinchi bosishdan keyin besh sekunddan ortiq vaqt o'tgan.
- Barcha eshiklarni qulfdan yechish uchun qulflash/qulfdan yechish tugmasiga ikki marta bosish amalga oshirilgan.
- Avtomobilning eshiklaridan biron biri ochilgan, endi esa barcha eshiklar yopilgan.

Yo'lovchilarning eshiklarini kalitsiz qulfdan yechish/qulflash

Eshiklar qulflangan va radiobrelok yo'lovchi eshigini tutqichidan 1 metr (3 fut)gacha uzoqlikda joylashganida, ushuu eshikdag'i tutqichda qulflash/qulfdan yechish tugmasiga bosishda barcha eshiklar ochiladi. Qulflash/qulfdan yechish tugmasiga bosish barcha eshiklarni quflanishiga olib keladi, agar quyidagi shartlardan hech bo'lмаганда bira bajarilgan bo'lsa:

- Qulflash/qulfdan yechish tugmasi yordamida barcha eshiklarni qulfdan yechilishi bajarilgan.
- Avtomobilning eshiklarini biron biri ochilgan, endi esa barcha eshiklar yopilgan.

Kalitsiz yon tomon va orqa ko'tarma eshikning qulflarini blokdan chiqarish imkoniyatini yoqish va o'chirish

Agar avtomobil kalitsiz yon tomon eshiklarini va orqa ko'tarma eshikning qulflarini blokdan chiqarish tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, ushuu funksiyani shaxsiy istak bo'yicha o'chirish yoki yoqish mumkin.

Kalitsiz qulflarni blokdan chiqarish funksiyasini o'chirish:

O't oldirishni o'chirish, masofadan O't oldirishni o'chirish, masofadan boshqarish radiobrelogida va tugmasini bir vaqtida bosing va ularni taxminan uch sekund ushlab turing. Burilish ko'satkichlari kirish taqiqlanganligiga ko'ssatib, ucta qisqa

signallarni uzatadi. Yon tomon eshiklarining yoki orqa ko'tarma eshikning qulflarini blokdan chiqarish uchun istalgan eshikning tashqi tutqichini qo'llashda burilish ko'satkichlari kirish taqiqlanganligiga ko'ssatib, to'rtta qisqa signallar uzatadi. Agar ushuu funksiya o'chirilgan bo'lsa, o't oldirishni yoqishdan avval, signalizatsiyani qo'rqlashdan yeching.

Kalitsiz qulflarni blokdan chiqarish funksiyasini yoqish:

O't oldirishni o'chirish, masofadan boshqarish radiobrelogida va tugmalariga bir vaqtida bosing va ularni taxminan uch sekund davomida ushlab turing.

Burilish ko'satkichlari kirish ruxsat etilganligiga ko'ssatib, ikki qisqa signalni uzatadi. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan qulflash, quljni ochish, ishga tushirish")ni tanlang

Passiv qulflash

Kalitsiz kirish funksiyasi barcha eshiklarni yopishdan keyin, agar bunda o't oldirish o'chirilgan va kamida bitta brelok avtomobil salonidan olib qo'yilgan yoki salonda bironta ham radiobrelok qolmagan holatda, bir necha sekund o'tib avtomobilni avtomatik qulflaydi.

Agar begona elektron qurilmalar radiobrelokni signaliga xalallarni yuzaga chiqarayotgan bo'lsa, avtomobil salonda joylashgan radiobrelokni aniqlamasligi mumkin.

Ushbu holatda, agar passiv quldan yechish yoqilgan bo'lsa, radiobrelok salonga joylashtirilgan vaqtida eshiklar qulflanib qolishi mumkin. Masofadan boshqarish radiobreloagini avtomobil salonida qarovsiz qoldirmang.

Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan quflash, qufni ochish, ishga tushirish") ni tanlang

Qulflarni passiv bloklash funksiyasini vaqtinchalik o'chirilishi

Qulflarni passiv bloklash funksiyasini vaqtinchalik o'chirish uchun, eshik ochiqligida eshikda o'chrigichlar blokida klavishasini bosish zarur, uni kamida to'rt sekund davomida yoki toki zummerring uch martalik signalni chalinmagunicha ushlab turish kerak.

Qulflarni passiv bloklash funksiyasi eshik qoplamasining panelida eshikda o'chrigichlar blokida klavisha bosilmagunicha yoki toki o't oldirish yoqilmagunicha o'chirilgan holatda qoladi.

Avtomobil salonida unutib qoldirilgan radiobrelok haqida ogohlantirish

O'chirilgan avtomobilning salonida unutib qoldirilgan radiobrelok haqida uch martalik ovozli signal xabardor qiladi, u barcha eshiklar yopilishida uzatiladi. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan quflash, qufni ochish, ishga tushirish") ni tanlang

"Masofadan boshqarish brelogi avtomobildan olib qo'yilgan" ogohlantirishi

Agar avtomobil ishga tushirilgan va avtomobil eshigi ochilgan bo'lsa, barcha eshiklar esa yopilayotgan bo'lsa, tizim salonda radiobrelokni izlashini avtomatik bajaradi. Agar radiobrelok aniqlanmagan bo'lsa, haydovchingin axborot markazining displayida MASOFADAN BOSHQARISH KALITI ANIQLANMADI xabari paydo bo'ladi va klaksonning uch karralik signali jaranglaydi. Avtomobilni har ishga tushirishda bunday ogohlantirish faqat bir marta uzatiladi. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan quflash, qufni ochish, ishga tushirish") ni tanlang

Orqa ko'tarma eshikni masofadan ochish
Barcha eshiklar qulfdan yechilgan yoki radiobrelok 1 m (3 fut) radiusda joylashgan vaqtida yuk bo'linmasining eshigini ochish uchun, yuk bo'linmasining eshigini tutqichini pastki tomonidan panelga bosing.

Yuk bo'linmasining eshigini oynasini masofadan ochish Barcha eshiklar qulfdan yechilishida yoki radiobrelok 1 m (3 fut) radiusda joylashgan vaqtida, yuk bo'linmasining eshigini oynasini tashqi tugmasiga bosing.

Orqa ko'tarma eshik $\diamond$ 1-13 bo'limni ko'ring.

Kalit yordamida kirish

Radiobrelogdagagi batareykaning quvvatsizlanishi holatida avtomobilga kirish haqida ma'lumotlarni Eshiklarning quflari $\diamond$ 1-10 bo'limda ko'ring.

Masofadan boshqarish radiobreloagini dasturlash

Avtomobil bilan faqat uning uchun maxsus dasturlangan radiobreloklar ishlaydi. Radiobrelok yo'qotilishi yoki o'g'irlanishi holatida siz o'z dileringizda boshqa radiobrelokni xarid qilishingiz va uni dasturlatishingiz mumkin. Radiobrelok tizimga

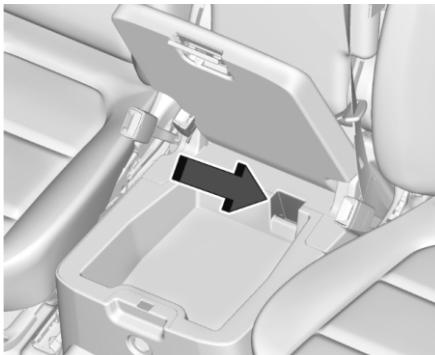
yozilganidan keyin, barcha qolgan brelokarni ham qayta dasturlatish zarur bo'ladi. Yangi radiobrelokni dasturlatishdan keyin barcha yo'qotilan yoki o'g'irlangan radiobreloklar ishlashdan to'xtaydi. Har bir avtomobilda sakkiztagacha radiobrelokarni o'rnatish mumkin. Radiobrelokarni dasturlash uchun o'z dilingizga murojaat qiling.

Radiobrelokdagи batareyka quvvatsizlanganida avtomobilni ishga tushirish

E'tibor bering, xavfsizlikni oshirish maqsadlarida masofadan boshqarish radiobrelogi harakat datchigi bilan jihozlangan. Avtomobilni ishga tushirishda, agar radiobrelokdan uzoq vaqt foydalanimagan bo'lsa, haydovchining axborot markazida KEY IN SLEEP MODE, MOVE KEY, THEN START (KALIT UYQU REJIMIDA, KALITNI O'ZGARTIRING VA ISHGA TUSHIRISHNI TAKRORLANG) xabari paydo bo'lishi mumkin. Radiobrelokni ozgina siljiting va ishga tushirish urinishini takrorlang.

Agar radiobrelok batareykasi quvvatsizlangan yoki radiosignal uchun xalallar mavjud bo'lsa, avtomobilni ishga tushirishda haydovchining axborot markazida NO KEY FOUND, REPLACE BATTERY IN KEY (KALIT TOPILMADI, KALITNI BATAREYKASINI ALMASHTIRING) yoki NO REMOTE KEY WAS DETECTED PLACE KEY IN KEY POCKET THEN START YOUR VEHICLE (MASOFADAN

BOSHQARISH RADIOBRELOGI ANIQLANMADI, RADIOBRELOKNI BO'L MAGASOLING VAAVTOMOBILNI ISHGA TUSHIRING) xabarları paydo bo'lishi mumkin. Dvigatejni ishga tushirish uchun:

Ajratilmaydigan o'rindiq bilan

- Ajratilmaydigan o'rindiqsiz**
1. Radiobrelokni una mo'ljallangan cho'ntakka solib qo'ying.
  2. UO'Q pishangisini P (to'xtab turish) yoki N (neytral uzatma) holatga o'tkizib, tormoz tepkisini bosing va ENGINE START/STOP (DVIGATEL STOP-STARTI)ni bosing. Masofadan boshqarish radiobrelogini batareykasini iloji boricha tezroq almashtiring.

Batareyani almashtirish**⚠ OGOLANTIRISH!**

Bolalarga radiobrelok bilan ishlashga ruxsat bermang. Radiobrelok kichkina oziqlantirish elementini saqlaydi, u nafas olish yo'llariga tushib qolishi mumkin. Yutib yuborish ichki a'zolarning kuyishini chaqirishi, u jiddiy jarohatlarga yoki o'limga olib kelishi mumkin. Oziqlantirish elementini yutib yuborish holatida tibbiy yordam uchun zudlik bilan murojaat qiling.

⚠ OGOLANTIRISH!

Jarohat olishdan saqlanish maqsadida, agar radiobrelok yuqori harorat ta'sirlariga uchratilgan bo'lса, uning metall yuzalariga teginmang. Ushbu yuzalar 59 °C (138 °F) dan yuqori haroratlarda issiq bo'lib tuyulishi mumkin.

⚠ DIQQAT!

Batareykani almashtirishda radiobrelokni elektron sxemasiga teginmang. Sizning tanangizdan statik quvvat radiobrelokni shikastlashi mumkin.

⚠ DIQQAT!

Oziqlantirishni almashtiriluvchi elementlari albatta tegishli turga ega bo'lishi kerak. Tegishli turga ega bo'lмаган oziqlantirishni almashtiriluvchi elementlari oziqlantirish elementining portlashini potensial xavfini yuzaga keltirishi mumkin. Ishlatilgan oziqlantirish elementlarini yo'rqnomal va mahalliy qonunchilikka muvofiq utilizatsiya qiling. Ishlatilgan oziqlantirish elementlarini yoqish, ezish yoki bo'laklashga urinish, hamda oziqlantirish elementlarini havoning juda past bosimlari yoki yuqori harorat bilan tashqi sharoitlarning ta'siriga uchratish taqiqlanadi.

⚠ DIQQAT!

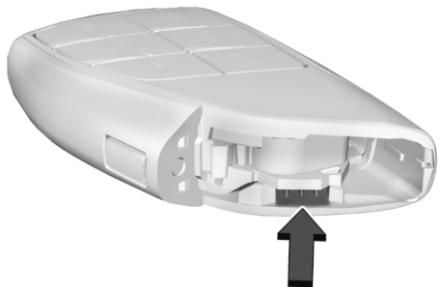
Masofadan boshqarish qurilmasi noto'g'ri yig'ilgan bo'lса, uning ichiga namlik kirishi va tizimga zarar etkazishi mumkin, natijada masofadan boshqarish qurilmasining xususiyatlari buzilishi va/yoki nosozligiga olib kelishi mumkin. Shikastlanishning oldini olish, Masofadan boshqarish qurilmasining korpusi har ochilganda to'g'ri germetiklikni ta'minlash uchun, Masofadan boshqarish qurilmasini yig'ish bo'yicha mazkur qo'llanmadagi keltirilgan ko'satmalariga qat'iy ravishda rioya qiling

Agar haydovchining axborot markazida MASOFAVIY KALITNING BATAREYKASINI ALMASHTIRING xabari aks ettirilayotgan bo'lса, radiobrelokdagi batareykani almashtiring.

Batareykani almashtirish uchun:

1. Radiobrelokning yon tomonidagi tugmaga bosib, mexanik kalitni sug'urib oling. Ushbu tugmaga bosmasdan, mexanik kalitni hech qachon sug'urib olmang.

2. Mexanik kalitni sug'urib olib, ingichka yassi buyumni radiobrelokning o'tasiga joylashtiring va orqa qopqoqni ajratib oling va yeching.

3. Yassi instrument bilan batareykani ilib oling.
4. Batareykani chiqarib oling. Metall buyumdan foydalanmang.
5. Yangi batareykani orqa qopqoqga musbat qutbni qaratib o'rnatiting. Almashtirish uchun CR2450 batareyasini youi unga o'xshashini qo'llang.
6. Qoplamanli batareya bo'linsining perimetri bo'ylab bo'shliqqa joylang.
7. Masofadan radio boshqarish qurilmaning batareya bo'limi qopqog'ini bosish tugmasi bilan joyga o'rnatiting.
8. Mexanik kalitni joyiga o'rnatiting.

Avtomobilni masofadan ishga tushirish

Agar avtomobil masofadan ishga tushirish funksiyasiga ega bo'lsa, iqlim-nazorat tizimi atrof-muhitning haroratini hisobga olgan holda dvigatelni masofadan ishga tushirilishida yoqladi.

Bunda, shuningdek, orqa oyna va o'rindiqning isitgichlari yoqilishi mumkin. agar ushbu funksiyalar jamlamma bilan ko'zda utilgan bo'lsa. Isitiluvchi oldingi o'rindiqlar ⇨ 2-8. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlardan ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik")ni tanlang

Ba'zi mintaqalarda dvigateli masofadan ishga tushirish qurilmalarining qo'llanilishi qonun bilan chegaralangan bo'lishi mumkin.

Avtomobilni masofadan ishga tushirish bo'yicha mahalliy qoidalarning talablarini tekshiring.

Dvigateli masofadan ishga tushirishdan, agar yonilg'i kam bo'lsa, foydalanmang. Avtomobilda yonilg'i tugab qolishi mumkin. Avtomobilni masofadan ishga tushirish imkonsiz bo'ladi, agar:

- Masofadan boshqarish radiobrelogi avtomobil salonida joylashgan.
  - Kapot yopilmagan.
  - Chiqindi gazlarni pasaytirish tizimida nosozlik mavjud va nosozlik indikatori yonib tursa.
  - Avariya yorug'lik signalizatsiyasi yoqilgan.
  - Dvigatel ishlashini 30 minutdagi limiti sarflab
  - Avtomobilda uzatmalar qutisini P (To'xtab turish) rejimi yoqilmagan.
  - Avtomobil dvigateli yoqilmagan.
- Masofadan ishga tushirilgan dvigatel quyidagi holatlarda o'chadi:
- Sovituvchi suyuqlikning ruxsat etilgan haroratini oshirib yuborishda.
  - Moyning bosimi pastligida.
- Ishlab turgan dvigatela radiobrelok signalining ta'sir msofasini qisqarishi mumkin.

Radiobrelokning ishiga boshqa omillar ham ta'sir qilishi mumkin. Eshiklarning quflarini masofadan boshqarish tizimi (kalitsiz kirish) ⇨ 1-2. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumotko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlardan ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan quflash, qufni ochish, ishga tushirish") ni tanlang

Dvigatelni masofadan ishga tushirish

1. Radiobrelokda Ⓜ ni ikki marta bosing. Burilish ko'rsatkichlarini miltillaydi. Burilish ko'rsatkichlarining miltillashi masofadan ishga tushirish so'rovi qabul qilinganligini tasdiqlaydi. Masofadan ishga tushirish rejimida to'xtab turish chiroqlari dvigateling ishlab turish vaqtida butun vaqt davomida yonib turadi.
2. Agar siz masofadan ishga tushirish rejimini oldinroq to'xtatmasangiz yoki avtomobilni yoqmasangiz, dvigatel 15 minut o'tib yoki 30 minutda ishslash vaqtini umumiyligi limitini sarflab bo'lganidan keyin o'chadi.
3. Harakatlanishni boshlash uchun, tormoz tepkisiga bosing va o't oldirishni yoqing.

Dvigatel ishslashini umumiyligi vaqtiga

Masofadan ishga tushirish rejimini dvigatel ishslashini umumiyligi vaqtiga 30 minutga limit ishlataliguniga qadar qo'llash mumkin. 15 minutdan ikki masofadan ishga tushirish yoki jami 30 minut davomiylikda bir nechta ancha qisqa masofadan ishga tushirishdan keyin avtomobilni ishga tushirish va so'ngra masofadan ishga tushirishni qayta qo'llash mumkin bo'lishi uchun o'chirish zarur bo'ladi.

Dvigateli masofadan ishga tushirish tartib-tamoyilini to'xtatish

Dvigateli masofadan ishga tushirish tartib-tamoyilini to'xtatish uchun, quyidagi harakatlardan biron birini bajaring:

- Toki to'xtab turish chiroqlari o'chmagunicha, Ⓜ tugmasini bosmang va ushlab turmang.
- Avariya yorug'lilik signalizatsiyasini yoqing
- O't oldirishni yoqing yoki o'chiring.

Eshiklarning quflari

⚠ OGOLANTIRISH!

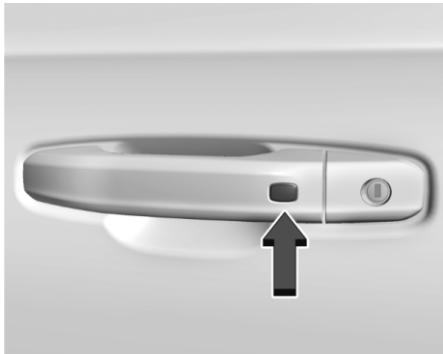
Yopilmagan eshiklar xavf solishi mumkin.

- Yo'lovchilar, ayniqsa bolalar, eshikni oson ochishlari va yurib ketayotganda avtomobilidan tushib ketishlari mumkin. Eshiklarni yurib ketayotgan paytda qufldan yechish va ochish mumkin. Agar eshik bloklangan bo'lsa, u holda avariya vaqtida avtomobilidan uchib chiqib ketish imkon ortadi. Shunday qilib, yo'lovchilar xavfsizlik kamarlari bilan tegishli tarzda taqib qo'yilgan, eshiklar esa avtomobil harakatlanishi vaqtida doimo bloklangan bo'lishi kerak.
- Eshiklari bloklanmagan avtomobilga o'tirgan bolalar uning ichidan chiqolmasliklari holati ro'y berishi mumkin. Bola ortiqcha qizib ketishi mumkin, bu issiqlik urishidan surunkali asoratlari shikastlanishlarni yoki hattoki o'limni chaqirishi mumkin. Avtomobilidan chiqqanda har doim uni quflab qo'ying.
- Begonalar siz tezlikni pasaytirganingizda yoki to'xtagan vaqtingizda quflanmagan eshiklar orgali ichkariga oson kirishlari mumkin. Eshiklarni bloklash buni oldini olishga yordam berishi mumkin.

Eshiklarni avtomobil tashqarisidan qulflash va qulfdan yechish:

- Radiobrelokda yoki ni bosing. Quflarni masofadan boshqarish tizimining ishi ⚡ 1-3 bo'limini ko'ring.
  - Haydovchi eshidigidagi quljni mexanik kalit bilan quflang.
- Eshiklarni avtomobil ichkarisidan qulflash va qulfdan yechish:
- Eshiklarni elektr bloklash o'chrigichida yoki ni bosing.
  - Agar eshikning ichki tutqichi tortilsa, eshik ochiladi. Agar tutqichidan yana bir marta tortilsa, eshikning lo'kidoni ochiladi.

Kalitsiz kirish

Masofadan boshqarish radiobrelogi salonning yoki yuk bo'linmasining qulfdan yechiluvchi yoki quflanuvchi eshididan 1 m (3 fut)dan ortiq bo'limgan masofada joylashgan bo'lishi kerak. Eshikni ochish uchun eshik tutqichini tugmasiga bosing. Quflarni masofadan boshqarish tizimi ishlashi ⚡ 1-3 bo'limning "Eshiklarning qulflarini masofadan boshqarish tizimi ishlashi" paragrafini ko'ring.

Qulf silindrining erkin aylanishi

Agar qulfga mos kelmaydigan kalit tiqlisa yoki mos keluvchi kalit to'liq tiqilmagan bo'lsa, silindr qulfga hech qanday ta'sirni ko'rsatmasdan erkin aylanadi. Bu quljni ruxsat etilmagan ochishdan himoyalashga imkon beradi. Qulf qayta ishlashni boshlashi uchun, kalitning tig'ini tiralgunicha o'rnatib, mos keluvchi kalit yordamida silindirni vertikal holatga burang. Kalitni chiqarib oling va uni qayta tiiqing. Agar bu qulfning ishlash layoqatligini tiklashda yordam bermagan bo'lsa, kalitni yarim aylanishga buring va yuqorida tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

Eshiklarni qulflarini elektr bloklash

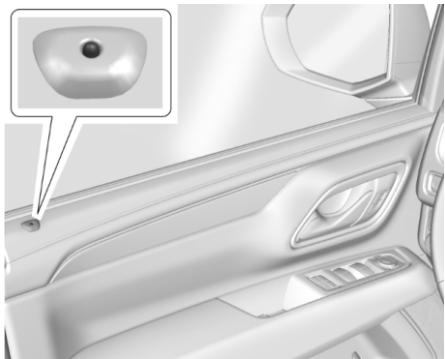
Masofadan boshqarish radiobrelogida yoki ga bosing. Quflarni masofadan boshqarish tizimining ishlashi ⚡ 1-3 bo'limni ko'ring.

: Eshiklarni qulflash uchun bosing. Qulflashda klavishaga joylashtirilgan indikator yonadi.

: Eshiklarni ochish uchun bosing.

Olib qochishga qarshi tizim holati indikatori

Haydovchi eshigini panelining tepe yuzasidagi chiroqli indikator avtomobilning olib qochishga qarshi tizimini holatini ko'rsatadi.

Ushbu indikator o't oldirish yoqilqigida yonmaydi, eshiklarni qulflashda qisqa muddatli yoqilish bundan mustasno.

Doimo yonib turibdi: Eshiklar yopilgan, olib qochishga qarshi tizim yoqilgan.

Tez-tez miltillash: Eshiklar ochiq, olib qochishga qarshi tizim yoqilgan.

Sekin miltillash: Olib qochishga qarshi tizim yoqilgan, AKB tejamkorligini rejimi.

Yonmaydi: Olib qochishga qarshi tizim o'chirilgan.

Eshiklarni kechikish bilan bloklash

Ushbu funksiya barcha eshiklarni yopishdan keyin besh sekundgacha vaqtga bloklashni kechiktirish uchun xizmat qiladi.

Ochiq eshikda eshiklarni elektr bloklash o'chrigichida ga bosishda uch marta zummerning signali uzatiladi, u bloklashni kechiktirish funksiyasi faollashtirilganligiga ko'rsatadi.

Eshiklar barcha eshiklar yopilishidan keyin besh sekund o'tib avtomatik bloklanadi. Agar ushbu vaqt davomida eshiklardan biron biri ochilsa, beshekundli taymer barcha eshiklar yopilishidan keyin noldan ishga tushiriladi.

Kechiktirishsiz eshiklarni qulflash uchun, eshikdagi o'chrigichlar blokida ni yoki radiobrelokda ni yana bir marta bosing.

Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'lvarni ko'rish uchun, ma'lumotko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Power Door Locks" ("Eshiklar qulflarining elektr qulflanishi")ni tanlang

Avtomatik qulflash

Barcha eshiklar yopilgan, o't oldirish yoqilgan va UO'Q pishangisi P (to'xtab turish) holatdan chiqarilgan vaqtida, eshiklar avtomatik qulflanadi. Agar eshiklardan biron biri qulfdan yechilsa, so'ngra esa uni ochilsa va yopilsa,

eshiklarning qulflari tormoz tepkisidan oyoq olinganida yoki avtomobil harakatlanish tezligi 13 km/soat (8 mil/soat)dan oshirilganida, avtomatik qulflanadi.

Eshiklarni blokdan chiqarish uchun:

- Eshiklarni elektr bloklash o'chrigichida ni bosing.
- UO'Qni "P" (to'xtab turish) holatiga o'tkazing. Eshiklarning avtomatik bloklanishini dasturlash mumkin.

Bloklanganlikni himoyalash

Agar haydovchining eshigi ochiqligida va avtomobilning o't oldirilishi yoqilqigida yoki ACC/ACCESSORY holatga joylashtirilgan vaqtida qulflash buyrug'i uzatilsa, barcha eshiklar qulflanadi, so'ngra esa haydovchingning eshigi qulfdan yechiladi.

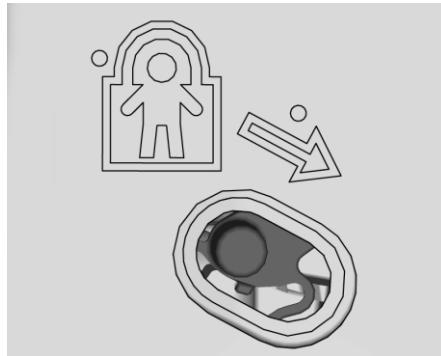
Agar avtomobil o'chirilgan va bunda eshiklardan biron biri ochiq bo'lganida qulflashga buyruq kelib tushsa, barcha eshiklarni yopishdan keyin salonda radiobrelokni izlash avtomatik bajariladi. Agar radiobrelok aniqlangan va salondagi radiobreloklarning soni kamaymagan bo'lsa, u holda haydovching eshigi qulfdan yechiladi va klaksonning uchtalik signalini jaranglaydi.

Buni eshiklarni elektr bloklash o'chrigichida ga bosish va uni ushlab turish bilan qo'lida bekor qilish mumkin.

ESHIKLAR

Bolalar xavfsizligi uchun qulflar

Saqlagich qulflar avtomobilda joylashgan yo'lovchilar tomonidan orqa eshiklarni ochishga to'sqinlik qiladi.

Saqlagich qulfi orqa eshiklarning ichki hoshiyasida joylashgan.

Saqlagich qulfning qo'llanilish tartibi:

- Pishangchani pastga bloklash holatiga o'tkazing.
  - Eshikni yoping.
  - Xuddi shu harakatlarni boshqa orqa eshik bilan ham amalga oshiring.
- Himoyalash blokirovkasi yoqilganida orqa eshikni ochish uchun:

1. Eshikni qulfdan yechish o'chirgichiga bosish yoki radiobrelok yordamida eshikni ichkaridan tutqich bilan ochish mumkin.

2. Eshikni tashqaridan oching.

Saqlagich qulf harakatga keltirilganida, orqa eshikni na kattalar, na katta yoshdagi bolalar ichkaridan ochish imkoniga ega bo'lmaydi. Eshikni ichkaridan ochish uchun, saqlagich quifni blokdan chiqarish zarur.

Saqlagich qulfni blokdan chiqarish tartibi:

- Eshikni blokdan chiqaring va uni tashqaridan oching.
- Pishangchani blokdan chiqarish holatiga tepaga o'tkazing. Xuddi shularni boshqa eshik bilan amalga oshiring.

Orqa ko'tarma eshik

⚠ OGOLANTIRISH!

Agar harakatlanish vaqtida yuk bo'linmasining eshigini yoki yukxona qopqog'i ochiq holda qoldirilsa, hamda kuzov va yukxona qopqog'i yoki yuk bo'linmasining orqa eshigi orasidan zichlagichlar orqali o'tuvchi buyumlarni tashishda, chiqindi gazlar avtomobil saloniga kirib qolishi mumkin. Ishlangan gazlar hidga ega bo'lмаган, ko'rinnmaydigan is gazini (CO) saqlaydi. Gaz xushni yo'qotish yoki o'limni chaqirishi mumkin.

Zarurat tug'ilganida yuk bo'linmasining orqa eshigi yoki yukxona qopqog'i ochiq holatda safar qilishda:

- Barcha oynalarni yoping.
- Uskunalar paneli ustidagi yoki ostidagi havo tirkishlarini to'lqib oqib qo'ying.
- Iqlim-nazorat tizimida tashqi havoning kirib kelishini eng yuqori darajasini va ventilatorning maksimal tezligini o'nating. Ko'satkichda "Iqlim-nazorat tizimlari"ni ko'ring.
- Agar avtomobil elektr yuritmali orqa ko'tarma eshik bilan jihozlangan bo'lsa, eshikning elektr yuritmasini o'chirib qo'ying. Chiqindi gazlar ⇨ 8-22ni ko'ring.

⚠ DIQQAT!

Ochishda oynaning va yukxonaning oynasining shikastlanishidan saqlanish uchun tepadan va orqadan ochish uchun to'siqlar mavjud emasligiga ishonch hosil qiling.

Elektr yuritmasiz orqa ko'tarma eshik

Yuk bo'linmasini eshigini ochish uchun, eshikni elektr quiflash o'chrigichida tugmaga bosing yoki barcha eshiklarni quifdan yechish uchun radiobrelokda tugmasiga ikki marta bosing. Orqa ko'tarma eshik tutqichining orqa tomonidagi sensor panel (1)ga bosing va eshikni ko'taring.

Yuk bo'linmasini eshigining oynasini ochish uchun, raqam belgisi ustidagi tugmani (2) yoki ikki marta tez radiobrelodagi Sni bosing.

Yuk bo'linmasini eshigini ochayotgan vaqtindizda yuk bo'linmasining eshigi oynasini ochiq holda qoldirmang.

Agar ochish buyrug'i uzatilishida orqa oyna tozalagich ishlayotgan bo'lsa, yuk bo'linmasi eshigining oynasi kechikish bilan ochiladi.

Orqa ko'tarma eshikni tushirish yoki yopish uchun, eshikning ichki tomonidagi tutqichni pastga torting. Orqa ko'tarma eshikni yopayotganda sensor paneliga bosmang. Aks holda orqa ko'tarma eshik quiflanmagan bo'llib qoladi.

Agar radiobrelok quflning sensor panelidan 1 m (3 fut)dan ortiq bo'limgan masofada joylashgan bo'lsa, yuk bo'linmasining eshigini hatto u quiflanmagan bo'lsa ham, ochish mumkin. Quflarni masofadan boshqarish tizimining ishlashi $\diamond$ 1-3 bo'llimi ko'ring.

Orqa ko'tarma eshik elektr qufl bilan jihozlangan. Akkumulator uuzilishida yoki past kuchlanishda orqa ko'tarma eshik ochilmaydi. Orqa ko'tarma eshikning ishlashi akkumulatorni quvvatlash/ulashdan keyin tiklanadi.

Elektr yuritmalni orqa ko'tarma eshikning ishlashi**⚠ OGOLANTIRISH!**

Elektr yuritmalni yopilayotgan orqa ko'tarma eshik traektoriyasiga tushib qolishda jarohat olish mumkin. Eshikni ochish va yopishda hech kim uning yo'lida turmaganligiga ishonch hosil qiling.

⚠ DIQQAT!

Ochiq va mahkamlanmagan orqa ko'tarma eshik bilan harakatlanish eshikning elektr yuritmasini shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Agar avtomobil elektr yuritmalı tomming shaffof lyuki bilan jihozlangan bo'lsa, u holda lyukni boshqarish o'zgartirgichi tepa konsolga joylashtirilgan. Avtomobil P (to'xtab turish) rejimida bo'lishi kerak.

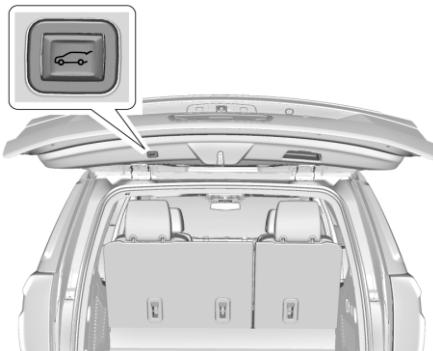
Ochishning vuyidagi rejimlari mayjud:

MAX: Maksimal balandlikka ochiladi.

3/4 : 3/4dan to'liq ochishgacha chegarada sozlash mumkin bo'lgan eng past balandlikka ochiladi. Orqa ko'tarma eshik ochilishida avtomobil ustidagi to'sqinliklarga, masalan, garaj eshidiga yoki tomga o'rnatilgan yukga urilmasligi uchun ushbu sozlamani qo'llang. Eshikni to'liq qo'lda ochish mumkin.

O'CHIRILGAN: Faqat qo'lda ochiladi. Orqa ko'tarma eshikni elektr yuritma yordamida ochish yoki yopish uchun, elektr yuritma rejimini o'zgartirgichini MAX yoki 3/4 holatga o'rnatish.

- radiobrelokda ga qisqa ikki marta bosing; orqa ko'tarma eshi harakatga tushadi.
- Tepa konsolda ni bosing. Haydovchining eshigi qulfdan yechilgan yoki, ammo olib qochishga qarshi tizimni faollashtirmsandan qulflangan bo'lishi kerak.
- Barcha eshiklarning qulflarini qulfdan yeching va orqa ko'tarma eshikning tutqichini pastki tomonidagi bosiluvchan panelga bosing. Agar radiobrelok qulfning sensor panelidan 1 m (3 fut)dan ortiq bo'lмаган узоқликda joylashgan bo'lsa, qulflangan avtomobilning eshidagini ochish mumkin.

- Yopish uchun lo'kidon yaqinidagi orqa ko'tarma eshikni pastki hoshiyasida ni bosing.

Orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasini ishlashini to'xtatish uchun, ko'tarma eshikdag'i istalgan klavishani bosing, sensor paneliga tegining yoki masofadan boshqarish radiobrelogida tugmani bosing. Ko'tarma eshikdag'i klavishalardan istalgini bosishda yoki masofadan boshqarish radiobrelogidagi tugmani ikki martalik bosishda elektr yuritma teskari tartibda ishlashni boshlaydi. Sensor

paneliga qayta teginish faqat ochishga elektr yuritmani qayta yoqadi.

DIQQAT!

Avtomatik harakatlanish vaqtida qo'lda orqa ko'tarma eshikni ochishga yoki yopishga urinish avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Avtomatik ochilish yoki yopilish sikli yakunlangunicha kutib turing.

Agar yuk bo'linmasining kichik balandlikda to'xtatilsa, u qo'shimcha ochilishi mumkin.

Orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasi juda past haroradta yoki qisqa vaqt davomida yoqilish/o'chirilishning bir nechta sikllaridan keyin vaqtinchalik o'chishi mumkin. Ushbu holatlarda uni qo'lda ochish mumkin. Yuk bo'linmasi eshigi o'zgartirgichida OFF (O'CHIRILGAN) tanlang. Agar uzatmalarini o'zgartirish pishangisi orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasini ishlashi vaqtida P (To'xtab turish) holatidan chiqarilayotgan bo'lsa, eshikning harakatlanishi yakunlangunicha davom etadi. Agar orqa ko'tarma eshik harakatlanishni yakunlangunicha gaz tepkisiga bosilsa, orqa ko'tarma eshik to'xtashi yoki teskari tomoniga harakat qilishni boshlashi mumkin.

Harakatni boshlashdan avval, haydovchining axborot markazidagi (DIC) xabarlar mavjudligini tekshiring va orqa ko'tarma eshik yopiqligiga, uning qulfi esa bloklanganligiga ishonch hosil qiling.

Orqa ko'tarma eshikning tushib ketishini aniqlash

Agar orqa ko'tarma eshik elektr yuritma yordamida ochilishidan keyin avtomatik yopilayotgan bo'lsa, bu tizim orqa ko'tarma eshikning ortiqcha og'irligiga yoki gaz prujinasining nosozligiga ta'sir o'tkazayotganligiga ko'rsatadi. Eshikdan ortiqcha yukni olib tashlang. Orqa ko'tarma eshikning tushib ketishini aniqlash funksiyasining ishlab ketishi takrorlanuvchi ovozli signal bilan kuzatiladi. Agar elektr yuritmali orqa ko'tarma eshik ochilishdan keyin avtomatik yopilayotgan bo'lsa, elektr yuritmadan foydalanmang va ta'mirlash uchun dilerlik markaziga murojaat qiling.

Elektr yuritmali orqa ko'tarma eshikning harakatlanishiga qo'lda aralashish yoki uning elektr yuritma bilan ichishdan keyin qo'lda juda tez yopishda gaz prujinasining nosozligini eslatuvchi belgilarga olib kelishi mumkin. Bunda, shuningdek, orqa ko'tarma eshikning tushib ketishini aniqlash funksiyasi ishlashi mumkin.

Orqa ko'tarma eshikni qo'lda yopishdan avval, elektr yuritmada harakat siklini to'liq yakunlanishiga imkon bering va bir necha sekund kutib turing.

To'siqlarni aniqlash funksiyasi

Agar elektr yuritma yordamida ochishda yoki yopishda orqa ko'tarma eshik to'siqlar bilan uchrashsha, u avtomatik harakatlanish yo'nalishini almashtiradi va to'siqdan katta bo'limgan masofaga suriladi. To'siqni olib tashlab, elektr yuritmali orqa ko'tarma eshikdan qayta foydalanish mumkin. Agar eshik bir sikk davomida bir nechta to'siqlarga uchrayotgan bo'lsa, u holda elektr yuritma o'chadi. To'siqlar olib tashlangandan so'ng orqa ko'tarma eshikni qo'lda yoping. Bu elektr yuritmani me'yorda faoliyat yuritishini tiklashga imkon beradi.

Agar orqa ko'tarma eshikni yopish vaqtida avtomobil qulflangan va orqa ko'tarma eshik harakatlanish jarayonida uning to'liq yopilishiga xalal beruvchi to'siq bilan uchrashadigan bo'lsa, orqa ko'tarma eshik yopilmaganini xabar qiluvchi klaksonning signali uzatiladi.

3/4 rejimni sozlash

Orqa ko'tarma eshik ochiluvchi holatgacha holatni o'zgartirish uchun:

1. MAKS yoki 3/4 rejimni tanlang va elektr yuritma yordamida orqa ko'tarma eshikni oching.

2. Orqa ko'tarma eshikning istalgan tugmasiga bosib, orqa ko'tarma eshikni talab etilayotgan balandlikda to'xtating. Agar zarur bo'lsa, eshikning holatini qo'lda sozlang.

3. Yuk bo'linmasining eshigini tashqi hoshiyasidagi lo'kidon bilan yaqin joylashgan dastanning, toki burilish ko'rsatkichlari miltillasni boshlamaganicha va ovozli signal uzatilmagunicha, pastki tomonidagi ni bosing va ushlab turing. Bu sozlama saqlanganligini anglatadi.

Orqa ko'tarma eshikning ochilish balandligini pastki dasturlanuvchi chegaradan pastroqqa o'rnatish mumkin emas. Agar burilish signallari miltillamayotgan va ovozli signal yo'q bo'lsa, bu balandlik sozlamasini juda pastga o'rnatilganligini anglatishi mumkin.

Qo'l rejimida boshqarish

Orqa ko'tarma eshikni qo'lda boshqarish uchun, O'CHIRILGANNI tanlang.

Ushbu bo'limning boshlanishidagi "Elektr yuritmasiz orqa ko'tarma eshik" bandini ko'ring.

⚠ DIQQAT!

Orqa ko'tarma eshikni kuch bilan yoki juda katta tezlik bilan siljitsishga urinish avtomobil shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Orqa ko'tarma eshikni sekin va siltanishlarsiz asta-sekin ochish zarur. Tizim elektr yuritmaning komponentlarini himoyalash uchun eshikni qo'lda yopish tezligini cheklaydi.

Oyoq siltanishi bilan boshqarish

Agar avtomobil qo'llar yordamisiz ochiladigan yuk bo'linmasi eshigi bilan jihozlangan bo'lsa, u holda eshikni yo'lga logotip proeksiya qilinuvchi joyda orqa bumper ostida oyoq harakati bilan boshqarish mumkin. Qo'llar yordamisiz ochish ishlashi uchun, radiobrelok orqa bumperdan 1 m (3 fut) radiusda joylashgan bo'lishi kerak.

Suv tomchilarini ko'tarma eshikni ochish yuritmasini ishlab ketishiga olib ketishi mumkin. Avtomobilni yuvish vaqtiga yoki orqa bumper yonida biron bir ishlarni bajarishda radiobrelokni amal qilish zonasining tashqarisiga olib qo'yish yoki yuk bo'linmasini eshigi tasodifan ochilishidan saqlanish uchun, uning elektr yuritmasini o'chirib qo'yish kerak.

Ko'tarma eshikni ochish yoki yopish vaqtida oyoqni siltash bilan boshqarish ishlamaydi. Ochilayotgan yoki yopilayotgan ko'tarma eshikni to'xtatish uchun, unda joylashgan o'chirgichlarning klavishalaridan birini qo'llang. Oyoq silitilishi boshqaruvini sozlash mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'sratish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va quayilik") ni tanlang.

Quyidagi rejimlardan birini tanlang:
Elektr yuritma yoqilgan, ochishga va yopishga ishlamoqda: Oyoqning siltanishini orqa ko'tarma eshikni ochish uchun qanday bo'lsa, uni yopish uchun ham xuddi shunday qo'llash mumkin.

Elektr yuritma yoqilgan, faqat ochishga ishlaydi: Oyoqning siltanishini faqat ko'tarma eshikni ochish uchun qo'llash mumkin.

O'chirilgan: Elektr yuritma o'chirilgan.

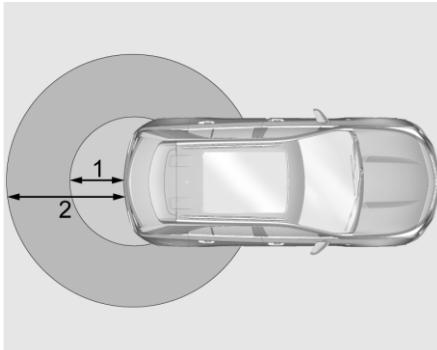
Eshikni ochish uchun, oyoqni orqa bampernerning o'ttasidan oldinga yuriting va oyoqni qaytarib oling.

- Oyoqni bir tomondan boshqa tomonga silkitish kerak emas.
- Oyoqlarni bamber ostidan olishni unutmang, chunki aks holda elektr yuritma faollashtirilmaydi.
- Ko'tarma eshik harakatlanshini yakunlamagunicha, unga teginish yaramaydi.
- Ushbu funksiya ba'zi sharoitlarda vaqtinchalik o'chirilgan bo'lishi mumkin. Agar orqa ko'tarma eshik oyoq siltanishiga ta'sir ko'rsatmayotgan bo'lsa, orqa ko'tarma eshikni boshqa usulda oching yoki yoping, yoki dvigatelni ishga tushiring. Funksiya takroran ishga tushiriladi.

Agar oyoq siltanishi eshikni yopish uchun qo'llanilayotgan bo'lsa, elektr yuritma katta bo'lмаган kechikish bilan yoqiladi. Qisqa vaqtga orqa chiroqlar yoqiladi va ovozli signal uzatiladi. Ko'tarma eshik harakatlanshini boshlashidan avval chetroqqa o'tib turing.

Logotip proeksiyasi

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, orqa bampердан taxminan 2 metr (6 fut) radiusda radiobrelokning paydo bo'lishida orqa bampernerning oldida yerda logotip proeksiyasi paydo bo'ladi. Yorqin tashqi yoritishda logotip yomon aniqlanishi mumkin.

- 1 m (3 fut) — oyoqlarni silkitishni aniqlash zonasи
- 2 m (6 fut) — logotipi proeksiyasi uchun radiobrelokni aniqlash zonasи

Logotip proeksiyasi orqa bamber ostida oyoqni o'tkazish kerak bo'lgan joyni ko'rsatadi. Logotip proeksiyasi xuddi shu masofadan boshqarish radiobrelogi qo'llanilishida qayta paydo bo'lmaydi, toki radiobrelok 20 sekund yoki undan ortiq vaqtga tizimning amal qilish zonasidan yo'qolib qolmagunicha.

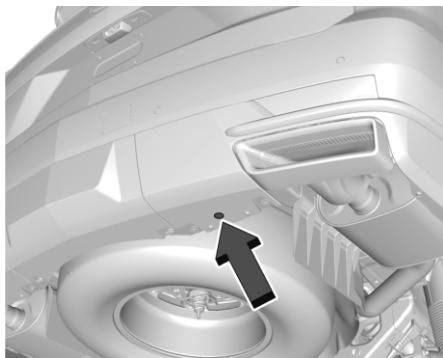
Agar xuddi shu radiobrelok qayta amal qilish zonasida (taxminan 2 m/6 fut) paydo bo'lib qolsa yoki oyoq bilan yana bir harakat amalga oshirilsa, proeksiyani o'chirishni kechiktirishning minutli taymeri bekor qilinadi.

Logotip quyidagi sharoitlarda proeksiya qilinmaydi:

- Akkumulator batareyasining past quvvati.
- Uzatmalar qutisining selektori P (to'xtab turish) holatiga joylashmagan.
- Oyoq harakati bilan orqa ko'tarma eshikni boshqarish shaxsiy sozlamalarda o'chirilgan. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumotko'ng'ilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va quayilayik") ni tanlang
- Orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasi o'chirilgan.
- Avtomobil 72 soatdan ortiq vaqtga to'xtab turgan, va ushbu butun vaqt davomida masofadan boshqarish radiobrelogi va kalitsiz kirish tizimi qo'llanilmagan. Qo'l yordamisiz orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasini boshqarilishini qayta yoqish uchun, radiobrelokda istalgan tugmaga bosing va avtomobilning istalgan eshigini qayta yoping. Proeksiya qilinuvchi logotip bitta radiobrelok mavjudligida ishlamaydi, agar radiobrelok:

- Bir necha minut orqa ko'tarma eshikdan 5 m (15 fut)dan ortiq bo'limgan uzoqlikda qolgan.
- Salonda qoldirilgan, bunda avtomobilning barcha eshiklari yopilgan.
- 10 minut davomida besh marta orqa ko'tarma eshikka yaqinlashgan.

Obyektivni tozalash

Obyektivni tozalash uchun paxta tamponidan foydalaning.

Oyoqni silkitish bilan boshqarish funksiyasining erishimligi va logotip proeksiya qilinishi

Harakatlar	Oyoq siltanishi bilan boshqarish	Logotip proeksiyasi
Logotip proeksiya qilinishi uchun aniqlanish zonasida paydo bo'lmoqda	Ishlamoqda	Bir minut proeksiya qilinadi
Radiobrelok kamida 10 minut davomida logotipni proeksiya qilish uchun radiobrelokni aniqlash zonasiga joylashgan	Ishlamoqda	Toki radiobrelokda biron bir tugma bosilmagunicha yoki biron bir yon tomon eshik ochilmagunicha va yopilmagunicha o'chiq turadi
Radiobrelok logotipni proeksiya qilish uchun aniqlanish zonasiga kirib qolmoqda va uni 10 minut davomida besh yoki undan ortiq marta tark etmoqda	Ishlamoqda	Bir soatga yoki toki radiobrelokda biron bir tugma bosilmagunicha yoki biron bir eshik ochilmagunicha va yopilmagunicha o'chiq turadi
Avtomobil 72 soatdan ortiq vaqt to'xtab turishga joylashtirilgan holatda turgan	Ishlamoqda	Toki radiobrelokda biron bir tugma bosilmagunicha yoki biron bir yon tomon eshik ochilmagunicha va yopilmagunicha o'chiq turadi
Avtomobilning akkumulator batareyasi quvvatsizlangan	Ishlamayapti	O'chirilgan
Uzatmalar qutisining selektori P (to'xtab turish) holatiga o'rnatilmagan	Ishlamayapti	O'chirilgan
Orqa ko'tarma eshikning elektr yuritmasi o'chirilgan	Ishlamayapti	O'chirilgan
Oyoqni silkitish bilan boshqarish shaxsiy sozlamalarda o'chirilgan	Ishlamayapti	O'chirilgan

Elektr yuritmali suriluvchan zinapoya

⚠ OGOLANTIRISH!

O'tirishda va tushishda jarohatlardan va moddiy shikastlanishlardan saqlanish maqsadida elektr yuritmali zinapoyalar to'liq surilib chiqarilganligini tekshiring. Zinapoya harakatlanayotgan vaqtida unga bosmang. Surib chiqarilgan elektr yuritmali zinapoya va avtomobil orasiga qo'llarni va tananing boshqa qismlarini tiqmang.

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalar eshik ochilganida surib chiqariladi va eshikni yopishdan keyin uch sekund o'tib avtomatik olib qo'yiladi.

Elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalar, agar avtomobil harakatlanishni boshlayotgan bo'lsa, darhol olib qo'yiladi.

Avtomobilni domkrat bilan ko'tarishdan yoki avtomobil ostiga biron bir narsani qo'yishdan avval, elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalarni o'chirib qo'ying. Kuchli muz bilan qoplanish elektr yuritmali zinapoyaning surib chiqarilishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Avtomobildan chiqib ketishdan avval, zinapoyaning holatini tekshiring. Bunday holatda, elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalarni o'chiring, muzni olib tashlang, elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalarni yoqing va ular ishlayotganligiga ishonch hosil qiling.

Elektr yuritmali suriluvchan zinapoyalar harakatlanishida ularga qo'llarni yaqinlashtirmang va uning yonida bolalarning, hayvonlarning, begona buyumlarning va kiyimlarning bo'lismiga yo'l qo'yamang. Agar zinapoya ochilishda yoki yopilishda to'siqlarga duch kelayotgan bo'lsa, u harakatlanish yo'nalishini teskari yo'nalishga almashtiradi. To'siqni olib tashlang va so'ngra zinapoya harakatlanishni to'liq siklini amalga oshirishi uchun muvofiq tomondagi eshikni oching va yoping. Agar to'siq olib tashlanmasa, zinapoya harakatlanish vaqtida surib chiqarilgan holatda qoladi.

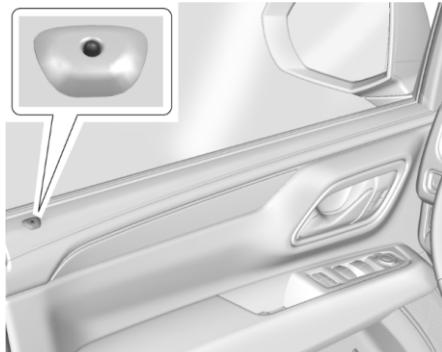
Ikkala tortiladigan oyoq tayanchlari tozalash uchun chiqariladi va bundan so'ng ortga tortiladi. Ma'lumot va ko'ngilochar tizimning displayida mavjud bo'lgan parametrлarni ko'rib chiqish uchun, "Parametrlar" > "Avtomobil" > "Masofadan qulflash/ochish/ishga tushirish" ni bosing.

Yoqish/o'chirish

Ma'lumot va ko'ngilochar tizimining displayida mavjud bo'lgan sozlamalarni ko'rib chiqish uchun, "Parametrlar" > "Avtomobil" > "Masofadan qulflash/ochish/ishga tushirish" ni bosing

Avtomobil olib qo'chishga qarshi funksiyalar bilan jihozlangan, biroq ular har doim ham olib qo'chishni oldini ololmaydi.

Avtomobil signalizatsiyasi

Haydovchi eshidagi oyna bilan yonma-yon joylashgan indikator tizimning holatini ko'rsatadi: Eshiklarning qulflarini elektr bloklash ⇨ 1-11 bo'limni ko'ring.

Signalizatsiyani yoqish

1. Avtomobilni o'chiring.
2. Avtomobil qulflarini quyidagi uchta usullardan biri bilan bloklang:
  - Radiobrelokni qo'llang.
  - Kalitsiz kirish tizimi yordamida.

- Eshik ochiqligida eshikning ichki tomonida ni bosing.

3. 30 sekund o'tgandan keyin olib qo'chishga qarshi tizimi faollashtiring, va indikator asta miltillashni boshlaydi. Masofadan boshqarish radiobrelogida tugmasini takroran bosishda signalizatsiya 30-sekundli kechikishsiz astasekin yoqlidi.

Agar eshiklar mexanik kalit yordamida quflansa, signalizatsiya yoqilmaydi.

Agar haydovchining eshigi masofadan boshqarish radiobrelogi yordamida oldindan blokdan chiqarishsiz ochilayotgan bo'lса, ovozli signal jaranglaydi va chiroqlar oldindan signalizatsiya sifatida miltillashni boshlaydi. Agar avtomobil ishga tushirilmasa yoki eshik oldindan signalizatsiyaning 10 sekund davomida masofadan boshqarish brelogida ni bosish bilan ochilmasa, olib qo'chishga qarshi signalizatsiya yoqlidi. Signalizatsiya, shuningdek, tizimni oldindan o'chirmsandan yo'lovchining eshigi, orqa ko'tarma eshik yoki kapot ochilish holatida faollashtirilgan bo'ladi. Signalizatsiyani faollashtirish holatida 30 sekund davomida burilish ko'satkichlari miltillab turadi va ovozli signal uzatiladi. Bundan so'nq, agar quyidagi shtatdan tashqari holat sodir bo'lgan holatda, qo'riqlashga signalizatsiya tizimining takroran o'mnatilishi sodir bo'ladi.

Signalizatsiyani o'chirish

Signalizatsiyani qo'riqlashdan olish yoki signal ishlab ketishida uni o'chirish uchun quyidagi harakatlardan birini bajaring:

- Radiobrelokda ni bosing.
  - Kalitsiz kirish tizimi yordamida quflarni blokdan chiqaring.
  - Dvigatelni ishga tushiring.
- Signalizatsiyaning tasodifan ishlab ketishidan saqlanish uchun:
- Faqat avtomobildan chiqish yakunlangandan keyingina uni quflang.
  - Eshikni har doim radiobrelok bilan oching yoki kalitsiz kirish tizimini qo'llang.
  - Haydovchini eshigini mexanik kalit bilan quifdan yechish tizimni qo'riqlashdan olmaydi va signalizatsiyani o'chirmaydi.

Ichkariga kirish urinishini qanday aniqlanadi

Agar radiobrelokda ni bosishda uch karralik ovozli signal jaranglayotgan bo'lса, demak, avtomobil signalizatsiyada turgan paytda uning ichkarisiga kirish urinishi amalga oshirilgan bo'ladi.

Signalizatsiya ishlab ketishida haydovchining axborot markazi displayiga xabar nomasi chiqariladi.

Rul ustunining qulfi

Rul ustunining qulfi (muvofig jamlanmada) olib qo'chishdan himoyalash qurilmasi hisoblanadi. Bu vosita avtomobilni o'chirishda va haydovchining eshigini kelajakda ochishda, yoki haydovchining eshigini ochishda va avtomobilning keyingi o'chirilishida rul ustunini bloklaydi.

Rul ustuni avtomobil yoqilishida blokdan chiqariladi.

Haydovchining axborot markaziga (DIC) quyidagi xabarlardan biri chiqarilgan bo'lishi mumkin:

- Rul ustunining qulfiga xizmat ko'rsatish zarurati haqidagi xabar rul ustunining qulfi ishida muammo aniqlanganligiga. va avtomobilga texnik xizmat ko'rsatish kerakligiga ko'rsatadi.
- Rul ustunining bloklanishi haqidagi xabar dvigatel ishlayotganligiga, ammo rul ustuni avvalgidek bloklanganligiga ko'rsatadi. Rul ustuni masofadan ishga tushirish vaqtida bloklangan bo'lishi mumkin, ammo tormoz tepkisi bosilishidan va dvigatelni ishga tushirishdan keyin rul ustuni blokdan chiqarilgan bo'lishi kerak. Masofadan ishga tushirish vaqtida xabarlar chiqarilmaydi.

Rul chamberagini burish va dvigatelni qayta ishga tushirish zarurati haqidagi xabar rul ustuning qulf mexanizmi tqilib qolganligiga, qulf qurilmasi rul ustunini blokdan chiqarish imkoniga emasligiga va dvigatel ishga tushirilmayotganligiga ko'satadi. Ushbu holatda, rul ustuning qulfini bo'shatish uchun rul chamberagini bir tomondan boshqa tomonga darhol burang. Agar natijada rul ustunini blokdan chiqarish imkon bo'lмаган bo'lsa, tizimni qayta yuklash uchun avtomobilni o'chiring va haydovchi eshigini oching. So'ngra avtomobilni yoqing va taxminan 15 sekund davomida rul chamberagini bir tomonga boshqa tomonga burilishini darhol boshlang. Ba'zi holatlarda, rul ustunini bo'shatish uchun ahamiyatli kuch talab etilishi mumkin.

Rul ustunini tqilib qolishidan saqlanish maqsadida, avtomobilni o'chirishdan avval, oldingi g'ildiraklarni to'g'ri chiqizqli harakatlanish holatiga o'rnatishing.

Immobilayzer ishlashi

Ushbu avtomobil passiv olib qochishga qarshi tizim bilan jihozlangan.

Ushbu tizimni qo'lda signalizatsiyaga qo'yish yoki signalizatsiyadan olish kerak emas.

Immobilayzer dvigatel o'chirilganida avtomatik yoqiladi.

Olib qochishga qarshi tizim, agar avtomobilning salonida amal qiluvchi radiobrellok joylashgan bo'lsa, o't oldirishni yoqishda yoki kalitni "Yordamchi asbob-uskunalar" holatiga o'tkazishda qo'riqlashdan yechiladi.

Olib qochishga qarshi tizimini yoqish yoki uni o'chirish bilan muammolar mavjudligida uskunalar majmuasida olib qochishga qarshi tizimning nosozlik signalizatorini yonadi.

Olib qochishga qarshi tizimni immobilayzerning boshqaruvi blokida bir yoki bir nechta radiobreloklar dasturlashtirilgan. Dvigatelni faqat sizning avtomobilning o'rnatilgan olib qochishga qarshi tizim bilan ishslash uchun dasturlangan radiobrelok yordamida ishga tushirish mumkin. Radio-brelok shikastlanishi holatida avtomobil ishga tushirilmasligi mumkin.

Avtomobilni ishga tushirishda qisqa vaqtga olib qochishga qarshi tizim indikatori yoqilishi mumkin.

Agar dvigatel ishga tushirilmayotgan bo'lsa, lampochka esa yonişidagi davom etayotgan bo'lsa, tizimda nosozliklar mavjuddir.

O't oldirishni o'chiring va qayta urinib ko'ring.

Agar o't oldirish rejimlari o'zgarmayotgan (ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALARNI OZIQLANTIRISH REJIMI), ON (YOQILGAN), OFF (O'CHIRILGAN)) va radiobrelok shikastlanish alomatlariga ega bo'lmayotgan bo'lsa, boshqa radiobrelokni qo'llashga urinib ko'ring.

Shuningdek, radiobrelokni zaxira joylashish joyiga solib qo'yish mumkin. Qulflarni masofadan boshqarish tizimining ishi 9 bo'lmini ko'ring.

Agar o't oldirish rejimi ikkinchi radiobrelok paydo bo'lishida ham yoki radiobrelokni zaxira joylashish joyiga joylashtirilishiha ham o'zgarmayotgan bo'lsa, sizning avtomobilningiz ta'mirlashni talab qiladi. Agar o't oldirish rejimlari o'zgarayotgan bo'lsa, u holda, balki, birinchi radiobrelok nosoz. O'z dileringizga murojaat qiling.

Avtomobilning olib qochishga qarshi tizimi bilan ishslash uchun yangi yoki zaxira radiobreloklarni dasturlash mumkin. Jami sakkiztagacha radiobreloklarni dasturlash mumkin. Qo'shimcha radiobreloklarni dasturlash uchun, texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling. Avtomobilda radiobrelokni yoki olib qochishga qarshi tizimni o'chiruvchi yoki faolsizlantiruvchi qurilmani qoldirmang.

TASHQI TOSHOYNALAR

Panorama toshoynalar

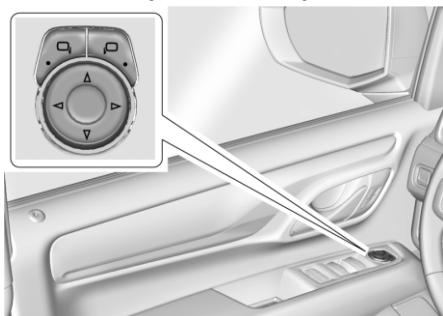
⚠ OGOLANTIRISH!

Ob'ektlar, masalan, boshqa avtomobillar, panorama toshoynalarida ular haqiqatda mavjud bo'lganiga qaraganda uzoqroq ko'rinishga ega bo'ladi.

O'ng tomonga keskin harakatlanish chizig'ini o'zgartirishda o'ng tomonda ketayotgan avtomobilni urib yuborish mumkin. Harakatlanish chizig'ini o'zgartirishdan oldin salondagi orqani ko'rish toshoynalariga yoki yelkadan oshirib qarang.

Yo'lovchi tomonidagi toshoyna qabariq shaklga ega. Panorama toshoynasining yuzasi haydovchiga uning o'rindig'idan yaxshiroq ko'rish maydonini ta'minlash uchun bo'triq qilingan.

Elektr yuritmalii toshoynalar

Toshoynalarning holatini sozlash uchun:

1. Haydovchi yoki yo'lovchining tomonidagi yon tomon toshoynalarini tanlash uchun yoki tugmani bosing. Bunda muvofiq indikator yonadi.
2. Toshoynani tepaga, pastga, o'ngga yoki chapga siljitch uchun boshqaruv pultidagi muvofiq tugmani bosing.
3. Orqani ko'rish tashqi toshoynasini avtomobilning yon tomoni va orqadagi fazo ko'rini turishi uchun shunday tarzda sozlang.
4. Toshoynani tanlashni bekor qilish uchun yoki ni bosing. Muvofiq indikator o'chadi.

Burilishni ko'rsatish indikatori

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, toshoynalarda burilish ko'rsatkichlari o'rnatilgan bo'lishi mumkin, ular burilish tomonidan yoki harakatlanish chizig'ini almashtirishda miltillaydi.

Chiqishni yoritilishi

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, toshoynaning pastki tomonida joylashgan chiqishni yoritilishi haydovchi va yo'lovchining eshiklari oldidagi sohanasi yoritadi. Avtomobilga o'tirishda yorug'larning yoqlishisi $\diamond$ 5-7 bandni va Chiqishda yoritilganlik $\diamond$ 5-7 bandni ko'ring.

Toshoynalar holatini eslab qolish

Avtomobil holatni eslab qolish funksiyali toshoynalar bilan jihozlanishi mumkin. O'rindiglar holatini eslab qolish $\diamond$ 2-5 bo'limni ko'ring.

Harakatlanish chizig'idan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi (LCA)

Avtomobil LCA tizim (Harakatlanish chizig'idan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimini (LCA) $\diamond$ 8-61ni ko'ring) bilan jihozlanishi mumkin.

Taxlanuvchi toshoynalar

Qo'lda taxlash

Avtomatik yuvish joyiga haydab kirishda, orqani ko'rish toshoynalarini shikastlamaslik uchun, ularni taxlang. Toshoynani taxlash uchun, uni avtomobil bortiga torting.

Toshoynani dastlabki holatga qaytarish uchun, uni torting.

Elektr yuritma yordamida taxlash

Elektr yuritmali toshoynalarni sozlash, agar ko'zda tutilgan bo'lsa:

1. Toshoynalarni ichkariga taxlash uchun ni bosing.

2. Toshoynalarni ishchi holatga qaytarish uchun ni yana bir marta bosing.

Organi ko'rish tashqi toshoynalari avtomobil tezligi 20 km/soat (12 mil/soat)dan yuqori bo'lib qolganida avtomatik yoyilishi mumkin, ammo ularni toshoynalarni boshqarish o'zgartirgichi bilan qayta taxlab qo'yish mumkin. Agar avtomobil tezligi 40 km/soat (25 mil/soat) dan yuqori bo'lsa, toshoynalar avtomatik yoyilishi mumkin, va ularni bundan keyin toshoynalarni boshqarish o'zgartirgichi bilan taxlash imkonи bo'lmaydi.

Toshoynalarni taxlash elektr yuritmasini bekor qilish.

Toshoynalarni taxlash elektr yuritmasini bekor qilinishi quyidagi holatlarda zarur:

- Toshoynalarni taxlashda to'satdan to'siqqa uchratigan.
- Toshoynalar to'satdan taxlangan/yoyligan.
- Yoyilgan toshoynalar ushbu holatda qolmayapti.
- Harakatlanishning me'yordagi tezligida toshoynalar titrashi mumkin.

Toshoynalarni me'yordagi holatga qaytarish uchun, toshoynalarni boshqarish organlari yordamida toshoynalarni bir marta taxlang va yoying. Toshoynalarning elektr yuritmasini bekor qilinishini bajarishda shovqin eshitilishi mumkin. Bu toshoynalarni qo'lda taxlashdan keyin me'yordagi tovush.

Toshoynalarni masofadan taxlash

Agar elektr yuritmali taxlanuvchi toshoynalar toshoynalarni boshqarish o'zgartirgichi bilan taxlangan bo'lsa, ularni radiobrelok yordamida yoyish mumkin bo'lmaydi. Agar elektr yuritmali taxlanuvchi toshoynalar toshoynalarni boshqarish o'zgartirgichi bilan taxlanmagan va avtomobil P (to'xtab turish) rejimida bo'l'magan bo'lsa, toshoynalar quyidagi tarzda avtomatik taxlanishi/yoyilishi mumkin:

1. Radiobrelokda tugmaga bosish bilan eshiklarni qulflashda toshoynalar taxlanadi.

Radiobrelokda tugmaga bosish bilan eshiklarni quldan yechishda toshoynalar yoyiladi.

Quiflarni masofadan boshqarish tizimining ishi $\diamond 1\text{-}3$ bo'limni ko'ring.

2. Eshik tutqichidagi tugmaga bosish bilan eshiklarni qulflashda toshoynalar taxlanadi. Eshikning tutqichidagi tugmaga bosish bilan eshiklarni quldan yechishda toshoynalar yoyiladi. "Haydovchi eshigini kalitsiz quldan yechish/qulflash"ni Quiflarni masofadan boshqarish tizimi ishi $\diamond 1\text{-}3$ da ko'ring.

3. Agar passiv qulflash yoqilgan va eshiklar ushbu funksiya orqali quldan yechilayotgan bo'lsa, toshoynalar taxlanadi. "Passiv qulflash"ni Quiflarni masofadan boshqarish tizimining ishlashi $\diamond 1\text{-}3$ bo'limni ko'ring.

Isitgichli toshoynalari

Agar avtomobil toshoynalar isitgichi bilan jihozlangan bo'lsa:

: Toshoynalarning istilishini yoqish uchun bosing.

"Orqa toshoyna isitgichi" bandini Iqlim-nazoratning avtomatik ikki zonali tizimi $\diamond 7\text{-}2$ da ko'ring.

ICHKI TOSHOYNALAR

Avtomatik fotoxrom toshoyna

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, haydovchi tomonidagi orqani ko'rish tashqi toshoynasi orqsada fara chirog'i paydo bo'lishida avtomatik qorong'ulashdiriladi. Ushbu funksiya dvigatelni ishga tushirishda avtomatik yoqlidi.

Orqaga yurish bilan harakatlanishda toshoynalarining egilganligi

Agar avtomobil orqaga yurish bilan harakatlanishda egilish funksiyali toshoynalar va holatni eslab qolish funksiyali o'rindiqlar bilan jihozlangan bo'lsa, u holda orqa yurish bilan harakatlanishda yo'lovchi va/yoki haydovchi tomonidagi toshoyna oldindan o'rnatilgan holatga egiladi. Bu paralllel to'xtab turishga joylashishda bordurni ko'rish maydonida ushlab turishga imkon beradi.

Toshoya(lar) quyidagi holatlarda egilgan holatdan o'zining me'yordagi holatga tiklash mumkin:

- Avtomobil UO'Q "R" (orqaga yurish) holatdan chiqarilmogda yoki taxminan 30 sekund davomida ushbu holatda qolmoqda.
- Avtomobil o'chirilgan.
- Avtomobil o'rnatilgan tezlikdan oshirib orqaga yurish bilan harakatlanmoqda.

Ma'lumot va ko'ngilochar tizimining displayida mavjud bo'lgan sozlamalarni ko'rib chiqish uchun, Settings (Sozlamalar)> Vehicle (Avtomobil)> "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik")ni bosing

Orqani ko'rishning ichki toshoynasi

Toshoynaning holatini avtomobil ortidagi fazoni yaxshi ko'rish uchun shunday sozlang. Tozalovchi vositalarni bevosita toshoynaga purkamang. Suvda namlantirilgan yumshoq sochiqni qo'llang.

Orqani ko'rish mexanik toshoyna

Agar orqani ko'rish toshoynasi rejimlarni qo'lда o'zgartirishga ega bo'lsa, kunduzgi vaqtida qo'llash uchun o'zgartirgichni oldinga yoki orqada harakatlanayotgan transportning yorug'ligi bilan ko'zlarining qamashishidan saqlanish uchun sutkaning qorong'u vaqtida qo'llash uchun orqaga siljiting.

Orqani ko'rish toshoynalarida shu'lalarni avtomatik singdirish rejimi

Avtomatik qorong'ulashdirish funksiyasi (muvofiq jamlanmada) orqada harakatlanib kelayotgan transport vositalarini faralari yorug'ligi bilan haydovchingin ko'zlarini qamashtirishdan saqlanishiga imkon beradi. Toshoynalarini avtomatik qorong'ulashdirish funksiyasi dvigatel ishga tushirilishida avtomatik yoqlidi.

OYNALAR

▲ OGohlantirish!

Bolalarni, layoqatsiz katta odamlarni yoki uy hayvonlarini yolg'iz o'zlarini mashinada, ayniqsa iliq yoki issiq ob-havoda yopilgan oynalarda, qoldirish taqiqlanadi. Ular haddan tashqari qizib ketishni qilishlari mumkin, u issiq urushidan majruhlikni, hattoki o'limni olib kelishi mumkin.

Avtomobilning aerodinamik xususiyatlari yonilg'ini tejash maqsadlarida loyihalashtiriladi. Orqa derazaning oynasi tushirilganida, olding derazalar esa yopilgan vaqtida, bu titrovchi tovushni chaqirishi mumkin. Tovushni o'chirish uchun, old oynani yoki shift lyukini oching.

Elektr oyna ko'targichlar

⚠ OGOLANTIRISH!

Oyna bilan qisib qo'yish bolalarga jiddiy jarohat yetkazish yoki hatto o'lim bilan tahdid soladi.

Radiobrelokni bolalar bilan birga avtomobilda qoldirmang. Orqa o'rindiqda bolalarni tashishda oyna ko'targichlarni qo'llash imkonini bloklash uchun, oynalarini bloklash klavishasini bosing. Kalitlar ⇨ 1-2 bo'limga o'chadi.

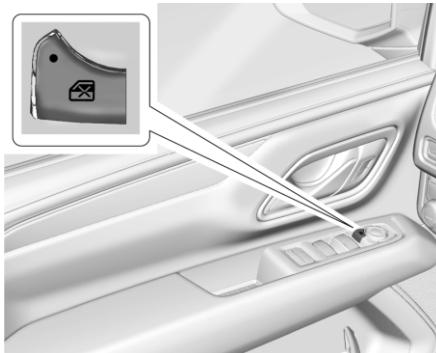
Elektr oyna ko'targichlar o't oldirish yoqiligidagi, yordamchi asbob-uskulalarni oziqlantirish rejimida, hamda qo'shimcha asbob-uskulalarning oziqlanishini o'chirilishini kechiktirish rejimida ishlaydi.

Zaxira oziqlantirish moduli ⇨ 8-20 bo'limga ko'ring.

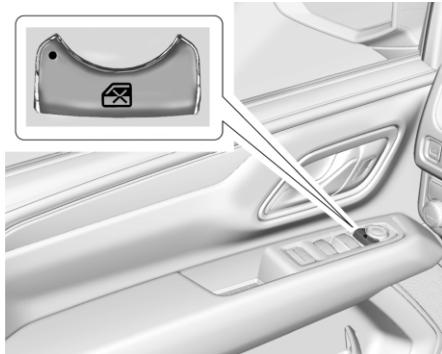
Oynani ochish uchun oyna ko'targichni boshqarish klavishasini bosing, yoki oynani yopish uchun, uni chetidan torting. Oynalarni juda tez-tez ko'tarish va tushirishda oyna ko'targichning elektr oziqlanishi bir qancha vaqtga o'chadi.

Oynalarni bloklash

Ushbu funksiya orqa eshiklardagi oyna ko'targichlarni o'chirgichlarini klavishalarini bloklashga imkon beradi.

Taxlanuvchi toshoynalar bilan

Taxlanuvchi toshoynalarsiz

- Orqa oynalarning blokirovkasini harakatga keltirish uchun, ☐ ni bosing. Bloklashda indikator yoqiladi.
- Oynalarni blokdan chiqarish uchun, ☒ yana bir marta bosing.

Deraza oynalarni yarim avtomatik ko'tarish va tushirish

Eshiklarning barcha oynalarini o'zgartirgich klavishasini doimo bosilgan holatda ushlab turmasdan ochish mumkin. Bir teginishda derazani to'liq ochish uchun, o'chirgich klavishasini tiralguncha bosing va darhol qo'yib yuboring. Bir teginishda derazani to'liq yopish uchun (agar ushbu funksiya jamlanma bilan

ko'zda tutilgan bo'lsa), o'chirgich klavishasini tiralgunicha torting va darhol qo'yib yuboring. O'chirgich klavishasiga qisqa muddatli bosish yoki uni xuddi o'sha yo'nalishda tortish oyna ko'targichning ishlashini to'xtatadi.

Qisib qolishdan himoyalash

Agar derazani yarim avtomatik yopilishi vaqtida oyna to'siqqa uchrasa, u pastga tushishni boshlaydi. Bunday holat ayozda yoki muz qoplashida sodir bo'lishi mumkin. To'siqlarni bartaraf qilishdan keyin oyna odatdagidek ishlashni boshlaydi.

Siqib qolishdan himoyalash funksiyasini o'chirish

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar qisib qolishdan himoyalash funksiyasi o'chirilgan bo'lsa, oyna to'siq bilan uchrashganda avtomatik pastga tushmaydi. Bunda, siz yoki boshqa odamlar jarohat olishi, oyna esa shikastlanishi mumkin. Qisib qolishdan himoyalash funksiyasini o'chirishdan avval, oynaning harakatlanish traektoriyasida na odamlar, na boshqa to'siqlar yo'qligiga ishonch hosil qiling.

Agar ishlab turgan dvigatelda qisib qolishdan himoyalash ishlaganligi sababli oyna to'liq yopilmayotgan bo'lsa, oyna ko'targichning o'zgartirgichi klavishasini tortish va uni ushlab turish kerak.

Elektr oyna ko'targichlarni dasturlash

Klemmani olib tashlash yoki akkumulator batareyasining quvvatsizlanishidan keyin elektr oyna ko'targichlarni qayta dasturlashtirish talab etilishi mumkin. Agar oyna ko'targich yarim avtomat rejimda ishlamayotgan bo'lsa, barcha eshiklarning oyna ko'targichlarini dasturlash talab etiladi:

1. Barcha eshiklarni yoping.
2. O't oldirishni yoki yordamchi asbob-uskunalarini oziqlantirish rejimini yoqing.
3. Oyna ko'targichini dasturlash zarur bo'lgan eshikning oynasini qisman yoping. So'ngra oynani yoping va oyna to'liq ko'tarilganidan keyin o'chirgich klavishasini yana biroz vaqt tortib turing.
4. Oynani oching va oyna to'liq pastga tushganidan keyin o'chirgich klavishasini yana biroz vaqt bosib turing.

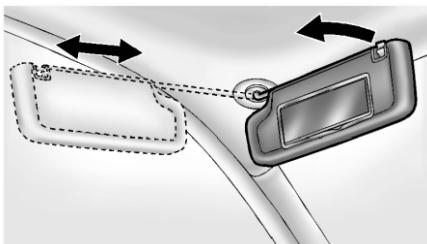
Oynalarni masofadan boshqarish

Agar ushbu funksiya mavjud bo'lsa, u avtomobil oynalarni masofadan ochish imkonini beradi. Agar avtomobilning yakka tartibdagi sozlamalarida muvofiq sozlama tanlangan bo'lsa, masofadan boshqarish radiobrelogida ga bosing va uni ushlab turing.

Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing.

Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Remote Lock, Unlock, Start" ("Masofadan quiflash, qulfini ochish, ishga tushirish")ni tanlang

Quyoshtan himoyalovchi soyabonlar

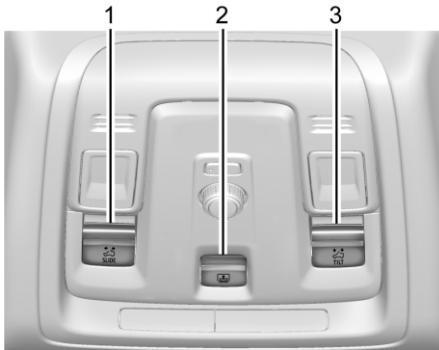
TOM

Quyoshnng to'g'ri yorug'ligi tushishidan ko'zlarни himoyalash uchun soyabonni tushiring. Quyoshdan himoyalovchi soyabonni yon oynaga burish uchun, yoki, agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, sterjen bo'ylab surish uchun, uni markaziy sharnir mahkamalagichdan bo'shating.

Tomning ventilyatsiya lyuki

Agar avtomobil tomda motorlashtirilgan lyuk bilan jihozlangan bo'lsa, uning elektr yuritmasi faqat o't oldirish, yordamchi asbob-uskunalar oziqlanishi yoki qo'shimcha asbob-uskunalarini oziqlanishi o'chirishni kechiktirish rejimi yoqilgan vaqtida ishlaydi. O't oldirish qulifda kalitning holati $\diamond$ 8-16 bandini va Zaxira quvvatlash modulli $\diamond$ 8-20 bandni ko'ring. Garchi shaffof lyuk har doim ekspress-rejimda ishlayotgan bo'lсада, uning harakatlanishini o'zgartirgichga takroran bosish bilan to'xtatish mumkin.

Elektr nosozlik mayjudligida lyukni ochish yoki yopish imkonи yo'q.

1. Harakatlanish o'zgartirgichi
2. Quyoshdan himoyalash pardachasining elektr yuritmasi o'zgartirgichi
3. Egilganlik o'zgartirgichi

Shaffof lyukni boshqarish:

- To'liq ochilgan holatga ochish uchun SLIDE (1)ni bosing va qo'yib yuboring. Avtomobil tomining lyuki aerodinamik shovqinni kamaytirish uchun ochilishni oraliq holatiga ega bo'lishi mumkin. Yarim avtomatik ochishda lyuk taxminan yo'ni yarmida to'xtaydi. Uni to'liq ochish uchun, SLIDE (1) klavishasini yana bir marta bosing va qo'yib yuboring.
- Ekspress-yopish uchun SLIDE (1)ni suring va qo'yib yuboring.
- Lyuk kerakli holatda bo'lib qolishda SLIDE (1)ni yana bir marta bosing yoki uni suring.

Quyoshdan himoyalash pardachasini boshqarish:

- Tez ochish uchun (2) tugmani bosing va qo'yib yuboring.
- Ekspress-yopish uchun (2)ni suring va qo'yib yuboring.
- Kerakli holatda to'xtatish uchun (2)ni yana bir marta bosing yoki uni suring.

Shamollatish rejimini boshqarish:

- Shamollatish holatiga shaffof lyukni tez ochish uchun, (3) tugmasini bosing va uni qo'yib yuboring.

- Lyukni shamollatish holatidan yopish uchun (3)ni torting va qo'yib yuboring.

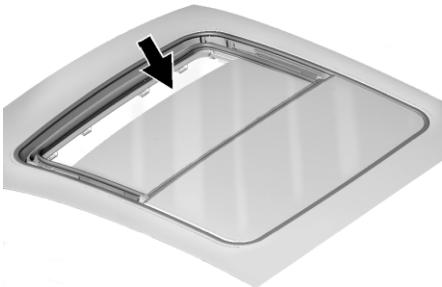
Avtomat orqaga yurish tizimi

Shift lyuki va quyoshdan himoyalash pardacha, agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, avtomat orqaga yurish tizimi bilan jihozlangan, u faqat shift lyuki va quyoshdan himoyalash pardachasi yarim avtomatik rejimda ishlayotganda faoldir.

Agar yarim avtomat rejimda yopilish uchun to'siqlar paydo bo'lgan bo'lsa, orqaga yurish tizimi to'siqni aniqlayotganida, shift lyukining yoki quyoshdan himoyalash pardachasining harakatlanishini to'xtatadi va ularni ozgina ochadi.

Agar bu sodir bo'layotgan bo'lsa, to'siqni olib tashlashga urinib ko'ring va so'ngra ekspress-yopish uchun o'zgartirgichni torting va qo'yib yuboring. Agar harakatlanish yo'nalishi o'zgartirish bir necha marta sodir bo'layotgan bo'lsa, haydovchining axborot markazida OPEN THEN CLOSE SUNROOF (SHAFFOF LYUKNI OCHING VA YOPING) xabari paydo bo'ladi va ekspress-yopish o'chiriladi.

Ekspress-yopish o'chiqligida, shaffof lyukni boshqarish uchun o'zgartirgichni bosish va uni ushlab turish zarur.

To'm lyukining zichlagichida va yo'naltirgichlarida chang va loy to'planib qolishi mumkin.

Bu tom lyukidan foydalanilayotganida nosozlik, hamda shovqinning hosil bo'lish sababi bo'lib qolishi mumkin. Shuningdek, suvni olib tashlash tizimini tiqilib qolishi ehtimoli bor. Vaqtigaqtida bilan lyukni o'chib turing va barcha begona buyumlarni va yumshoq loyni olib tashlang.

Lyuk zichlagichini va tomning zichlanish zonasini yumshoq sovunli eritmada namlantirilgan toza matoda artib oling.

Lyuk moylamasini olib tashlamang.

2

O'RINDIQLAR VA HIMOYA TIZIMLARI

-
- BOSH TAGLIKHLARI 2-2
  - OLDINGI O'RINDIQLAR 2-4
  - ORQA O'RINDIQLAR 2-10
  - XAVFSIZLIK KAMARLARI 2-18
  - SHISHIRILUVCHI XAVFSIZLIK
YOSTIQLAR TIZIMI 2-25
  - BOLALAR UCHUN XAVFSIZLIK TIZIMLARI 2-36

BOSH TAGLIKHLARI

Avtomobilning oldingi o'rindiqlari sozlanuvchi, suyanchiq bilan birlashtirilmagan bosh tagliklariga ega.

⚠ OGOLANTIRISH!

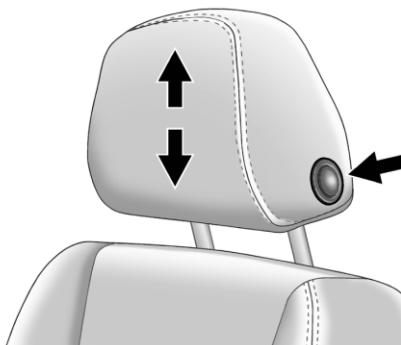
Agar bosh tagliklari o'rnatilmagan yoki noto'g'ri sozlangan bo'lsa, to'qnashuv vaqtida bo'yin va umurtqanen jarohat olishni yuqori xavfi mavjuddir. Agar barcha bosh tagliklari o'rnatilmagan yoki sozlanmagan bo'lsa, avtomobilni bosqarish taqilanganadi. Agar avtomobilning orqa o'rindiqlari taxlanuvchi bosh tagliklari bilan jihozlangan bo'lsa, yo'lovchilar o'rindiqlarni egallaganda har safar ularni tiralgunicha ko'tarishni unutmang.

Bosh tagligini uning tepe qismi yo'lovchi boshining tepe qismi bilan bir xil balandlikda bo'ladigan qilib sozlang. Bosh tagligining xuddi shunday holatida to'qnashuv paytida bo'yinning jarohat olishi xavfi pasayadi.

Oldingi o'rindiqlar

Avtomobilning oldingi o'rindiqlari sozlanuvchi, suyanchiq bilan birlashtirilmagan bosh tagliklariga ega.

Bosh tagliklarini balandligini sozlash mumkin. Bosh tagligini ko'tarish yoki tushirish uchun, bosh tagligi biqinida joylashgan tugmani bosing, bosh tagligini tepaga tortish yoki uni pastga tushiring, so'ngra esa tugmani qo'yib yuboring. Tugma qo'yib yuborilganidan keyin,

bosh tagligiga bosing va u joyida qayd etilganligiga ishonch hosil qilish uchun uni tepaga torting.

Oldingi yon tomon o'rindiqlarning bosh tagliklari yechilmaydi.

Orqa o'rindiqlar

Ikkinchchi qator o'rindiqlari

Avtomobilning ikkinchi qator yon tomon o'rindiqlari bosh tagliklari bilan jihozlangan, ularni sozlash mumkin.

Ikkinchchi qator yon tomon o'rindiqlarning bosh tagliklari yechilmaydi.

Ikkinchchi qator o'rindiqlarning bosh tagliklari taxlanuvchi ko'rinishida bajarilgan.

Ikkinchchi qator o'rindiqlarning suyanchiqlarini pastga taxlashda bosh tagliklari suyanchiqni pastga tushirilishiga xalal bermaslik uchun avtomatik pasayadi.

Ikkinchchi qator yon tomon o'rindiqlarning bosh tagliklarini, agar orqa o'rindiqlar bo'sh bo'lsa, ko'rish maydonini yaxshilash uchun oldinga taxlash mumkin.

Bosh tagligini taxlash uchun, bosh tagligining yon tomonidagi tugmani bosing.

Bosh tagligi oldinga avtomatik taxlanadi. Agar o'rindiqlarda yo'llovchi o'tirgan yoki bolalarni tutib turuvchi qurilmasi o'rnatalgan bo'ssa, bosh tagligini muqarrar ishchi holatga keltiring. Bosh tagligiga tepaga va orqaga qayd etilgunicha bosing. Bosh tagligi qayd etilganligiga ishonch hosil qilish uchun uni tebrantirib ko'rishga urinib ko'ring.

Uchinchi qator o'rindiqlari

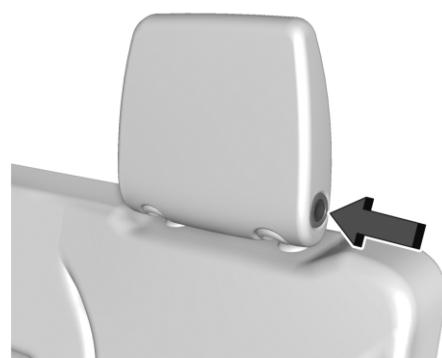
Avtomobilning uchinchi qator yon tomon o'rindiqlari bosh tagliklari bilan jihozlangan, ularni tepaga-pastga sozlash mumkin.

Uchinchi qator yon tomon o'rindiqlarning bosh tagliklari yechilmaydi.

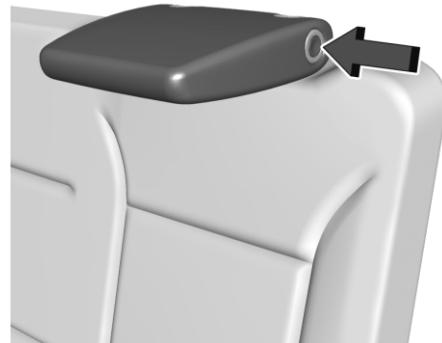
Uchinchi qator yon tomon o'rindiqlarning bosh tagliklari taxlanuvchan ishlangan.

Uchinchi qator o'rindiqlarning suyanchiqlarini pastga taxlashda bosh tagliklari suyanchiqni pastga tushirilishiga xalal bermaslik uchun avtomatik pasyadi.

Bosh tagliklarini, agar orqa o'rindiq bo'sh bo'ssa, ko'rish maydonini yaxshilash uchun oldinga taxlash mumkin.

Bosh tagligini taxlash uchun, bosh tagligining yon tomonidagi tugmani bosing.

OLDINGI O'RINDIQLAR

Bosh tagligi oldinga avtomatik taxlanadi. Agar o'rindiqa yo'lovchi o'tirgan yoki bolalarni tutib turuvchi qurilmasi o'nataligan bo'lsa, bosh tagligini muqarrar ishchi holatga keltiring. Bosh tagligiga tepaga va orqaga qayd etilgunicha bosing. Bosh tagligi qayd etilganligiga ishonch hosil qilish uchun uni tebrantirib ko'rishga urinib ko'ring.

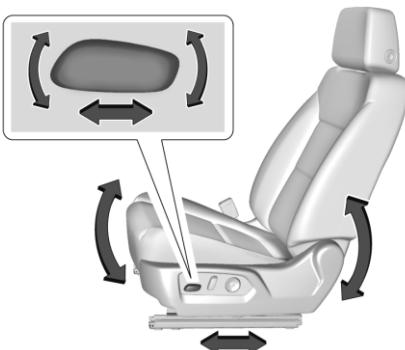
O'rindiqlarni sozlashning elektr yuritmasi

⚠ OGOHLANTIRISH!

Harakatlanish vaqtida haydovchi o'rindig'ini sozlashga urinish avtomobil boshqaruvi yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Haydovchi o'rindig'ini faqat harakatlanmayotgan avtomobilda sozlang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Elektr yuritmali o'rindiqlar o't oldirish o'chirilgan vaqtida ishlaydi. Bolalar elektr yuritmali o'rindiqni harakatga keltirishi va jarohat olishi mumkin. Avtomobilda bolalarni qarovsiz hech qachon qoldirmang.

O'rindiqni sozlash uchun:

- Sozlash tutqichini oldinga yoki orqaga siljитиб, o'rindiqi oldinga yoki orqaga surинг.
- O'rindiq yostиг'ining oldingi qисмини ko'tариш yoki tushirish uchun (agar jamlanma bilan ko'za tutilgan bo'lsa), sozlash tutqichining oldingi qисмини tepaga yoki pastga surинг.
- O'rindiqni ko'tариш yoki tushirish uchun, boshqarish dastasini orqa qисмини ko'taring yoki tushiring.

O'rindiq suyanchig'ini qiyaligi

O'rindiq suyanchig'ini orqaga tashlash uchun:

- Suyanchiqni orqaga tashlash uchun, boshqarish dastasining tega qисмини orqaga engashtiring.

- Suyanchiqni vertikal holatga qaytarish uchun, boshqarish dastasini tepa qismini oldinga engashtiring.

OGohlantirish!

Safar qilish vaqtida qiyalangan holat xavfli bo'lishi mumkin. Ushbu holatda, hatto, xavfsizlik kamarlari ham zaruriy himoyani ta'minlab berishi mumkin emas. Kamarning yelka shohi tanani tutib turmaydi. Buning o'niga u Sizning oldingizda joylashgan bo'ladi. To'qnashuv holatida uning ustiga yiqilib tushish va bo'yin jarohatini yoki boshqa shikastlanishlarni olish mumkin.

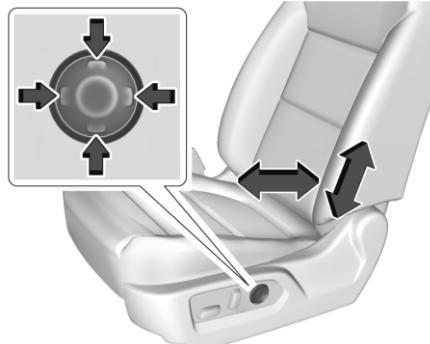
Xavfsizlik kamarining bel qismi tepaga ko'tarilib ketishi va qorinni siqib qo'yishi mumkin. Barcha yuklama tos suyagiga emas, balki ushbu sohaga to'g'ri keladi. Bu ichki a'zolarning jiddiy shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Xavfsizlik maqsadida harakatlanish vaqtida o'rindiq suyanchig'i vertikal holatga o'rnatilgan bo'lishi kerak. So'ngra o'rindiq suyanchig'iga qulay tiralish va tegishli tarzda xavfsizlik kamarini taqib olish kerak.

Avtomobilning harakatlanishi vaqtida suyanchiqni engashtirish mumkin emas.

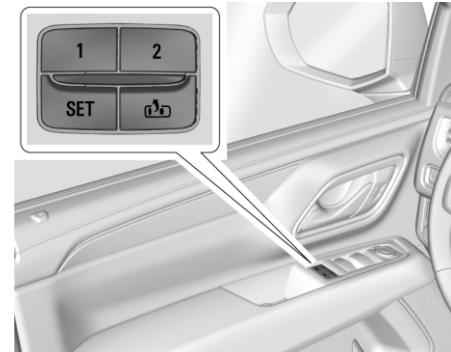
Bel tayanchini sozlash

- Bel tayanchini oshirish yoki kamaytirish uchun, muvofiq tarzda oldingi yoki orqa tutqichni bosing va ushlab turing.

- Bel tayanchini ko'tarish yoki tushirish uchun, o'zgartirgichning (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) klavishasini tepa yoki pastki hoshiyasiga bosing va uni ushlab turing.

O'rindiqlar holatini eslab qolish.

Qisqacha ma'lumot

Ba'zi jamlanmalarda avtomobil o'rindiqlar sozlamasi xotirasи bilan jihozlangan bo'lishi mumkin, u har bir haydovchi ostiga o'rindiqning turlicha holatlarini va tushirish uchun bitta umumiyl holatni saqlashga imkon beradi.

"O'rindiq holati sozlamalarini saqlash" bandini ushbu bo'limda quyida ko'ring. Saqlangan holatlarni barcha haydovchilar uchun qo'lda chaqirish mumkin.

"O'rindiqlarni holati sozlamalarini qo'lda tiklash" bandini ushbu bo'limda quyida ko'ring. 1 va 2 radiobreloklargacha ega bo'lgan haydovchilar ham ularni avtomatik chaqirishlari mumkin.

"O'tirishda o'rindiqlar holatini sozlamalarini avtomatik qo'llash" yoki "Chiqishda o'rindiq holatlarni sozlamalarini avtomatik qo'llash"ni ushbu bo'limda quyida ko'ring. Sozlamalarni avtomatik qo'llash funksiyasidan foydalanish uchun, "O'tirishda o'rindiq holatini sozlash" va (yoki) "Tushishda o'rindiq holatini sozlash" bandlarini faollashtiring.

"Yakka tartibdagisi sozlamalar" kichik bo'limning "Sozlamalarni avtomatik qo'llash" bandini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Elektr yuritmaning ishlashini sozlamalarni qo'llash jarayonida har qanday paytda to'xtatish mumkin.

"O'rindiq sozlamalarini qo'llanilishini to'xtatish" bandini ushbu bo'limda quyida ko'ring.

Haydovchi raqamini identifikasiysi

Avtomobil haydovchini masofadan boshqarish radiobreloqining raqami bo'yicha taniyi (1-8). Joriy paytda qo'llaniluvchi radiobrelok raqami haydovchining axborot markazi displayida "x haydovchining o'rindig'i holatlari sozlamalari qo'llanilgan bo'ladi" xabarida ko'rsatiladi.

Ushbu xabar qo'llaniluvchi radiobrelokning

almash tirilishidan keyin birinchi bir necha marta o't oldirish yoqilishida aks ettiriladi. O'rindiq sozlamalarini avtomatik qo'llash funksiyasi to'g'ri ishlashi uchun, salomlashish xabaridagi raqamga muvofiq 1 yoki 2 klavisha yordamida sozlamalarini saqlash zarur. Tizim masofadan boshqarish radiobrelogini to'g'ri aniqlashi mumkin bo'lishi uchun, avtomobil saloniga faqat bitta radiobrelokni olish tavsiya etiladi. Agar salomlashish xabari aks ettirilmasa, quyidagi harakatlarni bajaring:

1. Avtomobildan barcha masofadan boshqarish radiobreloklarini olib qo'ying.

2. Avtomobilni boshqa radiobrelog bilan ishga tushiring. Haydovchining axborot markazida ushbu masofadan boshqarish radiobrelogini qo'llayotgan xuddi o'sha haydovchining raqami bilan salomlashish xabari paydo bo'lishi kerak.

Avtomobilni o'chiring va boshqa radiobrelokni avtomobildan olib qo'ying.

3 . Avtomobilni dastlabki radiobrelok bilan ishga tushiring. Haydovchining axborot markazida dastlabki radiobrelokdan foydalanayotgan o'sha haydovchining raqami bilan salomlashish xabari paydo bo'lishi kerak.

O'rindiq holati sozlamalarini saqlash

Xotirada holatlarni saqlashdan avval ushbu yo'riqnomalarni to'liq hajmda o'qib chiqing.

1 yoki 2 klavisha uchun o'rindiqning joriy holatini saqlash uchun:

1. O't oldirishni yoki yordamchi asbob-uskulalarni oziqlantirish rejimini yoqing. Haydovchining axborot markazida joriy radiobrelokdan foydalana yotgan haydovchining raqami bilan salomlashish xabari paydo bo'lishi kerak. Ushbu bo'limda oldin roq "Haydovchi raqamini identifikasiysi"ni ko'ring.

2. Xotirada barcha erishimli sozlamalarni haydash uchun kerakli holatga o'mating.

3. SET (O'rnatish) tugmasini bosing va qo'yib yuboring;

ovozi signal uzatiladi.

4. Siz SET klavishasini qo'yib yuborganingizdan keyin darhol, 1 yoki 2 klavishani, toki ikkita tasdiqlovchi ovozi signalni eshitmaguningizcha, bosing va ushlab turing (xabarda qaysi raqam ko'rsatilganligiga bog'liq holda).

Agar SET klavishasini qo'yib yuborish va 1 yoki 2 klavishasini bosish orasidagi pauza juda ham katta bo'lsa, sozlamalar saqlanmaydi va zummerring tasdiqlovchi signalari uzatilmaydi.

3- va 4-bandalarda tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

5. 1-4-bandlarda tavsiflangan harakatlarni xotiraning boshqa klavishasini (1 yoki 2) qo'llab, boshqa masofadan boshqarish radiobrelogi (1 yoki 2) uchun takrorlang.

Agar siz yagona haydovchi hisoblansangiz, sozlamalarни ikkala klavishalar (1 va 2) uchun saqlash tavsiya etiladi.

O'rindiq holatini sozlamalarini xotiradan qo'lda chaqirishda yoki chiqishda o'rindiqning holatini sozlamalarini avtomatik qo'llashda qo'llanuvchi klavisha yordamida chiqish uchun holatni barcha haydovchilar uchun umumiyni saqlash uchun, klavishani qo'llab, 1-4-bandlarda tavsiyalangan harakatlarni bajaring.

O'rindiq holatini sozlamalarini xotiradan qo'lda chaqirish

1, 2 yoki klavishalarni bosing va toki o'rindiq ushbu klavisha uchun avval saqlangan holatga o'rnatilmagunicha uni ushlab turing.

1, 2 yoki klavishalar yordamida o'rindiq holati sozlamalarini xotiradan qo'lda chaqirish faqat P (to'xtab turish) rejimini yoqishda yoki o'chirishda bajarilgan bo'lishi mumkin.

"Yakka tartibdagи sozlamalarni saqlash" bo'limida Sozlamalarni avtomatik chaqirish funksiyasini yoqish

- O't oldirishni yoqishda 1 yoki 2 klavisha uchun saqlangan holatga o'rindiqni o'rnatish funksiyasini faollashtirish uchun, "Sozlamalar", so'ngra "Avtomobil", keyin "O'rindiq holati", so'ngra "O'tirishda o'rindiq holati sozlamalarini qo'llash" bo'limlariga o'ting va "Yoqish" yoki "O'chirish"ni tanlang. "O'tirishda o'rindiq holati sozlamalarini avtomatik qo'llash"ni ushbu bo'limda quyida ko'ring.
- O't oldirish yoqilishida va haydovchining eshigi ochilishida (yoki haydovchining eshigi ochiqligida) tushirish uchun klavishasi uchun saqlangan holatda o'rindiqni o'rnatish funksiyasini faollashtirish uchun, "Sozlamalar", so'ngra "Avtomobil", keyin "O'rindiq holati", so'ngra "O'tirishda o'rindiq holati sozlamalarini qo'llash" bo'limlariga o'ting va "Yoqish" yoki "O'chirish"ni tanlang. "Chiqishda o'rindiq holatlarini sozlamalarini avtomatik qo'llash"ni ushbu bo'limda quyida ko'ring.

O'tirishda o'rindiqlar holatini sozlamalarini avtomatik qo'llash

1 yoki 2 klavisha uchun saqlangan o'tirishda o'rindiq holatini sozlamalari 1 yoki 2 qo'llaniluvchi masofadan boshqarish radiobrelogiga bog'liq holda avtomatik qo'llaniladi, agar:

- O'toldirish yoqilgan.
- 1 yoki 2 klavisha uchun avval o'rindiq holatini sozlamalarini saqlangan. "O'rindiq holati sozlamalarini saqlash" bandini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.
- O'tirishda o'rindiq sozlamalarini avtomatik qo'llash funksiyasi yoqilgan. "Yakka tartibdagи sozlamalar" kichik bo'limning "Sozlamalarni avtomatik qo'llash" bandini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.
- Avtomobilda uzatmalar qutisini P (To'xtab turish) rejimi yoqilmagan.

Agar selektor dastagi o'rindiq saqlangan holatga turishga ulgurguniga qadar P (to'xtab turishga joylashtirish) holatidan chiqarilsa, elektr yuritmani ishi to'xtamaydi. Agar o'rindiq avval saqlangan holatga avtomatik o'rnatilmayotgan bo'lsa, sozlamalarni avtomatik qo'llash funksiya yoqilganligiga ishonch hosil qiling. "Yakka tartibdagи sozlamalar" kichik bo'limning "Sozlamalarni avtomatik qo'llash" bandini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Agar o'rindiqlar saqlangan holatdan boshqa holatga o'rnatalayotgan bo'lsa, ehtimol, radiobrelok (1 yoki 2) raqami sozlamalar saqlangan klavisha raqamiga muvofiq kelmaydi. Boshqa radiobrelokdan foydalанин ko'rishga yoki holat sozlamalarini boshqa klavisha (1 yoki 2) ostida saqlashga urinib ko'ring.

"O'rindiq holatini sozlamalarini saqlash" bo'lmini ushbu bo'linda yuqorida ko'ring. O'tirishda o'rindiq holatini sozlamalarini avtomatik qo'llash faqat 1 yoki 2 masofadan boshqarish radiobreloklari uchun erishimli. 3 - 8 radiobreloklar uchun o'tirishda o'rindiqlar holatini sozlamalarini avtomatik qo'llanilishi erishimli bo'lmaydi.

Chiqishda o'rindiqlar holatini sozlamalarini avtomatik qo'llanilishi

Elektr yuritma klavisha uchun saqlangan chiqish uchun holatga o'rnatadi, qachonki:

- Haydovchi o't oldirishni o'chiradi va bundan keyin darhol eshikni ochadi (yoki eshik ochilib bo'lgan).
- klavishasi uchun avval o'rindiq holatlarini sozlamasi saqlangan. "O'rindiq holati sozlamalarini saqlash"ni ushbu bo'linda yuqorida ko'ring.
- Chiqishda o'rindiq sozlamalarini avtomatik qo'llash funksiyasi yoqilgan. "Yakka tartibdag'i sozlamalar" kichik bo'limning "Sozlamalarni avtomatik qo'llash" bandini ushbu bo'linda yuqorida ko'ring.

- Avtomobilda uzatmalar qutisini P (To'xtab turish) rejimi yoqilmagan.

Agar selektor pishangisini o'rindiq chiqish uchun saqlangan holatga turishga ulgurgunicha P (to'xtab turish) holatidan chiqarilsa, elektr yuritmaning ishi to'xtamaydi. Chiqishda o'rindiq holati sozlamalari biron bir muayyan radiobrelogga bog'lanmaydi.

klavisha uchun saqlangan o'rindiq holati sozlamalarini barcha radiobreloklar bilan ishlatalidi.

O'rindiq sozlamalarini qo'llanilishi to'xtatilishi

- Sozlamalarni qo'lda yoki avtomatik qo'llash vaqtida:
O'rindiq holatini sozlashning istalgan klavishasini bosing.
SET klavishasini bosing
- Sozlamalarni qo'lda qo'llash vaqtida: Xotira klavishasi 1, 2 yoki ni qo'yib yuboring
- O'tirishda sozlamalarning avtomatik qo'llanilishi vaqtida:
O'toldirishni o'chiring
1, 2 yoki xotira klavishasini bosing
- Chiqishda sozlamalarning avtomatik qo'llanilishi vaqtida:
1, 2 yoki xotira klavishasini bosing

To'siqlar

Agar xotirada saqlangan sozlamalarni chaqirishda o'rindiq harakatlanshiga biron narsa xalal bersa, elektr yuritma ishi to'xtatilgan bo'lishi mumkin. To'siqlarni olib tashlang va funksiya chaqirilishini takrorlang. Agar sozlamalarni xotiradan chaqirish imkonи bo'lmayotgan bo'lsa, dilerga murojaat qiling.

Isitiluvchi oldingi o'rindiqlar

OGohlantirish!

O'rindiqlarni isitish, agar terining haroratlar o'zgarishini yoki og'rinqi his qilish qobiliyatini susaygan bo'lsa, kuyishlarning sababi bo'lib qolishi mumkin. Kuyishlar xavfini pasaytirish uchun isitish funksiyasidan, ayniqsa uzoq vaqt davomida, o'ta ehtiyyotkorlik bilan foydalaning. O'rindiqni ko'rsa, yostiqlar, g'iloflar va hokazolar kabi issiqlik izolyatsiyasi buyumlari bilan yopib qo'yaman. Bu o'rindiq isitgichini haddan tashqari qizib ketishiga olib kelishi mumkin. O'rindiq isitgichining haddan tashqari qizib ketishi kuyishlar yoki o'rindiq shikastlanishi oqibati bo'lib qolishi mumkin.

KTugmalar (muvofig jamlanmada) markaziy ustunda iqlim-nazorat tizimi sozlagichlari bilan yonma-yon joylashtirilgan. O'rindiqlar isitilishi faqat dvigatel yoqilganida ishlaydi.

Haydovchi yoki yo'lovchining o'rindig'i suyanchig'ini isitishini yoqish uchun, yoki ni bosing. Haydovchi yoki yo'lovchining o'rindig'i suyanchig'ini va yostig'ini isitishini yoqish uchun, yoki ni bosing.

Agar bu funksiya o'chirilgan bo'lsa, tugmalardagi o'rindiqlarni isitish belgisi oq rangda bo'ladi.

O'rindiq isitilishi yoqilgan vaqtida, belgi qizil rangga o'zgaradi.

Tugmani bir marta bosishda maksimal rejim tanlangan bo'ladi. Har bir keyingi bosish bilan sozlama funksiya o'chirilishigacha pastroqqa almashadi. Tugmalar yonidagi indikatorlar

isitilish jadalligiga ko'rsatadi: maksimal jadallikda uchta indikatorlar, minimal jadallikda - bitta indikator yonib turadi. Agar o'rindiqlar isitilish jadalligi maksimumga o'rnatalgan bo'lsa, u holda taxminan 30 minut o'tib u avtomatik pasaytirilishi mumkin. Yo'lovchi o'rindig'ini isitish uchun ko'proq vaqt talab etilishi mumkin.

Avtoisitiluvchi o'rindiq

Dvigatel ishga tushirilgan vaqtida, ushbu funksiya avtomobil salonidagi haroratga bog'liq holda o'rindiqlar isitishini avtomatik yoqadi. O'rindiqlarni isitishini faol darajasi (kuchli, o'rtacha, kichik yoki isitilishsiz) markaziylar pulda joylashgan qo'lda isitish tugmalari bilan ko'rsatiladi. Markaziylar pulda qo'lda isitish tugmalari bilan o'rindiqlarning avtoisitilishi o'chadi. Agar yo'lovchi o'rindig'i band bo'lmasa, uning avtoisitilishi yoqilmaydi.

O'rindiqlarni avtoisitish funksiyasini ishga tushirilgan dvigatelda doimiy ishlashga dasturlash mumkin.

O'rindiqlarni avtomatik isitishni yoqish yoki o'chirish uchun, Settings (Sozlamalar) > Vehicle (Avtomobil) > Climate and Air Quality (Iqlim nazorati va havo sifati) > Auto Heated Seats (O'rindiqlarni avtomatik isitish) > ON (YOQISH)yoki OFF (O'CHIRISH) ni tanlang.

Masofadan ishga tushirishda o'rindiq isitilishi

Sovuq ob-havoda masofadan ishga tushirishda isitilishli o'rindiqlar, agar ular o'rnatalgan bo'lsa, avtomatik yoqilishi mumkin. Agar avtomobilning o'rindiqlar isitishini avtomatik yoqish funksiyasi (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) o'chirilmagan bo'lsa, o'rindiqlar isitilishi o't oldirish yoqilishida o'chib qolishi mumkin. Agar zarurat tug'ilsa, dvigateli ishga tushirishdan keyin o'rindiqlar isitilishini yoqish uchun, o'rindiqlar isitilishi tugmasini bosing. Dvigateli masofadan ishga tushirishda isitish indikatori yonmasligi mumkin.

Bo'sh o'rindiqning isitilishi pasaytirilgan bo'lishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Masofadan ishga tushirishda o'rindiqlarni isitish rejimini avtomobilning yakka tartibdag'i sozlamalari menyusida sozlash mumkin.

Avtomobilni masofadan ishga tushirish ⇨ 1-9 bo'limni ko'ring.

Dvigateli masofadan yoqish paytida o'rindiqlarni isitishni yoqish yoki o'chirish uchun, Settings - (Sozlamalar) > Vehicle (Avtomobil) > "Remote Lock, Unlock and Start" ("Masofadan quflash, qufni ochish va ishga tushirish") Remote Start Auto Heat Seats (Dvigateli masofadan yoqish paytida o'rindiqlar isitilishini avtomatik yoqish). > ON (YOQISH) yoki OFF (O'CHIRISH) ni tanlang.

ORQA O'RINDIQLAR

Orqa o'rindiq signalizatori

Agar bunday signalizator avtomobil jamlanmasiga kirsa, displayda ma'lum shartlarda REAR SEAT REMINDER LOOK IN REAR SEAT (Orqa o'rindiq signalizatori, orqa o'rindiqnı tekshiring) xabari paydo bol'adi, u orqa o'rindiqlarga buyum yoki yo'lovchi joylashgan bo'lishi mumkinligini eslatib turadi.

Avtomobildan chiqishda orqa o'rindiqnı tekshiring.

Dvigatel ishlab turgan vaqtida, yoki dvigatelnı ishga tushirishgacha 10 minut oldin, agar o'rindiqlarning ikkinchi qatori eshigi ochilgan bo'lsa, bu funksiya faollashtiriladi. Dvigatel o'chirilan vaqtida, ogohlantirish uzatiladi.

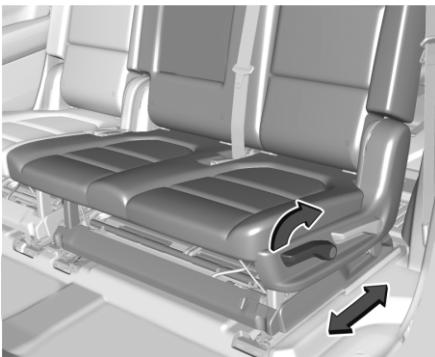
Bunday ogohlantirish orqa o'rindiqla obyektning mavjudligiga bevosita ko'rsatmaydi, muayyan sharoitlarda esa orqa o'rindiqla obyektning joylashish ehtimoliga ko'rsatib, faqat orqa eshik ochilayotganini yoki yopilayotganini qayd qiladi.

Dvigatelnı har ishga tushirilishida yoki to'xtatilishida funksiya faqat bir marta faollashtiriladi va o'rindiqlarni ikkinchi qatori eshiklarini ochilishi yoki yopilishi bilan qayta ishga tushiriladi. Ogohlantirish hatto orqa o'rindiq bo'sh bo'lganida, masalan, agar bola avtomobilga orqa eshik orqali kirib borganida va dvigatel ishlashni davom ettirayotgan xuddi o'sha vaqtida avtomobilni tark etayotganida ham uzatilishi mumkin.

Funksiyani yoqish yoki o'chirish mumkin. Settings - (Sozlamalar)> Vehicle (Avtomobil)> Rear Seat Reminder (orqa o'rindiq signalizatsiya qurilmasi)> ON (YOQISH) yoki OFF (O'CHIRISH) ni tanlang.

Ikkinchı qator o'rindiqlari

Orqa o'rindiqlarni sozlash

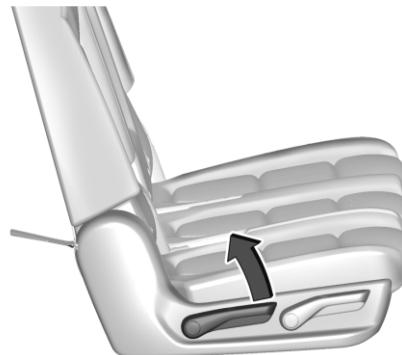

O'rindiq holatini sozlash uchun:

1. Ikkinchı qator o'rindiqlari oldi va uning osti polidan, hamda poldagi o'rindiqlarning yo'naltirigichlaridan buyumlarni olib qo'ying.
2. O'rindiq yostig'i ostidagi pishangini ko'taring va o'rindiqnı oldinga yoki orqaga suring.

O'rindiq suyanchig'ini qiyaligi

O'rindiq suyanchig'ini orqaga tashlash uchun:

1. Suyanchiqni tashqi hoshiyasidagi pishangini ko'taring.
2. O'rindiq suyanchig'ini kerakli holatga ornating va suyanchiqni mahkamlash uchun pishangni qo'yib yuboring.
3. Suyanchiq mahkamlanganligini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga surib ko'ring. O'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga qaytarish:

⚠ OGOLANTIRISH!

Bloklanmagan suyanchiq to'qnashuv yoki keskin to'xtashda oldinga surilib ketishi mumkin, bu ushbu joyda o'tirgan odamga jarohatlar keltirishi mumkin. Suyanchiqni itarib va uni tortib, uning mahkamlanganligini har doim tekshirish kerak.

1. O'rindiq suyanchig'iga bir vaqtida bosib, pishangni chetki tepa holatga ko'taring, va suyanchiq vertikal holatga qaytadi. Agar suyanchiqqa bosmasdan pishang ko'tarilsa, o'rindiq taxlangan holatga keladi.
2. Suyanchiq mahkamlanganligini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga surib ko'ring.

O'rindiqlarning uchinchi qatoriga kirish

O'rindiqlarni qo'lda taxlash va orqaga tashlash

⚠ OGOLANTIRISH!

Avtomobilning harakatlansishi vaqtida ikkinchi qator o'rindig'ini orqaga tashlab qo'yilgan holatda qoldirmang. Orqaga tashlab qo'yilgan o'rindiq qayd etilmagan. Avtomobil harakatlansishi vaqtida u harakatga kelishi mumkin. Keskin to'xtashda yoki avariyyada avtomobildagi odamlar jarohat olishlari mumkin. Harakatni boshlashdan avval,

⚠ OGOLANTIRISH!

o'rindiqni ishchi holatga albatta qaytaring. O'rindiq qayd etilishini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga siljitiб ko'ring.

⚠ DIQQAT!

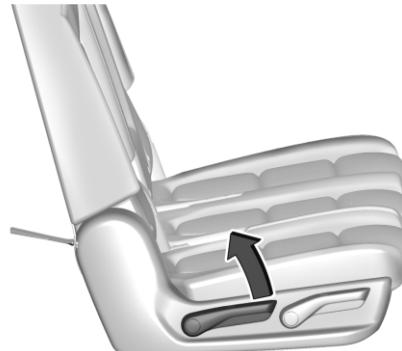
Taqilgan xavfsizlik kamarlari bilan orqa o'rindiqni taxlab, siz o'rindiqni yoki kamarlarni shikastlashningiz mumkin. Orqa o'rindiqni taxlashdan avval xavfsizlik kamarlarini yechib qo'yish va ularni odatiy taxlangan holatga qaytarish zarur.

Yuk uchun qo'shimcha joyni bo'shatish uchun ikkinchi qator o'rindiqlarini taxlash yoki uchinchi qator o'rindiqlariga qulay o'tishni ochish uchun ularni taxlash va ag'darib qo'yish mumkin.

O'rindiqlarni taxlash va orqaga tashlash

O'rindiqni taxlash va ag'darib qo'yish uchun:

1. O'rindiq ostida, uning oldida va uning ustida hech narsa yo'qligiga ishonch hosil qiling.

2. Suyanchiqni bo'shatish uchun, suyanchiqning tashqi biqin tomonidagi pishangini ko'taring.

Suyanchiq yassi yuk polini hosil qilib, oldinga taxlanadi.

Agar suyanchiq taxlanmayotgan bo'lsa, oldingi o'rindiqlini oldinga surishga va/yoki oldingi o'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga o'rnatishga urinib ko'ring.

3. O'rindiqlarning orqa qismini poldan ko'tarish uchun, pishangini qayta ko'taring. O'rindiq oldinga ag'dariladi.

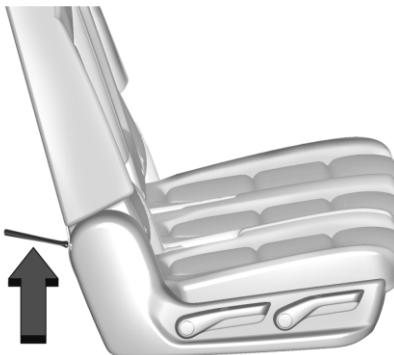
Uchinchi qatordan o'rindiqni taxlash va orqaga tashlash

⚠ OGOHLANTIRISH!

Ikkinci qator o'rindiqlari taxlangan yoki taxlangan va orqaga tashlab qo'yilgan holatida o'rindiqlarning uchinchi qatorida yo'lovchilarni tashish keskin to'xtashda yoki avariyada jarohatlarga olib kelishi mumkin. O'rindiqlari albatta ishchi holatga qaytaring. O'rindiq qayd etilishini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga siljитиб ko'ring.

Uchinchi qator o'rindiqlarida joylashgan vaqtida o'rindiqni taxlash va orqaga tashlash uchun:

1. O'rindiq ostida, uning oldida va uning ustida hech narsa yo'qligiga ishonch hosil qiling.

2. Suyanchiqni bo'shatish uchun, ikkinchi qator o'rindig'ining pastidagi orqadagi kamardan torting. Suyanchiq oldinga taxlanadi.

3. O'rindiqni orqa qismini poldan ko'tarish uchun, kamardan qayta torting. O'rindiq oldinga ag'dariladi.

O'rindiqlarni avtomatik taxlash va orqaga tashlash

⚠ OGOHLANTIRISH!

Avtomobilning harakatlanishi vaqtida ikkinchi qator o'rindiq'ini orqaga tashlab qo'yilgan holatda qoldirmang. Orqaga tashlab qo'yilgan o'rindiq qayd etilmagan. Avtomobil harakatlanishi vaqtida u harakatga kelishi

▲ OGOLANTIRISH!

mumkin. Keskin to'xtashda yoki avariyyada avtomobilida odamlar jarohat olishlari mumkin. Harakatlanshni boshlashdan avval, o'rindiqni albatta ishchi holatga qaytarling. O'rindiq qayd etilishini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga siljib ko'ring.

▲ OGOLANTIRISH!

Yo'lovchi joylashgan o'rindiqni avtomatik taxlanishi va orqaga tashlanishi yo'lovchiga jarohat yetkazilishiga olib kelishi mumkin. O'rindiqni avtomatik bo'shatish tugmasini bosishdan avval, o'rindiqda hech kim joylashmaganligiga ishonch hosil qiling.

▲ DIQQAT!

Taqilgan xavfsizlik kamarlari bilan orqa o'rindiqni taxlab, siz o'rindiqni yoki kamarlarni shikastlashningiz mumkin. Orqa o'rindiqni taxlashdan avval xavfsizlik kamarlarini yechib qo'yish va ularni odatli taxlangan holatga qaytarish zarur.

Ushbu funksiya ishlashi uchun, avtomobil P (to'xtab turish) rejimiga joylashtirilgan bo'lishi kerak.

O'rindiqlarni taxlash va orqaga tashlash

O'rindiqni taxlash va aq'darib qo'yish uchun:
1. O'rindiq ostida, uning oldida va uning ustida hech narsa yo'qligiga ishonch hosil qiling.

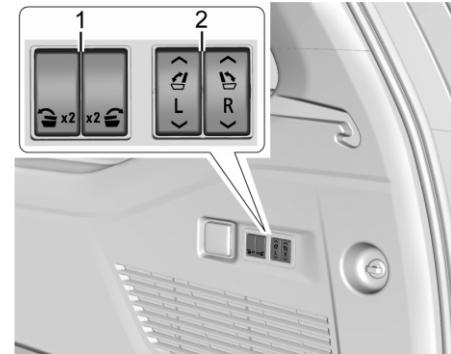

Haydovchi tomonidagi orqa panelidagi o'zgartirgich

2. Orqa eshiklar ortidagi o'rindiqni avtomatik bo'shatish o'zgartirgichiga bosing. Suyanchiq avtomatik oldinga taxlanadi.
3. O'rindiqning orqa qismini poldan ko'tarish uchun, qayta ushbu tugmaga bosing. O'rindiq oldinga ag'dariladi.

Yuk bo'linmasi tomonidan ikkinchi qator o'rindiqni taxlash va orqaga tashlash

Ushbu funksiya ishlashi uchun, avtomobil P (to'xtab turish) rejimiga joylashtirilgan bo'lishi kerak.

1. Elektr dvigatelli ikkinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichi
2. Elektr dvigatelli uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichlari Yuk bo'linsasida joylashgan holda o'rindiqni taxlash va orqaga tashlash uchun:
  1. O'rindiq ostida, uning oldida va uning ustida hech narsa yo'qligiga ishonch hosil qiling.
  2. Ikkinchi qator o'rindigi suyanchig'ini taxlash uchun, yuk bo'linsasining yon tomon panelida o'zgartirgich (1)ga bosing.

Chap tomondag'i o'zgartirgich chap suyanchiqni, o'ng tomondag'i o'zgartirgich o'ng suyanchiqni taxlaydi.

3. O'rindiqlarning orqa qismini poldan ko'tarish uchun, qayta ushbu tugmaga bosing.

O'rindiq oldinga ag'dariladi. Yuk bo'linmasidan uchinchi qator o'rindiqlarining suyanchiqlarini taxlash uchun o'zgartirgichlar (2) Uchinchi qator o'rindiqlari ⇨ 2-3ni ko'ring.

O'rindiqni ishchi holatga qaytarish

▲ OGOLANTIRISH!

Bloklanmagan suyanchiq to'qnashuv yoki keskin to'xtashda oldinga surilib ketishi mumkin, bu ushbu joyda o'tirgan odamga jarohatlar keltirishi mumkin. Suyanchiqni itarib va uni tortib, uning mahkamlanganligini har doim tekshirish kerak.

Orqaga tashlangan holatdan ishchi holatga o'rindiqni qaytarish uchun:

1. O'rindiq polga qayd etilishi uchun, uni pastga torting. Toki o'rindiq polga qayd etilmagunicha, suyanchiqni ko'tarish imkoniy yo'q.

2. O'rindiq suyanchig'ini ko'taring va orqaga yo'nalish bo'yicha unga bosing. Suyanchiq qaydlanganligini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga surib ko'ring.

3. 60/40 nisbatidan bo'lligan o'rindiq uchun markaziy joydagi xavfsizlik kamari ikki o'rindiq

orasida tiqilib qolmaganligi va buralib qolmaganligi ustidan kuzatib boring.

Isitiladigan orqa o'rindiqlar

▲ OGOLANTIRISH!

O'rindiqlarni isitish, agar terining haroratlar o'zgarishini yoki og'riqni his qilish qobiliyatini susagan bo'lsa, kuyishlarning sababi bo'lib qolishi mumkin. Ogohlantirishlarni Isitiluvchi oldingi o'rindiqlar ⇨ 2-8 bo'linda ko'ring.

Tugmalar markaziy konsolda orqada joylashgan. Chap yoki o'ng yon tomon o'rindiqlarini yostiqlarini isitilishini yoqish uchun ⏪ ni yoki o't oldirish yoqiligidagi ⏩ ni bosing. Shuningdek, ushbu funksiya yoqilgan vaqtida,

orqa iqlim-nazorat displayida muvofiq indikator paydo bo'ladi.

Tugmani bir marta bosishda maksimal rejim tanlangan bo'ladi. Har bir keyingi bosish bilan sozlama funksiya o'chirilishigacha pastroqqa almashadi. Tugmalar yonidagi indikatorlar isitilish jadalligiga ko'rsatadi: maksimal jadallikda uchta indikatorlar, minimal jadallikda -bitta indikator yonib turadi.

Agar o'rindiq isitilishi 30 minut davomida maksimal darajada qolayotgan bo'lsa, u avtomatik pasaytirilgan bo'lishi mumkin.

Uchinchi qator o'rindiqlari

▲ DIQQAT!

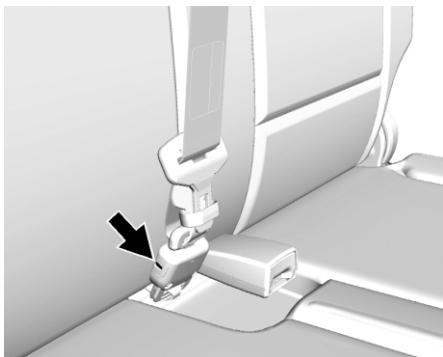
Taqilgan xavfsizlik kamarlari bilan orqa o'rindiqni taxlab, siz o'rindiqni yoki kamarlarni shikastlashingiz mumkin. Orqa o'rindiqni taxlashdan avval xavfsizlik kamarlarini yechib qo'yish va ularni odatiy taxlangan holatga qaytarish zarur.

O'rindiqlarni uchinchi qatori o'rindiqlarini suyanchiqlarini yuk uchun maydonni kattalashtirish uchun taxlash mumkin.

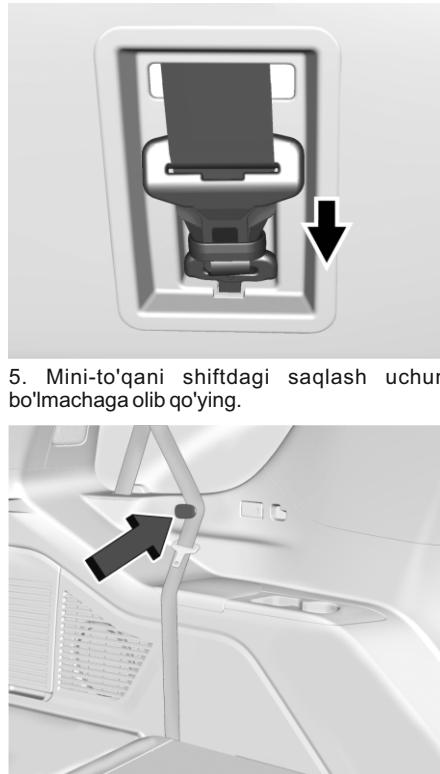
1.Uchinchi qator o'rindiqlarini boshqaruv organlariga yetib borish uchun, yuk bo'linmasini eshigini oching.

2. O'rindiq ostida, uning oldida va uning ustida hech narsa yo'qligiga ishonch hosil qiling.

3. Agar ikkinchi qator o'rindig'i chetki orqa holatga surib qo'yilgan bo'lsa, uchinchi qator o'rindiqlarini to'liq yoyish mumkin bo'lishi uchun, uni oldinga suring.

4. Mini-to'qanining tirkishiga kalitni o'rnatib, orqa o'rindiq xavfsizlik kamarining mini-to'qasini bo'shating, va kamarning shiftga tortilishiga imkon bering.

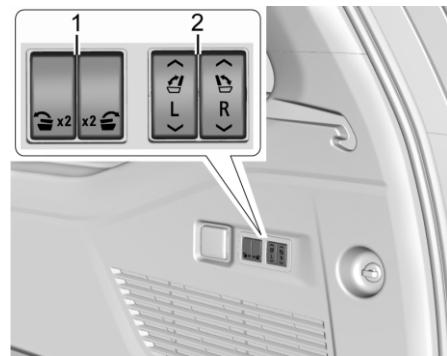
5. Mini-to'qani shiftdagi saqlash uchun bo'lmachaga olib qo'ying.

6. Xavfsizlik kamarini maxsus ushlagichga mahkamlang.

Zarurat tug'ilganida o'rindiq suyanchig'ini ikkinchi qismini taxlash uchun xuddi shu harakatlarni takrorlang.

Elektr yuritmalni o'rindiq suyanchig'ini taxlash (agar ko'zda tutilgan bo'lsa)

Ushbu funksiya ishlashi uchun, avtomobil P (to'xtab turish) rejimiga joylashtirilgan bo'lishi kerak.

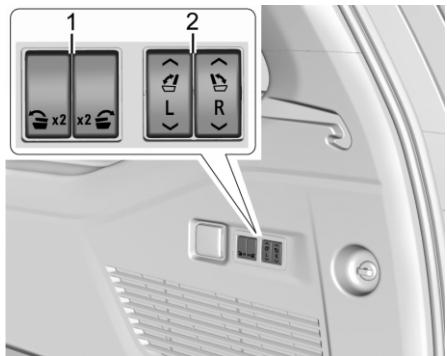
1. Elektr dvigatelli ikkinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichi
2. Elektr dvigatelli uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichlari

1. Uchinchi qator o'rindig'i suyanchig'ini taxlash uchun, yuk bo'linmasini yon tomon panelida o'zgartirgichni (2) bosing va ushlab turing.

Chap tomondag'i o'zgartirgich chap suyanchiqni, o'ng tomondag'i o'zgartirgich o'ng suyanchiqni taxlaydi.

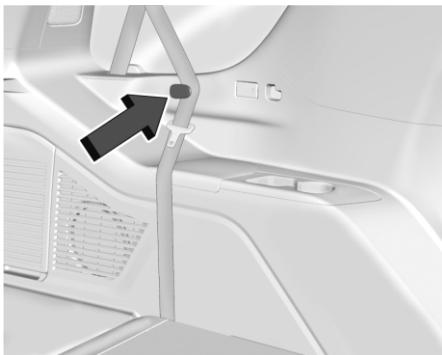
2. Zarurat bo'lganida xuddi shu harakatlarni ikkinchi o'rindiqning suyanchig'i uchun takrorlang. O'zgartirgichlar (1) yuk bo'linmasidan ikkinchi qator o'rindiqlarini taxlash yoki taxlash va orqaga tashlashga imkon beradi. Ikkinchi qator o'rindiqlari 2-10ni ko'ring.

Uchinchi qator o'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga qaytarish

1. Elektr dvigatelli ikkinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichi

2. Elektr dvigatelli uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash va orqaga tashlash o'zgartirgichlari Uchinchi qator o'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga qaytarish uchun:

1. Xavfsizlik kamari ushlagichda mahkamlanganligini kuzating.

2. O'rindiqlarni boshqarish organlariga yetib borish uchun, yuk bo'linmasini eshigini oching.

3. Uchinchi qator o'rindig'i suyanchig'ini ko'tarish uchun, yuk bo'linmasini yon tomon panelida o'zgartirgichni (2) bosing va ushlab turing.

Chap tomondag'i o'zgartirgich chap suyanchiqni, o'ng tomondag'i o'zgartirgich o'ng suyanchiqni ko'taradi.

OGOHLANTIRISH!

Noto'g'ri joylashgan, yomon ulangan yoki buralib qolgan xavfsizlik kamari avariya vaqtida zaruriy himoya darajasini ta'minlamaydi. Xavfsizlik kamарini noto'g'ri qo'llayotgan odam og'ir jarohatlar olishi mumkin. Orqa o'rindiq suyanchig'ini dastlabki holatga o'natib, albatta xavfsizlik kamарlar to'g'ri joylashganligiga, ishonchli ulanganligini va buralib qolmaganligiga ishonch hosil qiling.

4. Markaziy o'rindiq kamaringin tilini minito'qaga o'rnatiting. Kamarning buralib qolishiga yo'l qo'y mang.

5. Tilchaning ishonchli qayd etilishini tekshirib. xavfsizlik kamari torting.

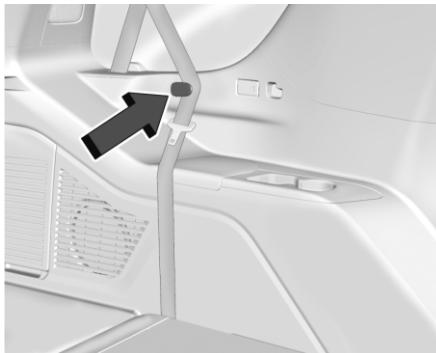
6. Zarurat bo'lganida xuddi shu harakatlarni ikkinchi o'rindiqning suyanchig'i uchun takrorlang.

**O'rindiq suyanchig'ini qo'lida taxlash
(agar ko'zda tutilgan bo'ssa)**

1. Suyanchiqni bo'shatish uchun, pishangidan torting.
2. Suyanchiqni taxlash uchun, uni oldinga bosing.
3. Zarurat tug'ilganida ikkinchi o'rindiq suyanchig'ini taxlash uchun ushbu harakatlarni takrorlang.

Uchinchi qator o'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga qaytarish

1. Xavfsizlik kamari ushlagichda mahkamlanganligini kuzating.
2. Avtomobilning orqa tomonidagi uchinchi qator o'rindig'i suyanchig'idagi kamardan o'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga ko'taring yoki o'rindiq suyanchig'ini ko'taring va uni avtomobil ichkarisidagi joyga o'rnatung.

⚠ OGohlantirish!

Bloklanmagan suyanchiq to'qnashuv yoki keskin to'xtashda oldinga surilib ketishi mumkin, bu ushbu joyda o'tirgan odamga jarohatlar keltirishi mumkin. Suyanchiqni itarib va uni tortib, uning mahkamlanganligini har doim tekshirish kerak.

3. Suyanchiq mahkamlanganligini tekshirish uchun, uni oldinga-orqaga surib ko'ring.

⚠ OGohlantirish!

Noto'g'ri joylashgan, yomon ulangan yoki buralib qolgan xavfsizlik kamari avariya vaqtida zaruriy himoya darajasini ta'minlamaydi. Xavfsizlik kamari noto'g'ri qo'llayotgan odam og'ir jarohatlar olishi mumkin. Orqa o'rindiq suyanchig'ini dastlabki holatga o'rnatib, xavfsizlik kamarlari to'g'ri joylashtirilganligiga, ishonchli ulanganligiga va buralib qolmaganligiga ishonch hosil qiling.

4. Markaziy o'rindiq kamarining tilini minito'gaga o'rnatung. Kamarning buralib qolishiga yo'l qo'y mang.
5. Tilchaning ishonchli qayd etilishini tekshirib, xavfsizlik kamarini torting.

Shift konsolli uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash

Shift konsolli o'rindiqni taxlash uchun, agar ko'zda tutilgan bo'lsa:

Ushbu funksiya ishlashi uchun, avtomobil P (to'xtab turish) rejimiga joylashtirilgan bo'lishi kerak.

1. Uchinchi qator o'rindig'i suyanchig'ini taxlash uchun, o'zgartirgichni bosing va ushlab turing.

Chap tomondag'i o'zgartirgich chap suyanchiqni, o'ng tomondag'i o'zgartirgich o'ng suyanchiqni taxlaydi.

2. Zarurat bo'lganida xuddi shu harakatlarni ikkinchi o'rindiqning suyanchig'i uchun takrorlang.

3. O'rindiq suyanchig'ini ishchi holatga qaytarish uchun, o'zgartirgichni bosing va ushlab turing.

Agar o'zgartirgichda qizil chiroq yonib turgan bo'lsa, u holda uchinchi qator o'rindiqlari ishchi holatga joylashtirilmagan.

Yuk bo'linmasida, shuningdek, uchinchi qator o'rindiqlarining suyanchiqlarini taxlash uchun o'zgartirgich bor. O'rindiqlar ⇨ 2-3ni ko'ring.

XAVFSIZLIK KAMARLARI

Ushbu bo'limda siz xavfsizlik kamarlaridan qanday to'g'ri foydalanish va nimalarni qilish lozim emasligini bilib olasiz.

⚠ OGOLANTIRISH!

Xavfsizlik kamarini tegishli tarzda qo'llash imkoniyati bo'lmagan joyda odamlarni tashishga yo'l qo'yilmaydi. Agar siz yoki sizning yo'lovchilingiz/yo'lovchilaringiz xavfsizlik kamarlaridan foydalanmayotgan bo'lsa, u holda avariya vaqtida siz yoki ular xavfsizlik kamarlaridan foydalanilganga qaraganda ko'proq ancha og'ir jarohatlar olishlari mumkin.

Avtomobil ichkarisida biron narsaga urilib yoki uning ichidan otib yuborilib, jiddiy jarohatlar olish yoki hatto halok bo'lish ham mumkin. Bundan tashqari, kamar bilan taqib qo'yilmagan odam salondagi boshqa odamlarni ham jarohatlashi mumkin.

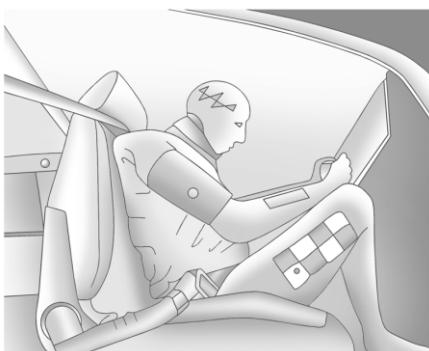
Avtomobilning yuk bo'linmasi ichida yoki tashqarisida safar qilish haddan tashqari xavflidir. Avariya vaqtida yuk bo'linmasida bo'lgan yo'lovchilar og'ir yoki hatto o'lim bilan barobar jarohatlarini olishlarining ehtimoli juda ham katta. Yo'lovchilarga o'rindiqlar va xavfsizlik kamarlari bilan jihozlanmagan avtomobilning biron bir zonasida safar qilishga ruxsat bermang.

▲ OGOLANTIRISH!

Barcha holatlarda xavfsizlik kamarlarni taqib olish va yo'llovchi/yo'lovchilar ham tegishli ravishda kamarlarni taqib olganligiga ishonch hosil qilish zarur.

Avtomobilda xavfsizlik kamarlari haqida eslatib turuvchi lampalar mavjud. Taqilmagan xavfsizlik kamarlari indikatorlari 4-21ni ko'rning.

Xavfsizlik kamarlari qanday ishlaydi

Avtomobilda safar qilishda avtomobil qanday tezlikda harakatlanayotgan bo'lsa, Siz ham xuddi shu tezlikda harakatlanasiz.

Agar avtomobil to'satdan to'xtayotgan bo'lsa, odam harakatlanishda, toki uni biron bir to'siq

to'xtatib qolmagunicha, davom etadi.

Bu old oyna, uskunalar paneli yoki xavfsizlik kamari bo'lishi mumkin!

Agar siz xavfsizlik kamari bilan taqib qo'yilgan bo'sangiz, u holda sizning harakatingiz avtomobilning sekinlashishi bilan birgalikda sekinlashadi. Ushbu holatda to'xtash vaqtি ortadi, chunki u katta masofada sodir bo'ladi. va agar siz to'g'ri taqib qo'yilgan bo'sangiz, u holda xavfsizlik kamarlaridan yetkaziluvchi kuchlar sizning tanangizni eng mustahmkam suyaklariga uzatiladi. Aynan shuning uchun xavfsizlik kamarlari shunchalik samaralidir.

Xavfsizlik kamarlarig'i taalluqli savollar va javoblar

Q: Agar odam xavfsizlik kamarlaridan foydalanayotgan bo'lsa, u avariya vaqtida mashinada bloklanib qolishi mumkinmi?

A: Bo'lishi mumkin, u xavfsizlik kamaridan f o y d a l a n a y o t g a n l i g i g a y o k i foydalanmayotganligiga bog'liq bo'Imagan holda.

Biroq, agar odam xavfsizlik kamarlaridan foydalanayotgan bo'lsa, to'qnashuvda u hushini yo'qotib qo'ymasligi va kamarni yechib yuborish va avtomobildan chiqib olish imkoniyati ancha kattadir.

Q: Agar avtomobil xavfsizlik yostiqlari bilan j i h o z l a n g a n bo'lsa, kamarlardan foydalanishning nima keragi bor?

A: Xavfsizlik yostiqlari faqat qo'shimcha xavfsizlik tizimi hisoblanadi.

Ular kamarlarni almashtirmaydi - balki xavfsizlik kamarlari bilan birgalikda harakat qiladi. Yostiqlar mavjudmi yoki mavjud emasmi, haydovchi va barcha yo'llovchilar o'zlariga maksimal himoyani ta'minlash uchun xavfsizlik kamarlari bilan taqilgan bo'lishi kerak.

Bundan tashqari, deyarli barcha mamlakatlarda qonun xavfsizlik kamarlarining qollanilishini talab qiladi.

Xavfsizlik kamarlaridan qanday to'g'ri foydalanimadi

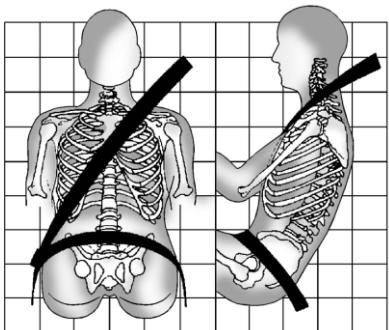
Avtomobilda barcha joylashganlarning xavfsizligini ta'minlash uchun ushu qoidalarga rioya qiling.

Sizga xavfsizlik kamarlari va bolalar, jumladan kichkina bolalar va go'daklar haqida yana ba'zi narsalarni bilib olishingiz kerak bo'ladi. Agar avtomobilda bola ketayotgan bo'lsa, Katta yoshdag bolalar 2-36 yoki Kichkina bolalar va go'daklar 2-38 bo'lanni ko'rning.

Quyidagi qoidalarga qo'shimcha sifatida bolalar uchun amal qiluvchi qoidalarni o'rganib chiqing va ularga rioya qiling.

Avtomobilda joylashganlarning barchasi uchun kamarlar bilan taqilganlik juda ham muhimdir. Statistika xavfsizlik kamarlaridan foydalanmayotganlar ko'pincha to'qnashuvda jarohatlarni olishini ko'rsatmoqda.

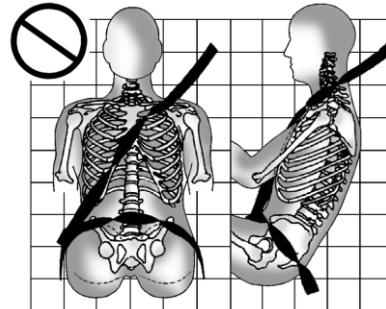
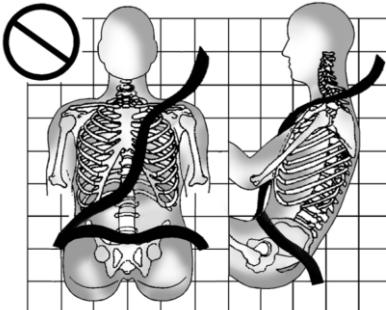
Xavfsizlik kamarlaridan to'g'ri foydalinish uchun muayyan qoidalarga rioya qilish kerak.

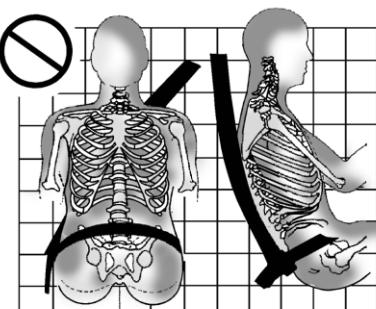
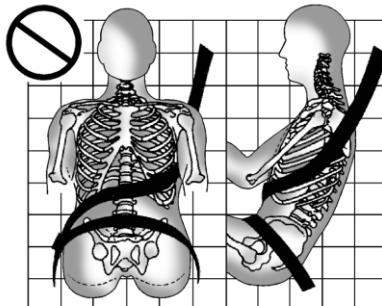
- To'g'ri o'tirib olish va albatta oyoqlarni polga oldinga qo'yish kerak (agar buning ilojisi bo'lsa).
- Bel kamari yon boshga yengil teginib, beldan pastki sohaga zich teginib turishi kerak. To'qnashuvda yuklama tos sohasi suyaklariga to'g'ri keladi, va odam kamar ostiga sirpanib ketish ehtimoli kichikdir. Agar kamar teparoqqa siljib ketgan bo'lsa, u holda yuklama qoringa to'g'ri keladi. Bu jiddiy va hatto halokatli jarohatlarga olib kelishi mumkin.
- Yelka kamari yelka va ko'krak orqali o'tishi kerak. Tananing ushbu a'zolari kamar taranglashishi kuchini boshqa a'zolarga qaraganda yaxshiroq chidab beradi. To'satdan to'xtashda yoki to'qnashuvda yelka kamari bloklanadi.

▲ OGohlantirish!

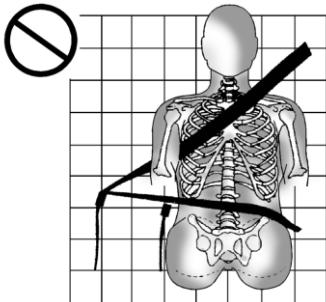
Agar xavfsizlik kamari to'g'ri taqilmasa, jiddiy jarohatlar olish va hatto halok bo'lish mumkin.

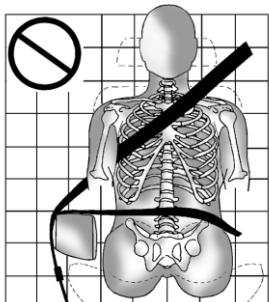
Bel yoki yelka xavfsizlik kamarining buralib qolishiga yoki bo'shashib ketishiga hech qanday holatda yo'l qo'y mang.

Yelka xavfsizlik kamari ikki qo'l ostidan yoki orqadan o'tishiga hech qanday holatda yo'l qo'ymang.

Taqib olish uchun to'g'ri to'qa/qlufdan albatta foydalaning.

Bel yoki yelka xavfsizlik kamari tirsaklagich ustidan o'tishini hech qanday holatda yo'l qo'ymang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar xavfsizlik kamarini o'rindiqning plastmassa qoplamasi ostiga, masalan, orqa o'rindiqning suyanchig'ini taxlash pishangisi atrofidagi qoplama ostiga yoki xavfsizlik yostig'ining yon tomon yostig'i qoplamasi ostiga joylashtirilsa, kamar qisilib qolishi mumkin.

To'qnashuv paytida qisilib qolgan kamar yetarlicha himoyani ta'minlash imkoniga ega bo'lmaydi. Xavfsizlik kamarlarini plastmassa qoplamalari ostidan o'tkazish taqiqlanadi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar xavfsizlik kamari sizning organgizda, oyoqlaringiz ostida joylashgan yoki bo'nyningiz atrofiga o'ralib qolgan bo'lsa, siz jiddiy jarohatlanishingiz yoki hatto halok bo'lishingiz mumkin. Inersion g'altak kamarni oson tortib kiritishga imkon beradi, biroq uni bloklanishida kamarni bo'shatish imkonii bo'lmaydi. Butun uzunlikka inersion g'altakdan xavfsizlik kamarini yelka shohni tortib chiqarishda g'altakning to'sqichli mexanizmi ishlaydi. Agar kamar qo'yib yuborilsa va unga erkin tortib kiritilishi imkonii berilsa, g'altak blokdan chiqariladi, biroq kamarning sizni atrofingizda o'ralashib

⚠ OGohlantirish!

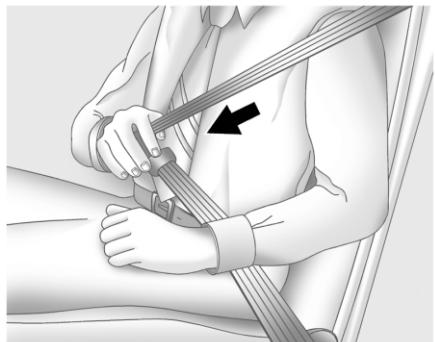
qolishi buni qilish imkonini bermaydi. Agar xavfsizlik kamari taranglashgan va g'altakni blokdan chiqarish imkonii bo'lmasa, kamarni qirqib yuborish talab etiladi.

Bel-yelka xavfsizlik kamari

Avtomobildagi barcha o'rinalar bel-yelka xavfsizlik kamarlari bilan jihozlangan. Yechiluvchan xavfsizlik kamari yechilgan orqa o'tirish joyidan foydalanim, Uchinchi qator o'rindiqlari ⇨ 2-3 bo'limgi ko'ring, unda to'qaga xavfsizlik kamarini ularash bo'yicha yo'l-yo'riqlar tavsiflangan.

Quyida bel-yelka xavfsizlik kamarlarini to'g'ri qo'llash bo'yicha yo'l-yo'riqlar keltirilgan.

- Vertikal holatni egallash uchun o'rindiqni (agar u sozlanuvchan bo'lsa) shunday sozlang. Tartib-tamoyil tavsifi: Ko'ssatkichda "O'rindiqlar" bo'limini ko'ring.

2. Lo'kidon tilchasini torting va kamarni o'zingizga torting. Kamarning buralib qolishiga yo'l qo'y mang.

Agar bel-yelka kamari keskin tortilsa, u bloklanib qolishi mumkin. Bunday holatda kamarni blokdan chiqarish uchun, uni ozgina qo'yib yuborish zarur. So'ngra kamarni astasekin torting.

Agar yo'lovchi o'rindig'i kamarining yelka qismi doimo tortib chiqarilsa, bolalarni tutib turuvchi qurilmaning blokirovkasi faollashtiriladi.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish mumkin bo'lgan joylar ◆ 2-40ni ko'ring.

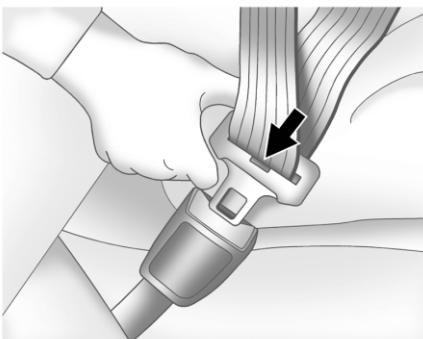
Ushbu holatda kamarni joyiga qaytarish va tartib-tamoyilni eng boshidan takrorlash zarur.

Agar inersion g'altak hatto kamarni tortib kiritilishini qaytarishdan keyin ham bloklangan holda qolayotgan bo'lsa, g'altak qufini blokdan

chiqarish uchun o'rindiqni orqaga suring yoki uning suyanchig'i ni engashtiring.

Oldingi yon tomon o'rindig'i ga bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilishi yo'lovchilar mavjudligini aniqlash tizimi ishiga ta'sir qilishi mumkin.

Yo'lovchini aniqlash tizimi ◆ 2-31 bo'lmini ko'ring.

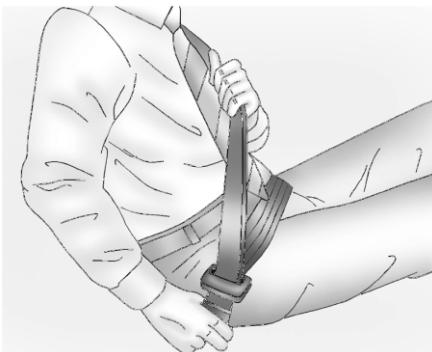
3. Tilcha chertki bilan qayd etilishi uchun uni quifga kriting.

Lo'kidon tilchasingin mahkamlanishini tekshirish uchun uni torting.

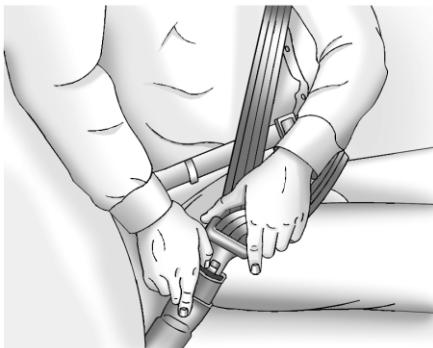
Zarurat tug'ilganida kamarni tezlikda yechib yuborish mumkin bo'lishi uchun to'qada kamarni bo'shatish tugmasini toping.

4. Yelka kamarining mos keluvchi balandligini tanlang (agar sozlash mexanizmi mavjud

bo'lsa). Qo'llash bo'yicha yo'l-yo'riq va xavfsizlikka taalluqli muhim ma'lumotlar, ushbu bo'linda "Yelka kamarining balandligini sozlagichi" paragrafida keltirilgan.

5. Kamarning bel qismi yopishib turishi uchun, kamarning yelka qismini tortish kerak.

Kamarni yechib olish uchun, qulfdagi tugmani bosish kerak. Kamar taxlangan holatga qaytishi kerak.

Xavfsizlik kamarini taxlayotganda, hech qanday holatda shoshilmang. Agar xavfsizlik kamarlarining har qanday qismi taxlangan holatga juda tez qaytayotgan bo'lsa, ushbu holatda taranglashtirgich tishlanib qolishi, kamar esa - tigilib qolishi mumkin. Agar bu holat sodir bo'lgan bo'lsa, kamarni qat'iy to'g'ri yo'nalishda kuch bilan torting va taranglashtirgichni blokdan chiqarish uchun, uni shu ondayoq qo'yib yuboring. Agar tishlanib qolgan taranglashtirgichdan kamarni chiqarib olish imkonи bo'lmayotgan bo'lsa, sizga xizmat ko'sratuvchi avtosalonga murojaat qiling.

Eshikni yopishdan avval, kamar eshil o'rnda osilib qolmaganligiga ishondch hosil qilish zarur.

Agar uni eshik bilan qattiq qisib qo'yilsa, eshikni ham, xavfsizlik kamarini ham shikastlash mumkin.

Yelka kamarini balandligini sozlagichi

Haydovchining va oldingi yo'lovchining xavfsizlik kamarini mahkamlanishini tepa nuqtasi holati balandlik bo'yicha sozlanadi.

Kamarning yelka qismi doimo yelkada joylashishi uchun balandlikni shunday sozlash kerak. Kamar bo'yin yonida bo'lishi kerak, ammo uning ustida emas. Xavfsizlik kamarining yelka shohini noto'g'ri tanlangan balandligi avariya holatida uning samaradorligini pasaytirishi mumkin. Xavfsizlik kamarlardan qanday qanday to'g'ri foydalananish kerak ⇨ 2-37ni ko'ring.

Kamarning tepa mahkamlanishini zaruriy holatga siljitim uchun, blokdan chiqarish klavishasiga bosing.

Sozlagich kerakli holatga o'tkazilganidan so'ng, uning joyida mahkamlanishini tekshirish uchun, katta kuch ishlatmasdan, uning ustidan pastga bosing.

Xavfsizlik kamarlarining oldindan taranglashtirgichlari

Haydovchining va oldingi yo'lovchining xavfsizlik kamarları oldindan taranglashtirish qurilmalari bilan jihozlangan.

Oldindan taranglashtirgichlar yashirib qo'yilganiga qaramasdan, ular xavfsizlik kamarlarining bog'lamasini qismi hisoblanadi. Ular xavfsizlik kamarlarini faollashtirish uchun sharoitlar mavjud bo'lganida oldindan to'qnashuv yoki oldindan to'qnashuvga yaqin o'ttacha yoki katta kuchning boshlang'ich bosqichi davomida xavfsizlik kamarlarini taranglashtiradi. Xavfsizlik kamarları taranglashtirgichlari, shuningdek, yon tomondan zarba yoki avtomobilning ag'darilib ketishidagi holatda kamarlarni taranglashtirishga ham yordam beradi.

Taranglashtirgichlar bir martalik mexanizmlar hisoblanadi. Agar avariya oqibatida taranglashtirgichlar harakatga keltirilgan bo'lsa, ularni, ehtimol, xavfsizlik kamarlarini tizimining boshqa komponentlarini almashtirish kerak bo'ladi. Avariyanadan keyin xavfsizlik kamarları tizimi komponentlarini almashtirish ⇨ 2-25ni ko'ring.

Avtomobildan chiqayotganda yoki unga o'tirayotganda, hamda salonda bo'lish vaqtida chetki o'rindiqlarning xavfsizlik kamarlariga o'tirmang.

Xavfsizlik kamariga o'tirib, uning tasmasini va furniturasini shikastlash mumkin.

Homiladorlik vaqtida xavfsizlik kamarining qo'llanilishi

Xavfsizlik kamarlari hamma uchun, jumladan homilador ayollar uchun ham mo'jallangan. Avtomobilda harakatlanib ketayotganlarning barchasi kabi, agar ular xavfsizlik kamarlaridan foydalanmasa, jiddiy jarohatlar olishlari mumkin.

Homilador ayol ham bel-yelka xavfsizlik kamaridan foydalanishi kerak, bunda kamarning bel qismi qorindan iloji boricha pastroqda joylashishi kerak.

Bolani himoyalashning eng yaxshi usuli - bu onaning xavfsizligini ta'minlashdir. Agar xavfsizlik kamari to'g'ri qo'llanilayotgan bo'lsa, homila, ehtimol, avtomobilning to'qnashuvida jarohatlanmaydi. Boshqalar uchun qanday bo'lsa, homilador ayollar uchun ham xavfsizlik kamarlarining samaradorligi ularning to'g'ri qo'llanilishiga bog'liq bo'ladi.

Xavfsizlik tizimini tekshirish

Xavfsizlik kamarlari haqida eslatuvchi indikatorning, barcha to'qalarning, lo'kidonlarning tilchalarini, kamarlarning g'altaklarining, balandlik bo'yicha yelka tasmalarining sozlash mehanizmlarining (agar mavjud bo'lsa) va kamarlarning mahkamlanishlarini soz holatini vaqtி-vaqtı bilan tekshirib turing. Kamarlarni bo'shashgan yoki shikastlangan qismlar va detallar predmetiga ko'rkidan o'tkazing, ular xavfsizlik kamarlari tizimining ish qobiliyatini buzishi mumkin. Ta'mirlash masalalari bilan dilerga murojaat qilish kerak. Yirtilgan, yedirilgan yoki buralib qolgan xavfsizlik kamarlari avariya paytida samarali bo'lmagligi mumkin. Yirtilgan yoki yedirilgan xavfsizlik kamarlari zarba kuchi ostida uzilib ketishi mumkin. Yirtilgan yoki osilib qolgan kamarlarni zudlik bilan almashtiring. Agar kamar buralib qolgan bo'lsa, uni kamar tasmasida lo'kidon tilchasini teskari yo'nalishda burash bilan yoyish mumkin. Agar buralib qolgan kamarni to'g'irlash imkonи bo'lmasa, dilerga yordamga murojaat qiling.

Xavfsizlik kamari haqida eslatuvchi chiroqli indikator sozligiga ishonch hosil qiling. Tagilмаган xavfsizlik kamarlari indikatorlari ⇨ 4-21ni ko'ring.

Xavfsizlik kamarlarini toza va quruq holatda saqlang. Xavfsizlik kamarlarini parvarishlash ⇨ 2-24ni ko'ring.

Xavfsizlik kamalarini parvarishlash

Kamarlarini toza va quruq holatda saqlang. Xavfsizlik kamarlaridan foydalanish va ularni parvarishlash qoidaligiga rivoja qiling.

Kamarlarning mexanizmlari quruq holatda qolishi kerak. Ularda chiqindilar va chang yig'ilib qolishini kuzatib boring. Zarurat tug'ilganida quflarning va kamarlarni o'zlarini yuzalarini sovunli eritma bilan artib olish mumkin. Quflarning mexanizmlariga iflosliklar va chang tushib qolmasligini kuzatib boring. Agar qulf iflosliklar yoki chang bilan to'lib qolgan bo'lsa, dilerga murojaat qiling. Tizimning me'yorda ishlashini ta'minlash uchun ba'zi ehtiyoj qismlarni almashtirish talab etilishi mumkin.

SHISHIRILUVCHI XAVFSIZLIK YOSTIQLAR TIZIMI

⚠ OGOLANTIRISH!

Xavfsizlik kamarlarini oqartirish yoki bo'yash taqiqilanadi. Bu ularning mustahkamligini yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. To'qnashuv paytida ular yetarlicha himoyani ta'minlamasligi mumkin. Kamarlarini tozalash uchun faqat iliq suvdagi kuchsiz sovun eritmasini qo'llashga ruxsat etiladi. Kamarga mustaqil qurish imkonini bering.

Avariyanan keyin xavfsizlik kamarlarini tizimi komponentlarini almashtirish

⚠ OGOLANTIRISH!

Avtomobilning to'qnashuvida xavfsizlik kamarlarini tizimi shikastlangan bo'lishi mumkin. Shikastlangan xavfsizlik kamarlarini shikastlangan tizimidan foydalanuvchi odam, avariya paytida og'ir va hattoki olim bilan teng jarohatlarni olishi mumkin, chunki u tegishli himoyani ta'minlashga qodir bo'lmaydi. To'qnashuvdan keyin xavfsizlik kamarlarini tizimini to'g'ri faoliyat yuritishini kafolatlash uchun, ularni kechiktirmasdan tekshirish va zarurat tug'ilganida komponentlarini almashtirish zarurdir.

Ahamiyatsiz hodisalardan keyin kamarlarni almashtirish talab etilmayligi mumkin. Biroq, avariya paytida jalb qilingan xavfsizlik kamarlarini bo'g'imirni bo'shashtirilgan yoki shikastlangan bo'lishi mumkin. Xavfsizlik kamarlarini bo'g'imirni ko'rigini o'tkazish va zarurat tug'ilsa komponentlarni almashtirish uchun dilerga murojaat qilish kerak. Komponentlarni ta'mirlash va almashtirish, hattoki, agar xavfsizlik kamarlarini tizimi avariya paytida qo'llanmagan bo'lsa ham, talab etilishi mumkin. Avariyanan keyin va xavfsizlik yostiqlarini tayyorligi indikatori avtomobilni ishga tushirishdan keyin yoki uning harakatlanishi vaqtida yonib turishda davom etsa, xavfsizlik kamarlarini oldindan taranglashtirgichlarini tekshirish zarur. Ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining tayyorligi ⇨ 4-22ni ko'ring.

Avtomobilda quyidagi xavfsizlik yostiqlari mavjuddir:

- Haydovchi tomonida oldingi xavfsizlik yostig'i
- Oldingi yo'lovchi tomonida oldingi xavfsizlik yostig'i
- Haydovchi va oldingi yon tomon yo'lovchi uchun oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i
- Haydovchi o'rindig'idagi yon tomon xavfsizlik yostig'i
- Oldingi yo'lovchi o'rindig'idagi yon tomon xavfsizlik yostig'i
- Haydovchi va haydovchi orqasidagi ikkinchi va uchinchi qator yo'lovchilar uchun tomming bo'ylama burisidagi xavfsizlik yostig'i
- Oldingi yo'lovchi va haydovchi orqasidagi ikkinchi va uchinchi qator yo'lovchilar uchun tomming bo'ylama brusidagi xavfsizlik yostig'i

Avtomobilda barcha xavfsizlik yostiqlarida qoplama yoki yoyish uchun tirkish yaqinida mahkamlangan yopishtirma yorliqda AIRBAG (xavfsizlik yostig'i) yozuvni mavjuddir.

Oldingi xavfsizlik yostiqlari rul chambaragida (haydovchi uchun) va uskunalar panelida (yo'lovchi tomonida) AIRBAG yozuvlari bilan belgilangan.

Oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i haydovchi o'rindig'i suyanchig'ining ichki tomonida AIRBAG so'zi bilan belgilangan.

Yon tomon xavfsizlik yostiqlari o'rindiq suyanchig'ining yon tomonida yoki eshikka yaqin joylashgan o'rindiq yostig'ida "AIRBAG" yozuvlari bilan belgilangan.

Tomning bo'ylama brusidagi xavfsizlik yostiqlari shiftdag'i yoki qoplamadagi AIRBAG yozuvlari bilan belgilangan.

Xavfsizlik yostiqlari xavfsizlik kamarlarini tomonidan ta'minlanuvchi himoyaga qoshimcha hisoblanadi. Zamonaviy xavfsizlik yostiqlarini konstruksiyasi yoyilishda jarohat keltirish xavfini pasaytiradi, shunga qaramasdan, barcha yostiqlar samarali himoyani ta'minlash uchun juda tez shishirilishi kerak.

Xavfsizlik yostiqlari haqidagi eng muhim ma'lumotlar:

▲ OGohlantirish!

Xavfsizlik kamari bilan tang'ib qo'yilmagan odam to'qnashuv vaqtida, hattoki agar avtomobil xavfsizlik yostiqlariga ega bo'sada, og'ir yoki hatto halokatlari jarohatlarni olishi mumkin.

Xavfsizlik yostiqlari xavfsizlik kamarlarini o'nini bosmaydi, balki ular bilan birlgilikda ta'sir o'tkazadi. Xavfsizlik yostiqlari har qanday to'qnashuvlarda ishlash uchun mo'ljallanmagan. Ba'zi avariya holatlarida himoyani faqat xavfsizlik kamarlarini ta'minlaydi. Xavfsizlik yostig'i qachon shishiriladi? ⇨ 2-29ni ko'ring.

▲ OGohlantirish!

Xavfsizlik kamarlarini avtomobil ichidagi buyumlarga urilib ketish yoki avariya da uning ichidan otib yuborilish xavfini pasaytiradi. Xavfsizlik yostiqlari xavfsizlik kamarlariga "tutib qolishning qo'shimcha tizimi" hisoblanadi.

Avtomobilda o'tirganlarning barchasi, muvofiq joy xavfsizlik yostig'i bilan jihozanganligidan yoki jihozlanmaganligidan qat'iy nazar xavfsizlik kamarlarini bilan ishonchli taqib qo'yilgan bo'lishi kerak.

▲ OGohlantirish!

Xavfsizlik yostiqlari bir zumda va katta kuch bilan shishirilishi sababli, xavfsizlik yostig'i yaqinida joylashgan odam jiddiy va hattoki o'lim bilan teng jarohatlarni olishi mumkin. Zaruratsiz xavfsizlik yostiqlariga yaqin o'tirish (o'rindiq chetida yoki oldinga engashib o'tirish) lozim bo'lmaydi. Xavfsizlik kamarlarini to'qnashuv paytidagi odamni o'tirgan o'rniда tutib qolishga yordam beradi. Har doim xavfsizlik kamarlaridan, hattoki agar avtomobilda xavfsizlik yostiqlari mavjud bo'sa ham, foydalansh zarur. Haydovchi, bu uning avtomobilni boshqarish qobiliyatini yomonlashtirmayotganligi shartida, iloji boricha uzoqroq o'tirishi kerak. Oldingi yo'lovchilar uchun xavfsizlik kamarlarini va xavfsizlik yostiqlari, siz o'rindiq suyanchig'iga zinch tiralgan va ikkala oyoqlar bilan polga

▲ OGohlantirish!

tiralib turib, to'g'ri o'tirganingizda anche samarali harakat qiladi.

Oldingi markazi xavfsizlik yostig'i bilan jihozlangan avtomobilarda yo'lovchilarga oldingi markazi tirsaklagichga yoki konsolga tiralish va ularning ustiga yotish tavsiya etilmaydi.

Agar o'rindiqda yoki tomning bo'ylama brusida yon tomon xavfsizlik yostig'i mavjud bo'sa, yon tomonga engashish yoki eshikka yoki eshik oynasiga yonboshlash mumkin emas.

▲ OGohlantirish!

Xavfsizlik yostig'i ustida yoki unga juda yaqin joylashgan bolalar, u ishlashida og'ir yoki hattoki o'limga teng jarohatlar olishlari mumkin. Avtomobildagi bolalar har doim to'g'ri taqilgan bo'lishi kerak.

Batafsil ma'lumotlarni Katta yoshdag'i bolalar
⇨ 2-36 yoki Kichik bolalar va go'daklar⇨ 2-38 bo'lmlarida ko'ring.

Uskunalar qalqonchasiда muvofiq belgi bilan xavfsizlik yostiqlarining tayyorgarlik indikatori mavjud.

Tizim xavfsizlik yostiqlari tizimidagi elektronikaning faoliyat yuritishini tekshiradi. Agar nosozlik mavjud bo'lsa, indikator yonadi. Ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarini tayyorligi signal lampasi ⇨ 4-22ni ko'rning.

Xavfsizlik yostiqlari qaerga joylashtirilgan?

Haydovchi tomonida oldingi xavfsizlik yostigi rul chambaraginiнg markaziy qismida joylashgan.

Yo'llovchi tomonida oldingi xavfsizlik yostigi yo'llovchi tomonidagi uskunalar panelida joylashgan.

Oldingi markaziy xavfsizlik yostigi haydovchi o'rindig'i suyanchig'ining ichki tomonida joylashgan.

Haydovchi tomon ko'rsatilgan, yo'lovchi tomon - o'xshash

O'rindiqlarga o'rnatilgan haydovchi va oldingi yo'lovchining yon tomon xavfsizlik yostiqlari eshik tomonida o'rindiqning suyanchiqlarida joylashgan.

Haydovchi tomon ko'rsatilgan, yo'lovchi tomon - o'xshash

Haydovchining, oldingi yon tomon yo'lovchilarning va o'rindiqlarning ikkinchi va uchinchi qatorlaridagi yon tomonlaridagi xavfsizlik pardachalari yon tomon oynalarini ustida, toming bo'ylama bruslarida joylashgan.

▲ OGohlantirish!

Agar odam va xavfsizlik yostig'i orasida biron bir buyum joylashgan bo'lsa, yostiq tegishli tarzda yoyilmasligi yoki og'ir yoki hattoki o'lim bilan teng jarohatlarni chaqirib, ushbu buyum bilan odamni urib yuborishi mumkin. Hech narsa xavfsizlik yostig'inинг yoyilishiga to'sqinlik qilmasligi kerak.

Odam va xavfsizlik yostig'i orasiga biron bir buyumlarни joylashtirish mumkin emas; rul chambaragining stupitsasida va boshqa xavfsizlik yostiqlarining qoplamasiga yoki ularning yaqinida biron bir narsalarni qotirish mumkin emas.

O'rindiqlar yoki konsol uchun akcessuarlarni q'llamang, ular yoyilayotgan yon tomon xavfsizlik yostig'i yoki oldingi markaziy xavfsizlik yostig'inинг yo'lini to'sib qo'yishi mumkin. Agar toming bo'ylama brusida xavfsizlik yostig'i mavjud bo'lsa, oyna yoki eshik tirkishi orqali arqonni tortib o'tkazib, avtomobil tomiga biron bir buyumni mahkamlash mumkin emas. Shunday tarzda ushbu xavfsizlik yostiqlarini yoyilishini bloklash mumkin.

Xavfsizlik yostig'i qachon ishiriladi?

Ushbu avtomobil xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan. Shishiruvchi xavfsizlik yostiqlar tizimi ⇨ 2-25ni ko'ring. Xavfsizlik yostiqlari, agar zarba kuchi xavfsizlik yostiqlarining muvofiq tizimi uchun ishlash chegarasidan oshib ketganida, shishiriladi. Ishlash chegarasi yordamida jiddiy to'qnashuvlar aniqlanadi, ularda haydovchini va yo'lovchini tutib qolish uchun xavfsizlik yostiqlarining ishtiroti talab etiladi. Avtomobil to'qnashuvning elektron datchiklari bilan jihozlangan, ular zarba kuchini aniqlaydi. Ishlash chegarasi avtomobil konstruksiyasiga bog'liq holda o'zgaradi.

Oldingi xavfsizlik yostiqlari o'rtacha yoki katta kuchdag'i oldindan to'qnashuvga yaqin yoki oldindan to'qnashuvda yoyiladi, u haydovchini va oldingi yo'lovchini boshiga va ko'krak qafasiga zarba ta'sirini yumshatadi. Oldingi xavfsizlik yostiqlarining ishlashi nafaqat avtomobilning tezligiga bog'liqdir. Xavfsizlik yostig'i yoyilishi yoki yoyilmasligi, bu ko'proq to'qnashuv ob'ehti, to'qnashuv yo'nalishi va tormozlanish tezligi bilan aniqlanadi. Oldingi xavfsizlik yostiqlari avtomobil to'qnashuv ob'ehti bilan to'g'ri yoki burchak ostida urilishiga, to'qnashuv obyehti mahkamlangan yoki harakatlanayotganligiga, u qattiq yoki deformatsiyalanuvchi, u tor yoki kengligiga bog'liq holda turilicha to'qnashuv tezligida ishlab ketishi mumkin.

Oldingi xavfsizlik yostiqlari avtomobil ag'darilishida, orqadan urilishda va ko'pchilik yon tomondan to'qnashuvlarda ishlamaydi.

B u n d a n t a s h q a r i , a v t o m o b i l l a r takomillashtirilgan oldingi xavfsizlik yostiqlari bilan jamlanadi. Takomillashtirilgan oldingi xavfsizlik yostiqlari zarba og'rligiga bog'liq holda tutib turish kuchini tartiblashtiradi.

Oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i, agar mavjud bo'lsa, zarba joyiga bog'liq holda avtomobilning istalgan tomonidan o'ttacha va katta kuch bilan yon tomon zarbalarida ishlaydi. Bundan tashqari, oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i datchiklar tizimi avtomobilni biqinga ag'darilish ehtimolini aniqlagan vaqtida ishlaydi. Oldingi markaziy xavfsizlik yostiqlari frontal va deyarli frontal to'qnashuvda, hamda orqadan zarba keltirilishida ishlash uchun mo'ljallanmagan. O'rindiqlarga o'rnatilgan yon tomondan zarbalaridan himoyalash uchun xavfsizlik yostiqlari zarba joyiga bog'liq holda o'ttacha va kuchli yon tomon to'qnashuvlarda ishlashi kerak.

O'rindiqlarga o'rnatilgan yon tomon xavfsizlik yostiqlari avtomobil ag'darilishida va orqadan zarba keltirilishida ishlashga mo'ljallanmagan. Haydovchi tomonida o'rindiqdagi yon tomon xavfsizlik yostig'i frontal va deyarli frontal

to'qnashuvlarda ishslash uchun mo'ljallangan. Yo'lovchi tomonida o'rindiqdagi yon tomon xavfsizlik yostig'i o'ttacha va katta kuchdag'i frontal to'qnashuvlarda va deyarli frontal to'qnashuvlarda ishslash uchun mo'ljallangan. Yon tomondan zARBADA muvofiq tomondan o'rindiqdagi yon tomon xavfsizlik yostig'i yoyiladi.

Eshik tirkishlari ustida joylashgan xavfsizlik yostiqlari zarba joyiga bog'liq holda o'ttacha va kuchli yon tomondan to'qnashuvlarda ishlaydi. Tomning bo'ylama brusidagi xavfsizlik yostiqlari, shuningdek, avtomobil ag'darilishida va kuchli oldindan to'qnashuvda ishlashi kerak. Tomning bo'ylama brusidagi xavfsizlik yostiqlari orqadan zarba keltirilishida ishlasmasligi kerak. Tomning bo'ylama brusidagi ikkala xavfsizlik yostiqlari, agar datchiklar tizimi avtomobilning ag'darilishini tahlii qilsa, istalgan tomonidan yon tomonidan zARBADA, yoki kuchli oldindan to'qnashuvda shishiriladi.

Aniq to'qnashuvda avtomobilning ehtimoli shikastlanishi va ta'mirlash narxidan oddiyigina kelib chiqqan holda ushbu xavfsizlik yostig'i ishlashi kerakligi imkonи mavjud emas.

Xavfsizlik yostiqlarini ishirish mexanizmi qanday?

To'qnashuv holatida datchiklar tizimi elektr signal yuboradi, u rezervuardan gazni chiqarib yuborish mexanizmini harakatga keltiradi. Gaz, rezervuardan chiqib, xavfsizlik yostig'i ni to'ldiradi, buning natijasida yostiq qopqoqi itarib yuboradi va yoyiladi. Shishirish mexanizmi, yostiq va mahkamlagichlar xavfsizlik yostiqlari modulining qismlari hisoblanadi. Xavfsizlik yostiqlarining holati - Xavfsizlik yostiqlari qaerga joylashtirilgan? ⇨ 2-27ni ko'ring.

Xavfsizlik yostig'i odamni qay tarzda tutib turadi?

O'rtacha yoki katta kuchdag'i oldindan to'qnashuvga yaqin yoki oldindan to'qnashuvda hattoki xavfsizlik kamarini taqib olgan odam ham rul chambarajiga yoki uskunular paneliga urilishi mumkin. Kuchli yoki o'ttacha yon tomonidan to'qnashuvda hattoki xavfsizlik kamarini taqib olgan odam ham avtomobil ichidagi komponentlarga urilishi mumkin.

Xavfsizlik yostiqlari xavfsizlik kamarlari tomonidan ta'minlanuvchi himoyaga, zarba kuchini odam tanasi bo'ylab ancha tekis taqsimlab, qo'shimcha bo'ladi.

Avtomobil ag'darilishida ishga tushiriluvchi toming bo'ylama brusidagi xavfsizlik yostiqlari haydovchini va birinchi, ikkinchi va uchinchi qatorlardagi yon tomon yo'lovchilarini boshini va ko'kragini himoyalaydi.

Ag'darilishda ishga tushiriluvchi toming bo'ylama brusidagi yostiqlar avtomobilidan odamning to'lq yoki qisman otib yuborilishini oldini olishga yordam beradi, garchi hech qanday tizim bunday xavfni to'lq istisno qilishi mumkin emas.

Biroq, xavfsizlik yostiqlari, agar to'qnashuvda odam yostiqqa yo'nalish bo'yicha harakatlanmayotgan bo'lsa, uni himoyalash imkoniga ega bo'maydi. Xavfsizlik yostig'i qachon shishiriladi? ⇨ 2-29ni ko'ring.

Xavfsizlik yostiqlari xavfsizlik atigi kamarlariga qoshimcha hisoblanadi.

Xavfsizlik kamarları ishlagandan keyin nima sodir bo'ladi?

Ishlagandan keyin oldingi va yon tomon yostiqlari juda tez havoni chiqarib yuboradi - shunchalik tezki, ularning to'dirilishini hattoki sezmay qolish ham mumkin. Oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i va toming bruslariga joylashtirilgan xavfsizlik pardachalari ishlagandan keyin yana qandaydir vaqt qisman shishirilgan holatda qoladi.

Xavfsizlik yostig'i modulining ba'zi komponentlari bir necha minut davomida issiq holda qolishi mumkin. Xavfsizlik yostiqlarining joylashishi Xavfsizlik yostiqlari qaerda joylashgan ⇨ 2-27 bo'limida tavsiflangan.

Odamga teginib turgan xavfsizlik yostiqning qismi bo'lishi, ammo juda ham issiq bo'imasligi mumkin. Xavfsizlik yostig'i havosini chiqarishda tirkishlardan tutun va chang chiqishi mumkin. Xavfsizlik yostig'i old oyna orqali haydovchining ko'rish maydonini yopmaydi, boshqarish qobiliyatini cheklamaydi va avtomobilni tark etishga xalal bermaydi.

▲ OGOLANTIRISH!

Xavfsizlik yostig'ini shishirishda havoda chang paydo bo'lishi mumkin. Chang astmadan yoki nafas olish yo'llarining boshqa kasalliklaridan a'ziyat chekayotgan odamlar uchun xavflidir. Shuning uchun, avtomobilni hamma tark etishi kerak, buni xavfsiz qilishning imkoniyati paydo bo'lishi bilanoq. Agar xavfsizlik yostig'i yoyilganidan keyin avtomobilidan chiqish imkoniyati yo'q bo'lsa, nafas olish yo'llari kasalligi bilan a'ziyat chekuvchi odamga oynani ochib, havo kiritilishini ta'minlash kerak. Agar xavfsizlik yostig'ini yoyilishi natijasida nafas olish bilan muammolar yuzaga kelgan bo'lsa, tibbiy yordam uchun murojaat qilish zarur bo'ladi.

Avtomobilda xavfsizlik yostiqlari yoyilishidan keyin barcha eshiklarni avtomatik blokdan chiqaruvchi, yonilg'i uzatilishini to'suvchi, ichki yoritishni va avariya signalizatsiyasini yoquvchi funksiya ko'zda tutilgan. Ushbu funksiya, agar zarba kuchi ma'lum chegara qiymatdan oshib ketsa, xavfsizlik yostiqlarini yomasdan ham ishlashi mumkin. O't oldirishni o'chirishdan keyin, so'ngra esa takroran yoqilishida yonilg'i tizimi me'yordagi ishslash rejimiga qaytadi; siz muvofiq boshqaruv organlari bilan eshiklarni quiflashingiz, salondagi lampalarini o'chirishingiz va avariya miltillovchi signallarni o'chirishingiz mumkin.

Agar avariya oqibatida ushbu tizimlardan biron biri shikastlangan bo'lsa, ular xatolik bilan ishlashi mumkin.

▲ OGOLANTIRISH!

Kavfsizlik yostiqlari ishlashga jalb qilingan kuchli to'qnashuv natijasida avtomobilning muhim tizimlari, masalan, yonilg'i tizimi, tormoz tizimi, boshqaruv tizimi va hokazolar shikastlangan bo'lishi mumkin.

Hattoki agar avtomobil nisbatan jiddiy hodisadan keyin harakatlanishi mumkin bo'lib ko'rinsada, mavjud bo'lgan shikastlanishlar avtomobilni xavfsiz boshqarilishini qiyinlashтирishi mumkin.

Avariyan dan keyin dvigatelni o'ta ehtiyyotkorlik bilan ishga tushirish zarur.

Xavfsizlik yostig'ini harakatga keltirishga qodir bo'lgan yetarlicha kuchli to'qnashuv holatida, old oyna avtomobil deformatsiyasi sababli ko'pincha maydalaniб ketadi. Yo'lovchi tomonida oldingi xavfsizlik yostig'ini ishlashida, shuningdek, old oyna sindirilishi mumkin.

- Xavfsizlik yostiqlari faqat bir marta yoyilishga qodir. Xavfsizlik yostig'i harakatga keltirilganidan keyin, tizimning ba'zi komponentlarini almashtirish talab etiladi. Agar yangi komponentlar o'natalmagan bo'lsa, xavfsizlik yostiqlari tizimi keyingi gal himoyani ta'minlay olmaydi. Yangi tizim o'z ichiga xavfsizlik yostiqlari modularini, va, ehtimol, ba'zi boshqa detallarni ham kiritishi

kerak. Boshqa qismlarni almashtirish zarurati haqidagi ma'lumot avtomobilga xizmat ko'satish bo'yicha qo'llanmada keltirilgan.

- Avtomobilda to'qnashuv diagnostikasi va aniqlanishi moduli mavjud, u muvofiq ma'lumotlarni qayd qiladi. Avtomobil ma'lumotlarini yozish va maxfiylik $\diamond$ 12-2 Hodisalar haqidagi ma'lumotlarni ro'yxatchilariga $\diamond$ 12-3ni ko'ring.
- Xavfsizlik yostiqlari tizimiga xizmat ko'satilishiga faqat malakali mexaniklarga ruxsat etiladi. Noto'g'ri xizmat ko'satilganida xavfsizlik yostiqlari tizimi faoliyatini buzilish ehtimoli bor. Texnik xizmat ko'satish uchun dilerga murojaat qilish kerak.

Yo'lovchini aniqlash tizimi

Oldingi yo'lovchining o'rindig'i yo'lovchi joylashganligini aniqlash tizimi bilan jihozlangan. O't oldirish yoyilishida tepe konsolda yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori aks ettiriladi.

Tizimni tekshirish vaqtida yoqish va o'chirish belgilari aks ettiriladi. Tizimni tekshirish yakunlangandan keyin faqat yoqish yoki o'chirish indikatori yoqilgan holda qoladi. Yo'lovchining xavfsizlik yostig'ining holati indikatori $\diamond$ 4-23ni ko'ring.

Ba'zi holatlarda yo'lovchini joylashganligini aniqlash tizimi oldingi yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'ini o'chirib qo'yishi mumkin. Yo'lovchi mavjudligini aniqlash tizimi boshqa xavfsizlik yostiqlariiga ta'sir ko'sratmaydi.

Yo'lovchi mavjudligini aniqlash tizimi oldingi yon tomon yo'lovchining o'rindig'ida va xavfsizlik kamarida o'natalgan datchiklardan signalarni qabul qiladi. Datchiklar to'g'ri o'tirgan yo'lovchini aniqlash va yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'i ishlashi kerakligini aniqlash uchun qo'llaniladi.

Statistikaga ko'ra, bolalar, agar orqa o'rindiqa o'natalgan ularning vazni va bo'yiga muvofiq keluvchi bolalarni tutib turuvchi qurilmaga tegishli tarzda mahkamlangan bo'lsa, ular yuqori xavfsizlik darajasida bo'ladi.

12 yoshdan kichik bolalar iloji boricha orqa o'rindiqa taqib qo'yilgan bo'lishi kerak.

Orqaga qaratilgan bolalar o'rindig'ini oldingi yo'lovchining o'rindig'iga o'natalish mumkin

emas. Yuzi bilan orqaga o'tirgan bola xavfsizlik yostig'i ishlashi holatida katta xavfga uchratiladi.

⚠ OGohlantirish!

Oldingi yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'i yoyilishiда orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmada o'tirgan bola og'ir va hattoki o'lim bilan teng jarohatlar olishi mumkin. Orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmaning orqa qismi xavfsizlik yostig'iiga juda ham yaqin joylashgan. Agar oldingi yo'lovchining o'rindig'i uskunalar paneliga juda yaqin qilib surilgan bo'lsa, oldingi yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'inining ishlashida oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmada o'tirgan bola og'ir yoki hattoki o'lim bilan teng jarohatlar olishi mumkin.

Hattoki, agar yo'lovchining mavjudligini aniqlash tizimi yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'ini o'chirib qo'ygan bo'lsa, buzilishlarning ehtimolini istisno qilish mumkin emas. Istisno holatlarda yostiq ishlashini, hattoki, agar u o'chirib qo'yilgan bo'lsa ham, hech kim kafolat berolmaydi.

⚠ OGohlantirish!

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani oldingi o'rindiqqa yuztuban o'rnatish, hattoki agar xavfsizlik yostig'i o'chirib qo'yilgan bo'lsa ham, taqiqlanadi. Oldingi yon tomon yo'lovchining o'rindig'iga bolalarni tutib turuvchi qurilmani harakatlanish bo'yicha yuztuban o'rnatishda o'rindiqni eng chetki holatga siljitim zarur. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa baribir o'rnatish tavsya etiladi.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa o'rnatishning imkonи bo'lmasa, bolani tashish uchun boshqa transport vositasidan foydalanish tavsya etiladi.

Agar avtomobilorda orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish mumkin bo'lgan orqa o'rindiq yo'q bo'lsa, u holda bunday bolalarni tutib turuvchi qurilmani avtomobilga, hattoki xavfsizlik yostig'i o'chirib qo'yilgan bo'lsa ham, o'rnatish mumkin emas.

Yo'lovchining mavjudligini aniqlash tizimi quyidagi holatlarda oldingi yon tomon yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'ini o'chirib qo'yadi:

- Oldingi yon tomon yo'lovchining o'rindig' band bo'lmasa.

- Tizim bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilganligini va unga bola joylashtirilganligini aniqlaydi.

- Oldingi yon tomon yo'lovchi vaqtinchalik o'z o'rnidan turgan.

Agar oldingi yon tomon yo'lovchining frontal va tizza shishiriluvchi xavfsizlik yostig'i yo'lovchi mavjudligini aniqlash tizimi tomonidan o'chirib qo'yilgan bo'lsa, to'qnashuv holatida xavfsizlik yostig'i ishlamasligini eslatuvchi o'chirish indikatori yonadi. Yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori ⇨ 4-23ni ko'ring.

Yo'lovchining mavjudligini aniqlash tizimi oldingi yon tomon yo'lovchi o'rindig'ida katta odam to'g'ri holatda o'torganini aniqlashi bilanoq oldingi yon tomon yo'lovchining frontal yostig'ini yoqadi.

Agar shishiriluvchi xavfsizlik yostig'i yo'lovchining mavjudligini aniqlash tizimi tomonidan yoqilgan bo'lsa, to'qnashuv holatda xavfsizlik yostig'i ishlashi haqida eslatuvchi yoqilish indikatori yonadi.

Ba'zi holatlarda, o'rindiqqa, jumladan bolalarni tutib turuvchi qurilmaga bolalarning, va shu o'rindiqqa bo'yи baland bo'limgan katta odamning joylashtirilishida, yo'lovchini aniqlash tizimi o'tigan shaxsning holatiga va tana tuzilishiga bog'liq holda oldingi xavfsizlik yostig'ini xato o'chirib qo'yishi mumkin. Hech qaysi toifadagi bolalarni tutib turuvchi qurilmalari mos kelmaydigan o'smirlar, ushbu

o'rin xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan yoki jihozlanmaganligiga bog'liq bo'limgan holda, xavfsizlik kamarlaridan foydalanishlari kerak.

⚠ OGohlantirish!

Agar xavfsizlik yostig'i tayyorligi indikatori yonayotgan va faol holda qolayotgan bo'lsa, bu xavfsizlik yostiqlari tizimida nosozliklar bo'lishi mumkinligini anglatadi. O'zingizni va boshqalarni xavfga uchratmaslik uchun, zudlik bilan texnik xizmatga murojaat qilish kerak bo'ladi. Shuningdek xavfsizlikka taalluqli qo'shimcha ma'lumotlarni, Shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining tayyorlik signal lampasi $\diamond$ 4-22ni ko'ring.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilmadan foydalanishda yoqilgan xavfsizlik yostig'i indikatori yonib turgan bo'lsa

Yo'lovchining mavjudligini aniqlash tizimi, agar o'rindiqa bolalarni tutib turuvchi qurilmada go'dak joylashgan bo'lsa, oldingi yon tomon yo'lovchining frontal va tizza xavfsizlik yostig'ini o'chirishi kerak. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilgan bo'lsa, va xavfsizlik yostig'ining faol holati indikatori yonib turgan bo'lsa:

1. Avtomobilni o'chiring.
2. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani avtomobildan olib qo'ying.

3. O'rindiqdan barcha qo'shimcha buyumlarni (ko'rpa, yostiq, g'ilof, isitgich, uqalagich va shunga o'xshashlarni) olib qo'ying.

4. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani qurilma ishlab chiqaruvchisining yo'riqnomalariga riyoa qilgan holda qayta o'rnatning, shuningdek, Bolalar o'rindig'ini o'rnatish (Xavfsizlik kamari bo'lgan orqa o'rindiq) $\diamond$ 2-49 yoki Bolalar o'rindig'ini o'rnatish (xavfsizlik kamari bo'lgan oldingi yo'lovchi o'rindig') $\diamond$ 2-50ni ko'ring.

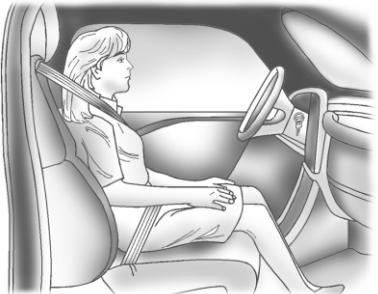
Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishda kamarning yelka shohini torting va xavfsizlik kamari taranglashtirgichining inersion g'altagi bloklanganligiga ishonch hosil qiling, hattoki agar bolalarni tutib turuvchi qurilma xavfsizlik kamarni bloklash bilan jihozlangan bo'lsa ham. Inersion g'altakning to'sqichi ishlaganidan keyin kamarni bo'shashtirish emas, balki uni taranglashtirish mumkin.

5. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilgandan va avtomobilni ishga tushirishdan keyin indikator yonib turgan bo'lsa, avtomobilni qayta o'chirish kerak. So'ngra suyanchiqni ozgina egiltiring va suyanchiq bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rindiq yostig'iga bosmasligi uchun o'rindiq yostig'ini sozlang (agar uning holati sozlanadigan bo'lsa). Shuningdek, bolalarni tutib turuvchi qurilma bosh tagligi ostida qisilib qolgan holatda bo'lib qolmaganligiga ishonch hosil qilish zarur.

Agar bu sodir bo'lgan bo'lsa, bosh tagligini holatini sozlash kerak bo'ladi. Bosh tagliklari $\diamond$ 2-2ni ko'ring.

6. Dvigatelni qayta ishga tushiring. Bolalarni tutib turuvchi qurilmadagi bolaning gava tuzilishiga bog'liq holda frontal xavfsizlik yostig'i ba'zida yo'lovchini aniqlash tizimi tomonidan xato o'chirilishi mumkin. Bolalarni tutib turuvchi qurilmalarni orqa o'rindiqqa o'rnatish baribir tavsija etiladi. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa o'rnatish imkonli bo'lmasa, bolani tashish uchun boshqa transport vositasidan foydalanish tavsija etiladi. Oldingi o'rindiqqa yuz bilan orqaga qilib o'tirish bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmani, hattoki agar yoqilgan yostiqning indikatori yonmayotgan bo'lsa ham, o'rnatish taqiqlanadi.

Agar xavfsizlik yostig'ini o'chirilgan holati OFF indikatori, o'rindiqda katta odamning bo'y-bastiga ega bo'lgan yo'lovchi o'tirganida, yonib turgan bo'lsa

Oldingi o'rindiqda katta odamning bo'y-bastiga ega bo'lgan odam o'tirganida, xavfsizlik yostig'ini o'chirish indikatori odam o'z joyida noto'g'ri o'tirishi sababi bo'yicha yonib turishi mumkin. Tizim oldingi yon tomon o'rinda yo'lovchining joylashganini to'g'ri aniqlashi mumkin va frontal xavfsizlik yostig'ini yoqishi uchun quyidagi harakatlarni bajaring:

1. Avtomobilni o'chiring.
2. O'rindiqdan barcha qoshimcha buyumlarini (ko'rpalari, yostiqlar, g'iloflar, isitgichlar, uqalagichlar va shunga o'xshashlarni) olib qo'ying.

3.O'rindiq suyanchig'ini vertikal holatga keltiring.

4.Yo'lovchidan o'rindiqda tekislanishini, oyoqlarni qulay holatga cho'zib, yostiqning markaziga o'tirishini so'rang.

5.Dvigatelni qayta yoqing va indikator yorishganidan keyin yo'lovchidan ikki-uch minut davomida o'rindiqda qolishini so'rang.

⚠ OGOLHLANTIRISH!

Agar oldingi yon tomon yo'lovchining xavfsizlik yostig'i katta odamning bo'y-bastiga ega bo'lgan yo'lovchi uchun o'chirilgan bo'lsa, to'qnashuv holatida xavfsizlik yostig'i ishlamaydi va ushbu yo'lovchini himoyalash imkoniga ega bo'lmaydi, bu jiddiy jarohatlar olish yoki o'lim oqibatining yuqori xavfiga olib kelishi mumkin. Katta odamning bo'y-bastiga ega bo'lgan yo'lovchi, agar yo'lovchining xavfsizlik yostig'ini o'chirish indikatori yonib turgan bo'lsa, oldingi yon tomon yo'lovchining o'rindig'ini egallash lozim bo'lmaydi.

Tizim faoliyat yuritishiga ta'sir etuvchi boshqa omillar

Xavfsizlik kamalari manevrlarni va tormozlanishni bajarish vaqtida talab etiluvchi holatda yo'lovchini ushlab qolishga yordam beradi, va buning sharofatini bilan yo'lovchini aniqlash tizimi xavfsizlik yostig'ini o'chirmaydi. Vajnuyu dopolnitelnyu Bolalarни tutib turuvchi

qurilmani to'g'ri qo'llash haqidagi muhim qoshimcha ma'lumotlarni Ko'satkichda "Xavfsizlik kamalari" va "Bolalarни tutib turuvchi qurilmalar" bo'limlarda ko'ring. Qoshimcha buyumlar (ko'rpa, yostiq, g'ilof, isitgich, uqalagich va shunga o'xshashlar) yo'lovchini aniqlash tizimi ishiga ta'sir etishi mumkin. G'iloflarni va boshqa aksessuarlarni qo'llash tavsuya etilmaydi, GM tomonidan ma'qullanganlar bundan mustasno.

Tizim faoliyat yuritishiga o'zgarishlarning ta'siri haqidagi qoshimcha ma'lumotlarni Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilda qoshimcha asbob-uskunalarini o'natalishi ◇ 2-35 bo'linda ko'ring.

Yoqigan xavfsizlik yostig'i indikatori, agar bo'sh o'rindiqda portfel, sumka, oziq-ovqatlar solingen paket, noutbuk yoki boshqa elektron qurilma joylashgan bo'lsa, yonib turishi mumkin. Agar bu maqsadga muvofiq bo'lmasa, o'rindiqdan buyumni olib qo'yish kerak.

⚠ OGOLHLANTIRISH!

Yo'lovchi o'rindig'idan va ushbu o'rindiqning yostig'i va suyanchig'i orasida joylashgan buyumlar, shuningdek, yo'lovchini aniqlash tizimining faoliyat yuritishini buzishi mumkin.

Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilga xizmat ko'rsatish

Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobillar uchun alohida xizmat ko'rsatish talab etiladi. Avtomobilning turli qismlarida xavfsizlik yostiqlari tizimining komponentlari o'rnatilgan. Xavfsizlik yostiqlari tizimiga xizmat ko'rsatish bo'yicha ma'lumotlarni dilerdan olish yoki muvofiq qo'llanmaga murojaat qilib olish mumkin.

OGOLANTIRISH!

Avtomobil o't oldirilishi o'chirilgandan va akkumulator uzilgandan keyin xavfsizlik yostiqlari 10 sekund davomida noto'g'ri harakatlarda yana ishlab ketishi mumkin. Xavfsizlik yostig'i yaqiniga joylashgan odam jarohatlar olishi mumkin. Sariq ulagichlar bilan tartib-tamoyillardan saqlanish kerak. Ular katta ehtimollik bilan xavfsizlik yostiqlari tizimiga taalluqli bo'lishi mumkin. Texnik xizmat ko'rsatishni o'tkazayotgan odam malakaning kerakli darajasiga ega bo'lishi va tavsija etilgan tartib-tamoyillarga riyoa qilishi kerak.

Xavfsizlik kamarlari bilan jihozlangan avtomobilda qo'shimcha asbob-uskunalarini o'rnatish

Avtomobil ramasi, bumperlari, old qismi yoki yon tomon panellarining konstruksiyasiga o'zgartirishlar kirituvchi, uning balandligini o'zgartiruvchi qo'shimcha asbob-uskunalarining o'rnatilishi, shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi ishlashini buzishi mumkin.

Xavfsizlik yostiqlari tizimi harakat qilishiga, shuningdek, quyidagi istalgan komponentlarga o'zgartirishlar kiritilishi, jumladan noto'g'ri ta'mirlash va almashtirish ta'sir etishi mumkin:

- Xavfsizlik yostiqlari tizimi, jumladan xavfsizlik yostiqlari modullari, oldindan va yon tomonдан zarba datchiklari, qaydash va diagnostika modullari, xavfsizlik yostiqlari simlari, oldingi markaziy konsol.
- Oldingi o'rindiqlar, jumladan hoshiyalar, choklar yoki ilgak-zanjirsimon yopqich
- Xavfsizlik kamarlari
- Rul chamaragi, uskunalar paneli, shift konsoli, shift pardozi yoki bo'linmalarning naqshdor pardozi
- Eshiklarning ichki zichlanishlari, jumladan karnaylar
- O'z dilerengizda va xizmat ko'rsatish bo'yicha qo'llanmada siz avtomobilda xavfsizlik yostiqlari modullari va datchiklarining, qayd qilish va diagnostika va xavfsizlik yostiqlarini

simlarini modulini, hamda ularni almashtirishning tegishli tartibini topasiz.

Bundan tashqari, avtomobil yon tomon oldingi yo'lovchini aniqlash tizimi bilan jihozlangan. u o'rindiqla o'rnatilgan datchiklarning signallarini qo'llaydi. Yo'lovchini aniqlash tizimining faoliyat yuritishi o'rindiqlarning asl pardozini qoplama, qoplash materiali yoki boshqa ishlab chiqaruvchining pardozi; yoki GM qoplamasi yoki pardozi, avtomobilarning boshqa modellari uchun mo'ljallangan qoplash materiallari yoki pardoz bilan almashtirishda buzilishi mumkin.

Har qanday aksesuarlar, masalan, qo'shimcha o'rindiq isitgichi, qulaylikni oshiruvchi to'shamma yoki o'rindiq qoplamasi ustiga yoki ostiga o'rnatiluvchi boshqa qurilma, yo'lovchini aniqlash tizimining faoliyat yuritishiga ta'sir qilishi mumkin. Bu yo'lovchi tomonidagi xavfsizlik yostiqlarining to'g'ri yoyilishini va/yoki yo'lovchini aniqlash tizimi tomonidan xavfsizlik yostiqlarini o'chirio' funksiyasini buzishi mumkin. Yo'lovchini aniqlash tizimi ⇨ 2-31 bo'limini ko'ring.

Tomning ko'ndalang brusidagi xavfsizlik yostiqlari haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Boshqa o'chamdagisi shinalar va g'ildirak disklari ⇨ 9-46 bo'limida ko'ring.

Agar avtomobilni cheklangan jismoniy qobiliyatlarga ega bo'lgan foydalanuvchi uchun moslashtirish maqsadida yoki boshqa biron bir boshqa sabablar bo'yicha takomillashtirish zarur bolsa, ushbu o'zgartirishlar xavfsizlik yostiqlari tizimi ishini buzmasligiga nisbatan o'z dileringiz bilan maslahatlashing.

Xavfsizlik yostiqlari tizimini tekshirish
Xavfsizlik yostiqlari tizimi rejadagi texnik xizmat ko'rsatish yoki almashtirishni talab etmaydi. Xavfsizlik yostig'ining tayyorlik indikatori ishlayotganligiga ishchonch hosil qiling. Ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining tayyorligi $\diamond$ 4-22ni ko'ring.

⚠ DIQQAT!

Agar xavfsizlik yostig'i tizimi buzilgan, shikastlangan yoki ochilgan bo'lsa, yostiq noto'g'ri ishlashi mumkin. Xavfsizlik yostig'i qoplamasini ochish yoki buzish mumkin emas.

Agar xavfsizlik yostig'ining qopqoqlari ochilgan yoki buzilgan bo'lsa, uni yoki xavfsizlik yostig'ining butun modulini almashtirish zarur. Xavfsizlik yostiqlarining joylashishi Xavfsizlik yostiqlari qaerga joylashtirilgan? $\diamond$ 2-27 bo'limga tafsiflangan Texnik xizmat ko'rsatish uchun dilerga murojaat qilish kerak.

To'qnashuvdan keyin xavfsizlik kamarları tizimi komponentlarını almashtirish

⚠ OGOLANTIRISH!

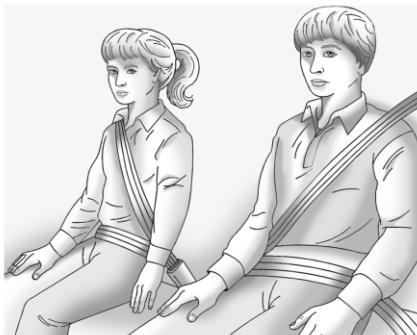
Avtomobil to'qnashuvida xavfsizlik yostig'i tizimlari shikastlangan bo'lishi mumkin. Xavfsizlik yostiqlarining shikastlangan tizimi avariya holatida tegishli himoyani ta'minlay olmaydi, buning oqibatida ular og'ir yoki hattoki o'llim bilan teng jarohatlar bo'lil qolishi mumkin. Xavfsizlik yostiqlari tizimini to'g'ri faoliyat yuritishini kafolatlash uchun, to'qnashuvdan keyin uni texnik xizmat xodimlari tekshirishi va zarurat tug'ilganida shikastlangan komponentlarni almashtirishlari kerak.

Xavfsizlik yostig'i harakatga keltirilganidan keyin uning komponentlarni almashtirish talab etiladi. Texnik xizmat ko'rsatish uchun dilerga murojaat qilish kerak.

Agar xavfsizlik yostig'i tayyorligi indikatori o'chmayotgan yoki harakatlanish vaqtida yonayotgan bo'lsa, xavfsizlik yostiqlari tizimi tegishli tarzda faoliyat yuritmasligi mumkin. Texnik xizmatga kechiktirmsandan murojaat qilish kerak. Shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining tayyorlik signal lampasi $\diamond$ 4-22ni ko'ring.

BOLALAR UCHUN XAVFSIZLIK TIZIMLARI

Katta yoshdagи bolalar

Maxsus balandlovchi o'rindiqlarda o'tirmaydigan katta yoshdagи bolalar avtomobilning xavfsizlik kamarlaridan foydalanishlari kerak.

"Xavfsizlik kamarlaridan qanday to'g'ri foydalanish kerak $\diamond$ 2-19" ga qarang.

Qo'shimcha yostiqni ishlab chiqaruvchisidan qollanmada bolaning vazni va bo'yि bo'yicha cheklolvar ko'satilgan. Bolaga bel va yelka xavfsizlik kamari bilan qo'shimcha yostiqdan foydalanish zarurligini quyidagi sinov yordamida aniqlash mumkin:

- O'rindiq suyanchig'iga orqa bilan suyanib, o'tirish kerak. Tizzalar ayanan o'rindiqni chetida bukilmogdami? Agar ha bo'lsa, davom

- ettirilsin. Agar yo'q bo'lsa, qo'shimcha yostiq qo'llash zarur.
- Bel-yelka xavfsizlik kamarini taqib oling. Yelka kamari yelka ustiga joylashmoqdami? Agar ha bo'lsa, davom ettirish. Agar bola ushbu tekshiruvdan o'tmagan bo'lsa, balandlovchi bolalar o'rindig'idan foydalanish zarur.
- Bel kamari yonboshlarga sal teginib turib, beldan pastki sohaga zich yopishib turidimi? Agar ha bo'lsa, davom ettirish. Agar yo'q bo'lsa, qo'shimcha yostiqni qo'llash zarur.
- Xavfsizlik kamarining to'g'ri holati butun sayohat davomida saqlanib qolinishi mumkinmi? Agar ha bo'lsa, davom ettirish. Agar yo'q bo'lsa, qo'shimcha yostiqni qo'llash zarur.

Q: Xavfsizlik kamarlaridan qanday to'g'ri foydalaniladi?

A: Katta yoshdagi bolalar bel-yelka kamaridan foydalanishlari kerak, bunda yelka kamari gavdananing harakatlanishini qo'shimcha cheklashi kerak. Yelka kamari yuz yoki bo'yin darajasida o'tmasligi kerak. Bel kamari yonboshga ozgina tegib turgan holda beldan pastki sohaga zich yopishib turishi kerak. To'qnashuv paytida yuklama tos suyaklariga to'g'ri keladi.

Kamar hech qachon qorinda joylashmasligi kerak, chunki to'qnashuvda bu o'zi bilan og'ir

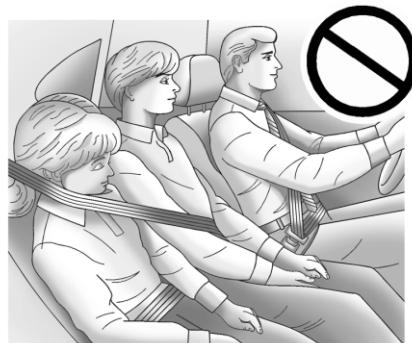
yoki hattoki o'lism bilan teng jarohatlarni olib kelishi mumkin.

Statistikaga ko'ra, bolalar, agar ular orqa o'rindiqa tutib turuvchi qurilma bilan tegishli tarzda taqib qo'yilgan bo'lsa, katta xavfsizlik ostida bo'ladi.

Kamarlar bilan taqib qo'yilmagan bolalar avariya vaqtida avtomobildan otib yuborilishi yoki boshqa odamlarga urilib ketishi mumkin. Katta yoshdagi bolalar xavfsizlik kamarlaridan to'g'ri foydalanishlari kerak.

⚠ OGohlantirish!

Bitta kamar bilan bir nechta bolalarni taqib qo'yishga ruxsat berilmaydi. Ushbu holatda kamar to'qnashuvda yuzaga keluvchi kuchlarni to'g'ri taqsimlashga qodir bo'lmaydi. YTH holatida ular bir-birlari bilan to'qnashib ketishlari va jiddiy jarohatlar olishlari mumkin. Har bir xavfsizlik kamari bilan faqat bitta odam foydalanishi mumkin.

⚠ OGohlantirish!

Xavfsizlik kamarini yelka shohini bolaning qo'llari ostidan yoki orqasidan o'tkazib, u bilan bolalarni taqib qo'yish taqiganladi. Bola, agar u bel-yelka xavfsizlik kamari bilan tegishli tarzda taqib qo'yilmagan bo'lsa, jiddiy jarohatlar olishi mumkin. Avariya holatida yelka kamari bolaning joydan joyga ko'chishini cheklay olmaydi. Bolaning juda uzoqqa oldinga harakatlanishi bolaning boshi yoki bo'yni tomonidan jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Bola, shuningdek bel kamari ostiga sirpanib ketishi mumkin. Ushbu holatda yuklama qorining to'g'ri keladi,

▲ OGOLANTIRISH!

bu jiddiy va hatto halokatli jarohatlarga olib kelishi mumkin. Yelka kamari yelka va ko'krak orqali o'tishi kerak.

Kichik bolalar va go'daklar

Avtomobilga joylashtirilganlarning barchasi himoyalangan bo'lishi kerak! Bu kichik bolalarga va go'daklarga ham taalluqlidir. Xavfsizlik tizimidan barcha, yoshiga, bo'yiga va safar uzoqligiga bog'liq bo'lmagan holda foydalanishi kerak.

▲ OGOLANTIRISH!

Agar xavfsizlik kamari bolalarning orqasida, oyoqlari ostida joylashgan yoki bo'yni atrofiga o'rilib qolgan bo'lsa, ular jiddiy jarohatlanishi yoki hatto halok bo'lishi ham mumkin. Inersion g'altak kamarni oson tortib kiritishga imkon beradi, biroq uni bloklanishida kamarni bo'shatish imkon bo'lmaydi. Butun uzunlikka inersion g'altakdan xavfsizlik kamarini yelka shohini tortib chiqarishda g'altakning to'sqichli mexanizmi ishlaydi. Agar kamar qo'yib yuborilsa va unga erkin tortib kiritilishi imkon berilsa, g'altak blokdan chiqariladi, biroq kamarning bolaning atrofiga o'ralashib qolishida buni qilishning imkon bo'lmaydi. Bolalarni avtomobilda qarovsiz qoldirish va ularga xavfsizlik kamarlari bilan o'ynashlari yoki ularni noto'g'ri taqilishi taqiqlanadi.

Avtomobilda kichik bolalar va go'daklar tashilayotganida har doim maxsus bolalar o'rindiplari qo'llanilishi kerak. Avtomobilning na xavfsizlik yostiqlari tizimi, na uning xavfsizlik kamarlari kichik bolalar va go'daklar uchun mo'ljallanmagan.

Tegishli tarzda taqib qo'yilmagan bolalar avariya vaqtida avtomobil ichidan otib yuborilishi yoki boshqa odamlarga urilib ketishi mumkin.

▲ OGOLANTIRISH!

Avtomobilda harakatlanayotganda kichik bolani yoki go'dakni qo'llarda ko'tarib turish mumkin emas. To'qnashuv paytida katta kuchlar yuzaga keladi va bolani tutib qolish imkon bo'lmaydi. Masalan, agar to'qnashuv 40 km/soat (25 mil/soat) tezlikda sodir bo'layotgan bo'lsa, 5,5 kg (12 funt) vaznga ega bo'lgan bola yo'lovchining qo'llariga 110 kg (240 funt) og'irlik bilan bosadi. Bola uning yoshiga muvofiq keluvchi tutib turuvchi qurilmaga mahkamlab qo'yilgan bo'lishi kerak.

⚠ OGOLANTIRISH!

Xavfsizlik yostig'i ustida yokiunga juda yaqin joylashgan bolalar uning ishlab ketishida og'ir yoki hattot o'lim bilan teng jarohatlarni olishlari mumkin. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani oldingi yo'lovchi o'rindig'iga yuztuban orqaga o'rnatish taqiqlanadi. Orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqla mahkamlash kerak. Oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani, shuningdek, orqa o'rindiqla o'rnatish tavsija etiladi. Oldingi yo'lovchi o'rindig'iga harakatlanish yo'naliishi bo'yicha bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishda o'rindiqni eng chetki holatga orqaga surib qo'yish zarur.

Agar ikkinchi qator markaziy o'rindiqla bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilgan bo'lsa, oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i bilan aloqani minimallashtirish uchun, iloji boricha ikkinchi qator o'rindig'ini eng chetki orqa holatga joylashtiring.

Bolalar xavfsizligi tizimlari bolalarni avtomobilda o'tirgan yoki boshqa holatda tutib turuvchi qurilmalardan tashkil topgan. Ba'zida ularni bolalar o'riniqliklari yoki avtomobil o'rindiqlari deb nomlanadi.

Bolalarni xavfsizlik tizimlari uchta asosiy turlarga bo'linadi:

- Harakatlanish yurishi bo'yicha o'rnatilgan bolalar avtomobil o'rindiqlari
- Harakatlanishga qarshi o'rnatilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmalar
- Qo'shimcha yostiqlari va standart xavfsizlik kamarlari bo'lgan o'rindiqlari

Bolalarni tutib turuvchi qurilma muayyan bolaning bo'yicha, vazni va yoshiga nisbatan, hamda u jihozlanuvchi avtomobil bilan mos keluvchanlik bo'yicha tanlanadi.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmalarning barcha turdag'i ko'pchilik modellari mavjud. Bolalarni tutib turuvchi qurilmagi xarid qilayotganda, u avtomobilda qo'llash uchun mo'ljallanganligiga ishonch hosil qilish zarur.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmaga yo'riqnomada una mo'ljallangan bolaning vazni va bo'y ko'rsatiladi. Bundan tashqari, alohida ehtiyojlarga ega bo'lgan bolalar uchun tutib turuvchi qurilmalarning ko'pgina turlari mavjuddir.

⚠ OGOLANTIRISH!

Avariya bo'yin yoki boshning jarohat olish ehtimolini pasaytirish uchun, kichik yoshdag'i va emizikli bolalarni orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmaga, toki bola ikki yoshga yoki uning bo'yini va vazni ushbu qurilma uchun chegaraviy kattaliklardan oshmagunicha, o'tirg'iziladi.

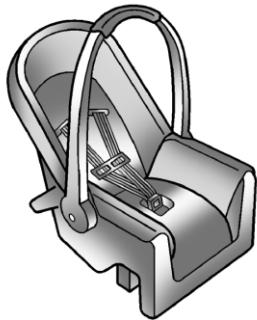
⚠ OGOLANTIRISH!

Kichik bolaning tos suyaklari hali kichkina, va shuning uchun shtatdag'i xavfsizlik kamari tos suyaklarida zaruri yetarlicha past holatni qabul qilishi mumkin emas. Buning o'rniga kamar bolaning qorniga to'shaladi. To'qnashuvda kamar tananining suyaklar bilan himoya lanmagan qismiga kuchni taqsimlaydi, bu jiddiy va hatto halokatlari

▲ OGOLANTIRISH!

Jarohatlarga olib kelishi mumkin. Jarohatlanish xavfini pasaytirish uchun, bola uchun har doim mos keladigan bolalar o'rindig'i qo'llanilishi kerak.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmalarni o'rnatish mumkin bo'lgan joylar

Harakatlanishga qarshi o'rnatiluvchi avtokajava

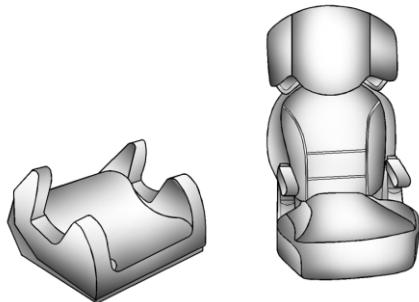
Orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma bolani oldinga qarab siljib ketishidan tutib turadi, u uning orqasi uchun tayanchni ta'minlab beradi.

Kamarlar yordamida bolaning o'rindiqdagi holati, jumladan, avariya paytida, saqlab qolinadi.

Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha o'rnatiluvchi bolalarni tutib turuvchi qurilma

Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha o'rnatiluvchi bolalarni tutib turuvchi qurilma kamarlar yordamida bolaning oldinga siljib ketishidan tutib qoladi.

Yostiq (buster)

Qoshimcha yostiqlari va standart xavfsizlik kamarlari bo'lgan o'rindiqlar harakatlanish yo'nalishi bo'yicha o'rnatiluvchi bolalarni tutib turuvchi qurilmadan o'sib ketgan bolalar uchun mo'ljallangan.

Qoshimcha o'rindiqlar bolaga avtomobilning standart xavfsizlik kamarlarini, toki ular shunday xavfsizlik kamarlaridan qoshimcha yostiqlarsiz foydalananish uchun shunchalik o'sib ketmagunlaricha, moslashtirishga imkon beradi. Xavfsizlik kamarlarini moslashtirilganligini tekshirish haqida ma'lumotlarni Katta yoshdagi bolalar ⇨ 2-36 bo'limida ko'ring.

Avtomobilga qo'shimcha bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar bolalar o'rindig'i avtomobilda yomon mahkamlangan bo'lsa, bola og'ir yoki hattoki halokatlari jarohatlar olishi mumkin. Ishlab chiqaruvchining ko'rsatmalariga va ushbu qo'llanmada keltirilgan yo'riqnomalarga riyoq qilgan holda xavfsizlik kamari yordamida bolalarni tutib turuvchi qurilmasini tegishli tarzda mahkamlash zarur.

Jarohat olish xavfini pasaytirish uchun, avtomobilda bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilgan bo'lishi kerak.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmalar bel xavfsizlik kamari yoki uchta nuqtali xavfsizlik kamarining bel shohi bilan o'rindiqlarga mahkamlanishi kerak. Agar bolalar o'rindig'i avtomobilda yomon mahkamlangan bo'lsa, avariya paytida bola jarohatlar olishi mumkin.

Avtomobilga bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatib, yo'riqnomalar bilan tekshirib aniqlab oling. Buning uchun quyidagilarni tekshiring:

1. Bolalarni tutib turuvchi qurilmadagi yo'riqnomali yopishtirma yorliqlari
2. Bolalarni tutib turuvchi qurilmaga yo'riqnomalar bilan tekshirib aniqlab oling. Buning uchun quyidagilarni tekshiring:

3. Avtomobil ekspluatatsiyasi bo'yicha mazkur qo'llanma.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmaga nisbatan yo'riqnomalar juda ham muhimdir, shuning uchun agar ular yo'qotilgan bo'lsa, ularning nusxasini ishlab chiqaruvchidan olish zarur.

Mahkamlanmagan bolalarni tutib turuvchi qurilma to'qnashuvda yoki to'satdan to'xtashda siljib ketishi mumkinligini va avtomobilda o'tirgan odamlarni urib yuborishi mumkinligini yodda tutish kerak. Bolalarni tutib turuvchi qurilma avtomobilda, hattoki unda bola yo'q bo'lsa ham, tegishli tarzda mahkamlangan bo'lishi kerak.

Bolaning bolalarni tutib turuvchi qurilmada mahkamlanishi

⚠ OGOHLANTIRISH!

Bolalar o'rindig'ida yomon mahkamlangan bola to'qnashuv vaqtida jiddiy yoki hattoki o'lim bilan teng jarohatlar olishi mumkin. Bolalar o'rindig'iga ilova qilinuvchi yo'riqnomalarga riyoq qilgan holda bolani tegishli tarzda mahkamlash zarur.

Bolalar o'rindig'ini qaerda o'rnatish mumkin

Statistikaga ko'ra, bolalar va go'daklar, agar ular orqa o'rindiqlarga o'rnatilgan muvofiq bolalarni tutib turuvchi qurilmada tegishli tarzda taqib qo'yilgan bo'lsa, katta xavfsizlikda bo'ladi. 12 yoshdan kichik bolalar iloji boricha orqa o'rindiqlarga taqib qo'yilgan bo'lishi kerak.

Avtomobil oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i bilan jihozlangan, u haydovchi o'rindig'ining ichki tomonida joylashgan. Hattoki oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i mavjudligida o'rindiqlarning ikkinchi qatorining istalgan joyiga bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilish imkoniyati bor.

⚠ XAVF-XATAR!

Bolaning OG'IR JAROHAT olishi yoki uning O'LIMI sababli uning oldida XAVFSIZLIK YOSTIG'INING FAOLLASHTIRILISHIDA o'rindiqlarning ikkinchi qatorining istalgan joyiga bolalarni tutib turuvchi qurilmasini qo'llash QAT'IYAN TAQIQLANADI!!

▲ XAVF-XATAR!

Oldingi yo'lovchining o'rindig'ida bolalarni tutib turuvchi qurilmasi qo'llanilishida oldingi yo'lovchi o'rindig'i uchun shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi o'chirib qo'yilgan bo'lishi kerak; agar bu amalga oshirilmasa, u holda ishlab ketishda shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari bola uchun o'lim bilan teng xavfni yuzaga keltiradi.

Agar oldingi yo'lovchining o'rindig'ida orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma qo'llanilganida, bu, ayniqsa, adolatli bo'ladi.

▲ OGohlantirish!

Oldingi xavfsizlik yostig'i yoyilishida orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmaga joylashgan bola og'ir yoki hattoki o'lim bilan teng jarohatlar olishi mumkin. Orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmaning orqa qismi xavfsizlik yostig'iga juda yaqin joylashgan. Agar oldingi yo'lovchining o'rindig'i uskunalar paneliga juda yaqin surilgan bo'lsa, oldingi xavfsizlik yostig'ining yoyilishida oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmada bo'lgan bola og'ir yoki hattoki o'lim bilan teng jarohatlar olishi mumkin.

▲ OGohlantirish!

Hattoki agar oldingi xavfsizlik yostig'i yo'lovchini aniqlash tizimi tomonidan o'chirilsa ham, tizim ishlamay qolishi mumkinligini kafolatlash mumkin emas - alohida sharoitlar mavjudligida xavfsizlik yostig'i o'chirilgan holatda bo'la turib baribir yoyilishi mumkin. Orqaga qaratilgan bolalar o'rindig'in faqat orqa o'rindiqqa, hattoki agar xavfsizlik yostig'i o'chirilgan bo'lsa ham, o'rnatish kerak. Agar oldingi yo'lovchining o'rindig'iga oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilayotgan bo'lsa, o'rindiq to'liq orqaga surilgan bo'lishi kerak.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa baribir o'rnatish tavsiya etiladi. Qo'shimcha ma'lumotlarni Yo'lovchini aniqlash tizimi ⚫ 2-31 bo'limini ko'ring. Agar ikkinchi qator markaziy o'rindiqqa bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilgan bo'lsa, oldingi markaziy xavfsizlik yostig'i bilan aloqani minimallahtirish uchun, iloji boricha ikkinchi qator o'rindig'in eng chetki orqa holatga joylashtiring.

AIRBAG

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa xavfsizlik kamarlari yordamida mahkamlashdan avval, u ushbu avtomobil bilan mos kelishiga ishonch hosil qilish uchun ishlab chiqaruvchining yo'reqnomasini o'rganib chiqish zarur. Qo'shimcha yostiqlari va bolalar o'rindiqlari turlicha o'lchamlarga ega, va ulardan ba'zilari boshqalarga qaraganda muayyan holatlar uchun mos keladi. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilmani ishonchli mahkamlash imkonи bo'lmasa, uni orqa o'rindiqqa o'rnatish taqilanganadi.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmaning joylashish joyi va o'lchamlariga bog'liq holda, uning yonida joylashgan xavfsizlik kamarlari yoki ISOFIX mahkamlagichlari boshqa yo'lovchilar yoki bolalarni tutib turuvchi qurilmalar uchun erishimli bo'lmasligi mumkin. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma kirish yo'llini to'sib qo'yayotgan yoki xavfsizlik kamarining to'g'ri joylashishiga xalal berayotgan bo'lsa, qo'shni o'tirish joyolarini qo'llash mumkin emas.

Bolalarni tutib turuvchi qurilma oldidagi o'rindiqning holatini shunday sozlash zarurki, bolalarni tutib turuvchi qurilmani ishlab chiqaruvchisining yo'riqnomasiga muvofiq uni to'g'ri mahkamlash imkonini ta'minlashi kerak.

Ikkinchchi qator sozlanuvchi o'rindiqqa bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishda ushbu o'rindiqni oldinga yoki orqaga shunday surish zarurki, bunda bolalarni tutib turuvchi qurilmaga qo'llanma bilan muvofiqlikda uning to'g'ri egilishi ta'minlanishi kerak. Agar o'rindiq suyanchig'i nishablik bo'yicha sozlanishi mumkin bo'lsa, bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishdan avval uni vertikal holatga keltirish zarur bo'ladi.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishda ishlab chiqaruvchining yo'riqnomalarini muqarrar bajaring va qurilmani ishonchli qayd qiling.

Mahkamlanmagan bolalarni tutib turuvchi qurilma to'qnashuvda yoki to'satdan to'xtashda siljib ketishi mumkinligini va avtomobilda o'tirgan odamlarni urib yuborishi mumkinligini yodda tutish kerak. Bolalarni tutib turuvchi qurilma avtomobilda, hattoki unda bola yo'q bo'lsa ham, tegishli tarzda mahkamlangan bo'lishi kerak.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish imkoniyati

Quyida keltirilgan jadvalda bel-yelka kamari bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmaning mahkamlanishini erishimli variantlari taqdim etilgan.

O'rindiq holati raqami	O'tirish joyi									
	1	2	3	4	5 Faqat ajralmagagan o'rindiq	6	7	8	9	
Shtatdagi kamar universal mahkamlagich bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishga yo'l qo'yiladigan o'tirish joylari (Ha/Yo'q)	Erishimli emas	Erishimli emas	X	Ha	Yo'q	Ha	Ha	Yo'q	Ha	
I-Size mahkamlagichi bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishga yo'l qo'yiladigan o'tirish joylari (Ha/Yo'q)	Erishimli emas	Erishimli emas	Erishimli emas	Ha	Ha	Ha	Erishimli emasho	Erishimli emas	Erishimli emas	
Harakatlanish yo'nalishiga perpendikulyar bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilishi yo'l qo'yiladigan o'tirish joylari (L1/L2)	Erishimli emasho	Erishimli emas	Erishimli emas	X	X	X	Erishimli emas	Erishimli emas	Erishimli emas	

O'rindiq raqami	Avtomobildagi holati
1	Oldinda chapda
2	Oldingi o'rta o'rindiq
3	Oldinda o'ngda
4	Ikkinch qator o'rta o'rindiq
5	Ikkinch qator o'rta o'rindiq
6	Ikkinch qator o'ng o'rindiq
7	Uchinchi qator chap o'rindiq
8	Uchinchi qator o'rta o'rindiq
9	Uchinchi qator o'ng o'rindiq

O'lcham sinfi va ISOFIX tutib turuvchi qurilmaning turi
ISO/F3: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha yuz bilan o'tirishli kichik bola uchun to'liq balandlikning tutib turuvchi tizim
ISO/F2: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha yuz bilan o'tirishli kichik bola uchun pastlatilgan balandlikning tutib turuvchi tizimi
ISO/F2: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha yuz bilan o'tirishli kichik bola uchun pastlatilgan balandlikning tutib turuvchi tizimi
ISO/R3: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha orqa bilan o'tirishli kichik bola uchun to'liq o'lchamli tutib turuvchi tizim
ISO/R2: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha orqa bilan o'tirishli kichik bola uchun o'lchami kichiklashtirilgan tutib turuvchi tizim
ISO/R2X: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha orqa bilan o'tirishli kichik bola uchun kichraytirilgan o'lchamli tutib turuvchi tizim
ISO/R1: Harakatlanish yo'nalishi bo'yicha orqa bilan o'tirishli go'dak uchun tutib turuvchi tizim
ISO/L1: chapga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma (tashiluvchi belanchak).
ISO/L2: o'nga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma (tashiluvchi belanchak).
B2: kichraytirilgan kenglikdagi yostiq-buster (440 mm)
B3: standart kenglikdagi yostiq-buster (520 mm)

ISOFIX mahkamlash tizimi bo'lgan bolalarni tutib turuvchi qurilmalar

Ikkinchi qator - kapitan o'rindig'i

Ikkinchi qator - divan 60/40

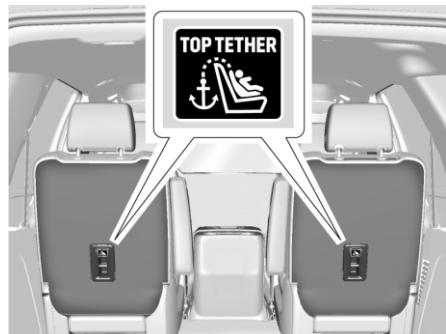
ISOFIX ankerlari suyanchiq va o'rindiq yostigining ularishi yonida joylashgan va belgi bilan belgilangan.

ISOFIX ankerlari ISOFIX bolalarni tutib turuvchi tizimlarni mahkamlash uchun mo'ljallangan. Avtomobilga bog'liq holda ISOFIX muayyan bolalarni tutib turuvchi qurilmalarni o'rnatish joylari "ISOFIX mahkamlanish tizimli bolalar o'rindilari o'rnatish imkoniyati" jadvalida keltirilgan. Bolalar o'rindig'ini qaerda o'rnatish mumkin ⇨ 2-41ni ko'ring.

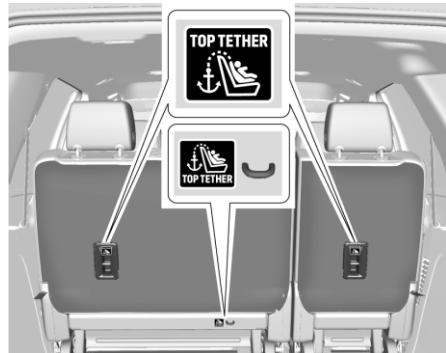
ISOFIX ankerlari bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmaning mahkamlanishi

1. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani uni o'rnatish rejalashtirayotgan o'rindiqa joylashtiring.
2. Bolalarni tutib turuvchi qurilmaga yo'riqnomalar bilan muvofiqlikda ISOFIX mahkamlagichlarini ISOFIX ankerlariga mahkamlang.
3. Bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rindiqa ishonchli mahkamlanganligiga ishonch hosil qiling.
4. ISOFIX tizimi ankerlaridan tashqari bolalarni tutib turuvchi qurilma uchun yoki tepa kamarni (Top-Tether) yoki qo'shimcha pastki tayanchni qillash zarur.

Avtomobilda Top-Tether mahkamlagichlari

Ikkinchi qator - kapitan o'rindig'i

Ikkinchi qator - divan 60/40

Ikkinchi qator o'rindiqlaridagi Top-Tether mahkamlagichlari yon tomon o'rindiqlarini suyanchiqlari orqasida va markaziyo'rindiqdagi o'rindiq yostig'ining orqasida joylashgan. Top-Tether mahkamlagichlari har doim orqa o'rindiqlar bilan birlashtirilgan va belgi bilan belgilanadi.

Uchinchi qator o'rindiqlarida bolalarni tutib turuvchi qurilmalar uchun ISOFIX mahkamlagichlari yo'q.

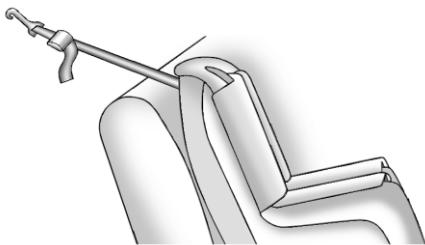
Avtomobilning Top-Tether mahkamlagichlari faqat bolalarni tutib turuvchi qurilmalarni mahkamlash uchun mo'ljallangan.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani Top-Tether ankeriga mahkamlash tartibi:

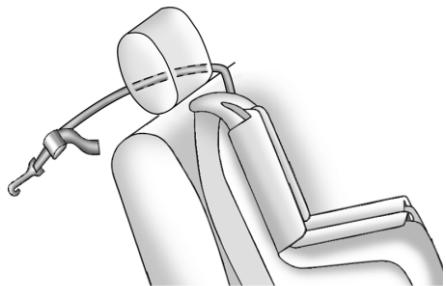
1. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma ishlab chiqaruvchisi Top-Tether mahkamlagichini qo'llashni tavsiya etayotgan bolsa, uni tepa ankeriga mahkamlang, agar u mavjud bolsa, va tortib qotiring. Bolalarni tutib turuvchi qurilma ishlab chiqaruvchisining ko'satmalarini inobatga olgan holda quyidagi harakatlarni bajaring:

1.1. Top Tether ankerini toping.

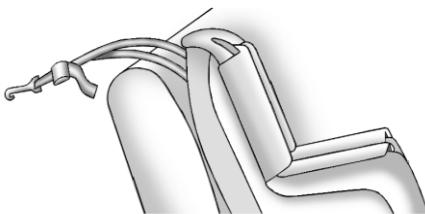
1.2. Bolalar o'rindig'i ishlab chiqaruvchisi yo'rqonomalariga va quyidagi yo'l-yo'riqlarga binoan Top-Tether kamarini cho'zib o'tkazing, mahkamlang va qotiring:

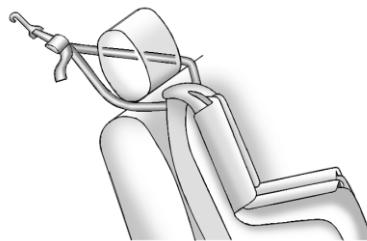
- Agar o'rindiqda bosh tagligi bo'lmasa va bir qatlamli kamar qo'llanilayotgan bo'lsa, kamarni o'rindiq suyanchig'i orqali olib o'ting.

- Agar o'rindiq qayd etilgan bosh tagligi bilan jihozlangan va bir qatlamli bog'lanuvchi kamar qo'llanilayotgan bo'lsa, kamarni bosh tagligidan ichki tomonidan o'tkazing.

- Agar o'rindiqda bosh tagligi bo'lmasa va ikki qatlamli kama qo'llanilayotgan bo'lsa, kamarni o'rindiq suyanchig'i orqali olib o'ting.

- Agar o'rindiq qayd qilingan bosh tagligi bilan jihozlangan va ikki qatlamlı bog'lanuvchi kamar qo'llanilayotgan bo'lса, kamarni bosh tagligidan ikki tomonidan o'tkazing.
- Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma markaziy o'rindiq yoniga o'rnatilayotgan bo'lса, Top-Tether tepe kamari markaziy o'rindiqning xavfsizlik kamari taranglashtirgich/yelka xavfsizlik kamarining faoliyat yuritishiga to'sqinlik qilmayotganligini tekshiring. Aks holda bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish uchun boshqa mos keladigan joyni toping.
- Bolalarni tutib turuvchi qurilmaning Top-Tether mahkamlagichining ilgagi to'liq yopilganligiga va Top-Tether ankeriga mahkamlanganligiga ishonch hosil qiling.

Bolalar o'rindig'ini o'rnatish (Xavfsizlik kamari orqa o'rindiq)

Avtomobil oldingi markaziy xavfsizlik yostigi bilan jihozlangan, u haydovchi o'rindig'ining ichki tomonida joylashgan. Hattoki oldingi markaziy xavfsizlik yostigi mavjudligida o'rindiqlarning ikkinchi qatorining istalgan joyiga bolalarni tutib turuvchi qurilma o'rnatilish imkoniyati bor. Ikkinchi qator markaziy o'rindig'iga bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatishda, oldingi markaziy xavfsizlik yostigi bilan aloqani minimallashtirish uchun, ikkinchi qator o'rindig'ini iloji boricha orqaga uzozqroqqa suring.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani orqa o'rindiqqa xavfsizlik kamari yordamida mahkamlashdan avval, u ushbu avtomobil bilan mos kelishiga ishonch hosil qilish uchun ishlab chiqaruvchining yo'rqnomasini o'rganib chiqish zarur.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma ISOFIX mahkamlagichlar tizimiga ega bo'lса, joylashtirish va ISOFIX yordamida mahkamlash usullari bo'yicha ko'satmalarini ISOFIX mahkamlagichlar tizimiga ega bo'lgan bolalarni tutib turuvchi qurilmalar ⇨ 2-47 bo'limni ko'ring.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma avtomobilning xavfsizlik kamari qo'llash va Top Tether langar kamari bilan mahkamlanayotgan bo'lса, Top Tether qaydлагichlarining joylashish joylarini tavsifini ISOFIX mahkamlash tizimli bolalarni tutib turuvchi qurilmalar ⇨ 2-47 bo'limini ko'ring.

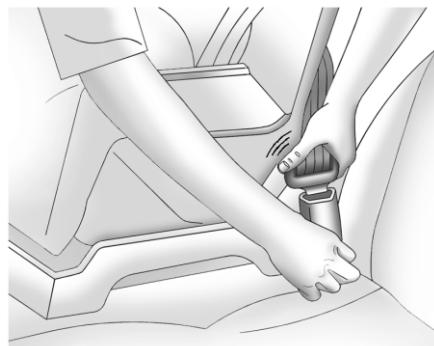
Bolalarni tutib turuvchi qurilmani Top Tether ankerini qo'llamasdan, agar uning majburiy qo'llanilishi mahalliy yoki milliy qoidalar bilan, yoki bolalarni tutib turuvchi qurilma ishlab chiqaruvchisining yo'rqnomalari bilan ko'zda tutilgan bo'lса, o'rnatish taqiqlanadi.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma yoki avtomobilning o'tirish joyi ISOFIX tizimi bilan jihozlanmagan bo'lса, bolalarni tutib turuvchi qurilmani mahkamlash uchun standart xavfsizlik kamari qo'llash kerak bo'ladi.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmaga ilova qilinuvchi yo'rqnomalarga rivoja qilish zarur. Agar orqa o'rindiqda bittadan ko'p bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish talab etilayotgan bo'lса, Bolalar o'rindig'ini qaerda o'rnatish mumkin ⇨ 2-41ni ko'ring.

1. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rindiqqa qo'ying.
2. Lo'kidonning tilchasidan ushlab, xavfsizlik kamarining bel va yelka qismini bolalarni tutib turuvchi qurilma orqali yoki uning atrofidan o'tkazing.

Mahkamlanish usuli bolalarni tutib turuvchi qurilmaning yo'rqnomalarda ta'riflangan.

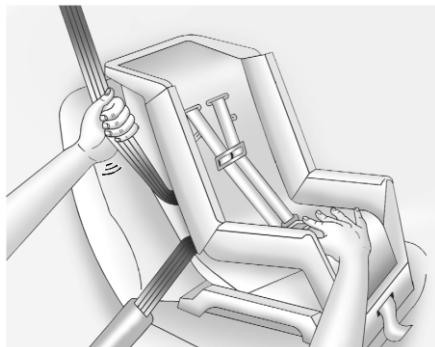

3. Tilcha chertki bilan qayd etilishi uchun uni qulfga kiriting.

Xavfsizlik kamarini bo'shatish tugmasini zarurat bo'lganida xavfsizlik kamarini tez yechib olish mumkin bo'lishi uchun bolalarni tutib turuvchi qurilmadan yaqinida to'qada joylashtiring.

Blokdan chiqarish tugmasiga kirish yo'il bolalarni tutib turuvchi qurilma bilan to'sib qo'yilishi kerak emas. Bolalarni tutib turuvchi qurilma tugmaga bosmasligi kerak.

4. Bolalarni tutib turuvchi qurilma bo'yicha qo'llanmadagi yo'l-yo'rqliqlarga binoan avtomobilning standart xavfsizlik kamari bilan bolalarni tutib turuvchi qurilmani mahkamlang va qayd etib qo'ying.

5. Inersion g'altak bloklanganligiga ishonch hosil qilish uchun kamarni tortib chiqarishga urinib ko'ring. Agar kamar tortib chiqarilayotgan bo'lsa, 4- va 5-kichik bandlarda tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

6. Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma Top Tether mahkamlagichiga ega bo'lsa, uning qo'llanilishi bo'yicha qurilma ishlab chiqaruvchisining ko'rsatmalarini ko'ring.

ISOFIX mahkamlash tizimi bo'lgan bolalarni tutib turuvchi qurilmalar ⇨ 2-47 bo'limini ko'ring.

7. Bolani bolalarni tutib turuvchi qurilmaga joylashtirishdan avval, u ishonchli mahkamlanganligiga ishonch hosil qilish zarur. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani turli yo'nalishlarga itarib va tortib, uning mahkamlanganligini tekshiring.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani yechib olish uchun, xavfsizlik kamarini yechib yuborish va uni taxlangan holatga qaytarish talab etiladi. Top Tether mahkamlagichini, agar u ankeriga mahkamlangan bo'lsa, uni uzib qo'ying.

Bolalar o'rindig'ini o'rnatish (Xavfsizlik kamariga ega bo'lgan oldingi yo'lovchi o'rindig'i)

Avtomobilda xavfsizlik yostiqlari mavjuddir. Orqa o'rindiq - oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatish uchun eng xavfsiz joy. Bolalar o'rindig'ini qaerda o'rnatish mumkin ⇨ 2-41ni ko'ring.

Bundan tashqari, avtomobil yo'lovchini mavjudligini aniqlash tizimi bilan jihozlangan, u muayyan sharoitlarda oldingi yon tomon o'rindiqda yo'lovchining frontal xavfsizlik yostig'ini o'chiradi. Qo'shimcha, jumladan xavfsizlikka taalluqli ma'lumotlarni, Yo'lovchini aniqlash tizimi ⇨ 2-31 va Yo'lovchining xavfsizlik yostig'ini holati indikatori ⇨ 4-23ni ko'ring.

⚠ XAVF-XATAR!

Bolaning OG'IR JAROHAT olishi yoki uning O'LIMI sababli uning oldida XAVFSIZLIK YOSTIG'INING FAOLLASHTIRILISHIDA o'rindiqda bolalarni tutib turuvchi qurilmasini qo'llash QAT'YAN TAQIQLANAD!

⚠ XAVF-XATAR!

Oldingi yo'lovchining o'rindig'ida bolalarni tutib turuvchi qurilmasi qo'llanilishida oldingi yo'lovchi o'rindig'i uchun shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi o'chirib qo'yilgan bo'lishi kerak; agar bu amalga oshirilmasa, u holda ishlab ketishda shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari bola uchun o'lim bilan teng xavfni yuzaga keltiradi. Ayniqsa bu adolatli bo'ladi,

▲ XAVF-XATAR!

agar oldingi yo'lovchi o'rindig'ida orqaga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilma qo'llanilayotgan bo'lса.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilma tepaga mahkamlash kamari bilan jihozlangan bo'lса, ISO FIX mahkamlash tizimiga ega bo'lgan bolalarni tutib turuvchi qurilmalar $\Rightarrow$ 2-47ni toping, kronshteynga uni ilib qo'yish kerak.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani Top Tether ankerini qollamasdan, agar uning majburiy qo'llanilishi mahalliy yoki milliy qoidalar bilan, yoki bolalarni tutib turuvchi qurilma ishlab chiqaruvchisining yo'riqnomalari bilan ko'zda tutilgan bo'lса, o'rnatish taqiqilanadi.

Agar bolalarni tutib turuvchi qurilmani mahkamlash uchun uch nuqtali xavfsizlik kamari qo'llanilayotgan bo'lса, tutib turuvchi qurilma ishlab chiqaruvchisining yo'riqnomalariga amal qiling va quyidagi tavsiyalarga rioya qiling:

1. Mahkamlashdan avval oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani qanchalik imkoniyatga ega bo'lgan holda orqaga siljitish zarur. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani ishonchli mahkamlash uchun, zarurat tug'ilganida o'rindiqni ko'taring yoki suyanchiqni to'g'ri qilib o'rnatning.

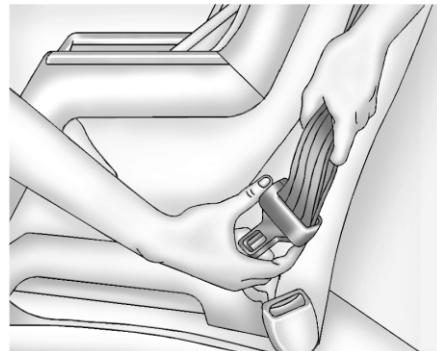
Blokdan chiqarish tugmasiga kirish yo'li bolalarni tutib turuvchi qurilma bilan to'sib qo'yilishi kerak emas. Bolalarni tutib turuvchi qurilma tugmaga bosmasligi kerak.

Agar tashqi frontal xavfsizlik yostig'i yo'lovchi mavjudligini aniqlash tizimi tomonidan o'chirib qo'yilgan bo'lса, o't oldirish yoqilishida yo'lovchingin xavfsizlik yostig'i o'chirilganligi indikatori yonishi va yonishda davom etishi kerak. Yo'lovchingin xavfsizlik yostig'ining holati indikatori $\Rightarrow$ 4-23 ni ko'ring.

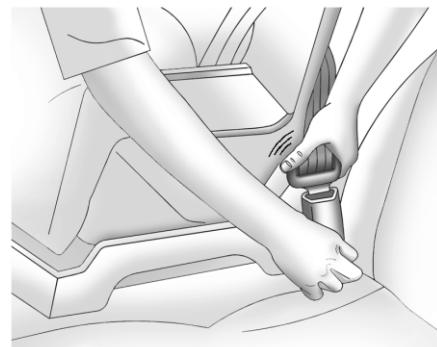
2. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rindiqqa qo'ying.

3. Lo'kidonning tilchasidan ushlab, xavfsizlik kamarining bel va yelka qismini bolalarni tutib turuvchi qurilma orqali yoki uning atrofidan o'tkazing.

Mahkamlanish usuli bolalarni tutib turuvchi qurilmaning yo'riqnomalarida ta'riflangan.

Zarurat tug'ilganida kamarning uzunligini sozlash uchun qulni yon tomonga egiltiring.

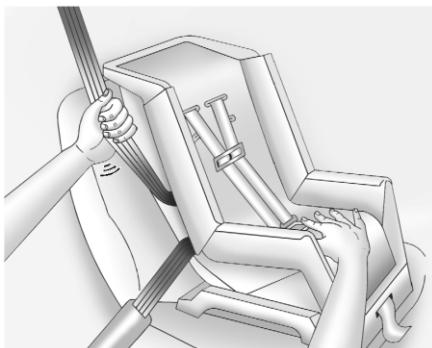

4. Tilcha chertki bilan qayd etilishi uchun uni qul'fga kiriting.

Xavfsizlik kamarini bo'shatish tugmasini zarurat bo'lganida xavfsizlik kamarini tez yechib olish mumkin bo'lishi uchun bolalarni tutib turuvchi qurilmadan yaqinida to'qada joylashtiring.

5. To'sqich mexanizm ishlaguniga qadar inersion g'altakdan xavfsizlik kamarining yelka shohini to'liq sug'urib oling. Inersion g'altakning to'sqichi ishlaganidan keyin kamarni bo'shashtirish emas, balki uni taranglashtirish mumkin.

6. Bolalarni tutib turuvchi qurilmni pastga bosib, kamarni taranglashtiring. Kamarning bel qismini tortib qotirish uchun, uning yelka qismini torting, va yelka kamarining osilib qolgan qismiga qayta taranglashtirishga kirishiga imkon bering.

Bosma tugmasi va bolalar ushlab turish moslamasi o'rtaida, barmoq kengligichalik bo'shiqliq bo'lishi kerak. Bosma tugmachasi va bolalar ushlab turish moslamasi orasidagi bo'shiqliqning yo'qligida, o'rindiqnı oldinga joylashtiring va yuqorida ko'rsatilgan o'rnatish bo'yicha amallarni takrorlang. Aks holda, bolalar ushlab turish moslamasini orqa o'rindiqqa mahkamlang.

Oldinga qaratilgan bolalarni tutib turuvchi qurilmani o'rnatayotganda, uning pastiga bosish va kamarni taranglashtirish uchun tizzadan foydalanish mumkin. Inersion g'altak bloklanganligiga ishonch hosil qilish uchun kamarni tortib chiqarishga urinib ko'ring. Agar kamar tortib chiqarilayotgan bo'lsa, 5- va 6-kichik bandlarda tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

7. Bolani bolalarni tutib turuvchi qurilmaga joylashtirishdan avval, u ishonchli mahkamlanganligiga ishonch hosil qilish zarur. Bolalarni tutib turuvchi qurilmani, turli yo'nalishlarga itarib va tortib, uning mahkamlanganligini tekshiring.

Agar xavfsizlik yostig'i o'chirilgan bo'lsa, yo'lovchi uchun joyda xavfsizlik yostig'ining maqomining muvofiq indikatori yonadi va dvigatel ishga tushirliganidan keyin o'chadi.

Agar bolalarni tutib turuvchi quirilma o'rnatilgandan keyin xavfsizlik yostig'ini faol holati indikatori yonishda davom etayotgan bo'lsa, qo'shimcha ma'lumotlarni Yo'lovchini aniqlash tizimi ⇨ 2-31 bo'limida "Agar bolalarni tutib turuvchi quirilma qo'llanilishida yoqilgan xavfsizlik yostig'i indikatori yonib turgan bo'lsa"ni ko'ring.

Bolalarni tutib turuvchi qurilmani yechib olish uchun, xavfsizlik kamarini yechib yuborish va uni taxlangan holatga qaytarish talab etiladi.

3

BUYUMLARNI SAQLASH UCHUN JOYLAR

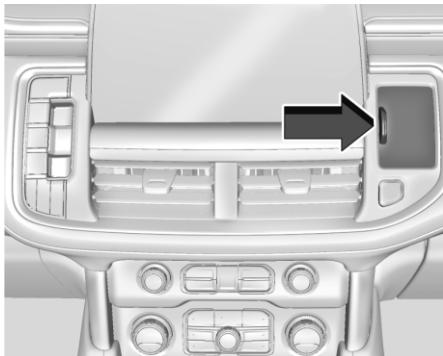
-
- BUYUM QUTILARI 3-2
  - BUYUMLARNI SAQLASH UCHUN
QO'SHIMCHA IMKONIYATLAR 3-5
  - TOMDA O'R NATILGAN YUKXONA 3-5

BUYUM QUTILARI

▲ OGOLANTIRISH!

Buyum bo'linmalarida og'ir yoki o'tkir buyumlarni saqlamang. Avariya vaqtida buyum bo'linmasini qopqog'i ochilib ketishi, eslatib o'tilgan buyumlar esa - yo'lovchilarga jarohatlar yetkazishi mumkin.

Uskunalar panelidagi quti

Uskunalar panelida mayda buyumlarni saqlash uchun bo'linma ko'zda tutilgan. Uni ochish uchun, tugmaga bosing va qayd qilingunga qadar qopqoqni suring.

Yopish uchun, tugmaga bosing va ushlab turing. Eshikcha avtomatik yopiladi.

Qo'lqop qutisi

Qopqoqni ochish uchun, buyum bo'linmasini tutqichini tepaga torting. Qo'lqop qutisini kaitit yordamida qulflash yoki qulfdan yechish mumkin.

Stakan tutqichlar Bo'linmaydigan o'rindiq uchun stakandonlar

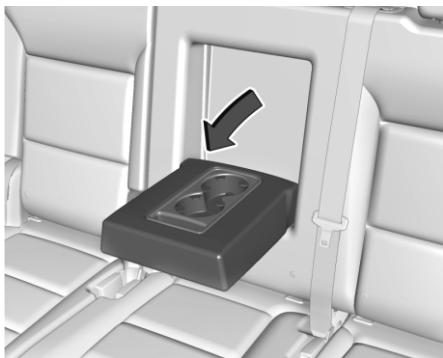

Stakandonlar tirsaklagich tushirilishida ochiladigan markaziy konsolda saqlash uchun bo'linmani old qismida joylashgan. Markaziy konsoldagi buyum quti ⇨ 3-3ni ko'ring.

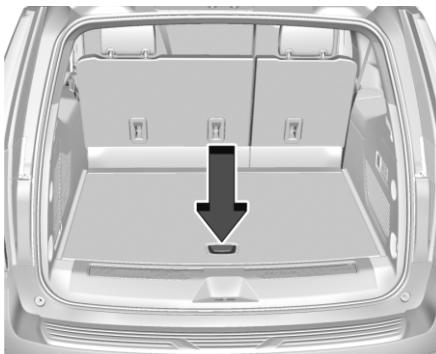
Yakka o'rindiqlar uchun stakandonlar

Stakandonlar markaziy konsolda saqlash uchun bo'linma oldida va uning orqasida joylashgan.

Orqa stakandonlar

Ikkinci qator bo'linmaydigan o'rindiqda stakandonlar tirsaklagichda joylashgan. Stakandonlardan foydalaniш uchun tirsaklagichni orqaga tashlang.

Yukxonada buyumlarni saqlash uchun bo'linma

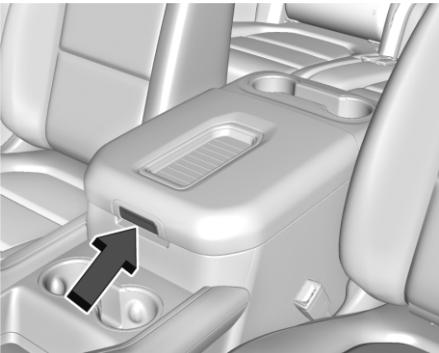
Orqa yuk bo'linmasining polida ham saqlash uchun joy mavjud. Unga kirish uchun tutqichni ko'taring.

Markaziy konsoldagi buyum qutisi

Bo'linmaydigan o'rindiq

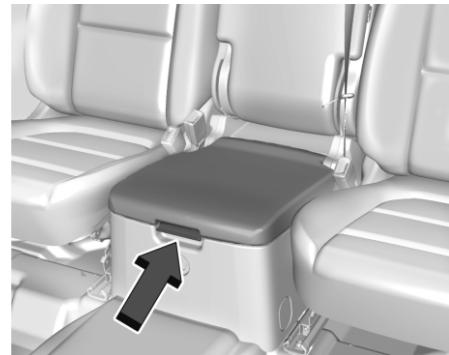

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, stakandonlar bilan saqlash uchun bo'linmaga kirishni ochish uchun oldingi markaziy tirsaklagichni pastga tushiring.
Ochish uchun, tugmani bosing va ko'taring. Ichkarisida yechiladigan organayzer bo'lishi mumkin.

Yakka o'rindiq

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, ochish uchun lo'kidonga bosing va ko'taring. Jamlanmaga bog'liq holda ichkarisida saqlash uchun yechiladigan taglik, yordamchi domkrat yoki USB port(lari) joylashgan bo'lishi mumkin.

Konsoldagi buyum qutisi

Agar avtomobilda oldingi markaziy konsolda saqlash uchun bo'linma ko'zda tutilgan bo'lsa, u radiobrelok ichida joylashgan mexanik kalit bilan ochiladi. Kalitlar ⇨ 1-2ni ko'ring.
Ochish uchun, lo'kidonga bosing va ko'taring.

BUYUMLARNI SAQLASH UCHUN QOSHIMCHA IMKONIYATLAR

Yukni mahkamlanishi

Orqa yuk bo'linmasida yukni mahkamlash uchun ikki tortgich mavjuddir. Ularni avtomobilda yuklarning joydan joyga ko'chishini oldini olish uchun yukni bog'lash uchun qo'llash mumkin.

Yuk to'r-cho'ntak

Avtomobil yuk to'ri bilan butlangan bo'lishi mumkin, u avtomobilning orqa qismiga mahkamlanadi. Uni katta bo'limgan yuklarni saqlash uchun mahkamlagichlarga mahkamlang.

Ushbu to'rnii og'ir yuklarni saqlash uchun qo'llamang.

Favqulodda to'xtash belgisi

Favqulodda to'xtash belgisi avtomobilning orqa qismida saqlanadi.

TOMDA O'R NATILGAN YUKXONA

Avtomobil yukxonani o'rnatish uchun tomda reylinglar bilan jihozlangan bo'lishi mumkin. Yukni faqat o'rnatilgan ko'ndalang to'sinni reylinglariga yoki yukni tashish uchun mo'ljallangan boshqa konstruksiyalarga joylashtirish zarur. Bunday akcessuarlarni o'z dileringizdan xarid qilishingiz mumkin.

OGohlantirish!

Safar qilishni boshlashdan avval, tomda yukning ishonchli mahkamlanishini tekshirish, uning og'irligi ko'ndalang to'sinlarga bir tekis taqsimlanganligiga, yukning o'zi esa chiroqlarni yoki oynalarini to'sib qo'ymayotganligiga ishonch hosil qilish zarur. Xuddi shunday tekshiruvni, shuningdek, vaqt-i vaqt bilan yo'lda o'tkazish kerak. Yukni bevosita avtomobilning tominga joylashtirish yoki u orqadan yoki yon tomonlardan qisman osilib turgan shunday tarzda o'rnatish taqiqlanadi. Yukni faqat reylinglarga o'rnatilgan ko'ndalang to'sinlarga yoki yuklarni tashish uchun mo'ljallangan boshqa konstruksiyalarga joylashtirish zarur. Ushbu talabni buzish odamlarning jarohatlanishi yoki ularning o'limi, avtomobilning yoki boshqa mol-mulkning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin.

Uzoq masofalarga, notejis yo'llarda yoki yuqori tezlikda safar qilishda vaqtı-vaqtı bilan to'xtang va yukning ishonchli mahkamlanishini tekshiring.

Tashiluvchi yukning og'irligini chekllovları
Yukni avtomobil tomida tashish uchun maksimal ruxsat etilgan og'irlikni oshirib yubormang. Ushbu og'irlikka, shuningdek, ko'ndalang to'sinlarni reylinglariga o'rnatiluvchi va boshqa aksessuarlarni, masalan, velosipedlar ushlagichlari yoki yuk bokslarning og'irligi ham kiradi. Tomga o'rnatiluvchi yukxonada tashish mumkin bo'lgan yukning maksimal og'irligi 100 kg (220 funt) yoki , agar yukxonaning ko'ndalang to'sinlariga yoki yuklarni tashish uchun tomga o'rnatiluvchi boshqa asbob-uskunaga yo'riqnomalarda boshqa og'irlik ko'rsatilgan bolsa, undan kamrog'ini tashkil qiladi.

OGohlantirish!

Tomda o'rnatilgan yukxonaga yukxonaning ruxsat etilgan yuk ko'taraolishligidan yuqori og'irlikdagi yuklarni joylashtirish taqiqilanadi. Tom yukxonasida yuklarni tashishda, avtomobilning og'irlik markazi tepaga o'tadi. Juda og'ir yukni joylashtirish, tomda yukni tashishda yuqori tezlikda harakatlanish, joydan keskin qo'zg'alish, tormozlanish yoki manevr qilish boshqaruvning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin.

Avtomobilni to'liq og'irligini hisoblashda tomda tashiluvchi yukning og'irligini ham inobatga olish zarur. Avtomobilni yuklashda uning maksimal yuk ko'taraolishligini oshirmang. Bunda, avtomobil tomida tashiluvchi yukning og'irligini , salondagi odamlarni og'irligini va yuk bo'linmasidagi yukning og'irligini inobatga olish kerak. Avtomobilning yuk ko'taraolishligi haqidagi anche batafsil ma'lumotlarni Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12ni ko'ring.
Orqa oyna ustida markaziy tepe stop-signal joylashgan. Avtomobil tomiga joylashtirilgan yuk markaziy tepe stop-signalni to'sib qo'ymasligini kuzating.

4

BOSHQARUV ASBOB-USKUNALARI VA ORGANLARI

-
- BOSHQARUV ORGANLARI 4-2
  - SIGNALIZATORLAR, O'LCHOV
USKUNALARI VA INDIKATORLAR 4-11
  - AXBOROT DISPLAYLARI 4-34
  - AVTOMOBILNING AXBOROT
XABARLARI 4-39
  - MASOFADAN BOSHQARISH
UNIVERSAL PULTI 4-40
  - IZOH 4-44

BOSHQARUV ORGANLARI

Rul chambaragini holatini sozlash

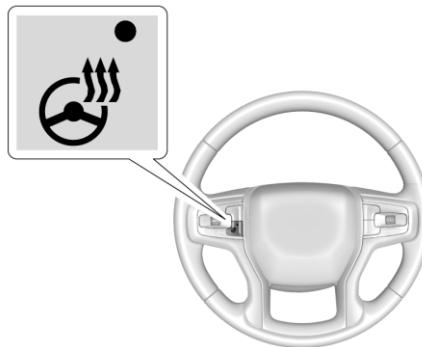
Engashtirish va surib chiqish elektr yuritmali rul chambaragi

Agar sozlash imkoniyati ko'zda tutilgan bo'lsa, rul chambaragini sozlash uchun:

1. Rul chambaragini muvofiq tarzda tepaga yoki pastga engashtirish uchun, sozlagich pishangchasiga tepaga yoki pastga bosing.
  2. Rul chambaragini o'zingizga yoki o'zingizdan surish uchun, sozlagich pishangchasini orqaga yoki oldinga o'tkazing.
- Harakatlanish vaqtida rul chambaragini sozlamang.

Isitiluvchi rul chambaragi

: Rul chambaragi isitilishini yoqish yoki o'chirish uchun bosing, agar u bor bo'lsa. Tugma yonidagi indikator isitish yoqilqigida yorishib turadi.

Rul chambaragini isitilishini boshlash uchun taxminan uch minut talab etiladi.

Avtomatik isitiluvchi rul chambaragi

Agar avtomobil masofadan ishga tushirish funksiyasi bilan jihozlangan bo'lsa, rul chambaragini isitilishi tashqarida past haroratda masofadan ishga tushirish bilan bir vaqtda o'rindiqlar isitilishi bilan birgalikda yoqilishi mumkin. Masofadan ishga tushirishda rul chambaragini isitilishi indikatori yoqilishi mumkin.

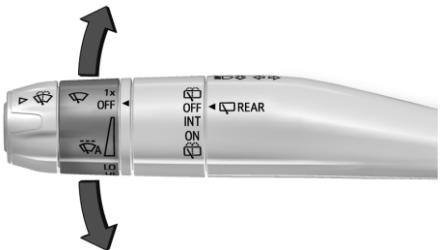
Agar avtomobil o'rindiqlarni avtomatik isitilishi funksiyasi bilan jihozlangan bo'lsa, u holda rul chambaragining isitilishi o'rindiqlarni avtomatik isitilishi faollashtirilishida yoqiladi. Rul chambaragini isitilishi indikatori isitish holatini aks ettiradi.

Isitiluvchi oldingi o'rindiqlar ⇨ 2-8.

Ovozli signal

Ovozli signalni uzatish uchun, rul chamabaragida ga bosing.

Old oyna oynatozalagichi/yuvgichi

O't oldirishni yoki yordamchi asbob-uskunalarni quvvatlash rejimini yoqing va oyna tozalagichlarning ishlashini zaruriy tezligini tanlash uchun oyna tozalagichlarni boshqarish pishangni siljiting.

1X : Oynani, cho'tkaning bir yurishida tozalash uchun, g'ildirakni pastga aylantiring. Oyna tozalagichning bir nechta harakatlanishi uchun pishangni pastki holatda tutib turing.

OFF (O'CHIRILGAN) : Tozalagichlarni o'chirish uchun.

Agar avtomobil Rainsense tizimining yomg'ir datchigi bilan jihozlangan bo'lsa, ushbu sozlamani oyna tozalagichlarning uzlusiz ishlashini faollashtirish uchun qo'llang, agar Rainsense funksiyasi o'chirilgan bo'lsa, yoki yomg'ir datchigi bo'yicha oyna tozalagichlarni ishlashini faollashtirish uchun, agar Rainsense funksiyasi yoqilgan bo'lsa.

Oyna tozalagichlarning uzlusiz ishlashini faollashtirish uchun oyna tozalagichlarni boshqarish pishangisini AUTO holatiga o'rnatting, so'ngra oyna tozalagichlarning ishlash chastotasini oshirish yoki kamaytirish uchun pishangdagi halqani tepaga yoki pastga burang. Rainsense tizimining ishlash tavsifini quyida "Rainsense tizimining yomg'ir datchigi" bo'limida ko'ring.

LO (PAST) : Oyna tozalagichlarning harakatini past chastotasi.

HI (YUQORI) : Oyna tozalagichlarning harakatini yuqori chastotasi.

Oyna tozalagichlarni yoqishdan avval, cho'tkalarini va old oynani qordan va muzliklardan tozalang. Agar cho'tkalar old oynaga muzlab yopishib qolgan bo'lsa, ularni ehtiyyotkorlik bilan bo'shating yoki isitib oling. Shikastlangan cho'tkalar almashtirilishi kerak. Oyna tozalagichning cho'tkalarini almashtirish ⇨ 9-20ni ko'ring.

▲ OGohlantirish!

Ayozli ob-havoda old oyna isitilgunicha yuvgichni qo'llamang. Aks holda yuvgich suyuqligi old oynada muz qatlamini hosil qilishi va ko'rish maydonini buzishi mumkin.

▲ OGohlantirish!

Harakatlanishni boshlashdan avval kapot qopqog'iни, old oynani, yuvgichlarning jiklerlarini, avtomobil qopqog'iни va uning orqa qismini, jumladan faralarni, chiroqlarni va oynalarni, qordan va muzdan tozalab oling. Qor va muz qatlami sababli ko'rish maydonining chegaralanishi avariya sababi bo'lib qolishi mumkin.

Oyna tozalagichlarni bloklash

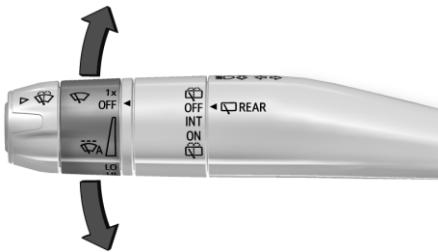
Rainsense funksiyasi o'chirilgan holatda, oynatozalagichlar LO, HI, yoki AUTO rejimiga o'rnatilganda o't oldirish o'chirilsa, oynatozalagichlar darhol harakatdan to'xtaydi. Agar so'ngra, haydovchining eshibi ochilgunicha yoki 10 minutdan kechiktirmasdan, old oyna tozalagichlari pishangisini OFF holatga o'tkazilsin, tozalagichning cho'tkalari qayta harakatlanishga keladi va old oynanining pastki chetiga o'tadi.

Agar oyna tozalagichlarning ishlashi old oyna yuvgichi yoki Rainsense tizimi yomg'ir datchigi tomonidan faollashtirilgan bo'lsa, u holda ular harakatlanishni davom ettiradi va old oynanining pastki chetiga erishihib, to'xtaydi.

Rainsense tizimining yomg'ir datchigi

Agar avtomobil Rainsense tizimining yomg'ir datchigi bilan jihozlangan va ushbu funksiya yoqilgan bo'ssa, old oynaning markaziy tepe qismida joylashgan datchik old oyna yuzasidagi suvning miqdorini aniqlaydi va sezuvchanlikning joriy sozlanishiga muvofiq oyna tozalagichlarning ishlash chastotasini sozlaydi.

Tizimning maqbul ishlashini ta'minlash uchun, old oynaning ushbu qismining tozaligi ustidan kuzatib boring.

AUTO (AVTO): Oyna tozalagichlarni boshqarish pishangisini AUTO holatga o'tkazing. Datchikning sezuvchanlik darajasini o'zgartirish uchun oyna tozalagichlarni boshqarish pishangisidagi halqani burang.

- Namlikka sezuvchanlikni oshirish uchun chiziqni tepaga burang.
  - Namlikka sezuvchanlikni pasaytirish uchun chiziqni pastga burang.
  - Rainsense funksiyasini o'chirish uchun old oyna tozalagichlarning pishangisini AUTO holatidan chiqaring.
- Rainsense tizimining yomg'ir ko'satkichini, "Rain Sense Wipers" menusida yoqish yoki o'chirish mumkin (yomg'ir ko'satkich signali bo'yicha oynatozalagichlarning ishlashi) u quyidagicha ochiladi: Settings (Sozlamalar)> Vehicle (Avtomobil)> "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik") > Rain Sense Wipers.

Yig'mada oyna tozalagichi pishangisini himoyalash

Avtomatik yuvish joyiga haydar kirishda, oyna tozalagichlarni boshqarish pishangisini OFF holatda o'tkazing.

Ushbu holatda yomg'ir datchigi signali bo'yicha oyna tozalagichlarning avtomatik yoqilishi ishlamaydi.

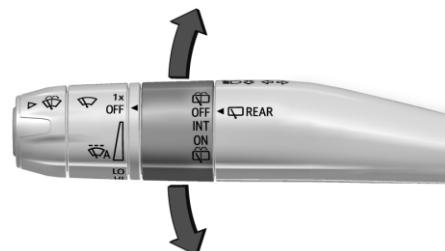
Agar Rainsense tizimi mavjudligida neytral uzatma (N) yoqilgan va avtomobil tezligi juda past bo'ssa, tozalagichlar old oynaning eng pastida avtomatik to'xtaydi.

Tozalagichlar neytral uzatma boshqaga almashtirilgan yoki avtomobilning tezligi oshirilgan vaqtida qayta me'yorda ishlashni boshlaydi.

Old oyna yuvgichi

+: Burilish ko'satkichlarini o'zgartirish pishangisini tepasida old oyna yuvgichi tasvirli belgi bilan klavisha bor, unga bosish bilan yuvgich suyuqligi uzatiladi va oyna tozalagichlar yoqiladi. Oyna tozalagichlar toki haydovchi klavishani qo'yib yubormagunicha yoki yuvishning chegara vaqtি o'tib borishi bilan ishlaydi. Klavisha qo'yib yuborilganidan keyin, old oyna tozalagichlari yana bir nechta ishlash sikllarini bajarishi mumkin, ularning soni old oyna yuvgichining yoqilish davomiyligiga bog'liq bo'ladi. Old oyna yuvgichi suyuqligi bachogini to'ldirish haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Yuvgich suyuqligi ⇨ 9-15da ko'ring.

Orqa oyna tozalagichi/yuvgichi

Orqa oyna tozalagichining rejimlarini o'zgartirgichi burilish ko'rsatkichlarini o'zgartirish pishangisiga o'rnatilgan.

Orqa oyna tozalagichini yoqish uchun, o'zgartirgichni muvofiq holatga o'rnatning.

OFF (O'CHIRILGAN) : Oyna tozalagich o'chadi.

INT : Orqa oyna tozalagichi yoqilishlar orqasida ma'lum tulish bilan vaqtiga vaqtiga bilan yoqiladi.

ON (YOQILGAN): Oyna tozalagich yoqiladi.

 REAR (ORQADA) : Pishangi uchida ushbu tugmaga bosish bilan orqa oynaga yuvgichning suyuqligi uzatiladi. Tozalagichlar orqa oynani tozalaydi va to'xtaydi yoki avval o'rnatilgan chastota bilan ishlashni davom ettiradi. Yuvgichni bir nechta siklga yoqish uchun, ushbu tugmani bosing va ushlab turing.

Orqa ko'tarma eshikning yoki orqa ko'tarma oynaning to'liq yoki qisman ochilishida orqa oyna tozalagichi/yuvgichi ishlamaydi. Agar orqa ko'tarma eshik yoki orqa ko'tarma oyna orqa oyna tozalagichi ishlashi vaqtida ochiladigan bo'lsa, tozalagich dastlabki holatga qaytadi va to'xtaydi.

Orqa oyna tozalagich pishangisini himoyalash

Avtomatik yuvish joyiga haydar kirayotganda, orqa oyna tozalagichi rejimlar o'zgartirgichini tozalagich o'chirilishi uchun OFF holatga o'tkazing. Ba'zi avtomobilarda, agar neytral uzatma (N) yoqilgan va avtomobil tezligi juda kichik bo'lsa, orqa oyna tozalagichi orqa spoyer ostida avtomatik to'xtaydi.

Tozalagichlar neytral uzatma boshqaga almashtirilgan yoki avtomobilning tezligi oshirilgan vaqtida qayta me'yorda ishlashni boshlaydi.

Orqa uzatmada tozalagichlarning ishlashi

Agar orqani tozalagichni boshqarish o'chirilgan bo'lsa, agar orqa uzatma yoqilgan bo'lsa (pishang R holatda), u uzlusiz avtomatik ishlaydi, old oyna tozalagichi esa past yoki yuqori tezlikda ishlaydi. Agar orqa tozalagichni boshqarish o'chirilgan, uzatmalarni o'zgartirish pishangisi R (orqa uzatma) holatda, old oyna tozalagichi esa intervallar bilan ishlayotgan bo'lsa, u holda orqa oyna tozalagichi intervallar bilan avtomatik ishlaydi.

Ushbu xususiyatni yoqish va o'chirish mumkin. "Reverse Gear Wipes" menyusiga qarang (orqa uzatishda tozalagichlarning ishlashi) u quyidagi ochiladi: Settings (Sozlamalar) >

Vehicle (Avtomobil) > "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik") > Reverse Gear Wipes Old oyna yuvuvchi suyuqlik bachogi old oynani va orqa oynani yuvish uchun qo'llaniladi. Agar yuvgichlardan biron biri ishlamayotgan bo'lsa, bachokdagi suyuqlik sathini tekshiring. Yuvgich suyuqligi ⇨ 9-15da ko'ring.

Kompas

Avtomobil kompasli display bilan (haydovchining axborot markazida DIC) jihozlangan bo'lishi mumkin. Kompas harakatlanish yo'naliishi haqidagi ma'lumotlarni va global pozitsionirlash tizimi (GPS) antenrnasi orqali, dinamik stabillashtirish tizimidan (ESC) va tezlik datchiklaridan boshqa ma'lumotlarni qabul qiladi.

Kompas tizimi unga GPS yo'ldoshidan navbatdagi signal talab etilguniga qadar kilometrlarning ma'lum sonini yoki burlish graduslarini kuzatib borish uchun shunday tarzda tuzilgan. Agar kompas displayida "CAL" belgisi paydo bo'layotgan bo'lsa, avtomobil darhol GPS signalini qabul qilishi mumkin bo'ladigan ochiq zonaga olib o'ting.

Kompas tizimi GPS signallari tiklanganini va yo'naliishi qayta o'rnatilganligini avtomatik aniqlaydi.

Soat

Vaqt va sanani o'rnatish axborot-ko'ngilochar tizimda amalga oshiriladi. "Sana va vaqt" bandini "Sozlamalar (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⚡ 6-33 yoki Sozlamalar (Kengaytirigan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⚡ 6-36" bo'lrimida ko'ring.

Shtepsel ulagichlar

Yordamchi shtepsel ulagichlarni elektr asbob-uskunalarni, masalan, mobil telefonni yoki MP3-pleerni ulash uchun qo'llash mumkin. Iqlim-nazorat tizimi ostida yordamchi asbob-uskunalar uchun 12 voltga ulagich, markaziy konsol ortida esa - 220/230 voltga o'zgaruvchan tok ulagichi joylashtirilgan.

Doimiy tok 12 voltga ulagich**⚠ DIQQAT!**

12 volt ulagichga har qanday begona metall buyumlarni, masalan, USB kabellarining shtepsel raz'yomlarini, elektron qurilmalarni, kalitlarni yoki tangalarni o'rnatish taqiqlanadi. Ular haddan tashqari qizib ketishi, erishi yoki uchqunlanishi mumkin, bu ulagichning o'zini shikastlanishini qanday bo'lsa, buyumning o'zini ham shunday shikastlanish oqibatiga olib keladi.

Ulagichga faqat 12 volt mos keluvchi elektr qurilmalarni ulang.

⚠ DIQQAT!

Agar o'chirilgan avtomobilda uzoq vaqt davomida elektr asbob-uskunalarini yoqilgan holatda qoldirilsa, bu akkumulator batareyasining to'liq quvvatsizlanishiga olib keladi.

Har doim qo'llanilmayotgan elektr asbob-uskunalarini ulagichdan uzib qo'ying va 15 amperdan ortiq nominal iste'mol qilinuvchi tokli asbob-uskunalarini ulamang.

Qoshimcha elektr asbob-uskunalarning alohida sanchqilarini ulagichlar bilan mos kelmasligi yoki avtomobilning elektr tizimini va adapter saqlagichlarini ortiqcha yuklanishiga olib kelishi mumkin. Agar siz ushbu muammoga duch kelgan bo'lsangiz, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

Elektr asbob-uskunalarini qo'shishda asbob-uskunalarga ilova qilinuvchi o'rnatish bo'yicha muvofiq yo'rqnoman ni albatta bajaring.

⚠ DIQQAT!

Shtepsel ulagichga mahkamlangan og'ir asbob-uskunalar shikastlanishlarga olib kelishi mumkin, unga avtomobil kafolati amal qilmaydi. Shtepsel ulagichlar faqat mobil qurilmalarning qurilmalarini kuchli simlari kabi yordamchi uskunalarining sanchqilarini ulash uchun mo'ljallangan.

**220/230 V o'zgaruvchan tok
kuchlanishdagi oziqlanish ulagichi**
220/230 voltga ulagich markaziy konsolning orqasiga joylashtirilgan.

O't oldirish qilgan vaqtida, tok $\square$ tugmasini bosishdan keyin 220 volt ulagichga uzatiladi, uning joylashishini Uskunalar panelining qisqacha tavsifini $\diamond$ 9-4 paragrafida ko'ring. Tugmaga joylashtirilgan yashil nurli indikator 220 volt ulagich yoqilganligiga ko'rsatadi. Tok ulagichga, u yoqilgan, unga esa u yoki bu elektr uskuna ulangan vaqtida 220 volt uzatiladi. Ulagich 400 vattdan yuqori bo'limgan quvvatga ega elektr asbob-uskunalar bilan mos keladi. Umumiy quvvati 400 vattdan yuqori bo'lgan qurilmalarining ularnmasligi ustida kuzatib borish lozim bo'ladi. Ulagich $\square$ tugmasini bosish bilan o'chiriladi. Ulagichga joylashtirilgan indikator tizim yoqiqligida va uzilishlarsiz ishlayotganda yorishib turadi. Ulagich, o't oldirish o'chirilganida, $\square$ tugmasi bosilmaganida yoki sanchqi ulagichga yomon o'rnatilganida, quvvatsizlanadi. Dvigatel ishga tushirilish vaqtida ulagich ishlamaydi. USB interfeysi ma'lumotlarni oqimli uzatish qurilmalarani oziqlanishni uzatuvchi USB portlarining istalganiga ularash tavsiya etiladi.

USB-port $\diamond$ 6-11ni ko'ring. Agar harakatlani ketayotganda uzlusiz oziqlanish kerak bo'lsa, avtostopni o'chiring.

Dvigateli avtomatikto'xtatish/ishga tushirish $\diamond$ 8-19ni ko'ring. Agar 400 vattdan yuqori quvvatni iste'mol qiluvchi elektr uskuna ulangan bo'lsa, yoki tizim ishlashida uzilishlar sodir bo'layotgan bo'lsa, himoyalash zanjiri ulagichni ta'minlaydi, indikator esa miltillab turadi. Qopqog'i

yo'qotilgan yoki shikastlangan ulagichlardan foydalananmang.

Ulagich quyidagi asbob-uskunalarini ulash uchun mo'ljallanmagan, u uning ishlashida quyidagi buzilishlarga olib kelishi mumkin:

- Kompressor sovutgichlar va elektr intrsumentlar kabi yuqori boshlang'ich yuklamali elektr uskunalar
- Turg'un kuchlanish zarur bo'lgan, masalan, elektr isitishli va mikroprotsessori bazasidagi boshqaruvi, hamda sensor boshqaruvi lampali ko'rpalari kabi boshqa elektr uskunalar
- Tibbiyot asbob-uskunalar

Simsiz quvvatlash

Simsiz quvvatlash qurilmasi, agar u jamlanma tarkibiga kirsa, iqlim-nazorat tizimi ostidagi bo'l machada jihozlanadi.

Tizim 145 kGs chastotada ishlaydi va Qi standarti bo'yicha bitta smartfonni quvvatlanishini ta'minlashi mumkin. Quvvatlash toki smartfonning modeliga bog'liq holda 3 A (15 V quvvat)gacha tashkil etishi mumkin.

⚠ OGOLANTIRISH!

Simsiz quvvatlash implantatsiya qilingan kardiostimulyatorlarning va boshqa tibbiyot qurilmalarin ishlashiga ta'sir qilishi mumkin. Agar sizda implantatsiya qilingan qurilmalar bo'rса, simsiz quvvatlash qurilmasini qo'llashdan avval, shifokor bilan maslahatlashish kerak bo'ladi.

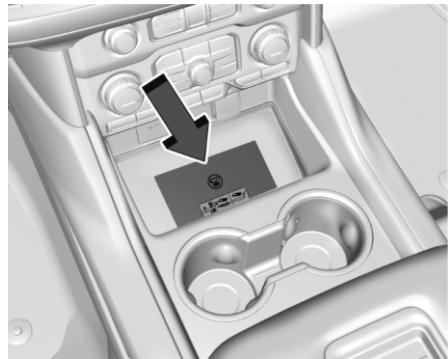
O't oldirish yoqilgan, yordamchi asbob-uskunalarni oziqlantirish rejimiga yoki qo'shimcha asbob-uskunalarni oziqlanishini o'chirilishini kechiktirilishi rejimiga joylashtirilgan bo'lishi kerak. Simsiz quvvatlash indikatori, agar Bluetooth bo'yicha ulangan telefonning qo'llanilishi bilan qo'ng'iroqni amalga oshirish vaqtida yoki telefon displayining axborot-ko'ngilochar tizimning displayiga proeksiyalanishi vaqtida (Apple CarPlay/Android Auto) qo'shimcha asbob-uskunalarni oziqlanishini o'chirilishini kechiktirilishi rejimi yoqilgan bo'lса, ishlamasligi mumkin. Zaxira quvvatlash moduli ⇨ 8-20ni ko'ring.

Quvvatlash qurilmasining ishchi harorati -40 °C (-40 °F)dan +85 °C (+185 °F)gacha diapazonda, telefonning ishchi harorati esa – 0 °C (+32 °F)dan +35 °C (+95 °F)gacha diapazonda bo'ladi. Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida, agar quvvatlash qurilmasining yoki smartfonning harorati ishchi diapazondan tashqarisida joylashgan bo'lса,

quvvatlash to'xtatilgani haqida xabar chiqarilgan bo'lishi mumkin. Harorat me'yordagi darajaga yetishi bilan quvvatlash yangilanadi.

⚠ OGOLANTIRISH!

Simsiz quvvatlash uchun bo'machaga mos keluvchi smartfonni joylashtirishdan avval, undan barcha begona buyumlarni olib tashlang. Smartfon va quvvatlash qurilmasining maydonchasi orasida mavjud bo'lib qolgan buyumlar, masalan, tangalar, kalitlar, uzuklar, to'g'hog'ichlar yoki kartalar, kuchli qizib ketishi mumkin. Agar tizim smartfon yoki quvvatlash qurilmasi orasida begona buyumlarni biron bir sabab bo'yicha aniqlamagan bo'lса, kuyib qolmaslik uchun buyum sovishini kuting, va uni quvvatlash maydonchasidan olib qo'ying.

Mos keluvchi smartfonni quvvatlash uchun:

1. Smartfon simsiz quvvatlashni qo'llab turishiga ishonch hosil qiling.
2. Quvvatlash uchun maydonchadan barcha begona buyumlarni olib tashlang. Agar maydonchada biron bir begona buyumlar mavjud bo'lса, quvvatlash bajarilmaydi.
3. Smartfonni ekranni yuqoriga qaratib quvvatlash maydonchasiga joylashtiring.

Quvvatlashni maksimal tezligini ta'minlash uchun, smartfonni maydonchaga markaz bo'yicha joylashtirish va uning ostida begona buyumlar mavjud emasligiga ishonch hosil qilish zarur. Qalin g'ilof quvvatlanish tezligini pasaytirishi yoki uni imkonsiz qilishi mumkin.

Qo'shimcha ma'lumotlarni olish uchun texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qilish lozim bo'ladi.

4. Axborot-ko'ngilochar tizim displaye yaqinida telefon belgisi yonida ↗ yashil indikator paydo bo'ladi. Bu tizim smartfonni aniqlaganiga ko'rsatadi.

5. Agar siz smartfonni quvvatlash maydonchasiga joylashtirganingizdan keyin ↘ indikatori yonmasa yoki sariq rangda yonsa, smartfonni quvvatlash maydonchasiidan olib qo'ying va unda begona buyumlar yo'qligiga ishonch hosil qiling. Smartfonni 180 °ga buring va uni quvvatlash uchun maydonchaga qayta joylashtirishdan avval bir necha sekund kuting.

6. Agar siz smartfonni quvvatlash maydonchasiga joylashtirganingizdan keyin ↘ indikatori qizil rangda yonsa, bu quvvatlash qurilmasining va (yoki) smartfonning haddan tashqari qizib ketganligiga ko'rsatadi. Smartfonni quvvatlash maydonchasiidan yechib oling va tizim sovishiga imkon berish uchun uning ustida bo'lgan har qanday begona buyumlarni olib tashlang.

Smartfon quvvatlanish vaqtida qizishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Havoning yuqori haroratlarida quvvatlash tezligi pasayishi mumkin.

Agar avtomobil smatfon displayining axborot-ko'ngilochar tizim displayiga simsiz proeksiyalanish funksiyasi bilan jihozlangan bo'lsa, simsiz quvvatlash vaqtida smartfon haddan tashqari qizib ketishi mumkin.

Batareyani himoyalash uchun, smartfon ishlashi sekinlashishi, quvvatlash to'xtatilishi yoki smartfon o'chib qolishi mumkin. Haddan tashqari qizib ketishni oldini olish uchun telefonni g'ilofdan chiqarib olish zarur. Toki telefon simsiz quvvatlash avtomatik davom etishi mumkin bo'lgan xuddi o'sha haroratgacha sovigunicha, ↘ indikator miltillab turishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Holatlар telefon modeliga bog'liq bo'ladi.

Dasturiy ta'minot haqidagi ma'lumotlar
 LG Electronics, Inc. ("LGE") kompaniyasining simsiz quvvatlashning ba'zi modullarida quyida sanab o'tilgan ochiq dastlabki kod bilan dasturiy ta'minot qo'llaniladi. Ushbu dasturiy ta'minotning ishlatalish shartlari muvofiq litsenzion kelishuvlarda tavsiflangan (ushbu xabarnomadan keyin keltiriladi).

Ochiq dastlabki kodli dasturiy ta'minotni ishlatalish haqida ma'lumot

Ushbu mahsulotning dastlabki dasturiy kodini olish uchun, <https://opensource.lge.com> saytiga o'ting. Koddan tashqari, litsenziya shartlarini, kafolatdan voz kechish va mualiflik huquqlari haqida ma'lumotlarni ham yuklab olish mumkin. LG Electronics, shuningdek, dastlabki kodni CDda ham taqdirm etishi mumkin. Tashuvchi, yetkazib berish va tayyogarlik narxini to'lash talab etiladi. So'rovlarini ga yuborilsin. Taklif xarid sanasidan 3 yil davomida amal qiladi.

Freescale-WCT kutubxonasi

© Freescale Semiconductor, Inc., 2012–2014. Barcha huquqlar himoyalangan.

O'zgartirish yoki o'zgartirishsiz dastlabki yoki ikkilamchi kodni tarqatishga quyidagi shartlarga rioya etishda ruxsat etiladi:

1. Dastlabki kodni tarqatishda mualiflik huquqlari to'g'risidagi yuqorida ko'rsatilgan xabarnomani, qo'llash shartlarini mazkur ro'yxatini va mas'uliyatdan quyidagi rad etishni saqlash zarur.

2. Hujjalarda va (yoki) DT bilan birlgilikda tarqatiluvchi boshqa materiallarda ikkilamchi kodda dasturiy ta'minotning tarqatilishida, yuqorida ko'rsatilgan xabarnomani, qo'llash shartlarini mazkur ro'yxatini va mas'uliyatdan quyidagi rad etishni saqlash zarur.

3. Mualliflik huquqi egasi va uning hammualliflarining ismlarini oldindan yozma ruxsatsiz ushbu dasturiy ta'minotni qo'llash bilan yaratilgan mahsulotlarni oldinga surish yoki reklama qilish uchun qo'llanilishi mumkin emas.

HUQUQIY EGALAR VA ULARNING HAMMUALLIFLARI MAZKUR DASTURIY TA'MINOTNI "BORICHA" TAQDIM ETADI VA MAZKUR BILAN HAR QANDAY YAQQOLAKS ETTIRILGAN YOKI TAXMIN QILINAYOTGAN KAFOLATLARNI, JUMLADAN TAXMIN ETILAYOTGAN KAFOLAT VA TIJORAT YAROQLILIGI VA MUAYYAN MAQSADLAR UCHUN YAROQLILIKDAN VOZ KECHADI. HECH QANDAY HOLATLARDA HUQUQIY EGALAR VA ULARNING HAMMUALLIFLARI BIRON BIR BEVOSITA, BILVOSITA, QASDDAN BO'L MAGAN, ALOHIDA, KO'R SATISH TARTIBIDA TAQDIM ETILUVCHI YOKI BIRGALIKDA KELUVCHI, MAZKUR DASTURIY TA'MINOTNI QO'LLASH NATIJASIDA BIRON BIR TARZDA KELTIRILGAN HARAJATLAR (JUMLADAN, TOVARNI YOKI O'RINDOSH XIZMATLARNI XARID QILISHGA HARAJATLAR, QO'LLASH IMKONIYATNING YO'QOTILISHI, MA'LUMOTLARNING YO'QOTILISHI, QO'DAN CHIQARILGAN FOYDA YOKI FAOLIYATNING TO'XTATILISHI MUNOSABATI BILANI) (HATTOKI AGAR FOYDALANUVCHI BUNDAY HARAJATLAR EHTIMOLI H A Q I D A

O G O H L A N T I R I L G A N L I G I G A QARAMASDAN), ULARNI YETKAZILISHINI USULLARIGA VA MAS'ULIYAT UCHUN (KONTRAKT, DELIKTLI HUQUQ YOKI OB'EKTIV MAS'ULIYAT DOIRASIDA, JUMLADAN EHTIYOTSIZLIK VA BOSHQALAR OQIBATIDA) ASOSLARGA BOG'LIQ BO'L MAGAN HOLDA MAS'ULIYATNI O'ZZIMMALARIGA OLISHLARI MUMKIN.

Chektingich

Chektingich, agar u jamlanmaga kirsa, oldingi konsolning bo'l machasida yoki iqlim-nazorat tizimini boshqarish putti ostida joylashtirilgan. Chektingichni qo'llash uchun uni bosing va qo'yib yuboring. Muayyan haroratga yetishda chektingich avtomatik chertki bilan dastlabki holatga qaytadi.

⚠ DIQQAT!

Qizdirish vaqtida chektingich ichida ushlab turilishi issiq isitish elementidan chertib bo'shatilishini imkonsiz qiladi. Haddan tashqari qizib ketish holatida chektingichning yoki qizdiruvchi elementning shikastlanishi yoki saqlagichning ishdan chiqish ehtimoli bor. Chektingichni qizdirish vaqtida majburan bosilgan holda ushlab turmang.

Kuldonlar

Agar avtomobil kuldon bilan jihozlangan bo'lsa, u markaziy konsoldagi stakandonli bo'l machada joylashgan.

⚠ DIQQAT!

Kuldonda qog'oz, sigaret qoldiqlari yoki boshqa yonuchan materiallar, o'chirilmagan sigaret va boshqa chekish aralashmalarining mayjudligi holatida ularning alangananish va avtomobilning shikastlanish ehtimoli bor. Hech qachon kuldonlarda alangananuvchi buyumlarni goldirmang.

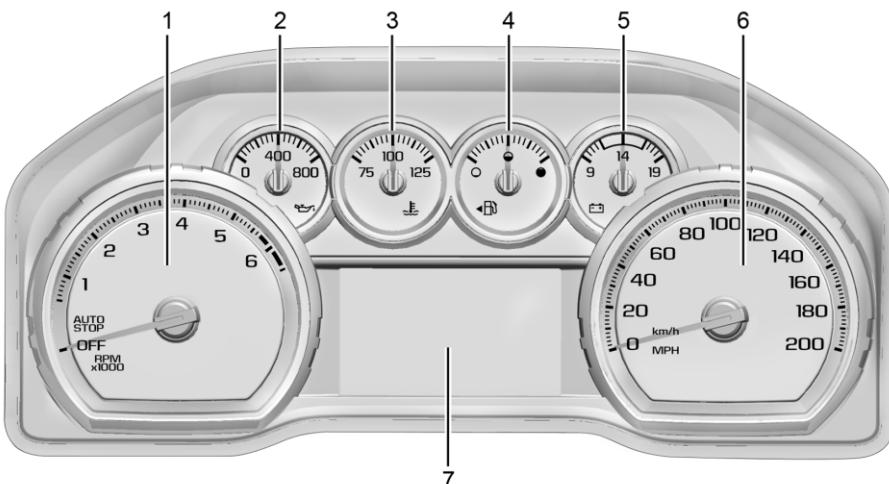
Kuldonni yechib olish uchun, uni stakandonli bo'l madan surib chiqaring. U qayd etilganligiga ishonch hosil qilish uchun, uni pastga bosing.

SIGNALIZATORLAR, O'LCHOV USKUNALARI VA INDIKATORLAR

Signalizatorlar va o'lchov uskunalarini qimmatbaho ta'mirlash yoki almashtirishga olib kelish uchun nosozliklar yetarlicha jiddiy bo'lib qolgunga qadar ularga ko'satishi mumkin. Signalizatorlarga va o'lchov uskunalariga e'tiborli munosabat ehtimoli zararlarni oldini olishi mumkin. Ba'zi signalizatorlar ular ish qobiliyatini sifatida dvigatelni ishga tushirishda qisqa vaqtga yorishadi. Signalizatorlarning biri yoqilganida va harakatlanish vaqtida o'chmayotgan holda, yoki o'lchov uskunalaridan biri ehtimoli nosozlikka ko'ssatayotgan bo'lsa, keyingi harakatlarni tushuntirishlariga ega bo'lgan bo'limlarni tekshirib ko'ring.

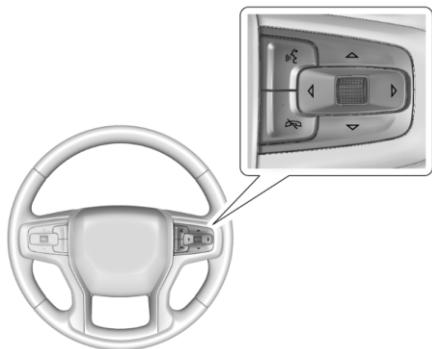
Ta'mirlashni kechiktirish qimmatli va hattoki xavfli bo'lib qolishi mumkin.

Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma)

1. Taxometr ⇨ 4-17
2. Motor moyi bosimining manometri ⇨ 4-19
3. Dvigatelning sovituvchi suyuqligining harorat indikatori ⇨ 4-19
4. Yonilg'i satchi ko'rsatkichi ⇨ 4-17
5. Voltmetr ⇨ 4-20
6. Spidometr ⇨ 4-17
7. Haydlovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36
Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34

Uskunalar qalqonchasi displayi menyusi
Uskunalar qalqonchasi markazi bo'yicha interfaol display joylashgan.

▷ va △ tugmalar bilan display tepasida belgilangan uskunalar qalqonchasinig ilovalarini almashtirish mumkin. Faol ilova yoritib turish bilan ajratiladi.

G'ildirakcha bilan ilovada erishimli parametrlar ro'yxatini aylantirish mumkin.

U yoki bu bandni tanlash uchun, g'ildirakchaga bosing.

Alohidida ilovalar ba'zi modifikatsiyalarda erishimli bo'lmasligi mumkin. Alohidida ilovalar, toki transport vositasi o'chirilgan (OFF) yoki yordamchi asbob-uskunalarini (ACCESSORY)

elektr oziqlantirish rejimida joylashgan vaqtida, chekllovlar bilan vaqtinchalik ishlashi mumkin

- **Bosh ilova**
- **Axborot ilovasi** Bu yerda haydovchining axborot markazining (DIC) tanlangan darchalarini ko'zdan kechirish mumkin. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi(DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'ring.
- **Audiotizim**
- **Navigatsiya**
- **Telefon**
- **Parametrler**

Bosh ilova

Bu yerda aks ettiriluvchi ma'lumotlarni parametrlar menyusida o'zgartirish mumkin.

Spidometr : Avtomobilning harakatlanish tezligini kilometrlarda (km/soat) yoki mil saatlarda aks ettiradi.

Tezlik cheklovi belgisi : Ushbu darchada yo'l belgilari bilan o'matilgan tezlik cheklovlarini haqidagi ma'lumotlar aks ettiriladi, ular haqidagi ma'lumotlar navigatsiyaning bort tizimining ma'lumotlar bazasida saqlanadi (barcha jamlanmalarda erishimli emas).

Vaqt : Joriy vaqtini aks ettiriladi.

Yonilg'i zaxirasi : Keyingi yonilg'i to'ldirishgacha safar qillishning taxminiy zaxirasi aks ettiriladi. Mayjud bo'lgan yonilg'iда safar qilish mumkin bo'lgan taxminiy masofani oxirgi davrdagi yonilg'inи o'rtaча sarfi va yonilg'i

bakida qolgan yonilg'i hajmi bo'yicha hisoblanadi. Bakda mavjud bo'lgan yonilg'iда safar qilish mumkin bo'lgan masofani bekor qilish imkoniyati yo'q.

Audiotizim

"Audiotizim" ilovasi parametrlari bo'yicha navigatsiya, musiqiy yozuvlarning ro'yxatini ko'rish, tanlangan yozuvlarni tanlash yoki ovoz manbaini o'zgartirish uchun g'ildirakchadan foydalaning. Bosh sahifada ularradiostansiyani o'zgartirish yoki keyingi yoki oldingiyozuvga o'tishga imkon beradi.

Navigatsiya

Agar yo'naliш tuzilмаган bo'lsa, u holda "Navigatsiya" ilovasida kompas aks ettiriladi.

Agar faol yo'naliш mavjud bo'lsa, yo'naliш bo'yicha kuzatib borishni bekor qilish yoki yangilash, mikrofonni o'chirish/yoqish, oxirgi bandlarga yoki tanlanganlarga kirish uchun g'ildirakchaga bosing.

Telefon

Agar mazkur paytda siz telefon orqali suhbatlashmayotgan bo'sangiz, "Telefon" ilovasida chaqiruvlar jurnalini, abonentlarning ro'yxatini, tanlanganlarning zaruriy bandini ko'rish yoki tanlangan telefonni almashtirish mumkin. Suhbatlashish vaqtida telefon mikrofonini o'chirib qo'yish va chaqiruvni telefonga o'tkazish mumkin.

Parametrlar

"Parametrlar" menyusida pozitsiyalarni aylantirish uchun g'ildirakchadan foydalaning.

O'lchov birliklari: O'lchov birliklarini tanlash menyusiga kirish uchun, displayda "O'lchov birliklari" aks etib turganida, g'ildirakchaga bosing. Amerika yoki metrik birliklar tizimini, kerakli variant ajratib ko'rsatilgan vaqtida, g'ildirakchaga bosish bilan tanlash mumkin. Tanlangan band yonida tanlov belgisi aks ettirib turiladi.

Axborot darchalarining parametrlari: Kerakli darchani ochish va axborot ilovasining darchasida chiqarish uchun pozitsiyalarni tanlash uchun, displayda "Axborot darchalarining parametrlari" aks ettirib turilgan vaqtida, g'ildirakchaga bosing. Tanlangan band yonida tanlov belgisi aks etib turiladi.

Bosh ilova: Aks ettiriluvchi elementni tanlash uchun, g'ildirakchaga bosing. Ba'zi elementlar ba'zi modifikatsiyalarda erishimli bo'lmasligi mumkin. Spidometr, tezlikni cheklash belgisi, soat, yonilgi zaxirasi va tashqaridagi havo harorati.

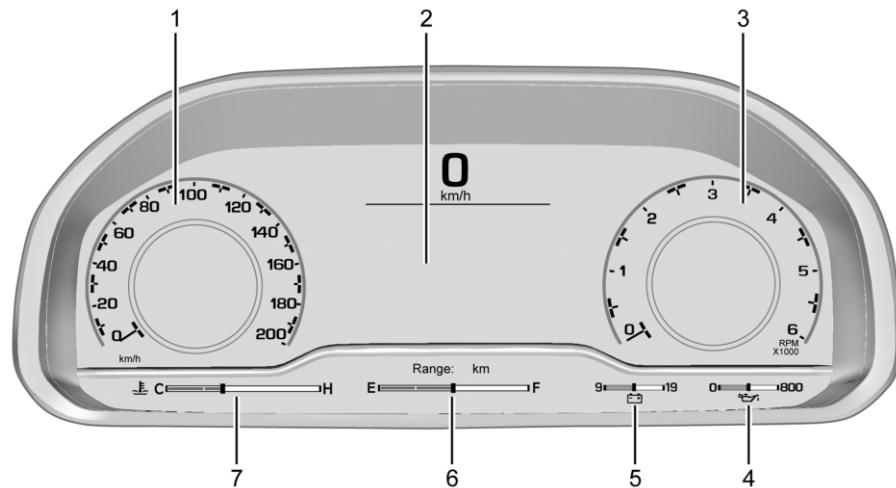
Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish:

Haydovchi oshirishni istamagan tezlikni o'rnatishga imkon beradi. Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish uzatib turiladigan tezlikni o'rnatish uchun, Speed Warning (Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish) bandi aks ettirib turilgan vaqtida, g'ildirakchaga bosing. Tezlikni bosh darchada g'ildirakchani bosish, so'ngra esa aylantirish bilan uni kerakli qiymatgacha sozlash, bundan so'ng tanlovi g'ildirakchaga bosish bilan ham o'rnatish mumkin.

Agar tezlik chegarasi o'rnatilgan bo'lsa, ushbu funksiyani, ushbu darchani displayga chiqarib, g'ildirakchaga bosish bilan o'chirish mumkin. Agar tezlikning o'rnatilgan qiymati oshirib yuborilayotgan bo'lsa, displayda sizib chiquvchi ogohlantirish paydo bo'ladi va tovushli signal uzatiladi.

DT to'g'risida ma'lumot: Ochiq dastlabki kodli dasturiy ta'minot haqidagi ma'lumotlarni ekranga chiqarish uchun, Software Information (DT haqida ma'lumot) menyusi ajratib ko'rsatilgan vaqtida g'ildirakchaga bosing.

Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma)

Displeyning klassik konfiguratsiyasi, qolgan variantlar shunga o'xshash

- 1.. Spidometr ⇨ 4-17
- 2. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36
- Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34
- 3. Taxometr ⇨ 4-18
- 4. Motor moyi bosimining manometri ⇨ 4-19
- 5. Voltmetr ⇨ 4-20
- Transmission moyning harorat ko'sratkichi (faqat kengaytirilgan jamlanma uchun) ⇨ 4-19
- 6. Yonilg'i sathi ko'sratkichi ⇨ 4-17
- 7. Sovituvchi suyuqlikning harorat indikatori ⇨ 4-19

O'zgartiriluvchi konfiguratsiyaning uskunalar qalqonchasi

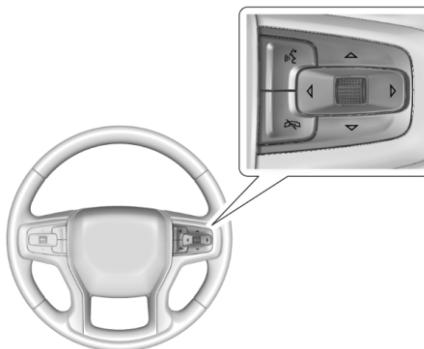
Uskunalar qalqonchasining tuzilishini o'zgartirish mumkin. Displeyning to'rtta konfiguratsiyalaridan istalganini tanlash mumkin: Classic (klassik), Progressive (progressiv), Digital (raqamli) yoki Clean (toza). Bundan tashqari, klassik, progressive va raqamli konfiguratsiyani bir, ikki yoki to'rtta uskunalar bilan tuzilmalashtirish mumkin. "Parametrlar" bo'limining "Pastki uskunalar" paragrafini ko'ring. Toza konfiguratsiyada faqat yonilg'i sathi ko'sratkichi taqdirm etilgan. Display sohalari bo'yicha va uning turilcha taqdirm etilishlari bo'yicha navigatsiyasi uchun rul ustuniga joylashtirilgan boshqaruv pultidan foydalaning. "Parametrlar" bo'limining "Displayni tuzilmalashtirish" paragrafini ko'ring.

- Klassik konfiguratsiyada displeyning chap va o'ng hoshiyalarida yiriklashtirilgan spidometr va taxometr taqdirm etilgan. Spidometr va taxometr ichida ma'lumotlarni chiqarish sohalari ko'zda tutilgan. Display o'rtasida haydovchining axborot markazi (DIC) sohasi joylashgan.

- Progressive konfiguratsiyada displeyning chap va o'ng hoshiyalarida kichraytirilgan spidometr va taxometr taqdirm etilgan. Spidometr va taxometr ichida ma'lumotlarni chiqarish uchun sohalari ko'zda tutilgan. Display o'rtasida haydovchining axborot markazining (DIC) yiriklashtirilgan sohasi joylashgan.

- Raqamli konfiguratsiyada displayning chap va o'ng hoshiyalarida ma'lumotlarni chiqarish sohalari joylashgan. Display o'tasida haydovchining axborot markazining (DIC) yiriklashtirilgan sohasi joylashgan.
- Soddalashtirilgan, toza konfiguratsiyada display o'tasida raqamli spidometr joylashgan. Haydovchining axborot markazi (DIC) sohasi displayning o'ng hoshiyasida joylashgan.

Uskunalar qalqonchasi displayi menyusi
Uskunalar qalqonchasida display ma'lumotlarni interfaol chiqarish sohasi bor, uning joylashishi displayning tuzilmalashtirilishiga bog'iqliq.

Display menyusining turli elementlari bo'ylab o'tish uchun rul chamberagini o'ng shohidagi klavishalar blokidan foydalaning. Uskunalar qalqonchasisidagi ilovalarga kirish uchun o yoki p ni bosing. Erishimli ilovalar ro'yxatini aylantirish uchun g'ildirakchadan foydalaning. U yoki bu bandni tanlash uchun, g'ildirakchaga bosing.

Alovida ilovalar yoki funksiyalar ba'zi avtomobilarda erishimli emas.

- Axborot ilovasi Bu yerda haydovchining axborot markazining (DIC) tanlangan darchalarini ko'zdan kechirish mumkin. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi DIC (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'ring.

- Audiotizim
- Navigatsiya
- Telefon
- Parametrlar

Chap/o'ng tomondagi ma'lumotlar

Bu yerda aks ettiriluvchi ma'lumotlarni parametrlar menyusida o'zgartirish mumkin. Quyida "Parametrlar" bo'limini ko'ring.

Kompas: Agar jamlanmada bor bo'lsa, transport vositasining harakatlanish yo'nalishiga ko'rsatadi. Ushbu ma'lumot dastlabki bo'yicha chap tomonda chiqariladi.

Vaqt va tashqaridagi harorat: Joriy vaqtini va tashqaridagi havo haroratini aks ettiradi.

Shinalardagi bosim: Ushbu darchada barcha to'rtala g'ildiraklardagi taxminiy havo bosimini aks ettiradi. Shinalardagi bosim displayda yo kilopaskallarda (kPa), yoki kv. dyuymga funtlarda (psi) taqdim etiladi. Agar biron bir g'ildirakning shinasidagi bosim ruxsat etilgandagan pastroq bo'lsa, u sariq rangda aks ettirib turiladi.

O'rtacha yoqilg'i sarflanishi: 100 kilometr uchun litrda taxminiy o'rtacha yoqilg'i sarfini ko'rsatadi (l/100 km), litr uchun kilometrda (km/l) yoki gallon uchun milyada (milya/gallon). Ushbu ko'rsatkich, so'ngi yangilash paytidan keyingi ma'lumotlar asosida hisoblanadi. ("Yoqilg'i tejash" bo'limiga qarang). Taxminiy ko'rsatkich, ayni paytdagi o'rtacha yoqilg'i sarfini ko'rsatadi va yo'l shartlarining o'zgarishi bilan, u o'zgaradi

UO'Q moyining harorati: Selsiy ($^{\circ}\text{C}$) shkalasi yoki Farengeyt ($^{\circ}\text{F}$) shkalasi bo'yicha graduslarda avtomatik uzatmalar qutisi uchun suyuqlikning haroratini ko'ssatadi.

Yurish rejimi: Faol yurish rejimi, yurish balandligi va tarqatish qutisining holati aks ettiriladi. Ushbu ma'lumot faqat o'ng tomonda chiqariladi, bunda u dastlabki bo'yicha aks ettiriladi.

Ma'lumotlar yo'q: Ma'lumotlarni chiqarish sohalari to'ldirilmaydi.

Audiotizim

Musiqiy yozuvlar bo'yicha navigatsiya, tanlanganlarni tanlash, ovoz manbaini almashtirish. Radiostansiyalarni o'zgartirish yoki keyingi yoki oldingi yozuvga o'tish uchun g'ildirakchani qo'llang.

Navigatsiya

Tanlangan yo'nalish mavjudligida navigatsiya tizimini ko'smatmalarini bekor qilish yoki tiklash uchun, hamda ovozli yo'l-yo'rqliqlarni yoqish yoki o'chirish uchun g'ildirakchaga bosing.

Telefon

Agar ushbu paytda siz telefon bo'yicha so'zlashmayotgan bo'lsangiz, u holda qo'ng'iroqlar jurnalini yoki kontaktlar ro'yxatini ko'rish mumkin. Telefon orqali so'zlashayotgan vaqtida uning mikrofonini o'chirish yoki so'zlashuvni go'shakka o'tkazish mumkin.

Parametrlar

"Parametrlar" menyusida pozitsiyalarni aylantirish uchun g'ildirakchadan foydalaning.

Displayning tuzilmalashtirilishi: Displayning klassik (Classic), progressiv (Progressive), raqamli (Digital) yoki toza (Clean) tuzilmalashtirilishini kerakli variant ajratib ko'satilganda g'ildirakchaga bosish bilan tanlash mumkin.

Layout (tuzilmalashtirish) menyusini yopish uchun, □ ni bosing.

Chap/o'ng tomondagi ma'lumotlar: displayning u yoki boshqa sohasida aks ettiriluvchi ma'lumotlarni tanlash uchun g'ildirakchaga bosing.

"Chap/o'ng tomondagi ma'lumotlar" paragrafini ushbu bo'imdha ko'ring.

Pastki uskunalar: To'rtta uskunalar majmuasidan birini kerakli variant tanlanganda g'ildirakchaga bosish bilan tanlash mumkin. Tanlangan konfiguratsiya display pastida aks ettiriladi.

Aks ettiriluvchi ko'satkichlarni maksimal to'plami: yonilg'i sathi, sovituvchi suyuqlikning harorati, motor moyining bosimi, akkumulator b a t a r e y a s i n i g k u c h l a n i s h i . Shataklash/transportda tashish rejimida (Tow/Haul) akkumulator batareyasining kuchlanishi o'rniغا UO'Q moyi harorati ko'satkichi chiqariladi. Aks ettiriluvchi ko'satkichlarning o'tacha to'plami: yonilg'i sathi va sovituvchi suyuqlik harorati. Aks ettiriluvchi ko'satkichlarning minimal to'plami yonilg'i sathi bilan cheklanadi.

Axborot darchalarining parametrlari: Axborot ilovasida aks ettiriluvchi pozitsiyalarni tanlash uchun g'ildirakchaga bosing. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'ring.

O'chov birliklari: Birliliklarning Amerika yoki metrik tizimlarini kerakli variant ajratib ko'satilganda g'ildirakchaga bosish bilan tanlash mumkin.

Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish: Haydovchi oshirishni istamagan tezlikni o'natishga imkon beradi. Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish uzatib turiladigan tezlikni o'natish uchun, Speed Warning (Tezlik oshirilishi haqida ogohlantirish) bandi aks ettirib turilgan vaqtida, g'ildirakchaga bosing. G'ildirakcha yordamida qiyamatlarni sozlang va tezlikni o'natish uchun g'ildirakchaga bosing.

Agar tezlik chegarasi o'rnatilgan bo'lsa, ushbu funksiyani, ushbu darchani displayga chiqarib, g'ildirakchaga bosish bilan o'chirish mumkin. Agar tezlikning o'rnatilgan qiymati oshirib yuborilayotgan bo'lsa, displayda sizib chiquvchi ogohlantirish paydo bo'ladi va tovushli signal uzatiladi.

Tezlikni cheklash belgisi: Ushbu darchada yo'l belgilari haqida ma'lumotlar chiqariladi, u navigatsiyani bort tizimining ma'lumotlar bazasida saqlanadi, agar u mavjud bo'lsa.

Proeksiya displayi (HUD): Ushbu funksiya (muvofiq jamlanmada) HUD aks ettirilish burchagini sozlashga, hamda tezlikni cheklash yo'l belgilari aks ettirilishini o'zgartirish yoki o'chirish imkonini beradi.

Proeksiya displayini burilishi: Sozlash rejimiga kirish uchun, Adjust Rotation (Burilish burchagini sozlash) opsiyasi ajratib ko'satilganida, g'ildirakchaga bosing. HUD aks ettirilish burchagini sozlash uchun, g'ildirakchani aylantiring. Sozlamalarni tasdiqlash va saqlash uchun g'ildirakchaga bosing. Ushbu funksiya faqat P (To'xtab turish) rejimida erishimlidir.

Tezlikni cheklash belgichasi: Speed Limit Style (tezlikni cheklash belgichasi) bandi ajratib ko'satilgan vaqtida, displayda tezlikni cheklash belgichalarini belgilanishi o'zgartirish yoki o'chirish uchun g'ildirakchaga bosing.

Tortish kuchi va dinamik stabillashtirishni nazorat qilish parametrlari: Tortish kuchi (TSC) va dinamik stabillashtirish (ESC) nazorat tizimlarini holati aks ettiriladi.

Tortish kuchini nazorat tizimini yoqish yoki o'chirish uchun "Tortish kuchi" bandini tanlang. Elektron dinamik stabillashtirish tizimini (ESC)/StabiliTrak yoqish yoki o'chirish uchun, agar u mavjud bo'lsa, Stability (stabillashtirish) bandini tanlang. Tortish kuchi nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34ni ko'ring.

DT haqida ma'lumotlar: Ochiq kodli DT haqidagi ma'lumotlar aks ettiriladi.

Dastlabki bo'yicha sozlamalarni tiklash Haydovchi dastlabki bo'yicha o'rnatilgan sozlamalarni tiklashi mumkin.

Spidometr

Avtomobil tezligi soatiga kilometrda (km/soat) yoki soatiga milda (mil/soat) aks ettiriladi.

Odometr

Odometrda avtomobilning to'liq safar qilishi kilometrda va milda aks ettiriladi.

Joriy yo'l bosish hisoblagichi

Joriy yo'l bosish hisoblagichi hisoblagich ko'satkichlarini oxirgi bekor qilish paytdidan avtomobil tomonidan bosib o'tilgan masofa ko'satiladi.

Joriy yo'l bosish hisoblagichini ko'satkichlarini ko'rish va bekor qilish haydovchining axborot markazi displeyi yordamida amalga oshiriladi. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'ring.

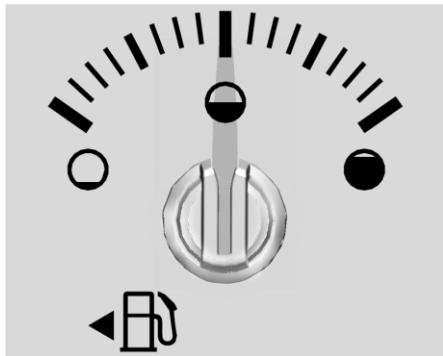
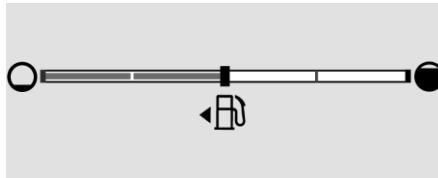
Taxometr

Taxometrda dvigatelning bir minutda aylanishlar soni (ayl/min) aks ettiriladi.

Agar avtomobil dvigateli avtomatik to'xtatish va ishga tushirish tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, o't oldirish yoqiqligida taxometr halqasida tizim holati aks ettiriladi. Strelka AUTO STOP (dvigatel avtomatik to'xtatilgan) ga ko'sratayotgan vaqtda, dvigatel o'chirilgan bo'ladi, biroq barcha qolgan tizimlar ishlashda davom etadi, avtomobil harakatlanishni davom ettirishga tayyor.

Dvigatel istalgan paytda ishga tushirilishi mumkin. Strelka OFF (o'chirilgan) ga ko'sratayotganda dvigatel to'liq o'chirilgan bo'ladi.

Agar dvigatel ishlayotgan bo'lsa, taxometr strelkasi bir minutda tirsaklı val aylanishlarini soni (ay/min) ko'rsatiladi. Auto Stop (Avtomatik to'xtatish) rejimida taxometrning ko'satkichlari dvigateli to'xtatish yoki qayta ishga tushirishda bir necha yuz aylanishlar chegarasida o'zgarishi mumkin.

Yonilg'i sathi ko'satkichi**Bazaviy jamlanma****Kengaytirilgan jamlanma**

O't oldirish yoqilgan vaqtida, yonilg'i sathi ko'satkichi bakda yonilg'ining taxminiy qoldig'ini ko'satadi. Yonilg'i sathi darajasi ko'satkichi bilan yonma-yon joylashgan strelka yonilg'i bakining lyuchogi avtomobilning qaysi tarafida joylashganligiga ko'satadi.

Indikator bak deyarli bo'shiligi ni ko'satayotganda, yonilg'i zaxirasi indikatori yonadi. U bakda hali ozgina yonilg'i qolganligini bildiradi, biroq avtomobilni yaqin vaqtida yonilg'i bilan to'ldirish kerak.

Yonilg'i sathi ko'satkichining xususiyatlari:

- Yonilg'ining haqiqiy sathi ko'satkichning ko'satmalaridan ozgina ko'proq yoki kamroq bo'lishi mumkin. Misol uchun, ko'satkich bak yarmigacha to'ldirilanligini ko'satishi mumkin. shu vaqtning o'zida, vaholanki, unda yarmidan ozgina ko'proq yoki ozgina kamroq yonilg'i bo'lishi mumkin.
- Ko'satkich strelkasi burilishni o'tishda, tezlashishda va tormozlanishda ozgina silijiysi.

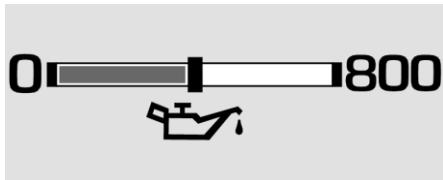
- Ko'satkichning strelkasini stabillashtirish uchun o't oldirish yoqilganidan keyin bir necha minut talab etiladi. O't oldirish o'chirilishidan keyin strelka bo'sh yonilg'i bakiga ko'satadi. Bularning barchasi me'yoriy holat hisoblanadi, sanab o'tigan xususiyatlardan birontasi ham yonilg'i sathi ko'satkichining nosozligiga ko'sratmaydi.

Yonilg'i zaxirasi

Yonilg'ining hisoblangan zaxirasi kengaytirilgan jamlanmada uskunalar qalqonchasining pastida o'tasida aks ettiriladi.

Yonilg'i zaxirasi avtomobil qoshimcha yonilg'i to'ldirishgacha o'tishi mumkin bo'lgan taxminiy masofani kabi aks ettiradi. Mavjud bo'lgan yonilg'ida safar qilish mumkin bo'lgan taxminiy masofani oxirgi davrdagi yonilg'ini o'ttacha sarfi va yonilg'i bakida qolgan yonilg'i hajmi bo'yicha hisoblanadi.

Yonilg'ining hisoblangan zaxirasi pastligida LOW belgilanishi yorishadi, haydovchingining axborot markazi (DIC) displeyi ekranida esa muvofiq xabarnoma paydo bo'lishi mumkin.

Motor moyi bosimining manometri**Bazaviy jamlanma****Kengaytirilgan jamlanma**

Dvigatel ishlayotgan vaqtida motor moyi manometri motor moyining bosimini kPa (kilopaskallar)da yoki kv.dyuymga funtlarda ko'rsatadi.

Moy bosimi uning qayishqoqligiga, dvigatel aylanishlariga, sovituvchi suyuqlikning haroratiga va tashqaridagi havo haroratiga bog'liq holda o'zgarishi mumkin. Ba'zi modellarda moy nasosi zarurat bo'yicha moylash tizimida bosimi sozlaydi. Bosim dvigatel aylanishlari yoki yuklamaga bog'liq holda tez o'zgarishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Agar moy bosimi signalizatori yoki haydovchining axborot markazi displayidagi xabar moy bosimi me'yordagi ishchi diapazonidan tashqarisida joylashganligiga ko'rsatayotgan bo'lса, iloji boricha tezroq moyni tekshirish zarur.

Motor moyi $\Rightarrow$ 9-5ni ko'ring.

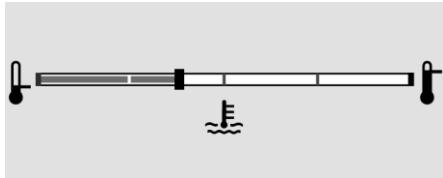
 Δ DIQQAT!

Motor moyiga yomon xizmat ko'rsatilishi avtomobilning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin. Motor moyining bosimi past bo'lgan avtomobil ekspluatatsiyasi, shuningdek, dvigatelning buzilishiga olib kelishi mumkin. Ushbu bilan bog'liq ta'mirlash ishlari kafolatli holat deb hisoblanmaydi. Moy sathini iloji boricha teztez tekshiring. Zarurat tug'ilganida moydan qo'shimcha quying, biroq, agar moy yetarlicha, bosim esa avvalgidek past bo'lса, TXKSga murojaat qilish kerak. Motor moyini almashtirishda har doim o'rnatilgan davriylikka roya qilish zarur.

Kengaytirilgan to'plam

Bu erda, to'rtta pastki moslamalarning ko'rsatkichlari aks ettirilishi sozlanganligi ko'rsatilgan. Moslamalarning konfiguratsiyasini o'zgartirish tartibini, moslamalarning Kombinatsiyasi (Kengaytirilgan to'plam) $\Rightarrow$ 4-14 yoki moslamalarning Kombinatsiyasi (Asosiy to'plam) $\Rightarrow$ 4-11 qismining "Parametrlar" bandiga qarang

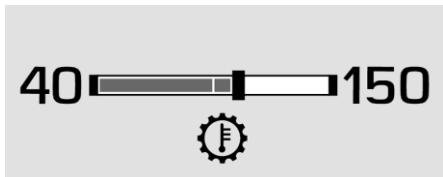
Dvigatelning sovituvchi suyuqligining harorati indikatori**Bazaviy jamlanma**

Kengaytirilgan jamlanma

Ko'rsatkich dvigatelning sovituvchi suyuqligini haroratini ko'rsatadi. Shkalaning uzoqdagi uchidagi oghlantrish zonasini qorong'ulashtirilgan bo'lishi yoki qizil rangga bo'yagan bo'lishi mumkin. Agar ko'rsatkich oghlantrish zonasiga yoki termostatning qorong'ulashtirilgan belgisiga yaqinlashayotgan bo'lsa, ehtimol, dvigatel haddan tashqari qizib ketgan.

Transmission moyning harorat ko'rsatkichi (Faqt kengaytirilgan jamlanmada)

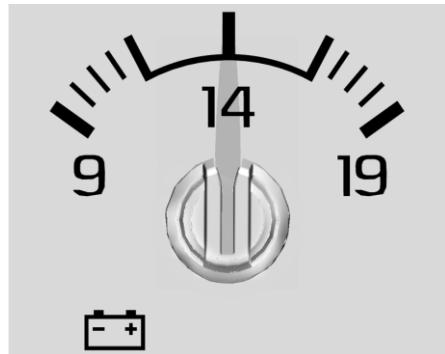

Ushbu ko'rsatkichlar, avtomobil shataklash/transportda tashish (Tow/Haul) yurish rejimida bo'lganida, va qalqoncha to'tta pastki uskunalarni aks ettirishga sozlangan bo'lsa, chiqariladi. UO'Q moyi haroratining ko'rsatkichlarini, shuningdek, axborot sohasining chap yoki o'ng tomonlarda chiqarilishini sozlash mumkin. Uskunalar konfiguratsiyasini o'zgartirish tartibini "Parametrlar" paragrafida Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) ▷ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) ▷ 4-11 bo'limlarida ko'ring. Bu yerda UO'Q moyining harorat ko'rsatkichlari chiqariladi. Agar ko'rsatkich strelkasi shkalaning qizil bo'lmmasiga joylashgan bo'lsa va (yoki) haydovchining axborot markazining (DIC) ekranida oghlantrish yorishib turgan bo'lsa, to'tash va nosozlik sababini aniqlashtrish zarur bo'ldi. Ehtimoli sabablardan biri bo'lib uzatmalar qutisida moyning past sathi hisoblanadi.

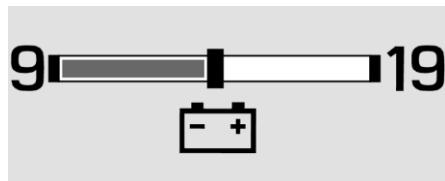
DIQQAT!

Transmission suyuqlik haddan tashqari qizib ketishida avtomobilda harakatlanishga yo'l qo'yilmaydi, aks holda uzatmalar qutisining shikastlanish ehtimoli bor. Bu kafolat bilan qoplanmaydigan qimmatbaho ta'mirlashga olib kelishi mumkin.

Voltmetr

Bazaviy jamlanma

Kengaytirilgan jamlanma

O't oldirish yoqilgan vaqtida, ushbu ko'rsatkichda AKB kuchlanishi aks ettiriladi. Agar avtomobil holati me'yordagi ishchi rejimining chegarasidan tashqariga chiqayotgan bo'lsa, quvvatlash tizimi indikatori yonadi. Ko'rsatkichning qiymatlari katta qiymatdan kichikka qarab yoki kichik qiymatdan

kattaga qarab o'zgarishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Bu me'yordagi holat, chunki quvvatlash tizimi dvigatelni bo'sh yurishida to'liq quvvatni berishga qodir emas. Quvvatlash tizimi lampasi ⇨ 4-23ni ko'ring. Bundan tashqari, voltmetr yonilg'i ni tejash rejimida pastlatilgan ko'rsatkichlarni berishi mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi. Ko'rsatkichlar, agar avtomobilda bir vaqtda ko'pgina qo'shimcha elektr asbob-uskunalar qo'llanilganida, dvigatel esa uzoq vaqt davomida bo'sh yurishda ishlayotganida, shuningdek, me'yordagi ishchi rejimning tashqarisiga chiqib ketishi mumkin. Bu me'yordagi holat, chunki quvvatlash tizimi dvigatelni bo'sh yurishida to'liq quvvatni berishga qodiremas.

Dvigatelning aylanishlarini oshirishda muammo g'oyib bo'lishi kerak, chunki dvigatelning katta aylanishlarida quvvatlash tizimi maksimal quvvatni rivojlantirishi mumkin.

Me'yordagi ishchi rejim chegaralaridan tashqaridagi ko'rsatkichlarda avtomobilning harakatlanishi faqat qisqa vaqtida imkonlidir. Harakatlanishni davom ettirish zarurati tug'ilganida yordamchi asbob-uskunalarni, masalan, avtomagnitolani yoki kondisyonerni, to'liq o'chiring.

Agar ko'rsatkichlar me'yordagi rejimning chegaralaridan chiqib ketayotgan bo'lsa, bu elektr asbob-uskunalar tizimida nosozlik mavjudligini anglatishi mumkin. Iloji boricha tezroq texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qilish kerak.

Kengaytirilgan to'plam

Bu erda, to'rtta pastki moslamalarning ko'rsatkichlari aks ettirilishi sozlanganligi ko'rsatilgan. Avtomobil tortish xolatida bo'lsa, ushbu moslamada, UO'Q haroratining ko'rsatkichlari aks etadi. Moslamalarning konfiguratsiyasini o'zgartirish tartibini, moslamalarning Kombinatsiya si (Kengaytirilgan to'plam) ⇨ 4-14 yoki moslamalarning Kombinatsiyasi (Asosiy to'plam) ⇨ 4-11 qismining "Parametrlar" bandiga qarang

Taqilmagan xavfsizlik kamarlari indikatorlari

Haydovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori

Uskunalar qalqonchasida haydovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori joylashgan.

O'toldirish yoqilishida ushbu datchik miltillashni boshlaydi va xavfsizlik kamarini taqib olish zarurligi haqida haydovchiga eslatib, zummerning ogohlantiruvchi signali jaranglaydi.

Ushbu lampa toki kamar taqilmagunicha yorishib turadi. Ushbu siki, agar haydovchi xavfsizlik kamarini taqmagan holda qolganida yoki uni avtomobil harakatlanishi vaqtida yechib yuborsa, bir necha marta takrorlanishi mumkin. Agar haydovchining xavfsizlik kamari taqilgan bo'lsa, indikator yonmaydi va ovozli signal uzatilmaydi.

Oldingi yo'lovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori

Yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori yonida oldingi yo'lovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori joylashgan bo'lishi mumkin. Yo'lovchini aniqlash tizimi ⇨ 2-31 bo'limini ko'ring.

O't oldirish yoqilishida ushbu datchik miltillashni boshlaydi va xavfsizlik kamarini taqib olish zarurligi haqida yo'lovchiga eslatib, zummerning ogohlantiruvchi signali jaranglaydi.

Ushbu lampa toki kamar taqilmagunicha yorishib turadi. Ushbu sikl, agar oldingi yo'lovchi xavfsizlik kamarini taqmagan holda qolganida yoki uni avtomobil harakatlanishi vaqtida yechib yuborsa, bir necha marta takrorlanadi.

Agar oldingi yo'lovchining xavfsizlik kamari taqilgan bo'lsa, indikator yonmaydi va ovozli signal uzatilmaydi. Agar o'rindiqa biron bir buyum, masalan, portfel, ayollar yoki xo'jalik sumkasi, noutbuk yoki biron bir boshqa elektron qurilma joylashtirilgan bo'lsa, old yo'lovchining xavfsizlik kamari taqilmaganligi indikatori yonishi va zummerning ogohlantiruvchi signali jaranglashi mumkin. Signalizatorni va (yoki) tovushli signalni o'chirish uchun o'rindiqdan buyumni olish yoki kamarni taqib qo'yish zarur bo'ladi.

Ikkinci va uchinchi qator yo'lovchilar o'rindiqlarining taqilmagan xavfsizlik kamarları indikatori

Avtomobil ikkinchi va uchinchi qator yo'lovchilar o'rindiqlarining taqilmagan xavfsizlik kamarları indikatori bilan jihozlanishi mumkin.

O't oldirish yoqilishida ushbu indikatorlar, orqadagi yo'lovchilarga xavfsizlik kamarini taqib olish zarurati haqida eslatib, uzluksiz yonib turadi. Avtomobilning harakatni boshlaganidan keyin, agar orqa yo'lovchilarning xavfsizlik kamarları taqilmagan holda qolayotgan yoki yechib yuborilayotgan bo'lsa, muvofiq indikatorlar doimiy yonib turishda davom etishi yoki miltillashi mumkin, bunda, shuningdek, zummer signali jaranglab turadi. X belgisi bilan taqilmagan xavfsizlik kamari belgilanadi. Taqilgan xavfsizlik kamari zog'cha bilan belgilanadi.

Agar orqadagi barcha xavfsizlik kamarları taqilgan bo'lsa, nurli indikatorlar yoqilmaydi, tovushli signallar esa uzatilmaydi.

Oldinda taqilmagan xavfsizlik kamarlarining nurli indikatorlari haqidagi ma'lumotlarni yuqoridagi "Haydovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori" va "Oldingi yo'lovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori" paragraflarida ko'ring.

Agar orqa o'rindiqa biron bir buyum, masalan, portfel, ayollar yoki xo'jalik sumkasi, noutbuk yoki biron bir boshqa elektron qurilma joylashtirilgan bo'lsa, orqa yo'lovchining taqilmagan xavfsizlik kamari indikatori yonishi va zummer signal jaranglashi mumkin. Signalizatorni va (yoki) tovushli signalni o'chirish uchun o'rindiqdan buyumni olish yoki kamarni taqib qo'yish zarur bo'ladi.

Ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarini tayyorligi signal lampasi

Ushbu indikator shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimini boshqarish janjirining elektr nosozligi mavjudligiga ko'satadi. U uskunalar majmuasida joylashgan. O'z-o'zini tekshirish davomida xavfsizlik yostiqlari va yo'lovchi mavjudligi datchiklari, kamarlarning taranglashtirgichlari, xavfsizlik yostiqlari modullari, simlarning bovliqlari va xavfsizlik yostiqlarini boshqarish bloklari tekshiriladi.

Xavfsizlik yostiqlari tizimi haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi ⇨ 2-25 bo'limida ko'ring.

Xavfsizlik yostig'ining tayyorligi lampasi dvigatel ishga tushirilishida bir necha sekundga yorishadi. Agar bundan so'ng lampa doimo yonib turishni boshlamasa, darhol nosozlikni bartaraf qiling.

⚠ OGohlantirish!

Agar xavfsizlik yostiqlari tayyorligi lampasi dvigatel ishga tushirilganidan keyin yonib turishda davom etsa yoki harakatlanish vaqtida yorishsa, bu xavfsizlik yostig'i tizimini noto'g'ri ishlashini anglatishi mumkin. Xavfsizlik yostiqlari to'qnashuv vaqtida ishlamasligi yoki to'qnashuv sиз ishlab ketishi mumkin.

Jarohatlar olishdan saqlanish maqsadida darhol avtomobilga texnik xizmat ko'rsatish uchun murojaat qiling.

Xavfsizlik yostiqlari tizimining nosozligi yuzaga kelish holatida, shuningdek, haydovchining axborot markazi displayida xabar paydo bo'lishi mumkin.

Yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori

Avtomobil yo'lovchi mayjudligini aniqlash tizimi bilan jihozlangan. Xavfsizlik texnikasi bo'yicha muhim ma'lumotlarni Yo'lovchini aniqlash tizimi ⚡ 2-31 bo'limida ko'ring.

Tepadagi konsolda yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori joylashtirilgan.

Tizimni tekshirish davomida avtomobilni ishga tushirishda yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatori yoqilgan va o'chirilgan yostiqning belgisini bir necha sekund almashlab yoqadi.

So'ngra, yana bir necha sekund, holat indikatori yoqilgan yoki o'chirilgan xavfsizlik yostig'i belgisini yoqadi, u oldingi yo'lovchi joyidagi oldingi xavfsizlik yostig'i holati haqida xabar beradi.

Agar ON (yoqilgan) indikatori yonib turgan bo'lsa, oldingi yo'lovchining tashqi frontal xavfsizlik yostig'i avariya vaqtida ishlashi kerak. Agar yo'lovchining xavfsizlik yostig'i holati indikatorida o'chirilgan yostiqning belgi yonib turgan bo'lsa, bu yo'lovchini aniqlash tizimi oldingi yo'lovchining tashqi frontal xavfsizlik yostig'ini o'chirib qo'yanligini anglatadi.

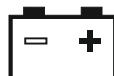
Agar bir necha sekund o'tib ikkala holat indikatorlari yorishib tursa yoki o'chsa, xavfsizlik yostig'i tayyorligi indikatori yorishib turgan

bo'lsa, bu indikatorlarning yoki yo'lovchilarni aniqlash tizimining nosozligini anglatishi mumkin. Darhol texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

⚠ OGohlantirish!

Agar xavfsizlik yostiqlari tayyorligi lampasi yonayotgan va o'chmayotgan bo'lsa, bu xavfsizlik yostiqlari tizimida nosozlik mavjudligini anglatadi. Jarohatlar olishdan saqlanish maqsadida darhol avtomobilga texnik xizmat ko'rsatish uchun murojaat qiling. Shuningdek xavfsizlikka taalluqli qo'shimcha ma'lumotlarni, Shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining tayyorlik signal lampasi ⚡ 4-22ni ko'ring.

Quvvatlash tizimi lampasi

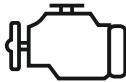
Quvvatlash tizimi lampasi o't oldirish yoqilishida va ishlamayotgan dvigatelda, lampaning ish layoqatligini ko'rsatuvchi tekshirish sifatida qisqa vaqtga yonadi. U dvigatel ishga tushirilishida o'chishi kerak.

Agar lampa yonishda davom etsa yoki harakatlanish vaqtida yonayotgan bo'lsa, bu elektr quvvatlash tizimida nosozlik mavjudligini anglatishi mumkin. Uni dilerda tekshiring. Yonib turgan lampada haydash akkumulatorning quvvatsizlanishiga olib kelishi mumkin. Ushbu indikatorning doimiy yonib turishi yoki miltillashi haydovchining axborot markazi displeyida xabarning paydo bo'lishi bilan kuzatib boriladi.

Agar yonib turgan lampada katta bo'limgan masofani bosib o'tish kerak bo'lsa, auditizim va konditsioner kabi barcha yordamchi uskunalarni albatta o'chirib qo'ying. To'xtash uchun xavfsiz joyni toping.

Nosozlik signalizatori ("Check Engine" (dvigatelni tekshiring) nazorat lampasi)

Ushbu signalizator chiqindi gazlarni neyrallashtirish tizimi bort diagnostikasining qismi hisoblanadi. Agar u ishlab turgan dvigatelda yonib turgan bo'lsa, bu nosozlik mavjudligiga va ta'mirlash zaruratiga ko'satadi. O't oldirish kaliti Service Mode (servis rejimi) holatiga o'natalgan bo'lsa, signalizator yonishi kerak. Shunday tarzda uning lampasining sozligi tekshiriladi. O't oldirish qulfidha kalitning holati ⇨ 8-16 bandini ko'ring.

Tizim ko'pincha biron bir tashqi alomatlar paydo bo'lguna qadar nosozlikning yuzaga kelishi haqida ogohalntiradi. Signalizator yoqilishi ustidan kuzatib boring va jiddiy buzilishlardan saqlanish uchun servis markaziga o'z vaqtida murojaat qiling.

DIQQAT!

Agar yonib turgan signalizator bilan avtomobilning ekspluatatsiya qilinishi davom ettirilsa, chiqindi gazlarni neyrallashtirish tizimi o'z vazifalari bilan samarali uddasidan chiqolmasligi, yonilg'inining sarflanishini ortishi, hamda yurish dinamikasi va ravnoligi yomonlashishi mumkin. Bu avtomobil kafolati ta'sir qilmaydigan qimmatbaho ta'mirlashga olib kelishi mumkin.

DIQQAT!

Signalizator dvigatel, uzatmalar qutisi, kiritish va chiqarish tizimi, yonilg'i tizimi tuzilishi konstruksiyasiga o'zgartirishlar kiritilishi, hamda tavsya etilmagan turo'lchamdag'i shinalarni qoilash sababli yonishi mumkin. Bu avtomobil kafolati ta'sir qilmaydigan qimmatbaho ta'mirlashga olib kelishi mumkin. Bu, shuningdek, davlat texnik ko'rikdan/chiqindi gazlarning toksikligini tekshirishdan o'tilishini qiyinlashtirishi mumkin. Avtomobilning qo'shimcha asbob-uskunalari va modifikatsiyalari ⇨ 9-2ni ko'ring.

Agar signalizator miltillab tursa: Nosozlik aniqlangan, u chiqindi gazlarni neyrallashtirish tizimining ishdan chiqishiga va ularda zararli moddalarning miqdorini oshishiga olib kelishi mumkin. Diagnostika va xizmat ko'satishni o'tkazish talab etilishi mumkin.

Shikastlanishlar xavfini pasaytirish uchun, tezlikni pasaytirishing va keskin tezlanishlardan va tepaliklarga harakatlanishdan saqlanishga urining. Agar avtomobil tirkamani shataklayotgan bo'lsa, birinchi imkoniyat paydo bo'lganida uni yukdan bo'shating.

Agar signalizator miltillashda davom etsa, avariya holatini yuzaga keltirmasdan to'xtash mumkin bo'lgan joyni toping.

O't oldirishni o'chiring va dvigatelni qayta ishga tushirishdan avval kamida 10 sekund kuting. Agar signalizator avvalgidek miltillab turgan bo'lса, yuqorida keltirilgan tavsiyalarga rioya qilish va iloji boricha tezroq avtomobilga texnik xizmat ko'rsatishni o'tkazish uchun o'z dilerengizga murojaat qiling.

Agar signalizator doimo yonib turgan bo'lса: Nosozlik aniqlangan. Diagnostika va xizmat ko'rsatish o'tkazilishi talab etilishi mumkin.

Quyidagi tekshirishlarni bajaring:

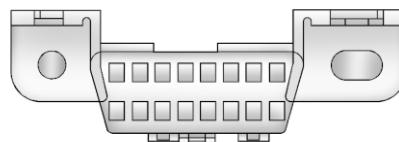
- Agar avtomobil qopqoqsiz yonilg'i quyish bo'yinchasi uchun o'tkazgichdan foydalanib voronka orqali yonilg'i bilan to'ldirilgan bo'lса, o'tkazgich uzib qo'yilishi uchun kuzating. "Kanistradan yonilg'i bilan to'ldirish"ni Bakga yonilg'inи quyish $\diamond$ 8-68 bo'limida ko'ring. Diagnostika tizimi o'tkazgich uzilmagan va yonilg'i atmosferaga paralanishi mumkin deb aniqlashi mumkin. O'tkazgich yechilgandan so'ng bir nechta safar qilishdan keyin lampa o'chishi kerak.
- Yonilg'ining past sifati dvigatel ishlashida buzilishlarga va avtomobil dinamikasining yomonlashtirilishiga olib kelishi mumkin. Dvigatel qizdirilganidan keyin ushbu nosozlik alomatlari g'oyib bo'lishi mumkin. Bunday holatlarda boshqa markadagi yonilg'iga o'tish zarur. Signalizator o'chishidan avval, bakdag'i yonilg'inи kamida bir marta yaxshi sifatdag'i yonilg'iga to'liq almashtirish talab etiladi.

Yonilg'inи tavsiya etilgan turlari $\diamond$ 8-65ni ko'ring.

Agar signalizator yonishda davom etayotgan bo'lса, dilerga murojaat qiling.

Chiqindi gazlarning toksikligini nazorat dasturi va texnik xizmat ko'rsatishni o'tkazish dasturi

Texnik ko'rrik o'tkazilishida diagnostik kolodka qo'llanilishi mumkin, unga toksiklikni nazorat qilish uchun apparatura ulanadi.

Ma'mulotlarni uzatish kanalining ulagichi rul chambarigadn chap tomonda uskunalar paneli ostida joylashgan. Texnik ko'rrik vaqtida toksiklikni nazorat qilish uchun yoki avtomobilga xizmat ko'rsatish uchun mo'ljallanmagan asbob-uskunalarning ushbu kolodkaga ulanishi avtomobilning iishlashiga ta'sir qilishi mumkin. Qoshimcha elektr asbob-uskunalar $\diamond$ 8-89ni ko'ring. Yordam uchun o'z dilerengizga murojaat qiling.

Avtomobil ko'rikdan o'tolmasligi mumkin, agar:
• Ishlayotgan dvigatelda signalizator doimo yonib turibdi.

- Signalizator o't oldirish kaliti Service Mode (servis rejimi) holatga o'tkazilishida yonmaydi.
- Chiqindi gazlarning toksiklik darajasiga ta'sir etuvchi asosiy tizimlar to'liq diagnostikadan o'tkazilmagan. Ushbu holatda avtomobil ko'rikdan o'tishga tayyor bo'lmaydi. Uni ko'rikka tayyorchash uchun, undan bir necha kun davomida oddiy rejimda ekspluatatsiya qilish talab etilishi mumkin. Bunday holat, masalan, agar 12-voltli AKB yaqinda almashtirilgan yoki to'liq quvvatsizlashganda, hamda agar avtomobilga yaqin kunlarda xizmat ko'rsatilgan bo'lса, yuzaga kelishi mumkin.

Agar avtomobil texnik ko'rikdan o'tishga tayyor bo'lmasa yoki undan o'tish imkoniga ega bo'lmasa, o'z dilernigizga murojaat qiling.

Tormoz tizimining nazorat lampasi

Ushbu indikator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonishi kerak. Agar indikator yonmayotgan bo'lsa, tizimning ehtimolli nosozligi haqidagi ogohlantirishni o'z vaqtida olish uchun, uni ta'mirlash kerak.

Agar o't oldirish yoqilishida signalizator yonayotgan va o'chmayotgan bo'lsa, bu ishchi tormoz tizimida nosozlik mavjudligi haqida dalolat beradi. Kechiktirmasdan tormoz tizimini ko'rkdan o'tkazish uchun murojaat qiling.

Agar signalizator harakatlanish vaqtida yonayotgan bo'lsa, yo'l chetiga haydab o'tish va ravon to'xtash zarur bo'ladi.

Tormoz tizimi elektr kuchaytirgich bilan jihozlangan. Agar tormoz tizimining avariya holati signalizatori yonib turgan bo'lsa, avtomobilning harakatlanish tezligi majburiy tarzda cheklangan bo'lishi mumkin. Tormoz tepkisiga yoki uning yurishiga kuchni oshirish mumkin. Tormoz yo'l ortishi mumkin. Agar signalizator haligacha yonib turgan bo'lsa, avtomobilni texnik xizmat ko'ssatish stansiyasiga olib boring. Avtomobilni shatakkal olish ⇨ 9-70ni ko'ring.

▲ OGOLANTIRISH!

Tormoz tizimi, agar tormoz tizimi signalizatori yonib turgan bo'lsa, noto'g'ri ishlashi mumkin. Tormoz tizimining yonib turgan signalizatori bilan avtomobilni haydash avariyaga olib kelishi mumkin. Agar signalizator hattoki yo'ldan tashqariga chiqishda va ehtiyyotkorona to'xtashdan keyin yonib turgan bo'lsa, avtomobilni texnik xizmat ko'ssatish o'tkazilishi uchun olib borish zarur bo'ladi.

Elektr yuritmali to'xtab turish tormozi signalizatori

To'xtab turish tormozi tortib qo'yilgan vaqtida ushbu indikator yonadi. Agar lampa to'xtab turish tormozi o'chirilgandan keyin miltillashda davom etayotgan bo'lsa, yoki avtomobilning harakatlanishi vaqtida, bu elektr mexanik to'xtab turish tormozi nosozligi haqida dalolat beradi. Bunda, haydovchingning axborot markazi displayida, shuningdek, xabar chiqarilishi mumkin.

Agar signalizator yonmayotgan yoki miltillashda davom etayotgan bo'lsa, dilerga murojaat qiling.

Elektr yuritmali xizmat to'xtab turish tormozi indikatori

Ushbu indikator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonishi mumkin. Agar indikator yonmayotgan bo'lsa, tizimning ehtimolli nosozligi haqida ogohlantirishni o'z vaqtida olish uchun, uni ta'mirlash zarur.

Agar ushbu lampa harakatlanish vaqtida yonishda davom etsa yoki yonayotgan bo'lsa, bu elektr mexanik to'xtab turish tormozining nosozligi haqida dalolat beradi. Iloji boricha tezroq texnik xizmat ko'ssatish stansiyasiga murojaat qiling. To'xtab turish tormozidan tashqari, elektr mexanik to'xtab turish tormozini qo'llovchi boshqa xavfsizlik funksiyalari ishini yomonlashtirishi mumkin. Bunda haydovchingning axborot markazi displayida xabar chiqariladi. Elektr yuritmali to'xtab turish tormozi ⇨ 8-31ni ko'ring.

Antibloklash tormoz tizimi (ABS) signalizatori

Ushbu signalizator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonishi kerak. Agar signalizator yonmayotgan bo'lsa, u nosozliklar haqida signalarni uzatishga tayyor bo'lishi uchun, uni ta'mirlang.

Agar ABS nosozlik signalizatori harakatlanish vaqtida o'chmayotgan yoki qayta yonayotgan bo'lsa, avtomobil xizmat ko'satisiga muhtoj bo'ladi. Doimo yonib turgan signalizatorda, shuningdek, tovushli signal uzatilishi mumkin.

Agar faqat ABS nosozlik indikatori yonib turgan bo'lsa, avtomobil oddiy tormoz tizimi bilan jihozlangan, bunda ABS faoliyat yuritadi.

Agar ABS nosozlik indikatori ham, Tormoz tizimi nosozligi signalizatori ham yonib turgan bo'lsa, ABS tizimi ishlayotgani yo'q, bunda ishchi tormoz tizimining nosozligi mavjud. Xizmat ko'satishni o'tkazish uchun texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling.

Tormoz tizimining nazorat lampasi ⇨ 4-26ni ko'ring.

To'liq yuritmaning nurli indikatori

Avtomatik rejim ko'rsatilgan, boshqa rejimlar shunga o'xshash

Agar to'rtta g'ildirakka yuritmaning nurli indikatori jamlanmada bor bo'lsa, u holda u avtomobilning faol rejimini anglatadi. Rejimlarning belgilanishi: 2WD, 4t, AUTO; 4iva N.

Rejimlarni o'zgartirish vaqtida indikator miltillab turadi. O'zgartirish yakunlanishi bo'yicha indikator ravnor yorishib turadi.

Indikator rangining sariq rangga almashtirilishi to'rtta g'ildirakda yuritmaning nosozligiga ko'rsatishi mumkin. Texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling. To'liq yuritma ⇨ 8-27ni ko'ring.

Nishablik ostiga harakatlanish nazorati indikatori

Agar nishablik ostiga harakatlanish nazorati indikatori jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, tizim ishlashga tayyor bo'lgan vaqtida uning indikatori doimo yonib turadi. Agar signalizator miltillayotgan bo'lsa, tizim faol. Nishablik ostiga harakatlanish nazorati indikatori (HDC) ⇨ 8-36ni ko'ring.

Yo'l belgilanishlariga nisbatan avtomobil holati nazorati tizimining (LKA) nurli indikatori

Agar faol qo'shimcha rulda boshqarish bilan egallab turilgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi (LKA) (muvofig jamlanmada) yoqilgan, ammo ishlashga tayyor bo'lmasa, oq rangdagi indikator yonishni boshlaydi.

Agar faol qo'shimcha rul boshqaruvi bilan egallab turilgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi yoqilgan va ishlashga tayyor bo'lsa, indikator yashil rangda yonadi. Belgilanish chizig'iga avtomobilning yaqinlashib kelishi holatida tizim avtomobilni avvalgi yo'nalishga qaytarib, rul chambaragiga ravon ta'sir ko'rsatadi. Avtomobilni boshqarish tizimiga faol aralashish vaqtida uning indikatori sariq rangli nurda yoritiladi.

Indikator yo'l chizig'inи bexosdan bosish va egallab turilgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirib, sariq rangdagi shu'la bilan miltillaydi. Agar tizim yo'l belgilanishini bosib o'tish qasddan amalga oshirilgan degen qarorni qabul qilsa, indikator yonmasligi mumkin.

Burilish ko'rsatkichi yoqilishida egallab turilgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi indikatori yonmaydi.

Tizim, agar avtomobil surilib ketayotgan xuddi o'sha yo'nalishda burilish ko'rsatkichlari yoqilgan bo'lsa, yoki agar tizim tezlashishni, tormozlanishni yoki faol manevrashni aniqlasa, qo'shimcha rul boshqaruvini amalga oshirmaydi yoki chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirmaydi.

Yo'l chiziqlariga nisbatan avtomobilni holatini nazorat qilish tizimi (LKA) ⇨ 8-63ni ko'ring.

Avtomatik favqulodda tormozlanishni o'chirish indikatori (AEB)

Ushbu indikator avtomatik favqulodda tormozlanish yoki piyoda oldida tormozlanish tizimi o'chirilgan yoki nosoz bo'lgan vaqtida yoritiladi.

Aynan shu ko'rsatkich, AEB yoki FPB tizimining nosozligi yoki ob-havo sharoitlari tufayli ishlamay qolishi va shuningdek, oldi oynaning ifloslanishi haqida signal beradi.

Avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB) ⇨ 8-57ni ko'ring.

Piyoda oldida tormozlanish tizimi (FPB) ⇨ 8-58ni ko'ring.

Oldinda ketayotgan avtomobil haqida signalizator

Agar avtomobil ushbu tizim bilan jihozlangan bo'lsa, uning indikatori oldinda boshqa transport vositasini aniqlashda yashil rangda yonadi va xavf-xatar yaqinlashishi holatida rangini o'zgartiradi.

Frontal to'qnashuv haqida ogohlantirish tizimi (FCA) ⇨ 8-54ni ko'ring.

Oldinda ketayotgan yo'lovchi haqidagi signalizator

Agar avtomobil ushbu tizim bilan jihozlangan bo'lsa, yo'nalish bo'yicha piyodaning aniqlanishida sariq signalizator yonadi.

Piyoda oldida tormozlanish tizimi (FPB) ⇨ 8-58ni ko'ring.

Tortish kuchi nazorati tizimi signalizatori

Ushbu indikator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonadi. Agar u yonmayotgan bo'lsa, avtomobilni xizmat ko'satish o'tkazilishi uchun dilerga yetkazing.

Agar tizim me'yorda faoliyat yuritayotgan bo'lsa, u holda signalizator o'chadi.

Tortish kuchini nazorat tizimini o'chirish indikatori tizim o'chiqligi holatida yonadi. Agar StabiliTrak tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) o'chirilgan bo'lsa, tortish kuchini nazorat tizimi (TCS), shuningdek, o'chirilgan bo'ladi. Tortish kuchini nazorat tizimi va dinamik stabillashtirish tizimini o'chirish va yoqish haqida batafsil

"Tortish kuchini nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34" bo'limda ko'ring.

Agar tortish kuchi nazorati tizimi (TCS) o'chirilgan bo'lsa, g'ildiraklarning shataklanishi faqat u transmissiyaning shikastlanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan holatdagina cheklanadi. Haydashning muvofiq stilini tanlash zarur.

O'chirilgan StabiliTrak tizimi indikatori

Ushbu indikator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonadi. Agar ushbu lampa yonmayotgan bo'lsa, avtomobilni xizmat ko'satish o'tkazilishi uchun o'z dilerengizga yetkazing. Agar tizim me'yorda faoliyat yuritayotgan bo'lsa, u holda signalizator o'chadi.

Ushbu indikator StabiliTrak tizimi/elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC)ni o'chirishda yonadi. Agar StabiliTrak tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) o'chirilgan bo'lsa, tortish kuchini nazorat tizimi (TCS), shuningdek, o'chiriladi.

Dinamik stabillashtirish tizimini o'chirilishi va yoqilishi haqida batafsil "Tortish kuchini nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi" ⇨ 8-34" bo'limda ko'ring.

Agar elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) va tortish kuchi nazorati tizimi (TCS) o'chirilgan bo'lsa, ular avtomobil boshqaruviiga aralashmaydi. Haydashning muvofiq stilini tanlash zarur bo'ladi.

Tortish kuchi nazorati tizimi (TCS)/StabiliTrak nazorat lampasi

Ushbu indikator o't oldirish yoqilishida qisqa vaqtga yonadi.

Agar ushbu lampa yonmayotgan bo'lsa, avtomobilni texnik xizmat ko'satish stansiyasiga yetkazing. Agar tizim me'yorda faoliyat yuritayotgan bo'lsa, signalizator o'chadi.

Agar indikator miltillamasdan, balki doimo yonib turgan bo'lsa, bu tortish kuchini nazorat tizimi (TCS) va, ehtimol, StabiliTrak tizimi/elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) to'laqoni ishlamayotganligiga va haydovchiga avtomobilni boshqarishda yordam bermayotganligiga ko'satadi.

Haydashning muvofiq stilini tanlash zarur. Agar ushbu holat saqlanib qolayotgan bo'lsa, birinchi imkoniyat paydo bo'lganida texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling.

Haydovchining axborot markazi (DIC) displayida xabar aks ettilishi mumkin.

Indikatorning miltillab turishi tortish kuchini nazorat tizimining (TCS) va (yoki) StabiliTrak tizimi/elektron dinamik stabillashtirish tizimining (ESC) faol aralashuviga ko'satadi.

"Tortish kuchini nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi" $\diamond$ 8-34ni ko'ring.

Bundan tashqari indikator ABS tizimi ishlashi vaqtida miltillab turishi mumkin.

Antibloklovchi tormoz tizimi (ABS) $\diamond$ 8-31ni ko'ring.

**Tirkamani stabillashtirish funksiyasi
indikatori (kengaytirilgan jamlanmada
uskunalar qalqonchasi)**

Ushbu indikator, tirkamani stabillashtirish funksiyasi amalga kiritilgan vaqtida, miltillab turadi. Tirkamani tebrantirishdan himoyalash tizimi (TSC) $\diamond$ 8-86ni ko'ring.

**Dvigatelning sovituvchi suyuqligining
harorati signalizatori**

Ushbu signalizatorning lampasi avtomobil ishga tushirilishida qisqa muddatga yonadi.

Agar u yonmayotgan bo'lса, avtomobilga xizmat ko'rslashtirish o'tkazilishi uchun uni dilerga yetkazing. Agar tizim me'yorda faoliyat yuritayotgan bo'lса, signalizator o'chadi.

DIQQAT!

Dvigatelning sovituvchi suyuqligi harorati signalizatori avtomobilning haddan tashqari qizib ketg'anligiga ko'satadi. Signalizator yoqiqligida avtomobilni boshqarishni davom ettirish dvigatelning shikastlanishiga olib kelishi mumkin, u avtomobilga kafolat bilan qoplanmaydi. Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi $\diamond$ 9-13ni ko'ring.

Dvigatelni sovituvchi suyuqligi harorati signalizatori dvigatel haddan tashqari qizib ketishida yonadi.

Agar bu sodir bo'layotgan bo'lса, darhol avtomobilni to'xtating va dvigatelni o'chiring. Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi $\diamond$ 9-13ni ko'ring.

Harakatlanish rejimlari indikatori

Ushbu indikator odatiy yurish rejimi (Normal) tanlanganda yoqliladi.

Ushbu indikator Sport (Sport) rejimi tanlanishida yonadi.

Ushbu indikator qor qoplagan rejim (Snow) tanlanishida yoqliladi.

To'rt nuqtali pnevmatik osma indikatori

Ushbu indikator yo'l sizlikda yurish rejimi (Terrain) tanlanishida yoqiladi.

Ushbu indikator o'tirishni va chiqishni yengillashtirish uchun pnevmatik osma pastga tushgan vaqtida yoqiladi. Yorug'li ko'satkichning harakati, dasturlashtirilgan avtomobil balandligi sozlamalari soniga bog'liq.

Ushbu indikator yo'l sizlikda yurish rejimi (Off-Road) tanlanishida yoqiladi.

Ushbu indikator pnevmatik osmani maksimal yo'l oralig'iga ko'tarilishida yoqiladi.

Ushbu ko'satkich, avtomobilning yurish paytida balandligi oshganda yonadi.

Ushbu indikator shataklash-transportda tashish yurish rejimi (Tow/Haul) tanlanishida yoqiladi.

Ushbu indikator pnevmatik osmani yuqori yo'l oralig'iga ko'tarilishida yoqiladi. Yorug'li ko'satkichning harakati, dasturlashtirilgan avtomobil balandligi sozlamalari soniga bog'liq.

Ushbu ko'satkich, avtomobilning yurish paytida balandligi tushganda yonadi.

Ushbu ko'satkich, pnevmatik ko'targichni xizmat ko'satish yoki tekislash xolatiga o'tkazishda yonadi.
To'rt nuqtali pnevmatik osmaga ⇨ 8-41 qarang.

Shinalardagi bosim signalizatori

Shinalarda havo bosimini nazorat qilish tizimi (TPMS) bilan jihozlangan avtomobilarda, ushbu indikator dvigatelni ishga tushirishda qisqa vaqtga yonadi. U shinalardagi bosim va TPMS haqida ma'lumotni taqdim etadi.

Agar signalizator doimo yonib turgan bo'lsa

Bu bir yoki bir nechta shinalarda bosim me'yordan juda pastligini anglatadi. Haydovchining axborot markazi (DIC) displayida, shuningdek, shinalardagi bosim haqidagi xabar paydo bo'lishi mumkin. Iloji boricha tezroq to'xtang va shinada va yuklama haqidagi ma'lumoti yorliqda ko'rsatilgan qiymatgacha shinalardagi bosimni yetkazing. Shinalarda havo bosimi ⇨ 9-37ni ko'ring.

Agar signalizator avval miltillab turgan, keyin esa doimo yonib turgan bo'lsa

Agar signalizator taxminan bir minut miltillayotgan, keyin esa doimo yonib turgan bo'lsa, ehtimol, TPMSda muammo yuzaga kelgan.

Agar uni bartaraf qilish imkonи bo'lmayotgan bo'lsa, signalizator o't oldirishning har bir sikkida yoqiladi. Shinalarda havo bosimini nazorat tizimining faoliyat yubiritishi ⇨ 9-40ni ko'ring.

Motor moyi bosimi signalizatori

DIQQAT!

Motor moyining past bosimda avtomobilning harakatlanishi, dvigatelga zarar etkazishi mumkin, shu bilan birga, ta'mirlash, avtomobilning kafolati bilan qoplanmaydi. Agar harakat paytida motor moyining bosim ko'rsatkichi yonayotgan bo'lsa:

1. Xavfsiz joyda to'xtang va dvigateli o'chiring.
2. Moy darajasini tekshiring. Motor moyi ⇨ 9-5 ni qarang.
3. Agar moy darjasasi m'eyor ish darajasidan past bo'lsa, moy quying.
4. Dvigateli qaytadan ishga tushiring. Agar motor moyining bosim ko'rsatkichi 10 soniyadan ortiq yonishda davom etsa, avtomobilni o'chiring. Dvigateli qaytadan ishga tushirmang. Xizmat ko'rsatish uchun, texnik xizmat ko'rsatish stantsiyasiga murojaat qiling.

Ushbu indikator dvigatel ishga tushirilganida qisqa vaqtga yonadi. Agar u yonmayotgan bo'lsa, u holda avtomobilni xizmat ko'rsatish o'tkazilishi uchun dilerga yetkazing.

Eagar signalizator yonayotgan va yonishda davom etayotgan bo'lsa, bu moy tegishli tarzda dvigatel orqali oqib o'tmayotganligini anglatadi. Avtomobilda yetarlicha miqdorda moy bo'lmasligi va tizimda boshqa muammolar mavjud bo'lishi mumkin. O'z dilerlingizga murojaat qiling.

Yonilg'ini past sathi signalizatori

Yonilg'ining past sathi indikatori yonilg'i sathini ko'rsatkichi bilan yonma-yon joylashgan. U o'toldirish yoqilganida qisqa vaqtga yonadi va so'ngra o'chadi.

Shunday tarzda uning sozligi tekshiriladi. Display sohasidagi ushbu indikator konfiguratsiyasi o'zgartiriluvchi uskunalar qalqonchasiga ega bo'lgan avtomobilarda o't oldirish yoqilishida yonmasligi mumkin.

U, shuningdek, yonilg'i sathi ko'rsatkichi bo'sh bakga yaqinlashayotgan vaqtida yonadi. Yonilg'i bilan to'ldirishdan keyin signalizator o'chadi. Agar o'chmagan bo'lsa, u holda texnik xizmat ko'rsatish stantsiyasiga murojaat qilish zarur.

Qo'riqlash signalizatsiyasi indikatori

Olib qochishga qarshi signalizatsiyaning nazorat lampasi dvigatel ishga tushirilishida qisqa vaqtga yonadi. Agar tizim me'yorda faoliyat yuritayotgan bo'lsa, signalizator o'chadi.

Agar signalizator yonishda davom etsa va dvigatel ishga tushirilmayotgan bo'lsa, u holda olib qochishdan himoyalash tizimi nosoz bo'lishi mumkin.

Immobilayzer ishlashi $\diamond$ 1-22ni ko'ring.

Uzoqni yoritish chirog'ini yoqilganligi signalizatori

Ushbu signalizator uzoqni yoritish faralari yoqilishida yonadi.

Yaqin/uzoq chiroqlarni o'zgartirgichi $\diamond$ 5-3ni ko'ring.

IntelliBeam tizimi indikatori

Agar avtomobil IntelliBeam bosh chiroqlar tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, uning yoqilishida ushbu indikator yonadi. Tashqi yoritish uskunalarini boshqarish organlari $\diamond$ 5-2ni ko'ring.

Orqa tumanga qarshi chiroqlar signalizatori

Indikator orqa tumanga qarshi chiroqlar yoqiligidagi yonadi.

Tumanga qarshi faralar o'chirilishida signalizator o'chadi. Orqa tumanga qarshi chiroqlar $\diamond$ 5-6ni ko'ring.

Yoritish uskunalarini yoqiligi haqida eslatma

Ushbu indikator tashqi yoritish uskunalarini yoqiligidagi yonadi, faqat kunduzgi yurish chiroqlari qol'lanilgan vaqtida qol'llash holatlari bundan mustasno Tashqi yoritish uskunalarini boshqarish organlari $\diamond$ 5-2ni ko'ring.

Kruiz-nazorat signalizatori

Kruiz-nazorat bilan jihozlangan avtomobillarda kuriz-nazorat sozlangan va ishlashga tayyor bo'lganida oq rangda yonadi, va kruiz-nazorat sozlangan va faol bo'lganida yashil rangda yonadi. Signalizator kruiz-nazorat tizimi o'chirilishida o'chadi. Kruiz-nazorat $\diamond$ 8-44ni ko'ring.

AXBOROT DISPLEYLARI

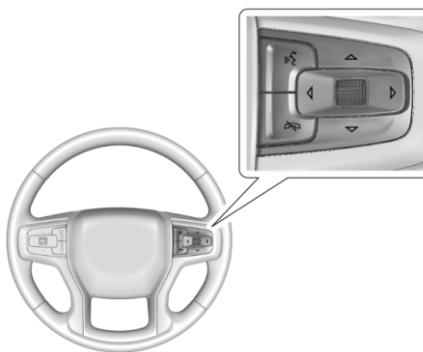
"Eshik yopilmagan" signalizatori

Ushbu signalizator eshik ochilgan yoki zich qilib yopilmagan vaqtida yonadi. Barcha eshiklar yaxshilab yopilganligini harakatni boshlagunga qadar tekshiring.

Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma)

Haydovchining axborot markazi xabarlarini axborot ilovasida uskunalar qalqonchasining markazida joylashgan displeyda aks ettiriladi. Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-11ni ko'ring. Ushbu displeyda avtomobilning turli xil tizimlarini holatlari aks ettiriladi.

◁ yoki ▷: Uskunalar qalqonchasining displeyining chap interfaol sohasidan o'ng sohaga yoki aksincha kirish uchun bosing. U yoki bu bandni tanlash uchun, g'ildirakchaga bosing.

△ yoki ▽ : Ro'yxatni tepaga yoki pastga aylantirish uchun g'ildirakchadan foydalaning. Menyuni ochish yoki menyuning pozitsiyasini tanlash uchun g'ildirakchani bosing. Ba'zi darchalarda klavishani ushlab turilishi parametr qiymatini bekor qilishga imkon beradi.

Axborot darchalarining parametrlari

Haydovchining axborot markazi displeyida alohida axborot darchasini aks ettirilishini "Parametrlar" menyusida yoqish mumkin.

1. "Parametrlar" ilovasining bandlari ro'yxati bo'yicha o'tish uchun ◁ va ▷ tugmalarini qo'llang.
2. △ va ▽ tugmalar bilan kerakli axborot darchasini tanlab, g'ildirakchaga bosing.
3. Erishimli axborot darchalari ro'yxatini aylantirish uchun △ va ▽ tugmalarini qo'llang.
4. Ajratilgan bandni tanlash yoki tanlovnini bekor qilish uchun, g'ildirakchaga bosing. Axborot darchalarini, shuningdek, DICdagi Info Page Options (Axborot darchalarining parametrlari) darchasida yoqish yoki o'chirish mumkin.

Axborot darchalari

Quyida axborot darchalarining to'liq ro'yxati keltiriladi, ular haydovchining axborot markazi (DIC) displeyida aks ettirilishi mumkin. Ulardan ba'zilari avtomobilarning alohida modifikatsiyalarida erishimli bo'lmasligi mumkin. Ba'zi sahifalar dastlabki bo'yicha aks

ettirilmasligi mumkin, biroq siz ularni "Sozlamalar" bo'limida yoqishingiz mumkin. "Axborot darchalarining parametrlari" paragrafini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Tezlik: Avtomobilning harakatlanish tezligi bir soatda kilometrlarda (km/soat) yoki bir soatda milda (mil/soat) aks ettiriladi. Ushbu darchada, shuningdek, bosib o'tilgan masofa hisoblagichi ko'rsatkichlari aks ettiriladi.

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lса, g'ildirakchaga bosish bilan menuy ochiladi, unda tezlikni cheklash belgilarini ko'rinishini tanlash mumkin.

Displaydagи tezlikni cheklash belgilari, agar navigatsiya tizimi kartasining eskirgan versiyasi o'rnatalgan bo'lса, haqiqiy cheklovlardan farq qilishi mumkin.

1 va 2 bosib o'tilgan masofa hisoblagichlari, yonilg'ining o'tracha sarfi: Joriy bosib o'tilgan masofa hisoblagichini ko'rsatkichlarini oxirgi bekor qilish paytidan bosib o'tilgan masofa kilometrlarda (km) yoki milda (mil) aks ettiriladi. Yonilg'inini o'tracha sarfining taxminiy ko'rsatkichi bir litrga kilometrlarda (km/l) chiqariladi. Ushbu ko'rsatkich oxirgi bekor qilish paytidan boshlangan ma'lumotlarga asosan hisoblanadi. Taxminiy ko'rsatkich qat'iy hozirgi paytga yonilg'inining o'tracha sarfi aks ettiriladi, yo'l sharoitlari o'zgartirilishi bilan u o'zgaradi.

Joriy bosib o'tilgan yo'l va yonilg'ini o'tracha sarfi hisoblagichining ko'rsatishlarini bekor qilish uchun, ular aks ettirib turilgan vaqtida g'ildirakchani bosing va ushlab turing.

Yonilg'i zaxirasи: Ushbu darchada keyingi yonilg'i to'ldirishgacha safar qilishning taxminiy zaxirasini aks ettiriladi. Yonilg'sining past sathida displayda «LOW» (past) yozuvni aks ettiriladi. Mavjud bo'lgan yonilg'iда safar qilish mumkin bo'lgan taxminiy masofani oxirgi davrdagi yonilg'ini o'tracha sarfi va yonilg'i bakida qolgan yonilg'i hajmi bo'yicha hisoblanadi.

Taymer : Taymerni ishga tushirish uchun, display faol bo'lgan vaqtida g'ildirakchani bosing.

Display taymerning oxirgi bekor qilinishi paytidan o'tgan vaqtini ko'rsatadi. Taymerni to'xtatish uchun, display faol va taymer ishlab turgan vaqtida, g'ildirakchani qisqa vaqtga bosing. Taymerni bekor qilish uchun, display faol bo'lib turgan vaqtida, g'ildirakchani bosing.

Moy resursi: Moy resursi qoldiqlarining hisoblanuvchi ko'rsatkichlari chiqariladi. Agarda displayda OIL LIFE 99% xabari aks ettirilayotgan bo'lса, motor moyinining resursi 99%ni tashkil etayotganini anglatadi.

Moyning xizmat muddati oxiriga yetayotgan vaqtida, displayda "Change Engine Oil Soon" ("Yaqinda motor moyini almashtirish talab ettildi") xabari paydo bo'ladi. Iloji boricha tezroq moyni almashtirish kerak. Motor moyi $\diamond$ 9-5ni ko'ring. Motor moyini xizmat muddatini

monitoring tizimidan tashqari, xizmat ko'rsatish bo'yicha qo'shimcha ishlarni o'tkazish tavsya etiladi. Texnik xizmat ko'rsatish jadvali $\diamond$ 10-3ni ko'ring.

Moyni har almashtirishdan keyin displaydagi qiymatni bekor qilinishini bajarish zarurdir. Bekor qilish avtomatik tarzda amalga oshmaydi. Moy haqiqatda almashtirilgan paytdan tashqari vaqtida displayda moy resursi qiymatini bekor qilib yuborilmasligi ustidan kuzatib boring. Ma'lumotlarni aniq tiklanishi moyning keyingi almashtirilguniga qadar imkonisiz bo'ladi. Bekor qilish tartibini Dvigatelni nazorat qilish tizimi Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi $\diamond$ 9-7bo'limda ko'ring.

Shinalardagi bosim: Ushbu darchada barcha to'rtala g'ildiraklardagi taxminiy havo bosimini aks ettiradi. Shinalarda havo bosimi displayda kilopaskallarda (kPa) yoki kvadrat dyuymga funtlarda (funt/kv.dyuym) aks ettiriladi. Agar biron bir g'ildirakning shinasidagi bosim ruxsat etilgandan pastroq bo'lса, u sariq rangda aks ettirib turiladi. Shinalarda havo bosimi nazorati $\diamond$ 9-39 tizimi va Shinalarda havo bosimini nazorati tizimining faoliyat yuritishi $\diamond$ 9-40 ni ko'ring.

Havo filtri resursi: Dvigatelning havo filtrining qoldiq xizmat muddati va tizim holatining hisoblanuvchi ko'rsatkichlari aks ettiriladi. Agar dvigatelni havo filtrining qolgan resursi 95 %ga teng bo'lса, bu filtr resursining 95 %i

tamomlanmaganligini anglatadi. Dvigatelning havo filtrining qolgan resursiga va tizim holatiga bog'liq holda turlicha xabarlar aks ettiriladi. REPLACE SOON (YAQIN VA QATDA ALMASHTIRING) xabari paydo bo'lishida dvigatelning havo filtrini bиринчи imkoniyat tug'ilganida almashtirish kerak.

Dvigatelni havo filtri almashtirishidan keyin uning resursi hisoblagichini bekor qilish zarur. Bekor qilish tartibini Dvigatelni havo filtri resursi hisoblagichi $\diamond$ 9-8 bo'linda ko'ring.

Tormoz kolodkalarining resursi: Oldindagi va orqadagi tormoz kolodkalarining qoldiq xizmat muddatlarining hisoblanuvchi ko'satkichlari aks ettiriladi. Tormoz kolodkalarining yedirilish darajasiga va tizimning holatiga bog'liq holda muvofiq xabarnomalar chiqariladi.

Tormoz kolodkalarini almashtirishdan keyin ularning resurslari ko'satkichlarini bekor qilish zarur. Tormoz kolodkalarining xizmat muddati nazorati tizimi $\diamond$ 9-16ni ko'ring.

Yonilg'inii tejash rejimi: Ko'satilgan oraliqda yonilg'inii o'ttacha sarfini, yonilg'ini minimal sarfini va yonilg'ini tezkor sarfi diagrammasini aks ettiriladi. Tanlangan oraliq masofani o'zgartirish uchun, g'ildirakchaga bosing. Yonilg'ining minimal va o'ttacha sarfi ko'satkichlari bekor qilish uchun, muvofiq ko'satkichlar aks ettirilishi vaqtida g'ildirakchani bosing va ushlab turing Ko'satkichlarni, shuningdek, menyuda bekor qilish (Reset) buyrug'ini tanlash bilan bekor qilish mumkin.

Soatlarda dvigatelning ishlash ko'lami hisoblagichi: Soatlarda dvigatelning umumiy ishlash ko'lami aks ettiriladi. Bu yerda bo'sh aylanishlarda dvigatelning ishlash davomiyligi ko'satkichlari chiqariladi.

AUQ moyining harorati: Selsiy ($^{\circ}\text{C}$) shkalasi yoki Farengeyt ($^{\circ}\text{F}$) shkalasi bo'yicha graduslarda avtomatik uzatmalar qutisi uchun suyuqlikning haroratini ko'satadi.

Tirkama tormozi: Tirkama tormozlarini ishlashini boshqarish or'natilgan tizimiga (ITBC) ega bo'lgan avtomobilarda tirkama tormozlari haqidagi ma'lumotlar haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekraniga chiqariladi.

TRAILER GAIN displayida tirkama tormozlarini kuchaytilishi parametri aks ettiriladi.

Ushbu parametr 0,0dan 10,0gacha diapazonda, ulangan tirkama bilan qanday bo'lsa, uzbiz qo'yilgan tirkama bilan ham xuddi shunday sozlanadi.

OUTPUT displayida ulangan tirkamaning elektr mechanik tormozlarining chiquvchi quvvati parametri aks ettiriladi. Ushbu parametning qiymatini chiqarish uchun shkalali indikator ko'zdautilgan. Agartirkama ulanmagan bo'lsa, OUTPUT displayida nuqtali chiziq yorishib turishi mumkin.

Yo'lsizlik rejimi: muvofiq jamlanmada avtomobilning bo'ylama va ko'ndalang qiyaligi, yo'lga nisbatan g'ildiraklarning qiyalik burchagi va to'liq yuritma tizimining holati haqidagi ma'lumotlar aks ettiriladi.

Oldinda ketayotgan avtomobilgacha oraliq masofa: Agar ko'zda tutilgan bo'lsa, ushbu darchada oldinda ketayotgan avtomobilgacha vaqtinchalik oraliq masofasi ko'satiladi.

Haydovchiga yordam: muvofiq jamlanmada faol qo'shimcha boshqarish bilan egallab turilgan chiziqdan chiqish haqidagi ogohlantirish tizimi (LKA) va frontal to'qnashuv haqida ogohlantirish tizimi (FCA) uchun ma'lumotlar ko'satiladi.

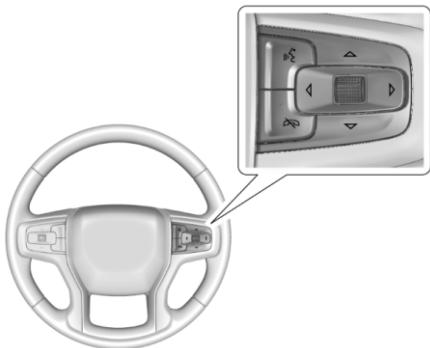
Axborot darchalarining parametrlari : haydovchining axborot markazida aks ettiriluvchi axborot darchalarini tanlash uchun ro'yxatni aylantiring.

Tanlovi tanlash yoki bekor qilish uchun, g'ildirakchani bosing.

Bo'sh darcha: Hech qanday ma'lumotlar aks ettirilmaydi.

Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma)

Haydovchining axborot markazi xabarlarini axborot ilovasida uskunalar qalqonchasining markazida joylashgan displayda aks ettiriladi. Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-11ni ko'ring. Ushbu displayda avtomobilning turli xil tizimlarini holatlarini aks ettiriladi. Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lisa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovani ko'ring.

$\triangle$ yoki $\triangleright$: Uskunalar qalqonchasining displayining chap interfaol sohasidan o'ng sohaga yoki aksincha kirish uchun bosing. U yoki bu bandni tanlash uchun, g'ildirakchaga bosing.

$\triangle$ yoki ∇ : Ro'yxatni tepaga yoki pastga aylantirish uchun g'ildirakchadan foydalaning. Menyuni ochish yoki menyuning pozitsiyasini tanlash uchun g'ildirakchani bosing. Ba'zi darchalarda klavishani ushlab turilishi parametr qiyimatini bekor qilishga imkon beradi.

Axborot darchalarining parametrlari

Haydovchining axborot markazi disleyida alohida axborot darchasini aks ettirilishini "Parametrlar" menyusida yoqish mumkin.

1. "Parametrlar" ilovasining bandlari ro'yxati bo'yicha o'tish uchun $\triangle$ va $\triangleright$ tugmalarini qo'llang.
2. $\triangle$ va ∇ tugmalar bilan kerakli axborot darchasini tanlab, g'ildirakchaga bosing.
3. Erishimli axborot darchalari ro'yxatini aylantirish uchun $\triangle$ va ∇ tugmalarini qo'llang.
4. Ajratilgan bandni tanlash yoki tanlovni bekor qilish uchun, g'ildirakchaga bosing. Axborot darchalarini, shuningdek, DICdagi Info Page Options (Axborot darchalarining parametrlari) darchasida yoqish yoki o'chirish mumkin.

Axborot darchalari

Quyida axborot darchalarining to'liq ro'yxati keltiriladi, ular haydovchining axborot markazi (DIC) displayida aks ettirilishi mumkin. Ulardan ba'zilari avtomobilarning alohida modifikatsiyalarida erishimli bo'imasligi mumkin. Ba'zi sahifalar dastlabki bo'yicha aks ettirilmasligi mumkin, biroq siz ularni "Sozlamalar" bo'limida yoqishingiz mumkin. "Axborot darchalarining parametrlari" paragrafini ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Tezlik : Avtomobilning harakatlanish tezligi bir soatda kilometrlarda (km/soat) yoki bir soatda milda (mil/soat) aks ettiriladi.

Safar qilish haqida ma'lumotlar: Bu yerda bosib o'tilgan masofa kilometrda (km) yoki milda aks ettiriladi.

Uzdu shu yerda yonilg'ining o'rtaча sarfi ko'rsatkichi chiqariladi. Yonilg'ini o'rtaча sarfining taxminiy ko'rsatkichi 100 kilometrغا litrlarda ($l/100 \text{ km}$), litrga kilometrda (km/l) yoki gallonga milda aks ettiriladi. Ushbu taxminiy ko'rsatkich qat'iy hozirgi paytg'a yonilg'ining o'rtaча sarfi aks ettiriladi, yo'l sharoitlari o'zgartirilishi bilan u o'zgaradi. Joriy safar qilishning davomiyligi taymerda aks ettiriladi.

Avtomobilni har bir yangi ishga tushirilishida safar qilish haqidagi barcha ma'lumotlar (Drive Summary) bekor qilinadi.

1 va 2 bosib o'tilgan masofa hisoblagichlari, yonilg'ining o'ttacha sarfi va o'ttacha tezlik:

Joriy bosib o'tilgan masofa hisoblagichining ko'satkichlarini oxirgi bekor qilish paytidan kilometrlarda (km) yoki milda (mil) haydar o'tilgan masofa aks ettiliradi. Yonilg'ining o'ttacha sarflanishining taxminiy ko'satkichi 100 kilometra litrlarda ($l/100 \text{ km}$), litrga kilometrda (km/l) gallonga milda chiqariladi. Ushbu ko'satkich oxirgi bekor qilish paytidan boshlangan ma'lumotlarga asosan hisoblanadi. Taxminiy ko'satkich qat'iy hozirgi paytg'a yonilg'ining o'ttacha sarfi aks ettiliradi, yo'l sharoitlari o'zgartirilishi bilan u'zgaradi. Avtomobilning harakatlanishining o'ttacha tezligi soatiga kilometrda (km/soat) yoki milda aks ettiliradi. Ushbu o'ttacha kattalik oxirgi bekor qilish paytidan qayd etilgan tezlik haqidagi ma'lumotlarga asosan hisoblanadi.

Taymer ko'satkichlarini bekor qilish uchun, display faol bo'lib turgan vaqtida, g'ildirakchani bosing.

Taymer: Taymerni ishga tushirish uchun, display faol bo'lgan vaqtida g'ildirakchani bosing.

Display taymerning oxirgi bekor qilinishi paytidan o'tgan vaqtini ko'ssatadi. Taymerni to'xtatish uchun, display faol va taymer ishlab turgan vaqtida, g'ildirakchani qisqa vaqtga bosing. Taymerni bekor qilish uchun, display faol bo'lib turgan vaqtida, g'ildirakchani bosing.

Shinalardagi bosim: Ushbu darchada barcha to'rtala g'ildiraklardagi taxmini havo bosimini aks ettilradi. Shinalarda havo bosimi displayda kilopaskallarda (kPa) yoki kvadrat dyuymga funtlarda (funt/kv.dyuym) aks ettiliradi. Agar biron bir g'ildirakning shinasidagi bosim ruxsat etilgandan pastroq bo'lsa, u sariq rangda aks ettirib turiladi. Shinalarda havo bosimi nazorati tizimi $\diamond 9-39$ va Shinalarda havo bosimini nazorati tizimining faoliyat yuritishi $\diamond 9-40$ ni ko'rning.

Yonilg'ini tejash rejimi: Ko'satilgan oraliqda yonilg'ini o'ttacha sarfini, yonilg'ini minimal sarfini va yonilg'ini tezkor sarfi diagrammasini aks ettiliradi. Menyudan yangilash buyrug'ini tanlab, ko'satkichlarni yangilashningiz mumkin.

Haydovchiga yordam: Muvofig' jamlanmada adaptiv kruiz-nazorat tizimi (ACC) ma'lumotlari, faol qo'shimcha rulda boshqarish bilan egallab turilgan chiziqdan chiqib ketish (LKA) haqida ogohlantirishlar, frontal to'qnashuv (FCA) haqida ogohlantirishlar, hamda oldindan ketayotgan avtomobilgacha masofa (FDI) aks ettiliradi.

Moy resursi: Moy resursi qoldiqlarining hisoblanuvchi ko'satkichlari chiqariladi. Agar displayda OIL LIFE 99% xabari aks ettirilayotgan bo'lsa, motor moyinining resursi 99%ni tashkil etayotganini anglatadi.

Moyning xizmat muddati oxiriga yetayotgan vaqtida, displayda "Change Engine Oil Soon"

("Yaqinda motor moyini almashtirish talab etiladi") xabari paydo bo'ladi. Iloji boricha tezroq moyni almashtiring. Motor moyi $\diamond 9-5$ ni ko'rning. Motor moyini xizmat muddatini monitoring tizimidan tashqari, xizmat ko'satish bo'yicha qo'shimcha ishlarni o'tkazilishi tavsiya etiladi. Texnik xizmat ko'satish jadvali $\diamond 10-3$ ni ko'rning.

Moyni har almashtirishdan keyin displaydagи qiymatni bekor qilinishini bajarish zarurdir. Bekor qilish avtomatik tárzda amalga oshmaydi. Moy haqiqatda almashtirilgan paytdan tashqari vaqtida displayda moy resursi qiymatini bekor qilib yuborilmasligi ustidan kuzatib boring. Ma'lumotlarni aniq tiklanishini moyning keyingi almashtirilgunga qadar imkon yo'q. Bekor qilish tartibini Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi $\diamond 9-7$ bo'linda ko'rning.

Tormoz kolodkalarining resursi: Oldindagi va orqadagi tormoz kolodkalarining qolgan xizmat muddatining hisoblanuvchi ko'satkichlari aks ettiliradi. Tormoz kolodkalarining yedirilish darajasiga va tizimning holatiga bog'liq holda muvofiq xabarnomalar chiqariladi.

Tormoz kolodkalarini almashtirishdan keyin ularning resurslari ko'satkichlarini bekor qilish zarur. Tormoz kolodkalarining xizmat muddati nazorati tizimi $\diamond 9-16$ ni ko'rning.

Havo filtrining resursi: Dvigatelni havo filtrining qolgan xizmat muddatining hisoblanuvchi ko'satkichlari va tizimning holati aks ettiliradi. Agar dvigatelni havo filtrining qolgan resursi 95

AVTOMOBILNING AXBOROT XABARLARI

%ga teng bo'lsa, bu filtr resursining 95 %ni tamomlanmaganligini anglatadi.

Dvigatelning havo filtrining qolgan resursiga va tizim holatiga bog'liq holda turlicha xabarlar aks ettiriladi. REPLACE SOON (YAQIN KUNLARDA ALMASHTIRING) xabari paydo bo'lganida dvigatelning havo filtrini birinchi imkoniyat tug'ilganida almashtirish kerak.

Dvigatelni havo filtri almashtirilishidan keyin uning resursi hisoblagichini bekor qilish zarur. Bekor qilish tartibini Dvigatelni havo filtri resursi hisoblagichi ⇨ 9-8 bo'limda ko'ring.

Tirkama tormozi: tirkama tormozlari ishlashini boshqarish o'rnatilgan tizimli (ITBC) avtomobilarda tirkamaning tormozlari haqidagi ma'lumotlar haydovchining axborot markazi (DIC) displayining ekraniga chiqariladi.

TRAILER GAIN displayida tirkama tormozlarini kuchaytirilishi parametri aks ettiriladi.

Ushbu parametr 0,0 dan 10,0 gacha diapazonda, ulangan tirkama bilan qanday bo'lsa, uzib qo'yilgan tirkama bilan ham xuddi shunday sozlanadi.

OUTPUT displayida ulangan tirkamaning elektr mexanik tormozlarining chiquvchi quvvati parametri aks ettiriladi. Ushbu parametrning qiyomatini chiqarish uchun shkalali indikator

ko'zda tutilgan. Agar tirkama ulanmagan bo'lsa, OUTPUT displayida nuqtali chiziq yorishib turishi mumkin.

Yo'sizlik rejimi: muvofiq jamlanmada avtomobilning bo'ylama va ko'ndalang qiyaligi, yo'nga nisbatan g'ildiraklarning qiyalik burchagi va to'liq yuritma tizimining holati haqidagi ma'lumotlar aks ettiriladi.

Agar shinalarning yo'l qoplamasi bilan tishlashishi kuchsiz bo'lsa, Off-Road (yo'sizlik rejimi) darchasida ta'sir etilgan g'ildirkalarни ko'rsatish bilan kuchsiz tishlanishning sariq indikatori yoqiladi.

Soatlarda dvigatelning ishslash ko'lami hisoblagichi: Soatlarda dvigatelning umumiyo ishslash ko'lami aks ettiriladi. Bu yerda bo'sh aylanishlarda dvigatelning ishslash davomiyligi ko'rsatkichlari chiqariladi.

UO'Q moyining harorati: Selsiy ($^{\circ}\text{C}$) shkalasi yoki Farengeyt ($^{\circ}\text{F}$) shkalasi bo'yicha graduslarda avtomatik uzatmalar qutisi uchun suyuqlikning haroratinini ko'rsatadi.

Axborot darchalarining parametrlari: haydovchining axborot markazida aks ettiriluvchi axborot darchalarini tanlash uchun ro'yxatni aylantiring.

Tanlojni tanlash yoki bekor qilish uchun, g'ildirakchani bosing.

Bo'sh darcha: Hech qanday ma'lumotlar aks ettirilmaydi.

DICda aks ettiriluvchi xabarlar avtomobilning holatiga yoki vaziyatni to'g'irlash uchun zarur bo'lgan biron bir harakatlarga ko'rsatadi. Bir nechta xabarlar galma-galdan aks ettirilishi mumkin.

Agar xabar haydovchi tomonidan biron bir harakatlarni darhol amalga oshirishni talab etmayotgan bo'lsa, uni ✓ ga bosib, tasdiqlash va ekrandan olib tashlash mumkin. Darhol harakat qilishni talab etuvchi xabarlar, toki ushbu harakatlar bajarilmaguniga qadar, o'chirib yuborilmaydi.

Barcha xabarlarga jiddiy munosabatda bo'lish kerak. Yodda tuting, xabarlarning o'chirib yuborilishi muammoni bartaraf qilmaydi.

"SERVICE" (xizmat ko'rsatish talab etilmoqda) xabari paydo bo'lishida texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qilish kerak.

Xabarlardagi yo'l-yo'riqlarga amal qiling. Yoritib ko'rsatiluvchi xabarlar quyidagi sohalardan biriga tegishli bo'lishi mumkin:

- Avtomobilgi xizmat ko'rsatish zarurati haqidagi xabarlar
- Suyuqliklarning satni
- Avtomobilni himoyalash
- Tormoz mehanizmlari
- Rul boshqaruvi
- Yurish ravonligini sozlash tizimi
- Haydovchiga yordam tizimlari
- Kruiz-nazorat
- Yoritilganlik va lampalarini almashtirish
- Oynani tozalash/yuvish tizimlari
- Eshiklar va oynalar

MASOFADAN BOSHQARISH UNIVERSAL PULTI

Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlash

Ushbu tugmalar, agar ular mavjud bo'lsa, shift konsolidida joylashgan.

Ushbu tizim turlicha qurilmalarni - avtomatik garaj darvozalarini, xavfsizlik tizimlari, uyni avtomatashtirish qurilmalarini boshqarish uchun mo'ljallangan uchtagacha masofadan boshqarish pultlarini o'nini bosishga qodir.

Bu yerda keltirilgan yo'l-qo'riqlar avtomatik garaj darvozalarini tavsiflaydi, biroq ular boshqa qurilmalarga nisbatan ham qo'llaniladi.

- Xavfsizlik kamarlari
- Xavfsizlik yostiqlari tizimlari
- Dvigatel va uzatmalar qutisi
- Shinalardagi bosim
- Akkumulator batareya
- To't burchakli pnevmatik osma

Dvigatel quvvatini sozlash tizimi xabarlari

REDUCED ACCELERATION DRIVE WITH CARE (EHTIYOTLIK BILAN, PASAYTIRILGAN TEZLASHISH)

Ushbu xabar rivojlantiriluvchi quvvatning pasayishi holatida aks ettiriladi. Dvigatel bilan rivojlantiriluvchi quvvatning pasayishi avtomobilning tezlik olish dinamikasini yomonlashtirilishiga olib kelishi mumkin. Agar ushbu xabarning paydo bo'lishi dvigatel quvvatining haqiqiy pasayishi bilan kuzatib borilmayotgan bo'lsa, siz yo'nalish bo'yicha harakatlanishni davom ettirishingiz mumkin. Ma'lum sharoitlarda quvvatning pasayishi avtomobilni haydashda keyingi safar yuzaga kelishi mumkin. Agar ushbu xabar aks ettirilayotgan bo'lsa, siz harakatlanishni davom ettirishingiz mumkin, biroq avtomobilning maksimal tezligi va tezlik olish dinamikasi paslatilgan bo'lib qolishi mumkin. Agar ushbu xabar g'oyib bo'lmayotgan yoki vaqt-i-vaqt bilan paydo bo'layotgan bo'lsa, iloji boricha tezroq texnik xizmat ko'ssatish stansiyasiga murojaat qilish zarur.

Ekspluatatsiyaning ba'zi sharoitlarida harakatlanishni boshlab imkonli bloklangan bo'ladi. O't oldirishni yoqing, ikki minut kuting va dvigateli qayta ishga tushirishga urinib ko'ring.

Avtomobil tezligi haqida xabarlar

SPEED LIMITED TO XXX KM/H (MPH) (TEZLIK XXX KM/SOATGACHA (MIL/SOATGACHA) CHEKLANGAN)

Ushbu xabar avtomobilni harakatlanish tezligi aks ettirilayotgan qiymat bilan cheklanganligiga ko'ssatadi. Tezlik chegaralanishi avtomobil transmissiyasini va uning boshqa tizimlarini, masalan moylash tizimi, sovitish tizimi, tormoz, osma, shinalar tizimini himoyalash uchun, hamda voyaga yetmagan haydovchi rejimida (barcha modifikatsiyalarda ham emas) chiqarilgan bo'lishi mumkin.

(Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovani ko'ring).

Universal masofadan boshqarish pultini to'siqlarni aniqlaganda avtomatik orqaga yurish funksiyasiga ega bo'lмаган гарәй дарвозалари билан биргаликда qo'llamang. Ushbu toifaga 1982 y. 1 aprelgacha chiqarilgan гарәй дарвозаларини ochishning barcha tizimlari kiradi.

Asl boshqarish pultini boshqa avtomobillar bilan qo'llash, hamda kelajakda dasturlash uchun uni saqlab qo'ying. Avtomobilni boshqa egaga topshirishdan avval dasturlangan ma'lumotlarni o'chirib yuboring. "Universal masofadan boshqarish pultining tugmalarini dasturlash ma'lumotlarini o'chirib yuborish"ni ushbu bo'limga quyida ko'ring.

Garaj darvozalarini ochish tizimini dasturlash uchun avtomobilning old qismi garaj darvozalarini ochish tizimining signal qabulqilgichiga yo'nalib turadigan shunday holatda o'rnatiting. Garaj darvozalari bilan yaqin oraliqda odamlar va begona buyumlar bo'lishi kerak emas.

Radiosignalllar tez va aniq uzatilishi uchun qo'l boshqaruv pultiga yangi batareyka o'rnatilganligini nazorat qiling.

Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlash

Universal masofadan boshqaruv pulti 433-434 MGs diapazonda ishlaydigan radioqurilmalar bilan mos keladi.

Dasturlash tamoyillari cheklangan vaqt davomida bajariladi, va agar ajratilgan vaqt o'tib bo'lgan bo'lsa, tamoyini qayta boshlash talab etiladi. Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlashni boshlashdan avval, ushbu yo'riqnomani to'liq o'chib chiqing. Dasturlashni yordamchi bilan bajarish qulaysroqdir.

1. Qo'l masofadan boshqarish pultini old tarafini universal masofadan boshqaruv pultini tugmasidan 3-8 sm (1-3 dyum) uzozlikda tutib turing va indikatorni nazorat qiling. Qo'l masofadan boshqaruv pultini siz garaj darvozalarini ochish tizimi signal qabulqilgichi ishlab chiqaruvchisidan qo'liga kiritgansiz.

2. Siz dasturlamoqchi bo'lgan universal masofadan boshqaruv pulti tizimining uchta tugmalaridan o'shanisini bosing va qo'yib yuboring. Qo'l masofadan boshqaruv pulti tugmasini bosing va ushlab turing. Qo'l masofadan boshqarish pultini tugmasini, toki indikatorning miltillashi sekidan tezga yoki doimiy yonib turishga o'zgarmaganicha, qo'yib yubormang. Bu holat ro'y bergenida, pultning tugmasini qo'yib yuboring.

Garaj darvozalarini ochishning ba'zi tizimlari uchun 2-qadamni ushbu bo'limga quyidagi "garaj darvozalarini boshqarishning ba'zi tizimlari uchun radio-boshqarish signalari"

bandida tavsiflangan tamoyil bilan almashtirish talab etilishi mumkin.

3. Indikator va garaj darvozasining harakatlansishi ustidan kuzatib turib, 5 sekund davomida universal masofadan boshqaruv pultining hozir dasturlangan tugmasini bosing va ushlab turing.

- Agar indikator tugma bosilishi vaqtida uzlusiz yonishda davom etsa yoki garaj darvozalari harakatlansayotgan bo'lsa, u holda dasturlash yakunlangan bo'ladi. 4-6-qadamlarni bajarish kerak bo'lmaydi.

- Agar indikator yonmayotgan yoki garaj darvozalari harakatlansayotgan bo'lsa, unda tugmagacha ikkinchi marta bosib ko'ring. Dasturlangan tugmani qayta bosing va besh sekund davomida ushlab turing. Agar indikator tugma bosilgan vaqtida uzlusiz yonishda davom etayotgan yoki garaj darvozalari harakatlansayotgan bo'lsa, u holda dasturlash yakunlangan bo'ladi. 4-6-qadamlarni bajarish kerak bo'lmaydi.

- Agar garaj darvozalari ochilmayotgan bo'lsa, 4-6-bandlarga o'ting.

Learn yoki Smart tugmasi

4.1-3-qadamlarni bajarib, garajda garaj darvozalarini ochish tizimi signallarini qabulqilgichida Learn yoki Smart (O'qitish) tugmasini toping. Tugmaning nomlanishi va rangi tizim ishlab chiqaruvchisiga bog'liq holda o'zgarishi mumkin.

5. Learn yoki Smart tugmasini bosing va qo'yib yuboring. 6-qadamni ushbu tugmani bosishdan keyin 30 sekund davomida bajarish zarur.

6. Avtomobil saloniga qayting, universal masofadan boshqaruv pultining dasturlangan tugmasiga bosing va uni ikki sekund davomida ushlab turing, bundan so'ng qo'yib yuboring. O'qitish jarayonini yakunlash uchun, "bosish/ushlab turish/qo'yib yuborish" ketma-ketligini uch martagacha takrorlang.

Bu gal garaj darvozalari universal masofadan boshqaruv pultiga javob berishi kerak.

Qolgan ikki tugmalarni dasturlashda xuddi shu tamoyilni qo'llang.

Dasturlashning barcha masalalari yoki yordam uchun saytiga yoki 800-355-3515, 1-800-355-3515 telefon orqali murojaat qiling. AQSh, Kanada yoki Puerto-Rikoga xorijiy qo'ng'iroqlar xalqaro tariflar bo'yicha to'lanadi, ular simli yoki mobil telefonni qo'llashga bog'liq holda farq qilishi mumkin.

Ba'zi garaj darvozalarini boshqarishning tizimlari uchun radioboshqariluvchi signallar

Ba'zi qonunchilik talablari va Garaj darvozalarini boshqarish tizimlarini ishlab chiqaruvchilari bir necha sekundlar bilan boshqaruv signaling uzatilish vaqtini chegaralaydi. Ushbu vaqt dasturlash jarayonida universal masofadan boshqaruv pulsi signalni qayd etishi uchun yetarli bo'lmasligi mumkin.

Agar dasturlash amalga oshmagan bo'lsa, "Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlash" tamoyilning 2-qadaminu quyidagi tamoyil bilan almashtiring:

Universal masofadan boshqaruv pultining tugmasini bosing va ushlab turing; bunda har ikki sekundda qo'l masofadan boshqaruv pultining tugmasini bosing va qo'yib yuboring, toki signal universal masofadan boshqaruv pulsi tomonidan muvaffaqiyatlil qabul qilinmagunicha. Universal masofadan boshqaruv pulsi tizimi indikatori sekin

miltillashni tez miltillashga yoki doimiy yorishib turishga almashtirishi kerak. Jarayonni yakunlash uchun "Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlash" tamoyilining 3-qadamiga o'ting.

Universal masofadan boshqaruv pultidan foydalanish

Universal masofadan boshqaruv pultini tugmasini bosib, kamida yarim sekundga bosilgan holda ushlab turing. Signalni uzatish vaqtida indikator yonadi.

Universal masofadan boshqaruv pultining tugmalarini dasturlash ma'lumotlarini o'chirib yuborish

Avtomobilni boshqa egaga topshirishdan avval barcha dasturlangan tugmalarning ma'lumotlarini o'chirib yuboring.

Ma'lumotlarni o'chirib yuborish uchun:

1. Ikki yon tomondagи tugmalarni, toki indikator miltillashni boshlamagunicha, bosing va ushlab turing. Bu taxminan 10 sekundni egallashi kerak.

2. Ikkala tugmalarni qo'yib yuboring.

**Universal masofadan boshqaruv pultining
bitta tugmasini dasturlash**

Universal pultning biron bir tugmalaridan birini dasturlash uchun:

1. Tanlangan tugmani bosing va ushlab turing.
Tugmani bosilgan holda ushlab turing.
2. 20 sekund o'tgandan keyin indikator miltillashni boshlaydi. Tugmani qo'yib yubormasdan, "Universal masofadan boshqaruv pultini dasturlash" tamoyilini 1-qadamiga o'ting.

4-44 BOSHQARUV ASBOB-USKUNALARI VA ORGANLARI

 IZOH

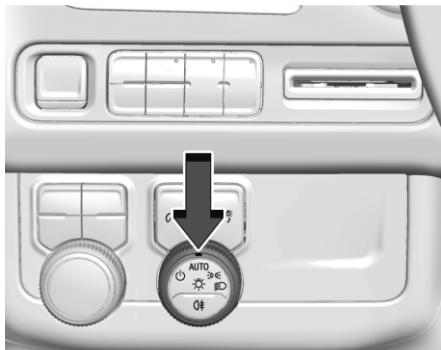
5

YORITISH TIZIMI

-
- TASHQI YORITISH 5-2
  - SALONNI YORITISH 5-6
  - YORITISH TIZIMINING XUSUSIYATLARI 5-7

TASHQI YORITISH

Tashqi yoritish uskunalarini boshqarish organlari

Tashqi yoritishni o'chrigichi rul chambaragidan chap tomonda uskunalar panelida joylashgan. U to'rtta holatga ega:

: Bosh faralar va kunduzgi yurish chiroqlarini avtomatik boshqarish o'chrigichi. Bosh faralarni va kunduzgi yoritish chiroqlarini yoqish uchun, o'chrigichni holatga qaytaring.

AUTO: Bosh faralarni, to'xtash va orqa chiroqlarni, uskunalar panelini yoritilishini, tomdagi gabarit chiroqlarni (agar jamlanmada bor bo'lsa) va raqam belgisini yoritilishini avtomatik yoqish.

: To'xtab turish chiroqlarini, jumladan, faralardan tashqari, barcha lampalarni yoqadi.

: Bosh faralarni to'xtash chiroqlari va uskunalar panelini yoritilishi bilan birgalikda yoqish.

IntelliBeam® tizimi

Agar avtomobil ushbu tizim bilan jihozlangan bo'lsa, uning yordamida yo'l dagi holatga bog'liq holda uzoqni yoritishning bosh faralar yoqiladi o'chiriladi.

Uzoqni yoritish bosh faralari tizim tomonidan qorong'u bo'lganida, yo'l esa bo'sh bo'lganida yoqiladi.

IntelliBeam tizimi ishlayotgan vaqtida, uskunalar panelidagi indikator yorishib turadi.

IntelliBeam tizimini faollashtirish va yoqish

IntelliBeam tizimini yoqish uchun, tashqarini yoritish o'chrigichi AUTO yoki holatga joylashtirilgan vaqtida uzoqni yoritish chiroq'i o'zgartirgichini yaqinni yoritishga ikki sekund ichida ikki marta faollashtiring.

IntelliBeam tizimi bilan safar qilish

Uzoqni yoritish faqat 40 km/soatdan yuqori tezlikda yoqiladi.

Uzoqni yoritish faralari yoqilgan vaqtida, uskunalar panelida uzoqni yoritishning moviy indikatori yorishadi.

Tizim old oynanan o'tasidagi hoshiyada joylashgan datchik tomonidan avtomatik nazorat qilinadi. Tizimning ishga layoqatligini ta'minlash uchun old oynanan ushbu qismida chiqindilar bo'lmasligini kuzatib boring.

Uzoqni yoritish bosh faralari avtomatik boshqarish rejimida, toki quyida sanab o'tilgan holatlardan biron biri sodir bo'lmagunicha, yoqilgan holda qoladi:

- Tizim qarama-qarshi tomonidan yaqinlashib kelayotgan avtomobilning bosh faralarini yorug'ligini aniqlaydi.
- Tizim oldinda ketayotgan avtomobilning orqa chiroqlarini yorug'ligini aniqlaydi.
- Tashqari yorug'lilik shunchalik yorug'lashib ketadiki, uzqoni yoritish chiroqlari kerak bo'lmay qoladi.
- Avtomobil tezligi 20 km/soatdan (soatiga 12 mil) pastlab ketadi.
- IntelliBeam tizimini uzoqni yoritishni yaqin ni yoritishga o'zgartirgichi yoki uzoqni yoritish faralari bilan qisqa muddati signallarni uzatish rejimiga o'tish bilan o'chirish mumkin. IntelliBeam tizimini qayta yoqish uchun, ikki sekund davomida uzoqni yoritishni yaqin ni yoritish o'zgartirgichini yoqing va o'chiring. IntelliBeam tizimini qayta yoqilishi haqida uskunalar majmuasidagi indikator xabar beradi. Uzoqni/yaqin ni yoritish o'zgartirgichi ⇨ 5-3 va Uzoqni yoritish faralari bilan qisqa muddati signallarni uzatish ⇨ 5-3ni ko'ring

Uzoqni yoritishning avtomatik o'chirilishi, agar tizim quyidagi sabablardan biron biri bo'yicha boshqa avtomobilning yorug'ligini aniqlash uddasidan chiqmasa, ishlamasligi mumkin:

- Boshqa avtomobilda yoritish uskunalarini mavjud emas yoki shikastlangan, ularning yorug'ligi to'siqlar sababli ko'rinnmay turibdi yoki boshqa sabablar bo'yicha aniqlanmagan.
  - Boshqa avtomobilning yoritish uskunalarini loy, qor va (yoki) yo'l sachratmalarini bilan qoplangan.
  - Boshqa avtomobilning yoritish uskunalarini quyuq chiqindi gazlar, tutun, tuman, qor, yo'l sachratmalarini, qirov yoki havoda moddalarning har qanday yoyilishi sababli aniqlanmaydi.
  - Avtomobilning old oynasi loy yoki darzlar bilan qoplangan, yoki yorug'lik datchigi biron bir begona buyum bilan to'silgan.
  - Avtomobil shunday ortiqcha yuklanganki, uning oldi old yorug'lik datchigi bilan birgalikda tepaga ko'tarilgan, shuning uchun unga bosh faralarning yoki orqa chiroqlarning yorug'ligini aniqlash imkonsiz bo'lib qolmoqda.
  - Avtomobil ilonizi yoki baland-past yo'l bo'yicha harakatlanmoqda.
- Yugorida sanab o'tilgan holatlardan biron birida uzoqni yoritish faralarini avtomatik yoqilishini, ehtimol, o'chirib qo'yish kerak.

Tashqi yoritish uskunalarini o'chirilmaganligi haqida eslatma

Bosh faralar yoki to'xtab turish chiroqlari qo'lda yoqilganida, avtomobil o'chirilganida va istalgan eshiklardan biri ochilishida ovozli signal uzatiladi. Ovozli signalni uzatilishini to'xtatish uchun, yoritish uskunalarini o'chirib qo'ying.

Uzoq/yaqin chiroqlar o'zgartirgichi

Uzoqni yoritish chirog'i yoqish uchun, burilish ko'rsatkichi dastachasini o'zingizdan bosing va qo'yib yuboring.

Yaqinni yoritish chirog'i qayta yoqish uchun, ushbu dastachaga qayta bosing yoki o'zingiz tomonga torting va qo'yib yuboring.

Uskunalar qalqonchasida ushbu indikator, uzoqni yoritish bosh faralari yoqilishida, yorishib turadi.

Faralarni uzoq chiroqlari bilan qisqa muddatli signallarni uzatish

Ushbu funksiya uzoqni yoritish faralari bilan qibiv o'tishga istagengizni oldindan ketayotgan avtomobil haydovchisiga signal uzatishga imkon beradi. U hattoki qachon bosh faralar avtomatik rejimga o'tkazilganida ham ishlaydi.

Ushbu funksiyadan foydalanish uchun, burilish ko'rsatkichlari o'zgartirgichi dastachasini o'zingizga torting va darhol qo'yib yuboring.

Agar bosh faralar avtomatik rejimga o'tkazilgan yoki yaqinni yoritish chiroqlariga o'tkazilgan bo'lsa, u holda ular uzoqni yoritishga o'tadi. Ularning turiga bog'liq holda, bosh faralar yo'qin vaqtida o'chadi, yoki toki siz dastachani ushlab turguningizcha, yoqilgan holatda qoladi. Bunda uskunalar qalqonchasida uzoqni yoritish indikatori yorishib turadi. Odatiy rejimga qaytish uchun, dastachani qo'yib yuboring.

Kunduzgi chiroqlar

Kunduzgi vaqtida kunduzgi yurish chiroqlari boshqa avtomobilarning haydovchilariga oldilarida sizni avtomobilingizni oson sezib qolishga imkon beradi.

Kunduzgi yurish chiroqlari quyidagi barcha sanab o'tilgan shartlarga rivoja qilinishida yoqiladi:

- Avtomobil ishga tushirilgan.
- Tashqarini yoritish lampalarini boshqarish avtomatik (AUTO).
- Tashqi yoritish datchigi signali ko'chada kunduzgi vaqtligini ko'rsatadi.

Kunduzgi yurish chiroqlari yoqilgan vaqtida, orqa va boshqa chiroqlar yoqilmaydi. Kunduzgi yurish chiroqlarini o'chirish uchun, tashqarini yoritish o'chirgichini ⚡ yoki ⚡ holatga o'tkazing.

Faralarni boshqarishning avtomatik tizimi

Agar tashqari yoritish uskunalarini boshqarish o'zgartirgichi AUTO (avtomatik rejim) holatga o'rnatilgan va bort ortida yetarlicha qorong'u bo'lsa, yaqinni yoritish faralari avtomatik yoqiladi.

Uskunalar panelining tepa qismida yoritish datchigi o'rnatilgan. Datchikni hech narsa bilan to'sib qo'ymang, aks holda faralar, hattoki bu talab etilmagan hollarda ham yoqiladi.

Tizim, shuningdek, yopiq to'xtatib turish bo'ylab yoki tunnelda harakatlanishda faralarni yoqishi mumkin.

Qorong'u garajda dvigatelni ishga tushirishda yoritish uskunalarini avtomatik boshqarish tizimi darhol yoqiladi. Agar avtomobilning

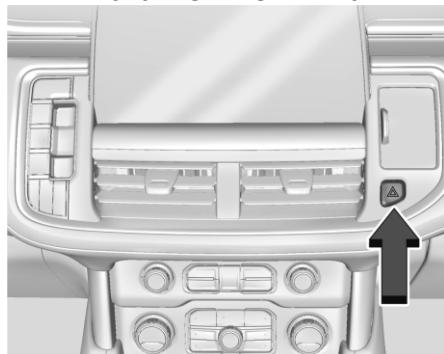
garajdan chiqib kelishida, tashqari yorug' bo'lib qoladigan bo'lsa, u holda katta bo'limgan kechikish bilan bosh faralarni avtomatik boshqarish tizimi kunduzgi yurish chiroqlarini yoqadi. Bunday kechikishda uskunalar qalqonchasining yoritilishi odatdagidek nuchalik yorqin bo'lmaydi. Uskunalar panelining yorug'ligini sozlagichi maksimal yorug'likka o'matilganligiga ishonch hosil qiling. Uskunalar panelini yoritilishini boshqarish ⇨ 5-6ni ko'ring. Yetarlicha yoritilganlik sharoitlarida faralar o'chadi yoki kunduzgi yurish chiroqlari rejimiga o'tadi.

Tashqi yoritish uskunalarini avtomatik boshqarish o'zgartirgichni ⌂ holatga o'tkazishda, hamda o't oldirish o'chirilganida, o'chadi.

Oyna tozalagichlar bilan yoritishni yoqish

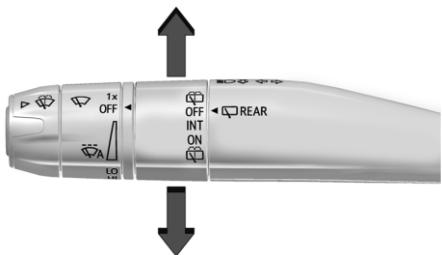
Agar tashqi yoritish uskunalarini boshqarish o'zgartirgichi AUTO holatga o'rnatilishi shartida ishga tushirilgan dvigatel bilan kunduzgi yorug'likda old oyna tozalagichlari yoqilsa, u holda faralar, to'xtab turish chiroqlari va boshqa tashqarini yoritish yoqiladi. Yoritishning yoqilish vaqtি oyna tozalagichlarning ishlash tezligiga bog'iqdır. Oyna tozalagichlar ishlamayotganida, yoritish o'chadi. Ushbu funksiyani o'chirish uchun tashqarini yoritish o'zgartirgichini ⌂ yoki ⌂ holatga burang.

Avariya yorug'luk signalizatsiyasi

⚠ :Ushbu klavishaga bosish chaqnash rejimida burilishni oldingi va orqa ko'rsatkichlari yoqadi. Yorug'luk signalizatsiyasini o'chirish uchun, qayta bosing. Agar avariya yorug'luk signalizatsiyasi yoqilgan bo'lsa, burilish ko'rsatkichlari ishlamaydi.

Burilish va harakatlanish chizig'ini o'zgartirish signallari

Uskunalar qalqonchasiда burilish yo'naliшhiga yoki harakatlanish chizig'ini o'zgartirishga ko'rsatuvchi strelka miltillaydi.

Burilish ko'rsatkichlarini yoqish uchun, burilish ko'rsatkichlari o'zgartirgichi dastachasini to'liq pastga yoki tepaga suring.

Harakatlanish chizig'ini almashtirishga ko'rsatuvchi strelka miltillagunicha sekunddan tezroq vaqtida dastakni ko'taring yoki tushiring. Bunda burilish ko'rsatkichlari uch marta miltillaydi. Agar shataklash rejimi yoqilgan bo'lsa, ko'rsatkich olti marta miltillaydi. Agar burilish ko'rsatkichlari o'zgartirgichi dastachasini bir sekunddan ortig'iga ushlab turilsa, u holda ko'rsatkichlar, toki haydovchi dastachani qo'yib yubormagunicha, miltillaydi. Qo'yib yuborilgan dastacha dastlabki holatga qaytadi.

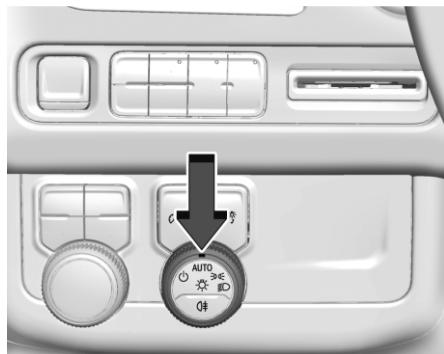
Agar indikator strelkalari tez miltillayotgan yoki burilish signali uzatilishidan keyin yorishmayotgan bo'lsa, ehtimol, ko'rsatkich lampasi quyib qolgan.

Barcha kuygan lampalarni almashtiring. Agar lampa kuymagan bo'lsa, saqlagichni tekshiring. Saqlagichlar va avtomatik o'chirgichlar ⇨ 9-26 ni ko'ring.

Burilish ko'rsatkichini ovozli signali

Agar avtomobil 1,2 km (0,75 mil)dan ortiq masofani bosib o'tishidan keyin burilish ko'rsatkichi yoqilgan holatda qolsa, u holda uning har bir miltillashida ovozli signal uzatiladi. Haydovchingin axborot markazi (DIC) displayi ekranida TURN SIGNAL ON (SIGNAL YOQILGAN) xabarnomasi yorishadi. Ovozli signalni uzatilishini to'xtatish va ekranidan xabarnomani olib tashlash uchun, dastacha bilan burilish ko'rsatkichini o'chiring.

Orqa tumanga qarshi chiroqlar

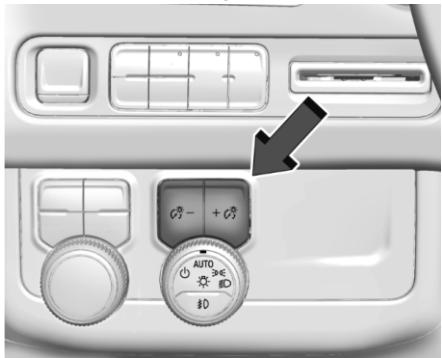
Orqa tumanga qarshi chiroqlar tuman yoki mayda yomg'ir sharotlarida avtomobil orqasidagi ko'rish maydonini yaxshilaydi.

⌚ : Orqa tumanga qarshi chiroqlarni yoqish yoki o'chirish uchun, uni bosing.

Orqa tumanga qarshi chiroqlar faqat o't oldirish va yoqilgan to'xtab turish chiroqlari yoki bosh faralar ishlayotganida ishlaydi.

SALONNI YORITISH

Uskunalar panelini yoritilishini boshqarish

Ushbu funksiya boshqaruva organlarining yoritilish yorug'ligini sozlashsha imkon beradi. Tashqi yoritish o'chirgichi ustidagi uskunalar paneli yoritilishini boshqarish.

: Yoritilganlik - va + tugmalari bilan sozlanadi. Ushbu funksiya tungi vaqtida, hamda bosh faralar yoki to'xtab turish chiroqlari yoqilishida ishlaydi.

Orqa tumanga qarshi chiroqlar

Tepa konsolda va shiftning qoplamasida yoritish plafonlari joylashtirilgan.

Shift plafonlarini sozlamalarini o'zgartirish uchun quyidagini bosing:

OFF : Biron bir eshikni ochishda, plafonlari o'chirish uchun ushu tugmani bosing. Shift plafonlari bloklangan vaqtida, indikatorga o'natilgan indikator yorishib turadi.

OFFga bosish bilan blokirovka o'chiriladi, bunda nurli indikator o'chadi.

Shift plafonlari istalgan eshiklar ochilganda, radiobrelokda tugmaga bosilganda, hamda o't oldirish o'chirishda yoqiladi.

Bir vaqtda barcha plafonlarni qo'lda yoqish yoki o'chirish uchun, tepa konsoldagi istalgan linzani bosing va ushlab turing.

O'qish uchun lampalar

O'qish uchun mo'ljallangan chiroqlar yuqori konsol va orqa o'rindiqlar ustida joylashgan. Ular, har qanday eshik ochilganda yonadi.

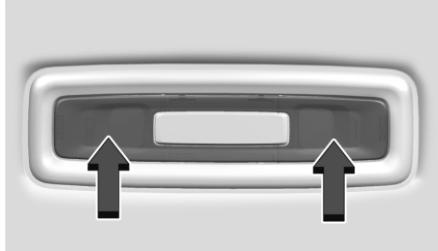
O'qish uchun mo'ljallangan oldi chiroqlar

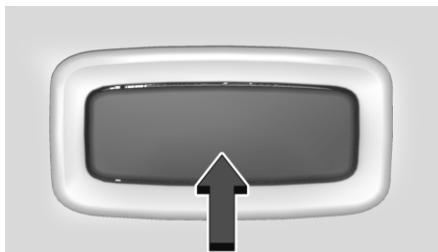
O'qish uchun mo'ljallangan oldi chiroqlarni boshqarish tugmalari, yuqori konsolda joylashgan. O'qish uchun mo'ljallangan oldi chiroqlarni yoqish yoki o'chirish uchun, ularni bosing.

YORITISH TIZIMINING XUSUSIYATLARI

O'qish uchun mo'ljallangan orqa chiroqlar
O'qish uchun mo'ljallangan orqa chiroqlar, orqa o'rindiqlar ustida joylashgan.

Tiniq lyuksiz

Shaffof lyukli

Yakka yoritish lampasini yoqish yoki o'chirish uchun, uning linzasiga bosing.

Avtomobilga o'tirishda yorug'likning yoqilishi

Salondagi lampalar, agar yoritish plafonlarining o'chirgichi DOOR holatda joylashtirilgan bo'lsa, radiobrelokda tugmasini bosishda yoki avtomobilning istalgan eshigi ochilgan vaqtida yoqiladi.

Radiobrelokda tugmasini bosish yoki avtomobilning istalgan eshiklarini ochish bilan tashqarini yoritishning alohida uskunalarini ham yoqiladi. Sutkaning qorong'u vaqtida yoki yetarlichcha yoritilmagan joylarda qisqa vaqtga yaqinnoi yoritish faralari yoqiladi.

Taxminan 30 sekund o'tgandan keyin hamma yoritishlar ravon o'chadi.

O'tirish yoritishini qo'lda o'chirish uchun, barcha eshiklarni yoping, radiobrelokda tugmasini bosing yoki avtomobilni ishga tushiring.

Bu funksiyani o'zgartirish mumkin. Ma'lumotko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi Settings (Sozlamalar) belgisini tanlang > Vehicle (Avtomobil) > Exit Lighting (Avtomobildan chiqishda yoritishni yoqish).

Chiqishda yoritilganlik

Tashqarini yoritish va salonni yoritishning alohida uskunalar o't oldirish o'chirilganidan keyin haydovchining eshigi ochilgan vaqtida yoqiladi.

O't oldirish o'chirilishida salonni yoritish plafonlari yoqiladi.

Tashqi yoritish va salonni yoritish plafonlari bir necha vaqt davomida yoqilgan holatda qoladi, so'ngra esa avtomatik o'chadi.

Tashqi lampalar tashqarini yoritish uskunalarini boshqarish tutqichini darhol "off" (o'chirilgan) holatga o'tkazilishidan keyin o'chadi.

Bu funksiyani o'zgartirish mumkin. Ma'lumotko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi Settings (Sozlamalar) belgisini tanlang > Vehicle (Avtomobil) > Exit Lighting (Avtomobildan chiqishda yoritishni yoqish).

Akkumulator yuklamasini boshqarish

Avtomobil elektr oziqlanishni boshqarish tizimi (EPM) bilan jihozlangan, u akkumulatorning haroratini va quvvati darajasini baholaydi. So'ngra u eng yaxshish unumdorligiga erishish va akkumulatorning xizmat muddatini yaxshilash uchun kuchlanishni tartiblashtiradi.

Akkumulator quvvatsizlangan vaqtida, akkumulatorning quvvatini tez tiklash uchun kuchlanish ozgina oshadi. Akkumulator quvvatlanigan vaqtida, akkumulator haddan tashqari quvvatlanishidan saqlanish maqsadida kuchlanish pasayadi. Voltmetr yoki haydovchini axborot markazi (DIC) displayi ekranida kuchlanishni ko'satikchilari istalgan tomonlarga o'zgarishi mumkin. Bu me'yordagi holat. Muammo holatida ogohlantirish paydo bo'ladi.

Akkumulator juda katta elektr yuklanishi holatida bo'sh yurishda quvvatsizlanishi mumkin. Bu barcha avtomobilarga tegishlidir. Bu generator (o'zgaruvchan tokning sinxon generatori) barcha iste'molchilarga oziqlanishni uzatish uchun zarur bo'lgan butun elektr energiyani ishlab chiqish uchun bo'sh yurishda yetarli bo'lмаган tez aylanishi bilan bog'liqdir.

Yuqori elektr yuklamasi quyidagi bir nechta qurilmalarni bir vaqtida yoqishda yuzaga keladi: faralar, uzoqni yoritish, tumanga qarshi faralar, orqa oyna isitgichi, iqlim-nazorat ventilatorining yuqori tezligi, o'rindiqlar isitgichi, dvigatelni sovitish ventilatorlari, tirkamani oziqlantirish qurilmasi, hamda yordamchi ulagichlar orqali ulangan oziqlanish iste'molchilari.

EPM tizimi akkumulatorning haddan tashqari quvvatsizlanishini oldini oladi. Bu generatoring chiquvchi quvvatini va avtomobilning elektr oziqlanishidagi ehtiyojlarini tenglashtirish yordamida sodir bo'ladi. Zarurat tug'ilganida, u qo'shimcha oziqlanishni ishlab chiqarish uchun bo'sh aylanishda dvigateling aylanish chastotasini oshirishi mumkin. U yordamchi qurilmalarni elektr oziqlanishdan vaqtinchalik o'chirishi mumkin.

Odatda, bu harakatlar bosqichma-bosqich va sezilmasdan amalga oshiriladi. Kam holatlarda

tuzatish kirituvchi harakatlarning eng yuqori darajasida haydovchi ularni sezishi mumkin. Ushbu holatda haydovchining axborot markazi displayida xabarnoma chiqarilishi mumkin, bunda tizimga elektr yuklamani maksimal darajada pasaytirish tavsiya etiladi.

Akkumulator batareyasini quvvatsizlanishidan himoya

Ushbu funksiya akkumulator batareyasining quvvatsizlanishini, agar salonnı yoritish yoki yakka taribdagи yoritish plafonlari tasodifan yoqilgan holatda qoldirilsa, oldini olishi mumkin. Agar salon yoritigichlaridan biron biri yoqilgan holatda qoldirilgan bo'lsa, ular, agar o't oldirish o'chirilgan bo'lsa, 10 minut o'tgandan keyin avtomatik o'chadi. Quyidagi holatlardan bira sodir bo'lмагунчика yoritigichlar yonmaydi:

- O't oldirishni yoqish.
- Eshiklarni yopilishi va ularning keyingi ochilishi.

Tashqi yoritish uskunalarini ishlashida akkumulator quvvatini tejash tizimi

Agar to'xtab turish chiroqlari yoki faralar qo'lida yonib turishga qoldirilgan bo'lsa, tashqarini yoritish uskunalarini o't oldirishni o'chirilgan holatga o'tkazishdan keyin taxminan 10 minut o'tgandan keyin o'chadi. Bu akkumulatorning

to'liq quvvatsizlanishidan himoyani ta'minlaydi. 10-minutli taymerni qayta ishga tushirish uchun, tashqarini yoritish uskunalarini ⚡ holatga va so'ngra ⚡ yoki ⚡ holatga burang.

Yoritish uskunalar 10 minutdan ortiq vaqtga yoqilgan holatda qolishi uchun. o't oldirish o'zgartirgichi "yoqilgan" holatga yoki ACC/ACCESORY dan o'rnatilgan bo'lishi kerak.

6

AXBOROT-KO'NGILOCHAR TIZIMI

• KIRISH	6-2
• RADIOPRIYOMNIK	6-8
• AUDIOPLEYERLAR	6-11
• TELEFON	6-21
• SOZLAMALAR	6-33
• SAVDO BELGILARI VA LITSENZION KELISHUVLAR	6-36
• IZOH	6-38

KIRISH

Asosiy funksiyalar bilan tanishish uchun quyidagi sahifalarda keltirilgan tavsiflarni o'qib chiqing.

⚠ OGOLANTIRISH!

Axborot-ko'ngilochar tizimning biron bir funksiyasiga yo'lidan uzoq vaqtga yoki juda tez-tez chalg'ib, siz avariya holatini yuzaga keltirishingiz mumkin. Bu sizga qanday bol'sa, atrofdagilarga ham huddi shunday jarohatlar yetkazish, hattoki halokatlri oqibatlarni keltirishi mumkin. Avtomobilni boshqarish vaqtida axborot-ko'ngilochar tizimga uzoq vaqtga chalg'imang. Displeylarning ekranlariga juda tez-tez chalg'imasdan, avtomobilni boshqaruviga e'tiboringizni jamlang. Iloji boricha tovoshli buyruqlardan foydalaning.

Axborot-ko'ngilochar tizim harakatlanish vaqtida ba'zi funksiyalarni o'chirish hisobiga chalg'ituvchi omillarni minimallahtirish uchun o'rnatilgan imkoniyatlarga ega. Erishimli bo'limgan funksiyalar kulrang bilan qorong'ulashtirilishi mumkin. Axborot-ko'ngilochar tizimning ko'pgina funksiyalariga kirish, shuningdek, uskunalar majmuasi orqali va rul chambaragidagi boshqaruv organlari yordamida erishimlidir.

Ekspluatatsiya qilishni boshlashdan avval:

- Axborot-ko'ngilochar tizimning, uning displayi va markaziy konsoldagi va rul chambaragidagi boshqaruv organlarining ishlashi bilan tanishib chiqing.
  - Tembrni o'rnatib va karnaylarni sozlab, oldindan sevimli stansiyalarni o'rnatib, audiotizimi sozlang.
  - Telefon raqamlarini bir klavishaga bosish yoki bir ovozli buyruq bilan oson amalga oshirish mumkin bo'lishi uchun ularning zarurlarini oldindan dasturlab qo'ying.
- Haydashda e'tiborni chalg'itish ⇨ 8-2ni ko'ring.

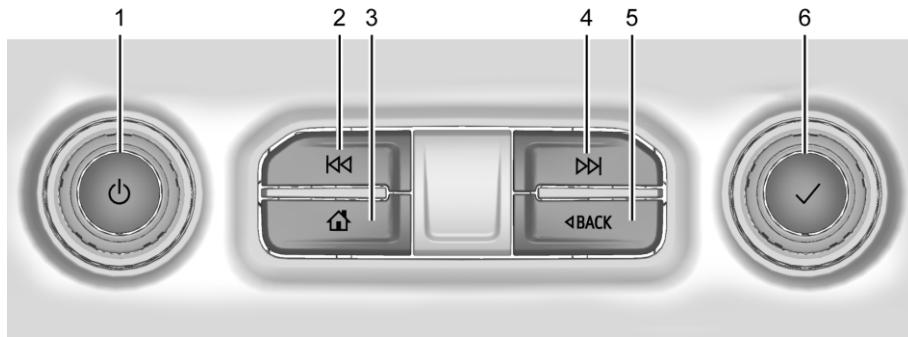
Faol shovqinni bostirish tizimi (ANC)

Agar jamlanmada mavjud bo'lsa, ANC avtomobil salonidagi dvigatel shovqini darajasini pasaytiradi. ANCning tegishli tarzda ishlashi uchun zavodda o'rnatilgan audiotizim, radiopriyomnik, karnaylar, kuchaytirgich (agar jamlanmaga kirsa), kiritish tizimi va chiqindi gazlarni chiqarish tizimi mavjudligi talab etiladi. Sizning dilerengiz sotuvdan keyin muvofiq asbob-uskunalarни o'rnatish holatida tizimni faolsizlantirishi kerak.

Qisqacha ma'lumot

Axborot-ko'ngilochar tizimi

Axborot-ko'ngilochar tizimi display, markaziy konsoldagi va rul chambaragidagi boshqaruv organlari, hamda ovozli buyruqlar yordamida boshqariladi.

1. ⏪ (quvvat)

- Tizimni yoqish uchun tugmaga bosing.
- Tizim yoqilganda uning ovozini o'chirish/yoqish uchun bosing.
- Quvvatni o'chirish oynasini aks ettirish uchun yoki quvvatni o'chirish oynasini ko'satish parametrini aks ettirish uchun, bosing va ushlab turing
- Burash bilan tovush balandligi pasaytiriladi yoki ko'tariladi.
- Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13ni ko'ring.

Ketma-ket oldingi stansiyalarga yoki kanallarga o'tish uchun bosing va ushlab turing. AM-FM radiosini (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-9 yoki AM-FM radiosini (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-8ni ko'ring.

- USB/Bluetooth. Joriy yoki oldingi kompozitsiyaning boshiga o'tish uchun bosing. Oldingi yozuvlarga ketma-ket o'tish uchun bosing va ushlab turing. Ijro etishni me'yordagi tezlikda davom ettirish uchun qo'yib yuboring. USB-port ⇨ 6-11 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13ni ko'ring.

Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13ni ko'ring.

3. ⏪

- Bosh sahifaga o'tish uchun bosing. "Bosh sahifa" bandini quyida ushbu bo'limga ko'ring.
- Android Auto yoki Apple CarPlaydan chiqish uchun bosing. Android Auto yoki Apple CarPlayga qayta kirish uchun bosing va ushlab turing. Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-32 yoki Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-30ni ko'ring.

4.

- Radiopriyomnik: Bosish bilan keyingi stansiyaga yoki kanalga o'tish bajariladi. Keyingi stansiyalarga yoki kanallarga ketma-ket o'tish uchun bosing va ushlab turing.
- USB/Bluetooth. Keyingi kompozitsiyaga o'tish uchun bosing. Keyingi yozuvga ketma-ket o'tish uchun bosing va ushlab turing. Me'yordagi tezlikda ijro etishni davom ettirish uchun qo'yib yuboring. USB-port ⇨ 6-11 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13 yoki Bluetooth orgali tovushni ijro etish (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-13ni ko'ring.

5. BACK

- Menyuda bo'lib turishda oldingi ekranga qaytish uchun bosing.
- ✓ (kompakt-diskni chiqarib olish)
- Audioilovada bo'lib turishda tyuner diapazoniga o'tish uchun burang (AM/FM/SXM/DAB, agar erishimli bo'lsa). Tyunerdan farqlanadigan manbalar qo'llab turilmaydi. Telefonni ularash uchun ilovalarda ro'yxatni varaqlash uchun buring.

Bosh sahifa

Bosh sahifa - bu avtomobil ilovalarining belgilari joylashgan sahifadir. Avtomobil harakatlanayotgan vaqtida ba'zi ilovalar erishimli bo'lmasligi mumkin.

Belgilari sahifasiga o'tish uchun, display bo'ylab barmoq bilan chapga yoki o'ngga o'tkazing.

Bosh sahifadagi belgilarni boshqarish

- Tahrirlash rejimiga o'tish uchun, bosh sahifaga joylashtirilgan belgilardan istalganini bosing va ushlab turing.
- Displaydan barmoqni uzmasdan, belgini kerakli joyga surib o'tkazing.
- Belgini yangi joyda mahkamlash uchun, belgini qo'yib yuboring.

Piktogrammani boshqa sahifaga o'tkazish

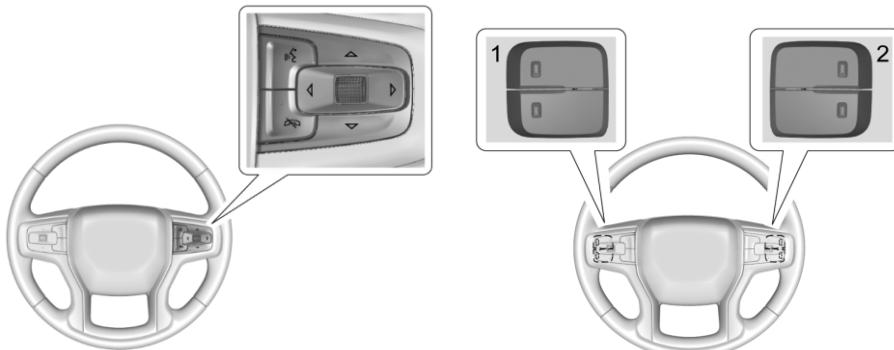
- Piktogrammani ekran chetiga kerakli sahifa tomonga surib o'tkazing.
- O'z ixtiyorингиз bo'yicha tashqi ko'rinishni sozlash uchun, belgilarni surib o'tkazishda davom eting.

Piktogrammaning ilovalar bo'l machasiga o'tkazish

Faqat yuqori darajadagi avtomagnitolalarga tegishli:

Ekranning chap tomonidagi ilovalar bo'l machasiga piktogrammani o'tkazish uchun, uni bo'l machaga surib o'tkazing.

Rul chambaragidagi boshqaruv organlar

Audiotizimning ba'zi funksiyalarini boshqarish, rul chambaragidan amalga oshirish mumkin, agar unda muvofiq boshqaruv organlari ko'zda tutilgan bo'lsa.

1: kiruvchi qo'ng'iroyqqa javob berish yoki ovoz bilan boshqarishni yoqish uchun bosing. Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va uni ishlatalish - kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-26 yoki Bluetooth kanali (Qisqacha ma'lumot) ⇨ 6-22 yoki Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va ishlatalish - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-23 ni ko'ring.

2: Kiruvchi qo'ng'iroyqni qabul qilishdan voz kechish yoki joriy so'zlashuvni yakunlash uchun bosing. Siz telefon orqali so'zlashmayotgan vaqtida, axborot-ko'ngi洛char tizimni yoqish yoki uni o'chirish uchun bosing.

Tanlanganlarni o'zgartirish va ovozni sozlash klavishalari rul chambaragining orqa tomonida joylashgan.

1. Tanlanganlar: Radioni eshitish vaqtida ushbu klavishalarning bosilishi tanlangan stansiyalar ro'yxatidan keyingi yoki oldingi radiostansiyalarga o'tish imkonini beradi. Boshqa multimedia qurilmalarini eshitish vaqtida ushbu klavishalarning bosilishi keyingi yoki oldingi kompozitsiyalarga o'tish amalga oshiriladi.

2. Ovoz balandligi: ovoz balandligini pasaytirish yoki oshirish uchun bosing.

Tizimning qo'llanilishi

Audiotizim

Sado berishning faol manbai sahifasini ochish uchun, Audio belgisiga tegining. Manbalarning misollari: AM, FM, USB, AUX va Bluetooth.

Telefon

Telefonni boshqarish uchun asosiy sahifani ochish uchun, Telefon belgisiga tegining. Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va ishlatish - kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-26 yoki Bluetooth kanali (Qisqacha ma'lumot) ⇨ 6-22 yoki Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va ishlatish - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-23ni ko'ring.

Sozlamalar

"Sozlama" menusini ochish uchun "Sozlama" belgisiga tegining. Sozlamalar (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-33 yoki Sozlamalar (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-36ni ko'ring.

Apple CarPlay

Qo'llab turiluvchi qurilmani (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) ularshdan keyin Apple CarPlayni faollashtirish uchun, Apple CarPlay belgisiga tegining. Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-32 yoki Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-30ni ko'ring.

Android Auto

Qo'llab turiluvchi qurilmani (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) ularshdan keyin Android Autoni faollashtirish uchun, Android Auto belgisiga tegining. Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-32 yoki Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-30ni ko'ring.

Kamera

Mavjud bo'lsa, kamera bilan ishslash uchun ilovaga kirish huquqini olish uchun, "Kamera" belgisiga tegining. To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish yoki orqaga yurish bilan harakatlanish tizimlari ⇨ 8-48ni ko'ring.

Yorliqlar bo'linmasi

Yorliqlar ro'yxati yuqori darajadagi avtomagnitolalarning display ekranida chap tomonida joylashgan. U yerda beshta ilovalargacha ko'satiladi.

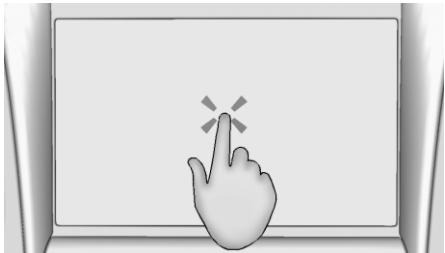
Asosiy darajadagi avtomagnitolalarda yorliqlar ro'yxati, display ekranining pastki qismida joylashgan. Unda to'rtta ilovalargacha ko'satiladi

Axborot-ko'nilochar tizimi displayining elementlari

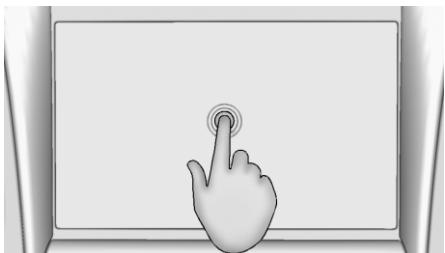
Axborot-ko'ngilochar tizimi displayining funktsiyalari, agar ular erishimli bo'lsa, displayda aks ettilari. Erishimli bo'limgan funktsiyalar kulrang bilan qorong'ulashtirilishi mumkin. Teginishda funksiya ajralib turishi mumkin.

Axborot-ko'ngilochar tizimni boshqarish uchun ishoralar

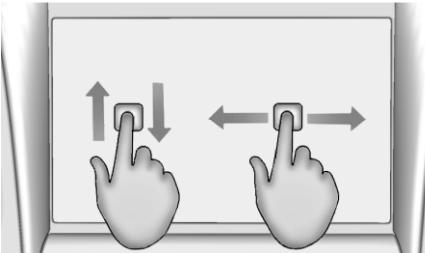
Axborot-ko'ngilochar tizimni boshqarish uchun quyidagi ishoralarни qo'llang.

Teginish/bosish

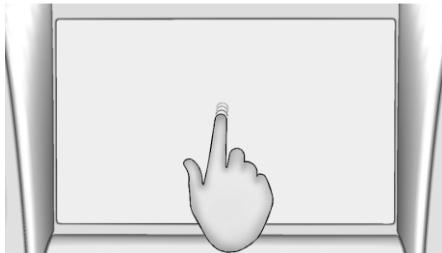
Teginish/bosish belgi yoki opsiyani tanlash, ilovalarni ishga tushirish yoki karta joylashish joyini almashtirish uchun q'llaniladi.

Teginish va ushlab turish

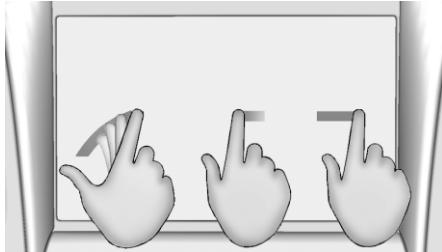
Teginish va ushlab turishni boshqa ishorani boshlashdan oldin yoki ilovalarni joyini almashtirish yoki ularni o'chirib yuborish uchun q'llash mumkin.

Tortib o'tkazish

Tortib o'tkazish bosh sahifada ilovalarni joyini o'zgartirish yoki kartani ko'rish uchun q'llaniladi. Obyektni tortib o'tkazish uchun, uni ushlab turish va, qo'yib yubormasdan, display bo'ylab yangi joyga o'tkazish zarur. Siz obyektlarni tepaga, pastga, o'ngga, chapga o'tkazishingiz mumkin. Ushbu funksiya faqat avtomobil to'xtab turishga joylashtirilgan bo'sagina, ya'ni harakatlanmayotgan bo'lsa, erishimlidir.

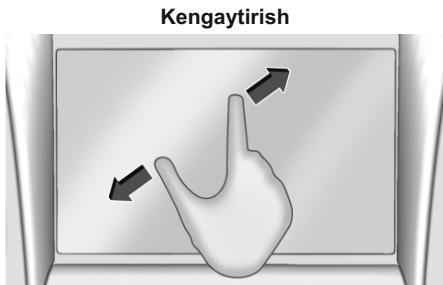
Turtki

Turtki katta bo'limgagan masofaga ro'yxatdagi yoki kartadagi obyektlarni joyini o'zgartirish uchun q'llaniladi. Turtkini bajarish uchun, ushlab turgan holda, tanlangan obyektni yangi joyga tepaga yoki pastga suring.

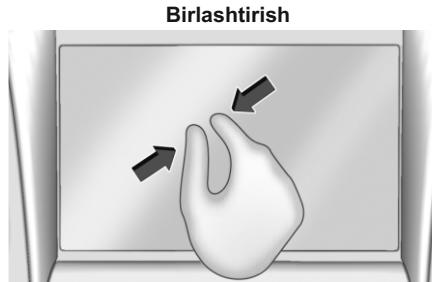
Keskin harakat yoki aylantirish

Keskin harakat yoki aylantirish ro'yxat bo'yicha o'tish, kartani ko'rish yoki sahifani o'zgartirish uchun q'llaniladi.

Ushbu ishorani bajarish uchun, barmoqni display ekraniga o'rnatishing va uni tez tepaga/pastga yoki chapga/o'nga siljiting.

Kengaytirish karta, muayyan tasvirlar yoki veb-sahifalarning mashtabini kichraytirish uchun q'llaniladi. Ko'satkich va katta barmoqlarni birlashtiring, so'ngra esa ularni ikki tomoniga ajrating.

Birlashtirish karta, muayyan tasvirlar yoki veb-sahifani mashtabini kattalashtirish uchun q'llaniladi. Ko'satkich va katta barmoqlarni bir-biridan masofada o'rnatining, so'ngra esa ularni birgalikda birlashtiring.

Axborot displayining va audiotizimning yaltiroq yuzalarini tozalash

Yaltiroq yuzalarni va ekranlarni artish uchun mikrofibra matosidan foydalaning. Artib olishdan avval yumshoq cho'tkasi bilan yuzani tirmashi mumkin bo'lgan iflosliklarni yelpib yuboring. So'ngra yuzani avaylab mikrofibra mato bilan artib oling. Hech qanday holatda yuvish vositalari va eritgichlarni q'llamang. Mikrofibra matosini, boshqa buyumlardan alohida, yumshoq sovun bilan suvda muntazam yuvib turing. Mato uchun oqartirgichlarni va

yumshatgichlarni qo'lloramang. Kelajakda qo'llashdan avval yaxshilab chayib oling va quriting.

Dasturiy ta'minotni yangilash

Dasturiy ta'minotni "havo orqali" yangilash

"Havo orqali" dasturiy ta'minotni yangilash (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) haqidagi batafsil ma'lumotlarni Sozlamalar (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-33 yoki Sozlamalar (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-36 bo'limning "Yangilanishlar" bandida ko'ring.

RADIOPRIYOMNIK

AM-FM radio (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik)

Radioni tinglash

Sadoning faol manbai sahifasini ochish uchun bosh sahifada "Audiotizim" belgisiga tegining. Displeyning chap qismida sanab o'tilgan yaqinda qo'llanilgan manbalardan birin tanlang, yoki erishimli manbalar ro'yxatini ochish uchun "Yana" bandiga tegining. Manbalarning misollari: AM, FM, Mening mediaqurilmalarim, USB, AUX (mavjudligida) va Bluetooth.

Axborot-ko'ngilochar tizim ovozining menyusi

Sadoning istalgan manbasini bosh sahifasida quyidagilarni chaqirish uchun "Tovush"ni bosing:

Ekvalayzer: Axborot-ko'ngilochar tizimning displeyida boshqaruv organlari yordamida past, o'rta va yuqori chastotalarini sozlash uchun tegining.

Balans: Axborot-ko'ngilochar tizim displeyida boshqaruv elementlari yordamida yoki chaparastani surib o'tkazish orqali sozlamalarni bajarish uchun tegining.

Stansiyani topish

Stansiyani izlash

AM yoki FM diapazonining ekranida turg'un signali oldingi yoki keyingi stansiyani izlanishini bajarish uchun markaziy konsolda ⏪ yoki ⏩ ni bosing.

Stansiyalarni ko'rish

AM yoki FM ekranida joylashib, barcha erishimli stansiyalarni chiqarish uchun Ko'rishni bosing. Stansiyalar ro'yxati bo'ylab tepaga va pastga o'tishni ro'yxatni siljitish orqali bajariladi.

Tinglamoqchi bo'lgan stansiyaga tegining. Stansiyani tanlangan sifatida saqlash uchun, ⭐ ga tegining.

Turish joyida signali mavjud bo'lgan stansiyalar ro'yxatini yangilash uchun, "Stansiyalar ro'yxatini yangilash" bandiga tegining.

Bevosita sozlash

Bevosita sozlash uchun AM yoki FM ekranida ekran klaviaturasini chaqirish uchun Izlash belgisiga tegining. ⏪ yoki ⏩ tugmalar yordamida barcha chastotalar ro'yxatini tepaga va pastga aylantiring. Ekran klaviaturasi yordamida chastotani kiriting. Yangi stansiyani kiritishda o'ng tomonda ushu stansiya haqidagi ma'lumot paydo bo'ladi. Ushbu ma'lumot sozlash uchun har bir yangi erishimli chastota paydo bo'lishi bilan yangilanadi.

Chastotaning ruxsat etilmagan kattaligini kirish urinishida klaviatura kulrang bilan qorong'ulashdiriladi; chastota kattaligidagi o'ntalik bo'lgich avtomatik kiriladi.

Chastotani kiritishda bitta raqamni o'chirib yuborish uchun, (X)-ni bosing, barcha raqamlarni o'chirib yuborish uchun, bosing va ushlab turing.

AM yoki FM radiostansiyasining ruxsat etilgan chastotasini kiritishda radiopriyomnik unga avtomatik sozlanadi, ammo bevosita sozlash darchasi yopilmaydi. Bevosita sozlash

rejimidan chiqish uchun, ekranning tepe qismida < yoki X ni bosing.

FM toifalari

FM ekranida joylashib, barcha erishimli stansiyalarni chiqarish uchun Ko'rishni bosing. Erishimli janrlarni ro'yxatini ko'rish uchun, stansiyalar ro'yxati ustidagi Toifalarni bosing. Ro'yxat FM diapazoni stansiyalari bilan uyg'unlashgan janrlarni saqlaydi. Toifa nomlanishiga bosishda ushbu toifadagi stansiyalarning ro'yxati chiqariladi. Radiopriyomnikni stansiyaga sozlash uchun, uning ro'yxatdagi nomlanishiga tegining.

Tanlangan radiostansiyalarni saqlash

Tanlangan radiostansiyalar haqidagi ma'lumotlar dispeleyning tepe qismida joylashgan maxsus zonada aks ettirildi.

AM yoki FM : Stansiyani tanlangan joriy stansiya joyiga saqlab qo'yish uchun, Saqlash yoki ekranning tepe qismida avval saqlangan

stansiyani bosing va ushlab turing. Tanlangan stansiyani tanlash uchun saqlangan tanlanganga tegining.

Stansiyalarni, shuningdek, stansiyalar ro'yxatida ☆ belgisiga teginish bilan tanlangan sifatida saqlash mumkin. U ajratib ko'satilgan bo'ladi, bu endi stansiya tanlangan kabi saqlanganligiga ko'rsatadi.

Dastlabki bo'yicha aks ettiriluvchi tanlanganlarning soni avtomatik o'zgaradi, biroq qo'lda o'zgartirilishi ham mumkin, buning uchun "Sozlamalar" – "Tizim" qistirma – "Tanlangan" – "Tanlangan elementlarining soni" o'tishni bajarish zarur. Uni, shuningdek, "Sozlamalar" - "Illovalar" qistirma - "Audio" – "Tanlangan elementlarining soni" o'tishni bajarib, o'zgartirish mumkin.

AM-FM radio (Kentgaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik)

Radioni tinglash

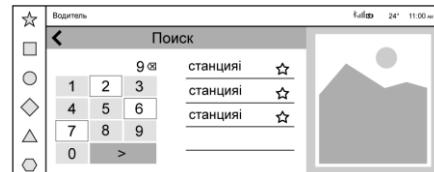
Faol ovoz manbasidan ijro etiladigan yozuvlar ma'lumotlari oynasini ochish uchun, asosiy sahifadagi Audio tizim belgisini bosing. Ovoz manbasini o'zgartirish uchun, chap burchakdagi tugmani bosing (masalan, FM yoki AM radiosи)

Stansiyani topish

Stansiyani izlash

AM yoki FM ekranida bo'lib turib, turg'un signalga ega bo'lgan oldingi yoki keyingi stansiyani izlashni bajarish uchun, axborot-ko'ngilochar tizim displayida ⌂ yoki ⌃ ni bosing.

Izlash

Puxta sozlash oynasini ochish uchun, ma'lumot -ko'ngilochar tizim display ekranidagi ⌂ tugmasini bosing. Ekran klaviaturada chastotani kiriting. Saralanganlar ro'yxatidagi stansiyani saqlash uchun, ☆ tugmasini bosing.

Mavjud AM yoki FM chastotasi kiritilganda, radio qabul qilgich avtomatik ravishda stansiyaga sozlanadi va puxta sozlash oynasi yopilmaydi. Stansiya signalini qabul qilish uchun, "Ishga tushirish" tugmasini yoki ro'yxatdagi kerakli chastota nomini bosing. Puxta sozlash oynasi yopiladi va joriy ijro oynasiga o'zgaradi.

Tanlangan radiostansiyalarni saqlash

Tanlangan radiostansiyalar haqidagi ma'lumotlar displayning pastki qismida joylashgan maxsus zonada aks ettiriladi. AM yoki FM diapazaonda ishlayotgan saralangan stansiyalarini, saqlangan sozlamalar ro'yxatini bosib va ushlab turish orqali saqlash mumkin.

Audio tizim sozlamalari

Настройки параметров звука зависят от региона.

Ovoz parametr sozlamalari mintaqaga ko'ra farq qiladi.

Joriy ijro oynasida tugmasini bosish orqali, quyidagi parametrlarni ekranga chiqarish mumkin.

Ovoz

- Ekvalayzer
- Balans
- Ovoz rejimi (tegishli to'plam mavjud bo'lsa)

Bose Audio Pilot texnologiyasi

Ushbu texnologiya, agar toplamda mavjud bo'lsa, salondagi shovqingga va avtomobilning xarakatlanish tezligiga ko'ra, balandlikni moslashtiradi.

Saqlangan sozlamalarni boshqarish

Bunda, ko'chirilishi yoki o'chirilishi mumkin bo'lgan audio tizimning saqlangan sozlamalar ro'yxatini ko'rsatadi.

Radioda matn uzatish (RDS)

Ushbu xususiyat yoqilganda, radiostantsiya, ekranga xabarlar ko'rinishida chiqarilgan matnni xarflab talafuz qiladi.

Radioga uzatilayotgan matn toifasi

Ushbu xususiyat yoqilganda, ekranda hozirda uzatilayotgan matn toifasi haqidagi ma'lumotlar ko'rsatiladi.

Radio ma'lumotlar tizimi (RDS)

RDS tizimi, uzatiladigan radiokanal orqali, RDS radiosistansiyasida uzatilayotgan qo'shimcha ma'lumot qabul qilish imkonini beradi, shuning uchun, u faqat bunday ma'lumot uzatilayotganda ishlaydi.

Stantsiya bunday ma'lumotlarni uzatishi mumkin, buning natijasida radio qabul qilgichning ishlashida nosozliklar paydo bo'ladi.

Bundan tashqari, RDS tizimining xususiyatlar to'plami, muayyan xudud yoki mamlakatga ko'ra farq qiladi. Bu shuni anglatadiki, RDS tizimi orqali uzatilayotgan muayyan ma'lumotlar, avtomobil foydalilanayotgan hudud yoki mamlakatda mavjud bo'lmasligi mumkin.

RDS tizimining xususiyatlari, yuqorida aytilangan "Audio tizim sozlamalari" oynasida ygiladi va o'chiriladi.

Sizning hududingizdaggi ishlayotgan radiostansiyalar, quyidagi keltirilgan RDS tizim xususiyatlariiga ega bo'lishi mumkin.

RDS tizimining xususiyatlari

- Radiostantsiya tomonidan uzatiladigan matnni ekranga harfma-harf chiqarish
- Radiostansiyalar tomonidan uzatiladigan xabarlarни ekranga chiqarish
- Radiostansiyaning eshitirilsilarning toifasi haqidagi ma'lumotlarni ekranga chiqarish (mavjud bo'lsa)

Radiosignalni qabul qilish

Radiotranslyatsiyaning elektr magnit yoki statik xalallari yuzaga kelganida elektr qurilmalarni uzib qo'ying.

AUDIOPLEYERLAR

FM

FM diapazonidagi signalarning yaxshi qabul qilinishi 16 km.dan 65 km.gacha masofada ta'minlanadi. Radiopriyomnikka xalallarni pasaytirish uchun maxsus elektron sxema o'rnatilganligiga qaramasdan, katta bo'limgan xalallarning, ayniqsa ovozning so'nib qolishi va kuchayishini chaqiruvchi binolar yoki tepaliklar atrofidagi hududlarda baribir mavjud bo'lish ehtimoli bor.

AM

AM diapazonidagi ko'pchilik stansiyalarning qabul qilish masofasi FM diapazonidagi radiostansiylarga qaraqanda, ayniqsa, tunda, ancha yuqoridir. Radiostansiya chastotasining oraliq masofasini ortishida bir-birlariga xalallarni chaqirishi mumkin. Xalallar, shuningdek, momaqaldiroqda yoki elektr uzatish tarmoqlari ostidan harakatlanishda yuzaga kelishi mumkin. Ushbu holatda xalallarning mavjudligida radiostansiyalagi yuqori chastotalarni darajasini pasaytirishga urinib ko'ring.

Mobil qurilmadan foydalanish

Mobil qurilmani qo'llanilishi, xususan, kiruvchi va chiquvchi qo'ng'iroqlarni bajarish, akkumulator batareyasini quvvatlash va oddiygina mobil qurilmaning yoqilgan holatda bo'lishi, radiosignalarning qabul qilinishiga statik xalallarni chaqirishi mumkin. Ushbu holatda mobil qurilmani uzib qo'yish yoki o'chirib qo'yish zarur bo'ladi.

Ko'p polosali antenna

Jamlanmaga bog'liq holda tomdag'i antenna radiopriyomnik, navigatsion tizim va OnStar tizimi bilan qo'llanilishi mumkin. Signalni maqbul qibul qilinishi uchun begona buyumlar bilan antennani to'sib qo'y mang. Agar avtomobil shift lyukiga ega va ushbu lyuk ochiladigan bo'lsa, qabul qilish yomonlashishi mumkin.

Ishonchsiz tashuvchi qurilmalaridan foydalanmang

USB va mobil qurilmalar kabi media qurilmalardan foydalanayotganda, ularning kelib chiqishiga e'tibor bering. Ishonchsiz qurilmalarda, tizimning ishlashiga salbiy ta'sir ko'ssatadigan fayllar bo'lishi mumkin. Bunday qurilmalardan foydalanmaslik kerak.

USB-port

Avtomobil bir nechta USB portlari bilan jixozlangan bo'lishi mumkin. Portlardan qurilmalarni quvvatlash maqsadida xam foydalanish mumkin. USB-portlariga ulangan qurilmalardan musiqa yoqish mumkin.

DIQQAT!

Avtomobil shikastlanishiga yo'l qo'ymaslik uchun, avtomobilning bort tarmog'idan ishlatilmayotgan qo'shimcha asbob-uskunalarini va ularning kabellarini uzib qo'yish lozim bo'ladi. Bort tarmog'iga ulangan va oxirgi qurilmadan uzib qo'yilgan holda qoldirilgan kabel ishdan chiqishi yoki qisqa tutashuv, agar uning bo'sh uchi suyuqlikka tushib qolsa yoki boshqa ozig'lanish manbaiga, masalan, ulagichga tutashtirish qo'yilsa, sababi bo'lib qolishi mumkin.

USB interfeysi orqali ovozni ijro etilishi

USB interfeysi orqali ovozni ijro etish uchun:

1. Joriy ijro oynasidagi ovoz manba belgisiga tegib, USBni tanlang.
2. Agar ulangan qurilmalar bo'lmasa, qurilmani bog'lash uchun ekranadagi ko'satmalarga amal qiling.
3. Yozuv formatlari haqidagi ma'lumotlar display ekranida ko'rindi.

Bluetooth orqali ovozni ijro qilish (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik)

Musiqaning ijro etilishi Bluetooth ulangan qurilmalari bilan amalga oshirilishi mumkin. Qurilmani ulash bo'yicha yo'rqnomalarni Bluetooth kanal (Telefonni ulash va ishlatsish - kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) $\diamond$ 6-26 yoki Bluetooth kanali (Qisqacha ma'lumotlar) $\diamond$ 6-22 yoki Bluetooth kanali (Telefonni ulash va ishlatsish - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) $\diamond$ 6-23 bo'limlarda topishingiz mumkin.

Ovoz balandligi va kompozitsiyani tanlashni axborot-ko'ngilochar tizimning boshqaruv organlari yordamida qanday bolsa, mobil qurilmaning boshqaruv organlari yordamida ham huddi shunday boshqarish mumkin. Agar Bluetooth rejim tanlangan, ammo ovoz mavjud bo'lmasa, axborot-ko'ngilochar tizimda ovoz balandligi sozlamalarini tekshiring.

Musika ijro etilishini displayning chap qismidagi yaqindagi manbalar ro'yxatida Bluetooth bandiga teginish bilan yoki Bluetooth-qurilmaga

keyingi bosish bilan "Yana" bandiga teginish orqali ishga tushirish mumkin.

Bluetooth orqali ijro etish uchun:

1. Qurilmaning oziganishini yoqing va qurilmani ulash uchun bog'lanishni bajaring.
2. Bog'lanishdan keyin bosh sahifada "Audiotizim" bandiga tegining, so'ngra displayning chap qismida yaqindagi manbalarning ro'yxatida "Bluetooth" bandiga tegining.

Bluetooth ovozi menyusi

"Axborot-ko'ngilochar tizim ovozi menyusi"ni "AM-FM radios (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) $\diamond$ 6-9 yoki AM-FM radios (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) $\diamond$ 6-8" bo'limda ko'ring.

Bluetooth-qurilmalarni boshqarish

Bosh sahifada:

1. Audiotizimni bosing.
2. Qurilmalarni qo'shish yoki o'chirish uchun, "Qurilmalar" bandiga bosing.

Bluetooth bandiga teginish paytiga bog'langan qurilmaning audiopleerida ijro etishning ishga tushirilishi imkonsiz bo'lib qolishi mumkin. Avtomobil joyida turgan vaqtida mobil qurilma yordamida ijro etishni ishga tushiring.

Turli xil qurilmalarda ijro etishni ishga tushirish turli usullarda amalga oshiriladi. Sado berish manbai sifatida Bluetoothni tanlashda

audiotizimning ekranida "To'xtatilgan" maqomi aks ettirilishi mumkin. Ijro etishni boshlash uchun, qurilmada ijro etish tugmasini bosing yoki displayda $\blacktriangleright$ belgisiga tegining.

Ko'rish funksiyasi Bluetooth qurilmasi tomonidan qo'llab turish mavjudligida erishimli bo'ladi. Ushbu multimedia-kontenti "Mening mediaqurilmalarim" manbasi rejimida erishimli bo'lmaydi.

Ba'zi smartfonlar audiotizim displayida aks ettirish uchun metama'lumotlarning Bluetooth orqali uzatilish imkonini qo'llab turadi. Ushbu ma'lumotni olishda audiotizim ushbu ma'lumotlar erishimligini tekshiradi va ularni displayda aks ettiradi. Bluetoothning qo'llab turuvchi funksiyalari haqidagi ancha batafsil ma'lumotni olish uchun dilerga murojaat qiling.

Bluetooth orqali ovozni ijro qilish (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik)

Musiqaning ijro etilishi Bluetooth ulangan qurilmalari bilan amalga oshirilishi mumkin. Ovoz balandligi va kompozitsiyani tanlashni axborot-ko'ngilochar tizimning boshqaruv organlari yordamida qanday bolsa, mobil qurilmaning boshqaruv organlari yordamida

ham huddi shunday boshqarish mumkin. Agar Bluetooth rejim tanlangan, ammo ovoz mavjud bo'lmasa, axborot-ko'ngilochar tizimda ovoz balandligi sozlamalarini tekshiring.

Bluetooth orqali ijro etish uchun:

1. Joriy ijro oynasidagi ovoz manba belgisiga tegib, kerakli Bluetooth-qurilmasini tanlang.
2. Agar ulangan qurilmalar bo'lmasa, qurilmani bog'lash uchun ekrandagi ko'satmalarga amal qiling.
3. Yozuv formatlari haqidagi ma'lumotlar display ekranida ko'riniadi.

Bluetooth-qurilmalarni boshqarish

Bluetooth qurilmalarini qo'shish, o'chirish yoki boshqa ulangan qurilmani bog'lash mumkin.

Bir vaqtida bir nechta Bluetooth qurilmalari faol bo'lishi mumkin emas.

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim (RSI)

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, tizim haydovchi va yo'lovchining o'rindigi suyanchiqlarda ikki HDMI portiga, ikki juft Bluetooth-qulochchinlar va sensor videoekranlarga ega.

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim -20°C (-4°F)dan past va 55° C (131°F)dan yuqori haroratda tegishli tarzda faoliyat yuritmasligi mumkin.

Tizim ishlashini boshqarish

Qo'llash uchun:

1. Uni yoqish uchun, istalgan ekranlarning har qanday joyiga ikki marta tegining; boshlang'ich ekran ochiladi.
2. Ekranni o'chirish uchun, holat satrida ni bosing.

Ushbu ekranlar bir-biriga bog'liq bo'lмаган holda, hamda oldingi o'rindiqdagi boshqaruv organlari yordamida yoqish va o'chirish mumkin. Ekranni yoqishda multimedia kontentining ijro etilishi to'xtatilmaydi.

Ekranlarni oldingi o'rindiqdagi boshqaruv organlari yordamida bloklash mumkin.

Ijro etish manbalari

- HDMI 1
- HDMI 2
- Ilovalar (jamlanmaga bog'liq holda)

Holat satri:

- : Ekranni o'chirish uchun tegining. Ekranni qayta yog'ish uchun, uning istalgan joyiga ikki marta tegining.
- : Bluetooth-qulqchinlarni sozlash menyusiga o'tish uchun tegining. "Sozlamalar"ni ushbu bo'limga quyida ko'ring.
- : Sozlamalar menyusiga o'tish uchun bosing.

HDMI kirishi

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim markaziga HDMI portli qurilmani ular uchun HDMI kabel zarur bo'ladi. Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizimming HDMI kirishlariga videooyinlarni, diskarning proigrivatellarini, smartfonlarni, planshetlarni, oqimli uzatish qurilmalarni va HDMI chiqishli audiovideodepterlarni ularash mumkin.

1. Masshtabni sozlash uchun bosing.
2. Sahifalar tarixi bo'yicha orqaga va oldinga o'tish uchun bosing.
3. Sahifani qayta yuklash uchun bosing.
4. Orqa o'rindiq uchun ikkinchi ekranda ekranni takrorlash uchun bosing.
5. Sizib chiquvchi darchani yopish uchun bosing yoki pastga yelpib yuboring. Sizib chiquvchi darcha, shuningdek, agar ekranning istalgan joyiga teginilsa yoki taxminan uch sekund kutib turilsa, g'oyib bo'ladi.
6. Sozlamalar menyusini ochish uchun tegining.
7. Bluetooth-qulqchinlarni bog'lash yoki ularash, qulqchinlardagi ovoz balandligini sozlash yoki

avtomobil karnaylari orqali ovozni ijro etishga o'tish uchun tegining.

8. Boshlang'ich ekranni ochish uchun bosing. Ilova ichida navigatsiya uchun, ma'lumotlarni yelpib yuboring yoki surib o'tkazing. Reklamaga teginishda u boshqa qistirmada ochiladi. Boshqa qistirmani yopish uchun, birinchi qistirmaga tegining yoki X ni bosing.

Orqa ekranlarning sozlamalari

Orqa ekranning bosh sahfada bo'lib turib, sozlamalar menyusiga o'tish uchun ni bosing.

Menyuda quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Ecran yorqinligi

Ecran yorqinligini tanlang. Yorqinlikni surgich bilan sozlang. Ekranlarning har biri bog'liq bo'limgan holda sozlanadi.

Foydalanuvchining Bluetooth-qulqchinlari

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim Bluetooth-qulqchinlarni qo'llab turadi. Orqa ekranlardan har biri bilan to'rtta juft Bluetooth-qulqchinlarni bog'lash mumkin. Ushbu ekranda tizim bilan bog'langan Bluetooth-qulqchinlarni ro'yxatini ko'rish, hamda ularning parametrlarini o'rnatish mumkin. Bu yerda yangi Bluetooth-qulqchinlarni ularash va ularib bo'linganlarni sozlamalarini o'zgartirish mumkin.

Bluetooth-qulqchinlarni orqa ekranlardan biri bilan bog'lash uchun:

1. "Bluetooth-qulqchinlar"ni tanlang yoki muvofiq orqa ekranning bosh sahifasida X ni bosing.
2. "Qulqchinlarni ulash"ni tanlang.
3. Bluetooth-qulqchinlar bog'lanish rejimida ekanligiga ishonch hosil qiling. Tizim Bluetooth-qulqchinlarni aniqlagandan keyin, ular erishimli qulqchinlar ro'yxatida aks etadi.
4. Ro'yxatdan Bluetooth-qulqchinlarni tanlang. Orqa o'rindiqlar uchun ko'nilochar tizim bilan qulqchinlarni bog'lashdan avval, ularni telefondan uzib qo'yish talab etiladi.
5. Qulqchinlarni bog'lash bajarilgandan so'ng, ushbu qulqchinlar uchun sozlamalar tugmasini bosing; menuy ochiladi, unda qulqchinlarni qayta nomlash, ulash, bog'lanishini o'chirish yoki o'chirib yuborish mumkin.

Jamlanma Bluetooth-qulqchinlar

⚠ OGOHLANTIRISH!

Qulqchinlar shikastlanishida, nosozligida yoki tegishli tarzda qo'llanilmasligida alanganishni jiddiy xavfini keltiruvchi o'rnatilgan litiy-ionli akkumulatorga ega.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Akkumulator batareyasining oqib ketishi va/yoki alanganishidan saqlanish maqsadida:

- Akkumulator batareyasini o'tda yoqmang, deformatsiya qilmang va ochmang.
- Akkumulator batareyasini havoning juda past bosimlariga va 60 °C (140 °F)dan yuqori haroratlar ta'siriga duchor qilmang.
- Akkumulator batareyasini 45 °C (113 °F)dan yuqori haroratda quvvatlamang.
- Agar qulqchinlar nosoz yoki shikastlangan bo'lsa, akkumulator batareyasini quvvatlamang.

⚠ D/QQAT!

Qulqchinlarni issiq sharoitlarda yoki to'g'ri quyosh nurlari ostida saqlamang. Bu qulqchinlarni shikastlashi mumkin, va ta'mirlash avtomobilga kafolet bilan qoplanmaydi. Ekstremal sovuqda saqlash akkumulator batareyasini susaytirishi mumkin. Qulqchinlarni quruq salqin joyda saqlang.

Ushbu qurilmada saqlanuvchi akkumulator batareyalar maishiy chiqindilar bilan utilizatsiya qilinishi yaramaydi. Akkumulator batareyalarini ixtisoslashtirilgan korxonalarda utilizatsiya qilish zarur. Utilizatsiya haqidagi batafsil ma'lumotlarni olish uchun mahalliy vakolatlangan organlarga murojaat qiling.

1. CH-Kanalni tanlash

2. Oziqlanish

3. Ovoz balandligi

4. USB-Cni quvvatlash porti

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim jamlanmasiga ikki juft yangi simsiz Bluetooth-qulqchinlar kiradi.

Qulqchinlar turlicha multimedia-ma'lumotlarini tinglash uchun qo'llaniladi. Simsiz qulqchinlarning korpusida oziqlanish tugmasi, kanallar o'zgartirgichi va ovoz balandligini sozlagichi joylashtirilgan.

Jamlanmadagi simsiz Bluetooth-qulqchinlarni qo'llash uchun:

- Bir sekundga POWER (Oziqlanish) tugmasini bosib, qulqchinlarni yoqing. Oziqlanish indikatori yonadi.
- O'chiq qulqchinlarda bog'lanish rejimiga o'tish uchun, ikki sekund davomida oziqlanish tugmasini bosing va ushlab turing. Qulqchinlarning nomlanishi GM RSI BT HP kabi aks ettilridi. Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngiliochar tizimning ekranida bog'lash bo'yicha yo'riqnomani "Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngiliochar tizim ekran bilan bog'lash" paragrafida quyida ko'ring.
- Qulqchinlarni o'chirish uchun, ikki sekund davomida oziqlanish tugmasini bosing va ushlab turing.
- 1 yoki 2-ekran bilan bog'langan tovush manbalarini o'zgartirish uchun, CN-KANALNI TANLASH(1) tugmasini bosing. Bu xususiyat faqat ikkala RSI ekranlari bilan qurilmalarni bog'lashdan so'ng ishlaydi.

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngiliochar tizim ekrani bilan bog'lash

Har bir ekran faqat ikki juft faol qulqchinlarni qo'llab turadi.

Bluetooth-qulqchinlarni orqa ekranlardan biri bilan bog'lash uchun:

1. Muvofig orqa ekranning bosh sahifasida qulqchinlar belgisiga tegining.
  2. "Yangi qulqchinlarni qo'shish"ni tanlang.
  3. Bluetooth-qulqchinlar bog'lanish rejimida ekanligiga ishonch hosil qiling.
  4. Tizim Bluetooth-qulqchinlarni aniqlagandan keyin, ular erishimli qulqchinlar ro'yxatida aks etadi.
  5. Ro'yxatdan Bluetooth-qulqchinlarni tanlang. Bog'lanishdan keyin "Bog'lanish bajarildi" sizib chiquvchi darchada OKni bosing.
  6. OKni bosing.
- Qulqchinlarni ekranlar bilan bog'lashni bekor qilish uchun, tegishli orqa ekranning asosiy sahifadagi qulqchinlar belgisiga teging. So'ng, bog'lashni bekor qilmoqchi bo'lgan qulqchinlarning parametr tugmasini bosing.

"Qulqchinlarni olib tashlash" bandini tanlang. Ushbu harakat, har bir ekran uchun alohida amalga oshiriladi.

Ovozli javob berish

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, orqa o'rindiqlar uchun ko'ngiliochar tizim ko'rish va e s h i t i s h n u q s o n l a r i b o ' l g a n foydalanuvchilarning qulayligi uchun ovozli javob berish funksiyasi bilan jihozlangan bo'lishi mumkin.

Ushbu funksiya faol bo'lgan vaqtida, u ekranning qaysi sohasiga teginayotganligi haqida foydalanuvchini xabardor qiladi, faol tugmalarga ko'rsatadi, hamda ekran, joriy maqom, ro'yxatlarning, meta-ma'lumotlarning va sizib chiquvchi darchalar haqida ma'lumotlarni xabar qiladi. Bu foydalanuvchiga, u bir marta tegingen va u ovoz bilan e'lon qilingan oxirgi amaldagi tugmaga tegishli bo'lgan ekranning istalgan joyiga ikki marta teginish bilan funksiyani faollashtirish imkonini beradi. Ovozli javob berishni yoqish va o'chirish uchun ni bosing, o'zgartirgichga tegining va tasdiqlash uchun OKni bosing. Ovozli javob berish avtomobilning o't oldirishi o'chirilishida o'chadi.

Entertainment Studio sozlamalarini bekor qilish

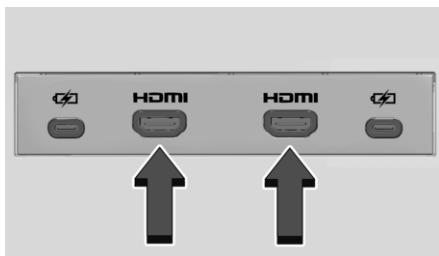
Ilovalarning sozlamalarini bekor qilinishini bajarish va foydalanuvchining seansini yakunlash uchun, ushbu opsiyani tanlang.

Ochiq kodli DTga litsenziya

Litsenziya haqida ma'lumotlarni ko'rish uchun tanlang.

Orqa o'rindiqlardagi foydalanuvchilarning portlari

Agar avtomobil orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim bilan jihozlangan bo'lsa, markaziy konsolning orqa qismida foydalanuvchilarning qurilmalari uchun portlar joylashgan. Faqat quvvatlash funksiyasi bilan ikki HDMI porti va ikki USB-C porti ko'zda tililgan.

HDMI

HDMI kirishlariga HDMI audiovideokabeli yordamida signalning tashqi manbasini, masalan, videokamerani, o'yin pristavkasini yoki Apple qurilmasini ulash mumkin. Apple qurilmasi uchun Apple firma kabeli talab etiladi. Bosh sahifada tashqi qurilma ulangan HDMI portga tegining.

USB orgali quvvatlashni qo'llab turuvchi ba'zi HDMI-qurilmalarni oziqlanishni uzatish uchun USB-portlarga ulash mumkin.

Ushbu HDMI-portlar orgali uzatiluvchi kontent axborot-ko'ngilochar tizimning ekranida ERISHIMLI EMAS. Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizimning HDMI kirishidan foydalanish uchun:

1. Tashqi qurilmani HDMI kabeli bilan ulang.
2. Yordamchi qurilmani va orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizimning videoekranini yoqing.
3. Kerakli ekranda (Bosh)ni bosing va manba sifatida HDMI ni tanlang.

HDMI**HDMI ni ulash**

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim tashqi qurilmalardan videooni ijro etish uchun ikki HDMI-portga ega.

Tashqi qurilmaning kontentini ko'ngilochar tizimning ekranida ko'rish uchun, uni ulang.

Bosh sahifada tashqi qurilma ulangan HDMI portga tegining.

HDMI orqali ijro etish ekranasi

HDMI orqali ijro etishning ekranida video, hamda quyidagi ma'lumotlar aks ettililadi:

- (Bosh sahifa): Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizimning bosh sahifasini menyusiga qaytish uchun ni bosing.
- (Qulqochinlar): Bluetooth-qulqochinlarning sozlamalari menyusiga o'tish uchun ni bosing. "Sozlamalar"ni ushbu bo'limda quyida ko'ring.
- Bo'lishish: Orqa o'rindiq uchun ikkinchi ekranda ekranni takrorlash uchun bosing. Ekranni ulangan qurilmaga takrorlash mumkin.

Bosh ekranda Rear Media ilovasi

Rear Media ilovasi foydalanuvchiga oldingi o'rindiqlardan orqa o'rindiqlar uchun videoekrannlarning manbalarini boshqarishga imkon beradi. Ilovgaga kirish uchun bosh sahifada Rear Media belgisini bosing.

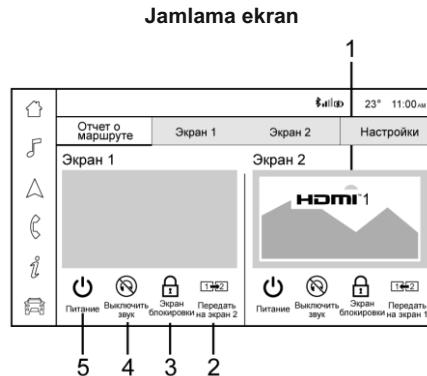
Rear Media ilovasi yordamida orqa ekranlarni yoqish yoki o'chirish mumkin. Ekran 1 yoki ekran 2ga teginib, ekranni tanlang. Ikkala ekranlar uchun ma'lumotlarni ko'rish uchun "Axborot"ni bosing, shu bilan birga, ajratib ko'satilgan ekran yonida "Oziqlanish" Ekran tugmasi ushbu ekranni yoqish va o'chirish imkonini beradi.

O'rta o'rindiqdagi foydalanuvchi, videoni boshqarish ilovasida chap yoki o'ng ekran uchun ovozni o'chirish belgisiga yoki ikkala ekranlarni ovozini o'chirish tugmasiga bosib, orqa o'rindiqlardagi foydalanuvchilar uchun ovozni o'chirib qo'yishi mumkin.

Shuningdek, videoni boshqarish ilovasida ekran tasvirida o'ngda pastda "Bo'lishish" tugmasini bosib, tanlangan ekranda joriy signal manbasidan tasvirni boshqa ekranga takrorlash mumkin.

Rear Media ilovasida manbani tanlash

Ilova ajratib ko'satilgan orqa ekran uchun signal manbaini tanlashga imkon beradi. Rear Media ilovasida Sources (Manbalar)ni bosing va ro'yxatdan erishimli manbani tanlang.

1. Orqa ekranlar uchun joriy manbalar.
2. Orqa o'rindiq uchun ikkinchi ekranda ekranni takrorlash uchun bosing.
3. Orqa ekran uchun sensor kiritishni blokdan chiqarish uchun tegining.
4. Orqa ekran uchun ovozni o'chirish uchun tegining.
5. Orqa ekranni yoqish/o'chirish uchun tegining.

Kontentni ijro etishsiz ma'lumotlar ekranı

- Ijro etiluvchi kontentga nisbatan illustrasiya.
- Avtomobil karnaylari orqali ovozni ijro etish uchun bosing.
- Orqa ekrandagi ilovani yopish uchun bosing.
- Kontent ijro etilishini to'xtatish/tiklash uchun tegining.
- Ijro etilayotgan yozuvning nomi va qoshimcha ma'lumot (mavjud bo'lsa).

Rear Media sozlamalari

Rear Media sahifasida bo'lib turib, Sozlamalarni bosing; sozlamalar menyusi ochiladi.

Menyuda quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Ekranlarni yoqish holatini eslab qolish

Dvigatel ishga tushirilganida ekranlar avtomatik yoqilishi uchun ushbu opsiyani tanlang.

Orqa ekranlar uchun ovozli javob berish

Ma'lum ekran uchun ovozli javob berishni faollashtirish uchun tanlang.

Ruxsat etilgan ilovalar

Ekranda aks etib turadigan ilovalarni tanlang.

Qayd yozuvi

Avtomobilning mobil aloqasi tarif rejasiga haqidagi ma'lumotni ko'rish uchun tanlang.

Rear Media sozlamalarini bekor qilish

Ilovalarning sozlamalarini bekor qilish uchun tanlang.

Rear Mediani qo'llash shartlari

Qo'llash shartlarini ko'rish uchun tanlang.

Maxfiylik haqida bayonot

Maxfiylik haqida Bayonetni ko'sratish uchun tanlang.

Orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizimni nosozliklarini bartaraf qilish

Quvvat yo'q: Ehtimol, o't oldirish "yoqilgan" yoki ACC/ACCESSORY holatiga joylashtirilmagan.

Quloqchinlar korpusidagi oziqlanish indikatori yonib turibdi, ammo ovoz uzatilmayapti:

Quloqchinlar yetarlicha quvvatlanganligiga ishonch hosil qiling. Quvvatlash uchun quloqchinlarni USB-C portga ulang.

Quloqchinlar ekran bilan bog'langanligini tekshiring. Kanallarni tanlash tugmasini o'zgartirib, siz to'g'ri ekran ni tinglayotganingizga ishonch hosil qiling.

Agar yuqorida keltirilgan harakatlar yordam bermagan bo'lsa, orqa o'rindiqlar uchun ko'ngilochar tizim bilan quloqchinlarning bog'lanishini bekor qiling, quloqchinlarni o'chiring, ularni qayta yoqing va bog'lanishni qayta o'natishga urinib ko'ring. Bluetooth-quloqchinlar uchun bog'lanish tartib-tamoyillarini ushbu bo'limda avvalroq ko'ring.

Videotasvirning buzilishi

Videotasvirning buzilishlari uyali telefonlar, skanerlar, SV-diapazondagi ratsiyalar, GPS tizimlar, avtomobil radiostansiyalari, mobil fakslar, portativ radsiyalardan xalallar bilan chaqirilgan bo'lishi mumkin.

Ko'sratib o'tilgan qurilmalarning avtomobil ichida yoki uning yaqinida qo'llanilishida videopleerni o'chirib qo'yish talab etilishi mumkin.

Nutqli buyruqlarni aniqlash

Google Assistant ovozli yordamchi qo'llarsiz audiotizim, telefon va navigatsion tizimning funksiyalarini boshqarish imkonini beradi. Uni rul chambaragida «ξ ni bosib, bosh sahifada Google Assistant belgisiga bosib yoki "Hey Google" yoki "OK Google" asosiy so'zlarni aytib ishga tushirish mumkin.

Biroq ushu sohalardagi funksiyalarni barchasini ham ovozli buyruqlar yordamida boshqarish imkonи bo'lmaydi; bundan tashqari, Google Assistant ishlashi uchun ma'lumotlarni uzatish mobil tarmog'iga ularish talab etiladi.

Nutqli buyruqlarni qo'llash

Ovozli buyruqlar yordamida boshqarish tizim initisilaizatsiyasidan keyin darhol erishimli bo'ladi. Initialisatsiya o't oldirish yoqilishi bilanqoq boshlanadi. Initialisatsiya ba'zi ko'p bo'limgan vaqtini egallashi mumkin.

1. Ovozli boshqaruvni ishga tushirish uchun, rul chambaragidagi boshqaruv pultida «ξ ni bosing, bosh sahifada Google Assistant belgisiga tegining yoki "Hey Google" yoki "OK Google" asosiy so'zlarni talaffuz qiling. Google Assistant ishlashini ta'minlash uchun, uni «ξ tizimda birlamchi sozlama bo'yicha (Default Assistant) yordamchi sifatida sozlash kerak, shuningdek, asosiy "uyg'otish so'zlarini" ni o'rnatish.

2. Ushbu bo'limda quyida tavsiflangan buyruqlardan birini aniq talaffuz qiling.

Google Assistantni o'chirish

- Google Assistantga so'rovni bekor qilish uchun, rul chambaragidagi boshqaruv pultida ni bosing.

Buyruqlarni talaffuz qilish bo'yicha foydali maslahatlar

Ovozli boshqarish tizimi tabiiy tildagi gaplar ko'rinishida ifoda etilgan buyruqlarni, hamda ilovalarni va vazifalarni bevosita nomlovchi buyruqlarni aniqlaydi.

Eng yaxshi natijalarga erishish uchun:

- Buyruqni tabiiy ovozda, juda ham tez va juda ham sekin bo'limgan tarzda talaffuz qiling.
- Bevosita buyruqlarni ortiqcha so'zlarsiz qo'llang. Masalan, "<Ism> ishiga qo'ng'iroy qilish", "Ijro etish" ijrochining nomi yoki asarning nomlanishi talaffuz qilib yoki radiostansiyaning raqamini talaffuz qilib "...ga sozlash".

Bevosita buyruqlar tizim tomonidan yaxshiroq aniqlanadi. Bevosita buyruqning misoli: "<Raqam>ni terish".

Agar uyali telefon raqami nomi va joyi bilan saqlangan bo'lsa, bevosita buyruqda to'liq ma'lumotni ko'sratish kerak. Masalan, "<Ism> ishiga qo'ng'iroy qilish".

Radiopriyomnikni ovozli boshqarish

Ovozni aniqlash buyruqlari belgisini bo'sgandan so'ng, bu xususiyat AM/FM radio qabul qilgich va multimedia ilovalarida (agar u ularda mavjud bo'lsa) faollandashi

"Ey-Em <AM diapazonidagi chastotasi>ga sozlash" : Ovozli buyruqda ko'sratilgan chastotaga (masalan, "to'qson besh") radiopriyomnikni sozlash.

"Ef-Em <FM diapazonidagi chastota>ga sozlash" : Ovozli buyruqda ko'sratilgan chastotaga (masalan, "bir yuz biru bir") radiopriyomnikni sozlash.

"<ovozi manbada> <nominini> yoqish": Musiqiy kompozitsiyani ijro etish yoki belgilangan ovoz manbaning kanaliga bo'g'anish, masalan, Pandora yoki Spotify tizimiga. Ushbu buyruqni amalga oshirish uchun, tarmoqqa ularish zarur bo'lishi mumkin.

TELEFON

Telefonni ovozli boshqarish

Telefonni boshqarish uchun ovozli buyruqlarni qo'llash uchun, telefon Bluetooth bo'yicha ulangan bo'lishi kerak.

"**<Kontakt nomi>**" : Saqlangan abonentga qo'ng'iroq qilish. Agar abonent uchun joylashish joyini ko'rsatish bilan saqlangan raqamlar mavjud bolsa, buyruqda joylashish joyi ko'rsatilgan bo'lishi kerak.

Ushbu xususiyatni sozlash vaqtida, Personal Results bo'limidagi kontaktlarga kirishga ruxsat etish kerak.

"**<telefon raqamini terish>**": etti yoki 10 xonali raqamga qo'ng'iroq qilish.

"**<qabul qiluvchining nomiga> xabar yuborish**": Saqlangan abonentga xabar yuborish

Navigatsiya uchun ovozli boshqaruv

Ovozli buyruqlar yordamida navigatsion tizimni - navigatsiyani boshlash, yo'nalishni bekor qilish, yo'nalish nuqtalarini va infratuzilma ob'ektlarini qo'shishni boshqarish mumkin.

"**<Mo'ljallanish manzili>gacha yetib borish**": Ko'rsatilgan manzilgacha navigatsiyani initsializatsiya qiladi.

"**<joy nomini> topish**": Qiziqtirgan joyni qidirish va unga yo'lni ko'rsatish buyrug'i.

"**Yo'nalishga <punkt>ni qo'shish**": Joriy yo'nalishga oraliq punktni qo'shadi.

"**Uyga safar qilish**": Google kartalarda ko'rsatilgan uy manzillarigacha navigatsiyani ishma tushiradi.

Avtomobilning o'rnatilgan buyruqlari

Ushbu buyruqlar, salondagi haroratni boshqarish, oynalarni muzdan tushirishni boshqarish va h.k. imkonini beradi

"**Konditsionerni yoqish**": Konditsionerni yoqadi.

"**Haroratni <istalgan son> graduslarga o'rnatish**": Avtomobil salonida ma'lum haroratni o'rnatish.

Telefon yordamida ovozli boshqaruv

Ovozli yordamchi xususiyatini Bluetooth moduliga ulangan, yoki Android Auto yoki CarPlay texnologiyasi yordamida mobil telefonda ishma tushirish uchun, ruldagi «ξ tugmasini bosib turing (masalan, Google Assistant, Siri va h.k.)

Bluetooth kanali (Qisqacha ma'lumot)

Bluetoothni qo'llab turilishi sharofati bilan tizim quyidagi larga imkon berib, mobil qurilmalarning ko'pchilik soni bilan o'zarlo aloqada bo'lishi mumkin:

- Qo'llarning yordamisiz qo'ng'iroqlarni amalga oshirish va qabul qilish.
  - Qurilmaning manzillar kitobini yoki kontaktlar ro'yxatini avtomobilga uzatish.
  - Oqimli rejimda audio (musiqa, podkastlar)ni uzatish.
  - Matnli xabarlarni kelib tushganligi haqida xabarlar qilish.
- Chalg'ituvchi omillarni minimallashtirish uchun, haydashni boshlashdan avval to'xtab turishga joylashtirilgan avtomobilda quyidagi harakatlarni bajaring:

- Mobil qurilmaning funksiyalari bilan tanishib chiqing. Telefon kitobini va kontaktlar ro'yxatini tartibga keltiriting, takrorlanuvchi va kamdan-kam ishlataluvchi yozuvlarni o'chirib yuboring.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning boshqaruv organlarini va qo'llanilishini yodga oling.
- Mobil qurilmaning avtomobil bilan bog'lanishini bajaring. Mobil qurilmalarning ba'zi modellari bilan tizim ishlamasligi mumkin. "Bog'lash"ni ushbu bo'limga quyida ko'ring.

Bluetooth tizimli avtomobillarda Bluetoothni qo'llab turishli mobil telefon va baland aloqa uchun profil mavjudligida baland aloqa rejimida

qo'ng'iroqlarni amalga oshirish va ularni qabul qilish mumkin. Tizimni boshqarish axborot-ko'ngilochar tizim va ovozli buyruqlar orqali amalga oshiriladi. Tizimni avtomobil o't oldirishi yoqilgan vaqtida qo'llash mumkin. Bluetooth tizimining ta'sir radiusi - 9,1 m.gacha. Mobil qurilmalarning barchasi ham barcha funksiyalarni qo'llab turishi va Bluetooth tizimi bilan ishlashga qodir bo'lmasligi mumkin. Mos keluvchi mobil qurilmalar haqidagi anche batafsil ma'lumotlarni olish uchun dilerga murojaat qiling.

Boshqaruv organlari

Bluetooth orqali bog'lanishni boshqarilishini axborot-ko'ngilochar tizimi displayidagi boshqaruv organlari va rul chambaragidagi boshqaruv organlari yordamida amalga oshiriladi.

Rul chambaragidagi boshqaruv organlar

« Bluetooth bo'yicha ulangan mobil qurilmada kiruvchi qo'ng'iroqlarga javob berish uchun bosing va qo'yib yuboring. Mobil qurilma yordamchisini chaqirish uchun bosing va ushlab turing.

Ulanishni yakunlash, qo'ng'iroqni rad etish yoki tamoyilni bekor qilish uchun bosing. Siz telefon orqali so'zlashmayotgan vaqtida, axborot-ko'ngilochar tizimni yoqish yoki uni o'chirish uchun bosing.

Axborot-ko'ngilochar tizimning boshqaruv organlari

Axborot-ko'ngilochar tizimning boshqaruv organlarini qo'llab, menu bilan qanday ishlash kerakligi haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni, Tizimni qo'llash ⇨ 6-5 bo'limda ko'ring.

Audiotizim

Mobil qurilmaning Bluetooth tizimini qo'llashda ovoz avtomobil audiotizimining oldindi karnaylari orqali ijro etiladi, audiotizimning ishlashi esa o'chiriladi. Mobil qurilmaga kelib tushgan chaqiruv vaqtida, ovoz balandligi rul chambaragidagi yoki markaziy konsoldagi boshqaruv organlari yordamida sozlanadi. Bunday ovoz balandligini o'rnatilgan darajasi keyingi so'zlashuvlar uchun xotirada saqlanadi. Ovoz balandligini ma'lum darajadan pastroqqa tushirish imkonи yo'q.

Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va qo'llash - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik)

Ulash

Avval Bluetooth-mos keluvchi mobil telefonning Bluetooth interfeysi bilan bog'lanishini bajarish, so'ngra esa uni avtomobilga ulash zarur.

Bluetooth funksiyalariga nisbatan - mobil telefon ishlab chiqaruvchisining qo'llanmasini ko'ring (mobil telefonni ulashdan oldin).

Bog'lash haqidagi ma'lumot

- Musiqiy fayllarni qo'llab turishli Bluetooth telefonni avtomobil bilan telefon kabi va musiqiy pleyer kabi bir vaqtida bog'langan bo'lishi mumkin.
- Tizim bilan 10tagacha qurilma bog'langan bo'lishi mumkin.
- Avtomobil harakatlanib ketayotganida bog'lanish amalga oshmaydi.
- Bog'lanish tamoyilini faqat bir marta bajarish zarur. Uning takroriy bajarilishi faqat, agar bog'langan qurilma haqidagi ma'lumot tizim xotirasidan o'chirib yuborilgandagi holatda talab etilishi mumkin.
- Tizimning ta'sir zonasida bir nechta bog'langan uyali telefonlar mavjud bo'lgan vaqtida, tizim "Ulash uchun birinchi" maqomi berilgan ulardan biriga ularadi. Agar "Ulash uchun birinchi" maqomi hech bir uyali telefonga berilmagan bo'lsa, oxirgi bo'lib qo'llanilgan xuddi o'sha qurilmaga ularish o'rnatilgan bo'ladi. Boshqa bog'langan telefon bilan ularishni o'rnatish uchun, "Boshqa telefon bilan bog'lanish"ni bosing, ushbu bo'limda quyida ko'ring.

Telefonni ularsh

1. Bog'lanishni boshlashdan avval, uyali telefonda Bluetooth interfysi yoqilganligiga ishonch hosil qiling.
2. Bosh sahifada TELEFON belgisiga yoki ekran ostida ilovalar bo'l machasida telefon belgisiga tegining.
3. Axborot-ko'ngilochar tizimi displayining tepe qismida "Telefon" bandiga tegining. Telefonlar ekranining markazida Qo'shish opsiyasi joylashgan bo'lishi mumkin. Ushbu opsiyaga teginishda Telefonlar ro'yxati menyusi ochiladi.
4. Telefonni qo'shishni bosing.
5. Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida aks ettililuvchi avtomobilning nomlanishini mobil telefonning Bluetooth sozlamalari ro'yxatidan tanlang.
6. Uyali telefon ekranidagi yo'rqnomalarga amal qilgan holda, axborot-ko'ngilochar tizim displayeda aks ettililuvchi olitita raqamli kodni tasdiqlang, va "Bog'lash" tugmasini bosing.
7. Uyali telefonda bog'lanishni o'rnatish tamoyilini ishga tushiring. Tartib-tamoyil haqidagi ma'lumotlarni mobil telefonni ekspluatatsiya qilish bo'yicha qo'llamada ko'ring. Bog'langan telefon ulanganlar ro'yxatida aks ettiriladi.
8. Agar avtomobil uyali telefonda aks ettililmayotgan bo'lsa, bir nechta usullar bilan bog'lanish jarayonini qaytadan boshlash mumkin:

- Telefonni o'chiring va uni qayta yoqing.
- Axborot-ko'ngilochar tizim displayida telefon menyusining boshiga qayting va bog'lanish jarayonini qaytadan ishga tushiring.
- Telefonni bekor qilinishini, ammo faqat zaruriy chora sifatida, bajaring.

9. Agar telefonda ularshi tasdiqlash yoki telefonning manzillar kitobini yuklanishini ruxsat etish bilan so'rov berilgan bo'lsa, "Har doim qabul qilish" va "Ruxsat etish" ni tanlang. Agar manzillar kitobini yuklanishiga ruxsat berilmasa, u erishimli bo'lmaydi.
10. Boshqa telefonlarning bog'lanishini bajarish uchun, 1-8-kichik bandlarda tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

Ulash uchun birinchi bog'langan telefonlar

Tizimning ta'sir zonasida bir nechta bog'langan uyali telefonlar mavjud bo'lgan vaqtida, tizim "First to Connect" ("Ulash uchun birinchi") maqomi berilgani ulardan biriga ulanadi. Ulash uchun birinchi sifatida bog'langan telefonni o'rnatish uchun, telefon yoqilganligiga ishonch hosil qiling, Sozlamalar, so'ngra Tizim, keyin Telefonlarni bosing. Telefonlar menyusida barcha bog'langan va barcha ulangan telefonlar va multimedia proigrivatellari ko'rsatilgan bo'ladi. Telefonlarni qo'shish va o'chirib yuborish, ularsh va uzib qo'yish mumkin. Telefon uchun "Ulash uchun birinchi" maqomini o'rnatish uchun, telefondan o'ng tomonda ni

bosing; telefon sozlamalari menyusi ochiladi. Qurilmaga "Ulash uchun birinchi" maqomini berish uchun, ushbu bandni tanlang.

Ikkinchi telefon

Uyali telefonga ikkinchi telefon maqomini berish mumkin - buning uchun, bog'langan telefonning sozlamalari menyusini ochish uchun, bog'langan uyali telefon nomlanishidan o'ng tomonda belgiga teginish zarur. Ikkinchi maqomiga ega bo'lgan uyali telefonni Bluetooth texnologiyasini qollab turishli boshqa mobil qurilma bilan parallel bir vaqtida ularsh mumkin. Bunda ikkinchi telefonga "Kiruvchi qo'ng'iroqlar" maqomi beriladi. Bu ushbu qurilma faqat chaqiruvlarni qabul qilishga qodirligini anglatadi. Ikkinchi uyali telefon yordamida baland aloqa bo'yicha chiquvchi qo'ng'iroqlarni amalga oshirish imkonni bo'lmaydi, shuningdek uning manzillar kitobi erishimli bo'lmaydi.

Zarurat tug'ilganida, ikkinchi telefonga kiruvchi qo'ng'iroqlarni qabul qilish va chiquvchi qo'ng'iroqlarni amalga oshirish uchun qurilma rolini qaytarish uchun, "Telefonlar" ro'yxatida unga tegining. Ushbu rol "Kontaktlar" va "Yaqindagi qo'ng'iroqlar" ro'yxatidan abonent raqamiga chiquvchi qo'ng'iroqlarni amalga oshirish imkonini beradi.

Barcha bog'langan va ulangan telefonlar ro'yxatini tinglash

1. Bosh sahifada TELEFON belgisiga yoki ekran ostida ilovalar bo'l machasida telefon belgisiga tegining.
2. Telefonlarni bosing.

Ulangan telefonni uzish

1. Bosh sahifada TELEFONni bosing.
2. Telefonlarni bosing.
3. Ulangan uyali telefon yoki mobil telefon qarshisida ularning axborot ekranini aks ettirish uchun qalam belgisiga tegining.
4. "O'chirish" buyrug'ini tanlang.

Bog'langan telefonni o'chirib yuborish

1. Bosh sahifada TELEFON belgisiga yoki ekran ostida ilovalar bo'l machasida telefon belgisiga tegining.
2. Telefonlarni bosing.
3. Ulangan uyali telefon qarshisida uning axborot ekranini aks ettirish uchun qalam belgisiga tegining.
4. "Ulash kerak emas" buyrug'ini tanlang.

Boshqa telefon bilan bog'lash

Boshqa uyali telefon bilan aloqani o'natish uchun yangi uyali telefon avtomobilda joylashgan bo'lishi va Bluetooth interfeysi bo'yicha tizim bilan bog'langan bo'lishi kerak.

1. Bosh sahifada TELEFON belgisiga yoki ekran ostida ilovalar bo'l machasida telefon belgisiga tegining.

2. Telefonlarni bosing.

3. Ulanmagan telefonlar ro'yxatida aloqa o'rnatish kerak bo'lgan yangi uyali telefonga tegining. "Ulash uchun birinchi" maqomini yoki ikkilamchi telefon maqomini telefon uchun o'rnatish haqidagi anchha batafsil ma'lumotlarni "Ulash uchun birinchi bog'langan telefonlar"ni ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Trubka va baland aloqa rejimlari orasida o'tish

Telefon yoki baland aloqa rejimiga o'tish uchun:

- Telefon baland aloqa rejimida bo'lganida, telefon rejimiga o'tish uchun ekranda "Telefon" bandiga tegining. Telefon rejimida ovozni vaqtinchalik o'chirish belgisi erishimi bo'lmaydi va ishlamaydi.
- Faol chaqiruv telefon rejimiga joylashgan vaqtida, baland aloqa rejimiga o'tish uchun ekranda "Telefon" bandiga tegining.

Kontaktlar ro'yxatini va yaqindagi qo'ng'iroqlar ro'yxatini qo'llash bilan telefon qo'ng'iroqlari

Bluetooth tizimi telefon kitobi funksiyasini qo'llab turuvchi uyali telefonda saqlanuvchi shaxsiy kontakt ma'lumotlarni qo'llash bilan telefon chaqiruvlarini bajarishga imkon beradi. Uyali telefon sozlamalari va uning ishlashi bilan tanishing. Sizning mobil telefonningiz ushbu funksiyani qo'llab turishini tekshiring.

Kontaktlar menyusida mobil telefonning telefon kitobiga kirish huquqini olish mumkin.

"Yaqindagilar" menyusida ushbu uyali telefonidan amalga oshirilgan yaqindagi qo'ng'iroqlar ro'yxatini topish mumkin.

Kontaktlar menyusi orqali telefon qo'ng'iroqlarini amalga oshirish uchun:

1. Bosh sahifada TELEFONni bosing.
2. Kontaktlarni bosing.
3. "Kontaktlar" ro'yxatidagi izlashni birinchi harf bo'yicha bajarish mumkin. Ismlar ro'yxatini aylantirish uchun axborot-ko'ngilochar tizimning displayida A-Zga tegining. Ulanishni o'rnatish zarur bo'lgan abonent nomini tanlang.
4. Kerakli raqamni tanlang.

Kontaktlar menyusi orqali telefon qo'ng'iroqlarini amalga oshirish uchun:

1. Bosh sahifada TELEFONni bosing.

2. Yaqindagi qo'ng'iroqlarni bosing.
3. Chaqirish zarur bo'lgan abonent nomiga yoki raqamiga tegining.

Klaviaturadan raqamni terish bilan qo'ng'iroq

Klaviaturadan raqamni terish bilan qo'ng'iroqni bajarish uchun:

1. Bosh sahifada TELEFONni bosing.
2. "Klaviatura" bandiga tegining va telefon raqamini kriting.
3. Raqamni terishni boshlash uchun ☎ ni bosing.

Klaviatura yordamida kontaktlarni izlash

Klaviatura yordamida kontaktlarni izlashni bajarish uchun:

1. Bosh sahifada TELEFONni bosing.
2. "Klaviatura" bandiga tegining va izlash uchun klaviaturadagi raqamlar yordamida telefon raqamini qismini yoki kontaktning ismini kriting. Natijalar ekranning o'ng qismida paydo bo'ladi. Qo'ng'iroqni amalga oshirish uchun ulardan biriga tegining.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish va rad etish

Agar kelgan qo'ng'iroq qabul qilinayotgan bo'lса, axborot-ko'ngilochar tizim avtomobilida ijro etiluvchi ringtonni so'ndiradi.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish

Chaqiruvni qabul qilishning uchta usuli bor:

- Rul chambaragida ☎ klavishani bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida Javob berishni bosing.
- Selektor tugmasini qo'llab, uskunalar majmuasida Javob berishni bosing.

Qo'ng'iroqni rad etish

Chaqiruvni rad etishning uchta usuli bor:

- Rul chambaragida ☎ klavishasini bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida Rad etishni bosing.
- Selektor tugmasini qo'llab, uskunalar majmuasida Bekor qilishni bosing.

Qo'ng'iroqni kutish

Chaqiruvni tutib turish funksiyasi Bluetooth moduli bilan jihozlangan uyali telefon va uyali aloqa operatori bilan qo'llab-quvvatlanishi kerak.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish

Tutib turilgan qo'ng'iroqni qabul qilishning uchta usuli bor:

- Rul chambaragida ☎ klavishani bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida Switch (Almashtirish)ni bosing.
- Selektor tugmasini qo'llab, uskunalar majmuasida Switch (Almashtirish)ni bosing.

Qo'ng'iroqni rad etish

Tutib turilgan qo'ng'iroqni bekor qilishning uchta usuli bor:

- Rul chambaragida ☎ klavishani bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida Rad etishni bosing.
- Selektor tugmasini qo'llab, uskunalar majmuasida Bekor qilishni bosing.

Abonentlar orasida o'tish

(faqat tutib turiluvchi qo'ng'iroqlar)

Chaqiruvlar orasida o'tish uchun chaqiruv menyusiga o'tish uchun bosh sahifada telefon belgisiga tegining. Qo'ng'iroq taqdirm etilishida ushlab turish rejimida bo'lgan qo'ng'iroqqa o'tish uchun,unga tegining.

Uch tomonlama aloqa

Uch tomonlama bog'lanish funksiyasi Bluetooth moduli bilan jihozlangan telefon tomonidan va uyali aloqa operatori tomonidan qo'llab turilishi kerak.

Qo'ng'iroq vaqtida uch tomonlama aloqa rejimiga o'tish uchun:

1. Bog'lanishlar menyusida yani bitta bog'lanishni qo'shish uchun, Qo'shimcha qo'ng'iroqni tanlang.
2. Yaqindagilar, Kontaktlar yoki Klaviaturani tanlab, ikkinchi ularishni o'rnating.
3. Ikkinchi qo'ng'iroq faol bo'lgan vaqtida, uch tomonlama aloqani o'rnatish uchun birlashtirish belgisiga bosing.

Qo'ng'iroqni yakunlash

- Rul chambargida klavishani bosing.
- Faqat ushbu chaqiruvni yakunlash uchun, chaqiruv yonida ni bosing.
- Selektor tugmasini qo'llab, uskunalar majmuasida Yakunlashni bosing.

DTMF tonal signallari

Qo'ng'iroq vaqtida avtomobilning audiotizimiga o'rnatilgan Bluetooth modulli raqamni uzatishi mumkin. Bu menu orqali boshqariluvchi telefon tizimlari bilan o'zaro aloqlar uchun zarurdir. Klaviatura yordamida raqamni kriting.

Bluetooth kanali (Telefonni bog'lash va qo'llash - kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik)

Ulash

Bluetooth-mos keluvchi mobil qurilmani qo'llashdan oldin, avval uning Bluetooth tizim bilan bog'lanishini bajarish, so'ngra esa qurilmani avtomobilga ulash zarur bo'ladi. Mobil qurilmani bog'lashdan avval qurilma foydalanuvchisining qo'llanmasining Bluetooth texnologiyasi haqidagi bo'lim bilan tanishib chiqing.

Bog'lash haqidagi ma'lumot

- Axborot-ko'ngilochar tizimning bosh sahifasida telefon belgisini bosing.
- Agar bog'langan mobil qurilmalar yo'q bo'lsa, axborot-ko'ngilochar tizimning displayida "Telefonni ularsh" bandi aks ettililadi. Tizim bilan mobil telefonni bog'lash uchun, ushbu bandga bosing. "Telefonni bog'lash" bandini ushbu bo'limda quyida ko'ring.
- Bluetooth texnologiyasini qo'llab turuvchi va musiqani ijro etishga qodir bo'lgan smartfon avtomobil bilan telefon kabi va musiqiy proigrivatel kabi bir vaqtida bog'langan bo'lishi mumkin.
- Tizim bilan 10tagacha qurilma bog'langan bo'lishi mumkin.
- Avtomobil harakatlanib ketayotganida bog'lanish amalga oshmaydi.
- Bog'lanish tamoyilini faqat bir marta bajarish zarur. Uning takrorli bajarilishi faqat, agar bog'langan qurilma haqidagi ma'lumot tizim xotirasidan o'chirib yuborilgandagi holatda talab etilishi mumkin.
- Tizimning ta'sir zonasida bir nechta bog'langan uyali telefonlar mavjud bo'lgan vaqtida, tizim "Ulash uchun birinchi" maqomi berilgan ulardan biriga ulanadi. Agar "Ulanish

uchun birinchi" maqomi hech bir uyali telefonga berilmagan bo'lsa, oxirgi qo'llanilgan uyali telefonga ulanish bajariladi. Boshqa bog'langan uyali telefon bilan bog'lanishni o'rnatish uchun, "Boshqa telefon bilan ulanish"ni ushbu bo'limda quyida ko'ring.

Telefonni ularsh

1. Bog'lanish jarayonini boshlashdan avval, uyali telefonda Bluetooth funksiyasi yoqilganligiga ishonch hosil qiling.
2. Bosh sahifada "Telefon" belgisiga tegining.
3. Agar tizimga mobil qurilmalar ulanmagan bo'lsa, Manage Phones (Telefonlarni boshqarish)ni bosing, va Telefonlar ekrani paydo bo'ladi. Agarda boshqa mobil qurilma ulangan bo'lsa, Sozlamalar, Ulanishlar va so'ngra Telefonlarni bosing.
4. Telefonni qo'shishni bosing.
5. Ekrandagi ko'rsatmalarga amal qilgan holda mobil telefonning bog'lanishini bajaring.
6. Uyali telefon ekranidagi yo'rqnomalarga amal qilgan holda, axborot-ko'ngilochar tizim displayida aks ettililuvchi oltita raqamli kodni tasdiqlang, va "Bog'lash" tugmasini bosing. Bog'lanishni muvaffaqitli bajarish uchun, uyali telefondagи va axborot-ko'ngilochar tizim displayidagi kodni tasdiqlash zarur.

7. Uyali telefonda bog'lanishni o'rnatish tamoyilini ishga tushiring. Tartib-tamoyil haqidagi ma'lumotlarni mobil telefonni ekspluatatsiya qilish bo'yicha qo'llamada ko'ring. Bog'langan telefon ulangan kabi ro'yxatida aks ettiriladi.

8. Agar uyali telefonda avtomobilning nomlanishi aks ettirilmayotgan bo'lsa, bir nechta usullar bilan bog'lanish jarayonini boshlash mumkin:

- Avtomobil avval ulangan qurilmalar ro'yxati emasligiga ishonch hosil qiling. Agar avtomobil va mobil telefon avval bog'langan va bir-birlarini yodda tutayotgan bo'lsa, telefon izlashda yangi qurilma sifatida identifikatsiya qilinmaydi.
- Qurilmada Bluetoothni o'chiring va yoqing.
- Axborot-ko'ngilochar tizim displayida telefon menyusining boshiga qayting va bog'lanish jarayonini qaytdan ishga tushiring.
- Uyali telefonni o'chiring va uni qayta yoqing.
- Uyali telefonni bekor qilinishini, ammo faqat zaruriy chora sifatida, bajaring.

9. Agar uyali telefonda ulashni qabul qilish yoki telefonning manzillar kitobini yuklanishini ruxsat etish bilan so'rov berilgan bo'lsa, "Har doim qabul qilish" va "Ruxsat etish" ni tanlang. Agar manzillar kitobini yuklanishiga ruxsat berilmasa, uerishimli bo'lmaydi.

10. Qo'shimcha mobil telefonlarni bog'lash uchun, Sozlamalar, Bog'lanishlar, so'ngra esa Telefonlarni bosing.

Ulash uchun birinchi bog'langan telefonlar

Tizimning ta'sir zonasida bir nechta bog'langan uyali telefonlar mavjud bo'lgan vaqtida, tizim "Ulash uchun birinchi" maqomi berilgan ulardan biriga ulanadi. Bog'langan uyali telefonga "Ulanish uchun birinchi" maqomini berish uchun:

1. Uyali telefon yoqilganligiga ishonch hosil qiling.
2. Bosh sahifada sozlamalar belgisiga tegining.
3. Bog'lanishni bosing.
4. Telefonni bosing.
5. Ulangan telefon uchun Opsiyalarni bosing.
6. Mobil telefonning sozlamalari menyusida Birinchi bo'lib ulashni bosing. Sozlamalar qurilma uchun amalga kiritilgan bo'ladi. Uyali telefonlar va mobil qurilmalarni qo'shish, o'chirib yuborish, ularash va uzib qo'yish mumkin. Uyali telefonni yoki mobil qurilmani qo'shishga yoki ularni boshqarishga so'rov kelib tushganda muvofiq kichik menuy ochiladi.

Qurilmalar ro'yxatiga o'tish

Qurilmalar ro'yxatiga ikki usulda o'tish mumkin:

Sozlamalar belgisiga bosish

1. Bosh sahifada Sozlamalar belgisiga yoki displayning chap qismida yorliqlar bo'linmasida sozlamalar belgisiga tegining.
2. Ulanishlarni bosing.
3. Telefonlarni bosing.

Telefon belgisining qo'llanilishi

1. Bosh sahifada Telefon belgisiga yoki displayning chap qismida yorliqlar bo'linmasida telefon belgisiga tegining.
2. Telefonlar ekranining o'ng tepasida ni bosing.
3. Ulangan telefonni bosing.

Ulangan telefonni uzish

Telefonni uzib qo'yish uchun:

1. Qurilmalar ro'yxatini oching. "Qurilmalar ro'yxatiga o'tish" ni ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.
2. Telefon yoki mobil qurilmaning sozlamalarini chiqarish uchun, telefon kartochkasida "Sozlamalar" ni bosing.
3. "O'chirish" buyrug'i ni tanlang.

Bog'langan telefonni o'chirib yuborish

- Bog'langan telefonni o'chirib yuborish uchun:
1. Qurilmalar ro'yxatini oching. "Qurilmalar ro'yxatiga o'tish" ni ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.
  2. Telefon yoki mobil qurilmaning sozlamalarini chiqarish uchun, telefon kartochkasida "Sozlamalar" ni bosing.
  3. "Forget Phone" ("Telefonni unutish") ga tegining.

Boshqa telefon bilan bog'lash

Boshqa uyali telefon bilan aloqani o'mнатиш учун янги uyali telefon avtomobilda joylashgan bo'lishi va Bluetooth interfeysi bo'yicha tizim bilan bog'langan bo'lishi kerak.

Boshqa telefon bilan bog'lash tartibi:

1. Qurilmalar ro'yxatini oching. "Qurilmalar ro'yxatiga o'tish"ni ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.
2. Erishimli telefonlar ro'yxatida bog'lanishni o'rnatishni istagan янги mobil telefonga tegining. "Ulash" учун birinchi bog'langan telefonlar"ni ushbu bo'limda yuqorida ko'ring.

Trubka va baland aloqa rejimlari orasida o'tish

Telefon yoki baland aloqa rejimiga o'tish учун:

- Qo'ng'iroq paytida baland aloqadan foydalangan holda, Audio Output (ovozi chiqarish) va Phone (telefon) tugmalarini ketma-ket bosishda, qo'ng'iroqni telefonga o'tkazish mumkin. Telefon rejimida ovozni vaqtinchalik o'chirish belgisi erishimli bo'lmaydi va ishlamaydi.
- Qo'ng'iroq paytida telefondan foydalangan holda, Audio Output (ovozi chiqarish) va Car Speakers (karnaylar) tugmalarini ketma-ket bosishda, qo'ng'iroqni baland aloqa rejimiga o'tkazish mumkin.
-

Kontaktlar qistirmasi yordamida qo'ng'iroq

Bluetooth tizimi telefon kitobi funksiyasini qo'llab turuvchi uyali telefonda saqlanuvchi shaxsiy kontakt ma'lumotlarni qo'llash bilan telefon chaqiruvlarini bajarishga imkon beradi. Uyali telefon sozlamalari va uning ishlashi bilan tanishing. Sizning mobil telefoningiz ushbu funksiyani qo'llab turishini tekshiring. Mobil telefonning sozlamalari va ishlashi, shu jumladan undan Bluetooth modul orqali kontakt ma'lumotlarni uzatish xususiyati bilan diqqat bilan tanishib chiqing.

Mobil telefon, Bluetooth moduli orqali kontakt ma'lumotlarni uzatilish xususiyati mavjudligini tekshiring.

Kontaktlar menyusida mobil telefonning telefon kitobiga kirish huquqini olish mumkin. Kontaktlar menyusi orqali telefon qo'ng'iroqlarini amalga oshirish учун:

1. Bosh sahifada yoki displayning chap qismida yorliqlar bo'linmasida Telefon belgisiga tegining.
2. Kontaktlarni bosing.
3. Kontaktlarni izlashning ikki usuli bor:
  - Izlash satri - Telefonlar darchasining o'ng tepe darchasida izlash belgisiga bosing va klaviaturadan kontaktning nomini yoki raqamini kriting. Kiritilgan so'rov bo'yicha izlash natijalarini ko'rsatilgan bo'ladi. Chaqirish zarur bo'lgan abonent nomiga kriting.
  - Ko'rish - ro'yxtatga tegining va uni aylantirir yoki Telefonlar darchasining chap tomonidagi aylantirish chizg'ichidan foydalaning. Chaqirish zarur bo'lgan abonent nomiga kriting.

Yaqindagi qo'ng'iroqlar ro'yxatini qo'llash bilan telefon qo'ng'iroq'i

"Yaqindagilar" menyusida ushbu uyali telefondan amalga oshirilgan yaqindagi qo'ng'iroqlar ro'yxatini topish mumkin.

Kontaktlar menyusi orqali telefon qo'ng'iroqlarini amalga oshirish учун:

1. Bosh sahifada yoki displayning chap qismida yorliqlar bo'linmasida Telefon belgisiga tegining.
2. Yaqindagilarni bosing.
3. Chaqirish zarur bo'lgan abonent nomiga yoki raqamiga tegining.

Klaviaturadan raqamni terish bilan qo'ng'iroq

Klaviaturadan raqamni terish bilan qo'ng'iroqni bajarish учун:

1. Bosh sahifada yoki displayning chap qismida yorliqlar bo'linmasida Telefon belgisiga tegining.
2. "Klaviatura" bandiga tegining va telefon raqamini kriting.
3. Raqamni terishni boshlash учун, axborot-ko'ngilochar tizimning displayida telefon belgisiga tegining.

Klaviatura yordamida kontaktlarni izlash

Klaviatura yordamida kontaktlarni izlashni bajarish учун:

1. Bosh sahifada "Telefon" belgisiga tegining.

2. "Klaviatura" bandiga tegining va izlash uchun klaviaturadagi raqamlar yordamida telefon raqamining qismini yoki kontakt nomini kriting. Natijalar displeyning o'ng qismida paydo bo'ladi.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish va rad etish

Agar kelgan qo'ng'iroq qabul qilinayotgan bo'lsa, axborot-ko'ngilochar tizim avtomobilida ijo etiluvchi ringtonni so'ndiradi.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish

Qo'ng'iroqlarni qabul qilishning ikki usuli mavjuddir:

- Rul chambabaragida bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displeyida Javob berishni bosing.

Qo'ng'iroqni rad etish

Qo'ng'iroqlarni rad etishning ikki usuli mavjuddir:

- Rul chambabaragida bosing.
- Axborot-ko'ngilochar tizimning displeyida Rad etishni bosing.

Qo'ng'iroqni kutish

Chaqiruvni tutib turish funksiyasi Bluetooth modulli bilan jihozlangan uyali telefon va uyali aloqa operatori bilan qo'llab-quvvatlanishi kerak.

Qo'ng'iroqlarni qabul qilish

Javob berish uchun belgisiga bosing, so'ngra axborot-ko'ngilochar tizim displeyida "O'tish" bandiga tegining.

Qo'ng'iroqni rad etish

Chaqiruvni bekor qilish uchun c belgisini bosing, so'ngra axborot-ko'ngilochar tizimi displeyida "Bekor qilish" bandiga tegining.

Abonentlar orasida o'tish

(faqat tutib turiluvchi qo'ng'iroqlar)

Chaqiruvlar orasida o'tish uchun chiqiruv taqdim etilishiga o'tish uchun bosh sahifada "Telefon" bandiga tegining. Qo'ng'iroq taqdim etilishida ushlab turish rejimida bo'lgan qo'ng'iroqqa o'tish uchun,unga tegining.

Qo'ng'iroqni yakunlash

- Rul chambabaragida bosing.
- Faqat ushbu qo'ng'iroqni yakunlash uchun, qo'ng'iroq qarshisida axborot-ko'ngilochar tizim displeyi uchun belgisiga tegining.

DTMF tonal signallari

Qo'ng'iroq vaqtida avtomobilning audiotizimiga o'rnatilgan Bluetooth modulli raqamni uzatishi mumkin. Bu menu yordamida boshqariluvchi

telefon tizimlar bilan o'zaro aloqa qilish uchun zarurdir. Klaviatura yordamida raqamni kriting.

Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik)

Agar avtomobil jamlanmasi bilan Android Auto va/yoki Apple CarPlay qo'llab-quvvatlashi ko'zda tutilgan bo'lsa, mos keluvchi smartfon mavjudligida ushbu funksiyalardan foydalananish mumkin. Erishimli bo'lganida Android Auto va Apple CarPlay belgilari axborot-ko'ngilochar tizimi displeyining bosh sahifasida kulrangdan rangliga aylanishni boshlaydi. Android Auto va (yoki)Apple CarPlay qo'llash uchun:

Telefon simi bo'yicha ulangan ma'lumotlarni proeksiyalash

1. Google Play ilovalar do'konidan o'z smartfoningizga Android Auto ilovasini yuklab oling. Apple CarPlayni qo'llash uchun biron bir ilovalarni o'rnatish talab etilmaydi.
2. Android-telefon yoki iPhone ni ma'lumotlarni uzatish uchun qo'llaniluvchi tizimning USB-ulagichiga ularning jamlanmasiga kiruvchi USB-kabelni kiritish yordamida ulang. Qurilmani yetkazib berish jamlanmasidan USB-kabelni qo'llash tavsya etiladi, ulanishning zaruriy sifatini ta'minlash uchun u eskirishi holatida, uni yangisiga almashtirish kerak.

Boshqa ishlab chiqaruvchilarning kabellari ishlamasligi mumkin.

3. Smartfonni birinchi ulashda Apple CarPlay yoki Android Auto ni faollashtirish uchun, axborot-ko'ngilochar tizim displayida va smartfonda kelishuv shartlarini qabul qiling.

4. Smartfondagi yo'rqonomalarga amal qiling. Bosh sahifada Apple CarPlay va Android Auto belgilari smartfonga bog'liq holda yorishib turadi. Android Auto va (yoki) Apple CarPlay telefonni USB-ulagichga ulashda avtomatik ishga tushirilishi mumkin. Agar bu sodir bo'lmasa, ishga tushirishni bajarish uchun bosh sahifada Android Auto yoki Apple CarPlay belgisiga tegining.

Bosh sahifaga qaytish uchun markaziy konsolda tugmani bosing.

Ulangan telefondan ma'lumotlarni simsiz proeksiyalash (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa)

Google Android Auto yoki Apple CarPlay qo'llab-quvvatlash sahifasiga tashrif buyurib, sizning telefon simsiz interfeysi bo'yicha mos kelishiga ishchonch hosil qiling.

1. Google Play ilovalar do'konidan o'z smartfoningizga Android Auto ilovasini yuklab oling. Apple CarPlayni qo'llash uchun biron bir ilovalarni o'rnatish talab etilmaydi.

2. Birinchi ularishda simsiz ularishni sozlashning ikki usuli erishimlidir.

- Android-telefon yoki iPhoneni ma'lumotlarni uzatish uchun qo'llaniluvchi tizimning USB-ulagichiga ularning jamlanmasiga kiruvchi USB-kabelni kiritish yordamida ulang. Qurilmani yetkazib berish to'plamidan USB-kabelni qo'llash tavsija etiladi, uni ulanishning zaruriy sifatini ta'minlash uchun, uning eskirishi holatida yangisiga almashtirish kerak. Boshqa ishlab chiqaruvchilarning kabellari ishlamasligi mumkin.
- Bluetooth bo'yicha telefonni ulash. Bluetooth kanali (Telefonni ulash va qo'llash - kengaytrilgan jamlanmadagi radiopriyomnik)
  - ▷ 6-26 yoki Bluetooth kanal (Qisqacha ma'lumot) ▷ 6-22 yoki Bluetooth kanal (Telefonni ulash va qo'llash - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ▷ 6-23ni ko'ring.

3. Displayga ma'lumotlarni sizning telefoningizdan uzatish mumkin bo'lishi uchun, unda WiFi interfeysi yoqilganligiga ishchonch hosil qiling.

- 4. Smartfonni birinchi ulashda Apple CarPlay yoki Android Auto ni faollashtirish uchun, axborot-ko'ngilochar tizim displayida va smartfonda kelishuv shartlarini qabul qiling.
- 5. Smartfondagi yo'rqonomalarga amal qiling. Bosh sahifada Apple CarPlay va Android Auto belgilari smartfonga bog'liq holda yorishib turadi. Telefonni simsiz ularishini o'rnatishda

Android Auto va (yoki) Apple CarPlay avtomatik ishga tushirilishi mumkin. Agar bu sodir bo'lmasa, ishga tushirishni bajarish uchun bosh sahifada Android Auto yoki Apple CarPlay belgisiga tegining.

Simsiz kanal bo'yicha CarPlay va/yoki Android Autoning funksiyalarining ishlashi Wi-Fi signaling tashqi manbalaridan xallalar sababli qisqa muddatli buzilishi mumkin.

Telefon dan ma'lumotlarni simsiz proeksiyalanishini o'chirish uchun:

1. Bosh sahifada Sozlamalarni tanlang.
2. "Telefonlar"ni tanlang.
3. Siz o'chirib qo'ymoqchi bo'lgan xuddi o'sha telefon yanidagi qalam belgisiga bosing.
4. Apple CarPlay yoki Android Autoni o'chiring. Bosh sahifaga qaytish uchun markaziy konsolda tugmani bosing.

Funksiyalar tarkibida o'zgarishlar ehtimoli bor. Android Auto yoki Apple CarPlay funksiyalarini sozlash haqidagi batafsil ma'lumotlar uchun sizga xizmat ko'satuvchi avtosalonga murojaat qiling.

Android Auto standarti Google kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan. Uning qo'llanilishi Google kelishuv shartlari va maxfiylik siyosati bilan tartiblashtiriladi. Apple CarPlay standarti Apple korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan. Uning qo'llanilishi Apple kelishuv shartlari va maxfiylik siyosati bilan

tartiblashtiriladi. Ma'lumotlarni uzatish uchun tarif rejasи bilan muvofiqlikda to'lov ushlab qolinadi. Android Auto qo'llab-quvvatlashi va sizning telefon modelingizning mos kelishligi masalasi bo'yicha https://support.google.com/androidauto/saytiga_murojaat_qilish_zarur_bo'ladi. Apple CarPlay qo'llab-quvvatlashi va sizning telefon modelingizni mos kelishligi masalasi bo'yicha <com/ios/carplay/> saytiga murojaat qilish zarur bo'ladi. Apple va Google kompaniyalari o'z servislарining qo'llanilish shartlarini o'zgartirishi yoki ularni to'xtatib qo'yishi mumkin. Android Auto, Android, Google, Google Play belgilanishlari va boshqa belgilari Google Inc. korporatsiyasining savdo belgilari hisoblanadi; Apple CarPlay belgilanishi Apple Inc korporatsiyasining savdo belgisi hisoblanadi. Android Auto yoki Apple CarPlay ilovalaridan chiqish uchun, markaziy konsolda tugmasini bosing. Android Auto yoki Apple CarPlay ilovalariga qayta kirish uchun, markaziy konsolda tugmasini bosing va ushlab turing.

Apple CarPlay va Android Autoni axborot-ko'ngilochar tizimda o'chirib qo'yish mumkin. Buning uchun "Uy", "Sozlamalar" belgilariga tegining, so'ngra displayning tepe qismida "Ilovalar" qisqirmasiga tegining. Apple CarPlay yoki Android Auto muvofiq o'zgartirgich bilan o'chiring.

Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik)

Agar avtomobil jamlanmasi bilan Android Auto va/yoki Apple CarPlay qo'llab-quvvatlashi ko'zda tutilgan bo'ssa, ushbu funksiyalardan mos keluvchi smartfonning mavjudligida foydalanish mumkin. Erishimli bo'lganida Android Auto va Apple CarPlay belgilari axborot-ko'ngilochar tizimning bosh sahifasida kulrangdan rangliga aylanadi.

Android Auto va (yoki) Apple CarPlay qo'llash uchun:

Telefon simi bo'yicha ulangan ma'lumotlarni proeksiyalash

1. Google Play ilovalar do'konidan o'z smartfoningizga Android Auto ilovasini yuklab oling. Apple CarPlayni qo'llash uchun biron bir ilovalarni o'rnatish talab etilmaydi.
2. Android-telefon yoki iPhone ni ma'lumotlarni uzatish uchun qo'llaniluvchi tizimning USB-ulagichiga ularning jamlanmasiga kiruvchi USB-kabelni kiritish yordamida ulang. Qurilmani yetkazib berish jamlanmasidan USB-kabelni qo'llash tavsija etiladi, ularishning zaruriy sifatini ta'minlash uchun u eskirishi holatida, uni yangisiga almashtirish kerak. Boshqa ishlab chiqaruvchilarning kabellari ishlamasligi mumkin.

3. Smartfonni birinchi ulashda Apple CarPlay yoki Android Auto ni faollashtirish uchun, axborot-ko'ngilochar tizim dispyleyida va smartfonda kelishuv shartlarini qabul qiling.

4. Smartfondagi yo'riqnomalarga amal qiling. Bosh sahifada Apple CarPlay va Android Auto belgilari smartfonga bog'liq holda yorishib turadi. Keyingi safar USBGa ulanishda Android Auto va/yoki Apple CarPlay avtomatik ishga tushirilishi mumkin. Agar bu sodir bo'lmasa, ishga tushirishni bajarish uchun bosh sahifada Android Auto yoki Apple CarPlay belgisiga tegining.

Bosh sahifaga qaytish uchun markaziy konsolda tugmani bosing.

Ulangan telefondan ma'lumotlarni simsiz proeksiyalash (agar jamlanma bilan ko'zda utiligan bo'ssa)

Google Android Auto yoki Apple CarPlay qo'llab-quvvatlash sahifasiga tashrif buyurib, sizning telefon simsiz interfeysi bo'yicha mos kelishiga ishonch hosil qiling.

1. Agar smartfoningiz OC Android 9 yoki undan avvalgi versiyada boshqaruvida ishlayotgan bo'ssa, unga Google Play internet-portalidan Android Auto ilovani yuklab oling. Agar smartfon Apple CarPlay texnologiyasi, yoki OC Androidning keyingi versiyalar boshqaruvida ishlayotgan bo'ssa, xech qanday ilovani o'rnatishga hojat yo'q.

2. birinchi ulashda simsiz ulanishni sozlashning ikki usuli erishimli bo'ladi:
- Android-telefon yoki iPhone ni ma'lumotlarni uzatish uchun qo'llaniluvchi tizimning USB-ulagichiga ularning jamlanmasiga kiruvchi USB-kabelni kiritish yordamida ulang. Qurilmani yetkazib berish to'plamidan USB-kabelni qo'llash tavsija etiladi, uni ulanishning zaruriy sifatini ta'minlash uchun, uning eskirishi holatida yangisiga almashtirish kerak. Boshqa ishlab chiqaruvchilarning kabellari ishlamasligi mumkin.
  - Bluetooth bo'yicha telefonni ulash. Bluetooth kanalni (Telefonni ulash va qo'llash - kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-26 yoki Bluetooth kanal (Qisqacha ma'lumot) ⇨ 6-22 yoki Bluetooth kanal (Telefonni ulash va qo'llash - bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik) ⇨ 6-23ni ko'ring.
  - 3. Telefonidan displayga ma'lumotlarni uzatish mumkin bo'lishi uchun o'z telefoningizda WiFi interfeysi yoqiganligiga ishonch hosil qiling.
  - 4. Smartfonni birinchi ulashda Apple CarPlay yoki Android Auto ni faollashtirish uchun, axborot-ko'ngilochar tizim displayida va smartfonda kelishuv shartlarini qabul qiling.
  - 5. Smartfondagi yo'rqnomalarga amal qiling. Bosh sahifada Apple CarPlay va Android Auto belgilari smartfonga bog'liq holda yorishib

turadi. Telefonni simsiz ulanishini o'matishda Android Auto va (yoki) Apple CarPlay avtomatik ishga tushirilishi mumkin. Agar bu sodir bo'lmasa, ishga tushirishni bajarish uchun bosh sahifada Android Auto yoki Apple CarPlay belgisiga tegining. Simsiz kanal bo'yicha CarPlay va/yoki Android Autoning funksiyalarining ishlashti Wi-Fi signaling tashqi manbalardidan xalallar sababli qisqa muddatli buzilishi mumkin. Telefon dan ma'lumotlarni simsiz proektsiyalanishini o'chirish uchun:

1. Bosh sahifada sozlamalar belgisini yoki ekranning chap qismidagi yorliqlar bo'lmasidaso zozlamalar belgisini tanlang.
2. Ulanishni tanlang.
3. Telefonlarni bosing.
4. Telefon yoki mobil qurilmaning sozlamalarini chiqarish uchun, telefon kartochkasida "Sozlamalar"ni bosing.
5. Apple CarPlay yoki Android Autoni o'chiring. Bosh sahifaga qaytish uchun markaziy konsolda tugmani bosing. Funksiyalar tarkibida o'zgarishlar ehtimoli bor. Android Auto yoki Apple CarPlay funksiyalarini sozlash haqidagi batafsil ma'lumotlar uchun sizga xizmat ko'sratuvchi avtosalonga murojaat qiling.

Android Auto standarti Google kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan. Uning qo'llanilishi Google kelishuv shartlari va maxfiylik siyosati bilan tartiblashtiriladi. Apple CarPlay standarti

Apple korporatsiyasi tomonidan ishlab chiqilgan. Uning qo'llanilishi Apple kelishuv shartlari va maxfiylik siyosati bilan tartiblashtiriladi. Ma'lumotlarni uzatish uchun tarif rejsi bilan muvofiqlikda to'lov ushlab qolinadi. Android Auto qo'llab-quvvatlashi va sizning telefon modelingizning mos kelishligi masalasi bo'yicha <https://support.google.com/androidauto> saytiga murojaat qilish zarur bo'ladi. Android CarPlay qo'llab-quvvatlashi va sizning telefon modelingizning mos kelishligi masalasi bo'yicha carplay/ saytiga murojaat qilish zarur bo'ladi. Apple va Google kompaniyalari o'z servislarni qo'llanilishini o'zgartirishi yoki ularni to'xtatib qo'yishi mumkin. Android Auto, Android, Google, Google Play belgilanishlari va boshqa belgilari Google Inc. korporatsiyasining tovar belgilari hisoblanadi; Apple CarPlay belgilanishi Apple Inc. korporatsiyasining tovar belgisi hisoblanadi.

Android Auto yoki Apple CarPlay ilovalaridan chiqish uchun, markaziy konsolda tugmasini bosing. Android Auto yoki Apple CarPlay ilovalariga qayta kirish uchun, markaziy konsolda tugmasini bosing va ushlab turing.

SOZLAMALAR

Sozlamalar (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyomnik)

Sozlamalar menyusining tarkibini uchta toifalar bo'yicha taqsimlash mumkin. Zaruriy toifani "Tizim", "llovalar" yoki "Avtomobil" bandlariga teginib tanlang.

Menyuni ochish uchun:

1. Axborot-ko'ngilochar tizimning bosh sahifasida Sozlamalar belgisini bosing.
  2. Erishimli bandlarni ro'yxatini aks ettirish uchun zaruriy toifaga tegining.
  3. Teginish bilan zaruriy funksiyani tanlang.
  4. Funksiyani yoqish yoki o'chirish uchun ○ yoki | ga tegining.
  5. "SOZLAMALAR" menyusining tepe darajasiga o'tish uchun X belgisiga tegining.
- Menyuda quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Tizim

Menyuda quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Vaqt/sana

Soatlarni sozlanishi quyidagi funksiyalar yordamida bajariladi:

- Vaqt va sanani avtomatik sozlash: Sana va vaqt ni avtomatik sozlanishini yoqish uchun bosing. Agar ushbu funksiya o'chirilgan

- bo'lsa, vaqt va sana qo'lida o'rnatilgan bo'ladi.
- Vaqt ni sozlash: axborot-ko'ngilochar tizimning displayida boshqaruv organlari yordamida vaqt ni qo'lida o'rnatish uchun tegining.
- Sanani sozlang: axborot-ko'ngilochar tizim displayidagi boshqaruv organlari yordamida sanani qo'lida o'rnatish uchun tegining.
- 24-soatlik format: vaqt ni aks ettirish formatini ko'satish uchun tegining.
- "O'chirilgan" yoki "Yoqilgan" bandga tegining.

Language (til)

Ushbu parametrning qiymati bilan axborot-ko'ngilochar tizim displayida matn tili o'rnatiladi. Til (Language)ni bosing va mos keladigan tilni tanlang.

Telefonlar

Uyali telefon yoki mobil qurilmaga ulanish uchun, uyali telefon yoki multimedia qurilmasini uzib qo'yish yoki o'chirib yuborish uchun tegining.

Wi-Fi tarmoqlari

Chor atrofda yoki avtomobil ichkarisida aniqlangan ulangan va erishimli Wi-Fi tarmoqlari ko'satilgan bo'ladi.

Agar avtomobil uchun 4G LTE tarmogi'ni bo'yicha ma'lumotlarni uzatish paketi

faollashirilmagan bo'lsa, tarmoq xizmatlarini qo'llash uchun axborot-ko'ngilochar tizim mobil qurilmaga, uy kirish nuqtasiga yoki boshqa tashqi himoyalangan Wi-Fi tarmog'iغا ulanishi mumkin.

Wi-fi ulanish nuqtasi

Turli xil Wi-Fi xususiyatlarini sozlashni ta'minlaydi.

Ecran

M'alumot-ko'ngilochar tizimining ekran sozlamasini boshqaradi.

Ovozlar

M'alumot-ko'ngilochar tizimining ovozlar sozlamasini ta'minlaydi.

Saralangan

M'alumot-ko'ngilochar tizimining saqlangan sozlamalarini boshqaradi.

Tizim ma'lumotlari

M'alumot-ko'ngilochar tizimining dasturiy ta'minoti haqidagi ma'lumotlarni ko'rsatadi.

Zavod sozlamalarini tiklash

Avtomobildagi ma'lumot-ko'ngilochar tizimini qayta yangilashga imkon beradi.

Ilovalar

Menyuda quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Android Auto

Ushbu funksiya axborot-ko'ngilochar tizim displayi orqali telefon bilan bevosita o'zaro aloqada bo'lishga imkon beradi. Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyonnik) ⇨ 6-32 yoki Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyonnik) ⇨ 6-30ni ko'ring. "O'chirilgan" yoki "Yoqilgan" bandni bosing.

Apple CarPlay

Ushbu funksiya axborot-ko'ngilochar tizim displayi orqali telefon bilan bevosita o'zaro aloqada bo'lishga imkon beradi. Apple CarPlay va Android Auto (Kengaytirilgan jamlanmadagi radiopriyonnik) ⇨ 6-32 yoki Apple CarPlay va Android Auto (Bazaviy jamlanmadagi radiopriyonnik) ⇨ 6-30ni ko'ring. "O'chirilgan" yoki "Yoqilgan" bandni bosing.

Audio tizimi

Turli xil audio tizim sozlamalarini boshqarish imkonini beradi.

Telefon

Turli xil telefon sozlamalarini boshqarish imkonini beradi.

Avtomobil

Menyuda quyidagi bandlar bo'lishi mumkin:

Orqa o'rindiqlar haqida eslatma

Avtomobilni boshqarish vaqtida yoki undan avval orqa eshik ochilganda, ovozli signal yoki xabar berishni ta'minlaydi.

Iqlim va havo sifati

Iqlim nazorati tizimining turli xil sozlamalarini boshqarish imkonini beradi.

Xavf haqida ogohlantirish tizimlari

Haydovchiga yordam tizimining turli xil sozlamalarni boshqaradi.

Shinamlik va qulaylik

Shinamlik va qulaylik tizimining turli xil sozlamalarni boshqaradi.

Yoritish moslamalari

Turli xil yoritish sozlamalarini boshqaradi.

Eshiklar quflarining elektrqulflanishi

Eshiklar quflarining turli xil sozlamalarini boshqaradi.

Masofadan quflash/ochish/ishga tushirish

Quflarni masofadan boshqarishning turli xil sozlamalarni boshqaradi.

Yo'Ini yoritish

Yurish balandligini boshqarish.

Power Assist Steps (Yordamchi oyoq tayanchlari)

Avtomobilning oyoq tayanchlari holatini boshqarish.

O'rindiqlar holati

Turli xil o'rindiqlarning sozlamalarini boshqaradi.

Ko'targich

Ko'targich parametrlarini boshqarish.

Sozlamalar (kengaytirilgan to'plamdagি radio qabul qilgich)

Hisob qaydnomasini yaratilganda, ayrim sozlamalarning boshqarilishi, egasining Markaz saytlarida amalga oshirilishi mumkin.

Agar boshqa foydalanuvchilar avtomobilda hisob qaydnomalariga kirgan yoki yaratgan bo'lsa, bu sozlamalar o'zgartirilishi mumkin. Natijada, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining xavfsizlik va ishlash parametrlarini o'zgartirish mumkin. Ayrim sozlamalarni yangi avtomobilga o'tkazish mumkin. Ko'rsatmalar uchun, dilerga murojaat qiling.

Oxirgi foydalanuvchiga xizmatlarni taqdim etish shartlari va Maxfiylik haqida arizada muhim ma'lumotlar bilan tanishib chiqing. Ko'rish uchun axborot-ko'ngilochar tizimning displayini bosh sahifasida "Sozlamalar" belgisiga tegining.

Personallashtirish menyusiga kirish uchun:

1. Axborot-ko'ngilochar tizimning displayini bosh sahifasida "Sozlamalar" belgisiga tegining.
  2. Erishimli bandlarni ro'yxatini aks ettirish uchun zaruriy toifaga tegining.
  3. Teginish bilan zaruriy funksiyani tanlang.
  4. Axborot-ko'ngilochar tizim displayida bandlarga teginish bilan funksiyani yoqing yoki o'chiring.
  5. Qaytish uchun < ni bosing.
- Sozlamalar menyusida quyidagi bandlar saqlanishi mumkin:

Ulanishlar

Telefonlar

Turli xil uyali telefonlar yoki mobil qurilmalarga ulanish, o'chirish yoki uyali telefon yoki multimedia qurilmasini olib tashlashni ta'minlaydi.

Vehicle-to-Phone Sharing (Ma'lumotlarni avtomobildan telefonga uzatish)

Avtomobil

Menyuda quyidagi elementlar bo'lishi mumkin:

Orqa o'rindiqlar haqida eslatma

Avtomobilni boshqarish vaqtida yoki undan avval orqa eshik ochilganda, ovozli signal yoki xabar berishni ta'minlaydi

Iqlim va havo sifati

Iqlim nazorati tizimining turli xil sozlamalarini boshqarish imkonini beradi.

Xavf haqida ogohlantirish tizimlari

Haydovchiga yordam tizimining turli xil sozlamalarini boshqaradi.

Shinamlik va qulaylik

Shinamlik va qulaylik tizimining turli xil sozlamalarini boshqaradi.

Yoritish moslamalari

Turli xil yoritish sozlamalarini boshqaradi.

Eshiklar qulflarining elektrqulflanishi

Eshiklar qulflarining turli xil sozlamalarini boshqaradi.

Masofadan qulflash/ochish/ishga tushirish

Qulflarni masofadan boshqarishning turli xil sozlamalarini boshqaradi.

Yo'Ini yoritish

Yurish balandligini boshqarish.

Power Assist Steps (Yordamchi oyoq tayanchlari)

Avtomobilning oyoq tayanchlari holatini boshqarish.

O'rindiqlar holati

Turli xil o'rindiqlarning sozlamalarini boshqaradi.

Ko'targich

Ko'targich parametrlarini boshqarish.

Apps & Permissions (Ilovalar va ruxsatlar)

Ekranda o'rnatilgan ilovalar ro'yxatini va ularga berilgan ruxsatlarni ko'rsatadi.

Vaqt va sana

Soatni sozlashni yoqadi.

Ekran

Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ekran sozlamalarini boshqaradi.

Ovozlar

Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ovoz sozlamalarini ta'minlaydi.

Maxfiylik

Maxfiylik parametrlarini boshqaradi.

Xotira

Ekranda ma'lumot-ko'ngilochar tizimi saqlash moslamasining parametrlarini ko'rsatadi.

Security

Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining xavfsizlik parametrlarini boshqaradi.

SAVDO BELGILARI VA LITSENZION KELISHUVLAR

Tizim

Menyuda quyidagi elementlar bo'lishi mumkin:

Til (Language)

Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining displayida matn tili o'rnatiladi.

Keyboard & speech (klaviatura va nutq)

Klaviatura va nutqni aniqlash parametrlarini o'zgartirish.

Sozlamalarni qayta yangilash

Sozlamalarni qayta yangilash parametrlarini o'zgartirish.

Tizim ma'lumotlari

Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining dasturlari va ta'minot ma'lumotlarini ko'rish uchun, bosing.

Legal Information (Huquqiy ma'lumot)

Yuridik va litsenziya ma'lumotlarini ko'rish uchun, bosing.

Local System Update (Mahalliy tizim yangilanishi)

Avtomobil tizimlarini yangilash parametrlarini sozlash.

Google

Google parametrlarini sozlash

"Made for iPod" va "Made for iPhone" belgilari elektron qurilma Apple texnik talablariga muvofiqlikka ishlab chiquvchi tomonidan muvofiq va sertifikatlashtirilgan iPod yoki iPhonega ularish imkoniyatini ko'zda tutilishini anglatadi. Apple kompaniyasi ushbu qurilmaning ishlashiga va uning xavfsizlik standartlariga va me'yoriy talablarga muvofiqligi uchun javobgarlikni o'z zimmasiga olmaydi. Ushbu qurilmaning iPod yoki iPhone bilan ishlashi simsz aloqaning faoliyat yuritishiga ta'sir qilishi mumkinligiga e'tiboringizni qaratning. iPhone, iPod, iPod classic, iPod nano, iPod shuffle va iPod touch AQShda va boshqa mamlakatlarda ro'yxatdan o'tkazilgan Apple Inc.ning savdo belgisi hisoblanadi.

TouchSense texnologiya va TouchSense System 1000 seriyasi Immersion korporatsiyasining litsenziyasi bo'yicha qo'llaniladi. TouchSense System 1000 texnologiyasi patent-marking.html manzili bo'yicha ko'rsatilgan AQShning bir yoki bir nechta patentlari bilan himoyalangan; boshqa patentlarga arizalar kiritilgan.

Bose

Bose AudioPilot va Bose Centerpoint Surround AQShda va boshqa mamlakatlarda ro'yxatdan o'tkazilgan Bose Corporation savdo belgilari hisoblanadi.

Bluetooth kanali

Bluetooth so'zli belgisi va logotipi Bluetooth SIG, Inc.ning mulki hisoblanadi va General Motors kompaniyasi tomonidan faqat litsenziyaga muvofiq qo'llaniladi. Boshqa savdo belgilari va nomlanishlar ularning egalarining mulki hisoblanadi.

Java

Java Oracle kompaniyasining va/yoki u bilan affillangan kompaniyalarning ro'yxatdan o'tkazilgan savdo belgisi hisoblanadi.

MPEG4–AVC (H.264)

U S H B U M A H S U L O T Q U Y I D A G I
MAQSADLARDA ISTE'MOLCHI TOMONIDAN
SHAXSIY VA NOTIJORAT QO'LLASH UCHUN
AVC PATENT LITSENZIYALAR PORTFELI

SHARTLARIDA TAQDIM ETILADI: (i) AVC STANDARTI BILAN MUVOFIQLIKDA VIDEONI KODLASH VA/YOKI (ii) SHAXSIY VA NOTIJORAT FAOLIYAT DOIRASIDA ISTE'MOLCHI TOMONIDAN KODLANGAN YOKI AVC VIDEONI YETKAZIB BERISHGA LITSENZIYAGA EGA BO'LGAN VIDEOMATERIALLAR YETKAZIB BERUVCHISIDAN OLINGAN AVC VIDEONI DEKODLASH. HAR QANDAY BOSHQA TARZDA QO'LLASHGA HECH QANDAY LITSENZIYALAR TAQDIM ETILMAYDI VA KO'ZDA TUTILMAYDI. QO'SHIMCHA MA'LUMOTLARNI MPEG LA, LLC KOMPANIYASIDAN OLİSH MUMKIN.

VC-1

U SHBU MAHSULOT QUYIDAGI MAQSADLARDA ISTE'MOLCHI TOMONIDAN SHAXSIY VA NOTIJORAT QO'LLANILISHI UCHUN VC-1 PATENT LITSENZIYALAR PORTFELI SHARTIDA TAQDIM ETILADI: (i) VC-1 ("VC-1 VIDEO") STANDARTI BILAN MUVOFIQLIKDA VIDEONI KODLASH VA/YOKI (ii) SHAXSIY VA NOTIJORAT FAOLIYAT DOIRASIDA ISTE'MOLCHI TOMONIDAN KODLANGAN YOKI VC-1 VIDEONI YETKAZIB BERISHGA LITSENZIYAGA EGA BO'LGAN VIDEOMATERIALLAR YETKAZIB BERUVCHISIDAN OLINGAN VC-1 VIDEONI DEKODLASH. HAR QANDAY BOSHQA TARZDA QO'LLASHGA HECH QANDAY

LITSENZIYALAR TAQDIM ETILMAYDI VA KO'ZDA TUTILMAYDI. QO'SHIMCHA MA'LUMOTLARNI MPEG LA, LLC KOMPANIYASIDAN OLİSH MUMKIN.

MPEG4-video

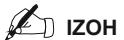
MPEG-4 VIDEOKODLASH STANDARTI BILAN BOG'LIQ BO'LGAN HAR QANDAY TARZDA USHBU MAHSULOTNI QO'LLASH TAQIQLANADI, Iste'molchi TOMONIDAN SHAXSIY VA NOTIJORAT MAQSADLAR UCHUN QO'LLASH BUNDAN MUSTASNO.

MP3

MPEG Layer-3 ovozni dekodlash texnologiyasi Fraunhofer IIS va Thomson litsenziyalari asosida qo'llaniladi.

WMV/WMA

Ushbu mahsulotda Microsoft Corporationga tegishli bo'lgan va Microsoft Licensing, GP, litsenziysi asosida qo'llaniluvchi texnologiya qo'llaniladi. Bunday texnologiyaning ushbu mahsulotdan tashqari bog'liqlikda qo'llanilishi yoki tarqatilishi holatlarga bog'liq holda Microsoft Corporation va/yoki Microsoft Licensing, GP, litsenziysi bilan taqiqlanadi.

7

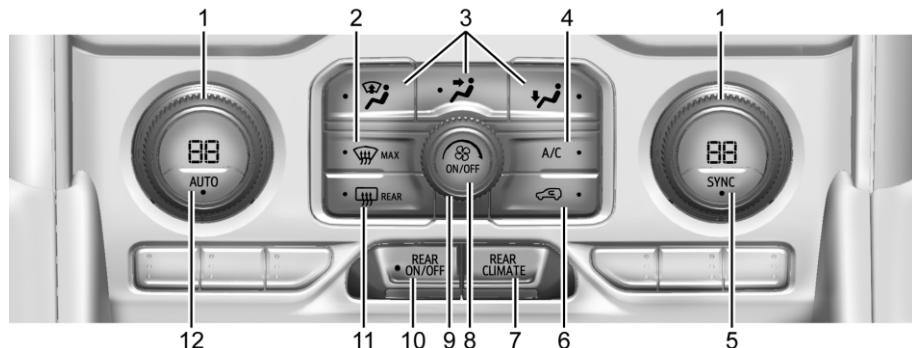
IQLIM-NAZORATNI BOSHQARISH ORGANLARI

-
- IQLIM-NAZORAT TIZIMLARI 7-2
  - VENTILYATSION PANJARALAR 7-7
  - TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH 7-8
  - IZOH 7-10

IQLIM-NAZORAT TIZIMLARI

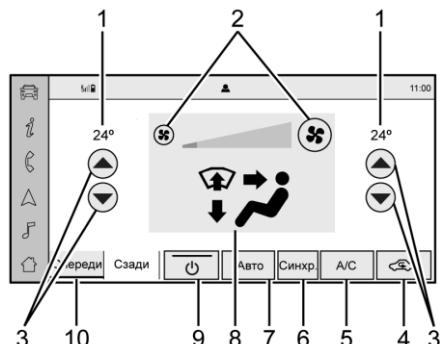
Avtomatik iqlim-nazoratning ikki zonalni tizimi

Ushbu tizim yordamida avtomobilni isitish, sovutish va ventilyatsiya qilishni boshqarish amalga oshiriladi.

1. Haydovchi va yo'lovchining zonasida haroratni sozlash tutqichlari
2. MAX (muzdan tushirish)
3. Havoni taqsimlash rejimlarini boshqarish organlari
4. A/C (konditsioner)
5. SYNC (haroratning sinxronlashtirilgan sozlamasi)
6. Qayta aylanish
7. Salon orqasida iqlim-nazorat
8. Oziqlanish tugmasi
9. Ventilatorni boshqarish
10. Salon orqasida iqlim-nazorat tizimini oziqlantirish tugmasi
11. Orqa oynaning antitelchirlagichi yoki toshoynalarni isitish
12. AUTO (Avtomatik rejim)

Iqlim nazorati tizimi oldi displayi

Rasmda yuqori darajali versiya ko'rsatilgan.

1. Haydovchi va yo'lovchining zonasida harorat sozlamalari
2. Ventilatorni boshqarish
3. Haydovchi va yo'lovchining zonasida haroratni sozlash tutqichlari
4. SYNC (haroratning sinxronlashtirilgan sozlamasi)
5. Qayta aylanish
6. Havoni taqsimlash rejimlarini boshqarish organlari
7. AUTO (Avtomatik rejim)
8. A/C (konditsioner)
9. On/Off (Oziqlanish)
10. Oldi Iqlim nazoratini tanlash

Ko'ngilochar tizimning asosiy oynasidagi CLIMATE ni bosish orqali, ventilator, havo uzatish rejimi va konditsionerlash, haydovchining ish joyidagi va yo'lovchilarning o'rindiqlaridagi harorat, shunungdek, Sync parametrlarini sozlash mumkin. Bundan so'ng, tanlovnii, oldi iqlim nazoratining birinchi ko'rinishadigan sahifasida amalga oshirish mumkin. Ma'lumot-ko'ngilochar tizimi uchun qo'llanmaga qarang.

Iqlim-nazoratning holatini displayi

Ayrim modellarda, markaziy konsoldagi iqlim nazorati boshqaruvi orqali yordami sozlanishida, iqlim nazorati holati oynasi qisqa vaqtga paydo bo'ladi.

Avtomatik rejim

Ushbu rejimda tizim ventilator aylanishlarini avtomatik sozlaydi, havoni taqsimlash rejimini va konditsionerning ishlash rejimini tanlaydi, kerakli haroratgacha avtomobil salonidagi havoni isitish yoki sovitish uchun qayta aylanish rejimini yoqadi va o'chiradi.

AUTO indikatori yorishib turgan vaqtida barcha to'rtta funksiyalar avtomatik rejimda ishlaydi. Funksiyalardan har birini qo'lda sozlash mumkin, o'rnatilgan sozlama esa display ekraniga chiqariladi. Qo'lda sozlanmagan o'sha funksiyalar avtomatik rejimda, hattoki agar AUTO indikatori yonib turmagan bo'lса ham, ishlashda davom etadi.

Avtomatik rejimga o'tkazish tartibi:

1. AUTO klavishasini bosing.
2. Zaruriy haroratni tanlang. Toki tizim salonda zaruriy mikroiqlimni yaratmaguncha kuting. Haroratni maksimal qulay darajagacha sozlang.
3. Issiq ob-havoda yonilg'ini tejash va salonnini ancha tez sovutilishini ta'minlash uchun qayta aylanish rejimi avtomatik yoqilishi mumkin. Qayta aylanish indikatori avtomatik boshqarishda yonmaydi. Indikator haqidagi ancha batafsil ma'lumotlarni "Qo'l rejimida boshqarish" bo'limida ko'ring.

Qo'l rejimida boshqarish

: Ventilator aylanish tezligini oshirish yoki kamaytirish uchun tutqichini soat strelkasiga bo'yicha yoki soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang. Tutqichga bosish bilan ventilator o'chadi. O'chirilishdan keyin chiqarish tirqishlardan harakatlanish tezligiga bog'liq holda ozgina havo chiqishi mumkin. Istalgan tugmalardan birini bosishda yoki istalgan tutqichni burashda iqlim-nazorat tizimi yoqiladi va o'rnatilgan rejimda ishlaydi. Avtomatik rejimga qaytish uchun AUTOni bosing.

Haydovchi va yo'lovchi joylari - haroratni nazorat qilish: Haroratni haydovchi va yo'lovchi uchun alohida sozlash mumkin.

Haydovchi yoki yo'lovchi zonasida haroratni oshirish yoki pasaytirish uchun tutqichni soat strelkasiga bo'ylab yoki soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang. Haroratning ko'tarilishi yoki pasayishi haydovchi yoki yo'lovchi tomondag'i display ekraniga chiqariladi.

SYNC : Haydovchi tomonidan o'rnatilgan harorat bilan yo'lovchi tomonidan o'rnatilgan haroratni sinxronlashtirish uchun bosing. Bunda SYNC indikator yonadi. Yo'lovchi tomonida haroratni sozlagandan keyin SYNC indikatori o'chadi.

Havoni taqsimlash rejimlarini boshqarish:

Havo oqimining yo'nalishini o'zgartirish uchun , yoki ni bosing.

Ushbu uchta sozlagichlarni har qanday majmuada bosish mumkin. Bunda, tanlangan rejimni bosilgan klavishasini yoritgichi yonadi.

Rejimni o'zgartirganda avtomatik sozlash bekor qilinadi, va tizim qo'l rejimiga o'tadi. Avtomatik rejimga qaytish uchun AUTOni bosing.

Joriy rejimni o'zgartirish uchun quyidagi opsiyalardan birini yoki bir nechtasini tanlang:

: Havo old oynaga, kondisjionerni yon tomon chiqarish tirqishlariga va yon tomon oynalarining chiqarish tirqishlariga uzatiladi.

: Havo kondisjionerni chiqarish tirqishlariga uzatiladi.

: Havo pol ubti chiqarish tirqishlariga va qisman old oynaga, kondisjionerni yon tomon chiqarish tirqishlari va yon tomon oynalarining chiqarish tirqishlariga uzatiladi.

MAX: havo old oynaga uzatiladi, ventilator esa yuqori aylanishlarda ishlaydi, agar faqat ular o'tachalardan yuqori bo'lib bo'lмаган bo'lsa. Ushbu rejimga o'tishda oldingi rejim o'chadi, old oyna esa telchillashdan yoki

shudringdan tez tozalanadi. Sozlagichga qayta bosishda tizim oldingi rejimga, ventilator esa - oldingi aylanishlarga qaytadi.

Maqbul natijalarga erishish uchun, qirovni olib tashlash rejimini yoqishdan avval, old oynadan qor va muzlarni tozalash kerak.

: Qayta aylanishni yoqish uchun bosing. Bunda indikator yoqilishi kerak. Qayta aylanish davomida havo avtomobil salonini tez sovitadi. Bundan tashqari, ushbu rejim avtomobilga tashqaridan havoning va hidrlarning kirib borishiga to'sqinlik qildi.

Sovuqda yoki yuqori namlik sharoitlarida qayta aylanish rejimini usoq qo'llash tavsija etilmaydi. Sovuqda yoki yuqori namlik sharoitda qayta aylanish deraza oynalarining telchillab qolishiga olib kelishi mumkin.

A/C: Ushbu klavishaga bosishni amalga oshirib kondisjionirlash tizimini yoqiladi va o'chiriladi. Kondisjionerning yoqilishiga muvofiq indikator ko'rsatadi. Agar ventilator o'chirilgan bo'lsa, demak, kondisjoner ishlamayotgan bo'ladi. A/C indikatori hattoki tashqi harorat noldan past bo'lгganda ham yorishib turadi.

Orqa oynaning antitelchillagichi

ORQA: Orqa oynaning antitelchillagichini yoqish yoki o'chirish uchun bosing. Klavishada indikatorning yorishishi orqa oyna antitelchillagich yoqilgiga ko'rsatadi.

Orqa oynaning antitelchillagichi faqat ishga tushirilgan dvigatela ishlaydi. Agar avtomobil yordamchi asbob-uskunalarga xizmat ko'rsatish rejimiga o'tkazilishida, antitelchillagich o'chadi.

Tashqi toshohnalarni isitgichi ga bosishda yoqiladi va o'chiriladi. Isitgichli oynalar 1-25 ni ko'ring.

⚠ DIQQAT!

Ichki tomondan orqa oynalarni tozalash uchun ustara yoki boshqa o'tkir buyumlarning qo'llanilishi oyna isitgichi to'rini shikastashi mumkin.

Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi. Oynaning ichki yuzasini o'tkir buyumlar bilan tozalamang.

Avtomobilni masofadan ishga tushirishda iqlim-nazoratning ishlashi: Dvigatelni masofadan ishga tushirishda (muvofig jamlanmadagi avtomobilarni) iqlim-nazorat tizimi avtomatik yoqilishi mumkin. O'rindiqlar isitilishi yoki ventilyatsiyasi, hamda rul chabaragini isitilishi bo'lgan avtomobillarda ushbu funksiyalarni masofadan ishga tushirishda yoqish mumkin. Avtomobilni masofadan ishga tushirish ⇨ 1-9, Isitiluvchi oldingi o'rindiqlar ⇨ 2-8 va Isitiluvchi rul chambaragi ⇨ 4-2ni ko'ring.

Datchiklar

Old oyna yonida uskunalar panelida yoritilganlik datchigi quyosh nurlanishini jadalligini nazorat qiladi.

Iqlim-nazorat tizimi salonda maksimal shinam mikroiqlimni qo'llab-quvvatlab, haroratni, ventilator aylanishi tezligini, qayta aylanish rejimini yoqish va o'chirish va havoni taqsimlash rejimlarini o'zgartirish uchun datchik signalini qo'llaydi.

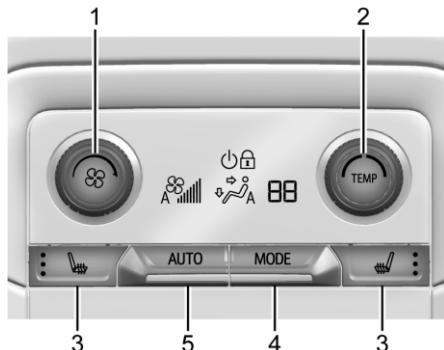
Iqlim-nazoratini boshqarish tizimini noto'g'ri ishlashidan saqlanish maqsadida datchikni to'sib qo'y mang.

Ventilator o'chirilishini kechiktirilishi

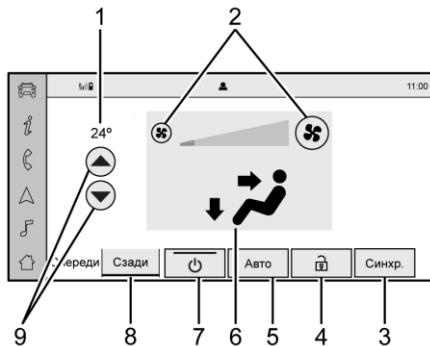
Ba'zi jamlanmalarda muayyan sharoitlarga riyoq qilishda ventilator ishlashda davom etishi yoki o't oldirish o'chirilishi va avtomobil eshiklarini quflari bloklangandan keyin yana bir qancha muddat vaqtiga-vaqtiga bilan yoqilishi mumkin. Bu odatiy holat.

Iqlim-nazoratning orqa tizimi

Salon orqasidagi iqlim-nazorat tizimi markaziy konsolning buyumlar bo'linmasining orqa qismida joylashgan. Ushbu tizim salonning orqa qismida mikroiqlimni sozlashga imkon beradi.

1. Ventilatorni boshqarish
  2. TEMP (haroratni nazorat qilish)
  3. Orqa o'rindiqlarni isitilishi (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa)
  4. M O D E (havoni taqsimlash rejimlari o'zgartirgichi)
  5. AUTO (Avtomatik rejim)
- Agar salonning orqa qismida mikroiqlimni sozlashga imkon beruvchi iqlim-nazoratning ikki avtomatik tizimi funksiyasi bloklangan bo'lsa, uni oldingi o'rindiqdan sozlash imkonи qoladi.

Rasmda, orqa tarafdag'i iqlim nazorati parametrlarini sozlash oynasi va yuqori darajali versiya ko'rsatilgan

1. Orqa haroratni sozlash
2. Ventilatorni boshqarish
3. tashqi haroratni aks ettrish
4. Sync (haroratni sinxronlashtirish)
5. Orqa boshqaruv organlarini bloklash
6. Havoni taqsimlash rejimlarini boshqarish
7. AUTO (Avtomatik rejim)
8. On/Off (Oziqlanish)
9. Orqa iqlim nazoratini tanlash

Avtomatik rejim

AUTO: AUTOga bosish bilan orqa yo'llovchilarning o'rindiqlari yonida haroratni, havo uzatishni va ventilator aylanishlarini avtomatik sozlash yoqildi. Avtomatik rejimda ishlashda display ekranida A harfi yonib turadi. Orqada iqlim-nazoratning parametrlaridan istalganini sozlash to'liq avtomatik rejimni o'chiradi. To'liq avtomatik rejimga qaytish uchun AUTOni bosing. Iqlim-nazorat funksiyalari faqat qolgan salonga bog'liq bo'limgan holda orqada mikroiqlim qo'llab-quvvatlab turilgan vaqtida ekranga chiqariladi.

MODE: Salonda havo oqimini yo'nalishini o'zgartirish uchun bosing. Toki displayda kerakli rejim belgilanishi paydo bo'limganicha, ushbu tugmani bosing. Ko'p martalik bosishda havo uzatilishi siklik o'zgaradi.

↙ yoki ↘ : Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, chap yoki o'ng yon tomon o'rindiqlarining yostiqlarini isitilishini yoqish uchun ↙ yoki ↘ ni bosing. Isitiladigan orqa o'rindiqlar ⇨ 2-3ni ko'ring.

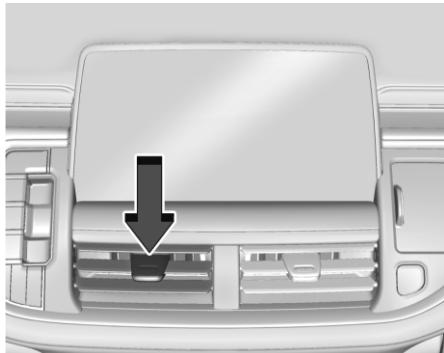
Qo'l rejimida boshqarish

❖ : Ventilator aylanish tezligini oshirish yoki kamaytirish uchun tutqichni soat strelkasi bo'yicha yoki soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang. Ventyaltorni/oziqlanishni o'chirish uchun, tiralgunicha soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang.

TEMP: Yo'llovchilar saloniga uzatiluvchi havo haroratini muvofiq tarzda oshirish yoki pasaytirish uchun, soat strelkasi bo'ylab yoki soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang. Oldinda mikroiqlimi qo'llab-quvvatlash pultida SYNC tugmasini bosish bilan salonnинг orqa tomonidagi harorat haydovchi tomonidan o'natalilgan harorat bilan sinxronlashtiriladi.

VENTILYATSION PANJARALAR

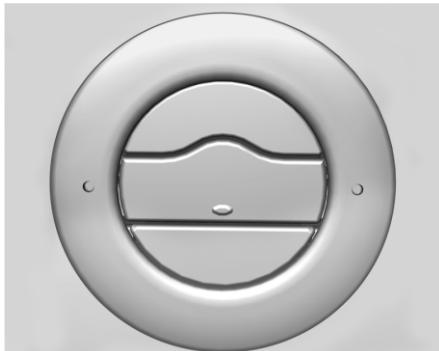
Sozlanuvchi ventilyatsion tirkishlar uskunalar panelining o'rtasida va yon tomonida joylashgan.

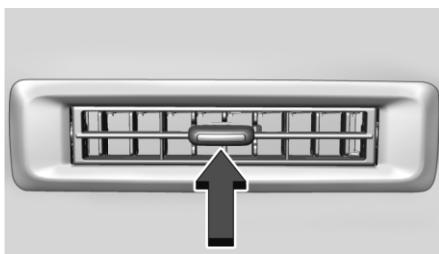
Havo oqimini yo'nalishini o'zgartirish uchun, emaklagichni suring. Ventilyatsion tirkishlarni yopish uchun, emaklagichni o'zingizdan chetki holatga o'tkazing.

Orqadagi ventilyatsion tirkishlar

Avtomobil ikkinchi va uchinchi qatorlardagi o'rindiqlar tepasidagi shift qoplamasiga o'nataligan to'rtta dumaloq yoki to'g'i burchakli ventilyatsion tirkishlar bilan jihozlangan.

Dumaloq chiqarish tirkishini ochish uchun, o'rtalastinaning orqa chetiga bosing. Tirkishning o'rtalastinasidan havoning yo'nalishini o'zgartirib aylantirish mumkin. Havo oqimini to'sib qo'yish uchun, o'rtalastinaning oldingi chetiga bosing.

To'g'i burchakli ventilyatsion tirkishlardan havo oqimining yo'nalishi emaklagichni surish bilan o'zgartiriladi, silindrni chapga yoki o'nga aylantirish bilan esa havo oqimi to'siladi.

Qo'llash bo'yicha maslahatlar

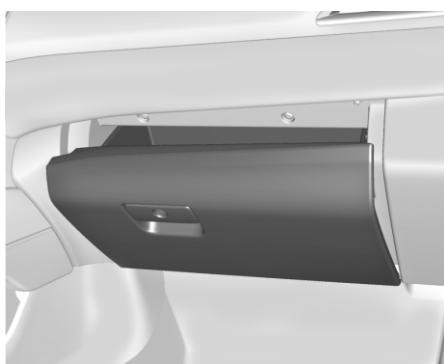
- Old oyna asosidagi havo to'plagichlarni avtomobilga havo kiritilishini to'sib qo'yishi mumkin bo'lgan muzdan, qordan va barglardan tozalab turing.
- Ko'rish maydonini yaxshilash va avtomobilga namlikni tushib qolishini kamaytirish uchun kapotdan qorni tozalang.
- Sovuq paytda rulga o'tirib, joydan qo'zg'alishdan avval ventilator aylanishlarini maksimalgacha oshirish tugmasini bosing. Bu havoto'plagichlarni qordan va namlidan tozalashga yordam beradi, hamda oynalarning ichkaridan telchillab qolishiga to'sqinlik qiladi.
- Oldingi o'rindiqlar ostidagi bo'shlinqi salonda havoning ancha samarali tarqalishi uchun bo'sh holatda tuting.
- GM kompaniyasi tomonidan tasdiqlanmagan kapot akslagichlarining qol'lanilishi tizimning ishiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. Avtomobilning tashqarisidan biron bir asbob-uskunalarni o'natalishdan avval o'zingizni texnik xizmat ko'satish stansiyangiz bilan maslahatlashing.

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH

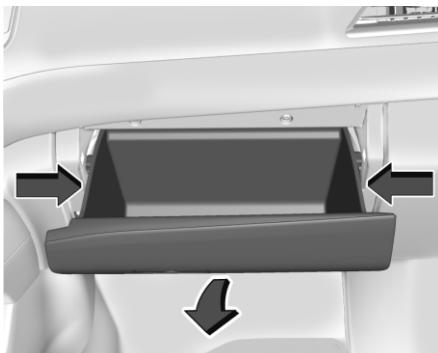
Salon filtrsi

Ushbu filtr tashqi havo salonga kiritilishidan avval, uni changdan, gul changidan va boshqa salmoqli zarralardan tozalashga imkon beradi. Ushbu filtrning kartridjini TXK o'tkazilish vaqtida almashtirish zarur. Texnik xizmat ko'rsatish jadvali $\diamond$ 10-3ni ko'ring.

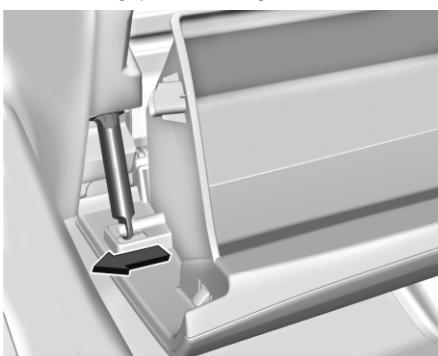
Qaysi turdag'i filtrni qo'llash zarurligini bilib olish uchun Texnik xizmat ko'rsatish uchun ehtiyoj qismlari $\diamond$ 10-13ni ko'ring.

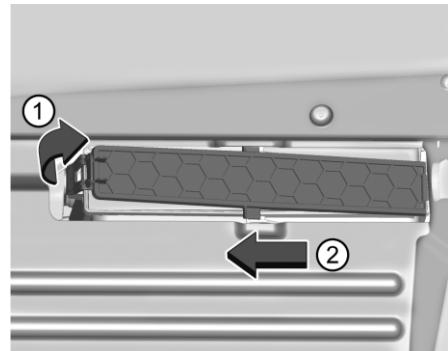
1. Pastki qo'lqop qutisini eshikchasini to'liq oching.

2. Qo'lqop qutisini qaydlagichlardan bo'shatib olib, uning yon tomon devorlariga bosing, bundan so'ng qutini tushiring.

3. Qo'lqop qutisini to'liq chiqarib olish uchun, dempferni tashqariga tortish bilan bo'shatib oling.

4. Filtr qopqog'idan chapdagi dastachani (1) tortib, uni chapga (2) suring, bundan so'ng qopqopni yechib oling. Oldingi filtrni yeching.

5. Yangi havo filtrini o'rnatiting.

6. Filtr qopqog'ini joyiga o'rnatiting.

7. Qo'lqop qutisining qopqog'ini joyiga o'rnatish teskari tartibda amalga oshiriladi.

Qoshimcha yordam uchun texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

Xizmat ko'rsatish

Barcha avtomobilarning kapoti ostida to'ldirilgan xladagent turi ko'rsatilgan yopishtirma yorliq mavjud. Konditsionerlash tizimiga xizmat ko'rsatish faqat ixtisoslashgan o'qitishdan o'tgan malakali xodimlar tomonidan bajarlishi kerak. Konditsionerlash tizimining bug'latgichini ta'mirlash yoki uni hisobdan chiqarilgan avtomobildan yechilgan boshqasiga almashtirish taqiqlanadi.

Ishlashni ishonchliligini va xavfsizligini ta'minlash uchun, almashtirish uchun faqat yangi bug'lantirgichni qo'llash kerak.

Tizimga xizmat ko'rsatish o'tkazilish vaqtiga undan xladagentni maxsus idishlarga to'kib olish, buning uchun maxsus asbob-uskunalarini qo'llash kerak. Xladagent atmosferaga bug'lanib ketishi mumkin bo'lgan idishga uning to'kilishi tabiatga zarar yetkazishi va odamlarga xavf-xatar keltirishi mumkin, chunki u nafas olish yo'llariga tushib qolishi, kuydirishi yoki sog'liqqa boshqa zararlarni keltirishi mumkin.

Konditsioner davriy xizmat ko'rsatishga muhtoj. Texnik xizmat ko'rsatish jadvali ⇨ 10-3ni ko'ring.

7-10 IQLIM-NAZORATNI BOSHQARISH ORGANLARI

IZOH

8

AVTOMOBILNI HAYDASH VA BOSHQARISH

- HAYDOVCHIGA MASLAHATLAR 8-2
- ISHGA TUSHIRISH VA EKSPLUATATSIYA 8-16
- CHIQINDI GAZLAR 8-22
- AVTOMATIK UZATMALAR QUTISI 8-23
- AVTOMOBILNI BOSHQARISH
TIZIMLARI 8-27
- TORMOZ TIZIMI 8-31
- HARAKATLANISHNI STABILLASHTIRISH
TIZIMLARI 8-34
- KRUIZ-NAZORAT 8-44
- HAYDOVCHIGA YORDAM TIZIMLARI 8-47
- YONILG'I 8-65
- TIRKAMANI SHATAKLASH 8-69
- AVTOMOBIL KONSTRUKSIYASINI
O'ZGARTIRISH VA QO'SHIMCHA
ASBOB-USKUNALARNI O'R NATISH 8-89
- IZOH 8-90

HAYDOVCHIGA MASLAHATLAR

Yonilg'i sarfini kamaytirish bo'yicha tavsiyalar

Haydash uslubi yonilg'i sarfiga ahamiyatli ta'sirni ko'rsatadi. Quyida ba'zi tavsiyalar keltiriladi, ular sizga avtomobil tomonidan yonilg'i iste'mol qilinishini maksimal qisqartirishga yordam beradi:

- Dvigatelni ishga tushirishdan keyin iqlim-nazorat boshqaruv paneli yordamida zaruriy haroratni o'nating yoki, agar iqlim-nazorat kerak bo'lmasa, uni o'chirib qo'ying.
- Joydan keskin qo'zg'alishdan saqlaning, avtomobil harakatlanishi tezligini ravon oshiring.
- Avtomobil harakatini ravon sekinlashtiring, keskin tormozlanishdan saqlaning.
- Dvigatelni uzoq vaqt davomida bo'sh aylanish bilan ishlashta qoldirmang.
- Agar yo'l xususiyati va ob-havo sharoitlari imkon bersa, kruiz-nazoratni qo'llang.
- Har doim belgilangan tezlik rejimiga ryoja qiling yoki sekinroq harakatlaning, agar buni sharoitlar talab etayotgan bo'lsa.
- Shinalarda zaruriy havo bosimini qo'llab turing.
- Agar sizga bir nechta joylarga tashrif buyurish zarur bo'lsa, hammasini bir safar qilishga uyushtirishga harakat qiling.
- Eski shinalarni shinaning turo'lchami belgilanishi yonida shinaning biqinida ko'rsatiluvchi xuddi shunday TPC (shinalarni

markirovkalash uchun GMning iohki standarti) kodiga ega bo'lgan yangi shinaga almashtiring.

- Rejali texnik xizmat ko'rsatishning tavsiya etilgan jadvaliga amal qiling.

Haydashda e'tiborni chalg'itish

Haydashda joriy vazifalardan e'tiborni chalg'itish turlicha shakllarda namoyon bo'lishi mumkin. Sog'lom fikr bilan rahbarlik qiling va biron bir boshqa harakatlar Sizni e'tiboringizni yo'ldan chalg'itishiga yo'l qo'ymani. Ko'pchilik mahalliy ma'muriyatlar haydovchining e'tiborini chalg'itishga tegishli bo'lgan maxsus ko'rsatmalarni chiqaradi. O'zingizni hududingizda amal qiluvchi qoidalarni sinchkovlik bilan o'rganib chiqing.

E'tiborsiz haydashdan saqlanish maqsadida yo'lni kuzating, qo'llarni rul chambaragida tutib turing va haydashga e'tiboringizni jamlang.

- Yo'lдagi holatni aniqlab olish uchun telefon dan foydalanan mang. Zaruriy qo'ng'iroqlarni qilish yoki qabul qilish uchun, baland aloqadan foydalaning.
- Yo'lg'a e'tibor bilan qarang. Telefon da va boshqa elektron qurilmalardagi ma'lumotlarni o'qimang, yozuvlar qilmang va ko'zdan kechirmang.
- Oldingi yo'lovchining o'rindig'ini e'tiborni chalg'itishning potensial omili sifatida ko'ring.
- Haydashni boshlashdan avval tanlangan radiostansiyalarni dasturlash, iqlim-nazoratni

sozlash, o'rindiqlarni sozlash kabi avtomobilning funksiyalarini e'tibor bilan o'rganib chiqing. Safar qilishdan oldin biron bir navigatsion qurilmada safar haqidagi barcha ma'lumotlarni kriting.

- Tushib ketgan buyumlarni izlanishini avtomobil to'xtashidagi paytgacha qoldirning.
- Bolalarga e'tiborni qaratish uchun, avtomobilni to'xtating.
- Hayvonlarni mos keluvchi konteynerlarda tutib turing yoki cheklagichlardan foydalaning.
- Haydash vaqtida yo'lovchilar bilan qanday bo'lsa, mobil telefon bo'yicha ham xuddi shunday g'ayritabiyy so'zlashuvlardan saqlaning.

OGOHLANTIRISH!

Agar ko'zлarni yo'ldan juda ko'pga yoki juda tez-tez olib ochilsa, bu to'qnashuvga, va oqibatda, jarohatlarga yoki hattoki o'limga olib kelishi mumkin. E'tiborni yo'lga jamlang.

Axborot-ko'ngilochar tizim va navigatsion tizimni (agar mavjud bo'lsa) qo'llash, jumladan, mobil telefonni bog'lash va qo'llash haqidagi qoshimcha ma'lumotlarni axborot-ko'ngilochar tizimga bag'ishlangan bo'linda ko'ring.

Avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari

Avtomobilni e'tiborli haydash tartibi "tasodiflarga doimo tayyor turish"ni ko'zda tutadi. Bunday yondashuvning zaruriy sharti bo'lib xavfsizlik kamaridan foydalanish hisoblanadi. Xavfsizlik kamarlari ⇨ 2-18ni ko'ring.

- E'tiborli haydovchi boshqa yo'l harakati ishtirokchilar (yo'lovchi, velosipedchilar va haydovchilar va boshqa transport vositalarining haydovchilar) e'tiborsizlik namoyish qilishi va xatoliklarga yo'l qo'yishi mumkin bo'lgan taxminlardan kelib chiqishi kerak. Siz boshqalarning ehtimolli harakatlarini oldindan payqashingiz va ularga tayyor turishingiz kerak.
- Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofaga roya qiling.
- Avtomobilni boshqarish jarayonida chalg'imang.

Avtomobilni boshqarish

Tormozlanish, rul boshqaruvi va tezlashish harakatlanish vaqtida avtomobilni boshqarishning muhim omillari hisoblanadi.

Tormozlash

Tormozlash jarayoni o'z ichiga qaror qabul qilish vaqtini va harakat qilish vaqtini kiritadi. Latent faza - bu holatni anglash va tepkini bosish haqidagi qarorni ishlab chiqish uchun haydovchiga zarur bo'lgan vaqtidir. Motor fazasi - bu harakatlarni haqiqiy bajarish fazasidir. Haydovchi reaksiyasining motor fazasining o'rtacha davomiyligi taxminan uch choraklik sekundni tashkil qiladi. Ushbu vaqt davomida 100 km/soat (60 mil/soat) tezlik bilan harakatlanayotgan avtomobil 20 (66 fut) bosib o'tadi, u avariya holatida juda katta masofa bo'lib qolishi mumkin. Yodda tutish kerak bo'lgan tormozlanishga nisbatan foydalii maslahatlar:

- Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofaga roya qiling.
- Kerak bo'lмаган keskin tormozlanishdan saqlaning.
- Mashinalar oqimi bilan bir xildagi tezlikni qo'llab turing.

Agar harakatlanish vaqtida dvigatel to'satdan o'chib qolsa, tormoz tepkisini odatdagidek xuddi shunday bosish zarur. Tepkini ko'p marotaba bosish va qo'yib yuborish yaramaydi. Agar shunday qilinsa, tepkiga bosish qiyinroq bo'ladi. Agar dvigatel o'chib qolgan bo'lsa, u

holda tormoz kuchaytirgichi ba'zi ish layoqatiligini saqlab qoladi, u, biroq, tormoz tepkisini bosishdan keyin yo'qotilgan bo'ladi.

Vakuum kuchaytirgich ishlashdan to'xtaganidan keyin, avtomobilni tormozlanishi uchun ko'proq vaqt va kuch talab etiladi.

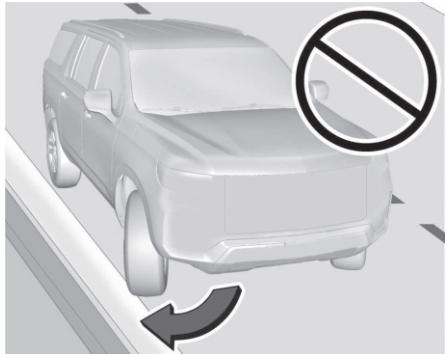
Rul boshqarivi

D/QQAT!

Rul boshqarivi tizimini shikastlanishidan saqlanish uchun, 3 km/soat (1 mil/soat) dan yuqori tezlikda to'xtab turish joyidagi bordurlardan, baryerlardan yoki shunga o'xshash to'siqlardan oshib o'tish mumkin emas.

Yo'l chiziqlarini bo'lgichlari va sun'iy notejisliklar ("yotuvchi politsiyachi") kabi boshqa to'siqlardan oshib o'tishda ehtiyyotkorlikni namoyish qiling. Avtomobil ekspluatatsiyasi qoidalarini buzilishi bilan chaqirilgan shikastlanishlar kafolatli ta'mirlash bilan qoplanmaydi.

Elektr kuchaytirgichli rul boshqaruvi tizimi

Ushbu avtomobil rul boshqaruvi elektr kuchaytirgichi bilan jihozlangan. Unda gidrokuchaytirgich suyuqligi qo'llanilmaydi. Muntazam xizmat ko'satish talab etilmaydi. Agar rul boshqaruvi kuchaytirgichi tizim nosozligi natijasida ishlashdan to'xtasa, u holda avtomobilni boshqarish saqlanib qolinadi, ammo ko'proq kuch talab etiladi.

Agar rul boshqaruvi kuchaytirgichi harakatsiz avtomobilda uzoq vaqt davomida qo'llanilayotgan bo'lsa, kuchaytirish pasayishi mumkin.

Agar rul chambaragini tiralgunga qadar burab va ushbu holatda uzoq vaqt davomida ushlab turilsa, kuchlanish samarasini pasayishi mumkin.

Kuchaytirgichning me'yordagi ishlashi u soviganidan keyin tiklanadi. Nosozlik paydo bo'lishida dilerga murojaat qiling.

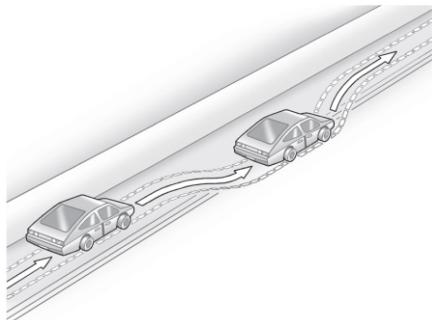
Burilishlarni bajarish bo'yicha tavsiyalar

- Burilishlarni ruxsat etilgan tezliklarda bajaring.
- Burilishga kirishdan oldin tezlikni pasaytiring.
- Burilish jarayonida ruxsat etilgan doimiy tezlikni qo'llab turing.
- Avtomobilning burilishdan chiqishini kuting va faqat bundan so'ng to'g'ri yo'nalish bo'yicha harakatlanish uchun ravon tezlashishni boshlang.

Favqulodda holatda boshqarish

- Ba'zi holatlarda to'siqlarni aylanib o'tish ularning oldida tormozlanishga qaraganda ancha samaraliroq bo'lib qolishi mumkin.
- Agar rulni ikki tomonдан ikkala qo'llar bilan ushlab turilsa, u holda bu sizga uni qo'llarni olmasdan 180 gradusga burilish imkonini beradi.
- Antibloklash tormoz tizimi (ABS) tormozlanishda boshqaruvchanlikni ta'minlaydi.

Yo'l chetidan yo'lning qatnov qismiga qaytish

Yo'l bo'ylab harakatlanish vaqtida avtomobilning o'ng g'ildiraklari yo'l qatnov qismidan yo'l chetiga chiqib ketishi mumkin. Quyidagi tavsiyalarga binoan harakat qiling:

1. Akselerator tepkisini yengil qo'yib yuboring va, agar yo'lda to'siqlar yo'q bo'lsa, rul yordamida avtomobilni shunday holatga o'tkazingki, bunda yo'l qoplamasining cheti g'ildiraklar orasida bo'lib qolsin.
2. O'ng oldingi g'ildirak yo'l qoplamasining cheti bilan teginib turishi uchun, rul chambaragini to'liq burilishdan taxminan sakkizdan biriga burang.
3. Rul chambaragini to'g'ri chiziq bo'ylab harakatlanish holatiga qaytaring.

Boshqaruvni yo'qotish

Yo'l bilan ilakishishning yo'qolishi

Yo'l bilan shinalarning ilakishishini yo'qolishini uchta turi mavjuddir, ularning har biri avtomobilini boshqarishning uchta tizimlaridan birini ishlashi bilan bog'liqdir:

- Tormozlanishda ilakishishning yo'qolishi - g'ildiraklar aylanmayapti.
- Manevrashda yoki burilishni o'tishda ilakishishning yo'qolishi harakatlanishning juda yuqori tezligi yoki ortiqcha rul boshqaruvi bilan chaqiriladi, bu sirpanishga va g'ildiraklarning yon tomon reaksiyasining yo'qolishiga olib keladi.
- Tezlashishda ilakishishning yo'qolishi g'ildiraklarning shataksirashiga olib keluvchi ortiqcha drossellash natijasi hisoblanadi. Ehtiyyotkor haydovchilar yo'l qoplamasining holatiga muvofiq tarzda harakatlanish rejimini tanlab, yo'l bilan shinalarning ilakishishini yo'qolishiga olib kelishi mumkin bo'lgan holatlardan saqlanadi. Shunga qaramasdan, ilakishishning yo'qolishini ehtimolini to'liq istisno qilish mumkin emas.

Agar avtomobil sirpanishni boshlayotgan bo'lsa, quyidagi tavsiyalarni bajaring:

- Akselerator tepkisiga bosimni bo'shashtiring va avtomobil harakatining talab etiluvchi yo'nalishini tiklang. Avtomobilning me'yordagi harakatlanishi tiklanishi mumkin. Avtomobil chetga tortib ketishi mumkinligiga tayyor turing.

- Tezlikni pasaytiring va ob-havo sharoitlariga muvofiq haydash tarzini o'zgartiring. Agar ilakishish suv, qor, muz, shag'al yoki yo'l ustida bo'lgan boshqa materiallar sababli yomonlashgan bo'lsa, u holda bu tormoz yo'llining uzayishiga olib kelishi va avtomobilni boshqaruviga ta'sir qilishi mumkin. Yo'lni juda sirpanchiq qilib qo'yishga qodir bo'lgan yo'dagi namlik, yaxvonlik, bosingan qor kabi xavf-xatar alomatlarini aniqlashga o'rganing. Biron bir shubhalar yuzaga kelgan holatda harakatlanish tezligini sekinlashtirish lozim bo'ladi.

- Keskin manevr qilishga, tezlashish va tormozlanishga, jumladan ancha past uzatmaga o'tish yo'lli bilan avtomobil tezligini pasaytirishga ham tayanmaslikka harakat qiling. Har qanday keskin o'zgartirishlar shinalarning yo'l bilan aloqasini yo'qotilishiga olib kelishi mumkin.

E'tibor bering! Antibloklash tormoz tizimi faqat g'ildiraklarning bloklanishi bilan chaqirilgan ilakishishning yo'qolishini oldini olishga qodir.

Yo'lsizlik bo'ylab haydash

To'rtta g'ildirakka yuritmaga ega bo'lgan avtomobilarni yo'lsizlik sharoitlarida ekspluatatsiya qilish mumkin. To'rtta g'ildirakka yuritmazsiz, hamda All Terrain (AT) yoki On-Off Road (OOR) sinfi shinalari bilan jihozlanmagan avtomobilarni yo'lsizlik sharoitlarida va tekis va qattiq yo'l qoplamasi yo'q bo'lgan yo'llarda ham ekspluatatsiya qilish mumkin emas. Asl

jamlanmadagi shinalar bilan bog'liq bo'lgan savollar bo'yicha kontakt ma'lumotlarni, kafolat bo'yicha qo'llanmada ko'ring.

Tezlikni sozlash - yo'lsizlik bo'ylab muvaffaqiyatlari harakatlanishning eng samarali usullaridan biridir.

OGOLANTIRISH!

Yo'lsizlik bo'ylab harakatlanish vaqtida mashinaning irg'ishida yoki uning holatini keskin o'zgarishida o'tirgan joydan oson uchib chiqish mumkin. Bu boshqaruvning yo'qotilishiga va avariyaga olib kelishi mumkin. Siz va sizning yo'lovchilaringiz muqarrar xavfsizlik kamarlari bilan taqib qo'ilgan bo'lishi kerak.

Yo'lsizlik bo'ylab haydashdan oldin

- Barcha zaruriy profilaktika xizmat ko'rsatishlarni vata'mirlashni bajaring.
- Avtomobilni yoniilgi bilan to'ldiring, suyuqlidan qo'shib quying va barcha shinalarda, jumladan zaxira g'ildiragidagi, agar u ko'zda tutilgan bo'lsa, shishirilish bosimini tekshiring.
- Ushbu qo'llanmadagi to'rtta g'ildirakka yuritmali avtomobillar haqidagi ma'lumotlar bilan to'liq tanishib chiqing.
- Yo'lsizlik bo'ylab harakatlanishga nisbatan mahalliy qonunchilikni o'rganib chiqing.

Yo'lizlik sharoitlarida harakatlanishda yuklanganlik

OGohlantirish!

- Kesishuvchan hudud bo'y lab harakatlanishda yuk bo'linmasida mahkamlanmagan yuklar surilib ketishi mumkin. Siz va sizning yo'lovchilaringiz uchib borayotgan buyumlardan jarohat olishingiz mumkin. Yukni ishonchli oshinglab qo'ying.
- Yuk bo'linmasiga yuklarni iloji boricha oldinga va iloji boricha pastroqqa qo'ying. Eng og'ir yuklarni orqa ko'priordan oldinda polga qo'yish zarur.
- Tomdag'i og'ir yuklar ag'darilishga moyillikni oshirib, avtomobilning og'irlik markazini oshiradi. Avtomobilning ag'darilib ketishi og'ir hattoki halokatlari jarohatlarga olib keladi. Og'ir yuklarni tomda emas, balki yuk bo'linmasida tashing.

Avtomobilni yuklash haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Avtomobilni chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12 va Shinalar ⇨ 8-81 paragraflarida ko'ring.

Atrof-muhitni muhofaza qilish

- Yo'lizlik bo'y lab haydash maqsadi uchun ommaviy foydalanish uchun ajratilgan faqat mavjud trassalar, yo'llar va zonalardan foydalaning, va barcha nashr qilingan normativlarga rioya qiling.
- Butalarga, gullarga, daraxtlarga va o't-o'lanlarga ziyon yetkazmang, yovvoyi hayvonlarning tinchligini buzmang.
- Avtomobilni yonuvchi materiallar ustiga to'xtab turishga joylashtirmang. Yonuvchi qoplama ustiga to'xtab turishga joylashtirish ⇨ 8-21ni ko'ring.

Tepaliklarga ega bo'lgan hududlarda haydash

Tepaliklarga ega bo'lgan hududlarda haydash avtomobil imkoniyatlari chegarasini ongli hisoblash va anglashni talab etadi.

OGohlantirish!

Ko'pchilik nishabliklar har qanday avtomobil uchun juda ham qiyadir. Nishablik bo'y lab tepaga harakatlanishda dvigatel o'chib qolishi mumkin. Nishablik bo'y lab pastga harakatlanishda boshqaruvo yo'qotilishi ehtimoli bor.

Nishablikda ko'ndalang harakatlanishda avtomobilning ag'darilib ketish ehtimoli bor. Bu jarohatlarga va halokatlari oqibatlarga olib kelishi mumkin. Qiya nishabliklar bo'y lab safar qilmang.

Tepalikka ko'tarilishni boshlashdan avval uning tikligini, ilakishishligini va to'siqlarning mavjudligini baholang. Agar oldindagi relyef ko'rinxmayotgan bo'lsa, avtomobilidan chiqing va harakatlanishni davom ettirishdan oldin tepalikka yayov chiqing.

Tepaliklarga ega bo'lgan hudud bo'y lab harakatlanishda:

- Past uzatmani qo'llamang va rul chambaragini mahkam ushlab turing.
- Kichik tezlikda harakatlaning.
- Iloji boricha nishablik bo'y lab to'g'ri tepaga va to'g'ri pastga harakatlaning.
- Tepalikning uchiga yaqinlashayotganda sekinlapping.
- Hatto kunduzi avtomobil seziluvchanligini yaxshilash uchun yoqilgan faralar bilan harakatlaning.

OGohlantirish!

Katta tezlikda tepalikning uchidan haydar o'tish avariyaga olib kelishi mumkin. Tepalik ortida boshqa tepalik, tramplin, jarlik va hattoki boshqa avtomobil aniqlanishi mumkin. Bu jiddiy jarohatlarga va halokatlari oqibatlarga olib kelishi mumkin. Tepalikning uchiga yaqinlashayotganda tezlikni pasaytiring va e'tiborli bo'ling.

- Agar uzatmalar qutisi yoki targatish qutisi neytralga (N) o'rnatilgan bo'lsa, hech qanday holatda oldinga yoki orqaga yurish bilan nishablik ostiga harakatlanmang. Tormozlar qizib ketishi, va siz boshqaruvni yo'qotishingiz mumkin.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar avtomobil ikki pog'onali avtomatik yoki elektron targatish qutisi bilan jihozlangan bo'lsa, hattoki agar uzatmalar qutisi to'xtab turish (P) holatga joylashtirilgan bo'lsa ham, yumalab ketishga olib kelishi mumkin. Bu neytraldagi (N) targatish qutisi uzatmalar qutisini bloklashi hisobiga sodir bo'ladi. Oqibatda sizning o'zingiz yoki atrofingizdagilar jarohatlari olish xavfi ostida bo'ladi. Avtomobildan chiqayotganda, to'xtab turish tormozini ishga tushiring, uzatmalar qutisini esa - to'xtab turish (P) holatga o'tkazing. Targatish qutisini istalgan holatga o'nating, neytraldan (N) tashqari.

- Tepalikdan tushish vaqtida avtomobilni to'g'ri pastga yo'naltiring. Past uzatmani qo'llang, chunki bunda dvigatel tormozlashda ishtirok etadi va avtomobilni nazorat ostida ushlab turishga yordam beradi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Nishablik bo'ylab pastga harakatlanishda jadal tormozlanish tormozlarning haddan tashqari qizib ketishiga va ularning bo'shashib qolishiga olib kelishi mumkin. Oqibatda boshqaruvni yo'qotish va o'zingizga va atrofdagilarga og'ir yoki halokatlari jarohatlarni keltirish mumkin. Nishablik bo'ylab pastga tushishda, ehtiyojkorlik bilan tormozlaning va avtomobilning tezligini nazorat ostida ushlab turish uchun past uzatmada harakatlaning.

Agar avtomobil tepalikda o'chib qolgan bo'lsa:

- Tormozlaning, to'xtang va to'xtab turish tormozini yoqing.

- Uzatmalar o'zgartirgichini to'xtab turish (P) holatga o'nating, bundan so'ng dvigateli qayta ishga tushiring.

- Agar dvigatel nishablik bo'ylab tepaga harakatlanishda o'chib qolgan bo'lsa, R (orqaga yurish)ga o'ting, to'xtab turish tormozini qo'yib yuboring va to'g'riga orqaga yurish bilan harakatlaning.

- Hech qanday holatda burilib olishga urinmang. Agar nishablik dvigatel o'chib qolishi uchun yetarlichka tik bo'lsa, u mashinani ag'darib yuborish uchun yetarli bo'ladi.

- Agar siz nishablikka chiqish imkoniga ega bo'limgan bo'lsangiz, to'g'riga orqaga yurish bilan orqaga qayting.

- Hech qanday holatda faqat tormozni qo'llab, neytral uzatmada orqaga yurish bilan pastga tushmang. Avtomobil tez tezlik olishi va siz boshqaruvni yo'qotishingiz mumkin.

- Agar dvigatel nishablik ostiga harakatlanishda o'chib qolgan bo'lsa, ancha past uzatmaga o'ting, to'xtab turish tormozini tushiring va to'g'ri pastga harakatlaning.

- Agar o'chib qolgan dvigateli ishga tushirish uddasidan chiqolmayotgan bo'lsangiz, to'xtab turish tormozini torting, uzatmalar o'zgartirgichini to'xtab turish (P) holatga o'nating va gazni o'chiring.

- Avtomobilni tark eting va yordam olib kelishga keting.

- Avtomobilning ehtimolli yumalab ketish traektoriyasidan uzoqroqda joylashing.

- Avtomobil nishablikka ko'ndalang yo'nalishga ega bo'lgan burilishlardan saqlaning. To'g'ri tepaga ko'tarilish imkoniyati bo'lgan va to'g'ri pastga tushish imkoniyati bo'lgan nishablik ko'ndalang yo'nalishda harakatlanish uchun haddan tashqari tikka bo'lishi mumkin. Nishablikka ko'ndalang harakatlanishda pastda joylashgan g'ildiraklarga yuklama oshadi, bu avtomobilning sirpanib ketishiga yoki ag'darilib ketishiga olib kelishi mumkin.

- Qoplamaning holati bilan ehtimolli muammolar haqida yodda tuting. Qumloq shag'al, loylangan maydonlarda va hatoki xo'l o'tda g'ildiraklar pastda sirpanib ketishi mumkin. Yon tomonga sirpanib ketuvchi

avtomobil - toshga, chuqurlikka va hokazo to'siqlarga to'qnashib to'xtashi - va ag'darilib ketishi mumkin.

- Yashirin to'siqlar nishablikning tikligini kuchaytirishi mumkin. Agar nishablik bo'ylab teparoqda joylashgan g'ildiraklar tosh ustiga chiqib ketsa, orqa g'ildiraklar esa o'yiqa yoki chuqunda bo'lib qolsa, avtomobilning nishabligi yanada ko'proq ortadi.
- Agar nishablikka ko'ndalang harakatlanishda avtomobil sirpanishni boshlasa, pastga nishablik bo'ylab buring. Bu avtomobilni tekislashga va yon tomonga sirpanib ketishni oldini olishga yordam beradi.

OGOHLANTIRISH!

Nishablikka ko'ndalang turgan avtomobildan nishablik bo'ylab pastki tomondan tushish xavflidir. Agar avtomobil ag'darilib ketsa, sizni ezib qo'yishi yoki halok qilishi mumkin.

Faqat nishablik bo'ylab tepada joylashgan tomondan chiqing, va mashinaning ag'darilib ketish traektoriyasidan uzoqroqda joylashing.

Loy, qum, qor va muz ustidan harakatlanish

Loydan harakatlanishda past uzatmada - ayniqsa, loy chuqur bo'lganiga qaraganda pastroqda harakatlaning. Tiqilib qolmaslik uchun to'xtashlarga yo'l qo'y mang.

Qum ustida ilakishish xususiyati o'zgaradi. Sochiluvchan qumda, masalan dengiz bo'yida yoki qumtepaliklarda, shinalar qumda botib qolish moyilligiga ega. Bu rul boshqaruviga, tezlashishga va tormozlanishga salbiy ta'sir qiladi. Past tezlikda harakatlaning va keskin buriishlardan va tez manevrlardan saqlaning.

Zichlashgan qorda va muzda ilakishish pasayadi, va avtomobil boshqaruvni oson yo'qtadi. Zichlashgan qor va muz bo'ylab harakatlanishda tezlikni pasaytiring.

OGOHLANTIRISH!

Muzlagan ko'llar, hovuzlar va daryolar orqali haydash xavfli bo'lishi mumkin. Muzning holati qattiq o'zgarishi mumkin, va avtomobil muz ostida tushib ketishi, siz va sizning yo'lovchilaringiz esa - cho'kib ketishi mumkin. Faqat ishonchli yuzalardan haydang.

Suv bo'ylab harakatlanish

OGOHLANTIRISH!

Suv oqimlari orqali harakatlanish xavfli bo'lishi mumkin. Chuqur suv avtomobilni yuvib yuborishi mumkin, va siz va sizning yo'lovchilaringiz cho'kib ketishi mumkin. Hattoki chuqur bo'limgan suv oqimlari g'ildiraklar ostidan tuproqni yuvib yuborishi mumkin. Bu ilakishishni yo'qolishiga olib keladi, va avtomobil ag'darilib ketishi mumkin. Suv oqim bo'ylab haydab o'tishga urinmang.

DIQQAT!

Turg'un suv bo'ylab haydab o'tishga urinmang, agar u gupchakka, ko'prikkha yoki chiqindi chiqarish quvuriga yetib turgan bo'lса. Chuqur suv avtomobilning ko'priklarini va boshqa qismalarini shikastlashi mumkin.

Agar turg'un suv juda chuqur bo'lmasa, u orqali sekin harakatlaning. Katta tezlikda suv dvigatelga tushib qolishi mumkin, va u o'chib qoladi. Dvigatel, shuningdek, agar chiqindi gazlar chiqarish quvuri suv ostida bo'lib qolsa, o'chib qolishi mumkin. Suv bo'ylab harakatlanishda o't oldirishni o'chirmang. Agar chiqindi chiqarish quvuri suv ostida bo'lib qolgan bo'lса, dvigateli ishga tushirish imkonи bo'lmaydi. Suv bo'ylab harakatlanishda tormozlar namylanadi, va to'xtash uchun ko'proq

vaqt talab etilishi mumkin. Ushbu bo'limda quyida "Nam yo'llar bo'ylab harakatlanish" paragrafini ko'ring.

Yo'l sizlik sharoitlarida haydashdan so'ng

Avtomobil tubidan va shassisidan va kapot osti fazodan chiqindilarni va loylarni olib tashlang. Ular alangalanish xavfini tug'dirishi mumkin. Loyda yoki qumda ekspluatatsiya qilishdan so'ng tormoz nakladkalarini tekshiring va tozalang. Yerning ushbu turlari sayqallanishni va notejis tormozlanishni chaqirishi mumkin. Kuzov karkasi, transmissiya, rul boshqaruvi, osma, g'ildiraklar, shinalar, chiqindi gazlar tizimi shikastlanmaganligini, hamda yonilg'i-quvurlarda va sovitish tizimlarida sizib chiqishlar yo'qligini tekshiring. Ancha tez-tez texnik xizmat ko'rsatish talab etiladi. Texnik xizmat ko'rsatish jadvali ⇨ 10-3ni ko'ring.

Nam yo'l bo'ylab harakatlanish

Yomg'ir va nam yo'l qoplamasи avtomobil g'ildiraklarining yo'l bilan ilakishishini pasaytirish va, oqibatda, tormoz yo'lini va tezlik olish vaqtini oshirishi mumkin. Shunga o'xshash holatlarda harakatlanish tezligini pasaytirish, katta va chuqur ko'lmaklar yoki jilg'alar orqali haydab o'tishdan saqlanish kerak.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Tormoz disklarining namlanishi YTHga olib kelishi mumkin. Avariaviy tormozlanish holatlarida ular yetaricha samaradorlikni ta'minlamaydi, buning oqibatida avtomobil chetga olib qochishi mumkin. Bu avtomobil boshqaruvning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Katta ko'lmak orqali haydab o'tishdan yoki avtovuvish joyidan chiqishdan keyin disklarni quritib olish va tormoz mexanizmlarining me'yordagi ishlashini tiklash uchun, tormoz tepkisini bir necha marta ozgina bosish zarur bo'ladi. Suv oqimlari avtomobil harakatlanishiga qarshi ahamiyatsiz kuchlarni yaratishga qodir. Suv oqimi bo'ylab haydab o'tishda avtomobil chetga tortib ketishi mumkin. Agar bu sodir bo'lgan bo'lsa, siz salonda joylashgan boshqa odamlar bilan birgalikda cho'kib ketishingiz mumkin. Avtomobil nazorati ogohlantirishlariga befarq bo'lmanq va suv to'siqalaridan oshib o'tayotganda o'ta ehtiyyotkorlikni namoyish qiling.

Akvauchish

Akvauchish o'zi bilan xavf-xatar keltiradi. Yo'l yuzasi va shina orasidagi suv pylonkasi ilakishishning to'liq yo'qotilishiga olib keladi. Akvauchish samarasи avtomobil nam yo'l bo'ylab yetaricha yuqori tezlikda harakatlanayotgan vaqtidagi holatda yuzaga keladi. Akvauchish sharoitlarida avtomobil g'ildiraklari yo'l bilan aloqani deyarli to'liq yo'qotadi.

Ushbu holatdan o'zini himoyalashga imkon beruvchi biron bir qat'iy qoidalarga rioxha qilish mavjud emas. Eng yaxshi maslahat - agar siz nam yo'l bo'ylab haydab ketayotgan bo'lsangiz, harakatlanish tezligini sekinlashtirish.

Yomg'ir yog'ayotgan vaqtida avtomobilni boshqarish bo'yicha boshqa maslahatlar Tezlikni pasaytirishdan tashqari nam yo'lda siz quyidagi tavsiyalardan foydalanishingiz mumkin:

- Oldindagi ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofani oshiring.
- Quvib o'tishni amalga oshirayotganda o'ta ehtiyyotkorlikka rioxha qiling.
- Oyna tozalagichlarning sozligini kuzating.
- Yuvgich bachogida har doim yetaricha suyuqlik bo'lishi ustidan nazorat qiling.
- Shinalar protektorining yedirilishi ruxsat etilgan chegaralardan chiqib ketmasligi ustidan kuzatib turing. Shinalar ⇨ 8-8ni ko'ring.
- Kruiz-nazoratni o'chiring.

Tog'li yo'llar bo'ylab harakatlanish

Tik qiyaliklarda yoki tog'li yo'llarda haydash tekis maydonlar bo'ylab haydashdan sezilarli farq qiladi. Quyidagi tavsiyalardan foydalaning:

- Avtomobilning sozligi va yaxshi texnik holati ustidan kuzatib boring.
- Barcha ishchi suyuqliklarning sathini, hamda tormoz tizimi, shinalar vasovutish tizimi holatini mutazam tekshirib turing.
- Tik yoki uzun tushishlarda ancha past uzatmaga o'ting.

** OGOHLANTIRISH!**

Uzun tushishlarda avtomobil harakatlanishini sekinlashtirish uchun tormozlarning qol'lanishi tormozlarning haddan tashqari qizib ketishiga, tormozlanish samaradorligini pasayishiga olib kelishi va, oqibatda, tormozlarning ishlamay qolish sababi bo'lib qolishi mumkin.

Tik tushishda tormoz bilan qo'shimcha tormozlanishga dvigatel bilan tormozlanish uchun uzatmalar qutisini pasaytirilgan uzatmaga o'tkazing.

** OGOHLANTIRISH!**

Yoqilgan neytral uzatma yoki o't oldirish o'chirilganlik bilan yumalash bilan harakatlanish xavf tug'diradi. Bu tormozlarning qizib ketishiga va rul boshqaruvchining kuchayishini yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Har doim dvigatelni va oldinga yurishning uzatmalaridan birini yoqilgan holatda tuting.

- Avtomobilni o'zining harakatlanish chizig'ida tutib turishga imkon beruvchi tezlikda harakatlaning. Rulning keng burilishlarini qilmang va o'rta bo'luvchi chiziqni bosib o'tmang.
- Relyef egikliklarida o'ta e'tiborli bo'ling; sizning yo'lingizda kutilmagan to'siqlar (masalan, o'chib qolgan avtomobil, avariya) paydo bo'lishi mumkin.
- Yo'l belgilarini (masalan, toshlarning qulashi, ilonizi yo'l, uzun tushish, quvib o'tish taqiqlangan, quvib o'tishni taqiqlash zonasining oxiri) kuzatib boring va zaruriy harakatlarni oldindan amalga oshiring.

Qishda haydash**Qor va muz ustidan harakatlanish**** DIQQAT!**

G'ildiraklar va tormoz mexanizmlarini shikastlamaslik uchun, harakatni boshlashdan oldin, disklar va g'ildirak arkalarini tiqilib qolgan qor va muzdan tozalang.

Shinalar va yo'l orasidagi qor yoki muz tortish quvvatini va yo'l qoplamasini bilan shinalarning ilakishishini pasaytiradi, shuning uchun avtomobilni ehtiyojkorlik bilan boshqaring. Nam muz taxminan 0 °C (32 °F) haroratda, qor bilan yomg'ir yog'ayotgan vaqtida hosil bo'lishi mumkin. Nam muzdan yoki qor bilan yomg'ir vaqtida safar qilishlardan saqlaning. Yo'llar tozalanguniga qadar kuting.

Sirpanchiq yo'ldan avtomobilni haydashda:

- Sekin tezlik oling. Juda tez tezlik olish g'ildiraklarning sirpanib aylanishiga olib keladi, bu shinalar ostidagi yuzani silliqlaydi.
- Tortish kuchi nazorat tizimni yoqing. Tortish kuchi nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34 ni ko'ring.
- Antibloklash tormoz tizimi (ABS) keskin tormozlanishda avtomobilning turg'unligini oshiradi, ammo quruq asfaltda tormozlanishga qaraganda tormozlanishni oldinroq boshlash kerak.

- Antibloklash tormoz tizim (ABS) $\diamond$ 8-31ni ko'ring.
- Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofani oshiring va sirpanchiq maydonlarni kuzatib boring. Hattoki soyalangan maydonlarda toza yo'lda muz qatqalog'i mavjud bo'lishi mumkin. Burilishlarda va yo'lni kesib o'tish joylarida, shuningdek, muz mavjud bo'lishi mumkin, hattoki agar yondosh maydonlarda u mavjud bo'lmasa ham. Muz ustidan harakatlanshda, yo'nalishni keskin o'zgartirishdan va tormozlanishdan saqlaning.
  - Kruiz-nazoratni o'chiring.

Sovuq ob-havo rejimi

Juda past haroratlarda haydovchining axborot markazining displayida sovuq ob-havo haqida xabar paydo bo'lishi mumkin. Ancha tezroq isitish uchun dvigatel aylanishlari, uzatmalarni o'zgartirish va konditsionering ventilatorini aylanish tezligi algoritmi o'zgarishi mumkin. Sovuq ob-havo rejimida ventilator aylanishining tezligiga qo'lda tuzatish kiritish mumkin.

Qor bo'roni

Avtomobilni xavfsiz joyda to'xtating va halokat signalini uzating. Agarda yordam juda ham yaqin joylashmagan bo'lsa, avtomobilni tark etmang.

Halokat signalini uzatish va avtomobil salonida joylashgan odamlarning xavfsizligini ta'minlash uchun:

- Avariya signalizatsiyasini yoqing.

- Organi ko'rish tashqi toshoynasiga qizil mato bo'lagini bog'lab qo'ying.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Qor avtomobilning chiqarish qururini tiqiltirib qo'yishi mumkin. Bunda, chiqindi gazlar salonga kirib borishni boshlaydi. Chiqindi gazlarda rangga va hidga ega bo'limgan uglerod oksidi (CO) saqllovchi gaz saqlanadi. Ushbu gazni ichga nafas olish xushni yo'qotishga va hattoki o'limga olib kelishi mumkin.

Agar avtomobil qorda tiqilib qolgan bo'lsa:

- Avtomobil tubini qordan tozalab oling, ayniqsa agar u chiqarish qururini tiqiltirib qo'yayotgan bo'lsa.
- Salonga toza havo kirib turishini ta'minlash uchun, avtomobilning shamolli tomonidagi oynani taxminan 5 sm.ga (2 dyuum) oching.
- Uskunalar paneli yoki uning ostidagi ventilyatsiyaning soplolarini to'sqichlarini to'liq ochib qo'ying.
- Iqlim-nazorat tizimini havoni qayta aylantirish rejimiga o'tkazing va ventilatorning aylanishini maksimal tezlikka o'rnatiting. "Iqlim-nazorat tizimlari" ni ko'ring. CO haqida ancha batafsil ma'lumotlarni Chiqindi gazlar $\diamond$ 8-22 bo'limga ko'ring.

Yonilg'ini tejash maqsadida avtomobilni qizdirib olish uchun, dvigatelni vaqtning qisqa oraliqlariga ishga tushiring, so'ngra esa dvigatelni o'chiring va qisman oynalarni yoping. Jismoniy mashqlar ham qizib olishga yordam beradi.

Agar siz yordamning tez yetib kelishini kutmayotgan bo'lsangiz, u holda yoqilgan dvigatelda, bo'sh yurish aylanishlaridan yuqoriroqqa dvigatelni tezlashtirish uchun, akselerator tepkisini asta bosing. Bu akkumulator quvvatini qo'llab turishga yordam beradi, u dvigatelning keyingi ishga tushirilishlari va bosh yoritish yordamida yordam haqida signalni uzatish uchun talab etiladi. Yonilg'ini tejash uchun bundan iloji boricha kamroq foydalaning.

Agar avtomobil tiqilib qolgan bo'lsa

Qumdan, loydan, muzdan yoki qordan chiqib olish uchun akselerator tepkisini sekin va ehtiyyotkorlik bilan bosing.

"Tiqilib qolgan avtomobilni tebrantirish" paragrafini quyida ushbu bo'limga ko'ring.

Ko'pchilik holatlarda tiqilib qolgan avtomobilga tortish kuchi nazorati tizimi (TCS) chiqib olishga yordam berishi mumkin. Tortish kuchi nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi $\diamond$ 8-34ni ko'ring. Agar TCS tizim yordam bermayotgan bo'lsa, "Tiqilib qolgan avtomobilni tebrantirish" paragrafini ushbu bo'limga quyida ko'ring.

OGOLANTIRISH!

Agar avtomobil g'ildiragi juda katta tezlikda aylanayotgan bo'lsa, shinalar portlab ketishi va sizni yoki boshqa odamlarni jarohatlashi mumkin. Avtomobil qizib ketishi mumkin, bu o'z navbatida motor bo'linmasida yonib ketishga yoki buzilishga olib kelishi mumkin. G'ildiraklarning shataksirashiga yo'l qo'ymaslikka harakat qiling va tezlikni 56 km/soat (35 mil/soat)dan oshirmang.

Sirpanishga qarshi zanjirlarning qo'llanilishi haqida batafsil Sirpanishga qarshi zanjirlar ⇨ 9-48 bo'limda ko'ring.

Tiqilib qolgan avtomobilni tebrantirish

Oldingi g'ildiraklar atrofidagi maydonlarni tozalash uchun, rul chambaragini chagpa va o'nga burang. Agar avtomobil to'rtta g'ildirakka yuritmaga ega bo'lsa, Four-Wheel Drive High (to'rtta g'ildirakka yuritma) uzatmalarining yuqori diapazoni) rejimiga o'ting. TCS tizimni o'chirib qo'ying. Orqaga yurish va oldinga yurish uzatmasi orasida, g'ildiraklar iloji boricha kamroq shataklashishiga urinib, o'ting. UO'Q detallarining yedirilishiga yo'l qo'ymaslik uchun, uzatmani o'zgartirishdan avval, g'ildiraklar to'xtaganicha kuting. Akselerator tepkisini katta bo'lмаган bosish bilan oldinga va orqaga yurish uzatmalarini galma-galdan yoyilishi bunday tebrantirishning bir necha urinishlari natija bermagan bo'lsa, sizga shatakchi talab

etilishi mumkin. Avtomobilni shatakka olish ⇨ 9-70ni ko'ring. Evakuatsiya uchun zo'g'otadan foydalanish mumkin, agar u bor bo'lsa.

Evakuatsiya uchun zo'g'otalar

OGOLANTIRISH!

Evakuatsiya uchun zo'g'otalarga yon tomondan hech qanday holatda tortish kuchini keltirmang. Zo'g'otalar sinib ketishi va sizga va atrofdagilarga jarohatlar yetkazishi mumkin.

Evakuatsiya uchun zo'g'otalarga tortish kuchining berilishini faqat oldindan keltirish mumkin.

DIQQAT!

Evakuatsiya uchun zo'g'otalardan avtomobilni shataklashga qat'iyan ruxsat etilmaydi. Bu avtomobilning shikastlanish oqibatlariga olib keladi, bunday holatda ta'mirlash esa kafolat bilan qoplanmaydi.

Agar oldinda evakuatsiya uchun zo'g'otalar bilan jihozlangan avtomobil yo'sizlikda tijilib qolgan bo'lsa, ulardan mashina mustaqil harakatlanishni davom ettirishi mumkin bo'lgan shunday joyga chiqarish uchun foydalaning.

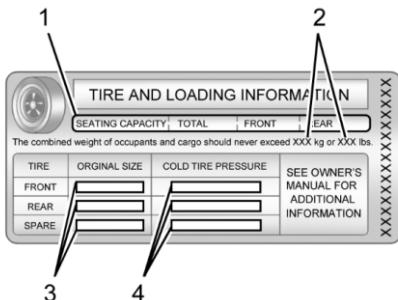
Avtomobiliga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar

O'z avtomobilingiz qanday maksimal yukni tashishi mumkinligini tushinish juda ham muhimdir. Ushbu kattalik avtomobilning yuk ko'tarishligi deb nomlanadi; u o'z ichiga avtomobilda joylashgan barcha odamlarning, yuklarning va zavodda o'rnatilmagan barcha qo'shimcha asbob-uskunalarini og'irligini oladi. Avtomobilning maksimal loyihaviy yuk ko'tarishligi shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli yoki sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalchada ko'rsatilgan bo'lishi mumkin.

OGOLANTIRISH!

Avtomobilning maksimal ruxsat etilgan og'irligidan (GVWR) va o'qqa maksimal ruxsat etilgan yuklamani (GAWR) oshirmang. Ushbu kattaliklarning oshirishi avtomobilning buzilishini va boshqaruvchanlik xarakteristikalarining o'zgartirilishini chaqirishi mumkin. Natijada boshqaruv yo'qotilishi va avariya sodir bo'lish ehtimoli bor. Ruxsat etilgan yuklamani oshirib yuborish, shuningdek, tormozlanishni yomonlashtirishi, shinalarning shikastlanishi va avtomobilning xizmat qilish muddatining qisqartirishiga olib kelishi mumkin.

Shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha

Jadvalcha misoli

Avtomobil kuzovining markaziy ustunida shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha mavjud. Shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli jadvalchada o'tirish joylarining soni (1) va kilogrammlarda va funtiarda avtomobilning to'liq og'irligi (2) ko'satiladi.

Shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha, shuningdek, avtomobil ishlab chiqaruvchisi tomonidan o'rnatilgan shinalarning turo'lchamlari (3) va sovuq holatda shinalar dagi havo bosimi haqidagi ma'lumotlarni saqlaydi. Shinalar va ulardagi havo bosimi haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni Shinalar ⇨ 8-81 va Shinalar dagi havo bosimi ⇨ 9-37 paragraflarda ko'ring.

Yuk ko'tarishligi haqidagi muhim ma'lumotlar, shuningdek, sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalchada keltirilgan. Ushbu jadvalchada transport vositasining chegaraviy ruxsat etilgan to'liq og'irligi (GVWR), hamda oldingi va orqa o'qqa ruxsat etilgan maksimal yuklama (GAWR) ko'satilgan bo'lishi mumkin. "Sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha"ni ushbu bo'llimda quyida ko'ring.

"Yuk ko'tarishlikni aniqlash tartibi"

1. Avtomobil pasportida "The combined weight of occupants and cargo should never exceed XXX kg or XXX lbs" (Odamlarning va yuklarning umumiy og'irligi XXX kg yoki XXX funtdan oshmasligi kerak") ma'lumotini toping.

2. Avtomobilda joylashuvchi haydovchining va yo'lovchilarining yig'indi og'irligini aniqlashtiring.
3. Ushbu haydovchi va yo'lovchilarining yig'indi og'irligini XXX kg yoki XXX funt kattaliklardan ayirib tashlang.

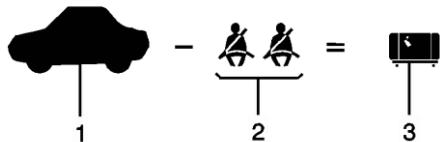
4. Olingan son - bu avtomobilda tashish mumkin bo'lgan yukning va bagajning maksimal og'irligidir. Masalan, agar XXX kattalik 1400 funtni tashkil qilayotgan bo'lsa, va avtomobilda har biri 150 funt og'irlilikka ega bo'lgan beshta yo'lovchi joylashgan bo'lsa, u holda yuk va bagajning maksimal ruxsat etilgan og'irligi 650 funt (1400 - 750 (5 x 150) = 650 funt)ni tashkil qiladi.

5. Avtomobilga yukanuvchi bagaj va yukning yig'indi og'irligini aniqlang. Ushbu og'irlik 4-qadamda hisoblangan kattaliklardan oshmasligi kerak.

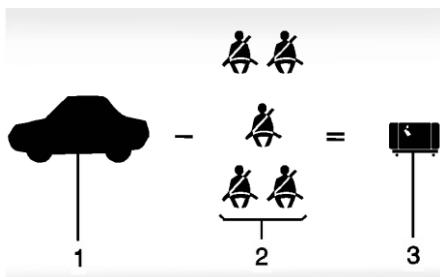
6. Agar avtomobil tirkama bilan shataklansa, tirkamadan yuklama avtomobilga uzatib turiladi.

Ekspluatatsiya bo'yicha qo'llanmada, bunda sizning avtomobilingiz uchun yuk va bagajning maksimal ruxsat etilgan og'irligi qanchalikka pasayishini aniqlashtirib oling.

Shuningdek, tirkamani shataklash, shataklashda xavfsizlik qoidalari va maslahatlar haqidagi muhim ma'lumotlarni Tirkamani shataklash ⇨ 8-69 bo'llimda ko'ring.

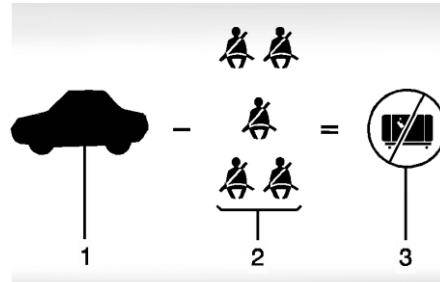
1-misol

- Avtomobilning yuk ko'tarishlishi taxminan 1 = 453 kg (1000 funt)
- Haydovchi va yo'lovchilarning og'irligini ayiramiz: $68 \text{ kg (150 funt)} \times 2 = 136 \text{ kg (300 funt)}$
- Yuk va bagajning ruxsat etilgan og'irligi = 317 kg (700 funt)

2-misol

- Avtomobilning yuk ko'tarishligi taxminan 2 = 453 kg (1000 funt)

- Haydovchi va yo'lovchilarning og'irligini ayiramiz:
 $68 \text{ kg (150 funt)} \times 5 = 136 \text{ kg (750 funt)}$
- Yukning ruxsat etilgan = 113 kg (250 funt)

3-misol

- Avtomobilning yuk ko'tarishligi taxminan 3 = 453 kg (1000 funt)
  - Haydovchi va yo'lovchilarning og'irligini ayiramiz:
 $91 \text{ kg (200 funtov)} \times 5 = 455 \text{ kg (1000 funt)}$
  - Yukning ruxsat etilgan og'irligi = 0 kg (0 funt)
- Avtomobilning yuk ko'tarishligi va o'tirish joylari haqidagi muayyan ma'lumotlarni shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotli jadvalchada ko'ring. Haydovchi, yo'lovchilar va yukning yig'indi og'irligi avtomobilning yuk ko'tarishligidan oshmasligi kerak.

Sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha

☐	GVWR KG LB	GAWR FRT KG LB	GAWR RR KG LB
<input type="text"/>			
TYPE: <input type="text"/>			
TIRE SIZE FRT RR SPA	☐	RIM <input type="text"/>	MODEL: <input type="text"/>
<input type="text"/>			

Avtomobil kuzovini markaziy ustunida sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalcha mavjuddir. Jadvalchada asl jamlanmadagi shinalar turo'lchami va transport vositasining chegaraviy ruxsat etilgan to'liq og'irligidagi tavsiya etilgan havo bosimi ko'rsatilishi mumkin. Ushbu parametr avtomobilning chegaraviy ruxsat etilgan to'liq og'irligi (GVWR) deb nomlanadi. Avtomobilning to'liq og'irligi avtomobilning o'z og'irligi, barcha yo'lovchilar, yonilg'i va yukning og'irligidan q'shib hisoblanadi.

Bundan tashqari, sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalchada oldingi va orqa o'qqa chegaraviy ruxsat etilgan yuklama (GAWR) ko'rsatilishi mumkin. Oldingi va orqa o'qqa haqiqiy yuklamani bilib olish uchun,

avtomobilni maxsus tarozilarda tortish zarur bo'ladi. Bunda sizga o'z dileringiz yordam berishi mumkin. Yuklarning markaziy chiziqdan ikkala tomon bo'ylab bir tekis joylashishini kuzating.

Sertifikatlashtirish/shinalar haqidagi ma'lumotli jadvalchasida, shuningdek, oldingi o'qqa zaxira yuklama ko'rsatilishi ham mumkin.

OGOHLANTIRISH!

Avtomobilning maksimal ruxsat etilgan og'irligidan (GVWR) va o'qqa maksimal ruxsat etilgan yuklamani (GAWR) oshirmang.

Ushbu kattaliklarning oshirilishi avtomobilning buzilishini va boshqaruvchanlik xarakteristikalarining o'zgartirilishini chaqirishi mumkin. Natijada boshqaruv yo'qotilishi va avariya sodir bo'lish ehtimoli bor. Ruxsat etilgan yuklamani oshirib yuborish, shuningdek, tormozlanishni yomonlashtirishi, shinalarning shikastlanishi va avtomobilning xizmat qilish muddatining qisqartirilishiga olib kelishi mumkin.

DIQQAT!

Ortiqcha yuklanganlik avtomobilning ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi. Ortiqcha yuklashga yo'l qo'yilmaydi.

OGOHLANTIRISH!

Avtomobil saloniga joylashtirilgan mahkamlanmagan buyumlar keskin tormozlanish vaqtida, burilishda yoki to'qnashuv vaqtida joyidan chiqib ketishi va haydovchini yoki yo'lovchilarni jarohatlashi mumkin.

- Buyumlarni yuk bo'linmasiga taxlash lozim. Yuklarni bir tekis taqsimlashga harakat qiling.
- Og'ir buyumlarni, masalan chemodanlarni, ularning bir qismi o'rindiqlarning tepe chetidan yuqoriq joylashadigan tarzda avtomobil salonida joylashtirishga yo'l qo'yilmaydi.
- Avtomobil saloni mahkamlanmagan bolalarni tutib turuvchi qurilmani qoldirmang.
- Avtomobil salonida yuklarni tashishda ularni qanchalik iloj bo'lsa, shunchalik mahkamlang.
- O'rindiqlarni taxlangan holda zaruratsiz qoldirmang.

Yo'sizlik sharoitlarida harakatlanishda yuklash haqidagi muhim ma'lumotlar ushbu qo'llanmada ham taqdim etilgan.

Yo'sizlik bo'ylab safar qilish ⇨ 8-5 bo'limida "Yo'sizlik sharoitlarida harakatlanishda yuklanish" paragrafini ko'ring.

ISHGA TUSHIRISH VA

EKSPLOATATSİYA QILISH

Yangi avtomobilni chiniqtirish

** DIQQAT!**

Sizning avtomobilingizga maxsus chiniqtirish talab etilmaydi. Biroq, uzoq muddatli istiqbolda u, agar siz quyida keltirilgan tavsiyalarga rioya qilsangiz, uzoqroq xizmat qiladi.

- Birinchi 800 km (500 mil)da bitta doimiy (katta yoki kichik, muhim emas) tezlikda harakatlanishdan saqlaning. Joydan keskin qo'zg'almaning. Tormozlanish yoki sekinalashish uchun pastki uzatmaga o'tishni qo'llamang.
- Birinchi 300 km (200 mil) keskin tormozlanishdan saqlaning. Bu yangi tormoz nakladkalarini ishqalanib olishi uchun zarur. Yangi nakladkalar bilan keskin tormozlanish ularning muddatidan oldin yedirilishiga va muddatidan oldin almashtirish zaruratiga olib kelishi mumkin. Tormoz nakladkalarini har bir almashtirishdan keyin ushbu tavsiyaga rioya qiling.
- Chiniqtirish davrida tirkama bilan haydamang. Tirkamani shataklash imkoniyati haqidagi ma'lumotlarni va boshqa ma'lumotlarni Tirkamani shataklash ⇨ 8-69da ko'ring.

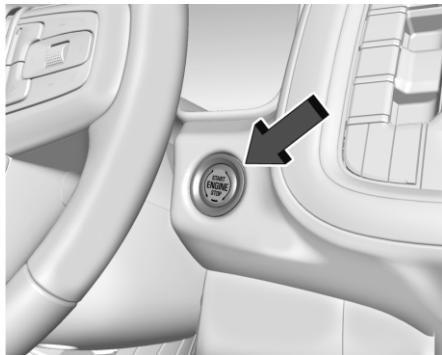
Chiniqtirishdan keyin dvigatel aylanishlarini va yuklamani asta-sekin oshirish mumkin.

Yangi avtomobilarning birinchi 6400 km (4000 mil) masofa bosib o'tishi davomida turlicha mexanik bo'g'implarning va elektr tizimlarning chiqintirilishi deb normlanuvchi sodir bo'ladi. Mexanik tizimlarning birinchi ishlab moslashishidan so'ng yonilg'i sarfi kamayadi, uzatmalanni o'zgartirish esa yanada yumshoq bo'ladi.

Chiniqtirish davrida elektron tizimlarning moslashishi va kalibrovkasi amalga oshadi. Ushbu davr mobaynida turli xil begona shovqinlar paydo bo'lishi mumkin, ular doimo sordi bo'lmasligi kerak.

Harakatlanish vaqtida akkumulator batareyasining quvvatlanishi sodir bo'ladi, buning natijasida avtomobilning barcha tizimlari, jumladan dvigateli avtomatik to'xtatish va ishga tushirish tizimi, maqbul rejimda ishlashni boshlaydi va yonilg'i sarfini pasaytiradi. Dvigateli avtomatik to'xtatish/ishga tushirish tizimi ⇨ 8-19ni ko'ring.

O't oldirish qulfida kalitning holati

Kalitlarni masofadan identifikatsiya qilish tizimi bilan jhozlangan avtomobillar tugmani bosish bilan ishga tushiriladi.

Ushbu tizim ishlashi uchun, masofadan boshqarish radiobrelogi avtomobil ichkarisida joylashgan bo'lishi kerak. Agar tugma yordamida ishga tushirish ishlamayotgan bo'lsa, ehtimol, avtomobil kuchli radiosignalni taratuvchi va masofadan boshqarishning elektron tizimi ishlashida elektr magnit xalallarni yuzaga keltiruvchi antenna yaqinida joylashgan. Qulflarni masofadan boshqarish tizimining ishi ⇨ 1-3ni ko'ring.

UO'Q selektori pishangisini P (To'xtab turishga joylashtirish) holatidan o'tkazish uchun, o't oldirish qulfi On holatda yoki servis rejimda joylashgan bo'lishi, tormoz tepkisi esa bosilgan bo'lishi kerak.

OGohlantirish!

Avtomobil harakatlaniib ketayotganida dvigatelni o'chirilishi tormoz kuchaytirgichlari va rul boshqaruvi, hamda shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimining ishlamay qolishiga olib keladi. Harakatlaniib ketayotganda dvigateli o'chirib qo'yilishini faqat o'ta zaruriy holatda amalga oshirish kerak.

Dvigateli to'xtashi/BLOKIROVKA/O'CHIRISH (indikator yonmaydi):

Avtomobil to'xtaganidan keyin dvigateli o'chirish uchun bir marta ENGINE START/STOP tugmasini bosing.

Agar UO'Q selektori P (To'xtab turishga joylashtirish) holatida joylashgan bo'lsa, u holda o't oldirish o'chadi, zaxira oziqlantirish moduli (RAP) esa ishlashda davom etadi. Zaxira oziqlantirish moduli ⇨ 8-20ni ko'ring.

Agar UO'Q selektori P (To'xtab turishga joylashtirish) holatida joylashmagan bo'lsa, u holda o't oldirish ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) rejimiga qaytadi, haydovchining axborot markazi (DIC)

displayida esa TO'XTAB TURISHGA JOYLASHTIRISH UZATMASINI YOQING xabari paydo bo'ladi.

UO'Q selektori P (To'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazilgan vaqtida, o't oldirish o'chadi. Avtomobil rul ustunini elektr bloklagichi bilan butlangan bo'lishi mumkin. Bloklagich o't oldirish o'chirilganda oldingi eshkirkardan biron biri ochilishi vaqtida ishlaydi. Bloklanishni yoqilishi va o'chirilishi tovushli signal bilan tasdiqlanadi. Rul ustuni qulfi, agar g'ildiraklar to'g'ri bo'l'magan holatga joylashtirilgan bo'lsa, blokdan chiqarilmaydi. Bunday holatda avtomobil ishga tushirilish imkoniga ega bo'lmaydi. Rul chambaragini bir vaqtida dvigateli ishga tushirishga urinish bilan chapdan o'ngga aylantiring. Agar bu yordam bermayotgan bo'lsa, servis markaziga murojaat qiling.

Agar avariyyaviy holatda avtomobilni o'chirish zarurati tug'ilsa:

1. Ahamiyatli va doimiy kuchni berib, tormoz tepkisini bosing. Tormoz tepkisini bir necha marta ketma-ket bosmang va qo'yib yubormang.

Bu vakuum kuchaytirgichi kamerasida siyraklashishning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin, buning oqibatida tormoz tepkisiga bosish uchun ancha kuchni sarf qilish talab etiladi.

2. N (Neytral) uzatmaga o'ting. Buni bevosita harakatlanish vaqtida qilish mumkin.

N (Neytral) uzatmasiga o'tib, kuch bilan tormoz

tepkisini bosing va avtomobilni xavfsiz joyga yo'naltiring.

3. To'liq to'xtashni kuting. Tormoz tepkisini bosilgan holda ushlab turib, to'xtab turish (P) holatga o'ting. O't oldirishni faqat to'xtab turish (P) holatida o'chirish mumkin.

4. Tormoz tepkisini qo'yib yubormang.

5. To'xtab turish tormozini yozing. Elektr yuritmalni to'xtab turish tormozi ⇨ 8-31ni ko'ring.

6. O't oldirishni o'chirish uchun, bir marta ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGA TUSHIRISH/STOP)ni bosing.

7. Tormoz tepkisini qo'yib yuboring.

Agar yo'l chetiga haydab o'tish imkonni bo'lmasa va yurib ketayotganda dvigateli o'chirish talab etilsa, ENGINE START/STOP tugmasini bosing va ikki sekunddan ortiq vaqtga ushlab turing yokiunga besh sekunddan ortiq bo'l'magan vaqt oralig'i bilan ikki marta bosing.

ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) (sariq indikator yorishib turadi): Ushbu rejimda alohida yordamchi elektr asbob-uskunalardan o'chirilgan dvigatelda ham foydalananish mumkin.

O't oldirish o'chirilganida ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) rejimni yozish uchun, tormoz tepkisiga bosmasdan, bir marta tugmani bosing.

Besh minut o'tgandan keyin o't oldirish ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) rejimidan akkumulator

batareyasi quvvatsizlanmasligi uchun O'CHIRILGAN rejimga o'tadi.

ON/RUN/START (YOQISH/ISHGA TUSHIRISH/START) (yashil indikator yorishib turadi): Ushbu rejim safar qilish va dvigatelni ishga tushirish uchun mo'ljallangan. O't oldirish o'chirilganida va tormoz tepkisi bosilganda tugmani bir marta bosish o't oldirishning yoqlishiga olib keladi. Dvigatel ishga tushirilishi bilanoq, tugmani qo'yib yuboring. Dvigatelning ishga tushirilishi dvigatel ishga tushirilguniga qadar davom etadi. Dvigatelni ishga tushirish ⇨ 8-18ni ko'ring.

Servis rejimi

Ushbu rejim xizmat ko'sratish va diagnostika uchun, hamda nosozlik signalizatorining to'g'ri ishlashini tekshirish uchun mo'ljallangan, bu atmosferaga zararli moddalarining chiqarilish darajasini tekshirish maqsadida talab etilishi mumkin. Servis rejimni yoqish uchun o'chirilgan dvigatelda va tormoz tepkisi qo'yib yuborilganida besh sekunddan ortiq vaqtga tugmani bosish va ushlab turish kerak bo'ladi. Uskunalar va audiotizim o't oldirish o'chirilgandagi holatdagidek ishlashda davom etadi, ammo avtomobilni harakatga keltirish mumkin bo'lmaydi.

Servis rejimda dvigatel ishga tushirilmaydi. O't oldirishni o'chirish uchun, tugmani yana bir marta bosing.

Dvigatelni ishga tushirish

Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovani ko'ring.

DIQQAT!

Qo'shimcha elektr asbob-uskunalarning o'rnatilishi dvigatelning ishlashini buzishi mumkin. Oqibatida yuzaga kelgan shikastlanishlar kafolatlari hisoblanmaydi. Qo'shimcha asbob-uskunalar ⇨ 8-89ni ko'ring.

To'xtab turish (P) yoki neytral (N) holatga o'ting. Harakatga kelib bo'lgan avtomobilda dvigatelni takroran ishga tushirish uchun, faqat N (neytral) holatga o'rnatish kerak.

DIQQAT!

Selektorni avtomobilning harakatlanishi vaqtida "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazishga urinmang. Bu uzatmalar qutisining ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Selektorni "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga faqat avtomobilning to'liq to'xtashidan keyin o'tkazish mumkin.

Dvigatelni ishga tushirish

- Masofadan boshqarish radiobrelogi avtomobil ichkarisida joylashgan bo'lishi kerak. Tormoz tepkisini bosilgan holda tutib turib, ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGA TUSHIRISH/STOP) ga bosing.

Dvigatelning ishga tushirilishi boshlanishi bilanoq tugmani qo'yib yuboring.

Dvigatelning qizib borishi bo'yicha bo'sh yurish aylanishlari pasayib boradi. Ishga tushirishdan keyin darhol dvigatelni tezlashtirmang. Moy qizib olishi va barcha harakatlanuvchi detallarni moylab olishi uchun, dvigatelni va UO'Qqa ortiqcha yuklama bermang.

Agar yoniq'ini past sathi indikatori yorishib turgan, haydovchingin axborot markazi (DIC) displayida esa FUEL LEVEL LOW (YONILG'INI PAST SATHI) ogohlantirishi paydo bo'lsa, dvigatelni ishga tushirilishini davom etirish uchun ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGATUSHIRISH/STOP) ga bosing.

DIQQAT!

Biron bir pauzasiz dvigatelni ishga tushirishning uzoq vaqt takrorlanuvchi urinishlari haddan tashqari qizib ketishga va starterning ishdan chiqishiga, hamda a k k u m u l a t o r b a t a r e y a s i n i g quvvatsizlanishiga olib kelishi mumkin. Starter sovishga ulgurishi uchun, dvigatelni qayta ishga tushirishga urinishdan oldin, kamida 15 sekund kuting.

2. Agar dvigatel 5-10 sekund o'tgandan keyin, ayniqsa, juda past havo haroratida (-18 °C yoki 0 °Fdan past) ishga tushmayotgan bo'lsa, bu o't oldirish sivechalarining benzin bilan qoplanishiga olib kelishi mumkin. Akselerator tepkisini tiralgunicha bosib va uni ushbu holatda tutib turib, 15 sekunddan ko'p bo'limgan vaqtga ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGA TUSHIRISH/STOP)ga bosing. Starter sovishga ulgurishi uchun, dvigatelni qayta ishga tushirishga urinishdan oldin, kamida 15 sekund kuting. Dvigatel ishga tushganida, tugmani va akselerator tepkisini qo'yib yuboring. Agar dvigatel ishga tushirilishidan keyin darhol o'chib qolayotgan bo'lsa, xuddi o'sha harakatlarni bajaring. Bu dvigatel silindrlaridan ortiqcha benzinni olib tashlab, uni puflab tozalash imkonini beradi. Dvigatel ishga tushirilishi bilanoq uni tezlashtirmang. Moy qizib olishi va barcha harakatlanuvchi detallarni moylab olishi uchun, dvigatelni va UO'Qqa ortiqcha yuklama bermang.

Dvigatelni avtomatik to'xtatish/ishga tushirish tizimi

Agar avtomobil start-stop tizimi bilan jihozlangan va u ishlashga kiritilgan bo'lsa, bu tizim yonilg'ini tejash maqsadida dvigatelni o'chiradi. U ishga tushirishlarning kattalashtirilgan soniga mo'ljallangan komponentlar bilan jihozlangan.

OGOLANTIRISH!

Dvigatelni avtomatik to'xtatish/ishga tushirish funksiyasi dvigatelning o'chirilishini chaqiradi, shu vaqtning o'zida avtomobil yoqilgan holatda qoladi. Selektorning P (To'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazilguniga qadar avtomobildan chiqmang. Avtomobil qayta ishga tushirilishi va to'satdan harakatga kelishi mumkin. Avtomobildan chiqishdan oldin har doim uzatmalar selektorini P (To'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing, so'ngra esa o't oldirishni o'chiring.

Dvigatelni avtomatik to'xtatilishi/ishga tushirilishi

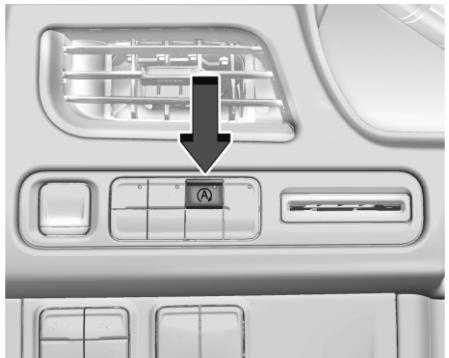
Tormoz bosilganida va avtomobil to'lq harakatsiz bo'lganida, dvigatelning o'chirilishi sodir bo'lishi mumkin. O'chirishda taxometr AUTO STOPni aks ettiradi. Taxometr ⇨ 4-17ni ko'ring. Tormoz tepkisini qo'yib yuborilganida va akselerator tepkisi bosilganida dvigatelning takroran yoqilishi ro'y beradi.

A v t o m o b i l n i g e k s p l u a t a t s i y a xarakteristikalarini ta'minlash uchun boshqa sharoitlar tormoz tepkisi qo'yib yuborilgunga qadar dvigatelning avtomatik qayta ishga tushirilishini chaqirishi mumkin. Quyidagi sabablar bo'yicha dvigatelning avtomatik to'xtatilishi amalga oshmasligi va/yoki dvigatelning avtomatik ishga tushirilishi amalga oshirilishi mumkin:

- Iqlim-nazorat sozlamalari avtomobil salonini sovitish yoki isitish uchun dvigatel ishslashini talab qiladi.
- Akkumulator batareyasini quvvatlash zarur.
- Avtomobilning akkumulator batareyasi yaqinda o'chirilgan.
- Oxirgi avtomatik to'xtatishdan keyingi vaqt dan avtomobilning minimal tezligiga erishilmagan.
- Akselerator tepkisi bosilgan.
- Dvigatel yoki uzatmalar qutisi talab etiluvchi ishchi haroratga erishmagan.
- Tashqi harorat talab etiluvchi ishchi oraliqda joyashmagan.
- Avtomobil yurish holatidan (D) istalgan boshqa holatga, to'xtab turish (P) holatidan tashqari, istalgan boshqa holatga o'tmoqda.
- Harakatlanishning muayyan rejimi tanlangan. Harakatlanish rejimi ⇨ 8-36 va To'lq yuritma ⇨ 9-19ni ko'ring.
- Avtomobil tik qiyalikda yoki nishablikda joyashmagan.

- Haydovchining eshigi ochilgan yoki haydovchingin o'rindig'ida xavfsizlik kamari yechib yuborilgan.
- Kapot ochilgan.
- Avtomatik to'xtatish maksimal ruksat etilgan vaqtga erishgan.

Dvigatelni avtomatik to'xtatish funksiyasini o'chirgichi

tepa holatda, boshqa o'zgartirgichlar shunga o'xshash

Dvigatelni avtomatik to'xtatish va ishga tushirish funksiyasi (A) tugmani bosish bilan o'chirilishi yoki qayta yoqilishi mumkin. Dvigatelni avtomatik to'xtatish/ishga tushirish funksiyasi o't oldirish har gal yoqilishida yoqiladi.

Agar (A) indikator yonib turgan bo'lsa, demak tizim yoqilgan.

Zaxira quvvatlash moduli

O't oldirish o'chirilishida yoki toki haydovchingin eshigi ochilmagunicha quyidagi tizimlar (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) 10 minutgacha ishlashni davom ettiradi. Ushbu tizimlar, agar o't oldirish RUN yoki ACC/ACCESSORY holatiga joylashtirilgan bo'lsa, ishlashda davom etadi:

- Axborot-ko'ngilochart tizimi
- Elektr oyna ko'targichlar (zaxira elektr quvvatlash rejimida ular istalgan eshik ochilishida ishlashdan to'xtaydi)
- Tomdag'i shaffof lyuk (zaxira elektr quvvatlash rejimida ular istalgan eshik ochilishida ishlashdan to'xtaydi)
- Elektr oziganishning qo'shimcha ulagichi
- Audiotizim
- OnStar tizimi

"To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish

⚠ OGOHLANTIRISH!

Yo'l qoplamasni bilan yaxshi tuta olmaydigan g'ildiraklar, qiyalikda to'xtatilgan avtomobilni, masalan, muzlash, qor, loy yoki mayda tosh tufayli o'z-o'zidan joyidan siljishi mumkin, bu bilan o'limga qadar jarohatlanish va (yoki) transport vositasining shikastlanishi mumkin. Agar avtomobil to'liq g'ildirakli harakatlanuvchi bo'lsa, g'ildiraklarning yo'l yuzasi bilan tortish kuchini oshirish uchun, uni AUTO yoki 4 (HI) rejimiga o'tkazing. Avtomobilni to'xtash tormoziga qo'yishni unutmang. ⇨ 8-31. Elektr to'tash tormozi va ⇨ 8-27 To'liq harakatlanish ga qarang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Avtomobil to'xtab turishga joylashtirish (P) holatga o'tkazilmagan, uning to'xtab turish tormozi esa harakatga keltirilmagan avtomobildan chiqish xavfli. Avtomobil yumalab ketishi mumkin. Agar bunda siz dvigatelni o'chirib qo'yмаган bo'lsangiz, avtomobil yurib ketishi mumkin. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilning beixtiyor harakatlanish imkonini oldini olish uchun,

OGOLANTIRISH!

hattoki agar u tekis maydonga joylashtirilgan bo'lsa ham, quyidagi ta'riflangan tavsiyalarga rioya qiling. Agar siz tirkamani shataklayotgan bo'lsangiz, Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha tavsiyalar $\diamond$ 8-69 paragrafni ko'ring.

1. Tormoz tepkisini bosing va to'xtab turish tormozini yoqing. Elektr yuritmali to'xtab turish tormozi $\diamond$ 8-31ni ko'ring.
2. Markaziy konsolda P (to'xtab turish holati) o'zgartirgichini bosing.
3. Dvigatelni o'chirish uchun, ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGA TUSHIRISH/STOP)ni bosing.
Agar avtomobil qiyalikda to'xtab turish holatiga (P) o'tkazilgan bo'lsa, elektr mexanik to'xtab turish tormozi (EPB) avtomatik ishlashi mumkin. Bunday holatda haydovchi EPB o'chirgichini bosish bilan ERB tormozini qo'yib yuborish imkoniga ega bo'lmaydi.
4. Avtomobil to'xtab turish holatidan (P) istalgan boshqa holatga o'tkazilgan vaqtida tormoz avtomatik qo'yib yuboriladi.

Ishlab turgan dvigatel bilan avtomobilni qoldirish

OGOLANTIRISH!

Dvigateli ishlab turgan avtomobilni tark etish xavfli. Dvigatel haddan tashqari qizib ketishi va yonib ketishi mumkin.

Agar AUO'Q selektori "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga oxirigacha o'rnatilмаган va to'xtab turish tormozi o'chirilмаган bo'lsa, avtomobilni tark etish xavflidir. Avtomobil yumalab ketishi mumkin.

Dvigateli ishlab turgan avtomobilni tark etmang. Agar bunda siz dvigateli o'chirib qo'ymasangiz, avtomobil yurib ketishi mumkin. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Mashinaning joydan beixtiyor, hattoki tekis maydonda, harakatga kelishidan saqlanish maqsadida, albatta to'xtab turish tormozini ishga tushirish va avtomobilni to'xtab turish holatiga (P) o'tkazing. "To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish $\diamond$ 8-20ni ko'ring. Agar siz tirkamani shataklayotgan bo'lsangiz, Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha maslahatlar $\diamond$ 8-69ni ko'ring.

Agar mashinadan dvigateli o'chirmsandan chiqish kerak bo'lsa, u holda avtomobil to'xtab turish tormozini ishga tushirish bilan to'xtab turish holatida (P) joylashgan bo'lishi kerak.

Avtomobil to'xtab turish holatiga (P) o'tkazilganligini tekshiring.

"To'xtab turishga joylashtirish" holatidan o'tish

Sizning avtomobil elektron boshqaruvi UO'Q bilan jihozlangan.

Selektorni "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatidan chiqarish uchun:

1. Dvigatel ishlayotganligini tekshiring.
2. Tormoz tepkisini bosing.
3. Selektor yoki pişang bilan kerakli uzatmaga o'ting. Neytralga (N) o'tish uchun, toki qizil nurli diod N o'chmagunicha, N (neytral) o'zgartirgichini bosing va ushlab turing.
4. Avtomobil P (to'xtab turishga joylashtirish) holatidan chiqarilgan vaqtida, P indikatori oq rangda yonadi, uzatmalarni o'zgartirish indikatori esa qizil rangda bo'lib qoladi.

Agar avtomobilni to'xtab turish holatidan (P) chiqarish imkoniyati bo'lmayotgan bo'lsa, haydovchining axborot markazida (DIC) xabar paydo bo'lishi mumkin. Avtomobilni to'xtab turish holatidan (P) chiqarishdan oldin, o't oldirish yoqilganligini, dvigatel ishlayotganligini va tormoz tepkisi bosilganligini tekshiring. Agar barcha ushbu shartlar bajarilgan bo'lsa, ammo avtomobil to'xtab turish holatidan (P) chiqmayotgan bo'lsa, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

CHIQINDI GAZLAR**Alangalanuvchi qoplamaga to'xtab turishga joylashtirish**** OGOHLANTIRISH!**

Avtomobilning chiqarish tizimini issiq detallari bilan alangalanuvchi materiallarning teginib turishi ularning alangalanishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilni to'xtab turishga joylashtirib, uning tubi ostida qog'oz, quruq barglar yoki o'tlar va boshqa alangalanuvchi materiallarni mavjud emasligini kuzating.

Yonilg'i uzatilishini dinamik boshqarish

Agar avtomobil yonilg'ini purkashning dinamik tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, u holda yo'l sharoitlariga bog'liq holda dvigatel silindrlari turli sxemalar bo'yicha to'lqidagi 8-silindrli gacha ishlashi mumkin.

Yuqori quvvat talab etilmagan vaqtida, masalan, doimiy yuqori tezlik bilan harakatlanishda, tizim yonilg'ini tejash maqsadida ishlayotgan silindrлarning sonini kamaytirishi mumkin. Yuqori quvvat ehtiyoji yuzaga kelgan vaqtida, masalan, quvib o'tishda yoki tezyurar shossalarga haydab o'tishda, yonilg'i barcha 8 silindrлarga uzatiladi.

Uzoq muddat to'xtab turish

To'xtab turishga joylashtirilgan avtomobilni yoqilgan holatda qoldirish tavsiya etilmaydi. Agar avtomobil yoqilgan holda qoldirilgan bo'lsa, u harakatlanmasligiga va ventilyatsiya yetarlicha hisoblanishiga ishonch hosil qiling. "To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish ⇨ 8-20 va Chiqindi gazlar ⇨ 8-22ni ko'ring.

Agar haydovchi avtomobilni masofadan boshqarish radiobrelogi bilan tark etayotgan bo'lsa, u holda o'chirilmagan dvigatel yana 15 minut davomida ishlashni davom ettiradi. Agar haydovchi avtomobilni tark etayotgan, masofadan boshqaruv radiobrelogi esa mashinada qolayotgan bo'lsa, u holda o'chirilmagan dvigatel yana 30 minut ishlashda davom etadi.

Agar avtomobil yonilg'i yo'qligi sababali qiyalikda to'xtab turishga joylashtirilgan bo'lsa, u avvalroq o'chishi mumkin.

Agar avtomobilning ishlab turishi vaqtida selektor P (To'xtab turishga joylashtirish) holatidan chiqarilgan bo'lsa, taymer bekor qilinadi.

OGOHLANTIRISH!

Chiqindi gazlarda rangga va hidga ega bo'limgan uglerod oksidi (CO) saqlovchi gaz saqlanadi. Is gazini ichga nafas olish xushni yo'qotishga va hattoki o'limga olib kelishi mumkin.

Chiqindi gazlar quyidagi holatlarda avtomobil saloniga kirib qolishi mumkin:

- Bo'sh aylanishda ishlab turgan dvigatelli avtomobil yomon ventilyatsiyali joyda joylashgan (parkinglar, garajlar, tonnellar, tub ostida havo aylanishini to'siq qo'yishi yoki chiqindi chiqaruvchi quvurlarni bloklab qo'yishi mumkin bo'lgan chuqr qor).
- Chiqindi chiqarish tizimidan noodatiy hid yoki tovush tarqalmoqda.
- Chiqindi chiqarish tizimida korroziya yoki shikastlanish sababli
- sizib chiqish yuzaga keldi.
- Avtomobilning chiqindi chiqarish tizimi o'zgartirilgan, shikastlangan yoki noto'g'ri ta'mirlangan.
- Avtomobil kuzovida to'lqidagi germetizatsiya qilinmagan shikastlanishlardan yoki sotuvdan keyingi qo'shimcha ishlanmalardan tirdishlar yoki o'yiqlar mavjuddir.

AVTOMATIK UZATMALAR QUTISI

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar noodatiy gazlar aniqlansa yoki avtomobil ichiga chiqindi gazlar tushib qolayotganligi shubhasi mavjud bo'lsa:

- Avtomobilni faqat to'liq tushirilgan oynalar bilan haydang.
- Avtomobilni ta'mirlash uchun texnik xizmat ko'sratish stansiyasiga murojaat qiling.

Avtomobilni hech qachon yopiq muhitlarda, yaxshi ventilyatsiya bilan jihozlanmagan garajlarda yoki xonalarda ishlab turgan dvigatel bilan qoldirmang.

To'xtab turgan avtomobilda ishlayotgan dvigatel

To'xtab turishga joylashtirilgan avtomobilni ishlab turgan dvigatel bilan qoldirish tavsiya etilmaydi.

Agar siz dvigateli o'chirmsandan tark etish zarur bo'lib qolsa, uning mustaqil harakatlanish ehtimolini istisno qilish uchun barcha zaruriy choralarни ko'ring.

"To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish ⇨ 8-20 va Chiqindi gazlar ⇨ 8-22ni ko'ring.

Agar siz avtomobilni qiyalikda to'xtab turishga joylashtirgan va tirkamani shataklayotgan bo'lsangiz, Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha maslahatlar ⇨ 8-69 bandni ko'ring.

Uzatmalar o'zgartirgichlari markaziy konsolda joylashgan. Tanlangan uzatma o'zgartirgichga o'rnatilgan qizil indikator bilan belgilanadi, qolgan indikatorlar esa oq rangda qoladi. Agar uzatmalarni o'zgartirish kechikish bilan, masalan, juda past haroratda, sodir bo'layotgan bo'lsa, u holda o'zgartirgichga o'rnatilgan indikator, uzatmalarni o'zgartirish yakunlanguniga qadar miltillashi mumkin.

Uzatmalarni o'zgartirish dvigatel o'chiqligida amal qilmaydi.

Agar o't oldirish ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) holatiga joylashtirilgan bo'lsa, uzatmani to'xtab turish (P) holatga o'tkazish ehtimoli bor.

Agar nisbatan yuqori tezlikda harakatlanishda ENGINE START/STOPga ikki marta bosilsa, u holda dvigatel o'chib qoladi, uzatmalar qutisi esa avtomatik neytralga (N) o'tadi. To'xtagandan keyin avtomobilni to'xtab turish (P) holatga o'tkazish mumkin.

P: Ushbu holatda yetakchi g'ildiraklar bloklanadi. Avtomobilning beixtiyor harakatlanishini boshlashidan saqlanish maqsadida dvigateli P (to'xtab turish) holatidan ishga tushiring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar AUO'Q selektori "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga oxirigacha o'rnatilmagan va to'xtab turish tormozi o'chirilmagan bo'lsa, avtomobilni tark etish xavflidir. Avtomobil yumalab ketishi mumkin. Dvigateli ishlab turgan avtomobilni tark etmang. Agar bunda siz dvigateli o'chirib qo'yмаган bo'lsangiz, avtomobil beixtiyor harakatlanishni boshlashi mumkin. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilning beixtiyor harakatlanishni boshlashi imkonini oldini olish uchun, hattoki agar u tekis maydonga joylashtirilgan bo'lsa ham, to'xtab turish tormozini yoqing va selektroni "P" (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing. "To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tkazish ⇨ 8-20 va Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha maslahatlar ⇨ 8-69ni ko'ring.

Sizning avtomobil elektron boshqaruvli UO'Q bilan jihozlangan. R (orqa bilan yurish) va D (yurish holati) o'zgartirgichlarining konstruksiyasi, agar ot oldirish o'chirilgan, to'xtab turish tormozi esa harakatga keltirilmagan bo'lsa, avtomobilni to'xtab turish (P) holatga tasodifan o'tkazish imkonini bermaydi.

Avtomobil to'xtaganidan keyin dvigatelni o'chirish uchun ENGINE START/STOP (DVIGATELNI ISHGA TUSHIRISH/STOP) tugmasini bosing.

Uzatmalar qutisi avtomatik tarzda to'xtab turish holatiga (P) o'tkaziladi. Agar avtomobil juda ham tez harakatlanib ketayotgan bo'lsa, u P (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tmaydi. Avtomobilni to'xtating va so'ngra P (to'xtab turishga joylashtirish)ga o'ting. P (to'xtab turishga joylashtirish) ga o'tish va undan qaytishni "To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish ⇨ 8-20 va "To'xtab turishga joylashtirish" holatidan chiqish ⇨ 8-21 paragraflarida ko'rинг.

R: Ushbu uzatmani orqaga yurish bilan harakatlanish uchun qo'llang.

Agar haydovchi harakatlanish tezligi yuqori bo'lgan vaqtida R (orqa bilan yurish) holatidan D (yurish) holatga, yoki D (yurish) holatidan R (orqa bilan yurish) holatga o'tayotgan bo'lsa, u holda avtomobil avtomatik neytral (N) holatga o'tadi. Avtomobil tezligi kamaytiring va o'tish urinishini takrorlang.

R (orqa bilan yurish) rejimiga o'tish uchun:

1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
2. Markaziy konsoldagi R (orqa bilan yurish) o'zgartirgichini bosing.

R (orqa bilan yurish) rejimidan chiqish uchun:

1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
2. Istalgan uzatmaga o'ting. Orqa bilan yurish uzatmasini qorda, muzda yoki qumda tiqilib qolgan avtomobilni, ammo uzatmalar qutisini shikastlamaslik uchun, past tezlikda tebrantirish uchun qo'llash mumkin. Agar avtomobil tiqilib qolgan bo'lsa ⇨ 8-11ni ko'rинг.

N: Selektorning ushbu holatida dvigatel va g'ildirak bog'lanmagan bo'ladi. Harakatga kelib bo'lgan avtomobilda dvigatelni takroran ishga tushirish uchun, faqat N (neytral) holatga o'rnatish kerak.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Dvigatel yuqori aylanishlarda ishlayotgan vaqtida oldinga yoki orqaga yurish uzatmasini yoqish xavfli. Agar siz tormoz tepkisini bosilgan holda tutib turmagan bo'sangiz, avtomobil kutilmaganda yuqori tezlikda harakatlanishi boshlashi mumkin. Siz boshqaruvni yo'qotishingiz va odamlarni urib yuborishingiz yoki to'siqlarga yurilishingiz mumkin. Agar dvigatel yuqori aylanishlarda ishlayotgan bo'lsa, oldinga yoki orqaga yurish uzatmasini yoqmang.

⚠ DIQQAT!

Dvigatel yuqori aylanishlarda ishlayotgan vaqtida, selektorning "P" (to'xtab turishga joylashtirish) yoki "N" (neytral uzatma) holatdan chiqarilishi uzatmalar qutisining buzilishiga olib kelishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi. O'tishni bajarib turib, dvigatel aylanishlari juda ham yuqori bo'lmasligini kuzatib turing.

⚠ DIQQAT!

Avtomobil neytralda (N) juda uzoq vaqt qolib ketmasligi kerak. U avtomatik tarzda to'xtab turish (P) holatiga o'tadi.

Neytralga (N) o'tish uchun, N (neytral) o'zgartirgichiga, toki qizil nurli N indikator o'chmagunicha, bosing.

N (neytral) holatdan o'tish uchun:

1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
2. Istalgan uzatmaga o'ting.

Avtomobilni yuvish rejimi

Sizning avtomobil yuvish rejimiga ega, u uning avtomatik avtoyuvish joyida neytralda (N) goldirish imkonini beradi.

Yuvish rejimida avtomobilni shataklashga yo'l qo'yilmaydi. Agar avtomobil evakuatsiyasi talab etilayotgan bo'lsa Avtomobilni shataklash ⇨ 9-70ni ko'ring.

DIQQAT!

Avtomobil neytralda (N) juda uzoq vaqt qolib ketmasligi kerak. Avtomobil yuvish rejimidan avtomatik tarzda to'xtab turish holatiga (P) o'tadi.

Avtomobilni yuvish rejimi (dvigatel o'chirilgan - haydovchi avtomobilda)

Dvigatel o'chirilgan va avtomobilda odamlar joylashganda neytralga (N) o'tish uchun:

1. Avtoyuvish joyiga kirish joyida to'xtang.
2. Tormoz tepkisini bosing.
3. N (Neytral) holatga o'ting.
4. Dvigatelni o'chiring va tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
5. N indikatori yorishib turishi kerak. Agar bunday bo'lmasa, dvigatelni ishga tushiring va 2-4-harakatlarni takrorlang.
6. Avtomobil yuvishga tayyor.

Avtomobilni yuvish rejimi (dvigatel o'chirilgan - haydovchi avtomobildan tashqarida)

O'chirilgan dvigatel va bo'sh salonda neytralga (N) o'tish uchun:

1. Avtoyuvish joyiga kirish joyida to'xtang.
2. Tormoz tepkisini bosing.
3. Eshikni yoping.
4. N (Neytral) holatga o'ting.
5. Dvigatelni o'chiring va tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
6. N indikatori yorishib turishi kerak. Agar bunday bo'lmasa, dvigatelni ishga tushiring va 2-5-harakatlarni takrorlang.
7. Avtomobildan chiqing va eshikni yoping. Avtomobil yuvishga tayyor.
8. Keyingi o'tirishda avtomobil P (to'xtab turishga joylashtirish)ga avtomatik tarzda o'tishi mumkin.

Avtomobilni yuvish rejimi (dvigatel yoqilgan - haydovchi avtomobilda)

Dvigatel yoqilgan va avtomobilda odamlar joylashganida neytral (N)ga o'tish uchun:

1. Avtoyuvish joyiga kirish joyida to'xtang.
2. Tormoz tepkisini bosing.
3. N (Neytral) holatga o'ting.
4. Tormoz tepkisini qo'yib yuboring. Avtomobil yuvishga tayyor.

Avtomobilni yuvish rejimi (dvigatel yoqilgan - haydovchi avtomobildan tashqarida)

Yoqilgan dvigatelda va bo'sh salonda neytralga (N) o'tish uchun:

1. Avtoyuvish joyiga kirish joyida to'xtang.
2. Tormoz tepkisini bosing.
3. Eshikni yoping.
4. N (neytral)ga o'ting va tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
5. Indikator Nni ko'satishda davom etishi kerak. Agar shunday bo'lmasa, 2-4-qadamlarni takrorlang.
6. Avtomobildan chiqing va eshikni yoping. Avtomobil yuvishga tayyor.
7. Keyingi o'tirishda avtomobil P (to'xtab turishga joylashtirish)ga avtomatik tarzda o'tishi mumkin.

DIQQAT!

Avtomatik uzatmalar qutisining juda ham issiq suyuqligi holatida displayda uzatmalar qutisining juda ham yuqori harorati haqidagi xabar aks ettirilishi mumkin. Ushbu sharoitlarda harakatlanish avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. To'xtang va avtomatik uzatmalar qutisidagi suyuqlik sovishi uchun dvigatelga bo'sh aylanishlarda ishslash imkonini bering. Avtomatik uzatmalar qutisidagi suyuqlik yetarlicha darajagacha soviganida ushbu xabar g'oyib bo'ldi.

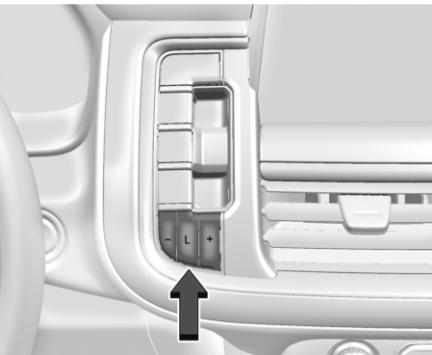
D: Ushbu holat oldinga harakatlanish uchun q'llaniladi. Agar safar qilish uchun yuqori quvvat talab etilsa, akselerator tepkisini bosing. D (oldinga harakatlanish) rejimiga o'tish uchun 1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
 2. Markaziy konsolda D (yurish holati) o'zgartirgichini bosing.
 D (oldinga harakatlanish) rejimidan chiqish uchun
 1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
 2. Istalgan uzatmaga o'ting. Sirpanchiq qoplama bo'ylab harakatlanish vaqtida ancha past uzatmaga o'tish yo'l bilan ilakishishning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Ilakishishni yo'qotilishi"ni Boshqaruvni yo'qotilishi ⇨ 8-5 bo'limda ko'rning.

DIQQAT!

G'ildiraklarning shataksirashi yoki faqat akselerator tepkisini o'zi yordamida bir joyda nishablikda avtomobilni tutib turilishi UO'Qning ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatlari hisoblanmaydi. Agar avtomobil tijilib qolgan bo'lsa, shataksiramang. Qiyalikda to'xtab, yumalab ketishdan avtomobilni tutib turish uchun tormozni qo'llang.

Qo'l rejimi

Uzatmalar oralig'ini elektron tanlash rejimi (ERS)

Qo'l rejimida va ERS rejimda uzatmalar oralig'ini mustaqil tanlash mumkin. Ushbu rejimni maksimal uzatmani va avtomobil tezligini chegaralash uchun qiyalik bo'ylab pastga harakatlanishda yoki tirkamani shataklashda qo'llang.

Haydovchining axborot markazining (DIC) uzatish indikatorida L harfi yaqinida qo'l rejimida eng yuqori erishimli uzatmaga ko'satuvchi son va qo'l rejimi tanlangan harakatlanish sharoitlari aks ettiriladi.

Ushbu rejimni yoqish uchun:

- Agar avtomobil yurish holatiga (D) joylashgan bo'lsa, L (pasaytirish) tugmasini bosing.
- Uzatmalar oralig'ini oshirish yoki pasaytirish uchun plus yoki minus belgili tugmani bosing. L (pasaytirish)ga bosish bilan uzatmalar qutisi uzatmalarning oldindan o'rnatilgan pasaytirilgan oraliqqa o'tadi. Uzatmalarning ushbu oralig'ida eng yuqori erishimli uzatma L harfi yonida haydovchining axborot markazi (DIC) displayining ekranida aks ettiriladi. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'rning. Ushbidan past barcha uzatmalar tanlash uchun erishimli. Masalan, agar <L> harfi bilan yonma-yon <4> (to'rtinchgi uzatma) soni ko'satilgan bo'lsa, avtomobil avtomatik 1- va 4-uzatmalar orasida o'zgarib turadi. 5-uzatmaga o'tish uchun + tugmasini bosing yoki Dga o'ting.

AVTOMOBILNI BOSHQARISH TIZIMLARI

L (pasaytirish) rejimida ancha past uzatmalar oralig'iga o'tish, agar dvigatel aylanishlari juda yuqori bo'lsa, bloklanadi. Agar avtomobil tezligi ko'zda tutilgan vaqt mobaynida pasaymasa, pasaytirilgan uzatmalar oralig'iga o'tish bajarilmagan bo'ladi. Avtomobil tezligini pasaytiring, so'ngra esa pasaytirilgan uzatmalarning talab etiluvchi oralig'iga o'tish uchun <-> (minus) tugmasiga bosing.

ERS rejimida kruiz-nazorat tizimini qo'llash mumkin.

To'liq yuritma

Agar avtomobil to'rtta g'ildirakka yuritma bilan jihozlangan bo'lsa, u holda tortish kuchini kuchaytirish uchun oldingi ko'priki harakatga keltiring. Ekspluatatsiya qilishni boshlashdan avval, tarqatma qutining ishlashiga bag'ishlangan bo'limning mazmuni bilan tanishib chiqing.

DIQQAT!

4 ↑ yoki 4 ↓ rejimda (agar u bor bo'lsa) toza va quruq yo'l qoplamasi bo'ylab davomli harakatlanishga yo'l qo'yilmaydi. Bu avtomobilning kuchli agregatining muddatidan avval yedirilishiga olib kelishi mumkin.

4 ↑ yoki 4 ↓ rejimda toza va quruq yo'l qoplamasi bo'ylab harakatlanishda ehtimoliq oqibatlar:

- Rul boshqaruvi tizimining seziluvchan vibratsiyasi.
- Shinalarning tezlashtirilgan yedirilishi.

OGohlantirish!

To'rtta g'ildirakka yuritmali avtomobil uning tarqatma qutisi neytral (N)da joylashgan vaqtda ham, hattoki agar uzatmalarni o'zgartirish pishangisi to'xtab turish (P) holatiga o'tkazilgan bo'lsa ham, yumalab ketit qobiliyatini saqlab qoladi.

Siz yoki sizni atrofdagilar jiddiy jarohatlar olishingiz mumkin. Tarqatma quti istalgan 2 ↑ , 4 ↑ yoki 4 ↓ yurish rejimlaridan birida joylashganligini kuzating, yoki to'xtab turish tormozini tarqatma qutini neytral (N) holatga o'tkazishdan avval harakatga keltiring. "To'xtab turishga joylashtirish" holatiga o'tish ⇨ 8-20ni ko'ring.

DIQQAT!

Yuqori tezlikda 4 ↓ rejimda davomli harakatlanish kuchli agregatning shikastlanishiga yoki uning xizmat qilish muddatini qisqartirishga olib kelishi mumkin.

4 ↓ , 4 ↑ yoki neyratl (N) rejimga ishlab turgan dvigatel bilan o'tishda shesternyalarning shovgini va turtkilar nosozlik alomatlari hisoblanmaydi.

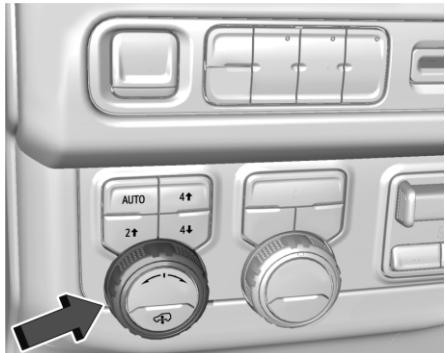
4 ↓ rejimga o'tishda tortish kuchi nazorat tizimi va elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) o'chadi.

Tortish kuchini nazorat qilish tizimi/Elektron

dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34ni ko'ring.

Avtomatik tarqatish qutisi

Ikki pog'onali tarqatish qutisi

Agar avtomobil tarqatish qutisi bilan jihozlangan bo'lsa, u holda uning boshqaruv organlari to'rtta g'ildirakka yuritmani yoqish va o'chirish uchun xizmat qiladi.

Tarqatish qutisining u yoki boshqa ishlash rejimini yoqish uchun, muvofiq tugmaga bosing. O'tish amalga oshirilayotganda, uskunalar qalqonchasida belgi miltillab turadi. Ushbu belgi tanlangan rejimga bog'liq holda o'zgaradi.

O'tish yakunlangandan keyin belgi miltillashdan to'xtaydi. Bir vaqtning o'zida haydovchining axborot markazi (DIC) displeyi ekranidan muvofiq ogohlantirish g'oyib bo'ladi. Agar tarqatish qutisi o'rnatilgan rejimga o'tish imkoniga ega bo'lmasa, u holda u oldingi rejimda ishlashni davom ettiradi. Erishimli rejimlar:

N (neytiral uzatma): Faqat avtomobilni shataklashda qo'llaniladi. Avtomobilni shatakkha olish ⇨ 9-70ni ko'ring.

2 ↑ (ikki g'ildirakka yuritma bilan uzatmalarning yuqori oralig'i): Ko'chalar va shossalr bo'ylab harakatlanishdagи ko'pchilik holatlarda qo'llaniladi. Oldingi ko'priк jalb qilinmaydi. Ushbu rejim yonilg'inining maksimal tejalishini ta'minlaydi.

AUTO (to'rtta g'ildirakka avtomatik yuritma): O'zgarib turuvchi yo'l qoplamasi bo'ylab harakatlanishda qo'llaniladi. AUTO rejimida oldingi ko'priк jalb qilingan, yo'l sharoitlariga bog'liq holda esa orqa g'ildiraklar qanday bo'lsa, oldingi g'ildiraklar ham xuddi shunday avtomatik tarzda yuritmali bo'lib qoladi. Ushbu rejimda yonilg'i tejamkorligi ↑ 2 rejimga qaranganda ozgina pastroq.

4 ↑ (to'rtta g'ildirakka yuritma bilan uzatmalarning yuqori oralig'i): Ushbu rejim, agar qo'shimcha tortish kuchi talab etilsa, masalan, qor bilan qoplangan yoki yaxvonlik yo'llar, yo'l sizliklar yoki qorni tozalashda qo'llaniladi.

4 ↓ (to'rtta g'ildirakka yuritma bilan uzatmalarning pasaytirilgan oralig'i): Ushbu rejimda oldingi ko'priк jalb qilingan, aylanish momenti esa ortadi. 4 ↓ rejimi chuqur qum, loy yoki qor, hamda tik ko'tarilishlar yoki tushishlar bo'ylab harakatlanishda qo'llaniladi. 4 ↓ rejimida harakatlanish tezligi 72 km/soat (soatiga 45 mil)ga erishishi kerak bo'lmaydi.

4 ↓ rejimga o'tishda tortish kuchi nazorati va dinamik stabillashtirish tizimlari (StabiliTrak/ESC) o'chadi. Tortish kuchi nazorati tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34ni ko'ring.

2↑, 4↑ va AUTO rejimlariga o'tish

Ushbu rejimlardan istalganiga odatiy yurish tezligida harakatlanishda o'tish mumkin.

4x4 rejimga o'tish buyrug'i haqiqatda faqat haydovchi o'zgartirgich tugmasini qo'yib yuborganida beriladi. 4x4 belgisi o'rnatilgan rejimga o'tish yakunlanguniga qadar miltillab turadi. Haydovchingin axborot markazi (DIC) displeyi ekranida yangi rejimga o'tishga tarqatish qutisiga 4x4 buyruq berilganligi haqida xabarnoma yorishadi.

4x4 rejimlarni o'zgartirish yakunlangani bo'yicha muvofiq xabarnoma haydovchingin axborot markazi (DIC) displeyi ekranidan g'oyib bo'ladi, 4x4 belgisi miltillashdan to'xtaydi, displeysi esa faol rejim belgilanishi paydo bo'ladi.

2↑ rejimga o'tgandan keyin to'xtab turish (P) holatida to'xtab turish tormozi harakatga

keltiriladi. Harakatlanishi tiklash uchun UO'Qni kerakli uzatmaga o'tkazing va to'xtab turish tormozini qo'lida qo'yib yuboring yoki akselerator tepkisini bosing. Elektr yuritmalni to'xtab turish tormozi $\Rightarrow$ 8-31ni ko'ring.

4 $\uparrow$, AUTO va 4 $\downarrow$ rejimlari (agar ular bor bo'lsa) shinalarning yo'l qoplamasi bilan kuchsiz ilakishishi sharoitlarida, masalan, yaxvonlik, qor, loy yoki shag'al sababli, tik nishablikda joydan qo'zg'alishda qo'shimcha tortish kuchini ta'minlaydi.

4 $\downarrow$ rejimga o'tish

1. O't oldirish yoqilgan bo'lishi, avtomobil esa to'xtab turgan yoki neytralda (N)da kamida 5 km/soat (soatiga 3 mil) tezlik bilan harakatlanishi kerak. Hammasidan maqbuli, agar avtomobil 1,6 km/soatdan 3,2 km/soatgacha (soatiga 1 mildan 2 milgacha) tezlikda harakatlanib ketayotgan bo'lsa.

2. 4 $\downarrow$ ni bosing. 4x4 rejimga o'tish buyrug'i haqiqatda faqat haydovchi o'zgartirgich tugmasini qo'yib yuborganida beriladi.

4x4 belgisi o'rnatilgan rejimga o'tish yakunlanguniga qadar miltillab turadi. Haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida yangi rejimga o'tishga tarqatish qutisiga 4x4 buyruq berilganligi haqida xabarnoma yorishadi.

4x4 rejimlarni o'zgartirish yakunlangani bo'yicha muvofiq xabarnoma haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranidan g'oyib bo'ladi, 4x4 belgisi miltillashdan to'xtaydi, displayda esa faol rejim belgilanishi paydo bo'ladi.

Agar o'zgartirishga buyruq ko'rsatilgan tezlikdan yuqoriqoq tezlikda avtomobilning harakatlanishi vaqtida berilgan bo'lsa, haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq ogohlantirish yorishib turadi. Harakatlanish tezligini pasaytiring.

Agar o'zgartirishga buyruq, UO'Q neytral (N) holatda bo'limgan vaqtida berilgan bo'lsa, haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq ogohlantirish ham yorishib turadi. O'zgartirishga 20 sekund beriladi.

Bundan so'ng, uskunalar qalqonchasida tarqatish qutisi 4 $\downarrow$ rejimda ishlayotganligiga ko'rsatuvchi belgi paydo bo'ladi.

DIQQAT!

UO'Qning yangi rejimning miltillab turgan indikatorida boshqa uzatmaga o'tkazilishi tarqatish qutisining shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Agar 20 sekund o'tib borishi bo'yicha uzatmalar qutisi neytralga (N) o'tkazilmagan yoki avtomobilning tezligi 5 km/soatgacha (soatiga 3 mil) pasaytirilmagan bo'lsa, u holda tarqatish

qutisi avvalgi rejimda ishlashni davom ettiradi. Muvofig indikatsiya uskunalar qalqonchasida paydo bo'ladi.

Avtomobilni kamida 5 km/soat (soatiga 3 mil) tezlikgacha tormozlab va uzatmalar qutisini neytralga (N) o'rnatib, yana bir marta o'tishga urinib ko'ring.

4 $\downarrow$ rejimdan chiqish

1. Avtomobil to'xta turishi yoki o't oldirish yoqilgan holda kamida 5 km/soat (soatiga 3 mil) tezlikda harakatlanishi kerak. Hammasidan maqbuli, agar avtomobil 1,6 km/soatdan 3,2 km/soatgacha (soatiga 1 mildan 2 milgacha) tezlikda harakatlanib ketayotgan bo'lsa.

2. 4 $\uparrow$, AUTO yoki 2 $\downarrow$ ni bosing. 4x4 rejimga o'tish buyrug'i haqiqatda faqat haydovchi o'zgartirgich tugmasini qo'yib yuborganida beriladi. 4x4 belgisi o'rnatilgan rejimga o'tish yakunlanguniga qadar miltillab turadi. Buyruq holati haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida aks ettiriladi.

4x4 rejimlarni o'zgartirish yakunlangani bo'yicha muvofiq xabarnoma haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranidan g'oyib bo'ladi, 4x4 belgisi miltillashdan to'xtaydi, displayda esa faol rejim belgilanishi paydo bo'ladi.

Agar o'zgartirishga buyruq ko'rsatilgan tezlikdan yuqoriqoq tezlikda avtomobilning harakatlanishi vaqtida berilgan bo'lsa, haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq ogohlantirish yorishib turadi. Harakatlanish tezligini pasaytiring.

Agar o'zgartirishga buyruq, UO'Q neytral (N) holatda bo'lмаган вақтда берилган bo'lsa, haydovchining axborot markazi (DIC) displayni ekranida muvofiq ogohlantirish ham yorishib turadi. Ushbu o'zgarishga 20 sekund ajratiladi. Bundan so'ng, uskunalar qalqonchasida tarqatish qutisi 4 ↓ rejimda ishlayotganligiga ko'rsatuvchi belgi paydo bo'ladi.

DIQQAT!

UO'Qning yangi rejimning miltillab turgan indikatorida boshqa uzatmaga o'tkazilishi tarqatish qutisining shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Agar 20 sekund o'tib borishi bo'yicha uzatmalar qutisi neytralga (N) o'tkazilmagan yoki avtomobilning tezligi 5 km/soatgacha (soatiga 3 mil) pasaytirilmagan bo'lsa, u holda tarqatish qutisi avvalgi rejimda ishlashni davom ettiradi. Muvofiq indikatsiya uskunalar qalqonchasida paydo bo'ladi.

Avtomobilni kamida 5 km/soat (soatiga 3 mil) tezlikgacha tormozlab va uzatmalar qutisini neytralga (N) o'rnatib, yana bir marta o'tishga urinib ko'ring.

Neytralga (N) o'tish

N (neytral) rejimga o'tish uchun:

1. Quvvat aggregatini ishga tushiring.
2. Uzatmalar qutisida neytral uzatmani yoqing.
3. Tarqatish qutisini 2 ↑ rejimga o'tkazing..
4. To'xtab turish tormozini harakatga keltiring va (yoki) tormoz tepkisini bosing.
5. Uskunalar qalqonchasida miltillab turuvchi N (neytral) belgisi paydo bo'lмагунича, 10 sekund davomida besh marta 2 ↑ ni bosing. O'zgartirish yakunlanganidan so'ng belgi miltillashdan to'xtaydi. Agar to'xtab turish tormozi harakatga keltirilmasa va (yoki) 20 sekund davomida tormoz tepkisi bosilmasa, u holda tarqatish qutisi avvalgi holatda qoladi.
6. Agar 20 sekund o'tib borishi bo'yicha uzatmalar qutisi neytralga (N) o'tkazilmagan yoki avtomobilning tezligi 5 km/soatgacha (soatiga 3 mil) pasaytirilmagan bo'lsa, u holda tarqatish qutisi avvalgi rejimda ishlashni davom ettiradi. Muvofiq indikatsiya uskunalar qalqonchasida paydo bo'ladi.

Neytraldan (N) olish

N (neytral) holatdan o'tish uchun:

1. Dvigateli ishga tushirmsadan o't oldirishni yoqing. O't oldirish qulfidha kalitning holati ⇨ 8-16ni ko'ring.
2. To'xtab turish tormozini yoqing. Elektr yuritmali to'xtab turish tormozi ⇨ 8-31ni ko'ring.
3. Uzatmalar qutisida neytral uzatmani yoqing.
4. Tarqatish qutisini 2 ↑ rejimga o'tkazing.

Tarqatish qutisini faqat 2 ↑ rejimiga o'tkazish bilan neytraldan (N) yechish mumkin. 2 ↑ rejimga o'tish yakunlanishi bo'yicha uskunalar qalqonchasida belgi miltillashni to'xtatadi.

Agar tarqatish qutisi o'zgartirishni yakunlash imkoniga ega bo'limasa, u holda avvalgi holatni ifoda etuvchi belgi qayta paydo bo'ladi.

TORMOZ TIZIMI

Tormoz elektr kuchaytirgichi

Tormoz elektr kuchaytirgichi bo'lgan avtomobilarda me'yordagi holatda tormoz tepkisiga bosishda tormoz tizimining gidravlik konturlari elektron boshqariladi. Tizim standart tekshiruvlarni bajaradi va avtomobil dvigateli o'chirilishidan keyin bir necha sekund o'tgandan keyin o'chadi. Shu vaqtida shovqin eshitilishi mumkin. Agar ushbu tekshiruvlar vaqtida yoki tormozlar elektr kuchaytirgichi o'chirilgan vaqtida tormoz tepkisi bosilsa, bosish kuchini va tormoz tepkisining yurishining sezilarli o'zgarishini his qilish mumkin. Bunday holat me'yordagi hisoblanadi.

Antibloklovchi tormoz tizimi (ABS)

Antibloklovchi tormoz tizimi (ABS) yo'l bilan g'ildiraklarning ilakishishini yo'qotilishini oldini olish va keskin tormozlanishda avtomobilning yo'nalish turg'unligini saqlab qolinishiga imkon beradi.

Agar ABS tizimida nosozlik aniqlansa, nazorat lampasi qilgan holda qoladi. Antibloklovchi tormoz tizimi (ABS) signalizatori ⇨ 4-27ni ko'ring.

ABS tizimi tormoz tepkisiga oyoqni qo'yish uchun zarur bo'lgan vaqt ni hech qanday kamaytirmaydi. Uning mavjudligi, shuningdek, har doim ham tormoz yo'lini qisqartirishga imkon bermaydi. Oldinda ketayotgan avtomobilgacha yetarlicha oraliq masofa bo'lmagan vaqtida, agar ushbu avtomobil to'satdan tormozlansa, siz tormoz tepkisiga bosishga ulgurmuy qolasiz. Har doim siz avtomobilni, hattoki agar u ABS tizimi bilan jihozlangan bo'lsa ham, o'z vaqtida to'xtatishga imkon beruvchi oraliq masofani saqlab turing.

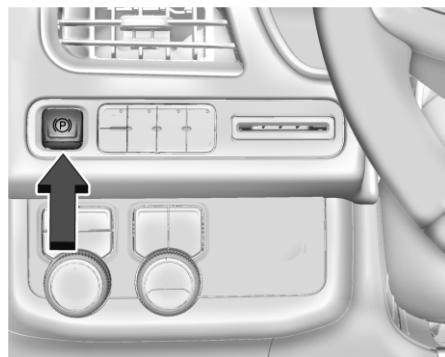
ABSning qo'llanilishi

Tormoz tepkisini bir necha marta bosmang va qo'yib yubormang. Oddiygina tormoz tepkisini bosing va uni qo'yib yubormang. ABS ishlashining tovushi va tepkinining siltalanishi me'yordagi holat hisoblanadi.

Avariayivi tormozlanish

ABS tizimi bir vaqtida tormozlanishni bajarish va rul chambaragi bilan ishlash imkonini beradi. Keskin holatlarda harakatlanish traektoriyasini o'zgartirishga urinish ko'pincha, hatto eng samarali tormozlanishning o'ziga qaraganda anche ta'sirliroq bo'lib qoladi.

Elektr yuritmalii to'xtab turish tormozi

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini (EPB), hattoki o't oldirish o'chiqligida ham harakatga keltirish mumkin. Elektr ozig'lanish quvvati yetishmovchiligidagi EPB tormozini na harakatga keltirish, na qo'yib yuborish mumkin emas. Akkumulator batareyasini quvvatsizlantirmaslik uchun, elektr mexanik to'xtab turish tormozini zaruratsiz ko'p marta ketma-ket yoqmaslikka urinmang.

Tizim tarkibida ERB tormoz holatining qizil indikatori, hamda EPB tormoziga xizmat ko'rsatish zarurati haqida ogohlantiruvchi sariq indikator mavjud. Elektr yuritmalii to'xtab turish tormozi signalizatori ⇨ 4-26 va Elektr yuritmalii xizmat to'xtab turish tormozi indikatori ⇨ 4-27ni ko'ring.

Tizimda, shuningdek, haydovchining axborot markaziga (DIC) chiqariluvchi to'xtab turish tormozi holati bilan bog'liq xabarlar ham ko'zda tutilgan.

Avtomobilidan chiqib ketishdan oldin, EPB tormozlari holati qizil indikatori yorishib turganligini va ushbu tormoz harakatga keltirilganligini tekshiring.

Agar haydovchi axborot markazi (DIC) displayni ekranida UO'Q yaqin vaqtida boshqa uzatmaga mumkin emasligi haqida ogohlantirish yorishib turgan, bunda EPB tormoziga xizmat ko'rsatish o'tkazilishi zarurligi haqida ogohlantiruvchi indikator yorishib turgan, hamda EPB tormozni holati indikatori miltillab turgan bo'lsa, demak, tizimni qayta ishga tushirish zarus bo'ladi. Avtomobilni ishga tushirib, EPB tormozini harakatga keltiring va darhol uni qo'yib yuboring. Ogohlantirish va indikator o'chishi kerak. Elektr yuritmali to'xtab turish tormozi signalizatori ⇨ 4-26 va Elektr yuritmali xizmat to'xtab turish tormozi indikatori ⇨ 4-27ni ko'ring.

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini yoqish

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini yoqish uchun:

1. Avtomobilni to'liq to'xtating.
2. EPB tormozi o'chrigichiga bosing. EPB tormozi holatining qizil indikatori avval miltillashni boshlaydi, EPB tormozini harakatga keltirishdan keyin esa u bir tekis yorishib turadi. Agar EPB tormozi holatining qizil indikatori doimo miltillab turgan bo'lsa, demak, tormoz oxirigacha harakatga keltirilmagan yoki nosoz. Haydovchining axborot markazi (DIC) displayni ekranida muvofiq ogohlantirish yorishib turadi. Elektr mexanik to'xtab turish tormozini qo'yib yuboring va uni qayta yoqishga urinib ko'ring. Agar indikator yonmayotgan yoki miltillashda davom etayotgan bo'lsa, TXKSGa murojaat qiling. EPB tormozining miltillab turgan qizil indikatori bilan avtomobilni ekspluatatsiya qilish qat'iyan yo'l qo'yilmaydi. Texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling. Agar EPB tormoza xizmat ko'rsatish o'tkazilishi zarurati haqida ogohlantiruvchi sariq indikator yorishib turgan bo'lsa, EPB tormozi o'chrigichiga bosing. Toki EPB tormozi holatining qizil indikatori bir tekis yorishib turmagunicha, o'chrigichni bosilgan holatda ushlab turing. Agar EPB tormoziga xizmat ko'rsatish zarurati haqidagi ogohlantiruvchi sariq indikator yorishib turgan bo'lsa, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

Harakatlanayotgan vaqtida elektr magnit to'xtab turish tormozi yoqilishida avtomobil, toki ushbu o'chrigich bosilgan holatda bo'lgan butun vaqt davomida tezlikni pasaytiradi. Agar o'chrigichni avtomobilning to'liq to'xtashigacha bosilgan holda ushlab turilsa, elektr mexanik to'xtab turish tormozi yoqilgan holda qoladi.

Avtomobil harakatlanmayotgan ba'zi holatlarda, elektr mexanik to'xtab turish tormozi avtomatik yoqilishi mumkin. Bu nosozlik alomati hisoblanmaydi, balki EPB tizimini ish layoqatini vaqt-vaqt bilan tekshirish zaruratiiga yoki EPB tormozini qo'llovchi boshqa xavfsizlik tizimlari so'rovi bo'yicha sodir bo'layotganligiga ko'sratadi.

Agar elektr mexanik to'xtab turish tormozini o'chirish imkonи bo'lmayotgan bo'lsa, avtomobilning beixiyor yumalab ketishi ehtimolini oldini olish uchun uni orqa g'ildiraklarini bloklab qo'ying.

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini o'chirish

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini qo'yib yuborish uchun:

1. O't oldirishni yoqing va ACC/ACCESSORY (YORDAMCHI ASBOB-USKUNALAR) holatiga o'tkazing.
  2. Tormoz tepkisini bosing va ushlab turing.
  3. Elektr mexanik to'xtab turish tormozi o'chrigichini qisqa muddatli bosing.
- Agar EPB tormozi holatining qizil indikatori o'chsa, demak, tormoz qo'yib yuborilgan.

Agar EPB tormozga xizmat ko'rsatish o'tkazilishi zarurati haqida ogohlantiruvchi sariq indikator yorishib turgan bo'lsa, tormozni qo'yib yuborish uchun, EPB tormozi o'chrigchini bosing va ushlab turing. Toki EPB tormozi holatining qizil indikatori o'chmagunicha, o'chrigchini bosilgan holda ushlab turing. Agar indikatorlardan biron biri tormozi qo'yib yuborish urinishidan keyin yonishda davom etsa, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling

DIQQAT!

Yoqilgan to'xtab turish tormozi bilan harakatlanish tormoz tizimini haddan tashqari qizib ketishiga va uning detallarining muddatidan oldin yedirilishiga yoki ularning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Joydan qo'zg'alishdan avval, to'xtab turish tormozi to'liq o'chirilganligiga va tormoz tizimi nosozligi signalizatori yonmayotganligiga ishonch hosil qiling

Agar siz tirkamani shataklayotgan va to'xtab turish uchun joyni nishablikda tanlagan bo'sangiz, u holda Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha maslahatlar ⇨ 8-69 paragrafni ko'ring.

Elektr mexanik to'xtab turish tormozini avtomatik o'chirilishi

EPB tormozi avtomobilning harakatlanishi vaqtida, oldinga yoki orqaga yurish uzatmasi yoqilishida va joydan qo'zg'alishda avtomatik qo'yib yuboriladi.

Agar elektr mexanik to'xtab turish tormozi yoqilgan bo'lsa, joydan keskin qo'zg'alishdan saqlaning. Bu tormoz nakladkalarning xizmat qilish muddatini uzaytirishga yordam beradi.

Favqulodda tormozlanishni yengillashtirish tizimi

Favqulodda tormozlanish kuchaytirgichi avariyaviy holatda haydovchi tormoz tepkisi qanchalik keskin bosayotganligini aniqlashga qodir. Ushbu holatda u ABS tizimi ishlashi uchun tormoz mexanizmlarining yuritmalar konturida qo'shimcha kuchlarni yuzaga keltiradi, agar haydovchi tomonidan keltirilgan yoki buning uchun yetaricha bo'lmay qolganida. Bunda katta bo'lмаган shovqin, tormoz tepkisini siltalanishi va (yoki) uning beixtiyor harakatlanishi yuzaga kelishi mumkin. Tormoz tepkisiga yo'l holati talab etilayotgandek bosishda davom eting. Favqulodda tormozlanish kuchaytirgichi tormoz tepkisi qo'yib yuborilganida o'chadi.

Ko'tarilishda harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimi (HSA)

OGOHLANTIRISH!

HSA funksiyasiga ishonib qolmang. HSA ehtiyojkorlikni namoyon qilish va avtomobilni xavfsiz boshqarish zaruratinibekor qilmaydi. Siz ushbu tizim tomonidan uzatilayotgan ogohlantirishlarni va xabarnomalarni eshitmasligingiz yoki ko'rmasligingiz mumkin. Haydashdagidagi e'tiborsizlik odamlarga jarohat yetkazilishi yoki ularning o'limi, hamda avtomobilning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin. Avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari ⇨ 8-3ni ko'ring.

Ko'tarilishda harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimi (HSA) haydovchi joydan qo'zg'alayotganda tormoz tepkisidan akselerator tepkisiga oyog'ini olib o'tayotganida, avtomobilning nishablik bo'ylab pastga beixtiyor yumalab ketishini oldini oladi. G'ildiraklar faqat akselerator tepkisini bosishda tormozdan chiqadi. Agar akselerator tepkisi bir necha minut davomida bosilmasa, elektr mexanik to'xtab turish tormozi avtomatik yoqiladi. G'ildiraklarning tormozdan chiqarilishi boshqa holatlarda ham sodir bo'lishi mumkin.

HARAKATLANISHNI STABILLASHTIRISH TIZMLARI

Avtomobilni nishablikda ushlab turish uchun ko'tarilishda harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimini (HSA) qo'llash yaramaydi.

Avtomobil kapoti bilan ko'tarilishning cho'qquisiga qarab turgan va oldinga yurish uzatmasi yoqilgan vaqtida yoki avtomobil kapoti bilan nishablikning etagiga qarab turganida va orqaga yurish uzatmasi yoqilishida, ko'tarilishda harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimi (HSA) erishimli bo'ladi. Ko'tarilishda harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimini (HSA) qo'llash uchun avtomobil to'liq to'xtashi zarur bo'ladi.

Tortish kuchi nazorati tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi Tizimning ishlashi

Avtomobil shataksirashga qarshi tizimi (TCS) va StabiliTrak/elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) bilan jihozlangan. Ushbu tizimlar g'ildiraklarning sirpanib ketishini cheklashga ko'maklashadi va haydovchiga avtomobil boshqaruvchanligini, ayniqsa, sirpanchiq yo'lida, saqlab qolishga yordam beradi. Shataklashishga qarsni tizim faqat, agar u biron bir yetakchi g'ildiraklardan biri shataklanayotganini yoki ilakishishni yo'qotishni boshlaganini aniqlagan holatda faollashadi. Bu sodir bo'lganida, TCS sirpanib ketayotgan g'ildiraklarga tormozlarni yoqadi va g'ildiraklarning shataklashishini cheklash uchun dvigatelni quvvatini pasaytiradi. StabiliTrak/ESC avtomobil haydovchi tomonidan o'rnatilgan harakatlanish traektoriyasi va avtomobilning harakatlanishini haqiqiy yo'nalishi orasidagi farqni aniqlash vaqtida faollashadi. StabiliTrak/ESC o'rnatilgan traektoriyada avtomobilni tutib turishda haydovchiga yordam sifatida avtomobilning u yoki boshqa g'ildiraklarning tormozlariga tormoz bosimini tanlab aniqlaydi. Avtomobilni ishga tushirish bilan tirkamani stabillashtirish funksiyasi (TSC) avtomatik ishga tushiriladi. Tirkamani tebrantirishdan himoyalash tizimi (TSC) ⇨ 8-86ni ko'ring.

Agar kruiz-nazorat yoqilgan bo'lsa, shataklashishga qarshi tizimning yoki StabiliTrak/ESC aralashuvi paytida kruiz-nazorat avtomatik o'chadi. Kruiz-nazorat qayta yoqilgan bo'lishi mumkin, agar buni yo'l sharoitlari imkon berayotgan bo'lsa.

Avtomobilni ishga tushirish va harakatlanishni boshlashdan keyin ikkala tizim bir vaqtda yoqiladi. Tizimlarni ular ishlayotgan vaqtda yoki diagnostika tekshiruvini bajarishida eshitish yoki his qilish mumkin.

Bu me'yordagi holat va avtomobilning nosozliklari haqida dalolat bermaydi.

Harakatlanishni me'yordagi sharoitlarida ikkala tizimlarni yoqilgan holda qoldirish tavsya etiladi, ammo agar avtomobil qumda, loyda, muzda yoki qorda tiqilib qolgan bo'lsa, shataklashishga qarshi tizimni o'chirib qo'yish talab etilishi mumkin. Agar avtomobil tiqilib qolgan bo'lsa ⇨ 8-11 va "Tizimlarni yoqish va o'chirish" paragrafini ushbu bo'limda quyida ko'ring.

Tarqatish qutisi (agar u mavjud bo'lsa) Four-Wheel Drive Low (to'rtta g'ildirakka yuritmalı uzatmalarning pasaytirilgan oralig'i) rejimida ishlayotgan bo'lsa, TCS va StabiliTrak/ESC funksiyalari avtomatik o'chadi, ⚡ belgisi yorishadi, haydovchingin axborot markazi (DIC) displayi ekranida esa muvofiq xabarnoma paydo bo'ladi.

Ikkala tizimlar uchun indikator uskunalar majmuasida joylashgan. Ushbu indikator:

- Shataklashishga qarshi tizim g'ildiraklarning shataklashishini cheklaganda miltillaydi.
- StabiliTrak/ESC tizimi faollandashganida miltillaydi.
- Agar tizimlardan biri ishlamayotgan bo'lsa, yoqiladi va yoqilgan holda qoladi.

Tortish kuchi nazorati tizimi (TCS)/StabiliTrak nazorat lampasi 4-29ni ko'ring.

Agar tizimlardan biri o'chmayotgan yoki faollandashmayotgan bo'lsa, haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq xabarnoma yorishadi va tizim faol emasligiga va avtomobil boshqaruvida haydovchiga yordam bermayotganligiga ko'rsatuvchi belgi paydo bo'ladi. StabiliTrak/ESC tizimining to'liq ish layoqati yordamisiz ag'darib ketish xavfi ortadi.

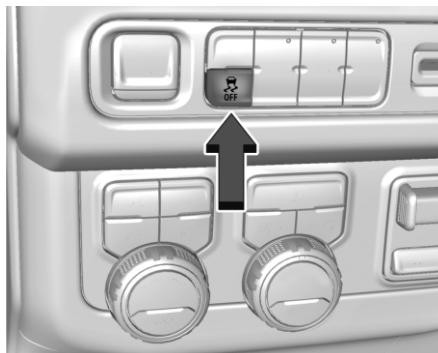
Avtomobilni boshqarib turib buni inobatga oling.

Agar yoqilgan va yoqilgan holda qolayotgan bo'lsa:

1. Avtomobilni to'xtating.
2. Dvigatelni o'chiring va 15 sekund kuting.
3. Dvigatelni ishga tushiring.

Avtomobilda safar qiling. Agar yonayotgan va o'chmayotgan bo'lsa, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

Tizimlarni yoqish va o'chirish

TCS va StabiliTrak/ESC funksiyalarini tugmali o'chirgichi rul chambaramidan chap tomonda uskunalar panelida joylashgan.

DIQQAT!

Agar TCS tizimi o'chirilgan bo'lsa, u holda tormoz tepkisiga ko'p marta bosish yoki keskin tezlashishni qilish yaramaydi.

Bu avtomobil transmissiyasini shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Faqat TCSni o'chirish uchun ni bosing va qo'yib yuboring. Uskunalar majmuasida yoqilgan tortish kuchi nazorati tizimi indikatori paydo bo'ladi. Haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq xabarnoma paydo bo'ladi. TCSni qayta yoqish uchun, ni bosing va darhol qo'yib yuboring. Uskunalar majmuasida tortish kuchini nazorati tizimi o'chirilganlik indikatori o'chadi.

Agar tugmasiga bosish paytida TCS tizimi g'ildiraklarning shataklashishiga faol qarshilik ko'rsatayotgan bo'lsa, toki shataklash to'xtamagunicha, u o'chmaydi.

TCS va StabiliTrak/ESC ikkala tizimlarni o'chirish uchun, toki uskunalar qalqonchasida tortish kuchi nazorati va StabiliTrak tizimlarni o'chirish indikatorlari o'chmagunicha,

ni bosing va ushlab turing. Haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida muvofiq xabarnoma paydo bo'ladi.

TCS i StabiliTrak/ESC tizimlarni qayta yoqish uchun, ni bosing va qo'yib yuboring.

Uskunalar panelida tortish kuchi nazorati

va StabiliTrak tizimlarini o'chirish indikatorlari o'chadi.

To'rt burchakli pnevmatik osmasiz avtomobillarda Stabili-Trak/ESC tizimi tezlikni 56 km/soat (soatiga 35 mil)ga oshirishda avtomatik o'chadi. Shataklashishga qarshi tizim o'chirilgan holatda qoladi.

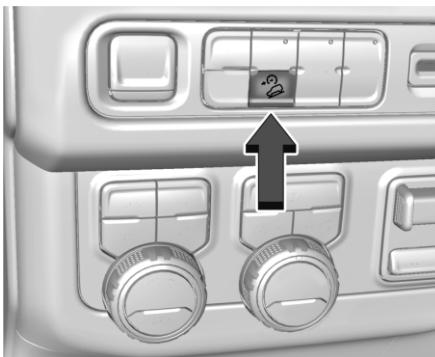
To'rt burchakli pnevmatik osmali avtomobillarda Stabili-Trak/ESC tizimi tezlikni 32 km/soat (soatiga 20 mil)ga oshirishda avtomatik o'chadi. Ushbu avtomobil tirkamani stabillashtirish (TSC) va ko'tarilishda joydan qo'zg'alishda yordam (HSA) funksiyalari bilan jihozlangan.

Tirkamaning tebranishidan himoyalash tizimi (TSC) ⇨ 8-86 va Ko'tarilishga harakatlanishni boshlashni yengillashtirish tizimi (HSA) ⇨ 8-33ni ko'ring.

Qoshimcha yordamchi asbob-uskunalarining o'rnatilishi avtomobilning ishlchi xarakteristikalariga ta'sir qilishi mumkin. Avtomobilning qoshimcha asbob-uskunalarini va modifikatsiyalari ⇨ 9-2ni ko'ring.

Nishablik ostiga harakatlanish nazorati indikatori (HDC)

Pastga tushishda yordami tizimi (HDC), agar u mavjud bo'lса, qiya nishablik ostida oldinga yoki orqaga avtomobilning harakatlanish tezligini o'rnatadi va uni qo'llab turadi. HDC tizimi o'chirgichi rul chambaragidan chap tomonda uskunalar paneliga joylashtirilgan.

HDCni yoqish yoki o'chirish uchun, ⚡ ni bosing. Avtomobil tezligi soatiga 60 km (soatiga 37 mil)dan kam bo'lishi kerak.

HDC tizimi yoqilgan vaqtida, uskunalar qalqonchasiда muvofiq indikator yorishib turadi. Indikatorning miltillab turishi, HDC tizimi transport vositasining harakatlanish tezligini qo'llab turib, faol tormozlanayotganligiga ko'satadi. HDC tizimi qiyaligi 5%ga yetuvchi yoki undan oshuvchi nishabliklarda 1 km/soatdan 30 km/soatgacha (soatiga 1 mildan 19 milgacha) oraliqda tezlikni qo'llab turadi.

HDC tiziminig uch minutdan ortiq yoki 25%dan qiyaroq nishabliklarda ishlab turishida, tormozlar haddan tashqari qizib ketishidan saqlanish maqsadida tarqatish qutisini 4 rejimga (to'rttal a g'ildiraklarga yuritma bilan uzatmaning pasaytirilgan oralig'i) o'tkazish zarur bo'ladi.

HDC tizimi ishlayotgan vaqtida gidravlik tormoz yuritmasi tomonidan chiqariluvchi shovqin nosozlik alomati hisoblanmaydi.

HDC tizimi faollashtirilishi vaqtida, HDC boshlang'ich tezligi harakatlanishning joriy tezligiga teng qilib o'rnatiladi. Uni rul chambaragida +RES yoki SET- ni bosib, yoki akselerator yoki tormoz tepkisini bosib, oshirish yoki kamaytirish mumkin. Bunday tarzda sozlangan tezlik yangi o'rnatilgan tezlik bo'lib qoladi.

30 km/soatdan 60 km/soatgacha (19 mildan 37 milgacha) oraliqda HDC tizimi faol bo'lib qoladi, ammo transport vositasining harakatlanish tezligini o'rnatish yoki qo'llab turish imkoniga ega bo'lmaydi. HDC tizimi tezlikni 80 km/soatga (soatiga 50 mil) oshirishda yoki kamida 30 sekund davomida 60 km/soatdan (soatiga 37 mildan) yuqori tezlikda harakatlanishda avtomatik o'chadi.

HDC tizimini qayta yoqish uchun, ni yana bosish kerak. HDC tizimi davomli ishlashdan keyin o'chib qolishi mumkin. Bunday holatda HDC tizimiga sovish imkonini berish kerak. HDC tizim faol bo'lib qoluvchi muddat yo'l sharoitlariga, qiyalikka, o'rnatilgan tezlikka, avtomobilga yuklamaga va tashqaridagi haroratga bog'liq bo'ladi.

Agar tizim faol, avtomobilning harakatlanish tezligi esa 30 km/soat (soatiga 19 mil)dan yuqori, ammo 60 km/soat (soatiga 37 mil)ga yetmayotganda, haydovchining axborot tizimi (DIC) displayi ekrani muvofiq xabarnomani yorishadiradi.

Harakatlanish rejimlari

Yurish rejimlarini tanlash tizimi (DMC) haydovchiga o'z ixtiyori bilan muvofiqlikda avtomobilning umumiy o'zini tutishini o'zgartirish, bir vaqtida bir nechta avtomobil kichik tizimlarini sozlamalarini darhol o'zgartirish imkonini beradi. Erishimli yurish rejimlarini va avtomobil kichik tizimlarini to'plami jamlanma, mintqa va opsiyalar paketiga bog'liq bo'ladi.

Dastlabki bo'yicha avtomobil har gal odatiy rejimda ishga tushiriladi.

Tanlangan rejim indikatori uskunalar qalqonchasida doimiy yorishib turadi.

Jamlanmaga bog'liq holda quyidagi yurish rejimlari bo'ladi: Normal (odatiy), Sport (sport), Snow/Ice (qor bilan qoplangan/yaxvonlik), Off-Road (yo'sizlik), Tow/Haul (shatakllovchi /transportda tashiluvchi) va Terrain (yo'sizlik).

Rejimlardan istalganiga o'tish uchun, rul chamaragidan chap tomonda joylashgan Mode (rejim) tutqichini buring.

Yo'sizlik rejimiga o'tish uchun, Mode tutchiqi yonidagi muvofiq tugmaga bosing.

Odatiy rejim: Bu yurishning yuqori ravonligini ta'minlovchi rejimdir, shahar sharoitlarida va shosse bo'ylab odatiy harakatlanishda qo'llaniladi. Ushbu sozlama shinamlik va boshqaruvchanlik orasidagi maqbul balansga muvofiq keladi. Ushbu rejim standart hisoblanadi va dastlabki bo'yicha yoqiladi. Ushbu rejim uchun uskunalar majmuasida maxsus indikator yo'q.

Sport rejimi: Bu rejim yo'lning holatiga yoki shaxsiy afzalliliklarga bog'liq holda boshqaruvchanlik yaxshilaydi. Sport rejimida avtomobil uzatmalarning pasaytirilgan oraliqiga avtomatik o'tadi.

Bundan tashqari, ushbu rejimda avtomobil haydash stilini kuzatadi, jadal stilni aniqlaganda

esa, uzatmalarini samarali o'zgartirish funksiyasini avtomatik yoqadi. Ushbu funksiyalar uzatmalarining pasaytirilgan oralig'i chegarasida harakatlanishi qo'llab turadi, shu bilan dvigatel bilan tormozlanish samaradorligini va tezlashishga reaksiyani oshiradi. Agar haydashning jadal stili muayyan vaqt oralig'iда o'zini namoyon qilmasa, u holda avtomobil yaqin vaqtida odatiy yurish rejimiga qaytadi. Rul boshqaruvi parametrlariga aniqlikni oshiruvchi o'zgartirishlar kiritiladi.

* Qor bilan qoplangan/yaxvonlik rejimi: Ushbu rejimda qor bilan qoplangan yoki yaxvonlikka uchragan yo'l qoplamasida avtomobilning tezlashish samaradorligini oshiradi. Qor bilan qoplangan/yaxvonlik rejimida akselerator tepkisini bosishga avtomobilning reaksiyasi sirpanchiq yo'l qoplamasi bilan shinalarining maqbul ilakishishini ta'minlash uchun shunday tarzda o'zgaradi.

Bu quruq asfaltda tezlik olish dinamikasining yomonlashtirilishiga olib kelishi mumkin. Ushbu rejim avtomobil qumda, loyda, qorda, shag'alda yoki muzda tiqilib qolgan vaqtida qo'llash uchun mo'ljallanganmagan. Avtomobil tiqilib qolishidagi tavsiyalarni, Agar avtomobil tiqilib qolgan bo'lsa ⇨ 8-11 bo'linda ko'ring.

Yo'sizlik rejimi: Ushbu rejim ko'ngilochish maqsadlarida yo'sizlik bo'ylab haydash uchun mo'ljallangan. Off-Road rejimini o'tlardan, shag'aldan, tuproqdan, loydan, tuproq va qor bilan qoplangan yo'llar bo'ylab o'rtacha tezlikda

ancha qulay harakatlanish uchun qo'llash tavsya etiladi. Akselerator tepkisi sozlamalari yo'sizlik bo'ylab harakatlanishi yaxshilash uchun o'zgaradi. Ushbu rejimda tepkilarning ishlash sxemasi, hamda yurish balandligi va tortish kuchi nazorati tizimlarining ishlash parametrlari o'zgaradi. Yo'sizlikda haydash haqida batafsil, Yo'sizlik bo'ylab haydash ⇨ 8-5ni ko'ring.

■ Shataklash/transportda tashish rejim: Ushbu rejim og'ir yuklarni transportda tashishda avtomobilning texnik-ekspluatatsiya ko'rsatkichlarini va boshqaruvchanligini yaxshilash uchun qo'llaniladi. Shataklash/transportda tashish rejimida u z a t m a l a r n i o'zgartirish, rul boshqaruvchanligi, va elektron dinamik stabillashtirishizimi (ESC) sxemasini sozlash sodir bo'ladi.

Agar avtomobil shataklash/transportda tashish rejimida o'chib qolayotgan vao'chib qolayotgan va qayta to'rt soatdan ortiq bo'limgan vaqt o'tishi bilan qayta ishga tushayotgan bo'lsa, u holda bu rejim faol holatda qoladi.

Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, u holda shataklash/transportda tashish rejimiga o'tish bilan chiqindilarni drossellash hisobiga dvigatel bilan tormozlanish avtomatik faollashadi. U dvigatel va uzatmalar qutisi avtomobilning harakatlanishini sekinlashtirishi uchun shunday tarzda uzatmalarни o'zgartirib, avtomobilning doimiy tezligini qo'llab turishga

imkon beradi. Tormozlar ishlagan vaqtida, tizim uzatmani pasaytiradi va tezlikni pasaytirish uchun dvigatelning turbohavo purkashini yoqadi. Uzatmalarini o'zgartirishning odatiy sxemasi, qachonki avtomobil shataklash /transportda tashish rejimda nishablik qiyaligida bo'lib qolganida yoki haydovchi akselerator tepkisini bosganida, tiklanadi.

Qo'shimcha ma'lumotlarni Shataklash uchun asbob-uskunalar ⇨ 8-78 va Avtomobilni shataklash ⇨ 9-70 bo'limgarda ko'ring.

Yo'lizlik rejimi (agar u bor bo'lsa) tarqatma qutining 4 ↑ rejimni tanlash tugmasi ostida ni bosish bilan yoqiladi.

Yo'lizlik rejimi: Ushbu rejim yo'lizlik, ikki harakatlanish chiziqli yomon yo'llar yoki nosoz yo'llar bo'ylab juda past tezlikda harakatlanishda qo'llaniladi. Ushbu rejimda tirkama platformada qayiqni suvdan chiqarish mumkin. Yo'lizlik rejimida uzatmalar avtomatik o'zgaradi, ammo pastlatilgan uzatma dvigatel maksimal aylanuvchi moment bilan ishlashi uchun ko'proq ushlanib turilishi mumkin. Ushbu rejim tepkilarni ishlashini va kichik tezliklarda va yo'lizlik sharoitlarida boshqaruvchanlikni yaxshilovchi uzatmalarning o'rgartirilishini noyob sxemasi bilan farq qiladi. Ushbu rejimda akselerator tepkisini ishslash va uzatmalarni o'zgartirish sxemalari, hamda yurish balandligi

va cheklangan shataksirashli elektron differensialning (eLSD) xarakteristikalari o'zgaradi.

Avtomobil ko'tarilishda to'xtagan vaqtida, tutib turish funksiyasi avtomatik yoqiladi, u toki haydovchi akselerator tepkisini bosmagunicha, ishlab turadi. Yo'lizlik rejimida stop/ishga tushirish funksiyasiva kruiz-nazorat tizimi o'chadi.

Drosselni ko'tarish bilan faol tormozlanish yoqiladi. Ushbu funksiyato'rta g'ildirakka yuritmaliuzatmalarning pasaytirilgan oraliqi rejimida dvigatel bilan tormozlanishni imitatsiya qilib, avtomatik tormozlanishni ta'minlaydi. Tormozlanishyurish holatida (D) ham, toki avtomobilbo'sh aylanishlarga o'tmagunicha, sodir bo'ladi. L1 va L2 rejimlaridatormozlanish odadattransport vositasining to'liq to'xtaguniga qadar davom etadi. Bundan tashqari, drosselni ko'tarish bilan faol tormozlanish tirkamaning tormoz tizimini qo'llash zaruratini pasaytiradi.

Avtomobil tormozlar qizib ketishida, elektron to'xtab turish tormozining ishdan chiqishida, nishablikda tormozlanish va tutib turilish qobiliyatining avtomobil bilan yo'qotilishida avtomatik yo'lizlik rejimidan odatiy rejimga o'tadi.

Yo'lizlikda haydash haqida batafsil, Yo'lizlik bo'ylab haydash ⇨ 8-5 va Tog'li yo'llar bo'ylab harakatlanish ⇨ 8-10ni ko'ring.

Yo'lsizlik rejimining har xil turlari	Avtomobilning kutilayotgan harakati	Hududning a'llo darajadagi relyefi
Yurish (L3-Lx)	Drossel ishtirokisiz yengil tormozlanish va drosselning modullashtirishini o'ttacha qobiliyati, aylanuvchi momentni oshirmsandan 4↓ rejimi ko'satikchilarining imitatsiyasi.	O't o'sib ketgan dalalar, ikki harakat chiziqli o'rta miyona sifatdagi yo'llar, nosoz yo'llar, tepaliklarning yirik tizmalari
L2	Drossel ishtirokisiz o'ttacha tormozlanish va drosselning modullashtirishning o'ttacha qobiliyati, ko'pchilik holatlarda harakatlanish to'liq to'xtash bilan yakunlanadi.	O'rtacha kesishuvchan toshli hudud, o'nqir-cho'nqir va chuqurlarning ko'pligi, qisqa va nisbatan keskin nishabliklar
L1	Drossel ishtirokisiz ahamiyatli tormozlanish va drosselning modullashtirishini yuqori qobiliyati, ko'pchilik holatlarda harakatlanish to'liq to'xtash bilan yakunlanadi.	Toshli tushishlar

Avtomobilni nishablikda tutib turish

- Avtomobil oldinga harakatlanayotgan vaqtida, nishablikda to'xtasa, yoki ko'tarilishda orqa bilan harakatlanayotganda, nishablikda transport vositasini tutib turish funksiyasi yoqiladi, u, toki haydovchi akselerator tepkisiiga bosmagunicha ishlab turadi.
- Pastga tushishda oldinga yurishning istalgan uzatmasi yoqilgan vaqtida, agar akselerator tepkisini bosmasdan, tormoz tepkisi qo'yib yuborilsa, avtomobil asta-sekin pastga yumalaydi.
- Tekis maydonda avtomobil oldinga yumalab ketadi.
- Agar haydovchingin xavfsizlik kamari demontaj qilingan bo'lsa, haydovchingin eshibi esa nishablikda avtomobilni tutib turish funksiyasi faol bo'lganida ochilsa, elektr mexanik to'xtab turish tormozi (EPB) ishga tushiriladi.

- EPB tormozi nishablikda avtomobilni tutib turish funksiyasining davomli ishlashida ham ishlashti mumkin.

Yo'lsizlik rejimi faqat bir pog'onali tarqatish qutisi bo'lgan avtomobillarda mavjuddir.

Yo'lsizlik rejimini faqat quyidagi sharoitlarga rioya qilishda faollashtirish mumkin:

- Avtomobilning tezligi 80 km/soat (soatiga 50 mil)dan oshmagan.
- Tarqatish qutisi 4↑ rejimga o'tkazilgan. Ushbu rejimning juda ham tez-tez qo'llanilishi tormozlanish sababli tormozlarning yedirilishiga olib kelishi mumkin. Tormozlar haddan tashqari qizib ketishida avtomobil yo'lsizlik rejimidan avtomatik chiqadi. Uni tormozlar sovganidan keyin qayta yoqish mumkin.
- Yo'lsizlik rejimiga o'tishda:
  - Dvigatelni avtomatik to'xtatish/ishga tushirish o'chadi.
  - Uskulalar qalqonchasida yo'lsizlik rejimi indikatori yoqiladi.

Osma qattiqligini sozlashning magnit tizimi

Ushbu avtomobil o'z-o'zini sozlovchi amortizatsiya tizimi bilan jihozlangan, u boshqachasiga yo'l sharoitlarining o'zgarishiga ta'sir qilishga qodir bo'lgan yarim adaptiv osma deb ataladi. Ushbu funksiya yo'lovchilarining o'rindiqlarini turlicha soni va turlicha yuklarga ega bo'lgan avtomobilning yurish sifatini va boshqaruvchanligini yaxshilaydi.

Orqa ko'priki bloklash

Orqa differensialni bloklashga ega bo'lgan avtomobillar qor, loy, muz, qum va uvalanuvchi tuproq bilan shinalarning yaxshiroq ilakishishi bilan farq qildi. Bunday ko'prik vaqtning ko'p qismida odatdagidek ishlaydi, ammo sost ilakishishda tortish kuchining asosiy qismi yaxshiroq ilakishish bilan orqa g'ildiraklarga uzatiladi.

To'rt nuqtali pnevmatik osma

To'rt nuqtali pnevmatik osma yurish sifatini qulayligi va yaxshilanishi uchun yurish balandligini sozlash imkonini berib, yuklanamaning bir tekis taqsimlanishini doimo qo'llab turadi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Jarohatlar, jumladan halokatli oqibatlar yetkazilishidan saqlanish maqsadida, transport vositasi ostidagi fazoni va g'ildirak shinalarning ichida begona buyumlarning mavjud bo'lmasligini tekshirmsandan uni ishga tushirish taqiqlanadi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Jarohatlar, jumladan, o'lim oqibati bilan yetkazilishidan saqlanish maqsadida, muayyan yo'l sharoitlarida ruxsat etiluvchi eng past yurish balandligini tanlang. Yurish balandligi qanchalik katta bo'lsa, transport vositasining og'irlik markazi shunchalik yuqori bo'ladi, natijada esa ekstremal manevrashda ag'darilib ketish xavfi ham yuqori bo'ladi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Tepa yukxonaga yuklama qanchalik katta bo'lsa, transport vositasining og'irlik markazi shunchalik yuqori, natijada esa ag'darilib ketish xavfi ham yuqori bo'ladi. Tepa yukxonasi yuklangan avtomobilda nazoratning yo'qotilishidan saqlanish maqsadida, yuqori tezliklardan, keskin tezlik olishlardan, keskin burilishlardan, keskin tormozlanishdan va keskin manevrardan saqlanib, odatiy yurish balandligini tanlang.

Yurish balandligini o'zgartirish

Ride Height (yurish balandligi) tugmasiga bosib, uskunalar paneli displayining ekranida Ride Height menyusini oching.

Tutqichni chapga yoki o'ngga aylantirib, menyudan kerakli yurish balandligini tanlang. Tanlovnii Ride Height tugmasini takroriy bosish bilan tasdiqlang yoki toki menuy taymaut bo'yicha yopilgunga qadar uch sekund kuting. Tanlash mumkin bo'lмаган yurish balandligi parametrlari menyuda faol emas (kulrang bilan ajratib ko'rsatilgan).

Yurish balandligi haqida

Transport vositasini kundalik ekspluatatsiyasida odatiy yurish balandligi (Normal Height) standart qo'llaniladi.

Kirish-chiqish balandligi

Kirish-chiqish balandligi (Entry/Exit Height) 50 mm (2 dyum) odatiydan kamroq. Transport vositasining bunday balandligi o'tirishni va tushishini, hamda istalgan eshik orqali, jumladan orqa ko'tarma eshik orqali yuklashni va yukdan tushirishni yengillashtiradi.

Ushbu balandlikni istalgan tezlikda harakatlanish vaqtida Ride Height menusida tanlash mumkin. Yuqori tezlik bilan harakatlanish vaqtida kirish-chiqish balandligini tanlashda buyruq toki harakatlanish tezligi 12 km/soat (soatiga 7 mil)dan past bo'lgunqa qadar pauzaga qo'yiladi.

Kirish-chiqish balandligi harakatlanish tezligi 8 km/soat (soatiga 5 mil)dan yuqori bo'lib qolgan vaqtida avtomatik odatiy yurish balandligiga o'zgaradi. Agar kirish-chiqish balandligida eshiklardan biron biri ochilmasa, u holda odatiy yurish balandligi 30 km/soat (soatiga 19 mil) tezlikka erishilgunga qadar kechikish bilan tiklanadi. Bu haydovchiga kirish-chiqish balandligida yo'lovchilarни olish yoki tushirish imkonini beradi. Haydovchi to'xtab turish rejimiga (P) o'tishda kirish-chiqish balandligigacha transport vositasini avtomatik pasayishini yopishi mumkin. Kirish-chiqish balandligigacha avtomatik pasayishni axborot-ko'ngilochar tizim displayining ekranida

Settings / Vehicle / Ride Height (parametrlar/avtomobil/yurish balandligi) menusida yoqish mumkin. Agar transport vositasining balandligi odatiydan yuqori bo'lsa, u holda kirish-chiqish balandligigacha avtomatik pasayish o'chadi. Transport vositasini Tow/Haul (shataklash/transportda tashish) yoki Off-Road (yo'liszlik) yurish rejimlariga o'tkazilayotgan vaqtida, yoki unga tirkama ulangan paytda, kirish-chiqish balandligigacha avtomatik pasayish o'chiriladi.

u holda kirish-chiqish balandligigacha avtomatik pasayish o'chadi. Transport vositasini Tow/Haul (shataklash/transportda tashish) yoki Off-Road (yo'liszlik) yurish rejimlariga o'tkazilayotgan vaqtida, yoki unga tirkama ulangan paytda, kirish-chiqish balandligigacha avtomatik pasayish o'chiriladi.

Oshirilgan balandlik

Oshirilgan balandlik (Increased Height) 25 mm (1 dyum)ga odatiydan balandroq. Yo'liszlik sharoitlarida yoki maksimal balandlikka qaraganda yuqoriq tezlikda harakatlanish uchun mo'ljallangan bunday balandlik faqat opsiyalarning muayyan to'plami mavjudligida erishimlidir. Oshirilgan balandlikni transport vositasining tezligi 80 km/soat (soatiga 50 mil)ga erishilmagan vaqtida Ride Height menusida tanlash mumkin. Agar harakatlanish tezligi 80 km/soat (soatiga 50 mil)dan yuqori bo'lsa, u holda odatiy yurish balandligi avtomatik tiklanadi.

Yo'ldan tashqari (Off-Road) va yo'liszlik (Terrain) yurish rejimlarida harakatlanish tezligi 80 km/soat (soatiga 50 mil)dan past bo'lib qolganida oshirilgan balandlik avtomatik o'natalidi. Agar harakatlanish tezligi 80 km/soat (soatiga 50 mil)dan oshib ketsa, u holda odatiy yurish balandligi tiklanadi. Odatiy yurish balandligi transport vositasining harakatlanish tezligi 16 km/soat (soatiga 10 mil)dan pastga tushib ketguniga qadar tutib turiladi, bundan so'ng oshirilgan balandlik avtomatik tiklanadi.

Tajovuzkor manevrashda transport vositasini turg'unligini oshirish uchun oshirilgan balandlik odatiyga avtomatik o'zgaradi.

Maksimal balandlik

Maksimal balandlik (Maximum Height) 50 mm (2 dyum) odatiydan ko'proq.

Yo'lizlik sharoitlarida harakatlanish uchun mo'ljallangan bunday balandlik faqat opsiyalarning muayyan to'plami mavjudligida erishimlidir.

Transport vositasini maksimal balandlikgacha ko'tarish uchun, avval uzatmalar qutisini 4 ↓ rejimga o'tkazing.

Tarqatish qutisini 4 ↓ rejimga o'tkazgandan so'ng va 48 km/soat (soatiga 30 mil)dan past tezlikgacha tormozlanishdan keyin Ride Height menyusidan Maximum Height (maksimal balandlik) bandini tanlang. Agar harakatlanish tezligi 48 km/soatdan yuqori bo'sa, u holda oshirilgan yurish balandligi avtomatik tiklanadi. Tajovuzkor manevrashda transport vositasini turg'unligini oshirish uchun maksimal balandlik odatiyga avtomatik o'zgaradi.

Aerodinamik balandlik

Aerodinamik balandlik (Aerodynamic Height) 20 mm (0,75 dyum)ga odatiydan kamroq. Bunday yurish balandligi yuqori tezlikda harakatlanishda transport vositasining aerodinamik xarakteristikalarini yaxshilash uchun qollaniladi.

Transport vositosi muayyan vaqt mobaynida uning harakatlanish tezligi 105 km/soat (soatiga 65 mil)dan oshganda aerodinamik balandlikgacha pasayadi. Aerodinamik yurish balandligi harakatlaning tezligi 48 km/soat (soatiga 30 mil)dan past bo'lib qolganida avtomatik odatiyga o'zgaradi. Aerodinamik balandlik avtomobilga tirkama ulanishida yoki shataklash/transportda tashish yurish rejimi (Tow/Haul) yoqilgan vaqtida avtomatik o'chadi.

Osma ishlashi rejimi

Pnevmatik osmada ikki o'ziga xos ishlash rejimlari bor, ularni axborot-ko'niglochar tizim displeyi ekrani idagi Setting s/ Vehicle / Suspension (parametrlar/avtomobil/osma) menyusida tanlash mumkin. Ushbu rejimlardan biron biri faol bo'lgan vaqtida, uskunalar qalqonchaida quyida tasvirlangan belgi yorishib turadi.

To't nuqtali pnevmatik osma indikatori ⇨ 4-31ni ko'ring.

Servis rejimi

Servis rejimda (Service Mode) pnevmatik osmalarning barcha funksiyalari, jumladan transport vositasini ko'tarish va pasaytirish, hamda havo kompressorining ishlashi o'chiriladi. Ushbu rejim tekis yuzalar bo'ylab avtomobilni shataklashda yoki uning ostida istalgan ishlarni bajarishda qolilanildi.

Servis rejim avtomobilni domkratga o'rnatishda va domkrat bilan uning istalgan burchagi ko'tarilishida avtomatik yoqiladi. Servis rejimi yo'lizlik sharoitlarida jadal harakatlanishda pnevmatik osmaning shikastlanishidan saqlanish maqsadida vaqtinchalik yoqilishi mumkin. Servis rejim transport vositasining harakatlanish tezligi 16 km/soat (soatiga 10 mil)dan oshganida avtomatik o'chadi.

G'ildiraklar o'rnatilishini sozlash rejimi

G'ildiraklar o'rnatilishini sozlash rejimida (Alignment Mode) transport vositasining balandligi g'ildiraklarning razvalsxojdennyasini sozlanishini yuqori aniqligini ta'minlash uchun maqbullashtiradi.

G'ildiraklarning razvalsxojdennyasini sozlash stansiyasiga yetkazilgan avtomobil majburiy tartibda ushbu rejimga o'tkaziladi.

KRUIZ-NAZORAT

G'ildiraklar o'rnatilganligini sozlash rejimiga avtomobilni o'tkazishdan avval, odatiy yurish balandligi o'rnatilganligini tekshiring, va UO'Qni neytralga o'rnating. G'ildiraklar o'rnatilishini sozlash rejimi transport vositasining harakatlanish tezligi 16 km/soat (soatiga 10 mil)dan oshganida avtomatik o'chadi.

Eshik yoki kapot ochiqligida pnevmatik osmaning ishlashi

Eshiklardan istalgani yoki kapot ochiqligida, pnevmatik osma transport vositasining balandligini har qanday o'zgartirilishini vaqtinchalik bloklaydi. Balandlikni o'zgartirish imkonи eshik yoki kapot yopilishidan keyin tiklaniadi. Ochiq orqa ko'tarma eshik pnevmatik osmaning ishlashiga ta'sir qilmaydi.

Tizimning haddan tashqari qizib ketishi

Agar pnevmatik osma yuqori yuklamalarga uchratilayotgan bo'lsa, tizim toki kompressor sovimapunicha, transport vositasining balandligini har qanday o'zgartirilishini vaqtinchalik bloklab qo'yishi mumkin. Agar bunday holatda transport vositasining balandligini o'zgartirishga buyruq uzatilayotgan bo'lsa, u holda uskunalar qalqonchasida Leveling System Unavailable' ("Tekislash tizimi erishimli emas") xabarnomasi yoritib chiqariladi.

Faqat turg'unlikni qo'llab turish uchun pasaytiriluvchi osma

Elektron dinamik stabillashtirish tizimining ishdan chiqishida pnevmatik osma yuqori tezlikda harakatlanib ketayotgan avtomobilning turg'unligini ta'minlash uchun uni pasaytiradi. Bunda uskunalar qalqonchasida 'Vehicle Lowering for Stability' ("Faqat turg'unlikni pasaytirish") xabarnomasi yoritiladi.

Avtomobilning haddan tashqari yukланishi

Avtomobilning haddan tashqari yuklanganligini aniqlab, pnevmatik osma uning odatiy yurish balandligidan yuqoriga ko'tarilishini bloklaydi.

Pnevmatik osmag'a xizmat ko'rsatish

Agar uskunalar qalqonchasida 'Service Leveling System' ("Tekislash tizimi xizmat ko'rsatilishiga muhtoj") xabarnomasi paydo bo'layotgan bo'lsa, darhol avtorizatsiyalangan texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

** OGohlantirish!**

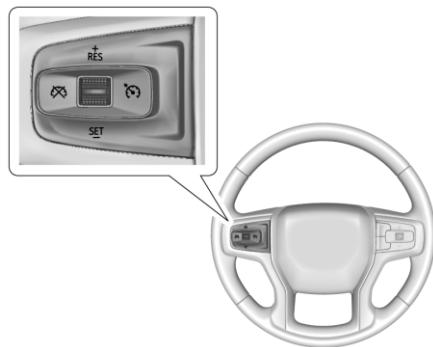
Agar siz avtomobilni doimiy tezlikda ishonch bilan boshqarish imkoniga ega bo'lmasangiz, kruiz-nazoratning qo'llanilishi xavfli bo'lishi mumkin. Ilonizi yo'lda va zinch transport oqimida kruiz-nazoratni yoqish yaramaydi.

Kuriz-nazoratni sirpanchiq yo'lda qo'llash xavfli bo'lishi mumkin. Ushbu holatda yo'l bilan g'ildiraklarning ilakishishini keskin o'zgarishi g'ildiraklarning shataksirashiga va buoshqaruvning yo'qotilishiga olib kelishi mumkin. Kruiz-nazoratni sirpanchiq qoplamada qo'llamang.

Sizning avtomobilingiz jihozlangan bo'lishi mumkin bo'lgan kruiz-nazorat tizimi akselerator tepkisida oyoqni ushlab turmasdan, 40 km/soat (25 mil/soat) va undan yuqori doimiy tezlikni qo'llab turish imkonini beradi. Kruiz-nazorat soatiga 40 km.dan kam (soatiga 25 mil) tezlikda ishlamaydi.

Agar tortish kuchi nazorati tizimi (TCS) yoki StabiliTrak/elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) ishlab turgan kruiz-nazorat tizimida g'ildiraklarning aylanishini cheklayotgan bo'lsa, u holda oxirgi avtomatik o'chadi. Tortish kuchini nazorat tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34ni ko'ring. Agar yoqilgan kruiz-nazoratda ehtimoli to'qnashuv haqida ogohlantirish paydo bo'layotgan bo'lsa, kruiz-nazorat o'chadi. Frontal to'qnashuv haqidagi

ogohlantirish tizimi (FCA) $\diamond$ 8-54ni ko'ring. Siz kruiz-nazoratni, yo'lidaq holat bunga yo'l qo'ssa, qayta yoqishingiz mumkin. TCS yoki StabiliTrak/ESC tizimlarining o'chirilishi kruiz-nazoratni faolsizlantiradi. Tormoz tepkisiga bosishda kruiz-nazorat avtomatik o'chadi.

$\diamond$: Tizim ushbu tugmani bosish bilan yogiladi va o'chiriladi. Bunda uskunalar qalqonchasida muvofig qo'ng'ishindan yoki o'chadi.

+RES : Agar xotiraga u yoki bu tezlik o'rnatilgan bo'lsa, xotiradan ushbu tezlikni chaqirish uchun, tugmaning tepe qismini bosing va darhol qo'yib yuboring,

tezlashish uchun esa tugmani bosing va ushlab turing. Agar kruiz-nazorat tizimi faollashib bo'lgan bo'lsa, avtomobil tezligini oshirish uchun ushbu tugmadan foydalaning.

SET- : Joriy tezlikni dasturlash va kruiz-nazoratni faollashtirish uchun tugmani bosing va darhol qo'yib yuboring. Agar kruiz-nazorat tizimi faollashib bo'lgan bo'lsa, avtomobil tezligini pasaytirish uchun ushbu tugmadan foydalaning.

$\diamond$: Tezlikning saqlangan qiymatlarini xotiradan o'chirib yubormasdan, kruiz-nazoratni o'chirish uchun, ushbu tugmani bosing.

Kruiz-nazorat sozlamalari

Agar tizim ishlatalmayotgan vaqtida $\diamond$ indikator yonib turgan bo'lsa, SET- yoki +RESning tasodifin bosilishi tizimning kutilmagan yoqilishiga olib kelishi mumkin. Agar kruiz-nazorat ishlatalmayotgan bo'lsa, $\diamond$ tugma bosilmagan holatda qolishi kerak.

1. Kruiz-nazorat tizimini yoqish uchun $\diamond$ tugmani bosing.
2. Zaruriy tezlikni oling.
3. SET-tugmasini bosing va qo'yib yuboring;
4. Oyoqni akselerator tepkisidan oling. Tezlikning zaruriy qiymati xotirada saqlangandan keyin, uskunalar majmuasida kruiz-nazorat indikatori yorishadi. Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-11 ni ko'ring.

Tezlikning saqlangan qiymatini xotiradan chaqirish

Agar siz zaruriy tezlikni dasturlashga ulgurgan, bundan so'ng tormoz tepkisi yoki $\diamond$ tugmasini bosgan bo'lsangiz, kruiz-nazorat o'chadi, biroq bunda tezlik qiymati xotiradan o'chirib yuborilgan bo'lmaydi.

Avtomobilning harakatlanish tezligi taxminan 40 km/soat (soatiga 25 mil)ga erishishi bilanoq, RES+ tugmasini bosing va darhol qo'yib yuboring. Avval o'rnatilgan harakatlanish tezligi tiklanadi.

Yoqilgan kruiz-nazoratda tezlikni oshirish

Quyidagi harakatlardan birini bajaring:

- Toki talab etiluvchi tezlikka erishilmagunicha +RESni bosing va ushlab turing, bundan so'ng qo'yib yuboring.
- Avtomobilning harakatlanish tezligini kichik qadamlar bilan oshirish uchun, +RES tugmasini bosing va qo'yib yuboring. Har bir bosishda tezlik taxminan 1 km/soatga (1 mil/soatga) ortadi.

Tezlik inglez yoki metrik birliklarda aks ettirilishi mumkin. Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-11 ni ko'ring. Tezlikni oshirish qadami o'lchashning tanlangan birligiga bog'liq bo'ladi.

Yoqilgan kruiz-nazoratda tezlikni kamaytirish

Quyidagi harakatlardan birini bajaring:

- Kerakli tezlikka erishguncha SET – tugmasini bosing va ushlab turing, bundan so'ng tugmani qo'yib yuboring.
- Avtomobilning harakatlanish tezligini kichik qadamlar bilan pasaytirish uchun, SET-tugmasini bosing va qo'yib yuboring. Har bir bosishda avtomobil taxminan soatiga 1 km (soatiga 1 mil) sekinroq harakatlanishni boshlaydi.

Tezlik ingliz yoki metrik birliklarda aks ettirilishi mumkin. Uskunalar majmuasi (Kengaytirilgan jamlanma) ⌂ 4-14 yoki Uskunalar majmuasi (Bazaviy jamlanma) ⌂ 4-11ni ko'ring. Tezlikni oshirish qadami o'lchashning tanlangan birligiga bog'liq bo'ladi.

Yoqilgan kruiz-nazoratda quvib o'tish

Avtomobil harakat tezligini oshirish uchun akselerator tepkisini bosing. Haydovchi akselerator tepkisini qo'yib yuborgan vaqtida, avtomobilning harakatlanish tezligi kruiz-nazorat tizimida oldindan o'rnatilgan kattalikgacha pasayadi. Akselerator tepkisiga bosishda yoki uni kruiz-nazoratni o'chirish uchun qo'yib yuborishdan keyin darhol SET-tugmasini qisqa vaqtga bosilishi kruiz-nazoratida avtomobilning joriy tezligini o'rnatilishiga olib keladi.

Qiyaliklarda kruiz-nazoratni qo'llanilishi

Kruiz-nazorat tizimining ishlash samaradorligi harakatlanish tezligiga, avtomobilning yuklanganligiga va nishablikning tikligiga bog'liq bo'ladi. Tikka ko'tarilishda avtomobilning harakatlanish tezligini qo'llab turish uchun akselerator tepkisini bosishga to'g'ri kelishi bo'lib turadi.

Tushishda tormozlanib, kruiz-nazorat tizimi haydovchiga kerakli tezlikni qo'llab turishga yordam beradi.

Avtomobil faol kruiz-nazorat tizimi bilan ishga tushirilishi vaqtida, uning nishablikda tormozlanish funksiyasi yoqiladi. Uzatmalar oraliq'ini tanlash rejimida ushbu funksiya jaib qilinmaydi. U haydovchiga dvigatel va uzatmalar qutisi bilan tormozlanish hisobiga nishablik ostiga harakatlanishda kerakli tezlikni ushlab turishga yordam beradi.

Pastga tushishda tezlikni sozlashning boshqa turlari haqida Nishablik ostiga harakatlanishni nazorat qilish tizimi (HDC) ⌂ 8-36 va Avtomatik uzatmalar qutisi ⌂ 8-23 bo'limlarida, shataklash/transportda tashish rejimiga (Tow/Haul) nisbatan qo'llanilishida esa - Harakatlanish rejimlari ⌂ 8-36 bo'limda so'zlab beriladi.

Kruiz-nazoratni o'chirish

Kruiz-nazoratni quyidagi to'rtta usullardan biri bilan o'chirish mumkin:

- Tormoz tepkisiga ohista bosing.
- ⌂ ni bosing.
- Uzatmalar qutisida neytral uzatmani yoqing.
- Kruiz-nazoratni o'chirish uchun, tugmasini ⌂ bosing.

Xotiradan o'rnatilgan tezlik qiymatini o'chirib yuborish

Kruiz-nazorat tizimi xotirasiga o'rnatilgan tezlik qiymati ⌂ tugmasini bosish bilan yoki o't oldirish o'chirilishida o'chirish yuboriladi.

HAYDOVCHIGA YORDAM TIZIMLARI

Sizning avtombilingiz oldinga yurish, orqaga yurish bilan harakatlansh vaqtida yoki to'xtab turishga joylashtirishda birlgilikda qo'llaniluvchi funksiyalar bilan jihozlangan bo'lishi mumkin, ular avariyanı oldini olishga yoki avariyanada jarohatlarni olinishini kamaytirishga yordam beradi. Ushbu tizimni qo'llashdan avval, butun bo'llimning mazmuni bilan tanishib chiqing.

OGOHLANTIRISH!

Haydovchiga yordam tizimiga to'liq ishonib qolish yaramaydi. Ushbu tizimlar e'tiborli bo'lish va avtomobilni xavfsiz boshqarish zaruratinı o'rnni bosmaydi. Siz ushbu tizimlar tomonidan uzatiluvchi ogohlantirishlarni yoki xabarnomalarни eshitmasligingiz va sezmasligingiz mumkin. Haydashdagı e'tiborsizlik odamlarga jarohat yetkazilishi yoki ularning o'limi, hamda avtombilning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin. Avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari ⇨ 8-3ni ko'ring.

Turlicha sharoitlarda ushbu tizimlar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'lmaydi:

- Bolalarni, piyodalarни, velosipedchilarni yoki hayvonlarni aniqlash.
- Tizim nazorat qiluvchi zonalardan tashqarisida avtommobilarni va ob'ektlarni aniqlash.
- Harakatlanshning barcha tezliklarida ishlashi.

OGOHLANTIRISH!

- Avariyanı oldini olish uchun sizni ogohlantirish yoki yetarlicha vaqtini taqdim etish.
- Yomon ko'rish yoki yomon ob-havo sharoitlarida ishlash.
- Aniqlash datchigi tozalanmagan yoki muz, qor, loy yoki tuproq bilan yopilgan vaqtida ishlashi.
- Aniqlash datchigi, masalan, yopishtirma yorliq, magnit yoki metall plastinka bilan yopilgan vaqtida ishlashi.
- Aniqlash datchigiga yaqin zona shikastlangan yoki noto'g'ri ta'mirlangan vaqtida ishlashi.

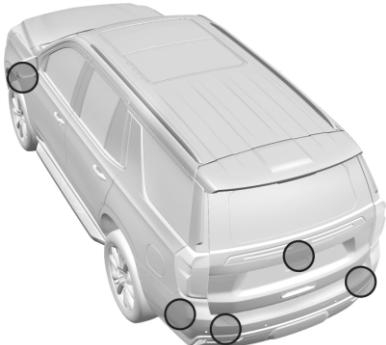
Haydash jarayonida sizdan doimo to'liq e'tibor talab etiladi, siz avariyanı oldini olish uchun harakat qilishga va tormoz tepkisiga bosishga va/yoki avtombilning ruli bilan boshqarishga tayyor bo'llishingiz kerak.

Tovushli ogohlantirish

Haydovchiga yordam berishning ba'zi funksiyalari uni to'siqlar haqida tovushli signalni uzatish bilan ogohlantiradi. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displeyda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va "Comfort and Convenience" ("Shinamlik va qulaylik")ni tanlang

Tozalikda saqlash

Avtomobilning opsiyalariga bog'liq holda avtombilning ushbu zonalarini haydovchiga yordam berishning eng yaxshi ish qobiliyatini ta'minlash maqsadida toza holatda qollab turing. Ushbu tizimlarning erishimli bo'limgan yoki bloklanishi holatida haydovchining axborot markazida (DIC) xabarlar aks ettirilishi mumkin.

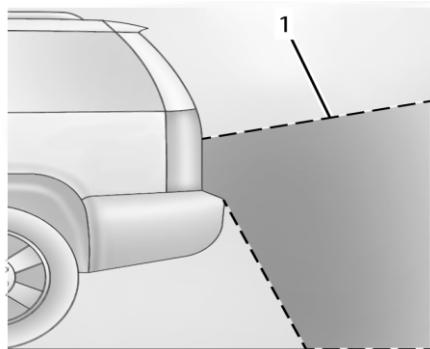
- Oldingi va orqa bamperlar, hamda bamperlardan past zona
- Radiator panjarasi va faralar
- Radiator panjara sida yoki oldingi emblema yaqinidagi oldingi kamera ob'ektivi
- Oldingi va orqa yon tomon panellari
- Orqani ko'rish toshoynasi oldida old oynanining tashqarisi
- Orqani ko'rish tashqi toshoynalarni pastki qismida yon tomon kamerasining ob'ektivi
- Yon tomonda orqa burchak bamperlar
- Raqam belgisi ustida orqani ko'rish kamerasi

To'xtab turishga joylashtirish yoki orqaga yurib harakatlanishni yengillashtirish tizimi
 Orqani ko'rish kamerasi (RVC), orqa bilan yurib (RPA) va oldinga yurib to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimlari (FPA), aylanma ko'rish maydoni va avtomobil orqasida ko'ndalang harakat haqida ogohlantirish (RCTA) tizimlari (agar ular jamlanmada bor bo'lса) haydovchiga avtomobilni to'xtab turishga joylashtirishda va to'siqlar bilan to'qnashuvdan saqlanishga yordam beradi. To'xtab turishga joylashtirishda yoki orqa bilan harakatlanishda avtomobil atrofida to'siqlar mavjud emasligini albatta tekshiring.

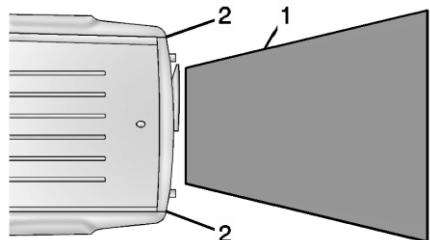
Orqani ko'rish kamerasi

UO'Q selektori "R" (Orqa bilan yurish) holatiga o'tkazilgan vaqtida, orqani ko'rish kamerasi axborot-ko'ngilochar tizimning displayiga avtomobil orqasidagi zonaning tasvirini chiqaradi.

UO'Qning "R" (Orqa bilan yurish) holatidan chiqarilishida oldingi ekran qisqa kechikishdan keyin displayga chiqarilgan bo'ladi. Oldingi ekranga tezkor qaytish uchun, axborot-ko'ngilochar tizimda "Uyga" yoki "Orgaga" tugmasini bosing, selektorni P (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing yoki avtomobil tezligini D (Oldinga harakatlanish) rejimida taxminan 12 km/soat (8 mil/soat)gacha oshiring. Orqani ko'rish kamerasi orqa raqam belgisi ustiga o'rnataligan.

1. Kameraning ko'rish maydoni

1. Kameraning ko'rish maydoni
2. Orqa bumper burchaklari

Kamera tomonidan uzatiluvchi tasvir obyektlargacha oraliq masofa haqidagi tasavvurni buzadi. Aks ettiriluvchi zona

chegaralangan, va bamperning istalgan burchagiga yoki bumper ostiga yaqin joylashgan obyektlar aks ettirilmaydi.

Agar orqa bilan yurib to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi (RPA) yoki avtomobil orqasida ko'ddalang harakat haqida ogohlantirish tizimi (RCTA) to'siqlarni aniqlayotgan bo'lса, displayda ogohlantiruvchi uchburchak aks ettirilishi mumkin. To'siq qanchalik yaqin bo'lса, uch burchak o'z rangini sariqdan qizilga o'zgartiradi va o'lchamlari kattalashadi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Kamera (ilar) bolalar, katta yoshdagи piyodalar, velosipedchilar, yo'nalishni kesib o'tib harakatlanayotgan transport vositalarini, hayvonlar va kameraning ko'rish maydonidan tashqarida, bumper ostida yoki avtomobil tagida joylashgan boshqa obyektlarni aks ettirmaydi. Aks ettiriluvchi oraliq masofalar to'siqlargacha haqiqiy oraliq masofani to'liq taqdim etilishini bermaydi. Avtomobilni faqat ushu kamera (kameralar) yordamida haydash yoki to'xtab turishga joylashtirish taqiplanadi. Harakatlanishni boshlashdan avval, atrofn e'tibor bilan ko'zdan kechirish kerak. E'tiborsizlik, odamlarning jarohatlanishi yoki o'limiga, shuningdek, avtoulovga shikastyetishiga olib kelishi mumkin.

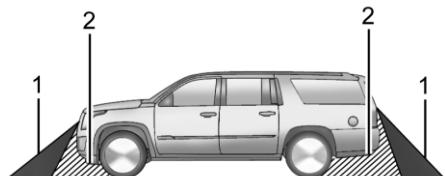
Aylanma ko'rish maydoni tizimi

Muvofiq jamlanmada aylanma ko'rish maydoni tizimi axborot-ko'ngilochar tizim displayi ekraniga oldinni ko'rish va orqani ko'rish kameralaridan tasvirlar bilan bir qatorda avtomobil atrofida yuzaga kelayotgan tasvirlarni chiqarishga imkon beradi. Oldinni ko'rish kamerasi radiator panjarasi orqasida yoki oldingi emblema yaqinida, yon tomonni ko'rish kameralari - orqani ko'rish tashqi toshoynalarning pastida, orqani ko'rish kamerasi esa - raqam belgisi ustida joylashgan. Aylanma ko'rish maydoni tizimini axborot-ko'ngilochar tizim displayida "Kamera"ni tanlab yoki orqa uzatma yoqilishida yoqish mumkin.

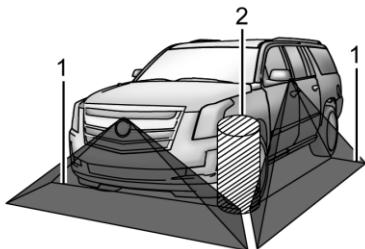
Oldingi ekranga tezkor qaytish uchun, axborot-ko'ngilochar tizimda istalgan tugmani bosing, UO'Qni P (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing va avtomobil tezligini taxminan 12 km/soat (8 mil/soat)ga oshiring.

OGOLANTIRISH!

Aylanma ko'rish maydoni tizimi kameralari ojiz zonalarga ega va avtomobil burchaklari yaqinidagi barcha obyektlarni ko'rsatmaydi. Tashqi toshoynalarni ularning me'yordagi holatiga nisbatan taxlashda aylanma ko'rish maydonining tasviri noto'g'ri aks ettirilishi mumkin. To'xtab turishga joylashtirish yoki orqa bilan yurib harakatlanish vaqtida avtomobil atrofidagi fazoni albatta tekshiring.

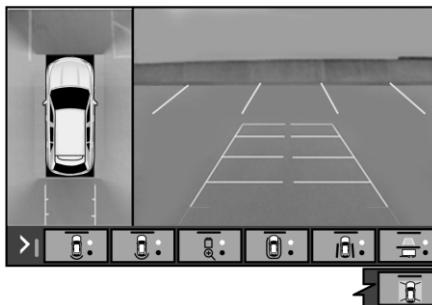

1. Aylanma ko'rish maydoni tizimi kameralarini ko'rish zonasasi
2. "Ojiz" zona

1. Aylanma ko'rish maydoni tizimi kameralarini ko'rish zonasasi
2. "Ojiz" zona

Kameralardan tasvirlar

Axborot-ko'ngilochar tizimning displayida muvofiq kameraning ko'rish zonasasi tugmasiga tegining.

Standart oldingi/orqa ko'rish maydoni:

- Avtomobil oldidagi yoki orqasidagi sohalarning tasviri chiqariladi. Displayga kameradan tasvir uzatilgan vaqtida, axborot-ko'ngilochar tizim displayida standart oldingi/orqa ko'rish belgisiga tegining. Ushbu tugmaga takroran teginishda ekranadagi tasvir oldingi kameradan orqaga va orqa kameradan oldingiga o'tadi.

Agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lса, oldinga yurish bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi avtomobilning oldingi qismidan kamida 30 sm (12 dyum) masofada to'siqni aniqlagan vaqtida, displayga, shuningdek, oldingi ko'rish maydoni kamerasidan tasvir chiqariladi.

Oldinda/orqada chorrahani ko'rish maydoni: avtomobilni oldida yoki orqasida ko'ndalang yo'nalishdagi transportning harakatlanish ko'rish maydoni chiqariladi, unda avtomobilning oldingi yoki orqa qismidan bevosita o'ngda yoki chapdagи obyektlar ko'rinaldi. Displayda kameradan tasvir chiqarilgan vaqtida, axborot-ko'ngilochar tizim displayiga oldinda/orqada chorrahaning ko'rish maydoni belgisiga tegining. Ushbu tugmaga takroran teginishda ekranadagi tasvir oldingi kameradan orqadagiga va orqadagi kameradan oldindagiga o'tadi.

Oldinda/orqada tepadan ko'rish maydoni: Avtomobilning oldidagi yoki orqasidagi zonaning tepadan ko'rinishi aks ettiriladi. Ushbu tugmaga takroriy teginish oldindagi va orqadagi ko'rinishlarni o'zgartiradi.

Oldinda/orqada yon tomondan ko'rish maydoni: Oldinda yoki orqada yon tomondan avtomobil ko'rinishi aks ettiriladi. Displayga kameradan tasvir chiqarilgan vaqtida, axborot-ko'ngiliochar tizim displayida oldinda/orqada yon tomondan belgisiga tegining. Ushbu tugmaga takroran teginishda ekrandagi tasvir oldindagi tasvirdan orqadagi tasvirga va orqadagi tasvirdan oldindagi tasvirga o'zgaradi. "Yon tomondan ko'rish maydoni" rejimida to'xtab turishga joylashtirish va RCTA tizimlari ishlamaydi.

Yon tomon - oldinda/orqada ko'rish maydoni: Avtomobilning oldingi yoki orqa qismalarini yon tomonida joylashgan obyektlarning ko'rinishi aks ettiriladi.

Displayga kameradan tasvir uzatilgan vaqtida, axborot-ko'ngiliochar tizim displayida yon tomon - oldinda/orqada ko'rish maydoni belgisiga tegining. Ushbu tugmaga takroran teginishda ekrandagi tasvir oldingi tasvirdan orqadagi tasvirga va orqadagi tasvirdan oldindagi tasvirga o'zgaradi. Yon tomon-oldinda/orqada ko'rish maydoni rejimida to'xtab turishga joylashtirishi yengillashtirish tizimi va RCTA tizimining ilova darchalari chiqarilmaydi.

Tortish-ilakishish qurilmasini ko'rish maydoni: Ushbu ko'rinish, agar u jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, tirkamaga ularishni bajarishda yordam beradi. Avtomobilning tortish-ilakishish qurilmasini shari tirkamani shatagi bilan ancha qulay moslashtirish uchun tortish-ilakishish qurilmasini kattalashtirilgan tasvirini aks ettiradi. Ekranga ushbu tasvir chiqarilgan vaqtida, P (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tish elektr mexanik to'xtab turish tormozini avtomatik yoqadi.

Yo'naltiruvchi chiziqlar: Erishimli yo'naltiruvchi chiziqlar aks ettiriladi. Gorizontal belgilanishlarni avtomobildan oraliq masofani ko'satadi.

Yuqoridaan ko'rinish: Axborot-ko'ngiliochar tizimining displayida boshqa tasvirlar bilan bir qatorda avtomobil atrofidagi tasvirlar aks ettiriladi. Yuqoridaan ko'rinishni yuqoridaan ko'rinish tugmasini bosish orqali o'chirish va yoqish mumkin.

TIQni biriktirish uchun yo'naltiruvchi belgi
Agar ushbu funksiya jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, orqani ko'rish kamerasidan tasvir darchasida avtomobil TIQini tirkamanining shotisi bilan mo'ljalga olish imkonini beruvchi bittalik yo'naltiruvchi chiziq aks ettiriladi. Tirkamani biriktirish uchun mo'ljal olish tugmasini bosing, so'ngra rul chambaragini shunday burangki, ushbu chiziq tirkamanining shotisiga ko'satib tursin. Belgilanish chiziq'i tirkamanining shotisiga mo'ljalga olingan holda qolishi uchun traektoriyaga tuzatish kiritib,

orgaga yurishni boshlang. Agar tirkamani ulash belgilanishi yoqilgan bo'lsa, orqani ko'rish kamerasining odatiyo yo'naltiruvchi chiziqlari aks ettirilmaydi. Tirkama bilan biriktirish uchun yo'naltiruvchi belgi faqat standart ko'rinishda aks ettirilishi mumkin.

12 km/soat (8 mil/soat)dan yuqori tezlik bilan oldinga harakatlanishda tirkamani tekshirish uchun, axborot-ko'ngiliochar tizimi displayida "KAMERA" tugmasini bosing. Orqani ko'rinish kamerasidan tasvir paydo bo'ladi.

Orqani ko'rish kamerasining darchasini yopish uchun, Xni bosing. Agar bunday qilinmasa, darcha sakkiz sekunddan keyin avtomat ravishda yopiladi.

OGOHLANTIRISH!

TQI yo'naltiruvchi belgisini faqat tirkama bilan biriktirish yoki 12 km/soat (8 mil/soat)dan yuqori tezlikda harakatlanishda tirkamani nazorat qilish uchun foydalaning. Uni har qanday boshqa maqsadlarda qo'llash yaramaydi, masalan, yo'nalish chiziq'ini o'zgartirishdan oldin o'llik zonalami ko'rildan o'tkazish uchun.

Boshqa qatorga o'tishdan oldin, orqani ko'rish toshohnalariga qarang va orgaga o'girilib qarang. Ekspluatatsiya qoidalariiga rioya etmaslik holatida siz yoki boshqa odamlar shikastlanishi mumkin.

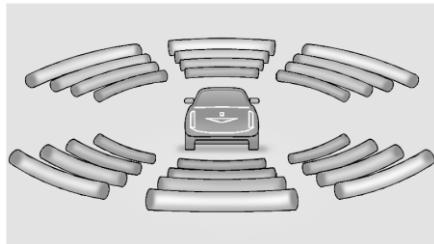
Park Assist (to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi)

Park Assist (to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi) Transport vositasining jamlanmasiga orqaga yurish bilan (RPA) va oldinga harakatlanish bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish (FPA) tizimlari kirishi mumkin. To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi haydovchiga orqaga yurishida va to'xtab turishga joylashishda yordam beradi. To'xtab turishga joylashtirishda yordam tizimi tarkibiga bamperga o'rnatilgan har qanday to'siqlargacha avtomobilning oraliq masofasini o'lchovchi ultratovushli datchiklar kiradi. Tizim avtomobildan u yoki bu to'siqgacha oraliq masofani hisoblaydi, bunda u ushbu to'siq bilan akslangan ultratovushli to'lqinlarni datchikka qaytib kelish vaqtini hisoblaydi. To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi faqat taxminan 11 km/soat (soatiga 7 mil) dan oshmaydigan tezlikda harakatlanishda ishlaydi. To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimining tarkibiga nurli indikator kiradi. Bamperga joylashtirilgan datchiklar orqada avtomobildan 1,8 m (6 fut)gacha va yer yuzasidan 25 sm (10 dyum) balandlikdagi va bumper darajasidan past oldinda 1,25 m (4 fut) masofadagi to'siqlarni aniqlashga qodir. Issiq va nam ob-havoda to'siqlarni aniqlash uzoqligi kamayishi mumkin. Bloklab qo'yilgan datchiklar to'siqlarni aniqlamaydi, ammo yolg'on aniqlashlarni

chaqirishi mumkin. Datchiklarni toza holatda saqlang, ularnituproq, loy, qor, muz va moylamalarning tushib qolishidan asrang, ularni ayozda yuvgandan so'ng tozalab oling.

OGOHLANTIRISH!

To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimining qo'llanilishi sizni manevrashda e'tiborli bo'lish zaruratidan ozod qilmaydi. To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi bolalarni, katta piyodalarni, hayvonlarni va bamerdan past darajada joylashgan, hamda avtomobilga juda yaqin yoki undan juda uzoq joylashgan boshqa obyektlarni aniqlashga qodir emas. U soatiga 11 km (soatiga 7 mil) dan yuqori tezlikda ishlamaydi. Odamlarning jarohatlanishi yoki o'limidan saqlanish maqsadida oldinga yoki orqaga yurish bilan harakatlanishni boshlashdan avval avtomobil atrofidagi fazoni va orqani ko'rish toshoynalariga qarash, hattoki agar to'xtab turishga joylashtirish tizimi yoqilgan bo'lsa ham albatta tekshirish kerak.

Tizimning amal qilish tamoyili

Uskunalar qalqonchasi u yoki bu to'siqgacha masofani, ushbu to'siqni harakat yo'nالishinishi va uning joylashish joyini grafik aks ettilir bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi displayi bilan jihozlanishi mumkin. To'siq yaqinlashib kelishi chorasi bo'yicha diagrammada ko'proq chiziqlar yonishni boshlaydi, bundan tashqari, ular o'z rangini sariq rangdan qahrab roqragacha, so'ngra esa qizilga o'zgartirishi mumkin.

Avtomobil yonida orqada to'siq aniqlanganda ($<0,6$ m (2 fut)) besh karralik tovushli signal uzatiladi, uning ketidan orqadan uzuksiz tovushli signal jaranglaydi, bunda o'rindiqqa o'rnatilgan xavf-xatar signalizatsiyasi (Safety Alert Seat) ikkala tomondan besh marta titraydi. Avtomobil yonida oldinda to'siq aniqlanganda ($<0,3$ m (1 fut)) oldindan uzuksiz tovushli signal uzatiladi, bunda o'rindiqqa o'rnatilgan xavf-xatar signalizatsiyasi (Safety Alert Seat) ikkala tomondan besh marta titraydi. Orqaga yurish

bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi signalari orqaga yurish bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi signalariga qaraganda ancha yuqori chastotaga egadir.

Funksiyalarni yoqish yoki o'chirish

To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi sozlanuvchi menyuda tugma bilan yuqiladi va o'chiriladi.

Yakka tartibdag'i sozlamalarni saqlash funksiyasi yordamida oldinga va orqaga yurish bilan harakatlanishda to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimlarini o'chirish (Off), yoqish (On) yoki ulama qurilmaga tuzatish bilan yoqish (On with Towbar) mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun Vehicle (Avtomobil) ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari) ni tanlang. Ayrim modellarning ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ekranida, yo'naltiruvchi chiziqlar ko'rinishini yoqadigan va o'chiradigan tugma mavjud.

bilan to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimining ish qobiliyatini ta'minlaydi. Tirkamani shataklash vaqtiga to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimini o'chirib qo'yish kerak.

Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun Vehicle (Avtomobil) ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari) ni tanlang. Ayrim modellarning ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ekranida, yo'naltiruvchi chiziqlar ko'rinishini yoqadigan va o'chiradigan tugma mavjud.

Avtomobil orqasidagi piyodalar haqida ogohlantirish

Tegishli to'plam va ma'lum sharoitlarda, ushbu tizim, tizimning qamrovi doirasida, avtomobil orqasida piyodalar mavjudligi haqida ogohlantirishi mumkin. Ushbu funksiya faqat 12 km/soat (8 mil/soat)dan kam tezlikda orqa uzatmada (R) harakatlanishda ishlaydi va kunduzgi vaqtda 8 m (26 fut)gacha masofadagi piyodalarini aniqlaydi. Tungi vaqtda harakatlanishda tizimning imkoniyatlari juda ham cheklangan.

Avtomobil orqasida piyodalar mavjudligi haqida ogohlantirish tizimi indikatori

gar tizim bevosita avtomobil orqasida o'zining aniqlash zonasini chegarasida piyodani aniqlasa, axborot-ko'ngilochar tizimning displayida bu yerda ko'rsatilgan sariq belgi miltillashni boshlaydi. Bir vaqtning o'zida orqada ikki tovushli signal uzatiladi, yoki, agar bu jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, haydovchining o'rindiq yostiqlarining ikkala tomonlari ikki marta titraydi. Agar tizim avtomobil yaqinida piyodani aniqlayotgan bo'lsa, bu yerda ko'rsatilgan axborot-ko'ngilochar tizim displayidagi belgi qizil rangda miltillashni boshlaydi. Bir vaqtida orqada yetti taʼmudni tovushli signallar uzatiladi yoki, agar bu jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa, haydovchining o'rindig'ini yostiqlarini ikki tomoni yetti marta titraydi.

 OGOHLANTIRISH!

Avtomobil orqasida piyodalarни aniqlash haqidagi ogohlantiruvchi tizim avtomatik tormozlanishni bajarmaydi. U, shuningdek, agar piyodalarни aniqlamayotgan bo'lsa, signal uzatadi, va quyidagi holatlarda piyodalarни aniqlash imkoniga ega emas:

- Piyoda avtomobilning shundoq orqasida bo'lmasa, tik turgan holda orqa ko'rinish kamerasingning diqqat markaziga to'liq tushmasa.
- Piyoda boshqa piyodalar guruhida joylashgan bo'lsa.
- Piyoda bola hisoblansa.
- Ish yomon ko'rish sharoitlarida sodir bo'lmoqda, masalan, tunda, tumanda, yomg'irda yoki qorda.
- Orqa ko'rinish kamerasi loy, qor yoki muz bilan qoplangan bo'lsa.
- Orqani ko'rish kamerasi, orqa chiroqlar va orqaga yurish chiroqlari yuvilmagan yoki yomon texnik holatga uchragan.
- Avtomobil orqa uzatmaga (R) o'tkazilmagan.

Odamlar jarohatlanishi va o'limidan saqlanish maqsadida har doim, orqaga yurish bilan harakatlanishni boshlashdan avval, avtomobil atrofida piyodalarning mavjud emasligi tekshiring.

Harakat qilishga va tormoz tepkisini bosishga tayyor bo'ling. Avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari ⇨ 8-3ni ko'ring.

 ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ!

Orqani ko'rish kamerasini, orqa chiroqlarni va orqaga yurish chiroqlarini toza va yaxshi texnik holatda saqlang.

Avtomobilning orqasida piyodalar mavjudligi haqida ogohlantiruvchi tizimni yoqish va o'chirish mumkin. Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ekranidagi mavjud sozlamalarni ko'rish uchun, "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun Settings (Sozlamalar) > Vehicle (Avtomobil) > Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari) > Rear Pedestrian Detection (Orqadagi piyodalarни aniqlash) ni bosing.

Tizim, ovozli signallarni yoki, agar to'plamda mavjud bo'lsa, o'rindiqning tebranishini uzatishi mumkin. Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining ekranidagi mavjud sozlamalarni ko'rish uchun, "Sozlamalar" belgisini bosing. Mayjud sozlamalar ro'yxatini ekranda ko'rsatish uchun Settings (Sozlamalar) > Vehicle (Avtomobil) > Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari) > Rear Pedestrian Detection (Orqadagi piyodalarни aniqlash) > Alert Type (Ogohlantirish turi) ni bosing.

Orqa bilan yurishda o'lik zonalarda nazorat tizimi (RCTA)

Orqa bilan harakatlanishda o'lik zonalarni nazorat tizimiga (RCTA) ega bo'lgan avtomobilarda axborot-ko'ngilochar tizim displayida chap yoki o'ng tomonidan yaqinlashib kelayotgan transport vositalari mavjudligi haqida haydovchini ogohlantirib, chap yoki o'ng tomoniga yo'naltirilgan strelka bilan qizil uchburchak ko'rinishidagi piktogramma paydo bo'lishi mumkin. Tizim avtomobilning chap yoki o'ng tomonlarida 20 m (65 fut)gacha uzoqlikdagi obyektlarni aniqlaydi. Agar tizim to'siqlarni aniqlayotgan bo'lsa, chap va o'ng tomonidan ucta tovushli signal uzatiladi yoki Safety Alert Seat o'rindig'ining chap yoki o'ng tomoni, avtomobil qaysi tomonda aniqlanganligiga bog'liq holda, uch marta titraxydi.

Tirkamani shataklab ketayotgan avtomobilni boshqarish

Tirkamani shataklash vaqtida orqa bilan yurishda ehtiyyotkorlikka rioya qiling. Orqa bilan harakatda o'lik zonalar nazorat tizimi (RCTA), agar tortish-ilakishish qurilmasi jalb qilingan bo'lsa, avtomatik o'chadi.

Funksiyalarni yoqish yoki o'chirish

Orqaga yurish bilan harakatlanishda o'lik zonalarda nazorat tizimini (RCTA) axborot-ko'ngilochar tizimi yordamida yoqish yoki o'chirish mumkin. Mayjud xususiyatlar ro'yxatini

displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari)ni tanlang.

Avtomobilini boshqaruviga yordam tizimlari
 Muvofig jamlanmada ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirish (FCA), piyoda oldindan tormozlanish (FPB), faol rul boshqaruv bilan egallab turgan chiziqidan chiqish haqida ogohlantirish (LKA), yon tomon ojiz zonalar nazorati (SBZA), harakatlanish chiziqidan chiqib ketish haqida ogohlantirish (LCA) va (yoki) avtomatik favqulodda tormozlanish (AEB) tizimlari oldinga harakatlanish vaqtida avariyanı oldini olishga yoki avariyyada shikastlanishlarni kamaytirishga yordam berishga qodir.

Frontal to'qnashuv haqidagi ogohlantirish tizimi (FCA)

Muvofig jamlanmada FCA tizimi (ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirish tizimi) frontal to'qnashuvlar oqibatida shikastlanishlarni oldini olishi yoki kamaytirishi mumkin. Oldinda ketayotgan avtomobilga juda tez yaqinlashish holatida FCA tizimi old oynaga qizil rangdagi miltillovchi ogohlantiruvchi signalni chiqaradi va tez-tez tovushli signalarni uzatadi yoki haydovchingining o'rindig'i yostig'idagi vibrosignalni yoqadi. FCA, shuningdek, agar siz boshqa avtomobil orqasidan juda yaqin masofada harakatlanayotganiningizda, sariq rangdagi ogohlantiruvchi signalni yoqadi.

FCA taxminan 60 m (197 fut)gacha masofadagi avtomobilni aniqlaydi va 8 km/soat (5 mil/soat)dan yuqori tezlikda faoliyat yuritadi.

OGOHLANTIRISH!

FCA tizimi ogohlantiruvchi hisoblanadi va tormozlanishni yoqmaydi. Juda sekin harakatlanayotgan yoki oldinda turgan avtomobilga juda tez yaqinlashishda, yoki juda yaqin masofada avtomobil ortidan harakatlanishda FCA tizimi avariyanı bartaraf qilish uchun to'qnashuv haqida ogohlantirishni juda kech berishi mumkin. U, shuningdek, ogohlantirishni umuman bermasligi mumkin. FCA tizimi piyodalar, hayvonlar, yo'll belgilari, himoya to'siqlari, ko'priklar, qurilish quvurlari va boshqa obyektlarning mavjudligi haqida ogohlantirmaydi. Harakat qilishga va tormoz tepkisini boshishga tayyor bo'ling. Avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari ⇒ 8-3ni ko'ring.

FCA tizimini "Yakka tartibdagi sozlamalarni saqlash" menyusi yordamida o'chirib qo'yish mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari)ni tanlang.

Oldinda ketayotgan avtomobilni aniqlash

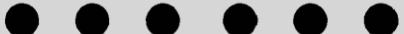

FCA tizimi faqat oldinda ketayotgan avtomobil aniqlanishi holatida ogohlantirishni beradi. Avtomobil aniqlanganida oldinda ketayotgan avtomobil indikatori yashil rangda yorishadi. Tizim buriishlarda, tepaliklarda, cheklangan ko'rish sharoitlarida, hamda agar avtomobil oldinda piyodalar yoki boshqa obyektlar bilan qisman to'sib qo'yilganda, avtomobilni aniqlamasligi mumkin. FCA tizimi oldinda ketayotgan avtomobilni, toki u sizning harakatlanish chiziq'ingizda to'liz paydo bo'limganida, aniqlay olmaydi.

OGohlantirish!

FCA tizimi faqat avtomobil aniqlanishi holatida avariyanı oldini olishga yordam beruvchi ogohlantirishni beradi. FCA tizimi, agar FCA datchigi loy, qor yoki muz bilan bloklangan, yoki agar old oyna shikastlangan bo'lsa, oldində ketayotgan avtomobilni aniqlash imkoniga ega bo'lmaydi. U, shuningdek, ilonizi yoki tepalik yo'llarda, yoki tuman, yomg'ir, qor kabi ko'rishni chekllovchi sharoitlarda, yoki faralar yoki old oyna ifloslangan yoki tegishli bo'lgan holatga ega bo'lmaganida avtomobilni aniqlash imkoniga ega bo'lmaydi. Old oynani, faralarni va FCA datchiklarini toza va soz holatda saqlang.

Ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirish

Agar sizning avtomobil aniqlangan avtomobilga juda tez yaqinlashib kelayotgan bo'lsa, old oynada FCA qizil displayi miltillashni boshlaydi. Bundan tashqari, oldində sakkiz yuqori

tonallikdagi signallar tez uzatiladi. Ushbu ehtimolli to'qnashuv haqidagi ogohlantirish paydo bo'lishidan keyin tizim haydovchi tormoz tepkisiga tez bosishiga tayyorgarlik ko'rishi mumkin, va shuning uchun qisqa muddati o'tacha tormozlanishni boshlaydi.

Talab etilganidek, tormoz tepkisiga bosishda davom eting. Ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirish paydo bo'lishida kruiz-nazorat o'chirib qo'yilgan bo'lishi mumkin.

Xavfli kichik masofa haqida ogohlantirish

Agar oldində aniqlangan avtomobil orqasida juda tez harakatlanish bo'lsa, oldində ketayotgan avtomobil indikatori sariq rangda yorishib turadi.

Ogohlantirishni berish vaqtini tanlash

Ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirishni uzatish sozlagichi rul chambaragida joylashtirilgan. FCA tizimining Far(uzoq), Medium (o'tacha) yoki Near (yaqin) kabi ishslash vaqtini o'natish uchun ni bosing. Tugmani birinchi bosishda haydovchingin axborot markazida joriy qiymat chiqarilgan bo'ladi. Keyingi bosishlarda sozlama qiymatlari o'zgarib boradi. Tanlangan sozlama u haydovchi tomonidan o'zgartirilguniga qadar amal qiladi va ehtimolli to'qnashuv haqida ogohlantirishni va xavfli kichik masofa haqidagi ogohlantirishni uzatadi. Ushbu ogohlantirishlarning uzatilish vaqtini avtomobilning tezligiga bog'liq bo'ladi.

Avtomobil tezligi qanchalik katta bo'lsa, ogohlantirish shunchalik vaqtliroq uzatiladi.

Ogohlantirishni uzatish vaqtini tanlashda yo'l va ob-havo sharoitlarini inobatga oling. Ogohlantirishlarni uzatish vaqtini variantlarini oralig'i, ehtimol, hamma haydovchilar uchun va harakatlanish sharoitlari uchun ham mos kelmaydi.

Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofa indikatori

Oldinda ketayotgan avtomobil ortidan harakatlanish oralig'i haydovchining axborot markazida (DIC) sekundlarda harakatlanish vaqt kabi belgilanadi. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34 ni ko'ring. Harakatlanishning minimal vaqt 0,5 sekundni tashkil qiladi. Oldinda ketayotgan avtomobilning mavjud bo'lmasligida yoki oldinda ketayotgan avtomobilning datchikning ta'sir zonasiga tushib qolmasligida displeyga bir qator shtrixlar chiqariladi.

Ahamiyatli bo'limgan ogohlantirishlar

FCA tizimi burilishni bajarayotgan, boshqa harakatlanish chizig'ida ketayotgan avtomobil, avtomobil hisoblanmagan yoki soyalar bo'lgan obyektlar tomonidan chaqirilgan xato ogohlantirishlarni berishi mumkin. Ushbu ogohlantirishlar tizimning me'yordagi ishi haqida dalolat beradi, avtomobilga xizmat ko'rsatish talab etilmaydi.

Tizimni tozalash

Agar FCA tizimi tegishli tarzda ishlayotgandek tuyulayotgan bo'lsa, ushbu taomillar ushbu muammoni bartaraf qilishi mumkin:

- Orqani ko'rish toshoynasi oldidagi old oynanay tashqi qismini tozalab oling.
- Avtomobilning butun old qismini tozalab oling.
- Faralarni tozalab oling.

Tozalash bo'yicha yo'riqnomani Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash ⇨ 9-72 bo'limga "Avtomobilni yuvish" paragrafini ko'ring.

Tizimning ishlashi, shuningdek, qor, kuchli yomg'ir yoki yo'llardan sachratmalar sharoitlarida cheklangan bo'lishi mumkin.

Avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB)

Avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB) frontal to'qnashuvdan saqlanish yoki uning salbiy oqibatlarni yumshatishda yordam berishi mumkin. AEB tizimi tarkibiga tormozlanishda yordamning zakovatli tizimi (IBA) kiradi. To'qnashib ketishingiz mumkin bo'lgan siz bilan bir yo'nalishda harakatlanish chizig'ingizda oldinda harakatlanayotgan avtomobilni aniqlanishida, tizim tormozlanishni kuchaytirishi yoki avtomobilni avtomatik to'xtatishi mumkin. Bu avariyanı oldini olishga yoki oldinga harakatlanishda uning og'irligini kamaytirishga yordam berishi mumkin. Holatga bog'liq holda avtomobil o'tacha yoki keskin tormozlanishi mumkin.

Avtomatik favqulodda tormozlanish faqat avtomobil aniqlanishi holatida amalga oshiriladi. Bunda, FCA tizimining oldinda harakatlanib ketayotgan avtomobil indikatori yorishadi. Frontal to'qnashuv haqida ogohlantirish tizimi (FCA) ⇨ 8-3ni ko'ring. Tizim 8 km/soat (5 mil/soat) dan 60 km/soat (37 mil/soat) gacha tezlikda oldinga harakatlanishda ishlaydi. U taxminan 60 m (197 fut) masofadagi avtomobilni aniqlashi mumkin.

⚠ OGOLANTIRISH!

AEB tizimi ehtimolli avariya da favqulodda tormozlanishga tuyyorgarlikni ta'minlaydi, u avariyanı oldini olish uchun mo'ljallanmagan. Avtomobilni tormozlash uchun AEB tizimiga ishonib qolish yaramaydi. AEB tizimi o'zining tezliklar ishchi oralig'i chegarasida tormozlanishni bajarmaydi va faqat avtomobilarni aniqlashga ta'sir ko'rsatadi. AEB tizimi quyidagilarni aniqlashga qodir emas:

- Ilonizi yoki tepalik yo'llarda oldinda ketayotgan avtomobilni.
- Ba'zi avtomobilarni, xususan, tirkamali avtomobilarni, traktorni, ifloslangan avtomobilni va boshqalarni.
- Cheklangan ko'rish sharoitidagi, masalan, tuman, yomg'ir yoki qor vaqtida,

OGohlantirish!

avtomobilni.

- Oldinda ketayotgan avtomobilni, agar u piyodalar yoki boshqa obyektlar bilan qisman to'sib qo'yilgan bo'lsa.

Haydash jarayonida sizdan doimo to'liq e'tibor talab etiladi, siz avariyanı oldini olish uchun harakat qilishga va tormoz tepkisiga bosishga va/yoki avtomobilning ruli bilan boshqarishga tayyor bo'lishingiz kerak.

AEB tizimi ehtimolli avariyanı oldini olishga urinib, avtomobil to'liq to'xtaguniga qadar uning tezligini pasaytirishi mumkin. Agar bu sodir bo'lsa, AEB tizimi avtomobilni darhol to'xtatishi mumkin. Harakatni davom ettirish uchun, gaz tepkichini qattiq bosing.

OGohlantirish!

AEB bu kutilmagan va talab etilmagan holatlarda avtomobilni to'satdan avtomatik tormozlashi mumkin. Tizim oldinda burilishni bajaruvchi avtomobilga, himoya to'siqlariga, yo'l belgilariiga va boshqa harakatsiz obyektlarga ta'sir ko'rsatishi mumkin. AEB tizimini bloklash uchun, akselerator tepkisiga keskin bosing, agar bu xavf-xatarni keltirmayotgan bo'lsa.

Favqulodda tormozlanishda yordamning zakovatli tizimi (IBA)

IBA oldinda ketayotgan avtomobilgacha yaqinlashish tezligi va oraliq masofaga bog'liq holda tormozlanishni kuchaytirib, tormoz tepkisini tez bosishda ishlashi mumkin. Ushbu paytda tepkining ahamiyatsiz titrashlari yoki tushib ketishi me'yordagi holat hisoblanadi, zarurta tug'ilganida tormoz tepkisi bosishni davom ettiring. IBA faqat tormoz tepkisi qo'yib yuborilishida avtomatik o'chadi.

OGohlantirish!

IBA tormozlanish talab etilmagan holatlarda avtomobilning tormozlanishini kuchaytirishi mumkin. Sizning avtomobil transport oqimiga to'siq bo'lib qolishi mumkin. Agar bu sodir bo'lsa, tormoz tepkisidan oyog'ingizni oling, so'ngra tepkiga talab etilgani kabi qayta bosing.

AEB va IBA "Yakka tartibdag'i sozlamalarni saqlash" menyusi yordamida o'chirish mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlo'vlarni ko'rish uchun, ma'lumot ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari)ni tanlang.

OGohlantirish!

Tirkamani shataklashda AEB yoki IBA tizimlarining qollanilishi avtomobilning boshqaruvini yo'qotishiga, va, oqibatda, avariya olib kelishi mumkin. Tirkamani shataklashda tizimni

"Alert" ("Ogohlantirish") rejimiga o'tkazing yoki uni o'chirib qo'ying.

Tizim erishimli bo'lmaslik haqida xabarlarni uzatishi mumkin:

- Avtomobilning old qismi yoki old oynaning ifloslanishida.
- Agar obyektlarning aniqlanishiga kuchli yomg'ir yoki qor xalal berayotgan bo'lsa.
- StabiliTrak tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi (ESC) bilan muammolar mavjud.

AEB tizimi xizmat ko'rsatishni talab etmaydi.

Piyoda oldida tormozlanish tizimi (FPB)

FPB tizimi, agar u mavjud bo'lsa, avtomobilning oldinga harakatlanishi vaqtida yaqin masofada mavjud bo'lgan piyodalar bilan frontal to'qnashuv natijasida shikastlanishlarni oldini olish yoki ularni kamaytirishga yordam beradi. FPB oldinda piyoda aniqlangananda sariq indikator aks ettiriladi. Agar avtomobil aniqlangan piyodaga juda tez yaqinlashib kelayotgan bo'lsa, FPB tizimi old oynaga qizil rangdagi miltillovchi qizil signalni chiqaradi va

tez-tez tovushli signallarni uzatadi. FPB tizimi tormozlanishi kuchaytirishi yoki avtomobilni avtomatik to'xtatishi mumkin. Ushbu tizimning tarkibiga favqulodda tormozlanishda yordam zakovatli tizimi (IBA) kiradi, bundan tashqari, avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB), shuningdek, piyodalarga ham ta'sir ko'rsatishi mumkin. Avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB) ⇨ 8-57ni ko'ring. FPB tizimi piyodalarni aniqlashi va 8 km/soat (5 mil/soat)dan 80 km/soat (50 mil/soat)gacha tezlikda oldinga harakatlanishda ular haqida ogohlantirishi mumkin. Kunduzgi vaqtida harakatlanishda tizim taxminan 40 m (131 fut) masofadagi piyodalarni aniqlaydi. Tunji vaqtida harakatlanishda tizimning ta'sir etishi chegaralangan.

OGOLANTIRISH!

FPB tizimi faqat piyodani aniqlash holatida ogohlantirishi chiqaradi va avtomatik tormozlashni bajaradi. FPB tizimi quyidagi holatlarda piyodalarni, shu jumladan bolalarni aniqlaydi:

- Piyoda bevosita avtomobil oldida turibdi, qisman to'silgan, notejis yoki odamlar guruhida turibdi.
- Yomon ko'rish maydonida, shu jumladan tungi vaqtda, tuman, yomg'ir yoki qor sharoitlarida.
- FPB tizimi datchigi loy, qor yoki muz bilan bloklangan.
- Faralar yoki old oyna ifloslangan yoki tegishli bo'lgan holatga ega emas.

Harakat qilishga va tormoz tepkisini bosishga tayyor turing. Ancha batatsil ma'lumotlarni avtomobilni xavfsiz ekspluatatsiya qilish asoslari ⇨ 8-3 bo'linda ko'ring.

Old oynani, faralarni va FPB datchigini toza va soz holatda saqlang.

Shaxsiy sozlamalarda FPBni O'CHIRILGAN, Xavf-xatar va Xavf-xatar va tormozlanish holatlariga o'rnatish mumkin. Ushbu xususiyatni sozlashning mavjud tanlovlarni ko'rish uchun, ma'lumot-ko'ngilochar tizimining bosh sahifasidagi "Sozlamalar" belgisini bosing. Mavjud xususiyatlar ro'yxatini displayda ko'rsatish uchun "Vehicle" ("Avtomobil") ni tanlang va Collision/Detection Systems (To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari)ni tanlang.

Avtomobil oldida piyodani aniqlash

FPB tizimi faqat piyodani aniqlash holatida ogohlantirishi chiqaradi va avtomatik tormozlashni bajaradi.

Avtomobil oldida piyodani aniqlashda displayga piyoda mavjudligi sariq indikatori chiqarilgan bo'ladi.

Avtomobil oldida piyodanining mavjudligi haqida ogohlantirish

Agar avtomobil piyodaga juda tez yaqinlashib kelayotgan bo'lsa, old oynada FPB tizimning ogohlantirish qizil displayi miltillashni boshlaydi. Oldinda sakkiza yuqori tonallikdagi signallar tez uzatilgan bo'ladi. Piyoda mavjudligi haqida ogohlantirish paydo bo'lganidan keyin tormoz tizimi haydovchi tormoz tepkisiga keskin bosishiga tayyorlanishi mumkin, va shuning uchun qisqa muddatli ortacha tormozlanishni tanlang.

boshlaydi. Talab etilganidek, tormoz tepkisiga bosishda davom eting. Avtomobil oldida piyodaning mavjudligi haqida ogohlantirish paydo bo'lishiда kruiz-nazorat o'chirib qo'yilgan bo'lishi mumkin

Avtomatik tormozlanish

Agar piyoda oldida tormozlanish tizimi (FPB) avtomobil oldida turgan piyodani bosit ketish xavfi mavjudligini aniqlasa, va bunda tormoz tepkisi bosilmagan bo'lsa, FPB o'ttacha yoki keskin tormozlanishni avtomatik yoqishi mumkin. Bu kichik tezlikda piyodalarning ba'zi bosit ketishlarini oldini olishga yoki tanaga jarohatlar yetkazilish og'irliklarini pasaytirishga yordam berishi mumkin. FPB 8 km/soat (5 mil/soat)dan 80 km/soat (50 mil/soat)gacha tezlikda aniqlangan piyoda oldida tormozlanishni avtomatik yoqishi mumkin. Muayyan sharoitlarda, masalan, yuqori tezliklarda, avtomatik tormozlanish jadalligi pasaytirilgan bo'lishi mumkin.

Agar bu sodir bo'lsa, avtomatik tormozlanish tizimi avtomobilni joyida tutib qolish uchun, elektr mexanik to'xtab turish tormozini (EPB) yoqishi mumkin. EPBni qo'yib yuboring. Avtomatik tormozlanish va EPB, shuningdek, akselerator tepkisiga jadal bosishda o'chirilgan bo'ladi.

OGohlantirish!

FPB bu kutilmagan va talab etilmagan holatlarda ogohlantirish chiqarishi yoki avtomobilni avtomatik to'satdan tormozlashi mumkin. Tizim shakli va o'lchami bo'yicha piyodaga o'xshash ob'ektlarga, shu jumladan soyalarga ogohlantirish yoki tormozlanish bilan xato ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu tizimning me'yorda ishlashi haqida dalolat beradi, avtomobilga xizmat ko'rsatilishi talab etilmaydi. Avtomatik tormozlanishning ta'sirini bloklash uchun, agar bu xavf-xatar keltirmaydigan bo'lsa, akselerator tepkisiga jadal bosing.

Avtomatik tormozlanish tizimini "Yakka tartibdagi sozlamalarni saqlash" menyusi yordamida o'chirib qo'yish mumkin. Ma'lumot-ko'ngilochar tizimining displayidagi mavjud parametrlarni ko'rish uchun, "Sozlamalar" > "Avtomobil" > "To'qnashuv haqida ogohlantirish tizimlari" > "Oldi piyodalarni aniqlash" ni bosing.

OGohlantirish!

Tirkamani shataklashda piyoda oldida tormozlanish tizimining qo'llanilishi avtomobilning boshqaruvini yo'qotilishiga, va, oqibatda, avariya olib kelishi mumkin. Tirkamani shataklashda tizimni "Alert" ("Ogohlantirish") rejimiga o'tkazing yoki uni o'chirib qo'ying.

Tizimni tozalash

Agar EPB tizimi tegishli tarzda ishlamayotgan bo'lsa, orqani ko'rish toshoynasi oldida tashqarida old oynani tozalab oling, bu muammoni bartaraf etishi mumkin.

Yon tomon o'lik zonalarda to'siqlar haqida ogohlantirish tizimi (SBZA)

SBZA tizimi, agar u avtomobilda mavjud bo'lsa, yo'l chizig'ini o'zgartirish jarayonida o'lik zonada mavjud bo'lgan boshqa avtomobillar bilan to'qnashuvdan saqlanishda haydovchiga yordam beradi. Agar oldinga harakatlanish vaqtida tizim sizning avtomobilingizdan chapda yoki o'ngda o'lik zonada boshqa transport vositasini aniqlasa, nomdosh tomondag'i toshoynada indikator yonadi. Agar burilish ko'rsatkichi yoqilgan bo'lsa, va xuddi o'sha tomonda avtomobil aniqlangan bo'lsa, yo'l chizig'ini o'zgartirish xavf-xatari haqida qo'shimcha ogohlantirish sifatida indikator miltillashni boshlaydi.

Tizim harakatlanish chizig'idan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimining (LCA) bir qismi hisoblanganligi sababli, ushbu funksiyani qo'llashdan avval, LCA tizimi haqdagi butun bo'llimni mazmuni bilan e'tibor berib tanishib chiqing.

Harakatlanish chizig'idan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi (LCA)

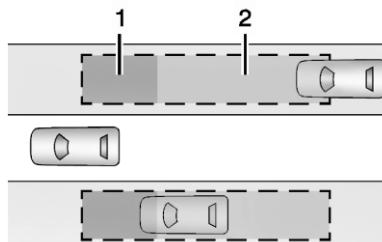
Muvofiq jamlanmada LCA tizimi yon tomon o'liz (ko'rinxmaydigan) zonalarda harakatlanayotgan avtomobillar, yoki ushbu zonalarga orqadan juda tez yaqinlashib kelayotgan avtomobillar bilan to'qnashuvni oldini olib, bir yo'nalish chizig'idan boshqasiga o'tishda haydovchiga yordam beradi.

Avtomobilni aniqlash holatida, muvofiq yon tomon orqani ko'rish toshoynasida LCA tizimining ogohlantiruvchi indikatori yonadi. Agar bunda burilish ko'satkichi yoqilgan bo'lsa, indikator miltillashni boshlaydi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

LCA tizimi tizimni aniqlash zonalari tashqarisidagi avtomobillar, hamda piyodalar, velosipedchilar yoki hayvonlar haqida haydovchini ogohlantirmaydi. Tizim yo'l chizig'ini o'zgartirishda to'siglar haqida haydovchini ogohlantirish mumkin bo'limgan ba'zi holatlар mavjuddir. Yo'l chizig'ini o'zgartirishda e'tiborsizlik odamlarning jarohat olishi yoki ularning o'lumi, hatto avtomobilning shikastlanishi sababi bo'lib qolishi mumkin. Boshqa qatorga yo'l chizig'ini o'zgartirishdan oldin, barcha toshoynalarga qarang, orqaga o'girilib qarang va burilish ko'satkichini yoqing.

LCA tizimining aniqlash zonalari

1. SBZA tizimining aniqlash zonasasi
2. LCA tizimining aniqlash zonasasi

LCA tizimi datchigi taxminan bitta chiziq, yoki avtomobilni ikkala tomonidan 3,5 m (11 fut) kenglikdagi zonani qamrab oladi. Datchiklar yerdan taxminan 0,5 m (1,5 fut)dan 2 m (6 fut)gacha balandlikdagi ob'ektlarni aniqlaydi. Yon tomon o'liz zonalarni nazorat tizimining (SBZA) ogohlantirish zonasasi taxminan kuzovning o'tasidan boshlanadi va 5 m (16 fut) masofada avtomobil orqasida tugaydi. Haydovchilar avtomobil ortida 70 m (230 fut) masofadan boshlab, tez yaqinlashib kelayotgan avtomobillar haqida ogohlantirishni oladi.

Tizimning ishlash prinsipi

O'liz zonada qo'shni chiziq bo'ylab harakatlanayotgan yoki unga orqadan tez yaqinlashib kelayotgan avtomobilni aniqlanishida, yon tomon orqani ko'rish toshoynalarida LCA tizimi indikatorlari yonadi. LCA tizimining yonib turgan indikatori harakatlanish chizig'ini almashtirish xavfiga ko'satadi. Boshqa harakatlanish chizig'iغا haydar o'tishdan oldin, LCA indikatori yonmayotganligini tekshiring, barcha toshoynalarga qarang, orqaga o'girilib qarang va burilish ko'satkichini yoqing.

**Orqani
ko'rish chap
toshoyna
indikatori**

**Orqani
ko'rish o'ng
toshoyna
indikatori**

Dvigatelni ishga tushirishda LCA tizimi indikatorlari tizim sozligiga ko'rsatil, ikkala tashqi toshoynalarda qisqa vaqtga yonadi. Agar oldinga harakatlanish vaqtida tizim o'lq zonada qo'shni chiziqdicha harakatlanayotgan yoki unga tez yaqinlashib kelayotgan avtomobilni aniqlaganda, muvofiq yon tomon toshoynasida indikator yonadi. Bosh transport vositasi aniqlangan xuddi o'sha tomonda burilish ko'rsatigichining yoqilishi hолати, indikator yo'l chizig'ini o'zgartirish xavfi haqida ogohlantirib, millillashni boshlaydi.

LCA tizimini "Yakka tartibdagi sozlamalarni saqlash" menyusi yordamida o'chirib qo'yish mumkin. Agar LCA tizimi o'chirib qo'yilsa, yon tomon o'lq zonalardagi to'siqlar haqida ogohlantirish tizimi ham o'chadi. "To'qnashuvni oldini olish/atrofdagi fazo nazorati tizimlari" paragrafini Yakka tartibdagi sozlamalarni saqlash ⇨ 4-40 bo'limida ko'ring. Agar LCA tizimi haydovchi tomonidan o'chirib qo'yilgan bo'lsa, uning orqani ko'rish toshoynasidagi indikatorlar ham yonmaydi.

Agar tizim tegishli tarzda ishlamayotgan bo'lsa

LCA tizimi maksimal samaradorlik bilan ishlashi uchun, uning kalibrovkasini bajarish zarur, buning uchun avtomobilda bir qancha masofani haydab o'tish kerak. Agar avtomobilda transport oqimiga va yo'l chetida turlicha obyektlarga (masalan, suyanchiqlar, to'siqlar) ega bo'lgan to'g'ri avtomagistral bo'ylab safar qilinsa, kalibrovka tezroq bajarilgan bo'ladi. Yuqori tezlikda boshqa avtomobilni quvib o'tishda, to'xtab turgan avtomobil yonidan haydab o'tishda va tirkamani shataklashda LCA tizimi indikatorlari yonmasligi mumkin. Avtomobilning ikkala tomonidagi LCA tizimining aniqlash zonasasi uzunligi tirkamani shataklashda oshmaydi. Tirkamani shataklayotganda yo'l chizig'ini o'zgartirayotgan vaqtida ehtiyyotkorlikni namoyish qiling. LCA tizimi avtomobilga mahkamlangan obyektlarga, masalan, tirkamaga yoki velosipedga, hamda avtomobilning me'yordagi yon tomon o'lchamlaridan tashqariga chiqib turgan buyumlarga ta'sir ko'rsatib, ishlashi mumkin. Mahkamlangan buyumlar, shuningdek, avtomobilarni aniqlashga xalal berishi mumkin. Tizimning bunday o'zini tutishi me'yordagi holat hisoblanadi va avtomobilga xizmat ko'rsatish talab etilmaydi.

LCA qo'shni harakatlanish chizig'idagi ojiz zonada avtomobil mavjudligi haqida haydovchini har doim ham, ayniqsa, yomg'ir

sharoitlarida va tik burilishlarda ogohlantirmasligi mumkin.

Bu uni ta'mirlash zarurati haqida dalolat bermaydi. Tizim yo'l to'siqlariga, belgilarga, daraxtlarga, boshqa ekilgan ko'chatlar va harakatsiz obyektlarga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tizimning bunday o'zini tutishi me'yordagi holat hisoblanadi va avtomobilga xizmat ko'rsatish o'tkazilishini talab qilmaydi. LCA tizimi faoliyat yuritmasligi mumkin, agar orqa bamperning chap yoki o'ng tomonidagi LCA datchiklari tuproq, loy, qor, muz yoki moylama bilan chaplangan bo'lsa, hamda kuchli yomg'ir vaqtida.

Tozalash bo'yicha yo'rinqnomani Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash ⇨ 9-72 bo'limning "Avtomobilni yuvish" paragrafida ko'ring. Agar ikkala datchiklarni tozalashdan keyin uskunalar majmuasining displayida avvalgide tizim erishimli emasligi haqida xabar aks ettirilayotgan bo'lsa, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga yordam uchun murojaat qilish kerak. Agar LCA tizimi indikatorlari yon tomon ojiz zonada harakatlanayotgan avtomobillar yoki unga tez yaqinlashib kelayotgan avtomobillar mavjudligida yonmayotgan, va tizim datchiklari toza bo'lsa, ehtimol, tizim nosoz va xizmat ko'rsatilishini talab qiladi. Texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga murojaat qiling.

Yo'l belgilanishlariga nisbatan avtomobil holati nazorati tizimi (LKA)

Muvofiq jamlanmada LKA tizimi egallab turilgan chiziqdan tasodifan chiqish bilan bog'liq bo'lgan avariyanı oldini olishda yordam berish mumkin. Tizim yo'l chizma belgilarini aniqlash uchun kamerani qo'llaydi. Tizim Faol qo'shimcha boshqaruvin bilan egallab turgan chiziqdan chiqish haqida ogohlantirish tizimi (LKA) 50 km/soatdan 180 km/soatgacha (31 mil/soatdan 112 mil/soatgacha) bo'lgan tezliklarda ishlaydi. Yo'l chizma belgisiga avtomobil yaqinlashishi holatida tizim avtomobilini avvalgi yo'nalishga qaytarib, raxon rul chambaragiga ta'sir qiladi. U, shuningdek, agar avtomobil yo'l chizma chizig'ini bosib o'tsa, egallab turgan chiziqdan chiqib ketish haqida (LDW) haydovchini ogohlantirishi mumkin. Ushbu tizim avtomobilni chiziqning ortasi bo'ylab tutib turish uchun mo'ljallanmagan. Tizim, agar avtomobil surilib ketayotgan xuddi o'sha yo'nalishda burilish ko'satkichlari yoqilgan bolsa, yoki, agar tizim tezlashishni, tormozlanishni yoki faol manevrlashni aniqlasa, qo'shimcha rul boshqaruvin qilmaydi va chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirmaydi. LKA tiziminining qo'shimcha rul boshqaruvi, agar haydovchi rul chambaragiga ko'proq kuch bilan ta'sir qilsa, to'xtaydi. Agar tizim yo'l chizig'ini bosib o'tish atayin amalga oshirilayotganligi qarorini qabul qilsa, u ogohlantirishni uzatmaydi. Agar yo'l chizig'ini atayin kesib o'tish amalga oshirilayotgan bo'lsa, egallab turgan chiziqdan

chiqb ketish haqida ogohlantirish tizimi indikatori yonmaydi.

⚠️ OGOLANTIRISH!

LKA tizimi avtomobilning rulini doimo boshqarmaydi. Tizim avtomobilni harakatlanish chizig'da ushlab qolmasligi yoki harakatlanish chizig'dan tashqariga chiqish haqida ogohlantirish (LDW) bermasligi mumkin, hattoki agar bo'lish chizig'i aniqlangan bo'lsa ham. LKA va LDW tizimlari quyidagilarni har doim ham bermaydi:

- Avariyanan yoki harakatlanish chizig'i tashqarisiga chiqib ketishdan saqlanish maqsadida ogohlantirish va rul boshqaruviga yordamni taqdirm qilish.
- Yomon ob-havo yoki yetarlichcha bo'limgan ko'rish sharoitlarida bo'lish chizig'ini aniqlash. Bu old oyna yoki faralar loy, qor yoki muz bilan bloklangan, tegishli bo'limgan holatga ega, hamda quyosh nurlari to'g'ri kameraga tushib turgan vaqtagi holatlarda sodir bo'lishi mumkin.
- Yo'l chetlarini aniqlashtirish.
- Ilonizi va tepalik yo'llarda yo'l chizma belgisini aniqlash.

⚠️ OGOLANTIRISH!

Agar LKA tizimi bo'lish chiziqlarini faqat yo'lning bir tomonida aniqlayotgan bo'lsa, u boshqaruva yordam beradi yoki faqat bo'lish chizig'i aniqlangan yo'lning o'sha tomonidagi yo'l chizma belgisiga yaqinlashishda harakatlanish chizig'i tashqarisiga chiqish haqida ogohlantirish uzatadi. Hattoki LKA va LDW tizimlari mayjudligida siz avtomobilni rul bilan boshqarishingiz kerak.

Doimo e'tibor bilan yo'lni kuzating va harakatlanish chizig'da avtomobilni tegishli holatda tutib turing. Ushbu qoidaga roya etmaslik avtomobilning shikastlanishiga, jarohatlarga yoki o'limga olib kelishi mumkin. Har doim old oynani, faralarni va videokameralardan datchiklarni toza va soz holatda saqlang. LKA tizimini nomaqbtl ob-havo sharoitlarida yoki noaniq yo'l chizig'i bo'lgan yo'llarda, masalan, yo'l ishlari o'tkaziluvchi joylarda, qo'llash yaramaydi.

⚠️ OGOLANTIRISH!

Sirpanchiq yo'lda LKA tiziminining qo'llanilishi avtomobil boshqaruving yo'qotilishiga, va, oqibatda, avariya olib kelishi mumkin. Tizimni o'chirib qo'ying.

OGOLANTIRISH!

LKA tizimi shataklanuvchi tirkama egallab turgan chiziqdan chiqishi haqida ogohlantirmaydi. Tirkamaning qo'shni chiziqa chiqish ketishi jiddiy jarohatlarga yoki mulkning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Tirkama, uni shataklab ketayotgan avtomobilning harakatlanishini chizig'ida qolishi ustidan kuzatib boring.

Tizimning ishlash prinsipi

LKA tizimi yo'l chizma belgilanishini aniqlashtirish uchun organi ko'rish toshoynasi oldida old oyna ostida o'rnatilgan kamerani qo'llaydi. Yo'l chizig'idan tasodifan chiqib ketish holatida tizim avtomobilni oldingi yo'nalishga qaytarib, rul boshqaruvi ishiga qisqa muddatli aralashishi mumkin. Bundan so'ng, tizim tovushli signal uzatishi yoki avtomobil yo'l chizmasi belgisisini kesib o'tganligi haydovchining e'tiborini jaib qilish uchun uning o'rindig'ida vibratsiyani yoqishi mumkin.

LKA tizimi rul chambaragidan chap tomonda joylashtirilgan tugmasi bilan yoqiladi va o'chiriladi. Faol qo'shimcha rul boshqaruvi bilan egallab turgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) yoqiligidagi, tugmadagi indikator yonadi, uning o'chiqligida esa - o'chadi. Alohiba avtomobillarda LKA tizimi uch sekunddan ko'proq ushlab turishli bosishda o'chiriladi.

 indikator (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) oq rangda yonib turgan vaqtida, bu tizim avtomobilni boshqarilishiga faol aralashuvga tayyor emasligiga ko'ssatadi. Indikator , agar faol qo'shimcha rul boshqaruvi bilan egallab turgan chiziqdan chiqib ketish haqida ogohlantirish tizimi (LKA)ishga tayyor bo'lsa, yashil rangda yonib turadi. Yo'l chizma belgisiga avtomobil yaqinlashishi holatida tizim avtomobilni avvalgi yo'nalishga qaytarib, ravon rul chambaragiga ta'sir qiladi. Tizim ishlab turishi vaqtida indikator sariq rangda yonib turadi. U, shuningdek, agar avtomobil yo'l chizma chizig'inibosib o'tsa, egallab turgan chiziqdan chiqib ketish haqida (LDW) haydovchini sariq indikatorning miltillashi bilan ogohlantirishi mumkin. Bundan tashqari, zummerring uchtalik signali jaranglashi mumkin yoki haydovchining o'rindig'i avtomobil tortib ketilayotgan xuddi o'sha tomonda titraydi (uchta impuls).

Rul boshqaruvini qabul qilish

LKA tizimi avtomobilni rulinini doimo boshqarmaydi. Agar LKA tizimi rul bilan faol boshqaruvni aniqlamasaga, u ogohlantirish berishi va tovushli signal uzatishi mumkin. Qo'shimcha rul boshqaruvini to'xtatish uchun, rul chambaragiga kuch bilan bosim o'tkazing. LKA tizimi boshqaruvni o'z qo'lingizga olish zarurati haqida bir nechta ogohlantirishlardan so'ng bir qancha vaqtga o'chib qolishi mumkin.

Agar tizim tegishli tarzda ishlatmayotgan bo'lsa

Tizimning faoliyat yuritishiga quyidagilar salbiy ta'sir qilishi mumkin:

- Yaqin masofada oldinda ketayotgan avtomobillar.
- Yoritilganlikni to'satdan o'zgarishi, masalan tunnellarda harakatlanishda.
- Ko'ndalang nishablikka ega bo'lgan yo'llar.
- Yetaricha yo'l chiziq belgilariiga ega bo'lмаган yo'llar, masalan, ikki harakatlanish chizig'i ega bo'lgan yo'llar.

Agar aniq ko'rinvuchan bo'lish chiziqlarida LKA tizimi noto'g'ri faoliyat yuritayotgan bo'lsa, old oynanayt ozalarishi muammoni bartaraf qilishi mumkin.

Agar kameraning ko'rish maydoni yopiq bo'lsa, "Kamera bloklangan" xabari paydo bo'lishi mumkin. Haydovchiga yordamning ba'zi tizimlari avariyaviy rejimga o'tishi yoki to'liq o'chib qolishi mumkin. Agar LKA yoki LDW tizimlari vaqtinchalik erishimli bo'lmasa, displayda muvofiq ogohlantirish aks ettirilishi mumkin.

U, masalan, agar kameraning ko'rish maydoni yopiq bo'lsa, paydo bo'lishi mumkin. LKA tizimiga xizmat ko'rsatish talab etilmaydi. Organli ko'rish toshoynasi o'rnatilish joyida old oynani tozalab oling.

LKA tizimi gudron bilan ishlov berilgan maydonlarga, soyalarga, yo'l dagi darz ketishlarga, vaqtinchalik yoki qurilish belgilariiga va yo'l qoplamasining boshqa nuqsonlariga

YONILG'I

ta'sirqilish oqibatida LDW ishlashiga aralashishi va/yoki ogohlantirishini berishi mumkin. Tizimning bunday o'zini tutishi me'yordagi holat hisoblanadi va avtomobilga xizmat ko'stishish talab etilmaydi. Bunday sharoitlarning uzoq vaqt mavjud bo'lishida LKA tizimini o'chirib qo'ying.

Top Tier yonilg'isi
 GM dvigatelni tozalikda qo'llab turish, motor cho'kmalarini pasaytirish va avtomobilning maqbul ishchi xarakteristikalarini saqlab qolish uchun TOP TIER yuviluvchan benzinni qo'llashni tavsiya qiladi. TOP TIER logotipini izlang yoki www.toptiergas.com saytida TOP TIER yuviluvchi benzin sotuvchilarini va muvofiq mamlakatlarni ro'yxati bilan tanishib chiqing.

Avtomobilni oktan soni kamida 95 dan kam bo'limgan yuqori sifatlari etilangan yoqilg'i bilan to'diring. Avtomobil shikastlanishi yoki yoqilg'ining ortiqcha sarfini oldini olish uchun oktan soni quyida ko'satilgandan past bo'lgan yoqilg'idan foydalanmang.

Yonilg'inini tavsiya etilgan turlari
 Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovaning "Dizel dvigatellar uchun yonilg'i" paragrafini ko'ring.

Foydalanimishga taqiqlangan yonilg'i

DIQQAT!

Quyidagi xarakteristikalarining biriga ega bo'lgan yonilg'i ni qo'llamang; ushbu talabga rioya etmaslik avtomobilning shikastlanishiga va kafolatning bekor qilinishiga olib kelishi mumkin:

- Metanol, dimetoksimetan, ferrotsen va anilinning biron bir miqdorini saqlovchi yonilg'i. Bunday yonilg'i yonilg'i tizimining metall detallarini korroziyasini chaqirishi, hamda plastmassa va rezina detallarni shikastlashi mumkin.
- Metallarni, masalan, metilsiklopentadienil trikarbonilmarganes (MMT) saqlovchi yonilg'i, ular chiqindi gazlar toksikligini pasaytirish tizimini va o't oldirish svechalarini shikastlashi mumkin.
- Tavsiya etilganganga qaraganda oktan soni past bo'lgan yonilg'i. Bunday yonilg'inинг qo'llanilishi yonilg'i sarfini tejamkorligini va samaradorligini pasaytirishi va katalitik neytralizatorning xizmat qilish muddatini qisqartirishi mumkin.

Yonilg'i qo'shimchalar

Sizning avtomobilingiz uchun TOP TIER yuviluvchan benzinni qo'llash qat'iyani tavsiya etiladi. Agar sizning mamlakatingizda TOP TIER yuviluvchi benzin erishimli bo'lmasa, benzin bafiga har bir moy almashtirishda yoki 15 000 km.dan keyin (9000 mil), qaysi biri oldin boshlanishiga bog'liq holda, ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline yuviluvchi qo'shimchani qo'shing. TOP TIER yuviluvchi benzin va ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline yuviluvchi qo'shimcha sizga dvigatelni yonilg'idagi cho'kmalardan himoyalanish va uning maqbul ishlashini ta'minlashiga imkon beradi. Agar siz ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline qo'shichasini topish imkoniga ega bo'imasangiz, sizning mamlakatda qaysi qo'shimchalar erishimligi haqida o'z dileringiz bilan maslahatlashishing.

Bakga yonilg'ini to'ldirish

Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovani ko'ring. Yonilg'i sathi ko'rsatkichi shkalasida benzoklonka belgi yonidagi strelna yonilg'i bakining yonilg'i quyish bo'yinchasi qaysi tomonda joylashganligiga ko'rsatadi. Yonilg'i sathi ko'rsatkichi ⇨ 4-18mi ko'ring.

OGohlantirish!

Yonilg'i bug'lari portlash xavfiga ega va jiddiy jarohatlar yoki o'lim sababi bo'lib qolishi mumkin.

Odamlarni jarohatlashdan saqlanish uchun, quyida keltirilgan tavsiyalarga rioya qiling:

- Yonilg'i tarqatish kolonkasi yaqinida o'zini tutish qoidalari bilan e'tiborli tanishib chiqing.
- Yonilg'i to'ldirish vaqtiga dvigatelnii o'chirib qo'ying.
- Yonilg'i yaqinida uchqunlash, ochiq alanga yoki tutayotgan materiallar mavjud bo'imasligi ustidan kuzating.
- Yonilg'i tarqatish kolonkaning yaqinidan ketmang.
- Yonilg'ini to'ldirish vaqtida elektron qurilmalarni qo'llashdan saqlaning.
- Yonilg'i to'ldirish ketayotganida avtomobil saloniga qaytmang.
- Yonilg'i tarqatish kolonkasiga bolalarni yaqinlashishga ruxsat bermang, hech qanday holatlarda bolalarga yonilg'i to'ldirishni o'tkazishiga imkon bermang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

- Yonilg'i quyish to'pponchasini qo'lga olishdan avval, statik zaryadni olish uchun metall buyumga tegining.
- Agar to'pponchaniga juda tez o'rnatilsa, yonilg'i tashqariga qalqib ketishi mumkin. Yonilg'ining qalqib ketish ehtimoli bak to'laligida va issiq ob-havoda ortadi. Yonilg'i to'ldirish to'pponchasini asta-sekin o'rnatning, va yonilg'i uzatilishini yoqishdan oldin, vishillash to'xtashini kuting.

Yonilg'i qo'shimchalar

Sizning avtomobilingiz uchun TOP TIER yuviluvchan benzinni qo'llash qat'iyan tavsiya etiladi. Agar sizning mamlakatingizda TOP TIER yuviluvchi benzin erishimli bo'lmasa, benzin bakiga har bir moy almashtirishda yoki 15 000 km.dan keyin (9000 mil), qaysi biri oldin boshlanishiga bog'liq holda, ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline yuviluvchi qo'shimchani qo'shing. TOP TIER yuviluvchi benzin va ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline yuviluvchi qo'shimcha sizga dvigatejni yonilg'idagi cho'kmalardan himoyalanish va uning maqbul ishlashini ta'minlashga imkon beradi. Agar siz ACDelco Fuel System Treatment Plus-Gasoline qo'shishasini topish imkoniga ega bo'lmasangiz, sizning mamlakatda qaysi

qo'shimchalar erishimligi haqida o'z dilerengiz bilan maslahatlashishing.

Bakga yonilg'ini to'ldirish

Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, dizel dvigatelli Duramax modeliga bag'ishlangan ilovani ko'ring. Yonilg'i sathi ko'rsatkichi shkalasida benzoklonka belgi yonidagi strelna yonilg'i bakining yonilg'i quyish bo'yinchasi qaysi tomonda joylashganiligiga ko'rsatadi. Yonilg'i sathi ko'rsatkichi ⚡4-18ni ko'ring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Yonilg'i bug'lari portlash xavfiga ega va jiddiy jarohatlar yoki o'lim sababi bo'lib qolishi mumkin. Odamlarni jarohatlashdan saqlanish uchun, quyida keltilrilgan tavsiyalarga riyoqa qiling:

- Yonilg'i tarqatish kolonkasi yaqinida o'zini tutish qoidalari bilan e'tiborli tanishib chiqing.
- Yonilg'i to'ldirish vaqtiga dvigateli ni o'chirib qo'ying.
- Yonilg'i yaqinida uchqunlash, ochiq alanga yoki tutayotgan materiallar mavjud bo'lmasligi ustidan kuzating.
- Yonilg'i tarqatish kolonkaning yaqinidan ketmang.
- Yonilg'ini to'ldirish vaqtida elektron qurilmalarni qo'llashdan saqlaning.
- Yonilg'i to'ldirish ketayotganida avtomobil saloniga qaytmang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

- Yonilg'i tarqatish kolonkasiga bolalarni yaqinlashishga ruxsat bermang, hech qanday holatlarda bolalarga yonilg'i to'ldirishni o'tkazishiga imkon bermang.
- Yonilg'i quyish to'pponchasini qo'lga olishdan avval, statik quvvatni olish uchun metall buyumga tegining.
- Agar to'pponchaniga juda tez o'rnatilsa, yonilg'i tashqariga qalqib ketishi mumkin. Yonilg'ining qalqib ketish ehtimoli bak to'laligida va issiq ob-havoda ortadi. Yonilg'i to'ldirish to'pponchasini asta-sekin o'rnatning, va yonilg'i uzatilishini yoqishdan oldin, vishillash to'xtashini kuting.

Yonilg'i bakining lyuchogini ochish uchun, lyuchokning orqa markaziy chetini bosing va qo'yib yuboring.

Ba'zi modifikatsiyalarda yonilg'i quyish bo'yinchasi qopqoqqa ega emas. Yonilg'i to'ldirish to'pponchasini tiralgunicha shoshilmasdan o'rnatishing va uni qistirib qo'ying.

⚠️ OGOLANTIRISH!

Standart yonilg'i to'ldirish to'pponchasining uch chertkidan ortiqqa yonilg'i bakining haddan tashqari to'ldirib yuborilishi quydagi larni chaqirishi mumkin:

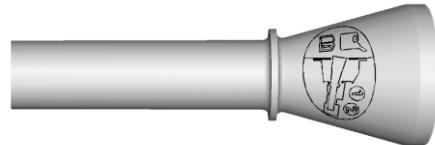
- Avtomobil ishlashida muammolar, jumladan dvigatelning o'chirilishi va yonilg'i tizimining shikastlanishi.
- Yonilg'ining to'kib yuborilishi.
- Yonilg'ining ehtimolli alangananishi

Ehtiyyot bo'ling va yonilg'ini to'kib yubormaslikka harakat qiling. Yonilg'i to'ldirish to'pponchasini chiqarib olishdan oldin, yonilg'i uzatilishi yakunlanganidan so'nq besh sekund kuting. Lak-bo'yoq qoplamlaridan yonilg'i dog'larini darhol artib oling. Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash ⇨ 9-72ni ko'ring.

⚠️ OGOLANTIRISH!

Agar yonilg'i to'ldirish jarayonida alanganish sodir bo'lsa, bo'yinchadan yonilg'i to'ldirish to'pponchasini sug'urib olmang. Yonilg'i tarqatish kolonkasini o'chirib va AYoQSh xodimini xabardor qilib, yonilg'i uzatilishini to'xtating. Alanganish zonasini zudlik bilan tark eting.

Yonilg'ili kanistradan bakni to'ldirish
Agar avtomobilda yonilg'i tugab qolgan bo'lsa, va uni kanistradan to'ldirish zarur bo'lsa:

1. Yonilg'i quyish bo'yinchasi qopqog'isiz yonilg'i quyish tizimi uchun o'tkazgich voronkani toping.
2. yonilg'i quyish bo'yinchasi qopqog'isiz tizimga voronkani o'rnatting va qayd qilib qo'ying.

⚠️ OGOLANTIRISH!

Voronka-o'tkazgichni qo'llamasdan yonilg'ini quyishga urinish yonilg'ining to'kilib ketishiga va yonilg'i quyish bo'yinchasi qopqog'isiz yonilg'i tizimining shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Bu yong'inga olib kelishi mumkin, buning oqibatida siz va uchinchi shaxslar tomonidan jiddiy kuyishlar, hamda avtomobilga shikast yetkazilish ehtimoli bor.

3. Voronka-o'tkazgichni chiqaring va tozalab oling va uni saqlash uchun avvalgi joyiga joylashtiring.

TIRKAMANI SHATAKLASH

Kanistraga yonilg'ini to'ldirish

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar kanistra avtombilda joylashgan bo'lsa, uni yonilg'i bilan to'ldirish yaramaydi. Kanistradan statik elektr razryadi yonilg'i bug'laringning alanganishiga olib kelishi mumkin. Siz boshqa odamlar bilan birga jarohat olishingiz mumkin.

Bu, shuningdek, avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Odamlarga jarohat yetkazilishidan saqlanish uchun:

- Yonilg'ini faqat buning uchun maxsus mo'ljallangan kanistralarga to'ldiring.
- Agar kanistra avtombilda: yengil avtomobilning yukxonasida, pikapning kuzovida yoki istalgan boshqa yuzada joylashgan bo'lsa, uni yonilg'i bilan to'ldirmang. Kanistra yerdagi turishi kerak.
- To'pponchanini yoqishdan avval, uni bo'yinchaning ichki devoriga tirab, uni kanistraning bo'yinchasiiga o'mating. Yonilg'i uzatilishi yakunlanguniga qadar to'pponchanini chiqarib olmang.
- Yonilg'i yaqinida uchqunlash, ochiq alanga yoki tutayotgan materiallar mavjud bo'lmasiligi ustidan kuzating.
- Yonilg'i bilan to'ldirishda elektron qurilmalarni qo'llamang.

Shataklash bo'yicha umumiylar ma'lumot

Faqat sizning modelingiz uchun maxsus mo'ljallangan tortish-ilakishish qurilmasini qo'llashga ruxsat etiladi. Avtomobilni tirkamani shataklashga tayyorlash uchun, o'z dileringizga yoki tirkama sotuvchisiga yordam uchun murojaat qiling. Tirkamani shataklashni boshlashdan avval, butun bo'limning mazmunini e'tibor bilan o'rganib chiqing. Nosoz avtomobilni shataklash bo'yicha Avtomobilni shatakka olish ⇨ 9-70ni ko'ring.

Yurish sifatlari va shataklash bo'yicha maslahatlar

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar shataklash uchun buning uchun maxsus mo'ljallangan qurilma qo'llanilmayotgan yoki shataklash qoidalarga rioya etmasdan amalga oshirilayotgan bo'lsa, siz boshqaruvi yo'qotib qo'yishingiz mumkin. Masalan, agar tirkama katta og'irlikka ega bo'lsa yoki tirkamaning tormozi ushbu yuklamaga mo'ljallanmagan bo'lsa, avtomobil bu kutilganidek to'xtamasligi mumkin.

Siz va boshqa shaxslar jiddiy jarohatlar olishingiz mumkin. Shuningdek, avtomobilning shikastlanish ehtiromi ham bor; ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi. Tirkamani shataklashga faqat, agar ushbu bo'limda taqdim etilgan barcha taysiyalarga rioya etilgan bo'lsa, ruxsat etiladi. Tirkamani shataklash bo'yicha maslahat olish uchun o'z dileringizga murojaat qiling.

Tirkamani shataklab ketayotgan avtomobilni boshqarish

Shataklash avtomobilni oddiy haydashdan farq qiladi. Shataklash o'zi bilan avtomobil boshqaruvchanligini, uni tezlik olish va tormozlanish dinamikasini, xizmat qilish muddatini va yonilg'i sarfini o'zgarishiga olib keladi. Muvaffaqiyatlari, xavfsiz shataklash muvofiq asbob-uskulalarni mavjudligini va uning to'g'ri ishlatalishini talab qiladi.

Quyidagi ma'lumotlar shataklashda ko'pgina vaqt bilan tekshirilgan muhim tavsiyalarni va xavfsizlik qoidalarini saqlaydi. Ulardan ko'pchiligi sizning xavfsizligingiz va sizning yo'lovchilaringiz xavfsizligi nuqtai nazaridan muhim hisoblanadi. Shataklashni boshlashdan avval, ushbu bo'larning mazmunini e'tibor bilan o'rganib chiqing.

Tirkamani shataklash qoidalari:

- Tirkamani shataklashda qo'llaniluvchi barcha milliy va mahalliy qonunchilik talablar bilan tanishib chiqing va ularga riosa qiling. Ushbu talablar mamlakatdan mamlakatga o'zgarib boradi.
- Milliy qonunchilik kattalashtirilgan orqani ko'rish yon tomon toshoynalarini qo'llanilishini talab qilishi mumkin. Hattoki agar bu talab etilmayotgan bo'lsa, shataklashda ko'rish maydonining cheklanishi yoki yomonlashishi holatida sizga kattalashtirilgan orqani ko'rish yon tomon toshoynalarini o'rnatish kerak bo'ladi.
- Dvigatelning, differensialning va boshqa bo'g'implar va aggregatlarning ishdan chiqishini oldini olish uchun, yangi avtomobilning birinchi 800 km (500 mil) yo'l bosib o'tishi vaqtida tirkamani shataklash taqiqlanadi.
- Og'ir transport vositalarini shataklashdan avval moyning birinchi almashtirilishini bajarish tavsya etiladi.
- Tirkama bilan birinchi 800 km (500 mil) yo'l bosish vaqtida 80 km/soat (50 mil/soat) dan ortiq tezlikda harakatlanish va drossel to'sgichi to'liq ochilishi bilan joydan qo'zg'alish taqiqlanadi.
- Shataklashni D (Drive) holatida bajarish mumkin. Shataklash/transportda tashish rejimi og'ir avtotirkama bilan harakatlanish uchun tavsya etilgan. Harakatlanish rejimlari $\diamond$ 8-36ni ko'ring.
- Uzatmalar qutisini ancha past uzatmaga juda tez-tez o'zgartirish holatida, ancha past uzatmani qo'l rejimida tanlash mumkin. Qo'l rejimi $\diamond$ 8-26ni ko'ring. Jamlanmada mayjud bo'lgan holatda, tirkamani shataklashda haydovchiga yordamning quyidagi funksiyalarini o'chirib qo'yish zarur:
  - To'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi
  - Avtomatik to'xtab turishga joylashtirish tizimi (APA)
  - Orqaga yurish bilan harakatlanishda avtomatik tormozlash (RAB)
- Agar avtomobil Super Cruise tizimi bilan jihozlanmagan bo'lsa, tirkamani shataklashda o'gohlantirishni o'chirib qo'yish yoki haydovchiga yordamning quyidagi funksiyalarini o'chirib qo'yish zarur:
  - Avtomatik favqulodda tormozlanish tizimi (AEB)
  - Piyoda oldida tormozlanish (FPB)
- Agar jamlanmaga harakatlanish chizig'idan chiqib ketish haqida tizim (LCA) kirsa,

avtomobilning ikkala tomonidagi LCA tiziminining aniqlash zonasining uzunligi tirkamani shataklashda oshmaydi. Tirkamani shataklash vaqtida yo'naliш chizig'inи almashtirishdan oldin ehtiyojkorlikka riosa qiling.

Agar avtomobilning orqasida ko'ndalang harakat haqida o'gohlantirish funksiyalari (RIM, RCTA, RTCB va RAB) mavjud bo'lsa, ular tirkama tortilayotganda o'chiriladi.

OGOLANTIRISH!

Tirkamani shataklash vaqtida chiqindi gazlar avtomobilni chiqarish tizimidan chiqishda to'planishi va yuk bo'linmasining ochiq eshigi, yukxonax qopqog'i yoki orqa oyna orqali salon ichkarisiga kirishi mumkin.

Tirkamani shataklash qoidalarai:

- Yuk bo'linmasi eshigi, yukxonaning qopqog'i va orqa oynani yopish kerak.
- Uskunalar paneli yoki uning ostidagi ventilyatsiyaning sopolarini to'sqichlarini to'lq oshib qo'ying.
- Iqlim-nazorat tizimini atmosferadan havoni yig'ish rejimiga o'tkazish lozim. Ko'satkichda "Iqlim-nazorat tizimlari"ni ko'ring.
- Uglerod oksidi haqida qo'shimcha ma'lumotlar Chiqindi gazlar ⇨ 8-22 bo'limida saqlanadi.

Tirkamani shataklash tajribani talab qiladi. Avtomobil va tirkama bog'lamasi katta uzunlikka ega va avtomobilni o'zi alohida tezkor reaksiyaga ega bo'lgandek, xuddi shunday reaksiyaga ega emas. Umumiyl foydalanish yo'llariga haydab chiqishdan oldin, tekis qoplamali yo'lda haydab, avtopoyezdni boshqarilishini va tormozlanishini his eting.

Tirkama, shina va tormozning konstruksiyasi tashishga rejafashtirilayotgan yukka mo'ljallangan bo'lishi kerak. Tirkamaning nomuvofiq asbob-uskunalarini avtopoyezdni ekspluatatsiya qilishda kutilmagan va xavfsiz bo'lмаган manyovrlarga olib kelishi mumkin.

Harakatlanishni boshlashdan avval tortish-ilakishish qurilmasining va osma detallarni, saqlovchi zanjirlar, elektr ulagichlar, chiroqlar, shinalarni ko'zdan kechiring, organi ko'rish toshnoynalarini holatini sozlang. Shataklash uchun asbob-uskunalar ⇨ 8-78ni ko'ring. Agar tirkama elektr mexanik tormozlar bilan jihozlangan bo'lса, avtopoyezdrning harakatlanishini boshlang, so'ngra tirkamaning tormozlarini ish qobiliyatini tekshirish uchun, tirkama tormozlari nazoratchisini qo'lda yoqing. Safar qilish vaqtida vaqt-i vaqt bilan yuk va tirkama ishonchli mahkamlanganligini, tirkama chiroqlari va tormozlari ishlayotganligini tekshirib turing.

Yoqilgan dinamik stabillashtirish tizimi bilan shataklash

Shataklash jarayonida dinamik stabillashtirish tizimi qanday ishlayotganligi eshitilib turishi mumkin. Tizim odatta burilishlarni o'tish vaqtida sodir bo'ladijan tirkamaning ta'siri ostida avtomobilning tebranishiga sezuvchanlikni namoyish qiladi. Oq'ir tirkamalarni shataklashda bunday holat me'yordagi hisoblanadi.

Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofa

Oldinda ketayotgan transport vositasigacha oraliq masofani tirkamasiz harakatlanish bilan qiyoslash bo'yicha kamida ikki martaga oshiring. Bu keskin tormozlanish yoki yo'nalishni o'zgartirishga murojaat qilish zaruratidan saqlanish imkonini beradi.

Quvib o'tish

Tirkamani shataklab ketayotgan avtomobilga quvib o'tishni amalga oshirish uchun kattaroq masofa talab etiladi. Avtomobil va tirkama birikmasi tirkamasiz avtomobilga qaraganda xuddi shunday tez tezlashmaydi va kattaroq uzunlikka ega. O'z harakat chizig'iqa qaytish mumkin bo'lishidan oldin ancha uzoqroq oldinga haydab o'tish zarur bo'ladi.

Tekis yo'llarni tanlang. Tepalik joylardan harakatlanishdan imkon boricha saqlaning.

Orqaga yurish bilan harakatlanish

Rul chambaragini bir qo'l bilan pastdan ushlab turing. Tirkamani chapga burish uchun, rulni ushlab turgan qo'lni chapga siljiting. Tirkamani o'ngga burish uchun, rulni ushlab turgan qo'lni o'ngga siljiting. Orqaga yurish bilan harakatlanishni past tezlikda amalga oshirish kerak. Agar imkon bo'lса, biron bir shaxsden jarayonni kuzatib borishni va sizga buyruqlar uzatishini iltimos qiling.

Burilishlarni o'tish**DIQQAT!**

Tirkamani shataklashda avtomobilning shikastlanishidan saqlanish maqsadida ancha sekin va katta radiusda buriling. Juda keskin burilishlar avtomobilga tirkama bilan teginishga olib kelishi mumkin.

Shataklashda treyler tuproq yo'l chetlariga, bordyurlarga chiqib ketmasligi va yo'l belgilari yoki boshqa obyektlarga teginmasligi uchun odatdagiga qaraganda ancha keng burilishlarni qiling. Har doim oldindan burilish ko'sratkichlarini yozing.
Keskin burilishlardan va tormozlanishlardan saqlaning.

Qiyalik bo'ylab harakatlanish

Uzun yoki tik qiyalik bo'ylab tushishni boshlashdan avval, tezlikni sekinlashtiring va ancha past uzatmaga o'ting. Agar uzatmalar qutisi pastlatilgan uzatmaga o'zgarmayotgan bo'lsa, tormozlarning haddan tashqari qizib ketish ehtimoli bor, bu tormozlanish samaradorligini pasayishiga olib keladi.

Agar UO'Q D (Oldinga yurish uzatmasi) rejimida ishlayotgan bo'lsa, avtomobilni shataklash uchun qo'llash mumkin. Agar yuqori yuklanganlikda va/yoki tog'li yo'lda uzatmalarni o'zgartirish juda ham tez-tez amalgalashirilayotgan bo'lsa, ancha past uzatmaga o'ting.

Dengiz sathidan katta balandlikda shataklashda dvigatelning sovituvchi suyuqligi pastroq balandlikka qaraganda ancha past haroratda qaynaydi.

Agar katta tezlikda tik qiyalik bo'ylab tepaga shataklashdan keyin darhol dvigatel o'chirilsa, u holda dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi alomatlari yuzaga kelishi ehtimoli bor. Bunday holatdan saqlanish uchun, agar imkonni bo'lsa, avtomobilni tekis maydonda va UO'Q selektorini P (to'xtab turishga joylashtirish) holatga o'rnatib, uni to'xtatib, dvigatelga bir necha minut ishlab turishga imkon bering, va faqat bundan so'ng dvigatelin o'chiring. Agar haddan tashqari qizib ketish haqidagi ogohlantirish paydo bo'layotgan bo'lsa, Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi ⇨ 9-13ni ko'ring.

Nishablikda to'xtab turish**OGOHLANTIRISH!**

Jiddiy jarohatlar olishdan yoki halokatli oqibatlardan saqlanish maqsadida tirkamali avtomobilni iloji boricha tekis yuzaga to'xtab turishga joylashtiring.

Tirkamali avtomobilni qiyalikda to'xtab turishga joylashtirish holatida:

1. Tormoz tepkisini bosing, ammo hozircha UO'Qni P (to'xtab turishga joylashtirish) rejimiga o'tkazmay turing. Agar avtomobil nishablikda to'xtab turishga joylashtirilgan bo'lsa, boshqariluvchi g'ildiraklarni bordyurga qaratib, agar avtomobil ko'tarilishda to'xtab turishga joylashtirilgan bo'lsa, boshqariluvchi g'ildiraklarni bordyurdan burib qo'ying.
2. Biron kimdan tirkamaning g'ildiraklari ostiga tormoz boshmoqlarini o'rnatishni so'rang.
3. Tormoz boshmoqlari o'rnatib bo'lingandan keyin, boshmoqlarga tirkamaning yuklamasini o'zlashtirish imkonini berish uchun, tormoz tepkisini asta-sekin qo'yib yuboring.
4. Tormoz tepkisini qayta bosing. So'ngra to'xtab turish tormozini yozing va UO'Qni P (to'xtab turishga joylashtirish) rejimiga o'tkazing.
5. Tormoz tepkisini qo'yib yuboring.

Qiyalikda to'xtab turishga joylashtirishdan so'ng qo'zg'alish

1. Tormoz tepkisini bosing va ushlab turing.
- Dvigateli ishga tushiring.
- Uzatmalardan birini yozing.
- To'xtab turish tormozini o'chiring.
2. Tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
3. Tormoz boshmoqlarini bo'shatish uchun, ozgina oldinga siljing.
4. To'xtang va biron kimni tormoz boshmoqlarini olib qo'yishni va ularni taxlashni so'rang.

Qayiqni suvga tushirish va uni suvdan chiqarish

Orqaga yurish bilan tirkamani suvga tushirish

⚠ OGOHLANTIRISH!

- Qayiqlarni suvga tushirish uchun apparelning engashgan qismiga orqaga yurish bilan harakatlanishidan avval barcha yo'lovchilarni avtomobildan tushiring. Apparelga haydab chiqishdan avval haydovchi va oldingi haydovchi tomonidagi derazalarни oynalarini tushiring. Bu, agar avtomobil suvga sirpanib ketsa, kam ehtimolli holatda avariyaviy chiqishni ta'minlaydi.
- Agar qayiq suvga tushayotgan yuza sirpanchiq bo'lsa, tushirish paytda haydovchi tormoz tepkisini bosilgan holda ushlab turib, avtomobil ichida qolishi kerak. Qayiqlarni tushirish uchun apparel yuzasi suv ko'tarilishidan keyin suv tushish vaqtida ayniqa sirpanchiq bo'ladi. Agar qayiqlarni suvga tushirish uchun apparel qoplamasi bilan shinalarning ilakishishini avtomobil ta'minlashga qodir ekanligi bilan ishonchga ega bo'lmasangiz, apparel ustiga haydab o'tmang.
- Agar kimdir tirkama yo'lida joylashgan bo'lsa, avtomobilni harakatga keltirish taqiqlanadi. Qayiqni suvga tushirishda yordam berayotganlar, suv ostida bo'lgan tirkamani ba'zi qismalarini sezmay qolishi mumkin.

Orqaga yurish bilan suvga tirkamani tushirishdan oldin, tirkamanining elektr zanjirlarini shikastlanishidan saqlanish maqsadida uning elektr simlarini uzib qo'ying. Elektr simlarini faqat tirkamaning suvdan chiqarilishidan keyin qayta ulash mumkin. Agar tirkama suvda ishlaydigan elektr mexanik tormozlar bilan jihozlangan bo'lsa, tirkama qayiqlarni suvga tushirish uchun apparelda joylashgunga qadar uning tormozlari ishlab turishi uchun tirkamaning elektr ulagichini uzib qo'yish maqsadga muvofiq bo'lmaydi. Tirkamani suvga tushirish tartibi:

- To'rtta g'ildirakka yuritmali uzatmalarning yuqori oralig'iga avtomobilni o'tkazing, agar u jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa.
- Shoshmasdan, qayiq suzib turgan holatda bo'lishi uchun, ammo undan uzoqroq emas, apparel bo'ylab orqaga yurish bilan qayiqni suvga tushiring.
- UO'Qni to'xtab turish (P) holatga o'tkazmay turib, tormoz tepkisini bosing va ushlab turing.
- Kimnidir avtomobilning oldingi g'ildirakklari ostiga tormoz boshmoqlarini o'natishni iltimos qiling.
- Boshmoqlar tirkamaning yuklamasini o'ziga olishi uchun, asta-sekin tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
- Tormoz tepkisini qayta bosing. So'ngra to'xtab turish tormozini yoqing va UO'Qni P (to'xtab turishga joylashtirish) rejimiga o'tkazing.
- Tormoz tepkisini qo'yib yuboring.

Tirkamani suvdan tortib chiqarish

- Tormoz tepkisini bosing va ushlab turing.
- Dvigatelni ishga tushirib, istalgan uzatmani yoqing.
- To'xtab turish tormozini o'chiring.
- Tormoz tepkisini qo'yib yuboring.
- Tormoz boshmoqlarini bo'shatish uchun, ozgina oldinga siljing.
- To'xtang va biron kimni tormoz boshmoqlarini olib qo'yishni va ularni taxlashni so'rang.
- Shoshimasdan, tirkamani suvdan chiqarib oling.
- Qayiqlarni suvga tushirish uchun apparelning egilgan qismi bilan tirkamali avtomobilni chiqargandan keyin to'rtta g'ildirakka yuritmali uzatmalarning yuqori oralig'ini o'chirib qo'yish mumkin. Ushbu yo'l sharoitlariga mos keluvchi yurish rejimiga o'ting.

⚠ D/QQAT!

Agar g'ildiraklar harakatga kelayotgan, avtomobil esa suvga sirpanib ketishni boshlayotgan bo'lsa, akselerator tepkisini qo'yib yuboring va mashinani tormozga qo'ying. Avtomobilni apparel bo'ylab tepaga shataklash uchun yordamga murojaat qiling.

Tirkamani shataklashda avtomobilga xizmat ko'rsatish

Tirkamalarni shataklash uchun qo'llash holatida avtomobil ancha tez-tez xizmat ko'rsatilishiga muhtoj bo'ladi. Texnik xizmat ko'rsatish jadvali ⚡10-3ni ko'ring. Har bir safardan avval va uning vaqtida motor moyini, yetakchi ko'priklarni moylanishini, kamarlarni, sovitish tizimini va tormoz tizimini tekshirish ayniqsa muhimdir. Tortish-ilakishish qurilmasining barcha gaykalarini va boltlarini ishonchli qotirilganligini vaqtiga bilan tekshiring.

Tirkamani shataklash jarayonida dvigatelni sovitish

Ekspluatatsiyaning og'ir sharoitlarida dvigatelni sovitish tizimining haddan tashqari qizib ketish ehtimoli bor. Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi ⚡ 9-13ni ko'ring.

Tirkamani shataklash

DIQQAT!

Tirkamani noto'g'ri shataklash avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi va kafolat bilan qoplanmaydigan qimmatbaho ta'mirlashning sababi bo'lib qolishi mumkin. To'g'ri shataklashni ta'minlash uchun ushbu bo'limdag'i ko'rsatmalarga amal qiling va avtomobil yordamida tirkamani shataklashga nisbatan muhim ma'lumotlarni olish uchun o'z dileringga murojaat qiling.

Shataklash avtomobilni oddiy haydashdan farg qiladi. Shataklash o'zi bilan avtomobil boshqaruvcunchaligini, uni tezlik olish va tormozlanish dinamikasini, xizmat qilish muddatini va yonilg'i sarfini o'zgarishiga olib keladi. Muvaffaqiyatlari, xavfsiz shataklash muvofiq asbob-uskunalarini mavjudligini va uning to'g'ri ishlatalishini talab qiladi. Quyidagi ma'lumotlar shataklashda ko'pgina vaqt bilan tekshirilgan muhim tavsiyalarni va xavfsizlik qoidalarini saqlaydi. Ullardan ko'pchiligi sizning xavfsizligingiz va sizning yo'llovchilaringiz xavfsizligi nuqtai nazaridan muhim hisoblanadi. Shataklashni boshlashdan avval, ushbu bo'limning mazmunini e'tibor bilan o'rganib chiqing.

Tirkama og'irligi

OGOLANTIRISH!

O'z avtomobilingiz uchun tirkamani shataklashning maksimal ruxsat etilgan og'irligini hech qanday holatda oshirmang.

Tirkamani xavfsiz tortish, og'irlik, tezlik, dengiz sathidan balandligi, yo'l qiyaligi, tashqi harorat, tirkama oldi qismining katta o'lchamlari va avtomobilning tirkama tortish uchun qanchalik tez-tez ishlatalish nazoratini talab qiladi.

Tirkama og'irligiga nisbatan talablar

Tirkamani shataklashda avtomobilning, avtomobilning yukini, tirkamani va tirkamaning ichidagisini, jumladan quyidagierni yig'indi og'irligi ushbu avtomobil uchun o'nataligan maksimal og'irlikka hech qanda y chegaralardan oshmasligi kerak:

- GCWR: Avtopoyezding ruxsat etilgan to'liq og'irligi
- GVWR: Avtomobilning ruxsat etilgan to'liq og'irligi
- Tirkamaning maksimal yuklanishi
- GAWR-RR: Orqa ko'prikkha chegaraviy ruxsat etiluvchi yuklama
- Tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal yuklama

Shataklash uchun asbob-uskunalar $\diamond$ 8-78 bo'limning "Og'irlik yuklamasini taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasini sozlash" paragrafida, tirkamadan maksimal ruxsat etilgan og'irlik yuklamasiga rioya qilish uchun og'irlik taqsimlovchi shtangalar talab etilishini aniqlashtiring.

Tirkamaning ushbu og'irligida tirkamada tormoz tizimi mavjudligi talab etilishini aniqlab olish uchun Shataklash uchun asbob-uskunalar $\diamond$ 8-78 bo'limda "Tirkamaning tormoz tizimi" paragrafiga murojaat qiling. Og'irlik hech qanday chegaralardan oshib ketmaganligiga ishonch hosil qilishning yagona usuli - safar qilish uchun to'liq to'dirilgan va jihozlangan ko'rinishda shataklanuvchi transport vositasi bilan birgalikda avtomobilni tortish hisoblanadi.

OGOHLANTIRISH!

Agar tirkama juda katta og'irlikka ega yoki tirkamaning tormozlari ushbu yuklamaga mo'ljallanmagan bo'sa, siz va boshqa shaxslar jiddiy jarohatlar olishingiz yoki nobud bo'llishingiz mumkin. Avtomobilning shikastlanish ehtiymoli bor; ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatlari hisoblanmaydi.

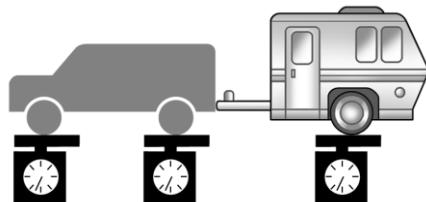
Tirkamani shataklashga faqat, agar ushbu bo'limda taqdirm etilgan barcha tavsiyalarga rioya etilgan bo'sa, ruxsat etiladi. Tirkamani shataklash bo'yicha maslahat va mal'umotlarni olish uchun o'z dilerengizga murojaat qiling.

Avtopoyezdning ruxsat etilgan to'liq og'irligi (GCWR)

Avtopoyezdning ruxsat etilgan to'liq og'irligi (GCWR) - bu to'liq yuklangan avtomobil va tirkamaning, jumladan yonilg'i, yo'lovchilar, yuk, asbob-uskunalar va aksessuarlarning maksimal ruxsat etilgan umumiyligi og'irligidir. Sizning avtomobilingiz uchun o'natalgan GCWR kattalikni oshirib yubormang. Avtomobilning va tirkamanining umumiyligi og'irligi sizning avtomobilingiz uchun avtopoyezdning ruxsat etilgan to'liq og'irligidan oshib ketmaganligini tekshirish uchun quyidagi harakatlarni bajaring:

1. "Bazaviy modelning shaxsiy og'irligi" dan boshlang.
  2. Tashish uchun tayyor yukli tirkamani og'irligini qo'shing.
  3. Barcha yo'lovchilarning vaznini qo'shing.
  4. Avtomobilning butun yukning og'irligini qo'shing.
  5. Ulanuvchi brus, farkop, og'irlik taqsimlovchi shtangalar, stabillasshitiruvchi shtangalar kabi shunday ilakishish asbob-uskunalarining og'irligini qo'shing.
  - 6 . Aksessuarlarni va avtomobilga o'natalgan sotuvdan keyingi asbob-uskunalarining og'irligini qo'shing.
- Umumiyligi og'irlik GCWR kattaligidan oshmasligi kerak.
- Avtopoyezdning to'liq og'irligini umumerishimli avtotarozilarda tirkamali avtomobilni tortish bilan tekshirish mumkin.

Avtomobil va tirkama reysga to'liq yuklangan bo'lishi kerak, jumladan yuk va yo'lovchilar ham.

Avtomobilning ruxsat etilgan maksimal og'irligi (GVWR)

Avtomobilning maksimal og'irlik ko'tarishi bo'yicha ma'lumotlarni Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar $\diamond$ 8-12ni ko'ring. Tirkama ulangan avtomobilning ruxsat etilgan maksimal og'irligi (GVWR)ni hisoblashda tirkamaning shotisini og'irligini avtomobil tashib ketayotgan og'irlikda inobatga olish zarur.

Tirkamaning maksimal og'irligi

Tirkamaning maksimal og'irligi shataklanuvchi avtomobilda haydovchi, oldingi o'rindiqdagi yo'lovchi va shataklash uchun barcha zaruriy asbob-uskunalarining mavjudligidan kelib chiqqan holda hisoblanadi. Ushbu qiymat mazkur avtomobil shataklashi mumkin bo'lgan tirkamaning eng katta og'irligiga muvofiq keladi;

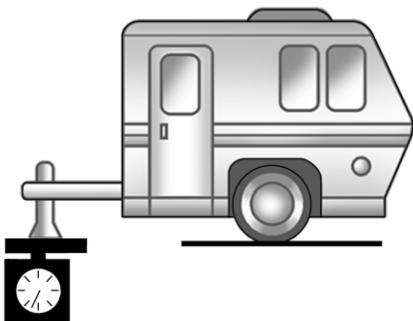
tirkamaning og'irligini avtopoyezdnинг ruxsat etilgan to'lIQ og'irligi (GCWR), avtomobilning ruxsat etilgan maksimal og'irligi (GVWR), tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal vertikal yuklama va avtomobilning orqa ko'prigiga chegaraviy ruxsat etilgan yuklama (GAWR-RR)larga roya etish uchun kamaytirish talab etilishi mumkin.

Agar boshqasi qayd etilmagan bo'lsa, og'irlik odatiy tirkamalar uchun ko'satilgan.

Pog'onali bumperga o'rnatilgan tortish-ilakishish qurilmasi 2271 kg (5000 funt)dan ortiq bo'lмаган тиркаманинг ийғинди оғирлигини тоғтарышга қодир. Агар pog'onali bumperga o'rnatilgan tortish-ilakishish qurilmasi shar bilan jihozlangan bo'lsa, у тиркаманинг ийғинди оғирлигидан yuqori yuklamani ko'tarishga qodirligini tekshiring.

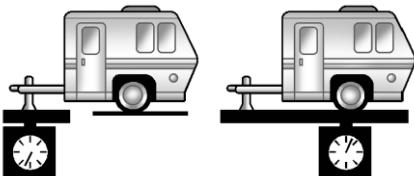
Tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal yuklama

Tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal yuklama - bu tirkamani shataklashda standart tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal ruxsat etilgan yuklama. TIQga maksimal ruxsat etilgan yuklanan oshib ketishiga yo'l qo'ymaslik uchun, tirkamaning umumiyligini og'irligini pasaytirish talab etilishi mumkin, bunda tirkamaning muvozanati buzilmasligi kerak.

Odatiy tortish-ilakishish qurilmasi uchun tirkamadan TIQga vertikal yuklama 567 kg (1250 funt) og'irlikdan oshmasligi kerak. TIQga vertikal yuklama avtomobilning to'lIQ og'irligida (GVW) hisobga olinadi. GVW o'z ichiga avtomobilning jihozlanish og'irligini, yo'lovchilarining vaznini, yukning, asbob-uskunalarining og'irligini va tirkamadan TIQga vertikal yuklamani oladi. Avtomobilning qoshimcha jihozlanishi, yo'lovchilar, yuk va asbob-uskunalar avtomobil bardosh berishi mumkin bo'lgan tirkamadan TIQga maksimal ruxsat etilgan yuklamani kamaytiradi, va shu bilan tirkamaning maksimal ruxsat etilgan og'irligini kamaytiradi.

Tirkamada yuklamani taqsimlanishi
Tirkamaning turg'unligini ta'minlash uchun tirkamada yuklamalarning to'g'ri taqsimlanishini ta'minlash zarur. Yuklamaning noto'g'ri taqsimlanishi tirkamaning tebrantirilishiga olib kelishi mumkin.

1

2

Tirkama shotsisining (1) og'irligi yuklangan tirkamaning (2) umumiyligini og'irligidan 10-15%ni tashkil qilishi kerak. Qayiq tirkamalari kabi tirkamalarning ba'zi o'ziga xos turlari ushu oraliqning tashqarisiga chiqadi. Har bir tirkama uchun alohida shotining tavsiya etilgan og'irligi uchun tirkama foydalananuvchisining qol'lanmasiga har doim murojaat qiling. Avtomobilga, tortish-ilakishish qurilmasiga va tirkamaga maksimal yuklamani hech qanday holatda oshirmang.

Tirkamadan yuklamaning foizli taqsimlanishi quyidagi tarzda hisoblanadi: og'irlikka bo'lingan (2) 100ga ko'paytilgan og'irlilik (1).

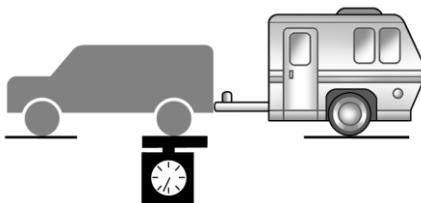
Tirkamani yuklagandan keyin tirkamani va tirkama shotsisini alohida tarozida torting va

tarozilarning qiymati va ularning taqsimlanishi sizning avtomobilingizni texnik talablariga javob berishini aniqlash uchun tirkamaning tarozi balansini hisoblang. Agar tirkamaning og'irligi juda katta bo'sa, ehtimol, yukning bir qismini avtomobilga olib o'tish imkonini mavjuddir. Agar tirkama shotisi juda katta yoki kichik og'irlilikka ega bo'sa, ehtimol, tirkamadagi yukning joylashishini o'zgartirish imkoniyatini mavjuddir. Avtomobil uchun tirkamaning shotisini maksimal ruxsat etilgan og'irligidan oshirishga yo'l qo'yilmaydi. TQI shari iloji boricha avtomobilga joylashishi uchun, TQIning anchra qisqa uzaytirgichidan foydalaning. Bu tortish-ilakishish qurilmasiga va orqa ko'prikkaga tirkamaning vertikal yuklamasini og'irligi ta'siri samaradorligini pasaytiradi.

Agar tortish-ilakishish qurilmasining javob beruvchi qismida yukxona o'rnatilayotgan bo'sa, yuk iloji boricha avtomobilga yaqin joylashadigan yukxonani tanlang. Umumiy og'irlilik, jumladan yukxona, avtomobil uchun shotining maksimal ruxsat etilgan og'irligining yarmidan katta bo'limgan og'irlikni yoki nima kamroq ekanligiga bog'liq holda 227 kg (500 funt)ni tashkil qilishiga ishonch hosil qiling.

Orqa ko'prikkaga chegaraviy ruxsat etilgan yuklama (GAWR-RR)

GAWR-RR parametrlari avtomobilning orqa ko'prigi ko'tarish qobiliyatiga ega bo'lgan yig'indi yuklamani tasniflaydi. Tirkama shotisini og'irligini hisobga olish bilan avtomobil-shatakchi va tirkamaning to'liq yuklanishida GAWR-RR parametrini oshirishga yo'l qo'yilmaydi. Agar og'irlik yuklamani taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasi qo'llanilayotgan bo'sa, og'irlik taqsimlash prujinalangan shtangalarni montajidan so'ng GAWR-RR parametri oshirib yuborilmaganligi ustidan kuzating.

Tirkamani shataklash bo'yicha maslahat yoki yordam uchun o'z dilerengizga murojaat qiling.

Shataklash uchun asbob-uskunalar

Tortish-ilakishish qurilmasi

OGohlantirish!

Og'ir jarohatlar va mol-mulkga shikast yetkazilishidan saqlanish maqsadida avtomobilning tortish-ilakishish qurilmasi qabulqilgichida shotini/ulash qurilmasini mahkamlab, tortish-ilakishish qurilmasining ishlab chiqaruvchining ko'rsatmalariga so'zsiz roya qiling.

Shtiftning yoki qulflash mexanizmning aylanishi ekspluatatsiya davomida uning tushib qolishi yoki bo'shab qolishiga olib kelmasligi uchun shoti/ulash qurilmasining to'xtatuvchi shtifti yoki boshqa moslama bilan mahkamlanishini kuzating.

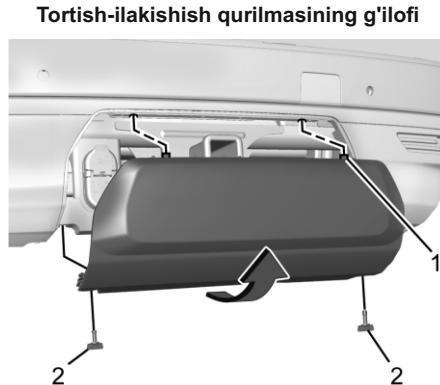
Qabulqilgichga shotining/ulovchi qurilmaning noto'g'ri mahkamlanishi shataklash vaqtida tortish-ilakishish qurilmasining va qabulqilgichning uzilib ketishiga olib kelishi mumkin.

Oddiy tortish-ilakishish qurilmasi

Ramaga yoki avtomobil-shatakchining ko'ndalang to'siniga boltlar bilan mahkamlanuvchi oddiy tortish-ilakishish qurilmalar, odatda, sinflarga bo'linadi: 2, 3 va 4. Har doim o'z avtomobilingiz uchun muvofiq

ulovchi asbob-uskunalaridan foydalaning. Yon tomondan esuvchi shamol, avtomobil yonidan harakatlanib o'tayotgan uzun yuk mashinalari va notejis qoplamlami yo'llar tirkamaga va tortish-ilakishish qurilmasiga ta'sir ko'satishti mumkin. O'z avtomobilingiz uchun to'g'ri tanlangan ulovchi asbob-uskunalar tirkama bilan avtomobilning boshqaruvchanligini saqlashga ko'maklashadi. Ko'pchilik avtotirkamalar shataklash uchun avtomobilning TIQi shari bilan yoki ulovchi ilgakka ilib qo'yiluvchi zo'g'ota bilan ulanuvchi ulash qurilmalgi yuklangan ulamaga ega. Boshqa avtotirkamalar og'irlikni taqsimlash bilan ulamani talab etishi mumkin, u prujinali balkalar yordamida avtomobil va tirkamaning ko'prigi o'rtaSIDA tirkama shotisiga yuklamani taqsimlaydi. Har xil turdag'i tortish-ilakishish qurilmalarga yuklamalarning chegaralarini Tirkamani shataklash ⇨8-69 bo'limda "Tortish-ilakishish qurilmasiga maksimal yuklama" paragrafida ko'ring.

Pog'onali bumperga o'rnatilgan tortish-ilakishish qurilmasidan foydalanim, uning shikastlanishidan saqlanish maqsadida keskin burilishlardan saqlanning. Tirkamaning bumper bilan teginishidan saqlanish maqsadida burilish radiusini oshirishga harakat qiling.

Tortish-ilakishish qurilmasining qopqog'ini yechib olish uchun (uning mavjudligida):

1. Pastki quoqlardan ikkita vintni bo'shatib oling (2).
  2. Taxminan 45 gradus burchak ostida qopqoqning pastki chetidan torting.
  3. Tepa mahkamlagichlardan (1) ajratib olish uchun, g'ilofni tepaga torting.
- Tortish-ilakishish qurilmasining g'ilofini joyiga o'rnatish:
1. Qopqoqni avtomobilga nisbatan 45 gradus burchak ostida ushlab turib, qopqoqning tepe bo'rtiqlarini bumperning o'yiglariga o'rnateng.
  2. Pastki quoqlar bumperdag'i pastki o'yiglarga kirishi uchun, qopqoq pastiga oldinga bosing.

3. Qopqoqning tepe burchaklariga (1) oldinga bosib, tortish-ilakishish qurilmasining qopqog'ini shiqillatib yoping.

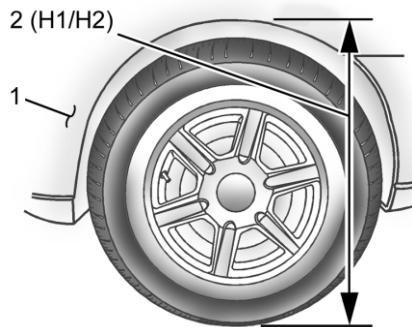
4. Ikki vintni pastki quoqlarga burab qotiring (2). Har bir tirkama da tebranishni stabilisashtirishning mexanik tizimi qollanilishi ehtimolini ko'rib chiqing. Tirkamalar bilan shug'ullanuvchi professionallardan tebranishni stabilisashtirish tizimlari bo'yicha maslahat oling yoki tirkama ishlab chiqaruvchisining tavsiyalari va yo'riqnomalariga murojaat qiling.

Og'irlik yuklamasini taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasini sozlash

Ba'zi tirkamalarni og'irlik yuklamasini taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasini qollash bilan tashish qulay.

Og'irlik yuklamasini taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasi kerakligini aniqlash uchun, quyida keltirilgan tavsiyalardan foydalaning.

Tirkama og'irligi	Og'irlik yuklamasini taqsimlash bilan tortish-ilakishish qurilmasini qo'llanilishi	Yuklamaning taqsimlanishi
2720 kg (6000 funt)gacha	Kerak emas	50%
2720 kg (6000 funt)dan yuqori	Kerak	50%

1. Avtomobilning old qismi.
2. H1/H2: kuzovdan yo'l qoplamasigacha oraliq masofa

Shatakka olish

1. Yuk tashuvchi avtomobilni tirkama ulanishiga tayyor holatga o'rnatning (tirkama hozircha ulanmagan).
2. Yo'l qoplamasini ustida oldingi qanotda g'ildirak tirkishini tepa balandligini o'lchang (H1).
3. Og'irlik taqsimlash shtangasini hozircha o'rnatmasdan, tirkamaga avtomobilni ulang.
4. Yo'l qoplamasini ustida oldingi qanotda g'ildirak tirkishini tepa balandligini o'lchang (H2).
5. Og'irlik taqsimlash shtangasini o'rnatib, oldingi qanotning balandligi taxminan $H2 - [(H2 - H1)/2]$ (yurish balandligini ikki kattaligini yarim qiymati) tashkil etishi uchun shunday tarzda ishlab chiqaruvchining tavsiyasiga binoan ularning taranglashishini sozlang.
6. Ishlab chiqaruvchining tavsiyalarga rioya etilganlik predmetiga tirkama va og'irlik taqsimlovchi shtangani ko'rikdan o'tkazing.

O'Ichash	Balandlik mm.da (masalan, 1500)
H1	1000
H2	1050
H2-H1	50
(H2-H1)/2	25
H2- [(H2-H1)/2]	1025

To'rt burchakli pnevmatik osmali shataklash

- Pnevmatik osmani "odatiy yo'l oralig'i" kattaligigacha sozlang.
- Yuk tashuvchi avtomobilni tirkama ulanishiga tayyor holatga o'rnatning (tirkama hozircha ulanmagan).
- Pnevmatik osmani axborot-ko'ngilochar tizimning markaziy displayi ekranida **Settings / Vehicle / Suspension** (parametrlar/avtomobil/osma) menyusida servis rejimiga (Service Mode) o'tkazing.
- Yo'l qoplamasi ustida oldingi qanotda g'ildirak tirkishini tepa balandligini o'lchang (H1).
- Og'irlik taqsimlash shtangasini hozircha o'rnatmasdan, tirkamaga avtomobilni ulang.

6. Yo'l qoplamasi ustida oldingi qanotda g'ildirak tirkishini tepa balandligini o'lchang (H2).

- Og'irlik tarqatish shtangasini o'rnatib, oldingi qanot balandligi taxminan H2- [(H2- H1)/3] (yurish balandligini ikkilamchi kattaligi {H2} va yurish balandligini ikki kattaligini 1/3 qiymati farqi) tashkil etishi uchun shunday tarzda ishlab chiqaruvchining tavsiyalariga binoan ularning taranglashishini sozlang.
- Pnevmatik osmaning servis rejimini o'chirib qo'ying.
- 8-harakat bajarilganidan keyin pnevmatik osma avtomatik yurish balandligini sozlaydi.
- Ishlab chiqaruvchining tavsiyalariga rioya etilganlik predmetiga tirkama va og'irlik tarqatish shtangasini ko'rikdan o'tkazing.

O'Ichash	Balandlik mm.da (masalan, 1500)
H1	1000
H2	1060
H2-H1	60
(H2-H1)/3	20
H2- [(H2-H1)/3]	1040

Shinalar

- Avtomobilda to'liq o'Ichamda bo'limgan ehtiyyot g'ildiragining qo'llanilishida tirkamani shataklashga yo'l qo'yilmaydi.
- Tirkamani transportda tashishda shinalar muvofiq yuklamaga bardosh berish uchun, tegishli bosimgacha shishirilgan bo'lishi kerak. Shinalarda tegishli bosim bo'yicha yo'rqnomanli Shinalar ⇨ 8-81da ko'ring.

Himoyalash zanjirlari

Har doim avtomobil va tirkama orasiga zanjirlarni ulang; zanjirlarni tortish-ilakishish qurilma platformasidagi tirqishlarga mahkamlang. Himoyalash zanjirlari bo'yicha yo'rqnomalari tortish-ilakishish qurilmasi yoki tirkama ishlab chiqaruvchisi tomonidan taqdim etilgan bo'lishi mumkin.

Agar shataklanuvchi tirkamaning og'irligi zavodda o'rnatilgan pog'onali bamperni hisobga olish bilan 2271 kg (5000 funt)dan yuqori kelmasa, ushbu uchun mo'ljallangan

nuqtalarda bamperga himoyalash zanjirlarini mahkamlashga yo'l qo'yiladi, aks holda himoyalash zanjirlari tirkamaning tortish-ilakishish qurilmasining tirqishlariga mahkamlanadi.

Zanjirlarning tortish-ilakishish qurilmasidan uzishda yerga tushib ketishini oldini olish uchun, ularni shoti ostidan kesishtirib o'tkazing. Avtopoyezdning burilish ehtimolini ta'minlash uchun, shunday osilib turishni qoldiring. Zanjirlarning yergacha osilib turishiga yo'l qo'ymang.

Tirkamaning tormoz tizimi

Yukni hisobga olgan holda 900 kg (2000 funt)dan yuqori og'irlikka ega bo'lgan tirkamalar majburiy tartibda barcha o'qlarga tormozlar bilan tormoz tizimi bilan jihozlanadi. Kanada standartlar assotsiatsiyasi (CSA) CAN3-D313 talablariga yoki shunga o'xshash talablariga muvofiq keluvchi tirkamaning tormoz asbob-uskunalarini qo'llash tavsiya etiladi.

Milliy yoki mahalliy qonunchilik talabları agar mamlakatdan mamlakatga o'zgarishi mumkin bo'lgan muayyan minimal qiymatlardan tirkama to'liq yuklanganligidan yuqori kelsa, o'zining shaxsiy tormoz tizimining mavjudligini buyruq bilan o'rnatishi mumkin.

Tirkamaga yo'rqnoma bilan tanishib chiqing va tirkamaning tormoz tizimini to'g'ri o'rnatilishini, sozlanishini va xizmat ko'satilishini ta'minlash uchun unga rioya qiling. Hech qanday holatda avtomobilning tormozlarini gidravlik tizimiga ulanishga urinmang. Aks holda avtomobilning antibloklash tormoz tizimining ishdan chiqishi qanday bo'lsa, tirkamaning tormozlarining shunday ishdan chiqish ehtimoli bor, bu avariya sababi bo'lib qolishi mumkin.

Tirkama simlarining bovlig'i

Bamperda tirkamaga ulanish uchun yetti kontaktli shtepsel ulagich o'rnatilgan. Ulagich texnik xizmat ko'satish stansiyasida xarid qilish mumkin bo'lgan, yuqori yuklamalarga mo'ljallangan tirkamaning universal yetti kontaktli uyachasiga o'rnatiladi.

To'g'ri ulanishni ta'minlash uchun faqat SAE J2863 talablariga muvofiq keluvchi yassi kontaktli dumaloq yetti kontaktli ulagichni qo'llang.

Yetitta simli bovlilq tirkamani ulash uchun quyidagi zanjirlarga ega:

- Sarg'ish/kulrang: stop-signal/chapdan burilish ko'satkichi
- Yashil/binafsha rang: stop-signal/o'ngga

- burilish ko'rsatkichi
- Kulrang/jigarrang: orqa chiroqlar
- Oq rang: Massa
- Oq/yashil rang: orqaga yurish chiroqlari
- Qizil/yashil rang: akkumulator batareyasini quvvatlash
- Moviy rang: tirkama tormozi

Tashqi akkumulator batareyasini (avtomobilni emas) quvvatlash uchun avtomobilni shataklash/transportda tashish rejimiga (Tow/Haul) rejimiga o'tkazing Agar tirkama shataklash/transportda tashish rejimi uchun juda ham yengil bo'lisa, akkumulator batareyasini almashtirish uchun bosh faralarni yoqing.

Elektr mexanik tormozni boshqarish uchun simlarni tayyorgarligi

Ushbu tayyorgarlik tirkamanining elektr simlarining asosiy qismi sifatida avtomobilning jamlanmasiga kiradi. Simlar elektr mexanik tormozning ishini boshqarish bloki uchun mo'ljallangan. Elektro simlarning bovlig'i texnik xizmat ko'rsatish stansiyasida yoki vakolatlangan servis--markazida yotqiziladi. Xarid qilingan nazoratchiga qo'llanmada tirkama tormozlari nazoratchisini simlarni rangli kodlanishini ko'ring. Tirkama tormozlarining nazoratchisining sim uchlarni ranglari avtomobil bovlig'inining simlari rangidan farq qilishi mumkin.

Tirkamaning chiroqlari

Safarni boshlashdan oldin va davomli safar vaqtida vaqt-i-vaqt bilan tirkamaning barcha chiroqlarini ish qobiliyatini har doim tekshiring.

Tirkama ulanishi haqida ogohlantirish va nurli indikatsiya

Tirkama avtomobilga tegishli tarzda ulanganida va ishchi holatda joylashganida, nurli indikatsiya mavjud bo'lmaydi, haydovchining axborot markazining (DIC) displayi ekranida hech qanday ogohlantirishlar yoritilmaydi. Ammo agar tirkamani ularash yoki uning nurli uskunalarida muammolar yuzaga kelsa, haydovchining axborot markazining (DIC) displayi ekranida quyidagi o'xshagan bir yoki bir nechta xabarnomalar paydo bo'lishi mumkin:

- CHECK TRAILER XXX LAMP (TIRKAMA CHIROG'INI TEKSHIRING), yoritish moslamasi yoki tirkamaning elektr simlari nosozliklari aniqlanganda paydo bo'ladi. Tirkamaning elektr simlari va yoritish moslamalarining holatini tekshiring.

Tirkamani shataklashda burilish

ko'rsatkichlarini qo'llanilishi

To'g'ri ulanishda tirkamadagi burilish ko'rsatkichlari burilishni, yo'nalishni o'zgartirish yoki avtomobilning to'xtatilishini signallaشتirish uchun yonishi kerak. Tirkamani shataklashda uskunalar majmuasidagi strelkalar hatto, agar tirkama noto'g'ri ulanishida yoki burilish ko'rsatkichlari lampalar kuyib qolgandagi holatda ham yonadi.

Shataklash/transportda tashish rejimi

Shataklash/transportda tashish rejimiga o'tish bo'yicha yo'rinqomalarни Harakatlanish rejimi ⇨ 8-36da ko'ring. Shataklash/transportda tashish rejimi og'ir tirkama bilan harakatlanishda va yirik gabaritdagи yoki og'ir yuklarni tashishda foydalidir. Shataklash/transportda tashish rejimi avtomobilning va tirkamaning umumiy og'irligi avtomobil uchun avtopoyezdnинг ruxsat etilgan to'liq og'irligini 75%ni yoki undan ortig'ini tashkil qilgan vaqtda eng samarali hisoblanadi. "Tirkamaning maksimal og'irligi" paragrafini Tirkamani shataklash ⇨ 8-69 bo'limda ko'ring. Shataklash/transportda tashish rejimi og'ir tirkamalarni shataklashda va yirik o'lchamdagи yoki og'ir yuklarni tashishda eng samarali hisoblanadi:

- baland-past relyef bo'yicha
  - tez-tez to'xtash bilan zikh oqimida
  - jonli harakatlari avtoto'xtash joylarida
- Sust yuklangan avtomobilda yoki tirkamasiz

avtomobilda shataklash/yuk tashish rejimining qo'llanilishi zarur yetkazmaydi; biroq u tavsiya etilmaydi va harakatlanishda va yonilg'ining yuqori sarflanishida dvigatelning va uzatmalar qutisining noqulay o'zini tutishiga olib kelishi mumkin.

Tirkama tormozlarini ishlashini boshqarishning o'rnatilgan tizimi

Avtomobilning jamlanmasiga elektr mexanik tormozlar bilan qanday bo'lса, tirkamalarning ko'pchilik gidravlik tormoz tizimlari bilan ham xuddi mos keluvchi tirkama tormozlarini ishlashini boshqarishning o'rnatilgan tizimi (ITBC) ham kirishi mumkin.

Bu yerda keltirilgan ko'sratmalar ikkala turdag'i elektr mexanik tormozlarga taalluqli.

Bunday belgi ITBC tizimli avtomobilarda tirkama tormozlarini ishlashini boshqarish pultida mavjuddir. Tirkama tormozlarining chiquvchi quvvati avtomobilning tormoz kuchlanishiga proporsionaldir.

Tirkama tormozlarining chiquvchi quvvati muayyan holatlarga bog'liq holda keng oraliqda sozlanadi. ITBC tizimi avtomobilning tormoz

tizimiga, antibloklash tizimiga va elektron dinamik stabillashtirish tizimiga (ESC) o'rnatiladi. Avtomobilning antibloklash tizimining yoki StabiliTrak/ESC tizimining ishlashida tirkama tormozlarining quvvati tirkamaning gildiraklarini bloklanishi xavfini minimumga keltirish uchun avtomatik sozlanadi. Bundan tirkama ham StabiliTrak/ESC tizimi bilan jihozlanishi xulosasi kelib chiqmaydi.

Avtomobil tormozlari ishlashida, antibloklash tizimida yoki StabiliTrak/ESC tizimida nosozliklar ITBC tizimi ishlashida shunga o'xshash nosozliklarga olib kelishi yoki hattoki uni to'liq ishdan chiqarishi mumkin. ITBC tizimi soz holatda ishlashi uchun, sanab o'tilgan tizimlarning to'liq ishlash qobiliyatini ustidan kuzatib boring.

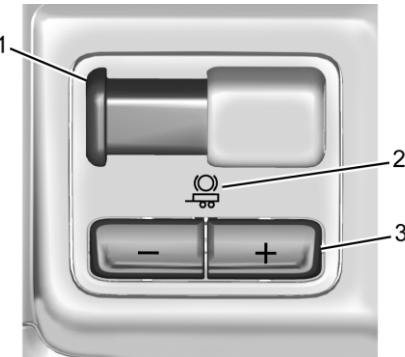
ITBC tizimi avtomobilning elektr tizimi tomonidan harakatga keltiriladi. O't oldirish o'chirilishi bilan ITBC tizimi ham o'chadi. ITBC tizimi faqat o't oldirish kaliti ON/RUN (YOQILGAN/YURISH) holatiga o'rnatilgan holatdagina to'liq ishlash qibiliyatiga ega bo'ladi.

⚠ OGohlantirish!

Tirkamaning pnevmatik tormoz tizimi bilan ulanishi tirkamani tormozlanish qobiliyatini qisman yoki to'liq yo'qotishi, tormozlanish masofasining ortishiga yoki tirkamaning turg'unsizligiga olib kelishi mumkin, bu og'ir jarohatlar keltirilishi hatto halok qilish yoki mol-mulkga zarar yetkazish oqibatiga ham olib kelishi mumkin.

ITBC tizimidan faqat tirkamaning elektr mexanik yoki elektr gidravlik tormoz tizimi bilan qo'llash mumkin.

Tirkama tormozlarini ishlashini boshqarish pulti

1. Tirkama tormozlarini qo'lda harakatga keltirish pishangisi
2. Tirkamani belgilovchi belgi
3. Tirkama tormozlarini kuchaytirilishini sozlash tugmasi ITBC tizimini boshqarish pulti rul chambaragidan chap tomonda uskunalar paneliga joylashtirilgan. Boshqarish pulti tirkamani tormozlarini kuchaytirishini sozlash, ya'ni tormozlarga uzatiluvchi energiya miqdori, hamda ushbu tormozlarni qo'lda harakatga keltirish imkonini beradi. Tirkamaning tormozlariga uzatiluvchi energiyaning miqdori ITBC tizimini boshqarish pulti yordamida sozlandi va haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida tirkama

tormozlari parametrlari bilan darchada aks ettiriladi.

Haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida tirkama tormozlari parametrlari bilan darcha

ITBC tizimi darchasiga quyidagi parametrlar chiqariladi:

- Tirkama tormozlari kuchaytirilishini o'rnatilgan qiymatlari
  - Tirkama tormozlariga uzatiluvchi energiya
  - Tirkama ulanishi
  - Tizimning ishchi holati
- Ko'satskichlarning ekraniga chiqarilishi:
- Haydovchining axborot markazi (DIC) menyusida kerakli darchani toping
  - Trailer Gain (tirkama tormozlarini kuchaytirilishi) parametriga tegishli (+) yoki (-) tugmasini bosing

• TRAILER GAIN (TIRKAMA TORMOZLARINI KUCHAYTIRISH) tirkama tormozlarini qo'lda harakatga keltirish pishangisini faollashtiring:

Tirkama tormozlarini kuchaytirishning joriy o'rnatilgan qiymatini faollashtirish uchun, Trailer Gain (tirkama tormozlarini kuchaytirish)ning istalgan tugmasini bosing. Tirkama tormozlarini kuchaytirish qiymati ushbu tugmalardan biron birini har bir bosish bilan o'zgaradi. (+) va (-) tugmalari bilan tirkama tormozlarini kuchaytirilishini sozlang. Davomli sozlash uchun istalgan tugmani bosing va ushlab turing. Tirkama tormozlariga energiya uzatilishini o'chirish uchun, tirkama tormozlarini kuchaytirilishi qiymatini 0.0ga o'nating. Ushbu

parametr 0.0dan 10.0gacha oraliqda, ulangan tirkama bilan qanday bo'lsa, uzib qo'yilgan tirkama bilan ham xuddi shunday sozlanadi.

T R A I L E R O U T P U T (T I R K A M A TORMOZLARIGA UZATILUVCHI ENERGIYA): Ushbu parametr avtomobilga elektr mexanik tormozlarga ega bo'lgan tirkama ulangan vaqtida aks ettiriladi. Tirkama tormozlariga uzatiluvchi energiya miqdori, avtomobilning joriy tormoz kuchaytirilishiga bog'liq va tirkama tormozlarining o'rnatilgan kuchaytirish qiymatlari bilan mutanosib bo'ladi. Kuchaytirishning har bir o'rnatilgan qiymatida energiya miqdori Odan 100%gacha oraliqda aks ettiriladi.

Tirkama tormozlariga uzatiluvchi energiya miqdori quyidagi holatlarda " - - - - " kabi tirkama tormozlari parametrlari bilan darchada aks ettiriladi:

- Tirkama ulanmagan.
- Elektr mexanik tormozlarsiz tirkama ulangan, bunda haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekraniga hech qanday xabarnoma chiqarilmaydi.
- Elektr mexanik tormozlarga ega bo'lgan tirkama uzilib qoldi, bunda haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekraniga CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMANING SIMLARINI TEKSHIRING) xabari chiqariladi.
- Elektr simlarining butunligi buzilgan, bunda haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekraniga CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMANING SIMLARINI TEKSHIRING)

xabari chiqariladi.

- ITBC tizimi nosozlik sababli ishini to'xtatdi, bunda haydovchining axborot markazi (DIC) displayei ekraniga SERVICE TRAILER BRAKE SYSTEM (TIRKAMA TORMOZLARIKA XIZMAT KO'RSATISH BAJARILSIN) xabarnomasi chiqariladi.

Tirkama tormozlarini qo'lda harakatga keltirish pishangisi

Avtomobil tormozlariga bog'liq bo'lмаган holda tirkamaning elektr mexanik tormozlarini harakatga keltirish uchun, ushbu pishangini o'ngga siljiting. Xuddi shu pishangi tirkama tormozlariga uzatiluvchi energiya miqdorini, ularni kerakli kuchaytirilishigacha sozlash imkonini beradi. Bundan tashqari, pishangi bilan tirkamani qo'shimcha tormozlanishiga buyruqni istalgan vaqt uzatish mumkin. Tirkama va avtomobilning tormoz chiroqlari avtomobilning tormoz tizimining har bir ishlashida va tirkamaning tegishli tarzda ulangan tormozlarini qo'lda harakatga keltirishda yoqiladi.

Tirkama tormozlarini kuchaytirilishini sozlash

Tirkama tormozlarining kuchaytirilishi tirkama bilan harakatlanishning muayyan sharoitlariga bog'liq holda o'rnatiladi va avtomobilni va (yoki) tirkamani yuklashda, hamda yo'l sharoitlarining o'zgarishida majburiy sozlanishi kerak.

OGOHLANTIRISH!

Tirkama tormozlarining haddan tashqari yoki yetarlicha bo'lмаган kuchaytirilishida tirkamali avtomobil tegishli tarzda mumkin bo'lмаган holat yuzaga kelishi mumkin, bu avariya oqibatiga olib keladi. Tirkamaning tormozlanishining tegishli xarakteristikalarini ta'minlash uchun uning tormozlarini kuchaytirilishini sozlash bo'yicha ko'rsatmalarga so'zsiz ryoja qiling.

Tirkama bilan harakatlanish sharoitlariga bog'liq holda tirkama tormozlarini kuchaytirilishini sozlash tartibi:

1. Tirkamali avtomobilni tirkama bilan harakatlanishning haqiqiy sharoitlari uchun o'ziga xos bo'lgan, ammo transportdan bo'sh bo'lgan tekis qoplamali yo'lga olib chiqing. Taxminan 32 km/soatdan 40 km/soatgacha (soatiga 20-25 mil) oraliqdagi tezlikda xarakatlanib, tirkama tormozlarini qo'lda harakatga keltirish pishangisini to'liq faollashtiring.

Izoh

32-40 km/soat (soatiga 20-25 mil) tezlikda tirkama tormozlarini kuchaytirilishini sozlash noto'g'ri natijalarga olib kelishi mumkin.

2. Tirkama tormozlarini kuchaytirilishini muvofiq tugmalar bilan sozlang yoki tirkama g'ildiraklarining chiyillashi yoki shinalardan tutun bo'yicha aniqlash mumkin bo'lgan tirkama g'ildiraklarini bloklash nuqtasidan ozgina pastroqda ushbu parametrning qiyatlarni oddiygina o'rnatting.

Izoh

Og'ir yuklangan tirkamaning g'ildiraklarini bloklanishi sodir bo'lmasligi mumkin. Bunday holatda, tirkama bilan harakatlanishning ushbu sharoitlarida yo'l qo'yiluvchi tirkama tormozlarini maksimal kuchaytirilishini o'rnatting.

3. Tirkama tormozlarini kuchaytirilishini avtomobilni va (yoki) tirkamani yuklashda, hamda yo'l sharoitlari o'zgarishida yoki harakatlanishda tirkama g'ildiraklarining bloklandishi holatida hargal sozlash kerak.

ITBC tizim bilan bog'liq haydovchining axborot markazi (DIC) displayei ekranidagi boshqa xabarnomalar

TRAILER BRAKES CONNECTED (TIRKAMANING TORMOZLARI ULANGAN): Ushbu xabarnoma elektr mexanik tormozlari bo'lgan tirkamaning avtomobilga birinchi ulanishida ekranda ko'p bo'lмаган vaqtga paydo bo'ladi. Xabarnoma taxminan 10 sekund

o'tgandan keyin ekrandan g'oyib bo'ladi.

Xabarnoma bilan tanishishni u avtomatik g'oyib bo'llishidan avval tasdiqlash mumkin.

CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMANING SIMLARINI TEKSHIRING): Ushbu xabarnoma quyidagi holatlarda ekranda paydo bo'ladi:

- Avval ITBC tizimi elektr mexanik tormozlarga ega bo'lgan ulangan tirkamani aniqlaydi, so'ngra esa tirkama elektr simlari bovlig'i avtomobildan uzliladi. Agar uzish avtomobil to'xtab turishga joylashtirilgan vaqtida sodir bo'layotgan bo'lsa, u holda xabarnoma taxminan 30 sekund o'tgandan keyin ekrandan avtomatik g'oyib bo'ladi. Xabarnoma u bilan tanishishni tasdiqlashdan keyin yoki tirkamaning elektr simlari bovlig'i qayta ulanganda ekrandan g'oyib bo'ladi. Agar uzish avtomobil harakatlanishi vaqtida sodir bo'layotgan bo'lsa, u holda xabarnoma o't oldirishning o'chirilgunga qadar ekranda qoladi. Xabarnoma u bilan tanishishni tasdiqlashdan keyin yoki tirkamaning elektr simlari bovlig'i qayta ulanganda ekrandan g'oyib bo'ladi.

- Tirkama tormozlariga simlarning butunligi buzilgan. Ushbu xabarnoma tirkama elektr simlari butunligi tiklangunga qadar ekranda qoladi. Xabarnoma u bilan tanishish tasdiqlangandan keyin ekrandan g'oyib bo'ladi.

Avtomobilda yoki tirkamada elektr simlari bovlig'inи butunligi buzilish joyini izlash tartibi:

1. Tirkama elektr simi bovlig'inи avtomobildan uzing.

2. O't oldirishni o'chiring.

3. 10 sekund o'tgandan keyin o't oldirish kalitini RUN (YURISH) holatiga qaytarling.

4. Agar CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMA SIMLARINI TEKSHIRING) xabarnomasi ekranda qayta paydo bo'lsa, demak, simlarning butunligi avtomobilda buzilgan.

Agar CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMA SIMLARINI TEKSHIRING) xabarnomasi faqat avtomobilga tirkama elektr simlarning bovlig'i qayta ulangandan keyin ekranda qayta paydo bo'layotgan bo'lsa, demak, simlarning butunligi tirkamada buzilgan.

SERVICE TRAILER BRAKE SYSTEM (TIRKAMA TORMOZLARIKA XIZMAT KO'RSATISH O'TKAZILSIN): Ushbu xabarnoma ITBC tizimi bilan muammolar yuzaga kelganda ekranga chiqariladi.

Agar xabarnoma o't oldirishning ishlashini bir nechta sikkari davomida g'oyib bo'lmayotgan bo'lsa, demak, ITBC tizimi nosoz. Avtomobilni texnik xizmat ko'satishga yetkazing.

Agar CHECK TRAILER WIRING (TIRKAMA SIMLARINI TEKSHIRING) yoki SERVICE TRAILER BRAKE SYSTEM (TIRKAMA TORMOZLARIKA XIZMAT KO'RSATISH O'TKAZILSIN) xabarlar harakatlanish vaqtida paydo bo'layotgan bo'lsa, ehtimol, ITBC tizimi uzilish bermoqda yoki butkul ishdan chiqqan. Yo'l sharoitlari imkon bergen zahotiyqo, yo'l chetiga ehtiyyotkorlik bilan haydar o'ting va o't oldirishni o'chiring. Tirkamaga elektr simlarining

ulanishini tekshirib, o't oldirishni yosing. Agar yuqorida keltirilgan xabarnomalardan biron biri ekranda qayta paydo bo'layotgan bo'lsa, demak, avtomobilga yoki tirkamaga texnik xizmat ko'satish o'tkazilishi zarur bo'ladi.

Tirkama diagnostikasi va ta'mirlanishini GM texnik xizmat ko'satish stansiyasida amalga oshirish mumkin. Biroq avtomobil kafolati tirkamaning diagnostikasini va ta'mirlanishini qoplamaydi. Tirkamani ta'mirlash masalasi bo'yicha va unga kafolat haqida ma'lumotlarni olish uchun tirkamalar bilan shug'ullanuvchi texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling.

Tirkamani tebrantirishdan himoyalash tizimi (TSC)

StabilTrak tizimi/yo'nalish turg'unligini qo'llab turish tizimi (ESC) bo'lgan avtomobillar tirkamani stabillashtirish (TSC) funksiyasiga ega. Harakatlanish vaqtida tirkama avtomobilning harakatlanish traektoriyasidan chapga va o'ngga beixtiyor chetlashishi mumkin. Tirkamani stabillashtirish tizimi tirkamani tebrantirilishini kuchaytirilishini aniqlagan vaqtida, haddan tashqari tebrantirishdan saqlanish maqsadida avtomobil tormozlari u yoki boshqa g'ildiraklarga tanlab harakatga keltiriladi. Agar avtomobil tirkamaning tormoz mexanizmlarini boshqarishning integratsiya tizimi (ITBC) bilan jihozlanganida va tirkama elektr mexanik tormoz tizimi bilan jihozlanganida, StabilTrak

tizimi, shuningdek, tirkamaning tormoz mexanizmlarini harakatga keltirishi mumkin.

TSC tizimi ishlashida uskunalar majmuasida tortish kuchi nazorati (TCS)/StabiliTrak tizimining ogohlantiruvchi indikatori millillab turadi. Tezlikni tashlab yuboring, bunda akseleratorning tepkisiga bosimni ravon susaytiring. Agar tirkamaning tebrantirilishini so'ndirish imkonи bo'lmayotgan bo'lsa, StabiliTrak tizimi avtomobil sekinlashishiga yordam berish uchun, dvigatel bilan rivojlantiriluvchi aylanuvchi momentni pasaytirishi mumkin. StabiliTrak tizimi o'chirilganidatirkamani stabillashtirish tizimi ishlamaydi. Tortish kuchi nazorati tizimi/Elektron dinamik stabillashtirish tizimi ⇨ 8-34ni ko'ring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Tirkamaning tebrantirilishi jiddiy jarohatlar yetkazishi yoki o'lim oqibatlariga ega bo'lgan YTHga olib kelishi mumkin, hattoki agar avtomobil tirkamani stabillashtirish tizimi bilan jihozlangan bo'lsa ham.

Agar tirkama tebranishni boshlayotgan bo'lsa, akselerator tepkisiga bosimni asta susaytirib, tezlikni pasaytiring.

Bundan so'ng, tirkama tebrantirilishi sababini bartaraf qilish uchun, yo'l chetiga haydab o'tish va tirkamani va avtomobilni tekshirish zarur. Bu, masalan, tirkamaning noto'g'ri yuklanishi yoki uning ortiqcha yuklanishi, mahkamlanmagan yuk, TQIga tirkamaning noto'g'ri mahkamlanishi, avtomobil yoki tirkamaning shinalarida havo bosimi buzilgan yoki shinalar noto'g'ri tanlan bo'lishi mumkin. Tirkamalarning parametrлari va ulash qurilmalarini o'natish bo'yicha tavsiyalarni Shataklash uchun asbob-uskunalar ⇨ 8-78da ko'ring.

Sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatish bozorida tirkamani stabillashtirishning elektron qurilmalari

Alovida tirkamalarning jamlanmasiga tirkamaning tebrantirilishini susaytiruvchi yoki bartaraf qiluvchi elektron qurilmalar kirishi mumkin. Sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatish bozorida shunga o'xshash qurilmalar taqdим etilgan, ular avtomobilni tirkama bilan ulash elektr simlariga ulanadi. Bunday qurilmalar o'rnatilgan stabillashtirish tizimini yoqib (agar u bor bo'lsa), tirkamaning tormoz tizimi va boshqa avtomobil tizimlarining ishlashiga xalallarni yuzaga keltirishi mumkin. Haydovchining axborot markazi (DIC) displeyi ekranida tirkama ulanishi yoki uning tormozlari bilan bog'liq xabarnomalar paydo bo'lishi mumkin. Sotuvdan keyingi xizmat ko'rsatish bozorida taqdим etilgan qurilmalarning o'rnatilishi tirkama tormozlarining ishlashiga va uning texnik-ekspluatatsiya ko'rsatkichlariga qanday ta'sir qilishi noma'lum.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Sotishdan keyingi xizmat ko'satish bozorida xarid qilingan tirkamani stabillashirishning elektron qurilmalarini qo'llanilishi, tirkama tormozlarining texnik-ekspluatatsiya xarakteristikalarini pasayishiga, ularning ishdan chiqishiga va ular sababli avariya sodir bo'lishi mumkin bo'lgan boshqa nosozliklarga olib kelishi mumkin. Siz va boshqa shaxslar jiddiy jarohatlar olishlari yoki halok bo'lislari mumkin.

Bunday qurilmalarning biron biridan foydalanishni boshlashdan avval:

- Qurilma yoki tirkama ishlab chiqaruvchisidan ushbu markadagi, modeldag'i va chiqarilish yilidagi avtomobil, hamda avtomobilning qo'shimcha asbob-uskunlari bilan mos kelishlikning har tomonlama sinovlaridan o'tganligini bilib oling.
- Yo'nga jo'nashdan avval, tirkamaning tormozlarini ish qobiliyatini tekshiring, agar u bor bo'lsa. Tirkamali avtomobilni qoplamasi tekis bo'lgan transportdan bo'sh yo'nga haydab o'ting. Taxminan 32-40 km/soatgacha (soatiga 20-25 mil) oraliqdagi tezlikda harakatlanib, tirkama tormozlarini qo'lda harakatga keltirish pishangisini to'liq faollashtiring. Tirkama tormoz chiroqlarini va qolgan chiroqlarni ish qobiliyatini tekshiring.
- Agar tirkama tormozlari xatolik bilan

⚠ OGOHLANTIRISH!

ishlayotgan yoki haydovchining axborot markazi (DIC) displayi ekranida tirkama ulanishi yoki tormozlari bilan muammolar haqida xabarnomalar paydo bo'layotgan bo'lsa, yo'l sharoiti imkon berishi zahotiyoyq yo'l chetiga ehtiyojkorlik bilan haydab o'ting.

Tirkama shinaları

Tirkamalar uchun maxsus shinalar (ST) avtomobillar uchun shinalarlardan farq qiladi. Tirkamalar uchun shinalar tebranishni oldini olish maqsadida va katta yuklamalarga bardosh berish uchun qattiq biqinlarga ega. Ushbu xususiyatlar faqat vizual ko'rlik asosida tirkama shinalaridagi past bosimni aniqlashni murakkablashtirishi mumkin. Sovuq shinalarda har bir safar qilishdan avval tirkamadagi barcha shinalarini bosimini har doim tekshiring. Shinalaridagi past bosim tirkama shinalarining yirtilib ketishining asosiy sababi hisoblanadi. Tirkama shinalarini vaqt o'tishi bilan yediriladi. Tirkama shinalarining biqinida shina ishlab chiqarilgan hafta va yil ko'satilgan. Tirkamalar uchun shinalarini ishlab chiqaruvchilarining ko'pchiligi har olti yildan keyin shinalarini almashtirilishini amalga oshirishni tavsiya etadi. Haddan ortiq yulkama tirkama shinalarining yirtilib ketishining boshqa asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. Tirkamaning shinalariga hisoblangan og'irlikdan katta og'irlikka ega

bo'lgan yuklarni tirkamada hech qanday holatda tashimang.

Yuklama indeksi tirkama uchun shinaning biqinida ko'satilgan.

Safar qilishdan oldin tirkamaning shinalarini uchun maksimal tezlik indeksi haqida doimo yodda tuting. U avtomobil shinalarining tezlik indeksidan ahamiyatlari past bo'lishi mumkin. Tezlik indeksi tirkama uchun shina biqinida ko'satilgan bo'lishi mumkin. Agar tezlik indeksi ko'satilgan bo'lsa, tirkama uchun shinalar tezligi indeksi dastlabki bo'yicha 105 km/soat (65 mil/soat)ga teng qabul qilinadi.

**AVTOMOBIL KONSTRUKSIYASINI
O'ZGARTIRISH VA QO'SHIMCHA
ASBOB-USKUNALARНИ O'R NATISH
Qo'shimcha elektr asbob-uskunalar**

⚠️ OGohlantirish!

Diagnostika ulagichi (DLC) avtomobilga xizmat ko'satish uchun, hamda chiqindi gazlar toksikligi/ta'mirlash sifatini nazorat qilinishini tekshirish uchun qo'llaniladi. Nosozlik signalizatori ("Check Engine" nazorat lampasi (dvigatelni tekshiring)) ⇨ 4-24ni ko'ring.

Diagnostika ularishiga ulangan qurilma, masalan, haydovchining harakatlari yoki kafolatdan keyingi avtomobilarning ishlashi ustidan kuzatish qurilmalari, avtomobilning tizimlarini ishlashi buzishi mumkin. Bu avtomobilning ishlashiga salbiy ta'sir qilishi va avariya sababi bo'lib qolishi mumkin. Bunday qurilmalar, shuningdek, avtomobilning tizimlarida saqlanuvchi ma'lumotlarga kirishni olishi mumkin.

⚠️ DIQQAT!

Muayyan elektr asbob-uskunalar avtomobil tizimlarini shikastlanishiga yoki ularning ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatning ta'siri ostida bo'lmaydi. Qo'shimcha elektr asbob-uskunalarни o'rnatishdan avval, diler bilan maslahatlashish kerak.

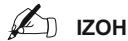
⚠️ OGohlantirish!

Muayyan avtomobil radio-asbob-uskunalar, masalan, kuchaytirgichlar yoki ikki tomonlama radioaloqa antennalari, alohida avtomobil tizimlarini ishlashiga xalallarni yaratishi mumkin.

Bunday asbob-uskunalarни tegishli lokal yerga ularishini albatta tekshiring. Asbob-uskunaga barcha ilova qilinuvchi yo'rqnomalarga rioxay qiling. Avtomobil radio asbob-uskunalarini o'rnatish bo'yicha qo'shimcha ko'satmalarni olish uchun GM texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling.

Qo'shimcha asbob-uskunalarни o'rnatilishi akkumulator batareyasining (12 V) quvvatsizlanishiga olib kelishi mumkin, hattoki avtomobil ekspluatatsiya qilinmagan vaqtida ham.

Sizning avtomobilda ishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi o'rnatilgan. Biron bir qo'shimcha elektr asbob-uskunalarни o'rnatishdan avval, Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilga xizmat ko'satish ⇨ 2-35 va Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilda qo'shimcha asbob-uskunalarни o'rnatish ⇨ 2-35 bo'limlarni mazmuni bilan tanishing.

IZOH

9

AVTOMOBILNI PARVARISHLASH

-
- UMUMIY MA'LUMOTLAR 9-2
  - AVTOMOBILNI TEKSHIRISH 9-2
  - FARALAR YORUG'LIGI
YO'NALISHINI SOZLASH..... 9-23
  - CHO'G'LANMA LAMPALARINI
ALMASHTIRISH..... 9-23
  - ELEKTR TIZIMI 9-25
  - G'ILDIRAKLAR VA SHINALAR 9-36
  - QO'SHIMCHA AKB丹AN
ISHGA TUSHIRISH..... 9-67
  - AVTOMOBILNI SHATAKKA OLISH..... 9-70
  - AVTOMOBILNING TASHQI
KO'RINISHINI PARVARISHLASH..... 9-72
  - IZOH 9-82

UMUMIY MA'LUMOTLAR

Ehtiyyot qismlar olish yoki texnik xizmat ko'rsatishni bajarish zarurati tug'ilganida mahalliy dilerga murojaat qiling.

Siz firma ehtiyyot qismlarini olasiz, avtomobilga texnik xizmat ko'rsatishni esa o'qitilgan va barcha zaruriy anjomlar bilan ta'mirlangan texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha mutaxassislar bajaradi.

Avtomobilning qo'shimcha asbob- uskunalarini va modifikatsiyalari

Avtomobilga qo'shimcha nodiler asbob- uskunalarini o'rnatish yoki unga modifikatsiyalarni kiritish avtomobilning tortish-dinamik xarakteristikalariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, xususan, shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlarining holatini, tormozlanish tizimini yomonlashtirishi, turg'unlik, harakatchanlik va boshqaruvchanlikka, chiqindi gazlarni nazorat qilish tizimiga, aerodinamikaga, uzoq xizmat qilishga va tormozlarni antibloklash tizimi, tortish kuchini sozlash tizimi va dinamik stabillashtirish tizimiga ta'sir etishi mumkin. shunday qo'shimcha asbob-uskunalarning yoki modifikatsiyalarning o'rnatilishi hattoki avtomobilga kafolat bilan qoplanmaydigan nosozliklarga yoki shikastlanishlarga olib kelishi mumkin. Ishlab chiqaruvchi-zavodning tavsiyalarini buzish bilan yo'l bilan oraliq masofani o'zgartirilishi natijasida osmaning elementlarini shikastlanishi ckafolatlari holat hisoblanmaydi.

Modifikatsiyalarni kiritilishi oqibatida, hamda GM kompaniyasi tomonidan sertifikatlanmagan dettallarning o'rnatilishi yoki qo'llanilishi, jumladan boshqaruv modullari yoki dasturiy ta'minotning modifikatsiyasi sababi bo'yicha avtomobilning dettallarini shikastlanishi, avtomobilga kafolatning amal qilishini tugatilishiga olib kelishi yoki o'zgartirish kiritilgan dettallarga nisbatan kafolatlangan majburiyatlarga salbiy ta'sir qilishi mumkin.

GM kompaniyasining firma qo'shimcha asbob- uskunalarini avtomobilning boshqa tizimlarining funksional imkoniyatlarini engaytiresh uchun mo'ljallangan. O'z avtomobilingiz uchun firma qo'shimcha asbob-uskunalarini xarid qilish masalasi bo'yicha GM dileriga murojaat qilish kerak, uning mutaxassislarini tanlangan asbob- uskunalarining o'rnatilishini malakali amalgalashirishi mumkin.

Shuningdek, Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilga qo'shimcha asbob- uskunalarini o'rnatish ⇨ 2-35 bo'limni ko'ring.

AVTOMOBILNI TEKSHIRISH

Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni mustaqil bajarish

OGohlantirish!

Agar siz zaruriy bilimlarga, ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlarga, instrumentlarga va ehtiyyot qismlarga ega bo'imasangiz, avtomobilda biror bir ishlarni mustaqil bajarish xavflidir. Xizmat ko'rsatish bo'yicha biror bir taomillarni o'tkazishdan avval ekspluatatsiya bo'yicha qo'llanma va ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha yo'rqnomanri tekshirib aniqlashtirib olishingiz shart.

Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni mustaqil bajarishda texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha muvofiqliq qo'llanmadan foydalaning. U yerda, ekspluatatsiya bo'yicha qo'llanmaga qaraqanda, texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni qanday bajarish haqidagi ancha ko'proq ma'lumotlar saqlanadi.

Ushbu avtomobil shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi bilan jihozlangan. Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni mustaqil bajarishdan avval Xavfsizlik yostiqlari bilan jihozlangan avtomobilga xizmat ko'rsatish ⇨ 2-35 bo'limga murojaat qiling.

Barcha detallarni olish, avtomobilning bosib o'tgan masofasini va texnik xizmat ko'ssatish bo'yicha ishlarni bajarilish sanalarini yozib boriluvchi jurnalni yuriting.

⚠ DIQQAT!

Hatto ahamiyatsiz ifloslanish avtomobilning tizimlariga zarar yetkazishi mumkin. Ishchi suyuqliklarga, bachoklarning qopqoplariga yoki moy o'lchovchi shchuplarga iflosliklarning tushib qolishiga yo'l qo'y mang.

Kapot

⚠ OGOLANTIRISH!

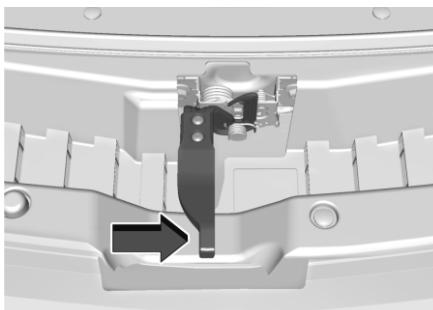
Agar avtomobil avtomatik dvigatelni to'xtatish va ishga tushirish tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, kapot qopqog'ini ochishdan avval, o't oldirishni o'chirish lozim bo'ladi. Agar o't oldirishni yoqilgan holda qoldirilsa, kapot qopqog'ini ochishda dvigatel ishga tushadi. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin.

⚠ OGOLANTIRISH!

Ishlab turgan dvigatel holatida kapot ostidagi fazoda qizib ketishi mumkin bo'lgan komponentlar o'rnatilgan. Terining himoyalanmagan maydonlarini kuydirmastlik uchun, issiq detaillar soviganicha ularga teginish yaramaydi. Terining issiq yuzalar bilan bevosita aloqa qilishidan saqlanish uchun qo'lqoplarni yoki sochiqni qo'llash shart.

Kapotning qopqog'ini ochishdan avval, uni qordan tozalash zarur. Kapotni ochish uchun:

1. belgilii kapot qopqog'ining qulfini blokdan chiqarish pishangichidan torting. U uskunalar panelining chap qismida pastda joylashgan.

2. Kapotga yaqinlashning va markazda qopqoq ostida oldinda joylashgan qufl pishangchasini toping.

Kapot qopqog'ini ochish uchun, uni o'ng tomonga siljiting.

3. Kapotni ozgina ko'taring, bundan so'ng kapot avtomatiq ko'tariladi va gaz tayanchlari tizimi ta'siri ostida to'liq ochiq holatda tutib turiladi.

Kapotni yopish uchun:

1. Kapotni yopishdan avval, quyish bo'yinchalarining barcha qopqoqlari o'rnatilganligiga va zinchotirliganligiga, barcha instrumentlar esa olib qo'yilganligiga ishonch hosil qilish kerak.

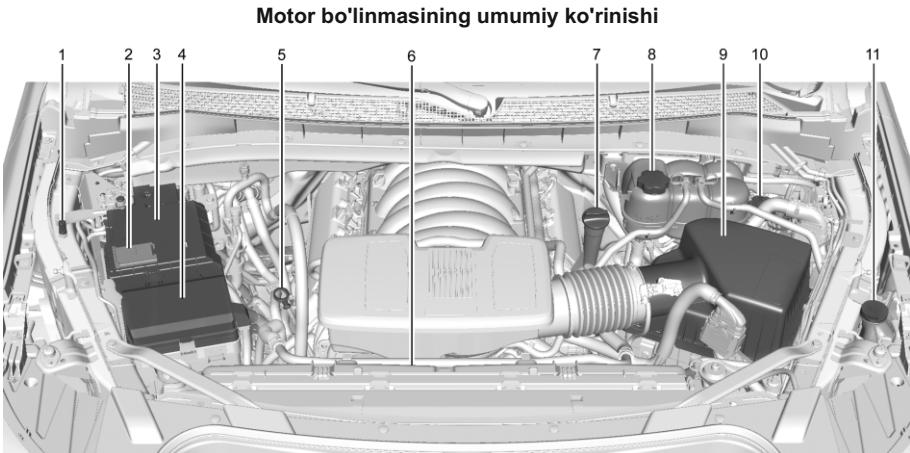
2. Kapotni, toki gaz tayanchlari tizimi uni tutib turishdan to'xtagunicha, pastga torting.

3. Kapot o'zining shaxsiy og'irligi ostida tushishi uchun, uni qo'yib yuboring. Qufl kapot qopqog'ini ishonchli qayd qilganiga ishonch hosil qiling. Zarurat tug'ilganida, qoshimcha kuchni berib, taomilni takrorlang.

OGohlantirish!

Agar kapot qopqog'i to'liq yopilmagan bo'lsa, harakatlanishni boshlash taqiqlanadi. Qopqog ko'rish maydonini to'qib qo'yib, ochilib ketishi, bu avariyaga olib kelishi mumkin. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Harakatlanishni boshlashdan avval, kapot qopqog'i ishonchli yopilganligiga ishonch hosil qilish zarur.

Agar harakatlanib ketayotgan avtomobil holatida kapot to'liq yopilmagan bo'lsa, haydovchining axborot markazi displayida muvofig xabar chiqarilgan bo'ladi. Avtomobilni to'xtating va uni o'chiring, kapot uchun to'siqlarni mavjudligini tekshiring va kapotni qayta yoping. Haydovchining axborot markazi displayida xabar paydo bo'lмаганligini tekshiring.

1. Chiqarilgan manfiy (-) klemma.
Qo'shimcha AKBdan ishga tushirish ⇨ 9-67ni ko'ring.
2. Musbat (+) klemma. Qo'shimcha AKBdan ishga tushirish ⇨ 9-67ni ko'ring.
3. Akkumulator batareyasi ⇨ 9-18.
4. Motor bo'linmasidagi saqlagichlar bloki ⇨ 9-27.
5. Motor moyi sathining moy o'lchash shchupi.
Motor moyi ⇨ 9-5 bo'limda "Motor moyini tekshirish" bo'limini ko'ring.
6. dvigatelni sovitish ventilatorlari (ko'rish maydonidan tashqarida). Sovitish tizimi ⇨ 9-10ni ko'ring.
7. Dvigatelni moy quyish bo'yinchasi qopqog'i.
Motor moyi ⇨ 9-5 bo'limda "Motor moyini qanday qo'shimcha quyish kerak" bandini ko'ring.
8. Sovituvchi suyuqlikning kengaytiruvchi bachogi va saqlagich klapanli qopqoq. Sovitish tizimi ⇨ 9-10ni ko'ring.
9. Dvигателнинг хаво фильтри ⇨ 9-9.
10. Tormoz suyuqligi bachogi.
Tormoz suyuqligi ⇨ 9-17ni ko'ring.
11. Old oyna yuvgichi suyuqligi uchun bachok.
Yuvgich suyuqligi ⇨ 9-15 bo'limda "Yuvgich suyuqligini to'ldirish" bandini ko'ring.

Motor moyi

Dizel dvigatelli avtomobillar bo'yicha Duramax dizel dvigatel haqidagi ilovada "Motor moyi" bo'lmini ko'ring.

Dvigatelning tegishli ishchi xarakteristikalarini va uning uzoq muddat xizmat qilishini ta'minlash uchun motor moyiga alohida e'tiborni qaratish kerak bo'ladi. O'z investitsiyalaringizni muhofaza qilish uchun, ushbu quyidagi keltirilgan oddiy, ammo muhim bo'lgan talablarga ryoja qiling:

- Zarur qayishqoqlikda, tasniflanishga muvofiqlikka sertifikatlangan moylarni qo'llang. Ushbu bo'limda "Tegishli motor moyini tanlash" paragrafni ko'ring.
- Motor moyining sathini muntazam tekshiring va uni tegishli sathini qo'llab turing. Ushbu bo'limda "Motor moyini tekshirish" va "Motor moyini qachon qo'shimcha quyish kerak" paragraflarini ko'ring.
- Motor moyini o'z vaqtida almashtiring. Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi ⇨ 9-7ni ko'ring.
- Ishlatilgan motor moyini har doim tegishli tarzda utilizatsiya qilish kerak. Ushbu bo'limda "Ishlatilgan motor moyi bilan qanday munosabatda bo'lish kerak" paragrafini ko'ring.

Motor moyini tekshirish

Motor moyining sathini muntazam, har bir 650 km (400 mil), hamda uzoq masofalarga safar qilishdan oldin tekshirish zarur. Dvigatel karterida moyning sathini o'lchash uchun shchupning tutqichi halqa ko'rinishida ishlangan. Uning joylashish joyi Motor bo'linsinasining umumiy ko'rinishi ⇨ 9-4 bo'limda ko'satilgan.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Shchupning tutqichi qizib ketgan bo'lishi mumkin, unga teginib, kuyish mumkin. Shchupning tutqichidan faqat uning ustiga lattani tashlab qo'yib yoki qo'lqoplarni kiyib ushlash kerak.

Agar haydovchining axborot markazi (DIC) displayida moyning pasti sathi haqida xabar aks ettirilayotgan bo'lsa, uning sathini qo'lda tekshirish zarur.

Quyida keltirilgan tavsiyalarga ryoja qiling:

- Natija aniq bo'lishi uchun, nishablikka ega bo'lmagan tekis maydonga avtomobilni joylashtiring. Moyning sathini dvigatel o'chirilishidan keyin kamida ikki soat o'tgandan keyin tekshirish kerak. Agar avtomobilni qiyalikdagи yuzada to'xtatilsa yoki dvigateli to'xtatishdan keyin zarur vaqt kutib turmasdan tekshirishni ushbu holatda o'tkazilsa, natija noto'g'ri bo'ladi. Sovuq dvigatelda, uni ishga tushirishdan oldin, sathni tekshirish

ancha aniq natijalarni beradi. Moy o'lchaydigan shchupni chiqarib oling va moyning sathini tekshiring.

- Agar siz ikki soat kutish imkoniga ega bo'lmasangiz, agar dvigatel qizdirilgan bo'lsa, kamida 15 minut, agar dvigatel qizdirilmagan bo'lsa, 30 minut kuting. Shchupni sug'urib oling, uni toza latta bilan artib oling va joyiga o'rnatting. Sathing nayzali ko'satkichini, uni uchini pastga qaratib ushlab turgan holda, qayta chiqarib oling va motor moyining sathini tekshiring.

Motor moyini qachon qo'shimcha quyish kerak

Agar dvigateli o'chirgandan keyin kamida 15 minut kutish bilan o'lchash natjalari bo'yicha moyning sathi shchup uchidagi kertikli maydonidan past bo'lsa, tavsija etilgan moyning bir litrini (bir kvartani) qo'shimcha quying. Quyida ushbu bo'limda "Tegishli motor moyini tanlash" bandini ko'ring, u yerda motor moyining qaysi turini qo'llash kerakligi haqida tushuntirish berilgan. Dvigatel karterida motor

moyining tegishli hajmi To'ldirish idishlari $\diamond$ 11-12 bo'limga ko'satilgan.

DIQQAT!

Juda ko'p moyni qo'shish lozim bo'lmaydi. Sathning nayzali ko'satkichi bo'yicha ruxsat etilgan ishchi diapazondan ko'proq yoki kamroq motor moyni qo'shib quyish dvigatel uchun zararlidir. Agar motor moyining sathi ishchi diapazondan yuqoriga ko'tarilgan bo'lsa (ya'ni, dvigatelda, motor moyi sathining tegishli ishchi diapazoniga ko'satuvchi kesishuvchani shtrixovka zonasidan yuqori bo'lub qolganida, motor moyining ortiqcha miqdori mavjud), dvigatel ishdan chiqishi mumkin. Moyning ortiqchasini to'king yoki avtomobilda harakatlanishni cheklang va ortiqcha moyni olib tashlash uchun texnik xizmat ko'satish stansiyasiga murojaat qiling.

Motor bo'linnasining umumiyo ko'rinishi $\diamond$ 9-4 bo'limga ko'ring, u yerda dvigatelning moy quyish bo'yinchasi qopqog'ining joylashish joyi ko'satilgan. Motor moyining sathi tegishli ishchi diapazonda bo'lishi uchun uning yetarlicha miqdorini qo'shimcha quyying. Tekshirish yakunlanganidan keyin sathning nayzali ko'satkichini quvurchaga tiralgunicha qayta o'rnatishing.

O'rnatilgan tarzdagi motor moyini tanlash

O'rnatilgan tarzdagi motor moyini tanlanishi kerakli texnik xarakteristikalar va moyning qayishqoqligi bilan belgilanadi. Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari $\diamond$ 10-12ni ko'ring.

Texnik xarakteristikalar

Dexos 1 tasniflanishi talablariga muvofiq keluvchi to'lq sintetik motor moyini qo'llang. GM kompaniyasining dexos1™ tasniflanishiga muvofiq keluvchi motor moyli idish dexos1 logotipiga ega bo'lishi kerak.

DIQQAT!

Ushbu qoidalarga amal qilmaslik dvigatelning shikastlanishiga va kafolatning buzilishiga olib kelishi mumkin.

Qayishqoqlik navi

SAE 0W-20 motor moyini qo'llang.

Qayishqoqlik bo'yicha moyni tanlashda, u tasniflanishlarga muvofiq kelishini tekshirish tavsiya etiladi.

"Tasniflanish" bandini yuqorida ushbu bo'limga ko'ring.

Motor moyiga qo'shimchalar/Moylash tizimini yuvish

Motor moyiga biron bir narsalarni qo'shish taqilanganadi. Dvigatelning tegishli ishchi xarakteristikalarini ta'minlash va uni himoyalash uchun dexos1 tasniflanishiga muvofiq keluvchi tavsiya etiluvchi motor moyini qo'llash yetarli bo'ladi.

Moylash tizimini yuvish tavsiya etilmaydi, bu taomil avtomobilga kafolat ta'sir qilmaydigan dvigatelning ishdan chiqishga olib kelishi mumkin.

Ishlangan motor moy bilan nima qilish kerak

Ishlangan motor moy teriga salbiy ta'sir qiluvchi ba'zi komponentlarni saqlaydi, ular hatto saratonni chaqirishi mumkin. Motor moyining odam terisi bilan uzoq muddati aloqasiga yo'l qo'yamng. Terini va tirnoqlarni sovun bilan suvda yoki qollarni yuvish uchun yaxshi vosita bilan yuvling. Ishlangan motor moyi bilan ifloslangan kiyimlarni yoki lattalarni yuvning yoki tegishli tarzda utilizatsiya qiling. Neft mahsulotlarni qo'llash va ularni utilizatsiya

qilishga nisbatan ishlab chiqaruvchini ogohlantirishlarini ko'ring.

Ishlangan moy atrof-muhit uchun havf tug'dirishi mumkin. Agar siz motor moyini mustaqil almashtirayotgan bo'sangiz, moyni tashlab yuborishdan avval, uning hammasini ishlangan filtrdan to'kib oling.

Motor moyini maishiy chiqindilar uchun konteynerlarga yoki yerga, kanalizatsion kollektorlarga, hamda ariqlarga yoki ko'llarga to'kib yuborish taqiqlanadi. Motor moyini ishlangan moyni to'plash joyida qayta ishlashga topshirish lozim.

Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi

Motor moyini qachon almashtirish kerak
Ushbu avtomobilning elektron tizimi moyni va filtrni almashtirish zarurati haqida o'z vaqtida ogohlantiradi. Bu dvigatelning aylanish chastotasi, dvigatel haroroti va avtomobilning bosib o'tgan masofasi kabi shunday omillar bilan birgalikda bog'liq bo'ladi. Haydash sharoitlariga bog'liq holda motor moyini almashtirish zarurati bosib o'tigan masofaning turlicha qiyatlarda yuzaga kelishi mumkin. Tizimning me'yorda ishlashi uchun moyni har bir almashtirilishidan keyin uni bekor qilinishini bajarish zarur.

Ba'zi avtomobillarda, agar tizim motor moyining xizmat muddati pasayganligini aniqlasa, moyni almashtirish zaruratiga ko'sratuvchi CHANGE

ENGINE OIL SOON (DVIGATELNING MOYINI A L M A S H T I R I S H M U D D A T I YAQINLASHMOQDA) xabari paydo bo'ladi.

Iloj boricha tezroq almashtirish zarur, moyni almashtirishgacha ruxsat etilgan safar — 1 000 km (600 mil) dan ortiq emas.

Mal'um sharoitlarda (haydashning maqbul sharoitlarda) tizim 1 yilgacha moyni almashtirish zarurati haqida signal uzatib turishi mumkin. Motor moyi va filtrni bir yilda kamida bir marta almashtirish zarur, bir vaqtning o'zida tizimni bekor qilinishini talab etiladi. CHANGE ENGINE OIL SOON (DVIGATELNING MOYINI A L M A S H T I R I S H M U D D A T I YAQINLASHMOQDA) xabari ko'zda tutilmagan avtomobillarda, moyning almashtirilishi REMAINING OIL LIFE (MOTOR MOYINING QOLGAN RESURSI) qiymati 0 % ga yaqinlashayotgan talab etiladi. Sizning dileringizda texnik xizmat ko'sratish bo'yicha o'qitilan mutaxassislar bor, ular ushbu ishni bajarishadi va tizimning bekor qilinishini amalgalashiradi.

Bundan tashqari, moyni sizib chiqishlar mavjudligiga muntazam tekshirish va zaruriy sathni qo'llab turish muhimdir.

Agar tizimda tasodifan bekor qilish amalga oshirilgan bo'lsa, moyning oxirgi almashtirilish paytidan 5000 km (3000 mil) safar qilishdan keyin, uni almashtirish kerak. Moyning har bir almashtirilishidan keyin tizimni bekor qilinishini bajarilishini unutmang.

Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimini bekor qilish

Tizim moyning keyingi almashtirilishi vaqtini to'g'ri hisoblashi uchun, uni moyning har bir almashtirilishida bekor qilish zarur.

Moyning har bir almashtirilishidan keyin motor moyining xizmat qilish muddatini 100%ga bekor qilish zarur.

U avtomatik bekor qilinmaydi. Motor moyining xizmat qilish muddatini nazorat qilish tizimi ko'rsatkichlarini bekor qilish tartibi:

1. Haydovchining axborot markazi displayiga moyning xizmat qilish muddati foyizini chiqaring. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34ni ko'ring.

2. Agar avtomobilda haydovchining axborot markazini boshqarish organlari mavjud bo'lmasa, rul chambaragidagi g'ildirakchali sozlagichni yoki joriy safar qilish hisoblagichini bekor qilish poyachasini bosing va uni bir necha sekund davomida ushlab turing. Tasdiqlovchi xabar aks ettirilgan vaqtida, "YES (HA)" ni tanlang. Moyning xizmat qilish muddati 100%ga teng teng qilib o'rnatiladi.

Moyning xizmat qilish muddati hisoblagichini bekor qilishning boshqa usuli:

1. Haydovchining axborot markazi displayiga moyning xizmat qilish muddatini foyizini chiqaring. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy

jamlanma) $\diamond$ 4-36ni ko'ring.

2. Besh sekund davomida akselerator tepkisini tiralgunicha uch marta asta-sekin bosing.

3. Agar ekrandagi son 100%ga o'zgarsa, tizimni bekor qilish bajarilgan bo'ladi.

Agar avtomobilda "CHANGE ENGINE OIL SOON (DVIGATELNING MOTOR MOYINI A L M A S H T I R I S H M U D D A T I YAQINLASHMOQDA)" xabari ko'zda tutilqan va u avtomobil ishga tushirilishida qayta chiqarilsa va/yoki moyning xizmat qilish muddatining foizi 0%ga yaqinlashayotgan bo'lsa, demak, motor moyining xizmat qilish muddati bekor qilinmagan bo'ladi. Ushbu taomilni takrorlang.

Avtomatik uzatmalar qutisi uchun suyuqlik

KAUO'Q uchun suyuqlikni qachon tekshirish va almashtirish kerak

Odatda, uzatmalar qutisidagi suyuqlik sathini tekshirish shart emas. Suyuqlikning yo'qolishini yagona sababi uzatmalar qutisidan sizib chiqish yoki qutining haddan tashqari qizib ketishi hisoblanadi. Ushbu avtomobil uzatmalar qutisi uchun suyuqlik sati nayzali ko'satkichi bilan jihozlanmagan. Bunday avtomobillar uchun uzatmalar qutisida suyuqlikning sathini tekshirish va uni almashtirishning maxsus taomili mavjuddir. Ushbu taomil sermashaqqat bo'lganligi sababli, uni TXKSda bajarish lozim bo'ladi. Qo'shimcha ma'lumot uchun mahalliy dileriga murojaat qiling.

DIQQAT!

Mos kelmaydigan transmission suyuqlikning qo'llanilishida avtomobil shikastlanishi mumkin, va bunday shikastlanish avtomobilga kafolat ta'siri ostida bo'lmaydi. Har doim Tavsiya etilgan suyuqliklar va moylash materiallari $\diamond$ 10-12dagri ro'yxatga kiruvchi transmission suyuqliklarni qo'llang.

Suyuqlik va filtrning almashtirilishi "Texnik xizmat ko'rsatish jadvali $\diamond$ 10-3" bo'limda keltirilgan texnik xizmat ko'rsatish jadvali bo'yicha bajarish lozim.

"Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari $\diamond$ 10-12" bo'limda ko'rsatilgan transmission suyuqlikni qo'llash shart.

Dvigatelning havo filtri resursi hisoblagichi
Ushbu funksiya (muvofiq jamlanmada) dvigatelning havo filtrini qoldiq resursi va almashtirishning maqbul muddati haqida xabardor qiladi.

Dvigatelning havo filtrini almashtirishning maqbul muddati haydashning va atrof-muhitning sharoitlariga bog'liq bo'ladi.

Dvigatelning havo filtrini qachon almashtirish kerak

Haydovchining axborot markaziga (DIC) moyning keyingi almashtirilishidan keyin dvigatelning havo filtrini almashtirish zarurati haqida xabar chiqarilayotganida, ushbu almashtirish muddatiga amal qiling.

DICga yaqin vaqtida dvigatelning havo filtrini almashtirish zarurati haqida xabar chiqarilayotgan vaqtda, birinchi imkoniyat paydo bo'lishiда filtrni almashtiring.

Dvigateli havo filtri almashtirishidan keyin uning resursi hisoblagichini bekor qilish kerak.

Agar DICda dvigatelning havo filtri tizimini tekshirish zarurati haqida xabar chiqarilayotgan bo'lsa, o'z dilerlingizga murojaat qiling.

Dvigatelning havo filtrini xizmat qilish muddatini nazorat tizimini bekor qilinishini qachon bajarish kerak

Bekor qilish uchun:

1. Avtomobil UO'Q selektorini P (To'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing.

2. DIC displayiga Air Filter Life (Havo filtrining xizmat qilish muddati) parametrini chiqaring. Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-34ni ko'ring.

3. Reset/Disable (Bekor qilish/O'chirish) ekraniga o'tish uchun, rul chambaragidagi g'ildirakchaga bosing. Reset (Bekor qilish)ni tanlang va bir necha sekundga g'ildirakchaga

bosing.

4. Bekor qilishni tasdiqlash uchun, g'ildirakchaga bosing.

Dvigatelning havo filtri

Dvigatelning havo filtri haydovchi tomonida motor bo'linmasida joylashgan. Motor bo'linmasining umumiy ko'rinishi ⇨ 9-4ni ko'ring.

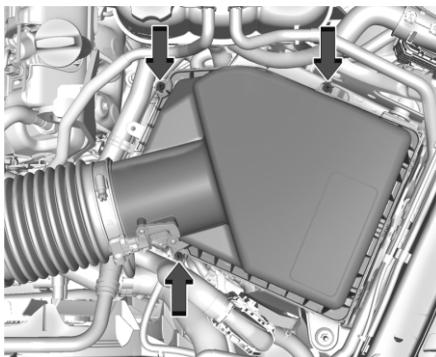
Dvigatelning havo filtrini qachon tekshirish kerak

Agar avtomobil dvigatelning havo filtri xizmat qilish muddatini nazorat tizimi bilan jihozlanmagan bo'lsa, filtrni tekshirish va almashtirish davriyiligi haqidagi ma'lumotlarni olish uchun dilerga murojaat qiling.

Dvigatelning havo filtrini tekshirish/almashtirish tartibi

Havo filtrining korpusi ochilgan dvigatelni ishga tushirish va ekspluatatsiya qilish lozim bo'lmaydi. Havo filtrini yechib olishdan avval, uning korpusi atrofidagi fazoni ifloslardan va changdan tozalang. Havo filtrini va uning elementlarini suv bilan yoki siqilgan havo bilan tozalash taqiqlanadi.

Havo filtrini tekshirish yoki almashtirish uchun:

1. Uchta vintni burab bo'shating, qopqoqni engashtiring va uni korpusdan ajratib oling.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Agar biron bir detalni almashtirish zarur bo'lsa, almashtirish uchun xuddi o'sha artikul raqamidagi yoki o'xshashidagi ehtiyoj qismni qo'llash kerak. Boshqa o'natish o'lchamlariga ega bo'lgan yoki almashtiriluvchi detalidan shakli yoki funksionalligi bilan farq qiluvchi detalning qo'llanishi odamlarga jarohat yetkazish yoki avtomobilni shikastlash sababi bo'lib qolishi mumkin.

2. Dvigatelning havo filtrini tekshiring va zarurat tug'ilganida uni almashtiring.

3. Joyi bo'yicha qopqoqni o'rnating, uni korpus ustiga suring va uchta vintlar bilan qotiring.

4. Dvigatelning havo filtrini almashtirishdan keyin filtrning xizmat qilish muddati hisoblagichini bekor qiling (agar mavjud bo'lsa). Dvigatelning havo filtri resursi hisoblagichi ⇨ 9-8ni ko'ring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

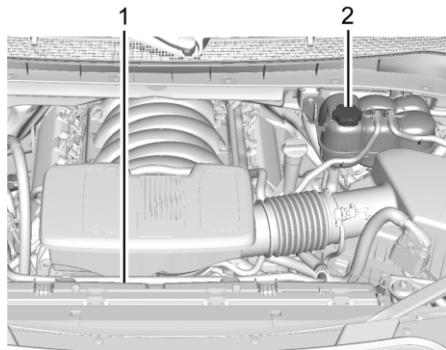
Havo filtrisiz dvigatelning ishlashi atrofda bo'lgan odamlarni kuyishiga olib kelishi mumkin. Dvigatelda ishlarni bajarishda ehtiyojkorlikka riyoja qiling. Havo filtri yechib qo'yilgan dvigatelni ishga tushirmang yoki ekspluatatsiya qilmang, chunki dvigatelda qayta chaqnashlarda alanganing paydo bo'lish ehtimoli bor.

⚠ DIQQAT!

Havo filtri yechilgan holatda iflosliklar osongina dvigatelga tushadi va uni ishdan chiqarishi mumkin. Havo filtrisiz avtomobilni ekspluatatsiya qilishga yo'l qo'yilmaydi.

Sovitish tizimi

Sovitish tizimi dvigatelning tegishli ishchi haroratini ko'llab turilishini ta'minlaydi.

1. Dvigatelni sovitishning elektr ventilatorlari
2. Sovituvchi suyuqlikning kengaytiruvchi bachogi va saqlagich klapani qopqoq

⚠ OGOLANTIRISH!

Kapot ostidagi elektr ventilator hatto ishlamayotgan dvigatelda ham yoqlishi va sizga jarohat yetkazishi mumkin. Qo'llarni, kiyim-kechaklarni va instrumentlarni kapot ostida joylashgan elektr ventilatoridan uzoqroqda ushlab turish lozim.

⚠ OGOLANTIRISH!

Isitgich yoki radiatording shlanglariga, yoki dvigatelning boshqa detallariga teginmang. Ular juda ham issiq bo'lishi va kuyish sababi bo'lib qolishi mumkin. Sizib chiqish holatida dvigateli ekspluatatsiya qilmang; butun sovituvchi suyuqlik sizib ketishi mumkin. Bu dvigatelning yonib ketishiga va kuyish jarohati yetkazishiga olib kelishi mumkin.
Avtomobil harakatlanishni boshlashidan avval barcha sizib chiqishlarni bartaraf qiling.

Dvigateli sovituvchi suyuqligi Sizning avtomobilingizni dvigateli sovituvchi tizimiga DEX-COOL sovituvchi suyuqlik quyilgan. U 5 yil ekspluatatsiyadan keyin yoki 240 000 km (150 000 mil)dan so'ng almashtirilishi kerak, qaysi biri avval boshlanishiga bog'liq holda.

Quyida sovitish tizimi tuzilmasi va sovituvchi suyuqlikni sathi pasayishi holatida uni tekshirish va qo'shimcha quyish usuli tushuntiriladi.

Agar dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi sodir bo'layotgan bo'lsa, Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi ⇨ 9-13 bo'limga murojaat qiling.

Qanday suyuqlikni qo'llash kerak**⚠ OGOLANTIRISH!**

Toza suv yoki spirit kabi boshqa suyuqliklar, tegishli tarzdagi sovituvchi suyuqlikning qaynashi bilan taqqoslash bo'yicha vaqtliroq qaynashi mumkin. Agar sovitish tizimiga toza suv yoki muvofiq kelmaydigan sovituvchi aralashma quyilsa, dvigatel haddan tashqari qizib ketishi mumkin, ammo, bunda, haddan tashqari qizib ketish haqida ogohlantirish aks ettilirmaydi. Bu dvigateli alangalanishiga va haydovchining yoki uning yonida bo'lgan odamlarning kuyishiga olib kelishi mumkin.

Toza ichimlik suvi va DEX-COOL sovituvchi suyuqligining 50/50 aralashmasini qo'llang. Bunday aralashma:

- -37 °C (-34 °F) havo haroratida muzlamaydi
- 129 °C (265 °F)gacha qizishida qaynamaydi
- Zang va korroziyadan himoya qiladi
- Alyumin detallarni shikastlamaydi
- Dvigatelning tegishli haroratini qo'llab turishga yordam beradi

 DIQQAT!

Biron bir boshqa suyuqliklarni qo'lllamang, GM GMW3420 standartining talablariga muvofiq keluvchi DEX-COOL sovituvchi suyuqligini toza ichimlik suvi bilan aralashma bundan mustasno. Barcha qolgan suyuqliklar avtomobilga amal qiluvchi kafolat ostida bo'lmaydigan dvigatelning va avtomobilning sovitish tizimini shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

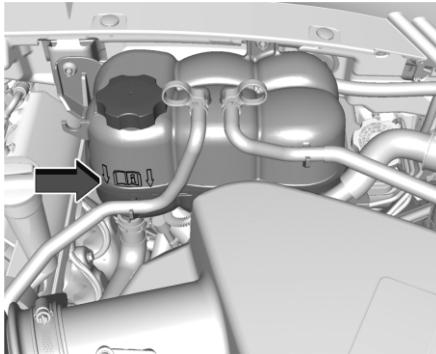
Ishlatilgan sovituvchi suyuqlikni maishiy chiqindilar uchun konteynerlarga va yerga, kanalizatsiya kollektorlariga, daryolarga va suv havzalariga to'kish taqiqlanadi.

Sovituvchi suyuqlikni almashtirilishini avtorizatsiyalangan servis markazlarida bajarish kerak, ularning mutaxassislari ishlatilgan sovituvchi suyuqlikni utilizatsiyasiga nisbatan qonunchilik talablarini biladi. Bu atrof-muhitni va sizning sog'lig'ingizni muhofaza qilishga yordam beradi.

Sovituvchi suyuqlikni tekshirish

Sovituvchi suyuqliknинг kengaytiruvchi bachogi haydovchi tomonida avtomobilning motor bo'lmasida joylashgan. Motor bo'lmasining umumiyo'li ko'rinishi $\diamond$ 9-4ni ko'ring.

Sovituvchi suyuqliknинг sathini tekshirish vaqtida avtomobil gorizontal yuzaga joylashtirilgan bo'lishi kerak.

Kengaytiruvchi bachokda sovituvchi suyuqlik mavjudligini vizual tekshiring.

Agar kengaytiruvchi bachokdag'i sovituvchi suyuqlik qaynayotgan bo'lsa, u sovigunicha kutib turing. Sovituvchi suyuqliknинг sathi to'liq sovuq hajmning belgisidan past bo'lmasligi kerak. Agar bu shunday bo'lmasa, ehtimol, sovitish tizimida sizib chiqish mavjud bo'lishi mumkin.

Agar sovituvchi suyuqlik ko'riniib turgan bo'lsa, ammo uning sathi to'liq sovuq hajmning belgisidan pastda joylashgan bo'lsa, quyidagi "Sovituvchi suyuqlik uchun kengaytiruvchi bachokka sovituvchi suyuqliknинг qanday qo'shimcha quyish kerak" bo'limni ko'ring.

Sovituvchi suyuqlik uchun kengaytiruvchi bachokka sovituvchi suyuqliknинг qanday qo'shimcha quyish kerak

 OGohlantirish!

Dvigatelning issiq detallariga sovituvchi suyuqliknинг to'kilishi kuyishlarning sababi bo'lib qolishi mumkin. Sovituvchi suyuqliknинг tarkibiga etilenglikol kiradi, u dvigatel detallari yetarlicha yuqori haroratga ega bo'lgan holatda qaynaydi.

 OGohlantirish!

Toza suv yoki spirt kabi boshqa suyuqliklar, tegishli tarzdagi sovituvchi suyuqliknинг qaynashi bilan taqqoslash bo'yicha vaqtiroq qaynashi mumkin. Agar sovitish tizimiga toza suv yoki muvofiq kelmaydigan sovituvchi aralashma quyilsa, dvigatel haddan tashqari qizib ketishi mumkin, ammo, bunda, haddan tashqari qizib ketish haqida ogohlantirish aks ettirilmaydi. Bu dvigateli alanganishiga va haydovchining yoki uning yonida bo'lgan odamlarning kuyishiga olib kelishi mumkin.

⚠ OGohlantirish!

Issiq sovitish tizimidagi bug' va qaynayotgan suyuqlik bosim ostida bo'ladi. Hattoki saqlagich klapaniga ega bo'lgan qopqoqning ozgina buralishi ularning katta tezlikda chiqishiga olib kelishi, bu esa kuyishlar sababiga olib kelishi mumkin. Issiq sovituvchi tizimidagi qopqoqni, jumladan saqlagich klapanli qopqoqni burash taqilanganadi. Sovitish tizimi va saqlagich klapanli qopqoq sovigunicha kuting.

⚠ DIQQAT!

Sovituvchi suyuqlikni to'ldirishning maxsus taomiliga rioya qilmaslik dvigatelning haddan tashqari qizib ketishiga olib kelishi va tizimning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin. Agar sovituvchi suyuqlik kengaytiruvchi bachokda ko'rinnmayotgan bo'lsa, o'z dilerengiz bilan bog'laning.

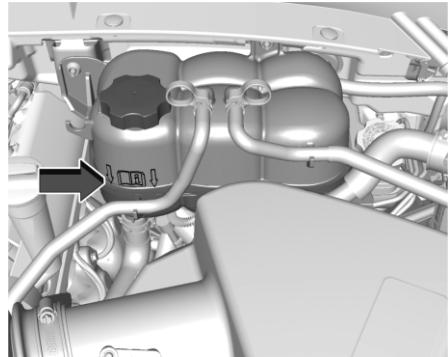
Agar kengaytiruvchi bachokda sovituvchi suyuqlik ko'rinnmayotgan bo'lsa, uni qoshimcha quying.

1. Sovitish tizimi, kengaytiruvchi bachokning saqlagich klapanli qopqog'i va radiatortirning tepe shlangi sovishidan keyin kengaytiruvchi bachokning saqlagich klapanli qopqog'i ni yechib oling.

Saqlagich klapanli qopqoqni soat strelkasiga qarama-qarshi taxminan yarim aylanaga asta-sekin burang. Agar chiqayotgan bug'nинг vishillashi eshitilsa, ovoz chiqishi to'xtaganicha kuting. Vishillash tizimda hali bosim mavjudligini anglatadi.

2. Saqlagich klapanli qopqoqni asta-sekin burashda davom eting va uni yechib oling.

3. Kengaytiruvchi bachokka to'liq sovuq hajm belgisigacha to'g'ri tarkibdagи sovituvchi suyuqlikni quying.

4. Sovituvchi suyuqlikning kengaytiruvchi bachogi qopqog'i yechib qo'yilganida dvigateli ishga tushiring va ko'rsatkich bo'yicha sovituvchi suyuqlikning harorati taxminan 90 °C (195 °F)ga erishilmagunicha ishlab turish imkonini bering.

Ushbu paytda kengaytiruvchi bachokdagи sovituvchi suyuqligini sathi pasayishi mumkin. Agar sovituvchi suyuqlikning sathi pasaygan bo'lsa, to'liq sovuq hajm belgisigacha zaruriy proporsiya eritilgan sovituvchi suyuqlikni kengaytiruvchi bachokka qo'shimcha qayta quying.

5. Saqlagich klapanli qopqoqni o'rnatning va zichlab qotiring.

6. Dvigatelni o'chirish va sovituvchi suyuqlikning sovishidan keyin sovituvchi suyuqlikning sathini tekshiring.
Zarurat bo'yicha sovituvchi suyuqlikni to'ldirish taomilini 1-6-qadamlarini takrorlang.

DIQQAT!

Agar saqlagich klapanli qopqoq zichlab o'matilmagan bo'lса, sovituvchi suyuqlikning sizib chiqish va dvigatelning shikastlanish ehtimoli bor.

Qopqoq tegishli tarzda va zichlab yopilganligiga ishonch hosil qiling.

Dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi

DIQQAT!

Sovituvchi suyuqliksiz dvigatelning ishga tushirilishi avtomobilning jiddiy shikastlanishiga yoki uning alanganishiga olib kelishi mumkin.

Avtomobilning shunga o'xshash shikastlanishlariga kafolat shartlari amal qilmaydi.

Avtomobilda dvigatelning haddan tashqari qizib ketganligi haqida ogohlantiruvchi bir nechta indikatorlar mavjud.

Avtomobilning uskunalar panelida dvigatelning sovituvchi suyuqligining harorati ko'satkichi va

muvofig ogohlantiruvchi nurli indikator mavjuddir. Dvigatelning sovituvchi suyuqligi harorati indikatori ⌂ 4-19 va dvigatelning sovituvchi suyuqligi harorati signalizatori ⌂ 4-30 bo'limlarni ko'ring.

Shuningdek, haydovchining axborot markazida ENGINE OVERHEATED STOP ENGINE (Dvigatel haddan tashqari qizib ketgan, dvigatelni o'chiring), ENGINE OVERHEATED IDLE ENGINE (Dvigatel haddan tashqari qizib ketgan, dvigatelni bo'sh yurishga o'tkazing) va ENGINE POWER ISREDUCED (Dvigatelning quvvati cheklangan) xabarlar ko'zda tutilgan.

Agar ushu ogohlantirish paydo bo'lganida haydovchi kapotni ko'tarmaslikka qaror qabul qilgan bo'lса, texnik xizmat ko'rsatish stansiyasiga zudlik bilan murojaat qilish zarur bo'ladi.

Agar ushu ogohlantirish paydo bo'lishida haydovchi kapotni ko'tarishga qaror qabul qilgan bo'lса, avtomobil horizontal yuzaga to'xtab turishga joylashtirilganiga ishonch hosil qilish zarur bo'ladi.

Dvigatelni sovitish ventilatorlari aylanayotganligini tekshiring. Agar dvigatel haddan tashqari qizib ketayotgan bo'lса, ventilatorlar aylanishi kerak. Agar ular aylanmayotgan bo'lса, dvigatelning kelajakdagagi ekspluatatsiyasini to'xtatish zarur. Avtomobilni ta'mirlashga topshiring.

DIQQAT!

Dvigatelni sovitish tizimida sizib chiqish mavjud bo'lgan holatda dvigatelni ekspluatatsiya qilmang. Bu sovituvchi suyuqlikning yo'qotilishiga olib kelishi va tizimning yoki avtomobilning ishdan chiqish sababi bo'lib qolishi mumkin. Yuzaga kelgan sizib chiqishlarni zudlik bilan bartaraf qiling.

Agar motor bo'linmasidan bug' chiqayotgan bo'lса

OGOLANTIRISH!

Issiq sovitish tizimidagi bug' va qaynayotgan suyuqlik bosim ostida bo'ladi. Hattoki saqlagich klapaniga ega bo'lgan qopqoqning ozgina buralishi ularning katta tezlikda chiqishiga olib kelishi, bu esa kuyishlar sababiga olib kelishi mumkin. Issiq sovituvchi tizimidagi qopqoqni, jumladan saqlagich klapani qopqoqni burash taqilanganadi. Sovitish tizimi va saqlagich klapanli qopqoq sovgunicha kuting.

Agar motor bo'linmasidan bug' chiqmayotgan bo'lса

Sovituvchi suyuqlikning past sathi bilan ENGINE OVERHEATED STOP ENGINE (Dvigatel haddan tashqari qizib ketgan, dvigatelni o'chiring) yoki ENGINE OVERHEATED IDLE ENGINE (Dvigatel

haddan tashqari qizib ketgan, dvigatelni bo'sh yurishga o'tkazing) xabarining paydo bo'lishi jiddiy nosozlikning belgisi bo'lishi mumkin. Agar dvigatelning haddan tashqari qizib ketishi haqida xabar paydo bo'lganida, ammo bug' ko'rinnmayotgan yoki eshitilmayotgan bo'lsa, ehtimol, nosozlik juda ham jiddiy emas. Ba'zida dvigatel quyidagi holatlarda ahamiyatsiz haddan tashqari qizib ketishi mumkin:

- Issiq kunda toqqa uzoq chiqish vaqtida.
  - Yuqori tezlikda safar qilishdan keyin to'xtash vaqtida.
  - Avtomobil tirbandliklarida bo'sh yurishda dvigatelning uzoq vaqt davomida ishlashi vaqtida.
  - Tirkamani shataklash vaqtida, "Tirkamani shataklash ⌂ 8-69" bo'limni ko'ring.
- Agar ENGINE OVERHEATED STOP ENGINE (Dvigatel haddan tashqari qizib ketgan, dvigateli o'chirin) yoki ENGINE OVERHEATED IDLE ENGINE (Dvigatel haddan tashqari qizib ketgan, dvigateli bo'sh yurishga o'tkazing) xabari paydo bo'layotgan, ammo bunda bug' ko'rinnmayotgan bo'lsa, bir-ikki minutga quyidagilarni qilishga urinib ko'ring:
1. Havo kondisjonerini o'chirin.
  2. Isitgichni maksimal haroratga, ventilatorni esa aylanishning maksimal chastotasiga o'tkazing. Zarurat tug'ilganida oynalarini oching.
  3. Bu xavfsiz bo'lganida, yo'll chetiga o'ting, uzatmalar qutisini P (to'xtab turishga joylashtirish) yoki N (neytral) holatga o'nating

va dvigatelga bo'sh aylanislarda ishlashiga imkon bering.

Agar sovituvchi suyuqlik haroratini ko'sratkichining strelkasi haddan tashqari qizib ketish zonasida boshqa joylashmagan yoki haddan tashqari qizib ketish haqidagi ogohlantirish boshqa aks ettirilmayotgan bo'lsa, avtomobilda harakatlanishni davom ettirish mumkin. Taxminan 10 minut davomida avtomobilida asta-sekin harakatlanishni davom ettiring. Oldinga ketayotgan avtomobilgacha xavfsiz masofaga amal qiling. Agar ogohlantirish qayta paydo bo'lmayotgan bo'lsa, harakatlanishni odatiy rejimda davom ettiring, so'ngra suyuqlik sathini va sovitish tizimi ish layoqatligini tekshirish lozim bo'ladi. Agar ogohlantirish takroran chiqarilayotgan bo'lsa, yo'll chetiga haydar o'ting, to'xtang va avtomobilni darhol to'xtab turishga joylashtiring. Agar bug' hali ko'rinnmayotgan, avtomobil esa dvigateldan yuritma bilan sovituvchi ventilator bilan jihozlangan bo'lsa, akseleratorga bosish bilan odatiy bo'sh yurishdan taxminan ikki marta yuqori keladigan chastotagacha dvigatelning aylanishlarini yetkazing, va to'xtab turishga joylashtirilgan avtomobilga kamida besh minut ushbu rejimda ishlab turishga imkon bering. Agar ogohlantirish saqlanib qolayotgan bo'lsa, dvigateli o'chirish, hamma avtomobilidan chiqishi va u sovishini kutish zarur.

Agar bug' ko'rinnmayotgan bo'lsa. to'xtab turishga joylashtirishdan keyin besh minut dvigatelga bo'sh aylanislarda ishlash imkonini

bering. Agar ogohlantirish avvalgidek displayda paydo bo'layotgan bo'lsa, dvigateli o'chirin va u sovishini kuting.

Dvigatel ventilatori

Agar avtomobilda sovitishning elektr ventilatorlari mavjud bo'lsa, deyarli har doim kundalik safar qilishda ularning past tezlikda aylanishi eshitilishi mumkin.

Agar sovitish talab etilmasa, ventilatorlar yoqilmasligi mumkin. Avtomobilning katta yuklanishida, tirkamani shataklashda, atrof-muhitning yuqori haroratida, hamda kondisjonerlash tizimining ishlashi vaqtida, ventilatorlarning aylanish tezligi ortish ehtimoli bor, buning natijasida ular tomonidan tarqatiluvchi shovqin ancha aniqroq eshitilishi mumkin. Bu nosozlik alomati hisoblanmaydi va sovitish tizimi me'yorda ishlayotgani haqida dalolat beradi. Qo'shimcha sovitish ehtiyoji g'oyib bo'lgan vaqtida, ventilatorlarning aylanish tezligi pasayadi.

Dvigateli sovitishning elektr ventilatorlari dvigatel o'chirilganidan keyin aylanishda davom etishi mumkin. Bu me'yordagi holat hisoblanadi va xizmat ko'rsatish o'tkazilishi zarurati haqida dalolat bermaydi.

Yuvgich suyuqligi

Qanday suyuqlikni qo'llash kerak. Avtomobilning oyna tozalagichi yuvgichiga suyuqlikni qo'shimcha quyishdan avval uning ishlab chiqaruvchisining yo'rqnomasini albatta o'qib chiqing. Harorat noldan pastga tushib ketishi mumkin bo'lgan hududlarda, muzlab qolishdan yetarlicha himoyaga ega bo'lgan suyuqlikni qo'llang.

Yuvgichga suyuqlikni qo'shish

Yuvgichda suyuqlik darajasining past satgacha tushib ketish holatida haydovchining axborot displayiga muvofiq xabarning chiqarilishi ko'zda tutilgan. Xabar o't oldirish yoqilishidan keyin har safar 15 sekund davomida aks ettiriladi. Displayda WASHER FLUID LOW ADD FLUID (Yuvgich suyuqligining past sathi. Qo'shimcha quying) xabari paydo bo'lgan vaqtida, old oyna yuvgichi suyuqligi uchun bachokiga suyuqliqni qo'shish zarur bo'ladi.

Yuvgich ramzi tushirilgan qopqoqni oching. Toki bachok to'limgunicha, yuvgich uchun suyuqlikni qo'shimcha quying. Bachokning joylashish joyini Motor bo'linmasining umumiy ko'rinishi ⇨ 9-4 bo'limida ko'ring.

⚠ DIQQAT!

- Suv yuqmaydigan qo'shimcha qo'shilgan yuvgich suyuqligini qo'llash taqiqlanadi. Bu cho'tkalarning titrashiga yoki oynaning notekis tozalanishiga olib kelishi mumkin.
- Old oyna yuvgichida dvigatelning sovituvchi suyuqligini (antifrizni) qo'llash taqiqlanadi. Bu suyuqlik old oyna yuvgichi tizimini va avtomobilning lak-bo'yoq qoplamasini shikastlashi mumkin.
- Yuvgich uchun qo'llash uchun tayyor suyuqlikga suv qo'shish yaramaydi. Suv eritmaning muzlab qolishiga va yuvgich suyuqligi uchun bachokning va yuvgich tizimining boshqa detallarini ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin.
- Yuvgich uchun konsentratsiyalangan suyuqlikni qo'llashda suyuqlikni eritish uchun suvning miqdorini ishlab chiqaruvchining yo'rqnomasida ko'ring.
- Kuchli sovuq ob-havoda yuvgich suyuqligi uchun bachokni faqat to'rtdan uch qismigacha to'diring. Bu muzlab qolishda suyuqlikka kengayish imkonini beradi, aks holda chetigacha to'dirilgan bachokka muzlab qolgan suyuqlik tomonidan shikast yetkazilishi mumkin.

Tormoz tizimi

Disk tormozlarining tormoz nakladkasi o'rnatilgan yedirilish indikatorlariga ega, ular tormoz nakladkalarining yedirilish holatida g'ichirlovchi tovushni chiqaradi, u yedirilgan tormoz nakladkalari o'rniغا yangisini o'rnatish zarurati haqida ogohlantiradi. Tovush paydo bo'lishi va g'oyib bo'lishi yoki avtomobil harakatlanishi vaqtida eshitilishi mumkin, haydovchi tormoz tepkisiga kuch bilan bosgan vaqtidagi holatlar bundan mustasno.

⚠ OGOLANTIRISH!

Tormoz kolodkalarining yedirilishi haqida ogohlantiruvchi tovush tormozlar yaqin vaqtida soz ishlashdan to'xtashini anglatadi. Bu avariyaga olib kelishi mumkin. Agar tormoz kolodkalarining yedirilishi haqida ogohlantiruvchi tovush uzatilayotgan bo'sa, avtomobilga texnik xizmat ko'rsatishni bajarish zarur bo'ladi.

⚠ DIQQAT!

Yedirilgan tormoz kolodkalariga ega bo'lgan avtomobilni ekspluatatsiya qilinishing davom ettirilishi tormoz tizimining qimmatbaho ta'mirlanish sababi bo'lib qolishi mumkin.

Avtomobilning muayyan ekspluatatsiya sharoitlarida yoki iqlim sharoitlarida tormozlar bir nechta birinchi qo'llashda g'ichirlashi mumkin, bundan so'ng g'ichirlash g'oyib bo'ladi. Bu tormoz mexanizmlarining nosozligini anglatmaydi.

G'ildirak gaykalarining tegishli tarzda tortib qotirilishi tormoz mexanizmlarining titrashini oldini olish uchun zarurdir. G'ildiraklarning o'rnni almashtirishda tormoz kolodkalarini yedirilganligini tekshiring va tortib qotirishning muvofiq momenti bilan tegishli tartibda g'ildirak gaykalarini bir tekis tortib qotir. Yonilg'i quyishidishlari $\diamond$ 11-3ni ko'ring. Tormoz kolodkalarini o'qda jamlanmada almashtirish kerak.

Tormoz tepkisining yurishi

Agar tormoz tepkisi me'yordagi balandlikka qaytmayotgan yoki agar tepkining yurishi tez oshayotgan bo'lsa, dilerga murojaat qiling. Bu tormoz tizimiga texnik xizmat ko'satish o'tkazilish zaruratiga ko'satishi mumkin.

Tormoz tizimining detallarini almashtirish

Tormoz tizimining eski detallarini faqat firma ehtiyoj qismalriga almashtirish kerak. Aks holda, tormoz tizimining soz ishlashi kafolatlanmasligi mumkin. Tegishli bo'lмаган ehtiyoj qismalrini qo'llash yoki ularni noto'g'ri o'rnatish holatida tormozlanish xarakteristikalari ko'p jihatdan o'zgarishi mumkin.

Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatini nazorat tizimi

Tormoz kolodkalarini qachon almashtirish kerak

Ushbu avtomobil oldingi va orqa tormoz kolodkalarining qoldiq xizmat qilish muddatlarini baholash tizimi bilan jihozlangan. Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddati har bir o'q uchun foiz qiymatlari bilan haydovchining axborot markazi displayida aks ettiriladi. Tormoz kolodkalarini har gal almashtirishda tizim ko'satkichlarini bekor qilinishini bajarish zarur.

Tizim tormoz kolodkalarini almashtirish zarur deb aniqlaganida, displayga muvofiq xabar, ehtimol, qolgan safar qilish masofasini ko'satish bilan chiqarilishi mumkin.

Tormoz kolodkalarini avtomobilning har bir o'qida to'lqo jamlanmada almashtirish kerak.

Tormoz kolodkalarini xizmat qilish muddatini nazorat tizimi ko'satkichlarini bekor qilinishini qachon bajarish kerak

Tizim ahamiyatlari yedirilgan tormoz kolodkalarini almashtirishini avtomatik aniqlaydi. Yangi yedirilish datchiklari bilan yangi kolodkalarini o'rnatishdan keyin o't oldirish yoqilishida, displayga muvofiq xabar chiqarilgan bo'ladi. Tizimning ko'satkichlarini bekor qilish uchun, ekrandagi yo'l-yo'riqlarga amal qiling.

Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatini nazorat tizimini ko'satkichlarini, shuningdek,

qo'lida bekor qilish mumkin:

1. Haydovchining axborot markazi displayiga tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddati chiqariladi. "Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-34" bo'limgalarini ko'ring.
2. Brake Pad Life (Tormoz kolodkalarini xizmat qilish muddati) menyusini tanlang.
3. Muvofig tarzda oldingi yoki orqa kolodkalarini tanlang.
4. Tasdiqlovchi xabarga javoban YES (Ha)ni tanlang. Yuqorida tavsiflangan harakatlarni boshqa o'qqa nisbatan takrorlang, agar unda, shuningdek, tormoz kolodkalarini almashtirilgan bo'lsa.

Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatini nazorat tizimini qanday o'chirish mumkin

Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatini nazorat tizimini o'chirib qo'yish mumkin. Bunday zarurat ehtiyoj qismlari sifatida xarid qilingan yedirilish datchiklarisiz tormoz kolodkalarining o'rnatilishi holatida yuzaga kelishi mumkin. Tizim o'chirilgan vaqtida, oldingi va orqa tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatining foizli qiymatlari aks ettirilmaydi. Biroq, tormoz kolodkalarini almashtirish vaqtি kelganligini, avvalgidek o'rnatilgan yedirilish indikatorlari tomonidan kolodkalarning yedirilishida uzatiluvchi yuqori tondagи ogohlantiruvchi tovush bo'yicha

aniqlash mumkin. Tormoz tizimi $\diamond 9\text{-}15$ ni ko'ring. Tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddatini nazorat tizimini o'chirish tartibi:

1. Haydovchining axborot markazi displayiga tormoz kolodkalarining xizmat qilish muddati chiqariladi. "Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond 4\text{-}36$ yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) $\diamond 4\text{-}34$ " bo'lilmalarni ko'ring.
2. Brake Pad Life (Tormoz kolodkalarini xizmat qilish muddati) menyusini tanlang.
3. DISABLE (O'chirilsin) buyrug'iни tanlang. Tormoz kolodkalarini xizmat qilish muddatini nazorat tizimini qayta yoqish uchun, yuqorida tavsiyflangan harakatlarni bajaring, ammo 2-qadamda ENABLE (Yoqilsin) buyrug'iни tanlang.

Tormoz suyuqligisi

Bosh tormoz silindirining bachogiga bachok qopqoq'ida ko'sratilgani kabi GM tomonidan sertifikatlashtirilgan DOT 4 tormoz suyuqligi quylgan. Motor bo'linmasining umumiyo' ko'rinishi $\diamond 9\text{-}4$ bo'limni ko'ring, u yerda bachokning joylashish joyi ko'rsatilgan.

Tormoz suyuqligini tekshirish

Avtomobilni gorizontallu yuzaga joylashtiring va uzatmalar qutisining selektor pishangisini P (to'xtab turish) holatiga o'tkazing. Bachokdagagi tormoz suyuqligining sathi bachok devorida tepa va past belgilari orasida joylashgan bo'lishi kerak.

Bachokdagagi suyuqlik sathi faqat quyidagi ikki sabab bo'yicha pasayishi mumkin:

- Tormoz kolodkalarining tabiiy yedirilishi oqibatida. Yangi tormoz kolodkalarini o'natishda suyuqlik qayta ko'tariladi.
- Tormoz tizimining gidroyuritmasida sizib chiqish sababli. Tormoz tizimining gidroyuritmasini ta'mirlanishini bajaring. Sizib chiqish mavjudligida tormoz tizimi soz holda faoliyat yuritmasligi mumkin.

Tormoz suyuqligiga ega bo'lgan bachokdan

qopqoqni yechib olishdan avval, har doim qopqoq o'zini va uning atrofidagi zonani tozalab olish kerak.

Tormoz suyuqligini qo'shimcha quyish yaramaydi. Suyuqlikni qo'shimcha quyilishi sizib chiqishni bartaraf qilmaydi. Agar suyuqlik yediriligan tormoz kolodkalarida qo'shimcha quylsa, yangi tormoz kolodkalarini o'natishda tizimda juda ko'p suyuqlik mavjud bo'lib qolishi mumkin. Zarurat bo'yicha suyuklikni qo'shimcha quyilishi yoki to'kib yuborilishi faqat tormoz tizimining gidroyuritmasi bilan ishlarni o'tkazilishidan keyin qilish kerak.

OGOLANTIRISH!

Suyuqlikning juda ko'p qo'shimcha quyilishi holatida u dvigatel ustiga to'kilishi va, agar dvigatel yetarlicha issiq bo'lsa, yonib ketishi mumkin. Bu dvigateli shikastlanishiga va haydovchining yoki uning yonida bo'lgan odamlarning kuyishiga olib kelishi mumkin.

Tormoz suyuqligini qo'shimcha quyilishini faqat gidraklik tormoz tizimi bilan ishlar yakunlanganidan keyin qilish mumkin.

Agar tormoz suyuqligining sathi minimal darajagacha pasayib ketayotgan bo'lsa, tormoz tizimining signal lampasi yonadi. Tormoz tizimining nazorat lampasi $\diamond 4\text{-}26$ ni ko'ring.

Vaqt o'tishi bilan tormoz suyuqligi SUV bilan to'yinadi, buning natijasida uning samaradorligi pasayadi. Tormoz yo'llini ortib ketishidan

saqlanish uchun, ishlab chiqaruvchi tomonidan tavsija etilgan davriylik bilan tormoz suyuqligini almashtirish lozim. Texnik xizmat ko'stash jadvali $\diamond$ 10-3ni ko'ring.

Qanday suyuqlikni qo'shish kerak

Faqat muhrlangan idishdan GM tomonidan sertifikatlashtirilgan DOT 4 suyuqligini qo'llang. Tavsija etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari $\diamond$ 10-12ni ko'ring.

OGOHLANTIRISH!

Tormoz suyuqligining noto'g'ri tanlanishi yoki unda ifloslanishlarning mavjudligi tormoz tizimining shikastlanishiga olib kelishga qodir. Bu uning ishdan chiqish va YTH natijasida odamlarning jarohat olishi sababi bo'lib qolishi mumkin. Faqat GM tomonidan sertifikatlangan tavsija etilgan tormoz suyuqligini qo'llang.

DIQQAT!

Avtomobilning laklangan/bo'yalgan yuzalariga to'kilgan tormoz suyuqligi, ularni shikastashi mumkin. Lak-bo'yoq qoplamlaridan suyuqlikning izlarini zudlik bilan artib yuborish kerak.

Akkumulator batareyasi

Firma akkumulator batareyasi xizmat ko'satilishini talab ham etmaydi. Qopqoqni ochish va qo'shimcha suv quyish lozim emas.

Agar yangi akkumulator batareyasini o'rnatish talab etilayotgan bo'lsa, dastlab ishlatalgan batareyaning yopishtirma yorlig'i da almashtirish uchun batareyaning raqamini toping. Akkumulator batareyasining joylashish joyini Motor bo'linmasining umumiyo ko'rinishi $\diamond$ 9-4 bo'limga ko'ring.

Avtomobil 12 volt kuchlanishga ega bo'lgan AGM turidagi akkumulator batareyasi bilan jihozlangan. Standart 12-voltli akkumulator batareyasining o'rnatilishi 12-voltli akkumulator batareyasining xizmat qilish muddatini qisqarishiga olib keladi.

12-voltli akkumulator batareyalari uchun quvvatlash qurilmasining AGM texnologiyasiga ega bo'lgan 12-voltli akkumulator batareyasi bilan qo'llashda ba'zi quvvatlash qurilmalarida AGM akkumulator batareyasi uchun maxsus sozlama mavjuddir. Agar mavjud bo'lsa, quvvatlash kuchlanishini 14,8 voltgacha cheklash uchun quvvatlash qurilmasida AGM sozlamasini qo'llang. Quvvatlash qurilmasining ishlab chiqaruvchisining yo'rqnomalriga rioya qiling.

Start-stop tizimi

Ushbu avtomobil yonilg'i sarfini pasaytirish uchun dvigatelni o'chiruvchi avtomatik to'xtatish/ishga tushirish tizimiga ega. Avtomatik to'xtatish/ishga tushirish tizimi $\diamond$ 8-19ni ko'ring

OGOHLANTIRISH!

Avtomobil akkumulator batareyasining yaqinida gugurtlardan yoki ochiq alangadan foydalanan taqiqlanadi. Agar yorug'lik kerak bo'lsa, fonarchadan foydalaning.

Avtomobil akkumulator batareyasi yaqinida chekish taqiqlanadi.

Avtomobil akkumulator batareyasi yaqinida ishlarni bajarishda himoya qo'zoynaklarini taqib olish kerak bo'ladi.

Bolalarni avtomobil akkumulator batareyasiga yaqinlashtirmang.

OGohlantirish!

Akkumulator batareyasida kislota mavjuddir, u kuyishlar keltirishi mumkin, bundan tashqari, batareyalar portlash xavfi bo'lgan gazlarni ajratib chiqaradi. Ular bilan ehtiyoitsiz munosabatda bo'lishda jiddiy jarohatlar olish mumkin.

Akkumulator batareyasi yaqinida ishlarni bajarishda yo'rqnomalarga aniq rioya qilish lozim bo'ladi.

Akkumulator batareyasining klemma uchlari, klemmalar va muvofiq anjomlar qo'rg'oshinni yoki qo'rg'oshin birikmalarini saqlashi mumkin, ular saratonni chaqirishi va odamning reproduktiv faoliyatiga zarar yetkazishi mumkin. Ishlarni bajarib bo'lgandan so'ng qo'llarni yuvib oling.

Avtomobilni saqlash

Kamdan-kam qo'llash: Batareya quvvatsizlanmasligi uchun, akkumulator batareyasidan qora manfiy (-) simni yechib qo'ying. Uzoq muddatli saqlash: Akkumulator batareyasidan qora manfiy (-) simni yechib qo'ying yoki kichik tokka ega bo'lgan akkumulator batareyasini uzluksiz quvvatlash uchun qurilmadan foydalaning.

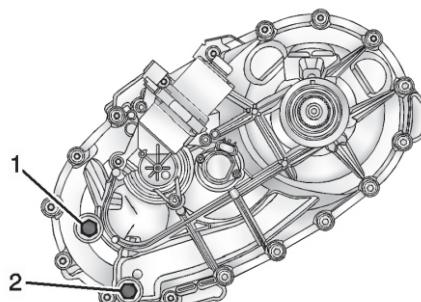
To'liq yuritma

Tarqatish qutisi

Moylash moyini qachon tekshirish kerak

Moylash moyini qachon tekshirilishini aniqlash uchun, "Texnik xizmat ko'rsatish jadvali ⚡ 10-3" bo'limni ko'ring.

Moylash moyini qanday tekshiriladi

1. Quyish tirqishining qopqog'i
  2. To'kish tirqishining qopqog'i
- Aniq ko'rsatkichlarni ta'minlash uchun, avtomobil gorizontall yuzaga joylashtirilishi zarur bo'ladi.

Agar moy sathi tarqatish qutisida mavjud bo'lgan quyish tirqishining (1) pastki chetidan past bo'lса, u holda ozgina moylash moyidan qo'shimcha quyish zarur.

Moylash moyini sathini quyish tirqishining (1) pastki chetigacha ko'tarish uchun, uni yetarlicha miqdorda qo'shimcha quying. Qopqoqni juda qattiq qotirishga urinmang.

Moylash moyini qachon almashtirish kerak

Moylash moyini qanchalik tez-tez almashtirish kerakligini aniqlashtirish uchun, "Texnik xizmat ko'rsatish jadvali ⚡ 10-3" bo'limni ko'ring.

Qanday suyuqlikni qo'llash kerak

Moylash moyining kerakli turini aniqlashtirish uchun, Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari ⚡ 10-12 bo'limni ko'ring.

Oynani almashtirish

Moylash moyini qachon tekshirish kerak

Oldingi differensialdagi moyni faqat sizib chiqish yoki noodatiy shovqin holatida tekshirish zarur. Suyuqliknинг kamayib borishi nosozlik mavjudligiga ko'rsatadi. Tarqatuvchi qutini tekshirish va ta'mirlash zarur.

Taomillar majmuasini bajarish talab etilishi mumkin. O'z dileringga murojaat qiling.

Tarqatuvchi qutining salniklariga va (yoki) oldingi va orqa ko'priklarning reduktorlariga bosim ostidagi suv oqimini yo'naltirmang.

Bosim ostidagi suv salniklar orqali ichkariga kirib borishi va moy bilan aralashishi mumkin. Moyda suvning mavjudligi tarqatuvchi qutining va (yoki) yetakchi ko'priklarning resursini pasaytirilishiga olib keladi. Suv bilan ifloslangan moyni almashtirish kerak.

Orqa ko'prik

Moylash moyini qachon tekshirish kerak
 Orqa differensialdagi moy tekshirilishi faqat sizib chiqish yoki noodatiy shovqin paydo bo'lishida amalga oshiriladi. Suyuqlikning kamayib borishi nosozlik mavjudligiga ko'rsatadi. Tarqatuvchi qutini tekshirish va ta'mirlash zarur. Taomillar majmuasini bajarish talab etilishi mumkin. O'z dilerengizga murojaat qiling.

Tarqatuvchi qutining salniklariga va (yoki) oldingi va orqa ko'priklarning reduktorlariga bosim ostidagi suv oqimini yo'naltirmang. Bosim ostidagi suv salniklar orqali ichkariga kirib borishi va moy bilan aralashishi mumkin. Moyda suvning mavjudligi tarqatuvchi qutining va (yoki) yetakchi ko'priklarning resursini pasaytirilishiga olib keladi. Suv bilan ifloslangan moyni almashtirish kerak.

To'xtab turish tormozini va P to'xtab turishga joylashtirish mexanizmini tekshirish

OGOLANTIRISH!

Ushbu tekshiruvni bajarishda avtomobil harakat qilishni boshlashi mumkin. Bu haydovchini va uning yaqinida joylashgan odamlarning jarohat olishiga yoki mol-mulkning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Avtomobil oldida, agar avtomobil harakatlanishni boshlaydigan holatga yetarlicha joy mavjudligiga ishonch hosil qiling. Agar avtomobil harakatlanishni boshlasa, tormoz tepkisiga darhol bosishga tayyor turing.

Avtomobilni nishablik bo'yicha pastga yo'naltirib, yetarlicha qiya qiyalikda to'xtab turishga o'ting. Tormoz tepkisida oyog'ingizni ushlab turib, to'xtab turish tormozini tortib qo'ying.

- To'xtab turish tormozining avtomobilni harakatsiz ushlab turish qobiliyatini tekshirish uchun: Ishlab turgan dvigatelda va uzatmalar qutisining N (neytral) holatga o'rnatilganida tormoz tepkisidan oyog'ingizni asta-sekin qo'yib yuboring. Ushbu harakatlarni toki avtomobil faqat to'xtab turish tormizi bilan tutib turiqunicha bajaring.
- P to'xtab turishga joylashtirish mexanizmini avtomobilni harakatsiz ushlab turish

qobiliyatini tekshirish uchun: Ishlab turgan dvigatelda P (to'xtab turishga joylashtirish) uzatmasini yoqing. Bundan so'ng, to'xtab turish tormozini bo'shating, so'ogra esa tormoz tepkisini qo'yib yuboring.

Mahalliy dilerga murojaat qiling va texnik xizmat ko'rsatish talab etilayotganligini bilib oling.

Oyna tozalagichning cho'tkalarini almashtirish

Old oyna oyna tozalagichining cho'tkalarini eskirganlik yoki yoriqlar mavjudligiga tekshirish kerak.

Mos keluvchi tur va o'lchamlarni "Texnik xizmat ko'rsatish uchun ehtiyoj qismilar ⇨ 10-13" bo'limda ko'ring.

DIQQAT!

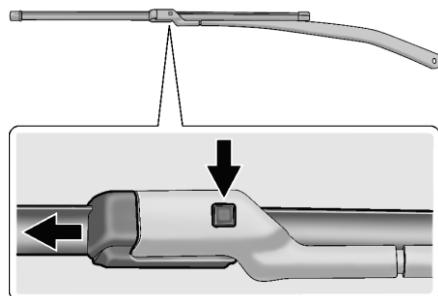
Old oynaga oyna tozalagichning cho'tkalarini o'rnatilmasdan oyna tozalagichning pishangisining teginishi holatida unga shikastlanish yetkazilishi mumkin.

Ushbu oqibatda har qanday yuzaga kelgan shikastlanishlar kafolatli hisoblanmaydi. Old oynaga cho'tkasiz oyna tozalagich pishangisini tushirish taqiqplanadi.

Oldingi oyna tozalagichlarning cho'tkalarini almashtirish

To'plamda oyna tozalagich cho'tkasini almashtirish uchun:

1. Old oynaga qarama-qarshi yo'nalish bo'ylab yig'ilgan holatda old oyna tozalagichining cho'tkasini torting.

2. Oyna tozalagichning pishangisini ulagichi markazida joylashgan tugmaga bosing va pishangi ulagichidan oyna tozalagich cho'tkasini sug'urib oling.

3. Oyna tozalagichning cho'tkasini yechib oling.

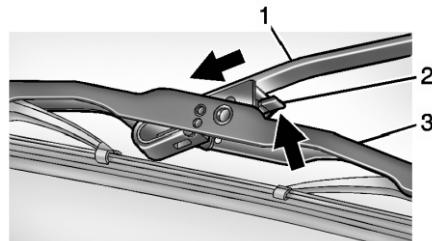
4. Oyna tozalagich cho'tkasini joyiga o'rnatish uchun, 1-3-harakatlarni teskari tartibda bajaring.

Orqa oyna tozalagich cho'tkalarini almashtirish

Orqa oyna tozalagichning cho'tkasini almashtirish uchun:

1. Orqa oyna tozalagichining ishsiz holatda bo'lib turganida, tozalagich va uning cho'tkasiga yetib borish uchun, ko'tarma oynani oching.

Orqa oyna tozalagichining cho'tkasi vertikal holatda bloklanmaydi, shuning uchun, uni avtomobildan chetlashtirishda ehtiyoj bo'ling.

2. Ilgakni bo'shatib olish uchun ularash pishangisiga (2) bosing va to'plamdag'i cho'tkadan (3) oyna tozalagichning pishangisini itarib chiqarib yuboring.

3. Oyna tozalagichning pishangisi ilgagiga yangi cho'tkani ishonchli o'rnatiting, bunda uni pishangini uzish chertkisigacha joyiga itarib kiritish kerak.

4. Tozalagich cho'tkali pishangini qayta oyna yuzasiga tushiring.

Oynani almashtirish

Agar old yoki oldingi yon tomon oynasini almashtirish zarur bo'lsa, almashtiriluvchi oynaning aniq parametrlari haqidagi ma'lumot uchun o'z dilingizga murojaat qiling.

Old oynani almashtirish

Haydovchiga yordam tizimlari

Old oynani almashtirish talab etilayotgan, avtomobil esa haydovchiga yordam tizimlari uchun sensor oldingi kamера bilan jihozlangan bo'lsa, GM kompaniyasining almashtiriluvchi old oynasini qo'llash tavsiya etiladi. Almashtiriluvchi old oyna to'g'ri tekislanshi uchun GM kompaniyasining texnik talablarbi bilan muvofiqlikda o'rnatilishi kerak. Aks holda, ushbu tizimlar tegishli tarzda ishlamasligi mumkin, displayga xabar chiqarishi yoki umuman ishlamasligi mumkin. Old oynani to'g'ri almashtirish uchun o'z dilingizga murojaat qiling.

Gaz tayanchlari

Ushbu avtomobil kapot/yukxona/orqa ko'tarma eshikni to'liq ochilgan holatga ko'tarish va ushlab turishda yordam uchun gaz tayanch(lar) bilan jihozlangan.

 OGohlantirish!

Kapot, yukxona va/yoki orqa ko'tarma eshikning ochiq holatda tutib turuvchi gaz tayanchlarining ishdan chiqishi holatida, siz yoki uchinchisi shaxslar jiddiy jarohatlar olishingiz mumkin. Xizmat ko'satish uchun avtomobilni o'z dileringizga zudlik bilan yetkazing. Yedirilish. Yoriqlar yoki boshqa shikastlanishlarning belgilari mavjudligiga gaz tayanchlarning vizual nazoratini davriy bajaring. Kapot/yukxona/orqa ko'tarma eshik yetarlicha kuch bilan ochiq holatda tutib turilganligiga ishonch hosil qiling. Agar tayanchlar kapot/yukxona/orqa ko'tarma eshikni tutib turmayotgan bo'lsa, ulardan foydalanmang. Avtomobilni ta'mirlashga topshiring.

 DIQQAT!

Gaz tayanchlariga tasmalarni qo'llamang va ularning ustiga biron bir buyumlarni osmang. Shuningdek, gaz tayanchlariga bosmang va ularni tortmang. Bu avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

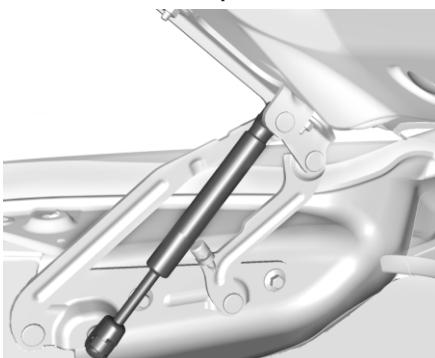
Texnik xizmat ko'satish jadvali ⇨ 10-3ni ko'ring.

Kapot

Orqa ko'tarma eshik

Yukxona

FARALAR YORUG'LIGINI YO'NALISHINI SOZLASH

Oldingi faraning qiyalik burchagini sozlash

Faralar yorug'ligini yo'nalishini sozlash ishlab chiqaruvchi tomonidan bajarilgan, keyingi sozlash talab etilmaydi.

Agar avtomobil YTH oqibatida shikastlangan bo'lsa, faralar yorug'ligining sozlamasi buzilgan bo'lishi mumkin. Agar faralarning yorug'lik dastasiga tuzatish kiritish bajarilishi talab etilsa, TXKSga murojaat qilish lozim.

CHO'G'LANMA LAMPALARINI ALMASHTIRISH

Cho'g'lanma lampalarni almashtirish

Cho'g'lanma lampani almashtirish

Lampalarni almashtirish uchun yoki ushu bo'limga keltilrimagan lampalarni almashtirish taomili bo'yicha mos keluvchi turini aniqlash uchun, o'z dilerengiz bilan bog'laning.

DIQQAT!

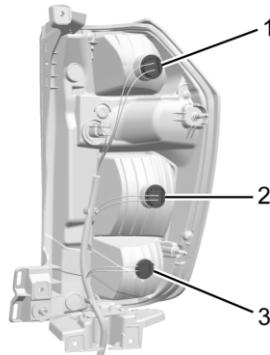
Cho'g'lanma lampalarni ikkilamchi bozorda taklif etilayotgan nurdiodli lampalarga almashtirmang. Bu avtomobilning elektr asbob-uskunalarini shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Nurdiodli yoritish

Avtomobilda bir nechta fonlar ishlatalidi, ularda odatiy lampalar orniga nurdiodlar qo'llaniladi. Nurdiodli yoritish uskunalarini almashtirish uchun TXKSga murojaat qilish kerak.

Orqa gabarit chiroqlar, burilish ko'rsatkichlari, stop-signal chiroqlari, orqaga yorish chiroqlari

Bazaviy darajadagi orqa chiroq

1. Stop-signal

2. Burilish ko'rsatkichi

3. Orqaga yurib harakatlanish chirog'i

Lampani almashtirishda zichlagichlarni almashtirish tavsiya etiladi. O'z dilerengizga murojaat qiling. Ushbu chiroqning cho'g'lanma lampalaridan birini almashtirish uchun:

1. Yuk bo'linmasining orqa eshigini oching.

2. Lo'kidonlarni bo'shatish uchun qoplamaning o'rta qismini avtomobilning markaziga tortib, yechib oling.

3. Lo'kidonlarni bo'shatish orqa chiroqning pastda joylashgan qopqoqni tepa va pastki qismidan pastga tortib, uni yechib oling.

4. Orqa chiroqning ikki vintini yechib oling

5. Orqa chiroqni avtomobildan chiqarib olish uchun, uni to'plamdan orqaga siliting.

6. Lampani patronini soat strelkasiga qarama-qarshi tomonga burang.

7. Patronдан lampani qiyshaytirmsadan chiqarib oling.

8. Lampani almashtiring va 1-6-qadamlarda tavsiflangan teskari ketma-ketlikda montajni bajaring.

ELEKTR TIZIMI

Elektr tizimning ortiqcha yuklanganligi

Avtomobilda yuklamalardan elektr tizimini himoyalash uchun saqlagichlar va avtomatik o'chirgichlar o'rnatilgan.

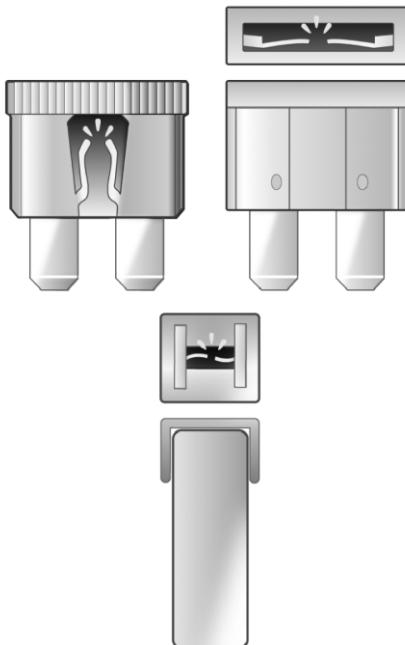
Agar yuklama tok juda baland bo'lса, avtomatik o'chirgich, yuklama tokning me'yordagi qiymatgacha tiklanishi yoki nosozlikni bartaraf qilish paytigacha elektr zanjirni himoyalab, uziladi va ularadi. Bu elektr tizimida nosozlik oqibatida elektr zanjirining yuklamasi va yong'inning ehtimolini ahamiyatli pasaytiradi.

Saqlagichlar va avtomatik o'chirgichlar avtomobilida qurilmalarga elektr energiyasining uzatilishini ta'minlovchi simlarni himoya qiladi.

Agar yo'lda nosozlik yuzaga kelayotgan va saqlagichni almashtirish talab etilayotgan bo'lса, quvvatsizlangan bo'lishi mumkin bo'lgan o'sha zanjirdan saqlagichlar blokidan xuddi o'sha nominal tokga ega bo'lgan saqlagichni olish lozim. Buning uchun avtomobilning funksiyasini tanlang, uni hozirgi paytga qo'llash shart emas, va keyinchalik saqlagichni darhol o'z orniqa qaytaring.

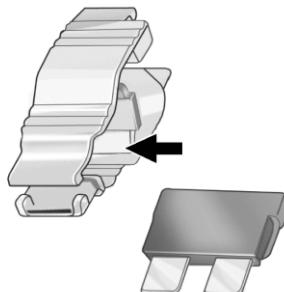
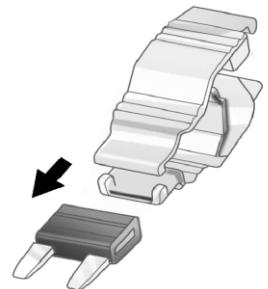
Saqlagichning holatini tekshirish uchun, uning ichidagi eruvchan ulagichni ko'ring. Agar ushbu tasmali sim uzilgan yoki erigan bo'lса, saqlagichni almashtiring.

Kuygan saqlagichni xuddi o'sha o'lchamdagи va nominaldagи yangi saqlagichga almashtirish zarur.

Kuygan saqlagichni almashtirish

- Dvigatelni o'chiring.
- Uskunalar panelida old qopqoqda saqlagichlar yechgichini toping. Uskunalar panelida saqlagichlar bloki ⇨ 9-30ni ko'ring.

3. Uni saqlagichni tepadan yoki yon tomondan tutib olish uchun yuqorida illustrasiyada ko'rsatilgani kabi qo'llang.

4. Agar saqlagichni darhol almashtirish zarur bo'lsa, uskunalar panelining old qopqog'iда, shuningdek, ehtiyoq saqlagichlar mavjud.

Bundan tashqari, xuddi shunday tok kuchiga ega bo'lgan almashtiriluvchi saqlagichni saqlagichlar blokidan olib turish mumkin. Avtomobilning ekspluatatsiya xavfsizligiga ta'sir qilmaydigan xuddi o'sha zanjirdagi saqlagichni oling. 2-3-bandlarda tavsiflangan harakatlarni takrorlang.

5. Almashtirish uchun tanlangan saqlagichni kuygan saqlagichning iniga o'rnatung.

Birinchi imkoniyat paydo bo'lganida kuygan saqlagichni almashtirish uchun dilerga murojaat qiling.

Faralarning elektr simlari

Elektr ortiqcha yuklama lampalarining yoqilishiga va o'chirilishiga, ba'zi holatlarda esa to'liq o'chishiga olib kelishi mumkin. Agar lampalar yonayotgan va o'chayotgan yoki umuman yonmayotgan bo'lsa, faralarning elektr simlarini zudlik bilan tekshiring.

Old oyna oyna tozalagichlari

Agar oyna tozalagichning elektr dvigateli qor yoki muzning katta miqdori sababli qizib ketayotgan bo'lsa, old oyna oyna tozalagichlari to'xtaydi va faqat elektr dvigatel soviganidan keyin qayta ishlashni boshlaydi.

Garchi elektr zanjir ortiqcha yuklamalardan himoyalangan bo'lsada, qor yoki muzning katta miqdorining mavjudligi sababli oyna tozalagichning pishangi mexanizmining ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Old oyna onya tozalagichlaridan foydalanishdan oldin old oynadan imkon boricha qor va muzni olib tashlash lozim bo'ladi.

Agar ortiqcha yuklama qor yoki muzdan emas, balki elektr nosozlik bilan chaqirilgan bo'lsa, ushbu nosozlikni bartaraf qilish kerak.

Saqlagichlar va avtomatik o'chirgichlar

Avtomobildagi elektr simlar zanjirlari saqlagichlar va avtomatik o'chirgichlar birikmasi yordamida qisqa tutashuvlardan himoyalangan. Bu elektr tizimining nosozligi sababli shikastlanishlarning yuzaga kelish ehtimolini ahamiyatli pasaytiradi.

XAVF-XATAR!

Saqlagichlar va o'chirgichlar ularning nominal toki bilan markirovka qilingan.

Saqlagichlarni va o'chirgichlarni almashtirayotganda ko'rsatilgan nominal tokni oshirmang. Katta nominal tokga ega bo'lgan saqlagichlarning yoki o'chirgichlarning qol'lanilishi avtomobilning yonib ketishiga olib kelishi mumkin. Siz yoki boshqa shaxslar jiddiy jarohatlar olishlari yoki halok bo'lishlari mumkin.

OGOHLANTIRISH!

Gmnning asl saqlagichlarining texnik xarakteristikalariga muvofiq kelmaydigan saqlagichlarning o'rnatilishi yoki qol'lanilishi xavflidir. Saqlagichlar ishlamasligi mumkin, bu yong'inga olib keladi. Bu odamlarning jarohat olishi yoki ularni o'limiga olib kelishi, hamda avtomobil ham shuningdek shikastlanishi mumkin.

Avtomobilning qo'shimcha asbob-uskunalarini va modifikatsiyalari ⇨ 9-2 va Umumiylar ma'lumotlari
⇨ 9-2 bo'limlarni ko'ring.

Saqlagichlarni tekshirish va almashtirish tartibini Elektr tizimning ortiqcha yuklanishi ⇨ 9-25da ko'ring.

Motor bo'linmasidagi saqlagichlar bloki

Motor bo'linmasining saqlagichlar bloki haydovchi tomonida avtomobilning motor bo'linmasida joylashgan.

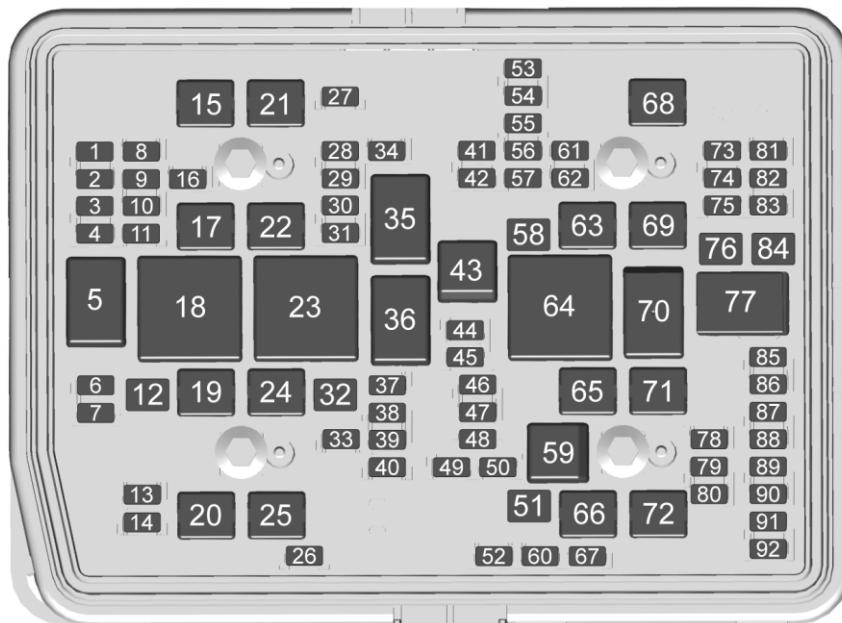

Saqlagichlar blokiga kirish uchun, qopqoqni ko'taring.

DIQQAT!

Avtomobilning elektr detallariga to'kilgan suyuqlik uni ishdan chiqarishi mumkin. Har qanday elektr detallarining qopqoqlarini har doim yopish kerak.

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
1	–
2	–
3	–
4	–
6	ELM 7 – tashqarini yoritish bloki 7
7	ELM 4 – tashqarini yoritish bloki 4
8	–
9	ELM 5 – tashqarini yoritish bloki 5
10	ELM 6 – tashqarini yoritish bloki 6
11	Zaxira
12	–
13	Oldingi yuvgich
14	Orqa yuvgich
15	REC 2 – orqa markaziy elektr blok 2

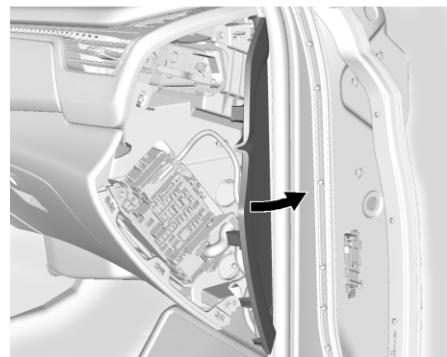
Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
16	Avtonom sirena
17	Zaxira
19	Invertor
20	IECR 2
21	–
22	IECR 2
24	EBCM – tormoz tizimini elektron boshqarish bloki
25	REC 1 – orqa markaziy elektr blok 1
26	Kamera yuvgichi
27	Ovozli signal
28	RT farasi – o'ng
29	LT farasi – chap
30	ELM 3 – tashqarini yoritish bloki 3
31	ELM 1 – tashqarini yoritish bloki 1

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
32	–
33	R/C emas
34	–
37	Kuzov: bort diagnostikasi (OBD)
38	Kuzov: boshqalar
39	Noshtat asbob-uskunalar uchun o'chirish paneli
40	Uskunalar paneli (IP): boshqalar
41	Tirkamaning to'xtab turish
42	O'ng orqa chiroqlar
44	Tortish-ilakishish qurilmasi
45	O'qning qo'shimcha dv-li
46	Dvigatelni boshqarish bloki (ECM): o't oldirish
47	OBD: dvigatel
48	–
49	TCM – telematikani boshqarish

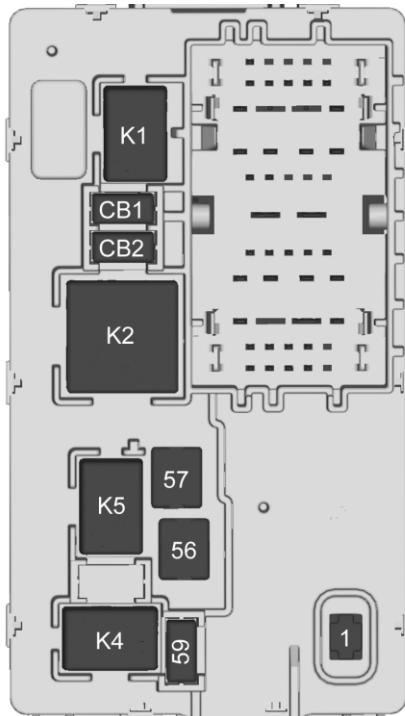
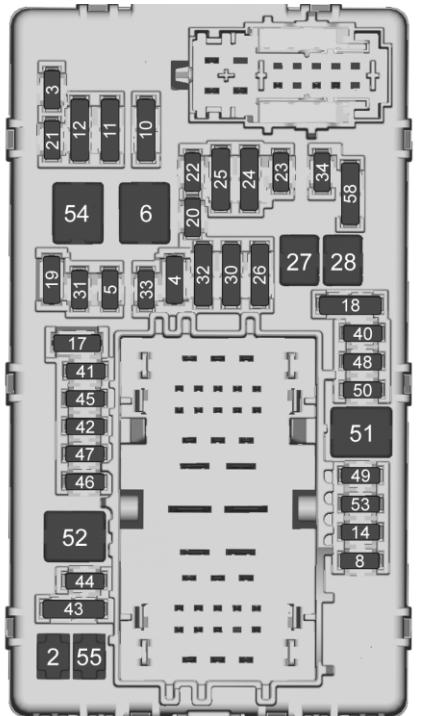
Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi	Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi	Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
50	Kondisioner muftasi				
51	TCCM — tarqatuvchi qutining boshqaruv bloki				
52	Oldingi oyna tozalagich				
53	—	62	ICCM/CVS/DEF – integratsiyalangan shassini boshqarish bloki/bak ventilyatsiyasi klapani/dizel chiqindi gazlarini tozalash uchun suyuqlik	72	Sovitish ventilatorining o'ng dvigateli/pastki
54	Chap orqa chiroqlar	63	Tirkama tormozi	73	Tirkamaning stop-signalining chap chirog'i va burilish ko'rsatkichi
55	Tirkamaning orqaga yurish chirog'i	65	AUX UEC – qo'shimcha asbob-uskunalarning kapotosti elektr	74	TIM 2 – tirkama bilan o'zarlo aloqa bloki 2
56	SADS – osmning yarim faol dempfirlanish tizimi	66	Chap sovitish ventilatori dvigateli	75	DEFC – dizel chiqindi gazlarini tozalash uchun suyuqlik nazoratchisi
57	Zaxira	67	AFM 2 – yonilg'ini faol boshqarish 2	76	ELEC RNG BDS
58	Starter dvigateli	68	Lampalarни avtomatik boshqarish (ALC): dvigatel	78	ECM – dvigatelni elektron boshqarish bloki
60	AFM 1 – yonilg'ini faol boshqarish 1	69	Starter shesternyasi	79	—
61	Lampalarни avtomatik boshqarish (ALC): asosiy	71	Sovitish ventilatorining dvigateli pastki	80	Kabinani sovitish nasosi 17 Vt
				81	Tirkamaning stop-signalining o'ng chirog'i va burilish ko'rsatkichi

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
82	TIM 1 – tirkama bilan o'zaro aloqa bloki 1
83	FTZM – yonilg'i bakining zona
84	Tirkamaning akkumulator oziqlanishi
85	Dvigate
86	ECM – dvigatelni elektron boshqarish bloki
87	B forsunkasi juft
88	Datchik 02 B
89	Datchik 02 A
90	A forsunka toq
91	Dvigatelni boshqarish bloki (ECM): drosselni boshqarish
92	Sovitish ventilatori muftasi, AERO pardachasi

Rele	Mo'ljallanishi
5	–
18	Invertor
23	–
35	To'xtab turish chirog'i
36	O't oldirish yoqilgan, ishga tushirish
43	O'qning qo'shimcha dvigateli
59	Konditsioner muftasi
64	Starter dvigateli
70	Starter shesternyasi
77	Kuchli transmissiya

Uskunalar panelida saqlagichlar bloki

Uskunalar panelidagi o'ng saqlagichlar blokiga kirish uchun qopqoq yo'lovchi tomonida uskunalar panelining oldiga joylashtirilgan. Saqlagichlar blokiga kirish uchun, qopqoqni ko'taring. Uskunalar panelining o'ng old qopqoq'ida saqlagichlar yechgichi mavjud.

Saqlagichlar blokining orqa devoriga rele o'rnatilgan. Kirish uchun yaproqchalarga bosing va saqlagichlar blokini yechib oling.

Avtomobil barcha ko'rsatilgan saqlagichlar, relelar va funksiyalar bilan jihozlanmagan bo'lishi mumkin.

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F1	O'ng eshik
F2	Chap eshik
F3	Universal garaj eshiklarini ochish tizimi (UGDO)/OnStar baland oqozli aloqa (OHC)/kamera
F4	BCM 2 – kuzovning asbob-uskunalarini boshqarish bloki 2
F5	Displeylar
F6	Oldingi ventilator
F8	Chap eshik paneli
F10	Nishablik/ustunni bloklash
F11	Diagnostika ulagichi (DLC)/USB
F12	Markaziy shlyuzli blok (CGM)/Onstar

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F14	O'ng eshik paneli
F17	Rul chambaragidagi boshqaruv organlar
F18	AVM 1 – faol vibratsiya bloki 1
F19	–
F20	–
F21	–
F22	Isitiluvchi rul chambaragi
F23	–
F24	–
F25	Izlash tizimlari uchun maqbullashtirish (SEO)/shattdan tashqari asbob-uskunalar uchun o'chrigichlar paneli
F26	USB/izlash tizimlari uchun maqbullashtirish (SEO), qo'shimcha asbob-uskunalar uchun o'chirilmaydigan oziqlanish (RAP)

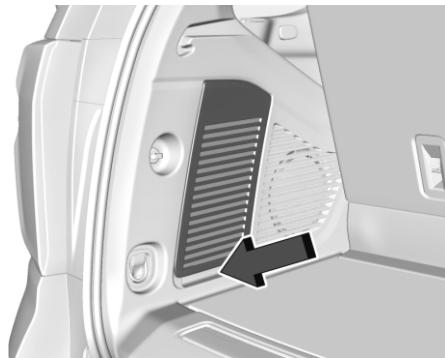
Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F27	Elektr ulagich (APO)/qo'shimcha asbob-uskunalar uchun o'chirilmaydigan oziqlanish
F28	Zaxira
F30	SDM/AOS – aniqlash va diagnostika bloki/ odam mavjudligini avtomatik aniqlash
F31	BCM 3 – kuzovning asbob-uskunalarini boshqarish bloki 3
F32	Markaziy konsol bloki (CSM)/USB
F33	BCM 4 – kuzovning asbob-uskunalarini boshqarish bloki 4
F34	"To'xtab turishga joylashtirish" holatidan
F40	–
F41	–

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F42	Elektr to'xtab turish tormozining o'chrigichi
F43	RSE – yo'l asbob-uskunalarini
F44	AVM 2 – faol vibratsiya bloki 2
F45	Radiopriyomnik bloki
F46	BCM 1A – kuzovning asbob-uskunalarini boshqarish bloki 1A
F47	–
F48	TCM – telematikani boshqarish bloki
F49	BCM 1 – kuzovning asbob-uskunalarini
F50	DMS – haydovchi monitoringi tizimi
F51	–
F52	–
F53	–
F54	Tomning ventilyatsiya lyuki

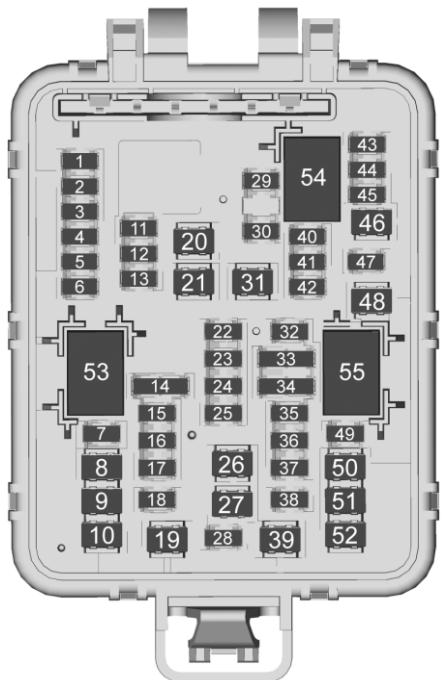
Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F55	APO 3 – yordamchi elektr ulagich 3
F56	DC/DC CNV BATT 1 – o'zgaruvchan tok o'zgartirgichi batareyasi 1
F57	DC/DC CNV BATT 2 – o'zgaruvchan tok o'zgartirgichi batareyasi 2
F58	Zaxira
F59	–

Avtomatik O'chirgichlar	Mo'ljallanishi
CBO1	APO 1 – yordamchi elektr ulagichi 1
CBO2	APO 2 – yordamchi elektr ulagichi 2

Rele	Mo'ljallanishi
K1	–
K2	RAP/ACCY 1 – qo'shimcha asbob-uskunalarining o'chirilmaydigan oziqlanishi/ qo'shimcha asbob-uskunalar 1
K4	RAP/ACCY 2 – qo'shimcha asbob-uskunalarining o'chirilmaydigan oziqlanishi/ qo'shimcha asbob-uskunalar 2
K5	–

Orqa yukxonadagi saqlagichlar bloki

Yuk bo'linmasidagi saqlagichlar bloki bo'linmaning chap qismida yechiladigan panel ostida joylashgan.
O'yiqcha orqali orqadan panelga barmoq bilan ilib, uni sug'urib oling

Avtomobil barcha ko'rsatilgan saqlagichlar, relelar va funksiyalar bilan jihozlanmagan bo'lishi mumkin.

Eruvchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi	Eruvchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F01	RFA – masofaviy funksiya	F12	GBS
F02	WCM – simsiz quvvatlash bloki	F13	–
F03	O'rindiqlarni isitish bloki, 1-qator (batareya 1)	F14	–
F04	O'rindiq xotirasi bloki (MSM), haydovchining	F15	O'rindiqlarni isitish bloki, 1-qator (batareya 2)
F05	–	F16	RH CINCH Latch – o'ng keltingich qaydлагichi
F06	–	F17	Yo'lovchi o'rindig'i xotirasi bloki
F07	Amp Aux 2 – yordamchi kuchaytirgich 2	F18	Orqa oyna tozalagichi
F08	–	F19	Haydovchining xavfsizlik kamari dvigateli
F09	SEO UPFTR 2 – shtatdan tashqari asbob-uskunalar uchun o'chirgichlar paneli/ izlash	F20	Orqa tumanga qarshi chiroq
F10	Yo'lovchi xavfsizlik kamari dvigateli	F21	–
F11	Elektr yuritmli taxlanuvchan o'rindiq, 2-qator	F22	OBKB tizimining orqa displayini boshqarish
		F23	EOCM – tashqi ob'ektlarni hisoblash
		F24	Amp Aux 3 – yordamchi kuchaytirgich 3

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F25	OBS DET
F26	RDCM – orqa yuritmani boshqarish bloki
F27	Amp Aux 1 – yordamchi kuchaytirgich 1
F28	VPM – videoga ishlov berish bloki
F29	–
F30	–
F31	Amp – kuchaytirgich
F32	–
F33	ICCM – shassini boshqarishning integratsiyalangan bloki
F34	O'rindiqlarni isitish bloki, 2-qator
F35	HFCR
F36	ELM – tashqarini yoritish bloki
F37	–
F38	Elektr yuritmali suriluvchan konsol

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F39	–
F40	–
F41	–
F42	–
F43	UPA – universal to'xtab turishga joylashtirishni yengillashtirish tizimi
F44	–
F45	AFL AHL – adaptiv oldingi yoritish/faralar qiyaligini avtomatik tuzatish
F46	OBKB tizimi orqa ventilatorning dvigateli
F47	LH CINCH Latch – chap keltingichning qaydлагichi
F48	Elektr yuritmali o'rindiqlarni orqaga tashlash bloki
F49	Ko'tarma oyna
F50	Haydovchi o'rindig'ini sozlash elektr yuritmasi

Ervchan saqlagichlar	Mo'ljallanishi
F51	Elektr yuritmali orqa ko'tarma eshik bloki
F52	Yo'lovchi o'rindig'ini sozlash elektr yuritmasi
Rele	Mo'ljallanishi
K53	–
K54	–
K55	L/GLASS

G'ILDIRAKLAR VA SHINALAR

Shinalar

GMning har bir yangi avtomobili shinalarning yetakchi ishlab chiqaruvchisidan yuqori sifatlari shinalar bilan jihozlangan.

Shinalarga kafolat va ularga xizmat ko'sratish joylari haqidagi ma'lumotlarni kafolat bukletida ko'ring. Qo'shimcha ma'lumotlar shinalar ishlab chiqaruvchisi tomonidan taqdirm etiladi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

- Yomon xizmat ko'sratiluvchi va noto'g'ri ekspluatatsiya qilinuvchi shinalar xavflidir.
- Shinalarga ortiqcha yuklama berish haddan tashqari deformatsiya oqibatida ularning qizib ketishiga olib kelishi mumkin. Shinalarning yorilib ketishi va jiddiy avariya ehtimoli bor. Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12ni ko'ring.
- Havo bosimi yetarlicha bo'lмаган shinalar ortiqcha yuklangan shinalar kabi, xuddi shunday xavflidir. Ushbu sabab bo'yicha yuzaga keladigan avariya jiddiy jarohatlarga olib kelishi mumkin. Barcha shinalarni vaqt-vaqt bilan tekshirib turing va ularda tavsya etilgan havo bosimini qo'llab turing. Havo bosimini sovuq shinalarda tekshirish lozim.
- Ortiqcha havo bosimiga ega bo'lgan shinalar keskin zarbalar, masalan, yo'dagi chuqurliklarga urilishida, kesilishlarga, teshilishlarga yoki yorilib ketishlarga moyil bo'ladi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

- Shinalarda tavsiya etilgan havo bosimini qo'llab turish lozim.
- Yedirilgan yoki eski shinalar avariyyaga olib kelishi mumkin. Shinalar protektori yedirilishi holatida ularni almashtirish kerak.
- Yo'dagi chuqurliklarga, bordyur toshiga va boshqalarga urilganida shikastlangan har qanday shinalarni almashtiring.
- Shinalarning noto'g'ri ta'mirlanishi avariyyaga olib kelishi mumkin. Shinalarning ta'mirlanishi, almashtirilishi va montajini faqat dilerda yoki avtorizatsiyalangan shina servis markazida bajarish lozim.
- Qor, loy, muz va shunga o'xshash sirpanchiq qoplamlarda 56 km/soat (35 mil/soat)dan yuqori tezlikda shinalarning haddan tashqari shataklashishiga yo'l qo'yang. Haddan tashqari shataklashish shinalarning yirtilib ketishiga olib kelishi mumkin.

Yuqori tezlikda harakatlanish uchun shinalardagi havo bosimini sozlanishini Yuqori tezlikda harakatlanish uchun shinalardagi havo bosimi ⇨ 9-38 bo'limga ko'ring.

Barcha mavsumiy shinalar

Sizning avtomobilingizga barcha mavsumiy shinalar o'rnatilgan bo'lishi mumkin. Shinalarning konstruksiysi turilcha ob-havo sharoitlari yoki qoplamlarining ko'pchilik turlarida avtomobilning yaxshi tortish-tezlik

xarakteristikalarini ta'minlaydi.

Ishlab chiqaruvchi-zavod tomonidan o'rnatiluvchi va GM tasniflanishi bilan muvofiqlikda ishlab chiqilgan shinalarning biqinlarida TPC markirovka kodi tushiriladi. Yig'ish zavodida avtomobil butlanuvchi barcha mavsumiy shinalarning TPC kodi oxirida "MS" harflari tushirilgan.

Agar qor yoki muz bilan qoplangan yo'llar bo'ylab tez-tez safar qilish ko'zda tutilayotgan bo'lsa, avtomobilga qishki shinalarni o'rnatish tavsya etiladi. Barcha mavsumiy shinalar ko'pchilik holatlarda qishda yetarlicha ilakishishni ta'minlaydi, biroq muz yoki qor bilan qoplangan qoplamlarda ular qishki shinalarni qo'llashdagi kabi xuddi o'sha tezlanish dinamikasini va yo'l bilan ilakishishni olishga imkon bermaydi. Qishki shinalar ⇨ 9-37ni ko'ring.

Qishki shinalar

Qishki shinalar avtomobilning standart butlanmasiga kirmaydi. Qishki shinalar qor yoki muz bilan qoplangan qoplamlarda yaxshiroq ilakishish uchun mo'ljallangan. Agar muz yoki qor bilan qoplangan yo'llar bo'ylab tez-tez safar qilish ko'zda tutilayotgan bo'lsa, avtomobilga qishki shinalarni o'rnatish tavsya etiladi. Qishki shinalar mavjudligi va ularni to'g'ri tanlanishi haqidagi anche batafsil ma'lumotlarni olish uchun dilerga murojaat qiling. Shuningdek, Yangi shinalarni xarid qilish ⇨ 9-45 bo'limni ham ko'ring.

Qishki shinalarni o'rnatishda quruq yo'l bilan ilakishish pasayishi, yo'l shovqining ortishi va protektorning xizmat qilish muddati qisqarishi mumkin. Avtomobilga qishki shinalarni o'rnatgandan keyin avtomobilning boshqaruvi va tormozlanish xarakteristikalarining o'zgarishiga e'tiborli bo'ling.

Qishki shinalarni qo'llash holatida:

- Avtomobilning barcha to'rta g'ildiraklari uchun bir xil markadagi va protektorlar turi bir xil bo'lgan shinalarni qo'llang.
- Faqt dastlab o'rnatilgan shinalardagi kabi xuddi o'sha o'chamdag'i, xuddi o'sha yuklama intervali va xuddi o'sha tezlik toifasidagi shinalarni qo'llang.
- Dastlab o'rnatilgan shinalardagi kabi xuddi o'sha tezlik toifasiga taalluqli H, V, W, Y va ZR qishki shinalar bozorda mavjud bo'lmasligi mumkin. Agar tezlik toifasi pasaytirilgan qishki shinalar tanlangan bo'lsa, ushbu shinalar uchun maksimal tezlikni oshirish taqiqlanadi.

Past profilli shinalar

Ba'zi modifikatsiyalarga o'rnatiluvchi 275/55R20 yoki 275/50R22 shinalar past profilli shinalar toifasiga kiradi.

DIQQAT!

Past profilli shinalar odatiy shinalarga qaraganda yuqori darajada sifatsiz yo'l qoplamasi bo'ylab harakatlanishda yoki bordyur ustiga haydab o'tishda katta darajada shikastlanishlarga moyilroq bo'ladi. Yo'l chuqurlariga, uchli chetlari bo'lgan to'siqlarga yoki bordyurlarga haydab o'tishda shinalar va g'ildirak disklari shikastlanishi mumkin. Bunday shikastlanishlarga kafolat amal qilmaydi. Shinalarda tegishli havo bosimini qo'llab turing va iloji boricha bordyur toshiga, yo'l chuqurliklariga va yo'l qoplamasining boshqa nuqsonlariga urilishdan saqlaning.

Shinalarda havo bosimi

Shinalarning samarali ishlashi uchun ularda tegishli havo bosimini qo'llab turish talab etiladi.

OGohlantirish!

Yeterlicha bo'Imagan va ortiqcha havo bosimi shinalar uchun bir xilda nomaqbuldir. Yeterlicha shishirilmagan shinalar yoki havo bosimi yeterlicha bo'Imagan shinalar quyidagilarga olib keladi:

- Shinalarga ortiqcha yuklama va ularning qizib ketishi ularning yirtilib ketishiga olib kelishi mumkin.
- Shinalarning muddatidan oldin va va nomuntazam yedirilishi.
- Avtomobilning yomon boshqaruvchanligi.
- Ichki yonish dvigateli bo'lgan avtomobillarda yoqilg'i sarfining oshishi.
- Elektromobillar uchun yurish zahirasini qisqartirish.

Ortiqcha shishirib yuborilgan shinalar yoki ortiqcha havo bosimiga ega bo'lgan shinalar quyidagilarga olib keladi:

- Shinalarning yuqori yedirilishi.
- Shinalarning yomon boshqaruvchanligi.
- Yo'ldagi notejisliklar kuzovga uzatiladi.
- Yo'l qoplamasining nuqsonidan shinalarning shikastlanish ehtimoli bor.

Shinalar turi va ularning yuklamasi haqidagi ma'lumot tushirilgan avtomobil yopishtirma yorlig'iда dastlab o'nataligan shinalar va sovuq shinalarda tegishli havo bosimi ma'lumotlari ko'satilgan.

Tavsya etilgan havo bosimi - bu avtomobilning maksimal yuk ko'tarishini ta'minlovchi minimal havo bosimidir.

Avtomobil bilan tashiluvchi yukning maksimal ehtimolli og'irligi haqidagi qo'shimcha ma'lumotlarni va shinalar turi va ularga yuklama haqidagi ma'lumot bo'lgan yopishtirma yorliqning misolini Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12 bo'limda ko'ring. Avtomobilni yuklash usuli uning boshqaruvchanligiga va harakatlanish vaqtida qulaylikka ta'sir qiladi.

Yuklarni tashishda ushbu avtomobil uchun konstruktiv ruxsat etilgan yuk og'irligini oshirish taqiqilanadi.

Tekshirishlarni qachon bajarish kerak

Shinalardagi bosimni bir oyda kamida bir marta tekshiring.

Ehtiyoj g'ildirakni, agar u mavjud bo'lsa, tekshirishni unutmang. Qo'shimcha ma'lumotlar To'liq o'lchamdag'i ehtiyoj g'ildirak ⇨ 9-66 bo'limda taqdirm etilgan.

Tekshirishlarni qanday bajarish lozim

Shinalarda havo bosimini tekshirish uchun yuqori sifatlari cho'ntak manometridan foydalaning.

Shinadagi tegishli havo bosimini uning tashqi ko'rinishi bo'yicha aniqlash imkon yo'q. Havo bosimini sovuq shinalarda tekshiring, ya'ni, avtomobil kamida uch soat harakatsiz turishi yokda 1,6 km (1 mil)dan ortiq bo'limgan masofani bosib o'tishi kerak.

Shinaning nippel qalpoqchasini bo'shating. Shinadagi havo bosimini o'lchash uchun, shina manometrini nippelga zichlab bosing. Agar sovuq shinalardagi havo bosimi shinalarning turi va ularning yuklamasi haqidagi ma'lumotlarga ega bo'lgan yopishtirma yorliqda tavsya etilgan, ko'satilgan bosimga muvofiq kelsa, hech qanday qo'shimcha sozlamalar talab etilmaydi. Agar shinadagi havo bosimi pasaygan bo'lsa, tavsya etilgan qiymatgacha erishilgunga qadar shinadagi havo bosimini oshirish zarur. Agar shinadagi havo bosimi ko'tarilgan bo'lsa, havoni chiqarib yuborish uchun shina nippelinining o'tasidagi metall o'zakka bosish kerak.

Shinalardagi havo bosimini shina manometri bilan qayta tekshiring.

Nippellarni namlik va iflosliklar tushib qolishidan himoyalash uchun, ularga qalpoqchalarini burab qo'ying. Faqt ushbu avtomobil uchun mo'ljallangan GMning firma qalpoqchalaridan foydalangan. Aks holda, havo bosimi datchiklari shikastlanishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi.

Yuqori tezlikda harakatlanish uchun shinalardagi havo bosimi

OOGHLANTIRISH!

160 km/soat (100 ml/soat)gacha va undan yuqori yuqori tezliklarda safar qilish shinalarga qo'shimcha mexanik yuklamani yuzaga keltiradi. Yuqori tezlikda doimo safar qilish shinada ortiqcha issiqqlikning to'planishiga olib keladi va shinaning keskin buzilishiga olib kelishi mumkin. Bu avariya ga olib kelishi mumkin, buning oqibatida haydovchi yoki boshqa odamlar halok bo'lishi mumkin. Yuqori tezlikda harakatlanish uchun mo'ljallangan ba'zi shinalar uchun, yuqori tezlik bilan safar qilish uchun shinalardagi havo bosimini sozlash talab etiladi. Agar chegaraviy tezliklar va yo'l sharoitlari avtomobilga yuqori tezlikda harakatlanishga imkon berayotgan bo'lsa, shinalar yuqori tezliklarda harakatlanish uchun mo'ljallanganligiga, a'lo holatda bo'lganligiga, sovuq shinalarni shishirish bosimi esa avtomobilning yuklamasiga muvofiq kelishiha ishonch hosil qiling.

"Yuqori tezlikda ekspluatatsiya qilinuvchi shinalarning shishirilish bosimi" jadvalida ko'satilgan o'lchamdag'i avtomobil shinalari uchun, agar avtomobil 160 km/soat (100 ml/soat) tezlikda harakatlanayotgan bo'lsa, shishirilish bosimini sozlash talab etiladi.

Sovuq shinaning shishirilishi bosimini o'z avtomobilingizni shinalarini o'lchamligi uchun jadvalda ko'rsatilgan muvofiq qiymatga o'rnatning.

Harakatlanishning yuqori tezliklarida ekspluatatsiya qilinuvchi shinalarni shishirilishi bosimi	
Shinalarning o'lchamligi	Sovuq shinaning shishirilganlik bosimi, kPa (funt/kv. dyuym)
265/65R18 114T	240 kPa (35 funt/kv.dyuym)
275/60R20 115T	240 kPa (35 funt/kv.dyuym)
275/50R22 111H	270 kPa (39 funt/kv. dyuym)

Yuqori tezlikda harakatlanish davrini yakunlagandan so'ng,sovuq shinalar uchun havo bosimini tavsya etilgan kattaliklarga yetkazing. Avtomobil chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12 va Shinalardagi havo bosimi ⇨ 9-37 bo'limgilarni ko'ring.

Shinalarda havo bosimini nazorat tizimi

DIQQAT!

Vakolatlangan servis tashkilotining personalidan tashqari, biron bir shaxs tomonidan shinalarda havo bosimini nazorat tizimiga (TPMS) kiritilgan o'zgartirishlar, tizimni ekspluatatsiya qilinishiga ruxsatning bekor qilinishiga olib kelishi mumkin.

Shinalarda havo bosimini nazorat tizimi (TPMS) shinalarda havo bosimining darajasini tekshirish uchun radiotexnologiyalarni va datchiklarni qo'llaydi. TPMS tizimi datchiklari avtomobilingizni shinalarida havo bosimini nazorat qiladi va avtomobilda joylashtirilgan qabulqilgichga shinalardagi havo bosimi qiymatlarini uzatadi.

Har bir shinani, jumladan ehtiyoj g'ildiragini (agar u mavjud bolsa),sovuq sharoitlarda bir oyda bir marta tekshirish lozim, shinalar avtomobil ishlab chiqaruvchisi tomonidan tavsya etilgan havo bosimigacha shishirilgan bo'lishi kerak, u avtomobil jadvalchasida yoki shinalarda talab etiluvchi havo bosimi ko'rsatilgan yopishirma yorliqda ko'rsatilgan (agar avtomobilingizda avtomobil jadvalchasiда yoki shinalarda talab etiluvchi havo bosimi ko'rsatilgan yopishirma yorliqda ko'rsatilgan o'lchamlardan farqlanuvchi shinalar o'matilgan bo'lsa, bunday shinalar uchun tegishli bosimni aniqlash zarur bo'ladi). Sizning avtomobil xavfsizlikni ta'minlashning qo'shimcha funksiyasi bilan jihozlangan, u shinalarda havo bosimini nazorat tizimi (TPMS) yordamida amalga oshirilgan. Ushbu tizim, agar avtomobilingizni bir yoki bir nechta shinalari juda past havo bosimiga ega bo'lsa, shinalarda havo bosimini pasayishi nazorat lampasini yoqadi.

Binobarin, shinalarda havo bosimini pasayishi nazorat lampasi yoqilishida avtomobilda harakatlanshni to'xtatish, to'xtash va darhol shinalarni tekshirish va ularni tegishli havo bosimigacha shishirish lozim bo'ladi. Juda past havo bosimiga ega bo'lgan shinali avtomobilda harakatlansh shinalarning ortiqcha qizib ketishiga olib keladi, buning oqibatida shinalarning shikastlanish ehtiromi bor. Shinada havo bosimining pasayishi, shuningdek, yonilg'i sarfini oshiradi, shinaning protektorini xizmat qilish muddatini qisqartirishi, avtomobil boshqaruvi va tormozlanish samaradorligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. Shuni ta'kidlash joizki, shinalarda havo bosimini nazorat tizimi (TPMS) shinalarga tegishli texnik xizmat ko'rsatishning o'rnini bosmaydi; shinalarda tegishli havo bosimini qo'llab turish uchun mas'uliyat, hattoki, agar TPMS tizimidan shinalarda havo bosimining pasayishi nazorat lampasi yoqilishi uchun havo bosimi yetarlicha bo'lмаган holda pasaygan bo'lsa ham, haydovchiga yuklanadi. Avtomobilingiz, shuningdek, TPMS tizimining nosozligi indikatori bilan jihozlangan, u ushbu tizimning noto'gri ishlashiga ko'rsatadi. TPMS tizimi nosozlik indikatori shinalarda havo bosimi pasayishining nazorat lampasi bilan biriktirilgan. Agar tizim nosozlikni aniqlayotgan bo'lsa, ushbu nazorat lampa taxminan bir minut davomida miltillashni boshlaydi, so'ngra esa doimiy yonib turishda davom etadi. Signallarning shunday ketma-ketligi avtomobil

dvigateli ishga tushirilishining keyingi sikllarda ham takrorlanib turadi - toki nosozlik bartaraf etilmagunicha. Agar nosozlik indikatori yonayotgan bo'lsa, tizim shinalarda havo bosimi pastligini aniqlay olmasligi yoki o'nataligan tarzda muvofiq signalni bermasligi mumkin. TPMS tizimida nosozliklar turli sabablar bo'yicha, jumladan, avtomobilga almashtiriluvchi yoki o'rindosh shinalarning yoki g'ildiraklarning o'natalishi oqibatida yuzaga kelishi mumkin, ular TPMS tizimiga to'g'ri faoliyat yuritishiga yo'l qo'ymaydi. Almashtiriluvchi yoki o'rindosh shinalarning yoki g'ildiraklarning o'natalishi TPMS tizimiga to'g'ri faoliyat yuritishiga imkon berayotganligiga ishonch hosil qilish uchun o'z avtomobilingizda bir yoki bir nechta shinalarni yoki g'ildiraklarni almashtirishdan keyin TPMS tizimi nosozligini nazorat lampasini doimo tekshiring. Qo'shimcha ma'lumotlar Shinalarda havo bosimini nazorat tizimining faoliyat yuritishi ⇨ 9-40 bo'limda ko'rish mumkin.

Shinalarda havo bosimini nazorat tizimining faoliyat yuritishi

Ushbu avtomobilda shinalarda havo bosimi nazorati tizimi (TPMS) o'nataligan bo'lishi mumkin. TPMS tizimi shinalarda havo bosimining pasayishi haqida haydovchini ogohlantirish uchun mo'ljalangan. TPMS datchiklari shina bilan jamlanmada har bir g'ildirakda o'nataligan, shina bilan jamlanmada ehtirot g'ildirakdan tashqari.

TPMS tizimi datchiklari shinalarda havo bosimini nazorat qiladi va avtomobilda joylashtirilgan qabulqilgichga shinalardagi havo bosimi qiymatlarini uzatadi.

Shinalarda havo bosimining pasayishi aniqlanganda TPMS tizimi uskunalar majmuasida shinalarda havo bosimining pasayganligi signal lampasini yoqadi. Agar nazorat lampasi yonsa, zudlik bilan to'xtash va shinalar tur o'lchamli va ruxsat etilgan yuklama haqidagi ma'lumotli jadvalchada ko'rsatilgan tavsija etilgangacha shinalardagi havo bosimini oshirish zarur. Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamlar ⇨ 8-12ni ko'ring. Aniq shinada havo bosimini tekshirish zarurati haqidagi xabar haydovchining axborot markazida (DIC) aks ettiriladi. Shinalarda havo bosimining pasayganligi signal lampasining yoqilishi va DICning ogohlantiruvchi xabarining aks ettirilishi o't oldirishning har bir siklida, toki shinalardagi havo bosimi talab etilayotgan qiymatgacha erishmagunicha, sodir bo'ladi. DIC axborot markazining displeyida shinalardagi havo bosimining darajasini ko'rish mumkin. Axborot markazi DIC va displeylarning ishlashi haqidagi anche batafsil ma'lumotlarni Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki

Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⚫ 4-34 bo'limgarda ko'ring.

Shinalarda havo bosimini signal lampasi avtomobil dvigatelini dastlabki ishga tushirishda sovuq ob-havoda yorishishi mumkin, ammo so'ngra u avtomobil harakatlanishi boshlashi bilan o'chadi. Bu shinalarda havo bosimining pasayganligini erta indikatsiyasi va uning talab etiluvchi darajagacha oshirilishi zarurligi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Avtomobilga mahkamlangan shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotlarga ega bo'lgan jadvalchada dastlab o'rnatilgan shinalarning o'lchami va sovuq shinalarda talab etilayotgan havo bosimi ko'rsatilgan. Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⚫ 8-12 bo'limda shinalar, yuklamalar va yuklarning joylashtirilishi haqidagi ma'lumotli jadvalchaning misoli keltirilgan. Shuningdek, Shinalardagi havo bosimi ⚫ 9-37 bo'limda ko'ring.

Shinalarda havo bosimini nazorat tizimi (TPMS) shinalarda havo bosimi pastligi haqida haydovchini ogohlantirishi mumkin, ammo u shinalarga odatiy texnik xizmat ko'stishni o'nini bosmaydi. Shinalarni ko'rildan o'tkazish ⚫ 9-43, Shinalarni o'nini almashtirish ⚫ 9-43 va Shinalar ⚫ 8-81 bo'limgarini ko'ring.

DIQQAT!

Shinalar uchun germetiklarning materiallari bir xil emas. Qo'llash uchun ruxsat etilmagan shinalar uchun germetik TPMS tizimi datchiklarini ishdan chiqarishi mumkin. Mos kelmaydigan shinalar uchun germetikning qo'llanilishi bilan chaqirilgan TPMS datchigining shikastlanishiga kafolat shartlarni amal qilmaydi. Har doim faqat GM kompaniyasi tomonidan ruxsat etilgan shinalar uchun germetikni qo'llang, u dilerda mavjud va avtomobil butlamasiga kiradi.

Zavod jamlannmalarida shinalarni ta'mirlash uchun GM kompaniyasi tomonidan qo'llashga ruxsat etilgan shinalar uchun suyuq germetik qo'llaniladi. Qo'llash uchun ruxsat etilmagan shinalar uchun germetikning qo'llanilishi TPMS tizimi datchiklarining ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Shinalarni ta'mirlash uchun jamlanmaga kiruvchi materiallar haqidagi ma'lumotlar, va muvofiq yo'rqnoma shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma ⚫ 9-50 bo'limda taqdim etilgan.

TPMS tizimining nosozligi signal lampasi va xabarlar

Agar TPMS datchiklaridan biri yoki bir nechta mavjud bo'limasa yoki ishga layoqatsiz bo'lsa, TPMS tizimi to'g'ri ishlamaydi. Agar tizim nosozlikni aniqlayotgan bo'lsa, shinalarda havo bosimining pasayganligi signal lampasi taxminan bir minut davomida miltillashni boshlaydi, so'ngra esa o't oldirishning qolgan qismi davomida doimo yonib turishda davom etadi. Bundan tashqari, haydovchining axborot markaziga (DIC) ogohlantiruvchi xabar chiqariladi. Nosozlik signal lampasining yoqilishi va DICning ogohlantiruvchi xabarining aks ettilishi nosozlik bartaraf qilingunga qadar o't oldirishning har bir siklida sodir bo'ladi. Nosozlik lampasining yoqilishiga va ogohlantiruvchi xabarning paydo bo'lishiga olib keluvchi sharoitlarning bir nechtasini sanab o'tamiz:

- Avtomobilning shtat g'ildiraklaridan biri ehtiyoj g'ildirakka almashtirilgan. Ehtiyoj g'ildirak TPMS datchigi bilan jihozlanmagan. Shtatdagi g'ildirak joyiga o'rnatilganida va tizim datchiklarini o'rnatish taomili to'g'ri bajarilishi bilanoq, nosozlik signalizatori o'chishi, haydovchining axborot markazi ekranidagi xabar esa g'oyib bo'lishi kerak. Quyida xuddi shu bo'limda "TPMS datchiklarini bog'lash taomili" bandini ko'ring.
- Shinalarni o'nini almashtirishdan keyin TPMS datchigining muvofiq kelishini tekshirish jarayoni bajarilmagan yoki muvaffaqiyatlari

- yakunlanmagan. Datchiklar muvofiqligini tekshirish jarayoni muvaffaqiyatlari yakunlanishi keyin nosozlik signal lampasi o'chadi, DICda ogohlantiruvchi xabar esa g'oyib bo'ladi. Quyida xuddi shu bo'linda "TPMS datchiklarini bog'lash taomil" bandini ko'ring.
- TPMS datchiklaridan biri yoki bir nechta mavjud emas yoki shikastlangan. TPMS datchiklarini o'rnatish va datchiklarning muvofiqligini tekshirish jarayonining muvaffaqiyatlari yakunlanishidan keyin nosozlik signal lampasi o'chadi, DICda ogohlantiruvchi xabar esa g'oyib bo'ladi. Texnik xizmat ko'satishni bajarish uchun dilerga murojaat qiling.
- Almashtiriluvchi shinalar yoki g'ildiraklar dastlab o'rnatilgan shinallarga yoki g'ildiraklarga muvofiq kelmaydi. Tavsiya etilganlardan farqli shinalar va g'ildiraklar TPMS tizimining to'g'ri ishlashiga to'sqinlik qilishi mumkin. Yangi shinallarni xarid qilish ⇨ 9-45ni ko'ring.
- Elektron qurilmalarning ishlashi yoki TPMS tizimi tarqatuvchi radiochastotalarga o'xshash radiochastotalarni tarqatuvchi asbob-uskunalar yaqinida mavjud bo'lislilik, TPMS datchiklarining ishida buzilishlarga olib kelishi mumkin.
- Agar TPMS tizimi noto'g'ri ishlayotgan bo'lsa, u shinada havo bosimini pasaygan holatini

aniqlashi va/yoki u haqida signal berishi mumkin bo'lmay qoladi. Agar TPMS tizimi nosozligining signal lampasi doimo yonib turgan va DIC displayidan ogohlantiruvchi xabar g'oyib bo'lmayotgan bo'lsa, u holda avtomobilga texnik xizmat ko'satish uchun dilerga murojaat qiling.

Shinani qo'shimcha shishirish zarurati haqida ogohlantirish (agar jamlanmada mavjud bo'lsa)

Ushbu funksiya avtomobil tashqarisida vizual tovushli ogohlantirishlarni uzatadi, ular sovuq shinaning tavsiya etilgan bosimigacha shishirilmagan shinani qachon qo'shimcha shishirish kerakligi aniqlashda yordam beradi. Shinada past bosim signal lampasi yorishgan vaqtida:

- Avtomobilni tekis maydonga xavfsiz joyga to'xtab turishga joylashtiring.
- To'xtab turish tormozini qattiq tortib qo'ying.
- Avtomobil UO'Q selektorini P (To'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'tkazing.
- Oxirigacha shishirilmagan shinani qo'shimcha shishiring.
Burilish ko'satkichi miltillashni boshlaydi.
Tavsiya etilgan bosimiga erishilishi bo'yicha bitta tovushli signal jaranglaydi, burilish ko'satkichi esa miltillashni to'xtatadi va qisqa vaqtga doimiy chiroq bilan yonadi.
Ushbu qadamlarni shinada past bosim signal lampasi yongan barcha yetarlichcha shishirilmagan shinalar uchun takrorlang.

⚠ OGOLANTIRISH!

Shinada ortiqcha havo bosimini yaratilishi uning yorilishiga olib kelishi mumkin, buning oqibatida haydovchi yoki boshqa odamlar jarohat olishlari mumkin. Shina biqinida ko'satilgan maksimal bosimni oshirmang.

Agar shina 35 kPa (5 funt/kv. dyuym) ortigiga ortiqcha shishirilgan bo'lsa, tovushli signal bir necha marta jaranglaydi, burilish ko'satkichi esa qo'shimcha shishirish yakunlangandan keyin bir necha sekund miltillashda davom etadi. Burilish ko'satkichi miltillayotgan paytda bosimni tashlab yuborish va unga tuzatish kiritish uchun, nippel markaziga qisqa vaqtga bosing. Tavsiya etilgan qiymatlarga erishish bo'yicha bitta tovushli signal jaranglaydi.

Agar burilish ko'satkichi shinani qo'shimcha shishirishni boshlashdan avval 15 sekund davomida miltillayotgan bo'lsa, shinani qo'shimcha shishirish zarurati to'g'risidagi ogohlantirish faollashtirilmagan yoki ishlamayotgan bo'ladi.

Agar avariya nurli signalizatsiya yoqilgan bo'lsa, shinani qo'shimcha shishirish zarurati haqidagi ogohlantirish funksiyasining vizual qayta aloqasi tegishli tarzda ishlamaydi.

TPMS funksiyasi quyidagi sharoitlar mavjudligida shinani qo'shimcha shishirish zarurati haqidagi ogohlantirishni tegishli ravishda faollashtirmaydi:

- Tashqi qurilma yoki uzatgichdan xalallar mavjud.
- Shishirish uchun qurilma tomonidan hosil qilinuvchi havo bosimi shinalarni shishirish uchun yetarlichcha hisoblanmaydi.
- TPMS funksiyasining nosozligi.
- Tovushli signal yoki burilish ko'satkichining nosozligi.
- TPMS datchigining identifikatsiya kodi tizimda ro'yxatdan o'tkazilmagan.
- TPMS datchigining batareyasi quvvati past darajada.

Agar shinani qo'shimcha shishirish zarurati haqidagi ogohlantirish TPMS xalali sababi bo'yicha ishlamayotgan bo'lса, avtomobilni oldinga yoki orqaga taxminan 1 m.ga (3 futga) joyini o'zgartirish va urinshni takrorlang. Agar shinani qo'shimcha shishirish zarurati haqidagi ogohlantirish funksiyasi ishlamayotgan bo'lса, manometrдан foydalaning.

TPMS datchiklarni qiyoslash taomili- avtomatik o'qitish funksiyasi

Har bir TPMS datchigi noyob identifikatsiya kodi mavjud. G'ildiraklarning o'rnnini almashtirish yoki bitta yoki bir nechta datchiklarni almashtirishdan keyin muvofiq g'ildirakka identifikatsiya kodini bog'lash taomilini bajarish zarur bo'ladi.

G'ildirakni o'rnatishdan keyin avtomobil tizim qayta hisoblashni bajarishidan avval 20 minut davomida harakatsiz holatda joylashgan bo'lishi kerak. Qayta o'qitishning keyingi jarayoni 20 km/soat (soatiga 12 mil)dan yuqori bo'l'magan tezlikda harakatlanishda 10 minutgacha vaqtini egallaydi. Haydovchining axborot markazi displayida defis (-) yoki bosim qiymati aks ettirib turiladi. "Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) ⇨ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) ⇨ 4-34" bo'lmlarini ko'ring. Agar qayta o'qitish jarayoni davomida uzilish sodir bo'lса, haydovchining axborot markazi displayiga ogohlantiruvchi xabar chiqarilgan bo'ladi.

Shinalar ko'rigi

Kamida bir oyda bir marta shinalarning, jumladan, ehtirot g'ildirakning, agar avtomobil u bilan jihozlangan bo'lса, yedirilishi yoki shikastlanishi alomatlariga tekshirish tavsiya etiladi. Shinani quyidagi holatlarda almashtirish kerak:

- Shinaning aylanasi bo'yicha uch yoki undan ortiq joylarda yedirilish alomatları mavjud.
- Agar rezina materiali orasidan kord yoki mato ko'rinib turgan bo'lса.
- Agar shina protektorda yoki biginida kord yoki mato ko'rinib turgan yetarlichcha chuqurlikda darzlar, kesilishlar yoki deformatsiyalar mavjud bo'lса.

- Shinada bo'rtiqlar, qabariqlar yoki yorilishlar mavjud.
- Shina teshilish, kesilish yoki ushu nuqsonning o'lchami yoki joylashish joyi oqibatida ta'mirlash imkonи bo'l'magan boshqa shikastlanishga ega.

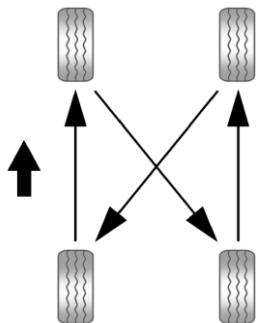
Shinalarning o'rnnini almashtirish

Shinalarning qayta o'rnatish oraliq'i, texnik xizmat ko'satisht jadvalida ko'satilgan. ⇨ 10-3 texnik xizmat ko'satisht jadvaliga qarang.

G'ildiraklarning joylarini almashtirish shinalarning bir tekis yedirilishini ta'minlash maqsadida bajariladi. Eng muhim joyni almashtirish -birinchisi.

Notekis yedirilishning hosil bo'l'ishida iloji boricha tezroq g'ildiraklarni joyini almashtirish, havo bosimini, hamda shinalarda yoki disklarda shikastlanish izlarning mavjudligi tekshirish kerak.

Agar shinalarni joyini almashtirishdan keyin ular avvalgidek notekis yedirilayotgan bo'lса, g'ildiraklarning o'rnatilish burchaklarini tekshiring. Eski shinalarni yangisiga qachon almashtirish kerak ⇨ 9-44 va G'ildirak disklarini almashtirish ⇨ 9-47 bo'lmlarni ko'ring.

G'ildiraklarning joyini almashtirilishini ko'satilgan tartibda bajaring.

G'ildiraklarning joyini almashtirilishiga ehtiyoj shinani kiritmang.

G'ildiraklarning joyini almashtirib bo'lqandan so'ng shinalar va yuklamalar haqida ma'lumotlar jadvalchasida ko'satilgan tavsiya etiluvchi qiymatlargaacha oldingi va orqa shinalarning havo bosimini yetkazing. Shinalarda havo bosimi $\diamond$ 9-37 va Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar $\diamond$ 8-12 bo'limlarni ko'ring.

Shinalarda havo bosimini nazorat tizimini dastlabki holatga qaytaring. Shinalarda havo bosimi nazorati tizimi faoliyat yuritishi $\diamond$ 9-40 ni ko'ring. Barcha g'ildirak gaykalari to'g'ri tortib qotirilganligiga ishonch hosil qiling. Yonilgi to'ldirish idishlari $\diamond$ 11-3 bo'limda "G'ildiraklarning gaykalarini qotirish momenti" bandini ko'ring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

G'ildirakdagi yoki uning mahkamlanish detallaridagi zang yoki loy vaqt o'tishi bilan g'ildirak gaykalarining mahkamlanishini bo'shashtirilishini chaqirishi mumkin. G'ildirak yo'qotilishi mumkin, bu esa avariya sababi bo'lib qoladi. G'ildirakni almashtirishda har qanday zanglarni yoki loylarni g'ildirakning avtomobilga mahkamlanish joylaridan olib tashlang. Favqulodda holatlarda lattani yoki qog'oz sochiqni qo'llash mumkin; biroq, so'ngra hamma zanglarni va loylarni olib tashlash uchun qirg'ich yoki simli cho'tkani qo'llash zarur.

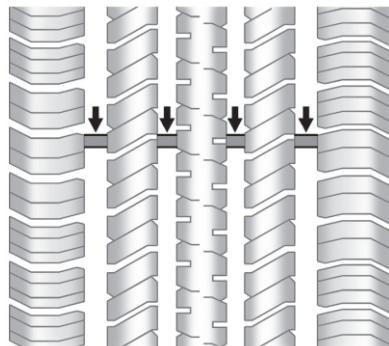
G'ildiraklarni almashtirish yoki o'rnnini o'zgartirishdan keyin korroziya rivojlanishini oldini olish uchun, g'ildirak gupchagining ichki diametriga g'ildirak podshipniklari uchun moyning katta bo'limgagan qatlamini surish zarur bo'ladi.

⚠ OGOHLANTIRISH!

G'ildirakning montaj yuzasiga, g'ildirak o'tirishining konik uyasiga, g'ildirak gaykalari va boltlariga moylamani surtilish taqiqilanadi. Ushbu zonalarga surtilgan moy mahkamlanishni bo'shashtirilishi va avtomobidan g'ildirakning ajralishiga olib kelishi mumkin, bu esa avariya qo'llish keladi.

Eski shinalarni yangi shinalarga qachon almashtirish kerak

Shinalarning yedirilish tezligiga texnik xizmat ko'satishning muntazamligi, harorat, avtomobil harakatlanishining tezligi, avtomobilning yuklanishi va yo'l sharoitlari kabi shunday omillar ta'sir ko'satsadi.

Eski shinalarni yangisiga almashtirish zarurati faqat shinalarning yedirilish alomatlari bo'yicha aniqlanadi. Yedirilish alomatlari protektorming qoldiq chuqurligi 1,6 mm (1/16 dyum) yoki undan past chuqurlikdagagi shinalarda paydo bo'ladi. Ancha batasfil ma'lumotlar Shinalar ko'rigi $\diamond$ 9-43 va Shinalarni joyini almashtirish $\diamond$ 9-43 bo'limlarda taqdirm etilgan.

Shinalarning rezina materiali vaqt o'tishi bilan eskiradi. Bu avtomobilingiz butlangan bo'lishi mumkin bo'lgan ehtiyyot g'ildirak shinasi uchun ham adolatli bo'ladi, hattoki agar ushbu g'ildirakdan hech qachon foydalanimagan bo'lsa ham. Rezinaning eskirish tezligiga ko'pchilik omillar, jumladan harorat, yuklanganlik va shinalarda tavsiya etilgan havo bosimini qo'llab turish ta'sir qiladi. GM kompaniyasi shinalarni, jumladan ehtiyyot g'ildirakdagi shinani (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) protektorning yedirilish darajasiga bog'liq bo'lмаган holda olti yilda kamida bir marta almashtirishni tavsiya qiladi. Shinaning ishlab chiqarilish sanasini AQSh transport vazirligi (DOT) standarti bo'yicha shinaning identifikatsiya kodining (TIN) oxirgi to'rtta raqami bo'yicha aniqlash mumkin. Identifikatsiya kodi shinaning biqinlaridan biriga tushirilgan.

Shinaning identifikatsiya kodining (TIN) oxirgi to'rtta raqami uning ishlab chiqarilish sanasiga ko'rsatadi. Birinchi ikkita raqam haftani, oxirgi ikki raqam esa - yilni belgilaydi. Masalan, ishlab chiqarish 2020 yilning uchinchi haftasi DOT 0320 standarti bo'yicha 4-raqamli belgilanishga ega bo'ladi. 01 hafta etib har bir yilning birinchi to'liq haftasi (yakshanbadan shanbagacha) hisoblanadi.

Avtomobilni saqlash

Shinalar hattoki avtomobil to'xtab turish joyiga o'rnatilgan vaqtida oddiy saqlashda ham eskiradi. Shinalarning eskirishini sekinlashtirish uchun avtomobilni to'g'ri quyosh nurlaridan uzoqroqda sovuq, quruq, toza joyga kamida bir oyga to'xtab turishga va saqlashga joylashtiring. Ushbu joyda rezinani ishdan chiqarishi mumkin bo'lgan moylamalar, benzin yoki boshqa moddalar bo'lmasligi kerak. Agar avtomobil uzoq muddat davomida to'xtab turish joyida turgan bo'lsa, shinalarda ezilgan maydonlar hosil bo'lishi mumkin, ular keyinchalik harakatlanish vaqtida vibratsiyani hosil qilishi mumkin. Agar avtomobil kamida bir oy turishi kerak bo'lsa, shinalarni yechib qo'yish yoki avtomobilning og'irligining shinalarga ta'sirini pasaytirish uchun uni ko'tarib qo'yish kerak.

Yangi shinalarni xarid qilish

GM kompaniyasi ushbu model uchun ma'lum shinalarni ishlab chiqqan va tanlagan. Yig'ish zavodida avtomobilingizga o'rnatilgan shinalar General Motors Tire Performance Criteria Specification (TPC) firma tasniflanishi talablariga muvofiq ishlab chiqilgan. GM kompaniyasi tomonidan o'rnatilgan shinalar o'niga shinalarni xarid qilishda xuddi o'sha TPC markirovka kodli shinalarni tanlash tavsiya etiladi.

GM kompaniyasining TPC Spec tasniflanishning maxsus tizimi bo'yicha o'ndan ortiq muhim texnik parametrlar baholanadi, ular avtomobilingizni umumiyl tortish-ilakishashish xarakteristikalariga, jumladan tormoz tizimining, harakatlanish va boshqaruvning ishchi xarakteristikalariga, tortish kuchining va shinalarda havo bosimini nazorat ishchi xarakteristikalariga ta'sir qiladi. GM kompaniyasining TPC Spec tasniflanishi raqami shinaning o'lchami yonida shinaning biqinida tushirilgan. Agar shinalar protektorning barcha mavsumiy rasmiga ega bo'lsa, u holda TPC sinfi raqamidan keyin bu barcha mavsumiy shinalarga ko'rsatuvchi MS belgilanishi turadi. GM barcha to'rttal shinalarni bitta jamlanmada almashtirishni tavsiya qiladi. Barcha shinalarda protektorning bir xil chuqurligi avtomobilning ishchi xarakteristikalarini qo'llab turishga yordam beradi.

Agar barcha shinalarni bir vaqtida almashtirilmasa, u holda bu avtomobilning tormoz xarakteristikalariga va uning boshqaruvchanligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. G'ildiraklarning o'z vaqtida va to'g'ri o'rni almashtirilishi va ularga xizmat ko'rsatishda barcha to'rttal shinalarning yedirilishi bir tekis o'tadi. Shunga qaramay, agar faqat bitta ko'priknинг shinalarini almashtirish zarur bo'lsa, yangi shinalarni orqa g'ildiraklarga o'natish lozim bo'ladi. Shinalarni o'mini almashtirish ⇨ 9-43ni ko'ring.

OGohlantirish!

Shinalarga tegishli bo'lмаган тарзда техник xizmat ko'ssatish ularning yirtilib ketishiga olib kelishi mumkin. Shinani montaj yoki demontaj qilishga urinish jarohatlarga yoki olimga olib kelishi mumkin. Shinalar montaji yoki demontaji faqat dilerda yoki avtorizatsiyalangan shina servis markazida bajarilishi kerak.

OGohlantirish!

Boshqa o'lchamdagи (avtomobilga dastlab o'rnatilganlardan farqlanuvchi), boshqa savdo markadagi, turdagи yoki protektorning boshqacha rasmlи shinalarning o'rnatilishi avtomobil boshqaruvining yo'qotilishiga, oqibatda esa avariyaga yoki boshqa avtomobilning shikastlantirilishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilning barcha g'ildiraklari uchun tegishli o'lchamdagи, bir xil markadagi va turdagи shinalarni qo'llang.

OGohlantirish!

Avtomobilda diagonal shinalarning qo'llanilishi avtomobil bilan katta masofalar bosib o'tligandan keyin g'ildirak gardishining flaneslerida yoriqlarning hosil bo'lishiga olib kelishi mumkin.

Shina va/yoki g'ildirak to'satdan ishdan chiqishi mumkin, bu avariyaga olib keladi. Ushbu avtomobilning g'ildiraklariga faqat radial shinalarini o'rnatish kerak.

Dastlab o'rnatilgan H, V, W, Y va ZR sinfdagi shinalaridagi kabi xuddi o'sha tezlik toifasidagi qishki shinalar bozorda mavjud bo'lmasligi mumkin. Qishki shinalarini qo'llashda shinalarning tezlik indeksi bilan chegaralangan maksimal tezlikdan oshish yaramaydi.

Agar almashtirishda TPC sinfi ko'satilmagan shinalarini o'rnatish kerak bo'lsa, unda ular xuddi o'sha o'lcham va konstruksiyaga (radial) ega ekanligiga va asl shinalar kabi yuklamalarning va tezliklarning xuddi o'sha diapazoniga mo'ljallanganligiga ishonch hosil qilish zarur.

Shinalar va yuklamalar haqidagi ma'lumotlar jadvalida dastlab avtomobilga o'rnatilgan shinalar ko'satilgan. Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12ni ko'ring.

Boshqa o'lchamdagи shinalar va g'ildirak diskлari

Agar avtomobilga dastlab o'rnatilgan avtomobil g'ildirak diskлari va shinalar o'lchamlaridan farq qiluvchi o'lchamdagи g'ildirak diskлari yoki shinalar o'rnatilgan bo'lsa, u holda bundan a v t o m o b i l n i g t o r t i s h - d i n a m i k a xarakteristikalari, jumladan tormozlanish, harakatlanish va boshqaruvchanlik, turg'unlik va qarshilik va ag'darilip ketish xarakteristikalari shikastlanishi mumkin. Agar avtomobilda ag'darilip ketishdan himoyalovchi tormozlarni antibloklash, shishiriluvchi xavfsizlik yostiqlari tizimi, tortish kuchini sozlash, elektron dinamik stabilisashtirish tizimi yoki doimiy to'liq yuritma tizimi kabi shunday elektron tizimlar mavjud bo'lsa, u holda, shuningdek, ushbu tizimlarning ishchi xarakteristikalari ham shikastlanishi mumkin.

OGohlantirish!

Agar avtomobilda ushu model uchun tavsiya etilmagan o'lchamdagisi shinalar o'rnatilgan bo'lsa, tortish-tezlik xarakteristikalar va avtomobil ekspluatatsiyasi xavfsizligining yomonlashish ehtimoli bor.

Bu YTH va odamlarning jiddiy jarohatlanishi xavfini oshiradi. Faqat ushu model uchun ishlab chiqilgan GMning firma disklari va shinalarini qo'llang. G'ildiraklarning o'rnatilishi va shinalarning montajini faqat GMning malakali avtomexanikiga ishonib topshirish kerak.

Yangi shinalarni xarid qilish ⇨ 9-45 va Avtomobilning qo'shimcha asbob-uskulalari va modifikatsiyalari ⇨ 9-2 bo'limlarni ko'ring.

G'ildiraklar balansirovkasi va sxod-razvalini sozlash

G'ildiraklarning o'rnatilish burchagini sozlash va shinalarning balansirovkasi shinalarning maksimal xizmat qilish muddatini va umumiyl tortish-lakishish xarakteristikalarini ta'minlash uchun ishlab chiqarish-zavodida bajariladi.

G'ildiraklarning o'rnatilish burchagini davriy qayta sozlanishi va shinalar balansirovkasi talab etilmaydi. G'ildiraklar o'rnatilish burchagini sozlanganligini tekshirilishini shinalarning noodatiy yedirilishida yoki

avtomobilning biron bir tomonga sezilarli tortib ketilishida bajarish tavsya etiladi.

Yo'l qoplamasining profiliga va boshqa xususiyatlarning, masalan, izning, mavjudligiga bog'liq holda o'ngga yoki chapga katta bo'limgan tortib ketilishi me'yordagi holat hisoblanadi.

Agar avtomobilda silliq yo'l bo'ylab harakatlanishda vibratsiya hosil bo'layotgan bo'lsa, shinalarni va g'ildiraklarni takroran balansirovka qilish zarurati ehtimoli bor. Tegishli diagnostikani bajarish uchun dilerga murojaat qiling.

G'ildirak disklarini almashtirish

Har qanday bukilgan, yoriqlarga ega bo'lgan yoki korroziya bilan yedirib yuborilgan g'ildirak disklarini almashtirish kerak. Agar g'ildirak gaykalari bo'shab qolayotgan bo'lsa, g'ildirak disklarini, g'ildirak boltlarini va g'ildirak gaykalarni almashtirish zarur.

Agar g'ildirakdan havo chiqib ketayotgan bo'lsa, uni almashtirish kerak. Ba'zi alyumin g'ildirak disklarini ta'mirlash mumkin. Ushbu holatlardan biron biri mavjudligida dilerga murojaat qilish lozim.

Sizning dileringiz sizga g'ildirak diskining qaysi turi kerakligini biladi.

Har bir yangi g'ildirak diski xuddi o'sha yoki ko'tarilishgikka, diametrga, kenglikka, chiqib turishga ega bo'lishi va u almashtirilayotgan g'ildirak diski kabi xuddi shunday tarzda o'rnatilishi kerak.

G'ildirak disklari, g'ildirak boltlari, g'ildirak gaykalari yoki shinalarda havo bosimi nazorati tizimi (TPMS) datchiklarini GMning yangi firma detallariga almashtiring.

OGohlantirish!

Mos kelmaydigan almashtiriluvchi g'ildirak disklari, g'ildirak boltlari yoki g'ildirak gaykalarning qo'llanilishi xavfli bo'lishi mumkin. Bu avtomobil tormozlanishi va boshqaruvchanligiga saldbiy ta'sir qilishi mumkin. Shinalardan havo sizib chiqishi mumkin, bu avtomobil boshqaruvchanligining yo'qolishiga va avariyalarga olib keladi. Har doim tegishli bo'lgan almashtiriluvchi g'ildirak disklari, g'ildirak boltlari va g'ildirak gaykalarni qo'llash zarur.

DIQQAT!

Mos kelmaydigan g'ildirak diskini g'ildirak podshipnigining xizmat qilish muddatini kamaytirishi, tormoz mexanizmlarini sovitilishini yomonlashtirishi, spidometr va/yoki odometrning kalibrovkasini buzishi, faralar yorug'ligining yo'nalishini, avtomobilning yo'l tirqishini va shinalar yoki sirpanishga qarshi zanjirlar va kuzov yoki shassi orasidagi tor tirqish masofasini o'zgartirishi mumkin.

Avval ishlatilgan almashtiruvchi g'ildirak diskлari

OGOHLANTIRISH!

G'ildirak diskini avval ishlatilgan boshqa g'ildirak diskiga almashtirish xavfli. U qanday ekspluatatsiya qilinganligi va uning bosib o'tgan masofasi qanchalik kattaligi haqida ma'lumotlar yo'q. U to'satdan ishdan chiqishi, bu avariyaga olib kelishi mumkin. G'ildirak disklarini almashtirishda GMning yangi firma g'ildirak disklarini qo'llang.

Sirpanishga qarshi zanjirlar

OGohlantirish!

Agar avtomobilda 275/60R20 yoki 275/50R22 o'lchamdagи shinalar o'rnatilgan bo'lsa, sirpanishga qarshi zanjirlarni qo'llamang.

Buning uchun klirens yetarlicha katta emas. Tegishli klirensiga ega bo'limgan avtomobilda sirpanishga qarshi zanjirlarning qo'llanilishi tormozlarning, osmaning yoki avtomobilning boshqa detallarining ishdan chiqishiga olib kelishi mumkin. Zanjirlar tomonidan keltirilgan shikastlanishlar avtomobil bilan boshqaruvning yo'qotilishiga va avariyaga olib kelishi mumkin.

Boshqa turdagи sirpanishga qarshi qurilmani faqat, agar ishlab chiqaruvchi uni ushbu o'lchamdagи shinalarga ega bo'lgan avtomobilarda va yo'l sharoitlarini hisobga olgan holda qo'llashga tavsija etayotgan bo'lsa, qo'llang. Ishlab chiqaruvchining yo'l-yo'riqlarini bajaring. Avtomobilni shikastlamaslik uchun past tezlikda harakatlaning. Agar sirpanishga qarshi qurilma avtomobilga teginib turgan bo'lsa, ularni tekshiring yoei yechib qo'ying. G'ildiraklarning shataksirashiga yo'l qo'y mang.

Sirpanishga qarshi qurilmani orqa g'ildiraklarga o'rnatish zarur.

DIQQAT!

Agar avtomobil har qanday boshqa o'lchamlikdagi shinalar bilan jihozlangan bo'lsa, 275/60R20 va 275/50R22dan tashqari, sirpanishga qarshi zanjirlarni faqat bu qonun tomonidan ruxsat etilgan va haqiqatda zarur bo'lgan holatlardagina qo'llang. To'g'ri o'lchamdagи zanjirlarni tanlang.

Ularni orqa g'ildiraklarga o'rnatish zarur. Zanjirlarni oldingi g'ildiraklarga o'rnatish yaramaydi. Zanjirlarni iloji boricha kuchliroq taranglashtiring va ishonchli taqib qo'ying. Sekin harakatlaning va sirpanishga qarshi zanjirlar ishlab chiqaruvchisining yo'l-yo'riqlarini bajaring. Agar zanjirlar kuzovga teginayotgan bo'lsa, to'xtang va ularni taranlashtiring. Agar tovush to'xtamayotgan bo'lsa, ushbu tovush to'liq g'oyib bo'lunga qadar harakatlanishni sekinlashtiring. Katta tezlikda harakatlanish va sirpanishga qarshi zanjirlar o'rnatilgan g'ildiraklarning shataksirashi avtomobilning shikatslanishiga olib kelishi mumkin.

Agar g'ildirakning havosi chiqib ketgan bo'lsa

Harakatlanish vaqtida shinaning yorilishi - g'ayriodatiy holat, ayniqsa agar shinalarga tegishli tarzda xizmat ko'satilayotgan bo'lsa. Agar shinadan havo sizib chiqayotgan bo'lsa, ancha katta ehtimollik bilan sizib chiqish sekin bo'ladi. Ammo shinaning yorilib ketish holatiga nimani kutish va nima qilish kerakligi haqida ba'zi tavsiyalar mavjuddir:

Oldingi shina yorilishi holatida bunday havosi chiqqan shina avtomobilni tormozlaydi, bu avtomobilning ushbu g'ildirak tomonga tortib ketilishiga olib keladi. Yoq'ingizni akselerator tepkisidan oling va rul chambaragini mahkam ushlab oling. Avtomobil o'zining chizig'iда harakatlanishni davom ettirishi uchun rulni shunday buring, so'ngra to'liq to'xtagunga qadar, iloji boricha yo'ldan chetroqda ravon tormozlaning.

Orqa shinaning yorilishi, ayniqsa burilishda, tortib ketish kabi namoyon bo'ladi va tortib ketishdagi kabi rul bilan avtomobilning harakatlanishiga xuddi shunday tuzatish kiritish talab etilishi mumkin. Akseleratorning tepkisiga bosishni to'xtating va avtomobil to'g'riga harakat qilishni davom ettirishi uchun rulni shunday burang. Harakatlanish kuchli qaltirash va shovqin bilan kuzatib borilishi mumkin.

To'liq to'xtagunga qadar, iloji boricha yo'ldan chetroqda ravon tormozlaning.

OGohlantirish!

Havosi chiqib ketgan g'ildirakda safar qilish shinaning bartaraf etib bo'lmaydigan shikastlanishlanishiga olib keladi. Avtomobil bir qancha vaqt safar qilgan havosi chiqib ketgan yoki kuchli yetarlicha shishirilmagan shinaning takroriy shishirilishi uning yorilib ketishiga va jiddiy avariya olib kelishi mumkin. Avtomobil bir qancha vaqt safar qilgan havosi chiqib ketgan yoki kuchli yetarlicha shishirilmagan shinani qayta shishirishga hech qachon urinmang. Havosi chiqib ketgan shinani iloji boricha dilerda yoki avtorizatsiyalangan shina servis markazida iloji boricha tezroq ta'mirlating yoki almashtiring.

OGohlantirish!

Texnik xizmat ko'satish yoki ta'mirlashni bajarish uchun avtomobilni ko'tarish va uning ostiga kirish, agar muvofiq himoyalovchi asbob-uskunalar qo'llanilmayotgan va haydovchi o'qitilishdan o'tmagan bo'lsa, xavf-xatarni keltiradi.

Agar avtomobil domkrat bilan butlangan bo'lsa, u holda u faqat havosi chiqib ketgan g'ildirakni almashtirish uchun mo'ljallangan. Uning boshqa maqsadlar uchun qo'llashda avtomobilning domkratdan tushib ketishi holatida jiddiy jarohatlarni olish va hattoki halok bo'lish ham mumkin. Agar avtomobil domkrat bilan butlangan bo'lsa, u holda uni faqat havosi chiqib ketgan g'ildirakni almashtirish uchun qo'llang.

Havosi chiqib ketgan g'ildirakda g'ildirak va shinaning shikastlanishini og'rlashtirmang, iloji boricha yo'ldan chetroqda tekis joyga astasekin haydab o'ting. Avariya nurli signalizatsiyani yoqing. Avariya yorug'lik signalizatsiyasi ⇨ 5-5ni ko'ring.

Agar avtomobil maksimal yuk ko'tarish xususiyatigacha yoki unga yaqin yuklangan bo'lsa, domkratni avtomobil ostiga o'rnatish, atrof-muhitning xolati (yo'l chetining egilishi, yo'l dagi qoldiqlar va boshqalar) tufayli qiyin bo'lishi mumkin. Yukni olib tashlash xisobiga og'irlilikning ma'lum miqdorda kamayishi, domkratni avtomobil ostidagi to'g'ri joyga o'rnatishni osonlashtirishi mumkin.

⚠ OGOLANTIRISH!

G'ildirakni almashtirish xavfli bo'lishi mumkin. Avtomobil jarohatlar yoki hattoki o'lim oqibatlarini keltirib domkratdan sirpanib ketishi, yumalab ketishi yoki tushib ketishi mumkin.

G'ildirakni almashtirish uchun tekis joyni toping. Avtomobilning beixtiyor harakatlanshini oldini olish uchun:

1. To'xtab turish tormozini qattiq tortib qo'ying.
2. P (To'xtab turish) rejimini yosing.
3. To'liq yuritmali avtomobil holatida, N (neytral) holat mavjud bo'lgan tarqatish qutisining selektorida, selektor N (neytral) holatda emas, balki yetakchi uzatmaga joylashtirilgan bo'lishi kerak.
4. Dvigatelni o'chiring va toki avtomobil domkratga ko'tarilganda uning takroriy ishga tushirishini bajarmang.
5. Bunda yo'lovchilarga avtombilda qolish taqilanganadi.
6. Siz almashtirishni rejalashtirayotgan g'ildirakdan diagonal bo'yicha joylashgan g'ildirakning ikki tomonlariga yumalab ketishga qarshi tayanchlarni (mavjud bo'lganida) ornating.

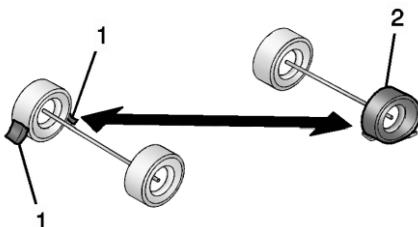
Avtomobil domkrat va ehtiyyot g'ildirak bilan yoki shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma bilan butlangan bo'lishi mumkin. Quyida

g'ildirakni ehtiyyot g'ildirakka xavfsiz almashtirish uchun domkratdan foydalanish bo'yicha yo'l-yo'rqlar taqdim etilgan.

So'ngra G'ildirakni almashtirish ⇨ 9-56 bo'limga murojaat qiling.

Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmaning qo'llanilishini Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma ⇨ 9-50 bo'limda ko'ring.

G'ildiraklardan (2) birini teshilishi holatida quyida taqdim etilgan sxema bo'yicha yumalab ketishga qarshi tayanchlarni (1) (mavjud bo'lganida) qo'llash lozim bo'ladi.

1. Yumalab ketishga qarshi tayanch (muvofig jamlanmada)
2. G'ildirakning havosi chiqib ketdi
Quyida g'ildirakni almashtirish uchun domkratni qo'llash tartibi tushuntiriladi.

Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma

⚠ OGOLANTIRISH!

Yomon ventilyatsiyali yopiq xonada bo'sh aylanishda avtomobil dvigatelining ishlashi xavflidir.

Dvigateldan chiqqan chiqindi gazlar avtomobil ichiga tushib qolishi mumkin. Dvigatelni chiqindi gazlari uglerod oksidi (CO) - hid siz ko'rinxmas gazni saqlaydi. U hush ketishiga va hattoki o'limga olib kelishi mumkin. Toza havoning oqib kelishi bilan ventilyatsiyaga ega bo'limagan yopiq xonada dvigateli ishga tushirish taqiqlanadi. Ancha batafsil ma'lumotlarni Chiqindi gazlar ⇨ 8-22 bo'limda ko'ring.

⚠ OGOLANTIRISH!

Shinada ortiqcha havo bosimini yaratilishi uning yorilishiga olib kelishi mumkin, buning oqibatida haydovchi yoki boshqa odamlar jarohat olishlari mumkin. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmaga ilova qilinuvchi yo'rqnoman ni o'qib chiqing vaunga riyo qiling, va shinadagi havo bosimini tavsiya etilgan darajagacha yetkazing. Tavsiya etilgan bosimni oshirmang.

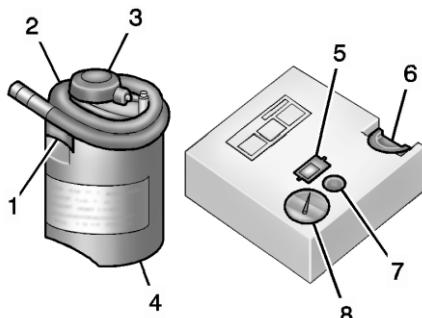
OGohlantirish!

Avtomobilning salonida shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma yoki boshqa asbob-uskunalarni saqlash odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilning keskin to'xtashi yoki avariyasida mahkamlanmagan asbob-uskunalar biron bir kimsaga zarba yetkazishi mumkin. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmani uning uchun mo'ljallangan joyda saqlang.

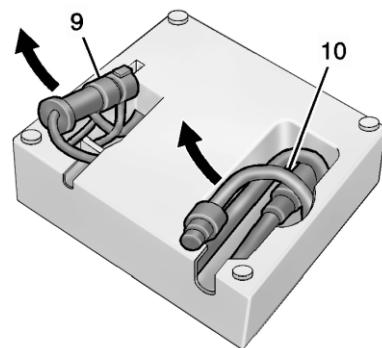
Agar ushu avtomobil shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma bilan jihozlangan bo'lsa, unda ehtiyoj g'ildirak va g'ildirakni almashtirish uchun asbob-uskunalar, ba'zi avtomobillarda esa g'ildirakni saqlash uchun joy mavjud bo'lmasligi mumkin. Shinalarni shishirish uchun kompressorni va shinalarni ta'mirlash uchun germetikni 6 mm.gacha (0,25 dyuym) diametrдagi shinalarni protektori zonasidagi teshilishlarni yamash uchun qo'llash mumkin. Ularni, shuningdek, havo bosimi yetarli bo'lмаган shinalarni qo'shimcha shishirish uchun qo'llash mumkin. Agar shina g'ildirakdan ajralib qolgan, shikastlangan biqinlarga yoki yirik teshilishga ega bo'lsa, uning shikastlanishlarini shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni

ta'mirlash uchun germetikli jamlanma yordamida bartaraf qilish uchun juda ham katta. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmaga ilova qilinuvchi barcha yo'riqnomalarni o'qib chiqing va ularga rioya qiling.

Jamlanmaga quyidagilar kiradi:

1. Germetikli balloonning kiritish klapani
2. Germetik va havo uchun shlang
3. Germetikli balloon assosi
4. Shinalarni ta'mirlash uchun germetikli balloon
5. Yoqish/o'chirish tugmasi
6. Kompressor tepasidagi o'yiq
7. Havoni chiqarib yuborish tugmasi
8. Manometr

9. Oziqlanish shnuri
10. Havo shlangi

Shinalarni ta'mirlash uchun germetik
Germetikli ballondagi (4) yopishirma yorliqdagi xavfsizlikni ta'mirlash bo'yicha barcha yo'riqnomalarni o'qib chiqing va ularga rioya qiling.

Shinalarni ta'mirlash uchun germetikli ballonda ko'satilgan yaroqilik muddati sanasini tekshiring. Shinalarni ta'mirlash uchun germetikli ballonni (4) uning yaroqilik muddati yakunlanguniga qadar almashtirish zarur. Shinalarni ta'mirlash uchun germetikli almashtiriluvchi ballonlarni o'zingizni mahalliy dilerlingizda xarid qilsishingiz mumkin.

Ballonchada faqat bir shinani ta'mirlash uchun germetik yetarlidir. Shinalar uchun germetikli

ishlatilgan ballonni yangisiga almashtirish zarur.

Shinada teshilishini vaqtinchalik ta'mirlash uchun kompressorli va germetikli jamlanmaning qo'llanilishi va havo bilan shishirish

Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmani qo'llashda besh minut davomida iliq joyda past haroratlarda jamlanmani isitib oling. Bu shinani tezroq shishirishga imkon beradi.

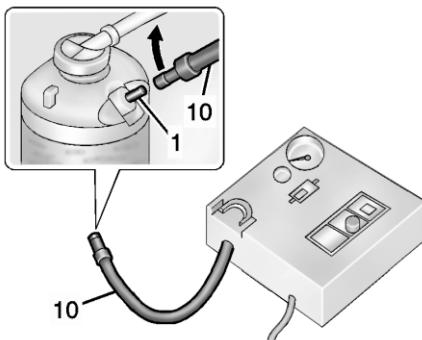
Havosi chiqib ketgan g'ildirakda g'ildirak va shinaning shikastlanishini og'irlashtirmang, balki tekis joyga sekin haydab o'ting. Avariya nurli signalizatsiyani yoqing. Avariya yorug'lik signalizatsiyasi $\diamond$ 5-5ni ko'ring. Xavfsizlikka nisbatan boshqa muhim ogohlantirishlarni Agar g'ildirakdan havo chiqib ketgan bo'ssa $\diamond$ 9-49 bo'limda ko'ring.

Shina orgali o'tib borgan ob'ektlarni chiqarib olmang.

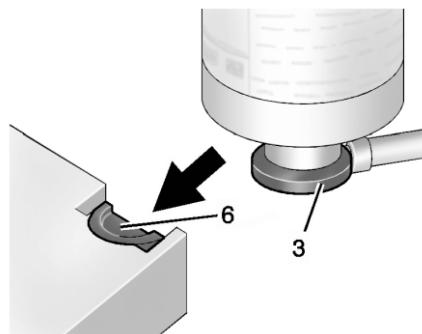
1. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli ballonli jamlanmani (4) saqlanish joyidan chiqarib oling. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmani saqlash $\diamond$ 9-56ni ko'ring.

2. Kompressor tubidan havo shlangini (10) va oziqlanish shnurining sanchqisini (9) chiqarib oling.

3. Kompressorni havo chiqib ketgan shina yoniga yerga qo'ying.

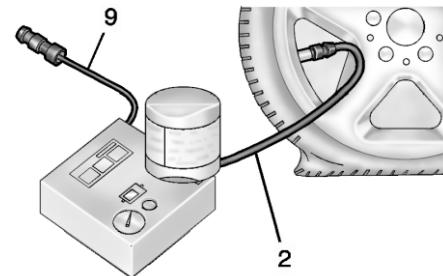
4. Havo shlangini (10) germetikli ballonning kirituvchi klapaniga (1) ulang va soat strelkasi bo'yicha zichlab qotiring.

5. Ballonni vertikal holatda qayd qilib qo'yish uchun, germetikli ballon asosini (3) kompressor o'yig'iga (6) o'rnatiting.

Shlangni nippelga ulash mumkin bo'lishi uchun shina nippeli yerga yaqin joylashganligiga ishonch hosil qiling.

6. Havosi chiqib ketgan shinaning nippelinini qalpoqchasini soat strelkasiga teskari aylantirib, bo'shating.

7. Havo va germetik uchun shlangni (2) shina ventiliga kiydiring va uni soat strelkasi bo'ylab zichlab qotiring.

8. Kompressoring oziqlanish shnuri sanchqisini (9) avtomobil salonida joylashgan qo'shimcha asbob-uskulalarni oziqlantirish ulagichiga o'rnatiting. Barcha boshqa qo'shimcha asbob-uskulalarni qolgan ulagichlardan uzib qo'ying. Shtesel ulagichlar $\diamond$ 4-6ni ko'ring.

Agar avtomobil qo'shimcha asbob-uskunalarini oziqlantirish uchun ulagich bilan jihozlangan bo'lса, chektirgichdan foydalanish kerak bo'lmaydi.

Agar avtomobil faqat chektirgich bilan jihozlangan bo'lса, asbob-uskunalarini chektirgich orqali ulash mumkin.

Oziqlantirish shnurini eshik yoki tushiriluvchi oyna bilan qisib qolmang.

9. Quvvat agregatini ishga tushiring. Kompressorni qo'llash vaqtida dvigatel ishlab turishi kerak.

10. Kompressorni yoqish va germetikning uzatilishini boshlash uchun, yoqish/o'chirish tugmasini (5)bosing.

Kompressor shinaning ichiga havo bilan birgalikda germetikni bosim ostida uzatadi.

Ballondan germetik shinaga uzatilayotganda, manometr (8) yuqori bosimni ko'satish turadi. Shinaga germetikni to'lq to'dirilganidan keyin, bosim keskin pasayadi, so'ngra esa faqat havoni qo'shimcha yuborish chorasi bo'yicha yana o'sishni boshlaydi.

11. Manometrning (8) ko'rsatkichlariga asoslangan holda tavsiya etilgan bosimgacha shinani shishiring. Shinada tavsiya etilgan havo bosimi shinalar turi va ruxsat etilgan yuklama haqidagi ma'lumotli yopishtirma yorliqda ko'satilgan. Shinalarda havo bosimi ⌂ 9-37ni ko'ring.

Kompressor ishlashi vaqtida manometr (8) haqiqatdagi bosimga qaraganda ancha yuqori bosimni ko'satishi mumkin.

Shinada haqiqiy havo bosimini bilish uchun, kompressorni o'chiring. Siz kompressorni, toki zaruriy bosimga erishilmaganicha, o'chirishingiz va qayta yoqishingiz mumkin.

DIQQAT!

Agar tavsiya etilgan bosimga taxminan 25 minut davomida erishish imkonи bo'lmayotgan bo'lса, avtomobil shaxsiy yurishi bilan harakatlanishni davom ettirmasligi kerak. Shina kuchli shikastlangan, shuning uchun shinalarni ta'mirlash va shishirish uchun kompressoror va germetikli jamlanmani qo'llash lozim bo'lmaydi. Oziqlanish sanchqisigi ozqilanishning qo'shimcha ulagichidan uzib qo'ying va shinaning nippelidan bosim shlangini burab bo'shating.

12. Kompressorni o'chirish uchun, yoqish/o'chirish tugmasini (5) bosing.

Shina germetizatsiyadan chiqarilmaydi va toki avtomobil harakatlanishni boshlamaganicha va germetik shina ichida taqsimlanmagunicha havoni chiqarishda davom etadi. Shuning uchun, 13-21-qadamlarni darhol 12-qadamdan keyin bajarish zarur.

Shinalarni shishirish uchun kompressoror va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma bilan muloqot qilayotganda ehtiyoj bo'ling, chunki ishlashidan keyin jamlanma detallari issiq bo'lishi mumkin.

13. Avtomobil salonida joylashgan qo'shimcha asbob-uskunalarini oziqlantirish ulagichidan kompressor oziqlanish shnurini sanchqisini (9) sug'urib oling.

14. Ventildan havo bilan germetikni uzatish uchun shlangni (2) soat strelkasiga teskari aylantirib, uni yechib oling.

15. Shina nippeli qalpoqchasini joyiga o'rnatning.

16. Kompressorning (6) tepasidagi o'yiqdan germetikli ballonni (4) chiqarib oling.

17. Soat strelkasiga teskari germetikli ballonning kirituvchi klapanidan (1) havo shlangini (10) bo'shatib oling.

18. Germetik sizib chiqishini oldini olish uchun, germetik va havo uchun shlangni (2) soat strelkasi bo'ylab germetikli ballonning kirituvchi klapaniga burab o'rnatning.

19. Havo shlangini (10) va oziqlantirish shnurini (9) o'z joylariga qo'ying.

20. Agar havosi chiqib ketgan g'ildirakni tavsiya etilgan havo bosimigacha qo'shimcha shishirish uddasidan chiqilgan bo'lса, germetik ostidan ishlatalgan ballondan (E) avtomobil harakatlanishining maksimal tezligi ko'satilgan

yopishtirma yorliqni yechib oling va uni ko'rindigan joyga joylashtiring.

Ushbu yopishtirma yorliqda ko'rsatilgan tezlikni oshirish, toki shikastlangan shina ta'mirlanganicha yoki almashtirilmagunicha, taqiqilanadi.

21. Barcha qo'llanilgan asbob-uskunalarni o'z joyiga joylashtiring.

22. Darhol bundan so'ng germetikni shina ichiga bir tekis taqsimlash uchun, avtomobilda 8 km (5 mil) haydab o'tish zarur bo'ladi.

23. Xavfsiz joyda to'xtang va shinadagi havo bosimini tekshiring.

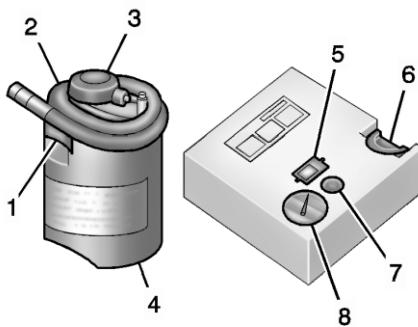
1-10-kichik bandlarni "Shinani (teshilishlarga ega bo'limgan) havo bilan shishirish uchun kompressorli va germetikli jamlanmani qo'llash" Jamlanmaga quyidagilar kiradi:

26. Ballonni yangisiga almashtiring (dilerdan xarid qilinadi).

27. Teshilish germetik yordamida bartaraf qilinganidan so'ng, avtomobilni faqat cheklangan vaqtida ishlatalish mumkin. Ta'mirlangan shinada safar qilish 161 km (100 mil)ga yetmagunicha, shinani ta'mirlash yoki almashtirish uchun avtorizatsiyalangan texnik xizmat ko'stish stansiyasiga murojaat qilish lozim.

Shinani (teshilishga ega bo'limgan) havo bilan shishirish uchun kompressorli va germetikli jamlanmani qo'llash

Jamlanmaga quyidagilar kiradi:

1. Germetikli ballonning kiritish klapani

2. Germetik va havo uchun shlang

3. Germetikli balloon asosi

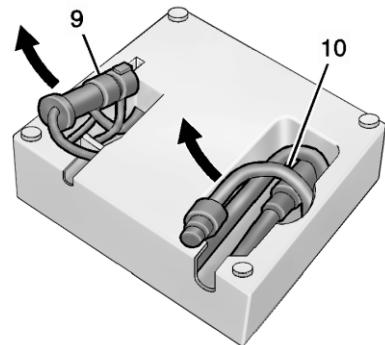
4. Shinalarni ta'mirlash uchun germetikli ballon

5. Yoqish/o'chirish tugmasi

6. Kompressor tepasidagi o'yiq

7. Havoni chiqarib yuborish tugmasi

8. Manometr

9. Oziqlanish shnuri

10. Havo shlangi

Havosi chiqib ketgan g'ildirakda g'ildirak va shinaning shikastlanishini og'irlashtirmang, balki tekis joyga sekin haydab o'ting. Avariya nurli signalizatsiyani yoqing. Avariya yorug'lilik signalizatsiyasi ⇨ 5-5ni ko'ring.

Agar shinadagi havo bosimi tavsiya etilgandan 68 kPa (10 funt/kv.dyuym)ga past bo'lib qolgan bo'lsa, avtomobilni to'xtating. Shina juda kuchli shikastlangan, shuning uchun shinalar uchun germetik shinani ta'mirlash imkoniga ega bo'lmaydi.

Agar shinadagi havo bosimi tavsiya etilgandan 68 kPa (10 funt/kv.dyuym)ga tushib ketgan bo'lsa, shinani tavsiya etilgan havo bosimigacha qoshimcha shishiring.

24. G'ildirakdan, shinadan va avtomobildan germetik izlarini artib oling.

25. Ishlatilgan germetikdan ballonni (4) texnik xizmat ko'stish stansiyasiga utilizatsiyaga topshiring yoki mahalliy me'yorlarga va yo'riqnomalarga muvofiq uni utilizatsiya qiling.

Xavfsizlikka nisbatan boshqa muhim ogohlantirishlarni Agar g'ildirakdan havo chiqib ketgan bo'lса ⇨ 9-49 bo'linda ko'ring.

- Kompresoorni saqlanish joyidan sug'urib oling. Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmani saqlash ⇨ 9-56ni ko'ring.

- Kompressor tubidan havo shlangini (10) va oziganish shnurining sanchqisini (9) chiqarib oling.

- Kompressorni havo chiqib ketgan shina yoniga yerga qo'ying.

Shlangni nippelga ulash mumkin bo'lishi uchun shina nippeli yerga yaqin joylashganligiga ishonch hosil qiling.

- Havosi chiqib ketgan shinaning nippelini qalpoqchasini soat strelkasiga teskari aylantirib, bo'shating.

- Havo shlangini (10) shinaning ventiliga ulang va uni soat strelkasib bo'ylab zinch burab qotiring.

- Kompressorni oziganish shnuri sanchqisini (9) avtomobil salonida joylashgan qo'shimcha asbob-uskunalarni oziganitirish ulagichiga o'rnating. Barcha boshqa qo'shimcha asbob-uskunalarni qolgan ulagichlardan uzib qo'ying. Shtepsel ulagichlar ⇨ 4-6ni ko'ring.

Agar avtomobil qo'shimcha asbob-uskunalarni oziganitirish uchun ulagich bilan jihozlangan bo'lса, chektirgichdan foydalanish kerak bo'lmaydi.

Agar avtomobil faqat chektirgich bilan jihozlangan bo'lса, asbob-uskunalarni chektirgich orqali ulash mumkin.

Oziqlantirish shnurini eshik yoki tushiriluvchi oyna bilan qisib qolmang.

- Quvvat agregatini ishga tushiring. Kompressorni qo'llash vaqtida dvigatel ishlab turishi kerak.

- Kompressorni yoqish va germetikning uzatilishini boshlash uchun, yoqish/o'chirish tugmasini (5) bosing.

Kompressor shinaga germetiksiz havoni shishirishni boshlaydi.

- Manometrning (8) ko'rsatkichlariga asoslangan holda tavsiya etilgan bosimgacha shinani shishiring. Shinada tavsiya etilgan havo bosimi shinalar turi va ruxsat etilgan yuklama haqidagi ma'lumotli yopishtirma yorliqda ko'rsatilgan. Shinalarda havo bosimi ⇨ 9-37ni ko'ring.

Kompressor ishlashi vaqtida manometr (8) haqiqatdagi bosimga qaraganda anche yuqori bosimni ko'rsatishi mumkin.

Shinada haqiqiy havo bosimini bilish uchun, kompressorni o'chiring. Siz kompressorni, toki zaruriy bosimga erishilmaganicha, o'chirishingiz va qayta yoqishingiz mumkin.

DIQQAT!

Agar tavsiya etilgan bosimga taxminan 25 minut davomida erishish imkonи bo'lmayotgan bo'lса, avtomobil shaxsiy yurishi bilan harakatlanishni davom ettirmasligi kerak. Shina kuchli shikastlangan, shuning uchun shinalarni ta'mirlash va shishirish uchun kompressorli va germetikli jamlanmani qo'llash lozim bo'lmaydi. Oziqlanish sanchqisini oziganishning qo'shimcha ulagichidan uzib qo'ying va shinaning nippelidan bosim shlangini burab bo'shating.

- Kompressorni o'chirish uchun, yoqish/o'chirish tugmasini (5) bosing.

Kompressor bilan muloqot qilayotganda ehtiyoj bo'ling, chunki uni qo'llashdan keyin u qizigan bo'lishi mumkin.

- Avtomobil salonida joylashgan qo'shimcha asbob-uskunalarni oziganitirish ulagichidan kompressor oziganish shnurini sanchqisini (9) sug'urib oling.

- Havo shlangini (10) soat strelkasiga teskari burab, uni ventildan bo'shatib oling.

- Shina nippeli qalpoqchasini joyiga o'rnating.

- Havo shlangini (10) va oziganitirish shnurini (9) o'z joylariga qo'ying.

- Barcha qo'llanigan asbob-uskunalarni o'z joyiga joylashtiring.

Shinalarni shishirish uchun kompressorli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli

jamlanmada jamlanmaning korpusi tubidagi bo'l machada yordamchi o'tkazgichlar mavjuddir, ularni shishiriladigan matraslarni, koptoklarni va boshqalarni shishirish uchun q'llash mumkin.

Shinalarni shishirish uchun kompressororli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanmani saqlash

Shinalarni ta'mirlash uchun germetik va kompressor jamlanmasi (uning mavjud bo'lishida) yuk bo'linmasida saqlash sohasida joylashgan va kamarlar bilan mahkamlangan.

1. Yuk bo'linmasining orqa eshigini oching.
2. Yuk polini ko'taring. Yukxonada buyumlarni saqlash uchun bo'llinma $\diamond$ 3-3ni ko'ring.
3. Shinalar va kompressor uchun germetik jamlanmasini oling.
4. Jamlanmaning qo'llanilish tartibini "Shinalarni shishirish uchun kompressororli va shinalarni ta'mirlash uchun germetikli jamlanma $\diamond$ 9-50" bo'limda ko'ring.

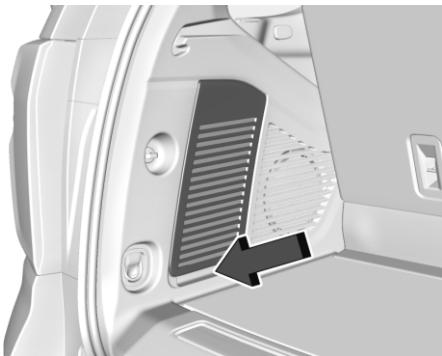
Yakunlagandan so'ng, shinalarni ta'mirlash uchun germetik va kompressor jamlanmasini almashtiring.

G'ildirakni almashtirish

Havosi chiqib ketgan g'ildirakni almashtirilishini bajarishdan avval, "Orqa ko'tarma eshik $\diamond$ 1-13" bo'limning "Qo'llar yordamisiz boshqarish" bandi bilan tanishib chiqing.

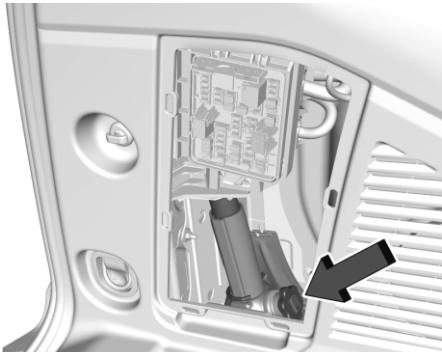
Ehtiyyot g'ildirakni va instrumentlarni chiqarib olish

Havosi chiqib ketgan g'ildirakni almashtirish uchun zarur bo'lgan asbob-uskunalar avtomobilning orqa qismida saqlanadi. Ko'tarish instrumentlari yuk poli ostida joylashgan va yopishtirgichdagi kamarlar bilan mahkamlanadi. Domkrat haydovchi tomonida naqshdor panelidagi eshikcha ortida joylashgan.

1. Panelning eshikchasini ochish uchun, eshikchadan torting.

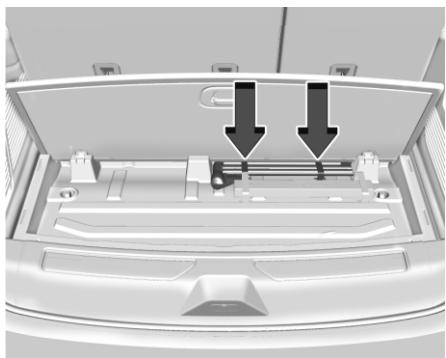
Naqshdor panelning eshikchasiiga yetib borish uchun, ehtimol, haydovchi tomonidagi uchinchi qator o'rindiqlарини taxlashga to'g'ri keladi.

2. Kronshteyndan domkratni va yumalab ketishga qarshi tayanchlarni bo'shatib olish uchun, soat strelkasiga teskari domkratning dumaloq tutqichini burang. Yumalab ketishga qarshi tayanchlarni (mavjud bo'lganida) domkratdan chiqarib oling va siz almashtirishni rejalashtirayotgan g'ildirakdan diagonal bo'ylab joylashgan g'ildirakning ikkala tomoniga ularni o'rnatiting.

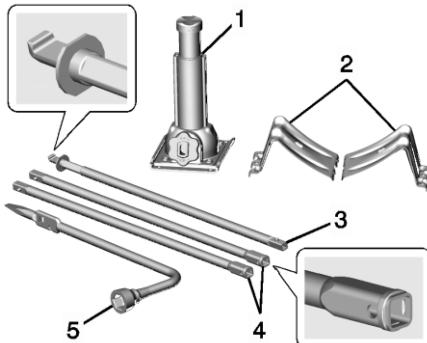
Yumalab ketishga qarshi tayanchlarni joylashtirish haqidagi ancha batafsil ma'lumotlarni "Agar g'ildirak havoni chiqarib

yuborgan bo'lsa $\diamond$ 9-49" bo'limda ko'ring. Domkrat va yumalab ketishga qarshi tayanchlarni almashtirilishi kerak bo'lgan g'ildirak yoniga joylashtiring.

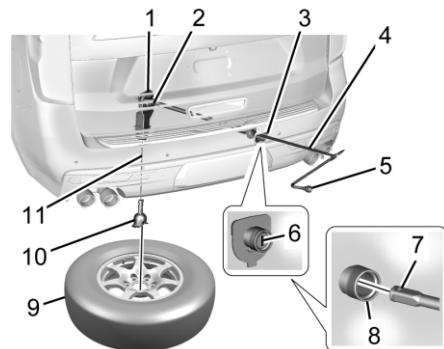
3. Yuk polini ko'taring. Ko'tarish instrumentlarini chiqarib oling va ularni almashtirilishi kerak bo'lgan g'ildirak yoniga joylashtiring.

Quyidagi instrumentlarni qo'llang:

1. Domkrat
2. Yumalab ketishga qarshi tayanchlar
3. Domkrat tutqichi
4. Domkrat tutqichi uchun uzaytirgichlar
5. G'ildirak gayka kaliti

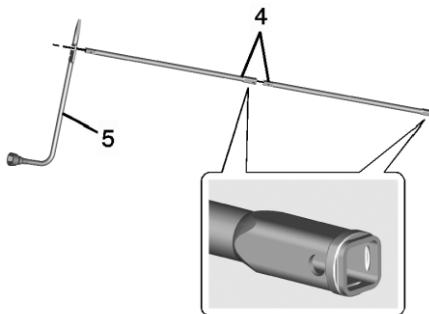
Ehtiyyot g'ildirakka yetib borish uchun, quyidagi illistrasiyalarni va yo'riqnomalarini ko'ring:

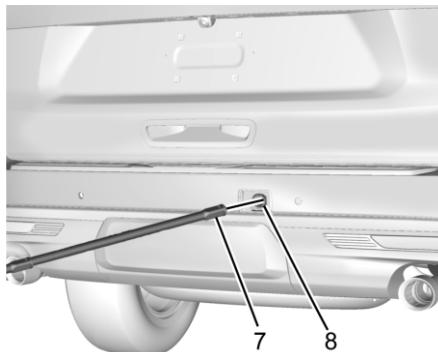
1. Ko'targich yig'ilgan holda
2. Ko'targich vali
3. Yechiluvchan qopqoq/ko'targich valining tirqishi
4. Domkrat tutqichi uzaytirgichi
5. G'ildirak gayka kaliti
6. Ehtiyyot g'ildirak qulf'i
7. Ko'targich tomonidagi uzaytirgich uchi
8. Ko'targich valiga kirish uchun tirqish
9. Ehtiyyot g'ildirak (nippel tepaga qaratilgan)
10. G'ildirak diskini qaydлагichi
11. Ko'targich trosi

1. Ehtiyoq g'ildirakning qulfiga (6) kirish huquqini olish uchun, bumperda ko'targichning valini yechiluvchan qopqog'ini (3)ni oching.
2. Ehtiyoq g'ildirakning qulfini (6) yechib olish uchun, mexanik kalitni tiziqing, uni soat streikasi bo'ylab burang, so'ngra chiqarib oling.

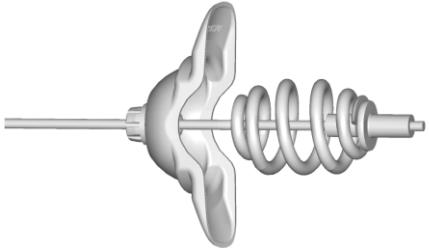
3. Illustrasiyada ko'rsatilgani kabi domkrat tutqichi uzaytirgichlari (4) va g'ildirak gayka kalitini yig'ing.

4. Uzaytirgichning (7) bo'sh uchini orqa bamperdagi tirkishga (8) (ko'targich valiga kirish uchun tirkish) o'rnatiting. Ko'targich tomonidagi uzaytirgichning uchi (7) ko'targichning valiga ulanganligini kuzating. Uzaytirgichning qovurg'alangan kvadrat uchi ehtiyoq g'ildirakni tushirish uchun xizmat qiladi.
5. Ehtiyoq g'ildirakni yerga tushirish uchun, g'ildirak kalitini soat streikasiga teskari aylantiring. Toki g'ildirakni avtomobil ostidan chiqarib olish mumkin bo'lishi uchun shunchalik pastga tushmagunicha, kalitni burashda davom eting.
6. Ehtiyoq g'ildirakni avtomobil ostidan chiqarib oling.

7. G'ildirak diskining qaydlagichiga kirish imkonini olish uchun, trosni yengil bo'shashtirib, g'ildirakni avtomobil tomoniga engashtiring.

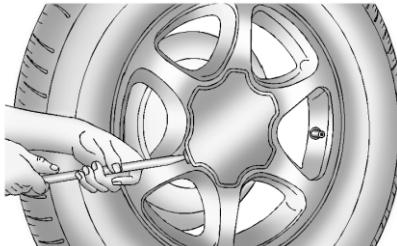

Qaydlagichni engashtiring va uni, trosni va prujinani diskning markazi orqali olib o'ting.

8. Ehtiyyot g'ildirakni haqosi chiqib ketgan g'ildirak yoniga qo'ying.

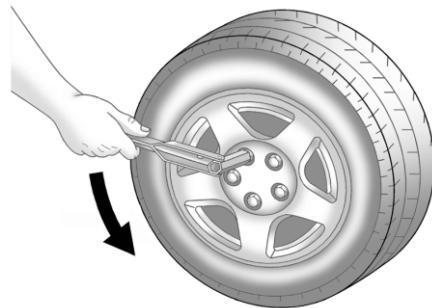
Havosi chiqib ketgan g'ildirakni olib tashlash va ehtiyyot g'ildirakni o'rnatish

1 . Keyingi harakatlarni bajarishdan avval xavfsizlik tekshiruvini bajaring. Qo'shimcha ma'lumotlar Agar g'ildirak havo chiqarib yuborgan bo'lsa ⇨ 9-49da taqdim etilgan.

2. Agar avtomobil diskning mahkamlanishlarini yopuvchi markaziy qalpoqcha bilan jihozlangan bo'lsa, g'ildirak gayka kalitining bolg'asimon uchini diskdagи tirqishga o'rnating va ehtiyyotkorlik bilan qalpoqni chiqarib oling.

Agar diskda bolt mahkamlanishli gupchak qalpog'i mavjuddir, g'ildirak gayka kalitini saat strelkasiga teskari aylantirib, gaykalarning plastik qalpoqlarini bo'shatib oling. Diskdan chiqarib olgandan so'ng gaykalarning plastik qalpoqchalarini gupchakning qalpog'iда qoladi.

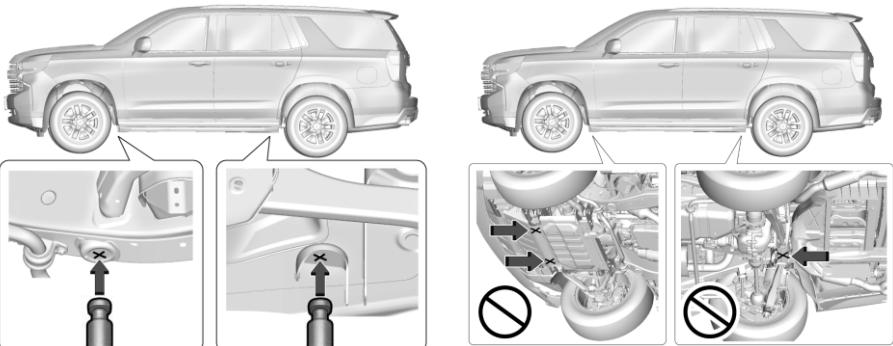
3. G'ildirak kaliti yordamida g'ildirakning barcha gayka mahkamlanishlarini bo'shashtirib chiqing. G'ildirak kalitini saat strelkasiga teskari aylantirib, g'ildirak mahkamlanishining gaykalarini bo'shashtiring. Gaykalarni to'liq burab kiritmang.

OGOLANTIRISH!

Avtomobilning shikastlanishidan va jarohat olishlardan saqlanish maqsadida, domkratni qo'llashdan va avtomobil ostiga buyumlarni joylashtirishdan avval, elektr yuritmali zinapoyani o'chirib qo'ying. Elektr yuritmali suriluvchan zinapoya ⇨ 1-20ni ko'ring.

⚠ DIQQAT!

Avtomobilni ko'tarish faqat illustrasiyada ko'rsatilgan domkrat o'rnatilish joylarida kuchni berib yo'l qo'yiladi. Avtomobilning orqa qismiga kuchni berish bilan avtomobilni ko'tarish ramaning va boshqa bo'g'imlarning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Bunday shikastlanishlar avtomobilga kafolat ta'siriga tushmasligi mumkin.

**Avtomobil ostida domkratni o'rnatish
joylari**

4. Yaqin havosi chiqib ketgan g'ildirak yoniga domkratni o'rnatish joyida illustrasiyada ko'rsatilgani kabi domkrat boshchasini joylashtiring. Domkratni biron bir boshqa joylarga o'rnatishga yo'l qo'yilmaydi.

**Domkratni o'rnatish taqiqlangan ba'zi
joylar**

⚠ OGOLANTIRISH!

Domkrat yordamida osib qo'yilgan avtomobil ostida ishlash xavflidir. Agar avtomobil domkratdan sirpanib ketsa, siz jiddiy jarohatlar olishingiz yoki hatto halok bo'lishingiz mumkin.

Domkrat bilan ko'tarilgan va faqat domkratga tiralib turgan avtomobil ostiga kirish taqiqlanadi.

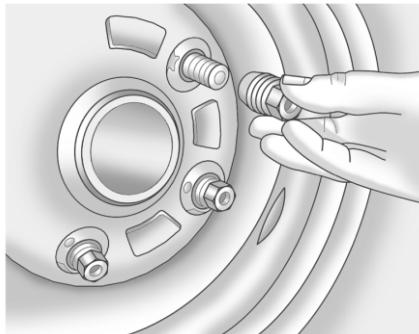
⚠ OGOHLANTIRISH!

Noto'g'ri o'rnatilgan domkrat bilan avtomobilni ko'tarish avtomobilga shikast yetkazishi va hattoki uning ag'anab ketishiga olib kelishi mumkin. Jarohatlar olish va avtomobilni shikastlashdan saqlanish maqsadida, avtomobilni ko'tarishdan avval kuzovdagi tegishli joyga domkratning ko'tarma boshchasinio'rnatiting.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Domkratda haddan tashqari surilib chiqishdan saqlanish maqsadida uning yurishini chekllovchi funksiya amalga oshirilgan. Chegara balandlikka erishilgan vaqtida, ko'tarishga urinishni davom ettirishda o'sib boruvchi qarshililik his etiladi. Chegaradan yuqoriga ko'tarish domkratning tayanch barmog'ining shikasitanishiga va haddan tashqari surib chiqarilgan holatda domkratning bloklanishiga yoki to'liq tushirish imkonsizligiga olib kelishi mumkin. Chegara balandligiga erishilgandan keyin domkratning ko'tarishini majburan davom ettirishga urinmang.

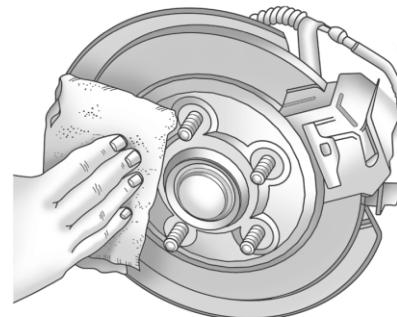
5. Domkartdagi g'ildirak gayka kalitini soat strelkasi bo'ylab aylantirib, avtomobilni ko'taring. Avtomobilni g'ildirak yerdan uziladigan va ehtiyyot g'ildirakni g'ildirak kamgagiga kirish mumkin bo'lishi uchun shunday ko'taring.

6. Barcha g'ildirak gaykalarini bo'shating.
7. Teshilgan shinali g'ildirakni yechib oling.

⚠ OGOHLANTIRISH!

G'ildirakdagi yoki uning mahkamlanish detallaridagi zang yoki loy vaqt o'tishi bilan g'ildirak gaykalarining mahkamlanishini bo'shashtirishini chaqirishi mumkin. G'ildirak yo'qotilishi mumkin, bu esa avariya sababi bo'lib qoladi. G'ildirakni almashtirishda har qanday zanglarni yoki loylarni g'ildirakning avtomobilga mahkamlanish joylaridan olib tashlang. Favqulodda holatlarda lattani yoki qog'oz sochiqni qo'llash mumkin; biroq, so'ngra hamma zanglarni va loylarni olib tashlash uchun qirg'ich yoki simli cho'tkani qo'llash zarur.

8. G'ildirak boltlaridan, montaj yuzalaridan va ehtiyyot g'ildiragidan har qanday zanglarni yoki iflosliklarni olib tashlang.

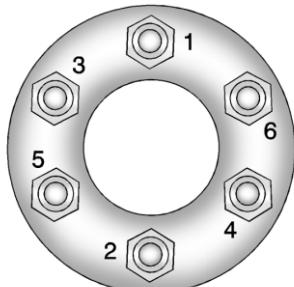
9. Ehtiyyot g'ildirakni gupchakka o'rnatning.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Boltlarni yoki gaykalarni moy yoki moylama bilan moylash taqiqlanadi, chunki gaykalar bo'shab qolishi mumkin. Bunda g'ildirak uzilib ketishi mumkin, bu avariya qo lib keladi.

10. G'ildirak gaykalarini bo'rab qo'ying. Barcha gaykalarni qo'l bilan tortib qo'ying. So'ngra g'ildirak gayka kaliti yordamida gaykalarni toki disk gupchakga siqlib turmagunicha tortib qotiring.

11. Avtomobilni tushirish uchun, g'ildirak kalitini soat strelkasiga teskari aylantiring. Domkratni to'liq tushiriting.

12. G'ildirak gayka kalitini soat strelkasi bo'yicha aylantirib, illustrasiyada ko'ssatilgani kabi, kesishuvchan ketma-ketlikda gaykalarni mahkam tortib qotiring.

⚠ OGOHLANTIRISH!

Noto'g'ri qotirilgan g'ildirak gaykalari g'ildirak mahkamlanishlarini bo'shab qolishiga yoki uning uzilishiga olib kelishi mumkin. G'ildirakni almashtirishdan keyin g'ildirak gaykalarini tasniflanishga muvofiq tegishli qotirish momenti bilan g'ildirak gayka kaliti bilan qotirish zarur. Avtomobil sotilgandan keyin unga o'rnatiluvchi g'ildirak gayka-sekretkalarning qo'llanilishida, ishlab chiqaruvchi tomonidan ko'ssatilgan ushbu gaykalarning qotirish momenti tasniflanishiga rioya qiling. Firma g'ildirak gaykalarini qotirish momentini tasniflanishi Yonilg'i quyish idishlari ⇨ 11-3da taqdim etilgan.

⚠ DIQQAT!

Noto'g'ri qotirilgan g'ildirak gaykalari tormoz mexanizmlarining titrashiga va tormoz disklarining shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Tormoz tizimining qimmatbaho ta'mirlanishini bajarishdan saqlanish maqsadida mahkamlagichlarning qotirish tasniflanishlari bilan muvofiqlikda tegishli tartibda g'ildirak gaykalarini bir tekis tortib qotiring.

G'ildirak gaykalarining qotirish momenti tasniflanishi Yonilg'i quyish idishlari ⇨ 11-3 bo'limga taqdim etilgan.

Soz g'ildirakning diskini joyiga o'rnatib, shuningdek, avtomobilning jamlanmasiga bog'liq holda markaziy qalpoqni yoki bolt mahkamlagichli gupchak qalpoq'ini o'rnatning.

- Markaziy qalpoqni o'rnatishda qalpoqdagi tilchani diskdag'i o'yiq bilan moslang. Qalpoqni faqat bitta holatda o'rnatish mumkin. Qalpoqni diskga o'rnatning va qalpoq o'z o'rniqa chertki bilan joylashishi uchun unga shunday bosing.
- Bolt mahkamlagichli qalpoq gupchagi holatida plastik qalpoqchalarini g'ildirak gaykalariga qiydiring va ularni avvat qo'l bilan soat strelkasi bo'ylab qotiring. So'ngra tiralgunga qadar g'ildirak gayka kalit yordamida qotirishni bajaring.

Havosi chiqib ketgan yoki ehtiyoj g'ildirakni va instrumentlarni saqlash

⚠ OGOHLANTIRISH!

Avtomobil salonida domkrat, g'ildirak yoki boshqa asbob-uskunalarning saqlanishi odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilning keskin to'xtashida yoki avariyasida mahkamlanmagan asbob-uskunalar biron bir kimsalarga zarba yetkazishi mumkin. Ushbu barcha asbob-uskunalarni tegishli joylarda saqlang.

⚠ OGOHLANTIRISH!

G'ildiraklarni saqlash qoidalariga rioya etmaslik trostning uzlilishi yoki g'ildirakning mahkamlagichlarining bo'shashib ketishi oqibatida jarohat olishga yoki mol-mulkning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Harakatlanishni boshlashdan avval g'ildirak ishonchli qotirlganligiga ishonch hosil qiling.

⚠ DIQQAT!

Ehtiyoj g'ildirakni, havosi chiqib ketgan g'ildirakni kabi, nippelni tepaga qaratib saqlash kerak. Nippelni pastga qaratib g'ildirakni saqlash g'ildirakning shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

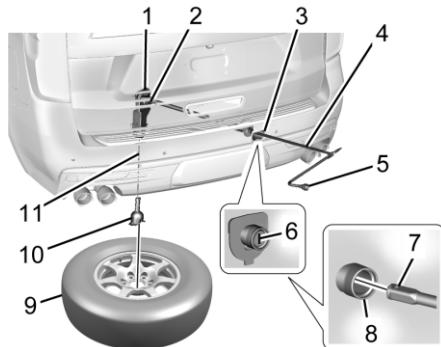
⚠ DIQQAT!

G'ildirak ko'targichi taranglashtirilgan trosda ko'tarish va tushirishga mo'lallangan. Agar ko'targichni unga mahkamlanmagan g'ildiraksiz ko'tarish yoki tushirish zarur bo'lib qolsa, buni mexanizmning buzilishidan saqlanish maqsadida faqat qo'lda va sekin qilish kerak. Kuchli instrumentlarni qo'llash taqiqlangan.

⚠ OGOHLANTIRISH!

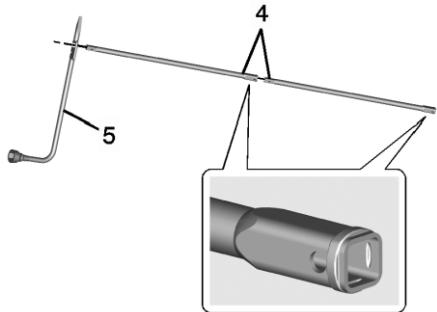
Yomon qotirligan ehtiyoj g'ildirak uzilib ketishi va YTH sababchisi bo'lib qolishi mumkin. Jarohat olish yoki mol-mulkning shikastlanish ehtimolini istisno qilish uchun, ehtiyoj g'ildirakni faqat avtomobil tekis yuzada turgan vaqt dagina mahkamlash zarur.

Agar avtomobil 275/60R20 yoki 275/50R22 o'lchamlikdagi g'ildiraklar bilan butlangan bo'lsa, havosi chiqib ketgan g'ildirakni qo'lqop qutisida joylashgan havosi chiqib ketgan g'ildirakning mahkamlash kamari yordami avtomobil ichkarisiga joylashtirish zarur. Ushbu bo'limda quyida "Avtomobil ichkarisida havosi chiqib ketgan g'ildirakni joylashishi" bandini ko'ring.

1. Ko'targich yig'ilgan holda
  2. Ko'targich vali
  3. Yechiluvchan qopqoq/ko'targich valining tirqishi
  4. Domkrat tutqichi uzaytirgichi
  5. G'ildirak gayka kaliti
  6. Ehtiyoj g'ildirak qulfi
  7. Ko'targich tomonidagi uzaytirgich uchi
  8. Ko'targich valiga kirish uchun tirqish
  9. Ehtiyoj g'ildirak (nippel tepaga qaratilgan)
  10. G'ildirak diskini qaydlagich
  11. Ko'targich trosi
1. G'ildirakni (9) orqa qismiga nippelni tepaga qaratib avtomobil orqasiga yerga qo'ying.
  2. G'ildirakni avtomobilga qaratib engashtiring. G'ildirak diskining qaydlagichini yo'naltiruvchi shiftidan ajratib oling. Shtiftni disk markazi

orgali o'tkazing. Qaydlagichni diskning markaziy tirkishi orgali pastga engashtiring. Mahkamlagich plastina pastdan diskga ishonchli tiralib turganligiga ishonch hosil qiling.

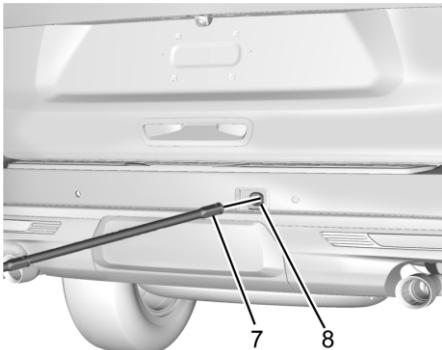

3. Domkrat tutqichi uzaytirgichlari (4) va g'ildirak gayka kalitini (5) yig'ing.

DIQQAT!

Lebedka bilan pnevmatik gaykaburagichlarni yoki boshqa shunga o'xshash instrumentlarni qo'lllash tavsya etilmaydi, chunki bu tizimga shikast yetkazishi mumkin.

Faqat lebedka bilan jamlanmada keluvchi instrumentlarni qo'llang.

4. Uzaytirgichning (7) bo'sh uchini orqa bamperdag'i tirkishga (8) (ko'targich valiga kirish uchun tirkish) o'rnatiting.

5. G'ildirakni ko'taring. Mahkamlovchi plastina diskdag'i tirkishga ishonchli qayd etilganligiga ishonch hosil qiling.

6. G'ildirakni ko'taring va g'ildirak kalitini soat strelkasi bo'ylab, toki ikkita chertki eshitmaguncha yoki ikki marta o'tkazib yuborishni his qilmagunicha, g'ildirak kalitini burab, uni avtomobil tubiga torting. Trosni haddan tashqari taranglashtirish imkon yo'q.

7. G'ildirak ishonchli qotirilganligiga ishonch hosil qiling. G'ildirakdan torting, uni tebrantiriting va burib ko'rishga urinib ko'ring. Agar g'ildirak bo'ysunayotgan bo'lса, kalit bilan trosni taranglashtiring. Keyingi safar ko'zda tutilgan reglamentga binoan shinada havo bosimini tekshirayotganda yoki xizmat ko'satish vaqtida boshqa komponentlarga kirish imkonini olish uchun ehtiyyot g'ildirakni yechib olish talab etilganida, g'ildirak mahkamlanishining ishonchliliginitekshiring.

To'g'ri joylashish

Noto'g'ri joylashish

8. Ehtiyyot g'ildirakning qulfini joyiga o'rnating.
9. Ko'targich valiga kirish qopqog'ini joyiga o'rnating.

Instrumentlarni saqlash

Instrumentlarni saqlashga joylashtirish uchun:
1. Instrumentlarni (g'ildirak gayka kaliti, domkrat tutqichi va uning uzaytirgichlari) instrumentlar uchun xaltaga qaytaring.

Yopishtirgichdagi kamarlar yordamida instrumentlar uchun xaltani yukxonadagi yuk poli ostiga mahkamlang.

2. Domkratni va yumalab ketishga qarshi tayanchlarni g'ildirak arkasi ustida haydovchi tomonida naqshdor panelga joylashtiring.

3. Domkratning dumaloq tutqichini, toki domkrat mahkamlash kronshteynida ishonchli mahkamlanmagunicha, aylantiring. Mahkamlash kronshteynining shifti domkrat asosidagi tirkishlardan biriga kirib turishini ta'minlang.

4. Naqshdor panelni eshikchasini yoping.

Havosi chiqib ketgan g'ildirakni avtomobil ichiga joylashtirilishi

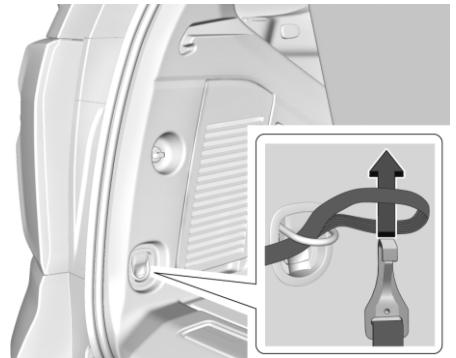
Agar avtomobil 275/60R20 yoki 275/50R22 o'lchamlikdagi g'ildiraklar bilan butlangan bo'lsa, havosi chiqib ketgan g'ildirakni qo'lqop qutisida joylashgan havosi chiqib ketgan g'ildirakning mahkamlash kamari yordami avtomobil yukxonasiga joylashtirish zarur.

1. Instrumentlarni saqlashga joylashtiring.

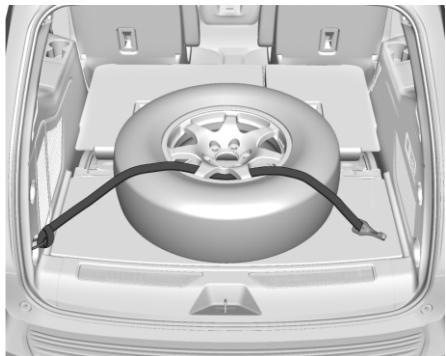
"Instrumentlarni saqlash" bandini yuqorida ushu bo'limda ko'ring.

2. Havosi chiqib ketgan g'ildirakni joylashtirish uchun yetarlicha bo'lgan bo'sh fazoning mavjudligini ta'minlash uchun, uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash zarur. Agar uchinchi qator o'rindiqlarini taxlash imkon bo'lmasa, havosi chiqib ketgan g'ildirakni avtomobilga joylashtirilishiga yo'l qo'yilmaydi. Bunday holatda, g'ildirakni kechroq olib ketish uchun, g'ildirakni xavfsiz joyda qoldirish kerak.

3. Avtomobilning orqa qismida yetarlicha bo'sh fazoni mavjudligini ta'minlab, havosi chiqib ketgan g'ildirakni ko'taring va uni nippelini tepega qaratib yuk poliga qo'ying.

4. Havosi chiqib ketgan g'ildirakni mahkamlash kamarini qolqop qutisidan chiqarib oling va mahkamlash kamarini halqasini zo'g'otaga o'rnatning. Kamarning ilgagini halqa orqali o'tkazing va kamar zo'g'otada ishonchli mahkamlangan bo'lishi uchun uni shunday torting.

5. mahkamlash kamarining ilgakli uchini illustrasiyada ko'satilgani kabi disk orqali o'tkazing.

6. Ilgakni avtomobilning orqa qismidagi boshqa yuksigichga mahkamlang.

7. Mahkamlash kamarini taranglashtirib torting.

To'liq o'lchamdag'i ehtiyo't g'ildirak

Agar avtomobil to'liq o'lchamdag'i ehtiyo't g'ildirak bilan jamlangan bo'lsa, undagi bosim sotishdan oldingi tayyorgarlik davomida me'yorga keltirilgan, biroq vaqt o'tishi bilan bosim pasayishi mumkin. Ehtiyo't g'ildirakdag'i havo bosimini muntazam tekshirib turing. Shinalarda nominal havo bosimi va avtomobilga yuklamalar haqidagi ma'lumotlarni "Shinalarda havo bosimi ⇨ 9-37" va "Avtomobilga chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12" bo'limlarni ko'ring. Ehtiyo't g'ildirakni yechib olish, o'rnatish va saqlash bo'yicha ko'rsatmalar "G'ildirakni almashtirish ⇨ 9-56" bo'limda ko'ring.

Zaxira g'ildirakni avtomobilga o'rnatgandan so'ng, darhol to'xtang va zaxira g'ildirakdag'i havo bosimini tekshiring.

Zaxira g'ildirak, tavsiya etilgan ishirish bosimida, 112 km/s (soatiga 70 milya)gacha tezlikda optimal ishlaydi va safaringizni yakunlash imkonini beradi. Shikastlangan yoki tushirilgan yo'l g'ildiragini ta'mirlang va imkon qadar uni joyiga o'rnatning, shunda, zarur bo'lganda zaxira g'ildirakni qayta ishlatish mumkin. Turli o'lchamdag'i shina va disklarni aralashtirmang: ularni butun g'ildirak qilib bo'lmaydi. Ta'mirlangan zaxira shinani, zaxira g'ildirakning diskida saqlang.

DIQQAT!

Agar ehtiyo't g'ildirak to'liq yuritmali avtomobilga o'rnatilgan bo'lsa, yoqilgan to'liq yuritma bilan, toki havosi chiqib ketgan g'ildirak ta'mirlanmagunicha yoki almashtirilmagunicha, harakatlansh yaramaydi. Kafolat amal qilmaydigan avtomobilning nosozliklari ehtimoli bor. Avtomobilga boshqa o'lchamdag'i ehtiyo't g'ildiragi o'rnatilganida, hech qanday holatda to'liq yuritmani yoqish yaramaydi.

Ehtiyo't g'ildirakning o'lchamligi avtomobilga dastlab o'rnatilgan yo'l g'ildiraklarining o'lchamligidan farq qilishi mumkin. Bunday ehtiyo't g'ildirak ushbu avtomobilda qo'llashga mo'ljallangan, shuning uchun, uni o'rnatib, harakatlanshni ishonch bilan davom ettirish mumkin. Agar ehtiyo't g'ildirak to'liq yuritmali avtomobilga o'rnatilgan bo'lsa, faqat monoyuritma rejimida harakatlansh lozim bo'ladi.

Agar mashinangizda asl yo'l g'ildiraklarining o'lchami va turiga mos kelmaydigan zaxira shina bo'lsa, zaxira shinani g'ildirak aylanishiga kiritmang. To'liq o'lchamdag'i vaqtinchalik zaxira shinalar kiritilgan bo'lsa, bu zaxira g'ildirakning yon devorida ko'satilgan. Bunday zaxira g'ildirak o'rnatilganda, shinalar nominal bosimida tirkama tortilganda tezlik 112 km/soat

QO'SHIMCHA AKBAN ISHGA TUSHIRISH

(70 milya) yoki 88 km/soat (55 milya) dan oshmasligi kerak. Iloji bo'lsa, yo'l g'ildiragini ta'mirlang va almashtiring va zaxira g'ildirakni kelajakda foydalanish uchun saqlang.

Agar avtomobilda o'lchami va turi bo'yicha asl yo'l g'ildiraklariga muvofiq kelmaydigan ehtiyyot g'ildirak mavjud bo'lsa, ehtiyyot g'ildirakni g'ildiraklarning o'rnini almashtirishga kiritmang.

Avtomobilning akkumulator batareyasi haqidagi ancha batafsil ma'lumotlarni Akkumulator batareya ⇨ 9-18 bo'llimda ko'ring. Agar sizning avtomobilingizni akkumulator batareyasi (yoki batareyalarini) quvvatsizlangan bo'lsa, dvigatelni ishga tushirish uchun, ehtimol, ikki avtomobilning akkumulator batareyalarini yuqori voltli ulash simlarini parallel ulab, boshqa avtomobilni qo'llashga to'g'ri kelishi mumkin. Avtomobilni xavfsiz ishga tushirish uchun quyida ko'satilgan ehtiyyotkorlik choralariga roya qiling.

OGOHLANTIRISH!

Akkumulator batareyalari xavf-xatarlidir. Xavf quyidagi sabablar bo'yicha yuzaga keladi:

- Akkumulator batareyalari kislotani saqlaydi, u kuyishlarni yetkazishi mumkin.
- Akkumulator batareyalari gaz ajratib chiqaradi, u portlab ketishi yoki alanganishi mumkin.
- Akkumulator batareyalari ahamiyatli elektr energiyasini saqlaydi, u kuyishlar yetkazishi mumkin.

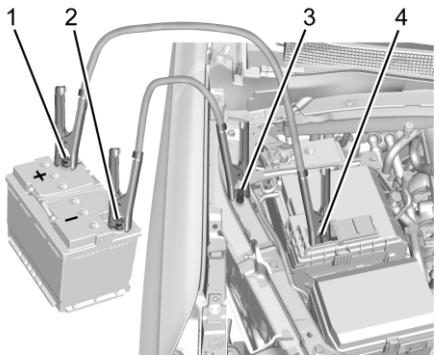
Agar ne ushbu ehtiyyotkorlik choralarini bajarilmasa, siz bir yoki barcha ko'satilgan sabablar bo'yicha jarohat olishingiz mumkin.

DIQQAT!

Ko'rsatilgan ehtiyyotkorlik choralariga roya etmaslik avtomobilning qimmatbaho shikastlanishiga, avtomobil kafolati amal qilmaydigan ta'mirlashga olib kelishi mumkin. Itarish yoki shataklash bilan avtomobilni ishga tushirish urinishi natijasiz yakun topadi, biroq bunda avtomobilni shikastlash mumkin.

DIQQAT!

Agar ulovchi simlarni noto'g'ri tartibda ulanayotgan yoki uzilayotgan bo'lsa, elektr zanjirda qisqa tutashuv va avtomobilning shikastlanish ehtimoli bor. Bunday ta'mirlashlarga kafolat shartlari amal qilmaydi. Har doim ulovchi simlarni tegishli tartibda ulang va uzing, simlar bir-biriga va metall yuzalarga teginib turmag'anligiga ishonch hosil qiling.

Ulanish nuqtalari va ketma-ketligi

- Quvvatsizlangan akkumulyatorli batareyaning musbat (+) holati
- Quvvatlangan akkumulyatorli batareyaning musbat (+) holati
- Quvvatlangan akkumulyatorli batareyaning manfiy (-) holati
- Quvvatsizlangan akkumulyatorli batareyaning manfiy (-) holatiga ulanish joyi ishga tushirish amalga oshirayotgan avtomobilda, akkumulyatorli batareyaning musbat (+) va manfiy (-) holatiga ulanish kerak.

Akkumulyatorli batareyaning musbat (+) va manfiy (-) holatiga ulanish joylari, yo'lovchi tomonida joylashgan.

Quvvatsizlashgan batareyada qo'shimcha AKBdan ishga tushirish uchun musbat klemma qopqoq bilan berkitilgan. Klemmani ochish uchun, qopqoqni suring.

1. Boshqa avtomobilni tekshiring. Unda kuzovga minus ulanishi 12-voltli akkumulator batareyasi o'rnatilgan bo'lishi kerak.

D/QQAT!

Agar boshqa avtomobilga kuzovga minusni ulashli 12-voltli akkumulator batareya o'rnatilmagan bo'lsa, ikkala avtomobil shikastlanishi mumkin. Avtomobilingizni dvigatelini ishga tushirish uchun boshqa, ammo faqat kuzovga minusni ulashli 12-voltli akkumulator batareyasi o'rnatilgan avtomobildan foydalaning.

2. Diesel dvigatelli va ikki akkumulator batareyasiga ega bo'lgan avtomobil holatida, boshlashdan avval, boshqa avtomobildagi bitta batareyaning quvvati diesel dvigatelni ishga tushirish uchun, ayniqsa sovuq ob-havoda. yetarlicha bo'lmay qolishligiga e'tiboringizni qarating. Agar avtomobilda bir nechta akkumulator batareyalar mavjud bo'lsa, starterga yaqinroq joylashganni qo'llanilishi elektr qarshilikning pasayishini ta'minlaydi. U

yo'lovchi tomonidagi motor bo'linmasining orqa qismida joylashgan.

3. Ikkala avtomobilni ulovchi simlarning uzunligi ikki akkumulator batareyalarni parallel ulush uchun yetarlicha bo'ladijan qilib yonma-yon joylashtiring, ammo avtomobilarning kuzovlari teginib turmaganligiga ishonch hosil qiling. Teginib turish bulin massa bo'yicha nomaqbul ulanish yuzaga keltirilishi mumkin.

Siz o'z avtomobilingizni dvigatelini ishga tushirish imkoniga ega bo'lmasiz, massa bilan noto'g'ri ulanish esa avtomobilarning elektr tizimini ishdan chiqarishi mumkin.

Avtomobilarning beixtiyor harakatlanib ketishidan saqlanish maqsadida ularidan birining dvigatelini ishga tushirish taomilida ishtirok etuvchi ikkala avtomobilarda to'xtab turish tormozlarini kuchli tortib qo'ying.

To'xtab turish tormozini tortib qo'yishdan avval, avtomat uzatmalar qutisining selektor pishangisini P (to'xtab turishga joylashtirish) holatiga o'rnatish yoki mexanik uzatmalar qutisining o'zgartirgichi pishangisini neytral holatga joylashtiring. Agar avtomobil to'liq yuritma tizimi bilan jihozlangan bo'lsa, tarqatish qutisining selektorini N (neytral) holatga emas, balki yetakchi uzatmaga o'rnatish shart.

DIQQAT!

Agar tashqi akkumulatoridan dvigateli ishga tushirish vaqtida oziganish ulagichida biron bir qo'shimcha asbob-uskuna ishlab tursa yoki yoqilgan holatda qolsa, bu uning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Bunday ta'mirlashlarga kafolat shartlari amal qilmaydi. Qo'shimcha AKBDan ishga tushirishda ikkala avtomobillardagi barcha qo'shimcha asbob-uskunalarни iloji boricha o'chirib qo'yish yoki uzib qo'yish kerak bo'ladi.

4. Ikkala avtomobillarda o't oldirishni o'chirib qo'ying. Ishlatilmayotgan qo'shimcha asbob-uskunalarini elektr ulagichidan uzbib qo'ying. Radiopriyomnikni va barcha kerak bo'limgagan chiroqlarni o'chirib qo'ying. Bu uchqunlarning hosil bo'lishidan saqlanishda va ikkala akkumulator batareyalarni himoyalashda yordam beradi. Bundan tashqari, bu radiopriyomnikni himoyalaydi!

5. Boshqa avtomobilning kapotini oching va musbat (+) va manfiy (-) klemmalarning joylashishini aniqlang.

Musbat (+) klemma batareyaning musbat qutbli chiqishda qizil plastik qopqoq ostiga joylashtirilgan. Musbat (+) klemmaga kirish imkonini olish uchun, qizil plastik qopqoqni oching.

Chiqarilgan musbat (+) va manfiy (-) klemmalarning joylashishi haqidagi ancha bat afsil ma'lumotlarni "Motor bo'linsinasining umumiyo'ri'inishi Ⓛ 9-4" bo'linda ko'ring.

OGohlantirish!

Elektr ventilator hattoki ishlamayotgan dvigatelda ham yoqilishi va sizga jarohatlar yetkazishi mumkin. Qo'llarni, kiyimlarni va instrumentlarni kapot ostida joylashgan elektr ventilatordan uzoqroqda saqlash kerak bo'ladi.

OGohlantirish!

Akkumulator batareyasi yaqinida gugurtlarning qo'llanilishi elektrolit bug'larining portlab ketishiga olib kelishi mumkin. Bu haqda unutib, ko'pchilik odamlar jarohat olgan, ba'zilari esa ko'rish qobiliyatini yo'qotgan. Agar ko'proq yorug'lilik kerak bo'lsa fonarchadan foydalaning.

Akkumulator batareyasining elektrolitida kislota saqlanadi, u kuyishlar keltirishi mumkin. Elektrolitni ustingizga to'kib yubormang. Agar elektrolit tasodifan ko'zlarga yoki teriga tushib qolsa, ularni suv bilan yuvинг va darhol shifokorga murojaat qiling.

OGohlantirish!

Ventilatorlar va dvigateli boshqa harakatlanuvchi detallari jiddiy jarohatlar keltirishi mumkin. Agar avtomobil dvigateli ishlab turgan bo'lsa, qo'llarni harakatlanuvchi detallardan uzoqroqda tutib turing.

6. Ulovchi simldagi izolyatsiya butunligigiga, b o ' s h a b _ k e t m a g a n l i g i g a v a shikastlanmaganligiga ishonch hosil qiling. Aks holda, elektr toki bilan jarohat olish ehtimoli bor. Avtomobillar ham shikastlangan bo'lishi mumkin.

Simlarni ulashdan avval quyidagi larini bilish zarur bo'ladi. Musbat (+) klemmani boshqa musbat (+) klemma bilan yoki chiqarilgan musbat (+) klemma bilan, agar u avtomobilda mavjud bo'lsa, ular kerak bo'ladi. Manfiy (-) klemmani dvigateli massiv bo'yalmagan metall detalli yoki chiqarilgan manfiy (-) klemma bilan, agar u avtomobilda mavjud bo'lsa, ular kerak.

Musbat (+) klemmani manfiy (-) klemma bilan ularash taqiqlanadi, aks holda siz qisqa tutashuvni hosil qilasiz, u akkumulator batareyasini, hamda, ehtimol, avtomobilning boshqa bo'g'imirlarini ishdan chiqarishi mumkin. Manfiy (-) simni quvvatsizlangan akkumulator batareyaning manfiy (-) klemmasi bilan ularash taqiqlanadi, chunki bu uchqunlarning hosil bo'lishiga olib kelishi mumkin.

7. Qizil musbat (+) simni bir uchini quvvatsizlangan akkumulator batareyaga ega bo'lgan avtomobildagi chiqarilgan musbat (+) klemmaga ulang.
8. Simning ikkinchi uchi metall yuzalarga teginib turmasligiga harakat qiling. Uni soz akkumulator batareyaning musbat (+) klemmasiga ulang. Chiqarilgan musbat (+) klemmani qo'llang, agar u avtomobilda mavjud bo'lsa.
9. Qora manfiy (-) simning bir uchini quvvatsizlashgan akkumulator batareyasining manfiy qutbi uchiga (-) ulang. Chiqarilgan manfiy (-) klemmani qo'llang, agar u avtomobilda mavjud bo'lsa. Simning boshqa uchi quyidagi harakatlarni bajarilguniga qadar hech narsaga teginmasligiga harakat qiling.
10. Manfiy (-) simning bir uchini quvvatsizlangan akkumulator batareyasining manfiy (-) qutbi uchiga ulang.
11. Soz akkumulator batareyasiga ega bo'lgan avtomobil dvigatelini ishga tushirish va unga bir oz ishlab turish imkonini bering.
12. Quvvatsizlangan akkumulator batareyasiga ega bo'lgan avtomobil dvigatelinini ishga tushirishga urinib ko'ring. Agar bir nechta urinishlar muvaffaqiyatsiz yakun topsa, ehtimol, texnik xizmat ko'satish talab etiladi.

Ulovchi simlarni uzish

Simlarni uzilishi teskari tartibda amalga oshirilishi kerak.

Quvvatsizlashgan AKBga ega bo'lgan avtomobil dvigateli ishga tushirilgan va simlar uzib qo'yilganidan keyin, dvigatela bir necha minut bo'sh yurishda ishlab turishiga imkon bering.

AVTOMOBILNI SHATAKKA OLİSH

Nosoz avtomobilni tashish

D/QQAT!

Nosoz avtomobilning transportda tashish qoidalarini buzilishi avtomobilning turlicha tizimlarini shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilni maxsus kamarlar bilan g'ildiragidan evakuatorning platformasi ustiga mahkamlash kerak. Quyida ko'satilmagan rama, tub yoki osma elementlariga kamarlar yoki ilgaklar bilan avtomobilni mahkamlash taqilanganadi. Agar yetakchi g'ildiraklar yerga joylashgan bo'lsa, avtomobilni tashish taqilanganadi. Ushbu holatdagi shikastlanishlar kafolatli hisoblanmaydi.

D/QQAT!

Avtomobil elektr to'xtab turish tormozi va/yoki elektron uzatmalarni o'zgartirish tizimi bilan jihozlangan bo'lishi mumkin. 12-voltli akkumulator batareyasining kuchlanishi mavjud bo'lmagan holatda elektr mexanik to'xtab turish tormozini o'chirish va neytral uzatmani yoqish imkonи bo'lmaydi. Avtomobilni yuklash jarayonida shikastlanishlardan saqlanish maqsadida bloklangan g'ildiraklar ostiga maxsus yumalatuvchi aravachalarni o'rnatish lozim bo'ladi. Avtomobilni yumalatish oqibatida keltirilgan shikastlanishlarni ta'mirlanishi kafolatli hisoblanmaydi.

 DIQQAT!

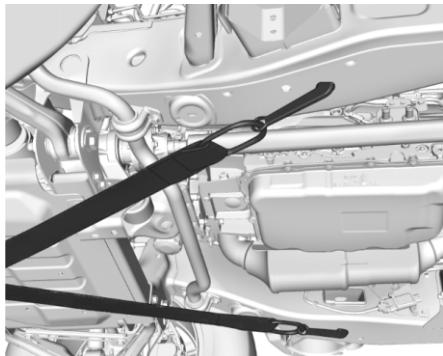
Avtomobil shataklash zo'g'otasi bilan butlangan bo'lishi mumkin. Shataklash zo'g'otasini qo'llash qoidalarini buzilishi avtomobilning shikastlanish sababi bo'lib qolishi mumkin, va ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi. Agar avtomobilda shataklash zo'g'otasini o'rnatish imkoniyati ko'zda tutilgan bo'lsa, uni avtomobilni evakuatorga yuklash yoki piyodanining harakatlanshish tezligida qisqa masofaga shataklash uchun qo'llang. Shataklash zo'g'otasi yo'l sizlikda qo'llash uchun mo'ljallanmagan. Shataklash zo'g'otasidan foydalanishda neytral uzatmani yoqish va elektr manekin to'xtab turish tormozini o'chirib qo'yish zarur bo'ladi.

Agar sizga ishdan chiqqan avtomobilni transportda tashish zarur bo'lsa, ixtisoslashtirilgan transport kompaniyasiga yordam uchun murojaat qiling. GM nosoz avtomobilni transportda tashish uchun evakuatordan foydalanishni tavsiya qiladi. Zarurat tug'ilganida yo'lakay kirish burchagini kamaytirish uchun apparellarni qo'llang. Shataklash zo'g'otasi (agar jamlanma bilan ko'zda tutilgan bo'lsa) ehtiyoj g'ildirak yoki domkrat yonida saqlanadi.

Qorda, loyda, qumda yoki zovurda tiqilib qolgan avtomobilni tortib chiqarish uchun shataklash zo'g'otasini qo'llash taqiqlanadi. Shataklash zo'g'otasida o'ng yoki chap rezba qo'llanilishi mumkin. Shataklash zo'g'otasini o'rnatishda yoki yechib olishda ehtiyojkorlikka amal qiling. Avtomobilni evakuatorga yuklashda neytral uzatmani yoqish va elektr manekin to'xtab turish tormozini o'chirib qo'yish zarur bo'ladi.

- Agar avtomobilda avtoyuvish rejimi amalga oshirilgan va oziqlanish 12-voltli batareyadan qo'llanilayotgan bo'lsa, "Avtomatik uzatmalar qutisi ⚡ 8-23" bo'limda "Avtoyuvish rejimi" bandini ko'ring va avtomobil transmissiyasini N (neytral) holatga o'tkazing.
- Agar 12-voltli batareya quvvatsizlashsa va/yoki dvigatel ishga tushmasa, avtomobil harakatlanshish imkoniga ega bo'lmaydi. Avtomobil dvigatelinii qo'shimcha AKBdan ishga tushirishga urinib ko'ring. "Qo'shimcha AKBdan ishga tushirish ⚡ 9-67" bo'limni ko'ring, agarda qo'shimcha AKBdan ishga tushirishni bajarish qo'ldan kelsa, "Avtoyuvish rejimi" taomilini takrorlang.
- Agar qo'shimcha AKBdan ishga tushirishni bajarish uddasidan chiqilmayotgan bo'lsa, avtomobil harakatlanshish imkoniga ega bo'lmaydi. Agar avtomobil g'ildiraklari aylanmayotgan bo'lsa, shikastlanishlardan saqlanish maqsadida g'ildiraklar ostiga maxsus yumalatiluvchi aravachalar qo'llaniladi.

Mahkamlashning oldindi nuqtalari

Avtomobil, yo'lning tekis yuzasidan yengil avtomobilarni tashish uchun yassi platformaga avtomobilni tortib chiqarish uchun xizmat kiluvchi, mahkamlashning maxsus nuqtalari bilan jihozlangan. Avtomobilni qordan, loydan va qumdan tortib chiqarish uchun ushbu mahkamlash nuqtalaridan foydalanmang.

AVTOMOBILNING TASHQI KORINISHINI PARVARISHLASH

Qulflar

Qulflar zavodda moylangan. Muzdan tushirish uchun vositalardan faqat o'ta yuqori zarurat bo'lgan dagina foydalaning; bunday vositalardan foydalanishdan keyin qulfn konsistent moylama bilan moylang. Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari ⇨ 10-12ni ko'ring.

Avtomobilni yuvish

Avtomobilning lak-bo'yoq qoplamasini yaxshi holatda saqlab qolish uchun, uni yopiq xonada yoki soyada muntazam yuvib turing.

DIQQAT!

Neft mahsulotlari asosidagi tozalash vositalarini, hamda o'yuchi yoki abraziv vositalarni qo'llamang, chunki bu lak-bo'yoq qoplamasini, metall va plastmassa detallarini shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Avtomobilga shikast yetkazilish holatida ularga kafolat shartlari amal qilmaydi. Avtomobilni tozalash uchun tavsiya etilgan vositalarni o'z dileringizda olishingiz mumkin. Mahsulotdan tegishli tarzda qo'llanilishiga nisbatan ishlab chiqaruvchining barcha ko'satmalariga, ehtiyojkorlikning zaruriy choralariga va avtomobilni parvarishlash uchun har qanday vositalarni to'g'ri utilizatsiya qilish qoidalariiga rivoja qiling.

DIQQAT!

Avtomobil kuzovi yuzasidan yuvish forsunkalari 30 sm (12 dyum) yaqinlikda joylashgan avtomobil yuvish joylaridan foydalanmang.

8 274 kPa (1 200 funt/kv.dyuym)dan ortiq bosim ostida ishlaydigan asbob-uskunalarining qo'llanilishi lak-bo'yoq qoplamasining shikastlanishiga yoki yorilib ketishiga yoki yopishtirma yorilqlarning ko'chib ketishiga olib kelishi mumkin.

Avtomatik yuvish qo'llanilish holatida avtomobilni yuvish bo'yicha yo'reqnomalarga rivoja qiling. Old oyna tozalagichini va, agar jamlanmada mavjud bo'lsa, orqa oyna tozalagichini yechib qo'yish zarur. Shikastlanishi mumkin bo'lgan yoki avtomobilni yuvish uchun qurilmalarga xalallarni yuzaga keltiruvchi barcha aksessuarlarni yechib qo'ying. Yuvishdan oldin va barcha yuvish vositalarini to'liq yuvib tashlash uchun undan keyin avtomobilni yaxshilab chayib oling. Agar yuvish vositalarini quriyotgan yuzada qoldirilsa, ular dog'lар hosil qilishi mumkin.

Yuzada tiralishlar va suvdan dog'lар hosil bo'lishidan saqlanish maqsadida pardozlash qoplamlarini yumshoq toza zamsha yoki ip-gazlama sochiq bilan quritib artib oling.

Kapot ostidagi komponentlarni tozalash

DIQQAT!

► belgisi mavjud bo'lgan motor bo'limmasidagi komponentlarni tozalash uchun yuqori bosimdagisi yuvish asbob-uskunalarini qo'llash yaramaydi.

Bu kafolat taalluqli bo'lmagan shikastlanishga olib kelishi mumkin.

Eritigichlar va tajovuzkor tozalovchi vositalar kapot ostidagi komponentlarni shikastlashi mumkin. Ushbu kimyoviy moddalarni qo'llashdan saqlanish lozim.

Faqat sovuq suvni qo'llash tavsiya etiladi.

Bosim ostidagi yuvishni ehtiyojkorlik bilan qo'llash mumkin. Quyidagi talablarga rivoja qilish zarur:

- Suv bosimi 14 000 kPa (2000 funt/kv. yuym)dan yuqori bo'lmasiligi kerak.
- Suv harorati 80 °C (180 °F)dan past bo'lishi kerak.
- Purkash burchagi 40 gradus va undan kengroq bo'lgan purkash forsunkasini qo'llash kerak.
- Purkash burchagi 40 gradus va undan kengroq bo'lgan purkash forsunkasini qo'llash kerak.
- Forsunkani yuzadan 30 sm (1 fut)dan kam bo'lgan masofada tutib turish kerak.

Lak-bo'yoq qoplamasini parvarishlash

Biron bir qo'shimcha himoya qoplamlarini surtish yoki kuzovga mum bilan ishlov berilishini bajarish tavsiya etilmaydi. Lak-bo'yoq qoplamasining shikastlanishi aniqlangan holatda shikastlanishni baholanishini o'tkazish va uni bartaraf qilish uchun dilerga murojaat qilish zarur.

Kalsiy xloridi va boshqa tuzlar, muzni eritish uchun vositalar, yo'l moyi va bitum, daraxtlarning shirasi, sanoat tutun quvurlaridan kimiyoiy moddalar va boshqalar, agar ular bo'yalgan yuzalarda uzoq turib qolsa, avtomobil kuzovining lak-bo'yoq qoplamasini shikastlashi mumkin.

Avtomobilni iloji boricha tezroq yuvib olish kerak. Zarurat tug'ilganida noabraziv yuvish vositalarini qo'llang, ularning qadog'ida ular bo'yalgan yuzalar uchun xavfsizligi va begona moddalarni olib tashlashi ko'rsatilgan.

Ba'zi holatlarda, lak-bo'yoq qoplamasidan qatlamlarni olib tashlash uchun mumni qo'lda surtish yoki sayqallashni o'tkazish mumkin. Tavsiya etilgan tozalash vositalari haqida qo'shimcha ma'lumotlarni olish uchun dilerga murojaat qilish kerak.

Plastmassadan, sun'iy teridan yoki rezinadan himoyalanmagan yuzalarda, yopishtirma yorliqlarda, yog'ochni imitatsiya qiluvchi pardozlash elementlarida, hamda bo'yalgan yuzalarda mumni yoki polirolni qo'llamanag, chunki bu ularning shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

DIQQAT!

Bazaviy bo'yoq/shaffof lakga avtomatik ishlov berish yoki tajavuzkor sayqallash lak-bo'yoq qoplamasini shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Faqat avtomobil qoplamasining bazaviy bo'yog'i/shaffof laki uchun mo'ljallangan noabraziv mumni va polirolni qo'llang.

Pardozlash bo'yalgan qoplama yangidek ko'rinish berishi uchun, avtomobilni garajda yoki, imkoniyat bo'yicha, g'ilof ostida saqlang.

Tashqi yaltiroq metall moldinglarni himoyalash

DIQQAT!

Tashqi yaltiroq moldinglarni o'z vaqtida tozalamaslik va himoyalamaslik oq izlarning yoki nuqtali korroziyaning hosil bo'lishiga olib kelishi mumkin.

Bunday shikastlanishlarga kafolat shartlari amal qilmaydi.

Avtomobilda yaltiroq metall qoplamlar aluminiy, xrom yoki zanglamaydigan po'latdan tayyorlangan. Shikastlanishlarni oldini olish uchun tozalash bo'yicha quyidagi yo'l-yo'riqlarga qat'iy roya qilish zarur:

- Yuvuvchi vositani surtishdan oldin molding ushlab ko'rishga sovuqligiga ishonch hosil qiling.
- Aluminiy, xrom yoki zanglamaydigan po'latdan moldinglarni tozalash uchun faqat tavsiya etilgan tozalash vositalaridan foydalaning. Ba'zi yuvish vositalari kuchli kislotalarni yoki ishqorlarni saqlaydi va ular moldinglarning shikastlanishlarini yuzaga keltirishi mumkin.
- Konsentratsiyalangan yuvish vositalarini ishlab chiqaruvchining yo'l-yo'riqlarga qat'iy roya qilgan holda aralashtirish kerak.
- Avtomobilni parvarishlash uchun mo'ljallanmagan yuvish vositalaridan foydalanmang.
- Yuvishdan so'ng moldingning finish qoplamasini himoyalash va uning xizmat qilish muddatini uzaytirish uchun avtomobilga noabraziv mumni surting.

Tashqi yoritish texnikasini, ornamentlarni, yopishtirma yorliqlarni va moldinglarni tozalash

Tashqi yoritish uskunlari, tarqatuvchilarini, ornament elementlarini, yopishtirma yorliqlarni va moldinglarni tozalash uchun faqat iliq yoki sovuq suvni, yumshoq lattani va maxsus avtomobil shampunini qo'llang.

Ushbu bo'limga "Avtomobilni yuvish" paragrafida yuqorida keltirilgan yo'l-yo'riqlarga rivoja qiling.

Chiroqlarning plafonlari plastikdan bajarilgan va ulardan ba'zilari ultrabinafsha nurlardan himoyalovchi qoplama ega. Ularni quruq holatda tozalamang va artmang.

Chiroqlarning plafonlari bilan birgalikda quydigilarni qo'llamang:

- Abraziv yoki ishqorlarni saqlovchi vositalar.
- Yuvgich suyuqligi yoki bu ishlab chiqaruvchini tomonidan tavsiya etilganga qaraganda anche yuqori konsentratsiyaga ega bo'lgan yuvish vositalari.
- Eritgichlar, spirlar, yonilg'i yoki boshqa qattiq yuvish vositalari.
- Muz uchun qirg'ichlar yoki boshqa qattiq buyumlar.
- Bozorda takrif etilayotgan qoplamar yoki qalpoqlarni faralar yoqilishi vaqtida, haddan tashqari qizib ketishi sababi bo'yicha.

DIQQAT!

Chiroqlarni tozalash bo'yicha talablarga rivoja etmaslik chiroq plafonining shikastlanishiga olib kelishi mumkin, unga avtomobilga kafolat shartlari amal qilmaydi.

DIQQAT!

Polosalarning xira qora qoplamasida mumning qo'llanilishi yuzaga yaltiroqlik berishi va bir tusda bo'limgan qoplama olib kelishi mumkin. Xira polosalarni faqat sovunli eritmani qo'llash bilan tozalash zarur.

Havoto'plagichlar

Avtomobilni yuvish vaqtida havo to'lagichlardan, kapot va old oyna orasidan iflosliklarni tozalang.

Radiator jalyuzilar

Avtomobil radiator jalyuzilar bilan jihozlangan bo'lishi mumkin, ular yonilg'i sarfi samaradorligini oshiradi. Radiator jalyuzilarini chiqindillardan, qordan va muzdan tozalab turing. Agar dvigatejni tekshirish signal lampasi yongan bo'lsa, radiator jalyuzisida chiqindilar, qoryoki muzning mavjud emasligini tekshiring.

Old va orqa oyna oyna tozalagichlarining cho'tkalari

Old oynaning tashqarisini oynalar uchun tozalash vositasi bilan tozalab oling.

Oyna tozalagichlarning rezina cho'tkalarini tolalalr qoldirmaydigan lattada yoki old oyna yuvgichi uchun suyuqlikda yoki yumshoq yuvish vositasida namlantirilgan qog'oz sochiqa tozalang.

Oyna tozalagich cho'tkalarini tozalagandan keyin old oynani yaxshilab yuvib oling. Hasharoatlardan izlar, yo'l qurumi, o'simliklarning shirisasi va avtomobil yuvishidan/mum bilan ishlov berishdan keyin kimyoviy moddalarining qatlamlari oyna tozalagichning cho'tkalarining chiyillashiga olib kelishi mumkin.

Agar oyna tozalagichlarning cho'tkalari yedirilgan yoki shikastlangan bo'lsa, ularni almashtiring. Shikastlanishlar avtomobilning yuqori changlanganlik, qum, tuzlarning ta'siri ostida, yuqori haroratlari, quyosh nurlari, qor va muz bilan qoplanish sharoitlarida ekspluatatsiyasi oqibatida yuzaga kelishi mumkin.

Rezina zichlashtirgichlari

Agar eshik tirkishlaridagi rezina zichlagichlarini zichlagichlar uchun moylama surtib chiqilsa, ular uzoq vaqt xizmat qiladi, ancha ishonchli germetitsiyani ta'minlaydi, yopishib qolmaydi va chiyillamaydi. Rezina zichlagichlarini bir yilda kamida bir marta moylab turing. Issiq, quruq iqlim sharoitlarida ancha tez-tez moylash talab etilishi mumkin. Lak-bo'yoq qoplamasini yuzasidan zichlagichlarning qora izlarini ushbu joyni toza lattada artib olib, olib tashlash mumkin. Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari ⇨ 10-12ni ko'ring.

Shinalar

Shinalarni tozalash uchun shinalar uchun tozalash vositasi bilan qattiq cho'tkani qo'llang.

DIQQAT!

Neft asosidagi shinalarga ishlov berish mahsulotlarini qo'llanilishi pardozlash lak-bo'yoq qoplamasini va/yoki shinalarni shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Shinalarga ishlov berish uchun vositalar surtilgandan keyin avtomobil kuzovining bo'yagan yuzalaridan u yerga tushib qolgan aerosol vositaning sachratmalarini/tomchilarini har doim artib tashlang.

G'ildiraklarning disklari va qalpoqlari

G'ildiraklarni tozalash uchun yumshoq toza matoni va kuchsiz sovun eritmashini qo'llang. Toza sunda yaxshilab chayib olishdan keyin disklarni yumshoq toza sochiqda artib oling. Bundan so'ng mumni surtish mumkin.

DIQQAT!

Xromlangan g'ildirak disklari va xromlangan qalpoqlar, agar avtomobilda magniy xloridi, xlorid yoki kalsiy xloridi sepilgan yo'llar bo'ylab safar qilgandan so'ng yuvilmasa, ular shikastlanishi mumkin. Ushbu reagentlar changangan va muz bilan qoplangan yo'llarda ishlatiladi. Har doim ifloslanishlar ta'sirididan keyin xromlangan qoplamlarni sovunli suvda yuvib oling.

DIQQAT!

G'ildirak disklari va qalpoqlarining shikastlanishidan saqlanish maqsadida konsentratsiyalangan sovun eritmalarini, kimyoiy moddalarni, sayqallash uchun abraziv vositalarni, tozalash vositalarini yoki cho'tkalarni qo'llamang. Faqat GM tomonidan tavsija etilgan tozalash vositalarini qo'llang. Avtomatik avtoyuviш joylarida avtomobilni yuvishdan saqlanining, ularda kreminiy karbididan shina/disklar uchun tozalash cho'tkalari qo'llaniladi. Bu diskлarning shikastlanishiga olib kelishi mumkin. Ushbu holatdagi ta'mirlash kafolatli hisoblanmaydi.

Tormoz tizimi

Tormoz tizmining gidroyuritmasi shlanglarini va quvurlarini ko'zdan kechiring. Ular ishonchli mahkamlangan bo'lishi, bukilib qolishlarga, sizib chiqishlarga, yoriqlarga, yedirilishlarga va boshqa nuqsonlarga ega bo'lmasligi kerak. Yedirilish alomatlarining mavjudligiga tormoz kolodkalarini tekshiring, diskлarning yuzasini holatini ko'zdan kechiring. Yedirilish yoki yoriliqlar belgilarning mavjudligiga baraban tormoz mexanizmlarining kolodkalarini tekshiring. Tormoz tizimining qolgan elementlarini ko'rikdan o'tkazing.

Rul boshqaruvi, osma va shassi detailari

Bir yilda kamida bir marta shikastlanishlar, bo'shab qolgan mahkamlanishlar, detailarning mavjud emasligi yoki yuqori yedirilish belgilarning mavjudligiga rul boshqaruvini, osmani va yurish qismini ko'rikdan o'tkazing.

Rul boshqaruvining kuchaytirgich magistrallarini va shlangalarni ishonchli mahkamlanganligi va ularishi, buklilib qolishlarning mavjudligi, germetizatsiyaning buzilishi, yoriqlar, yedirilishlar va boshqa nuqsonlarga ko'rikdan o'tkazing.

Sharnirlarning himoya rezina g'iloflarini teng burchak tezliklariga ko'rikdan o'tkazing va yarim o'qlarning salniklarini germetizatsiyasining buzilishi alomatlarining mavjudligiga tekshiring. Boshqaruv pishangilarining sharli tayanchlari xizmat ko'rsatilmaydigan hisoblanadi.

Kuzov detaillarini moylash

Quflarning barcha silindlarini, kapot oshiq-moshiqlarini, ko'tarma eshikning oshiq-moshiqlarini, yonilg'i quyish bo'yinchasining po'lat qopqog'ining va elektr yuritmalni zinapoyaning oshiq-moshiqlarini moylang, plastmassadan ishlab chiqarilgan detaillardan tashqari. Agar eshik tirkishlarini rezina zichlagichlarini silikon vazelin bilan, uni toza lattada surtib, moylansa, zichlagichlar uzoqroq xizmat qiladi, ancha ishonchli germetizatsiyani ta'minlaydi, yopishib qolmaydi va chiyillamaydi.

Kuzov tubiga texnik xizmat ko'rsatish

DIQQAT!

Avtomobil ramasini bosim ostida yuvishdan saqlaning. Yuqori bosim ostidagi yuvish vositalarining qo'llanilishi korroziyadan himoyalashni olib tashlanishiga va avtomobilning shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Bir yilda kamida bir marta (bahorda va kuzda) korroziya ifloslanishlaridan kuzovning tubini tozalab oling. Buning uchun uni tozalovchi vositalar qo'shmasdan oddiy suvdan yuvib oling. Iflosliklar yig'iladigan joylarni sinchkovlik bilan yuvинг. Elektr yuritmalni zinapoyaning mavjudligida uni surib chiqaring, so'ngra esa yuqori bosim ostida barcha ularishlarni va tirkishlarni yuvib oling.

Tarqatuvchi qutining salniklariga va (yoki) oldingi va orqa ko'priklarning reduktorlariga bosim ostidagi suv oqimini yo'naltirmang. Bosim ostidagi suv salniklar orqali ichkariga kirib borishi va moy bilan aralashishi mumkin. Moyda suvning mavjudligi tarqatuvchi qutining va (yoki) ko'priklarning resursini pasaytirilishiga olib keladi. Suv bilan ifloslangan moyni almashtirish lozim.

Listli metallning shikastlanishi

Agar avtomobil shikastlangan va listli metallning ta'mirlanishini yoki almashtirilishini talab etayotgan bo'lса, kuzovni ta'mirlash ustaxonasida ta'mirlangan yoki almashtirilgan detailarga korroziyadan himoyalashni tiklash uchun antikorroziya materiallari surtilayotganligiga ishonch hosil qiling. Firma almashtiriluvchi detaillar avtomobilga kafolatni saqlash uchun korroziyadan himoyalangan bol'adi.

Lak-bo'yоq qoplamasining shikastlanishi Korroziya rivojlanishidan saqlanish maqsadida mayda chertkilarni va tiralishlarni dilerda xarid qilish mumkin bo'lgan maxsus niqoblovchi vositalar bilan tezkor bartaraf qilish kerak bo'ladi. Lak-bo'yоq qoplamasini shikastlanishining katta zonalarni dilerning kuzov ustaxonasida va bo'yash sexida ta'mirlatish mumkin.

Kimyoviy moddalardan lak-bo'yoq qoplamasidagi dog'lar

Havoda mavjud bo'lgan tajavuzkor moddalar kuzov panellariga o'tirishi va lak-bo'yoq qoplamasining yuzasida dumaloq rangsizlangan va notekis taqsimlangan to'q dog'larning paydo bo'lishiga olib kelib, ular bilan kimyoviy reaksiyaga kirishishi mumkin. "Lak-bo'yoq qoplamlarini parvarishlash"ni ushbu bo'linda yuqorida ko'ring.

Avtomobil salonini parvarishlash

Iflosliklar va changning mayda zarralarining abraziv ta'siridan ternalishlarning hosil bo'lishidan saqlanish uchun, avtomobil salonini muntazam tozalab turish zarur. Tozalash vositalarini qo'llashdan avval qadoqning yopishtirma yorlig'iда keltirilgan xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha barcha yo'l-yo'riqlarni o'qib chiqing, va ularga rioya qiling. Zaruriy ventilyatsiyani ta'minlash uchun salonni tozalash vaqtiga eshilklarni va oynalarni o'chib qo'ying. Ro'znomalarning bo'yog'i va to'q kiyimlar salon qoplamasining elementlarini kir qilishi mumkin.

⚠ DIQQAT!

Salon qoplamasini elementlariga tushib qolgan qo'llilar uchun kremlar, quyoshdan himoyalash kremlari va hasharotlarga qarshi vositalar (repellentlar)ni olib tashlash kerak, aks holda ular qoplamanini shikastlashi mumkin.

⚠ DIQQAT!

Salon qoplamasini materiallarini shikastlanishidan saqlanish maqsadida tozalanuvchi materialning turiga muvofiq tozalash vositalarini tanlash lozim bo'ladi. Tozalash vositasini siz tozalash uchun qo'llaydigan matoga bevosita purkang. Tozalash vositasini o'zgartirgichlarning tutqichlariga va klavishalariga purkamang.

Suyuq sovun tozalovchi vositalarini qo'llashda ularni ishlab chiqaruvchining yo'l-yo'riqlariga binoan aralashtirish lozim.

⚠ DIQQAT!

Shikastlanishlardan saqlanish maqsadida:

- Salonning har qanday yuzalaridan iflosliklarni olib tashlash uchun ustara yoki har qanday boshqa o'tkir buyumlarni qo'llash taqiqlanadi.
- Mo'y iqtattiq bo'lgan cho'tkalarni qo'llamang.
- Tozalanuvchi yuzalarni juda jadal ishqalamang va haddan tashqari kuch ishlatmang.
- Elektr asbob-uskunalarning ochiq elementlarini namlamang.
- Yog'sizlantiruvchi ingredientlarni saqlovchi kir yuvish kukunlarini yoki idish-tovoqlarni yuvish uchun vositalarni qo'llash yaramaydi. Kuchli ta'sir qiluvchi yoki natriy sovuni eritmalarini ko'llash to'g'ri kelmaydi.
- Tozalash vaqtida salon qoplamasini suyuqlik bilan kuchli namlantirish yaramaydi.
- Eritgichlarni yoki eritgichlarni saqlovchi tozalash vositalarini qo'llashga yo'il qo'yilmaydi.
- Xushbo'ylashtirilgan nam sochiqlarni yoki oqartiruvchi vosita bilan shimdirligil qog'oz sochiqlarni qo'llamang. Agar qog'oz

 DIQQAT!

sochiqlar qo'llanilganida ular tozalanuvchi materialning rangiga bo'yayotgan yoki o'zining tashqi ko'rinishini qandaydir o'zgartirayotgan bo'lsa, ularni qo'llamang.

- Qo'llilar uchun xushbo'ylashtirilgan yoki gelsimon dezinfeksiya qiluvchi vositalarni qo'llamang. Salon qoplamasи detallariga dezinfeksiyalovchi vositaning tushib qolishida uni darhol kuchsiz sovun eritmasida namlantirilgan yumshoq matoning bo'lagi bilan tozalab oling.

Oynalar

Tozalash uchun suvda namlantirilgan mikrofibradan sochiqni qo'llash zarur. Yuzada qolgan tomchilarini toza quruq mato bilan tozalab oling. Zarurat tug'ilganida oddiy suv bilan yuvishdan keyin yaxshiroq tozalash uchun oynalarni tozalash uchun maxsus vositalarni qo'llash mumkin.

 DIQQAT!

Tirnalishlar hosil bo'lismiga yo'l qo'ymaslik uchun, avtomobil oynasini abraziv tozalovchi vositalar bilan yuvish yaramaydi. Abraziv va tajavuzkor tozalash vositalari orqa oynadagi isitish elementlarini shikastlashi mumkin.

Ekspluatatsiyaning birinchi uch-olti oy davomida telchillab qolishga moyillikni kamaytirish uchun old oynani suvda yuvying.

Karnay qoplamasи

Karnayni shikastlamaslik uchun, karnayning qoplamasи atrofidagi yuzani changyutgichda ehtiyyotkorlik bilan tozalab oling. Dog'larni olib tashlash uchun kuchsiz sovun eritmasini qo'llang.

Naqshdor moldinglar

Ifloslangan naqshdor moldinglarni tozalab olish lozim.

- Agar ifloslanish kuchli bo'lmasa, ushbu joyni suvda namlantirilgan gubkada yoki yumshoq tolasiz matonining bo'lagi bilan artib oling.
  - Agar ifloslanish kuchli bo'lsa, tozalash uchun iliq suvdagi sovun eritmasini qo'llang.
- Vinilli/rezinali gilamchalar. Agar avtomobil polning vinilli yoki rezinali gilamchalar bilan butlangan bo'lsa, suvda namlantirilgan yumshoq matoni va (yoki)

changni va iflosliklarni olib tashlash uchun cho'tkani qo'llang. Ancha sinchkov tozalash uchun kuchsiz sovun eritmasidan foydalaning.

 OGohlantirish!

Silikon, mumni saqlovchi tozalovchi vositalarni, hamda vinilli/rezinali pol gilamchalarini yaltirashini oshiruvchi tozalash vositalarning qo'llanilishi taqiqlanadi. Bunday vositalar vinilli/rezinali gilamchalarining tashqi ko'rinishini va fakturasini qaytarib bo'lmash o'zgartirishi va ularni sirpanchiq qilishi mumkin. Avtomobilni boshqarish jarayonida oyoq sirpanib ketishi, siz nazoratni yo'qotishingiz, buning oqibatida avariya sodir bo'lishi mumkin. Bu odamlarning jarohat olishiga olib kelishi mumkin.

Mato, gilamchalar, zamsh

Avvaliga yumshoq cho'tkali uchni qo'llab, salonnini changyutgichda tozalab oling. Aylanuvchan cho'tkali uchlikni faqat pol gilamchalarini tozalash uchun qo'llash kerak. Tozalashdan avval qo'lda iloji boricha ko'proq iflosliklarni olib tashlashga harakat qiling:

- To'kib yuborilgan suyuqlikni qog'oz sochiqda ehtiyyotkorlik bilan shimdirib olib, olib tashlash zarur. Ifloslik olib tashlanmagunicha, shimdirishda davom eting

- Qattiq iflosliklarni changyutgichni qo'llashdan avval, qo'lda, bu qanchalik imkonli bo'lsa, olib tashlash zarur.

Tozalashni amalga oshirish uchun:

1. Tolasiz, bo'yoq chiqarmaydigan matoni oddiy suvda namlab oling. Qoplama matosining yoki gilamchalarining tolalar bilan tiqilib qolishidan saqlanish maqsadida mikrotoladan mato bo'lagini qo'llash tavsiya etiladi.
2. Lattani yaxshilab siqib oling.
3. Tozalashni ifloslanishning tashqi chetidan boshlang va uning o'rtafiga qarab ehtiyyotkorlik bilan artib boring. Vaqtiga vaqtiga bilan lattani taxlang va iflosliklarni ishqalab kiritilishidan saqlanish uchun, uning toza tomonini tozalanuvchi yuzaga ag'daring.
4. Ifloslangan yuzani ehtiyyotkorlik bilan artib olishda davom eting, toki latta ifloslanishdan to'xtagunicha.

5. Agar iflosni to'lqidan olib tashlash imkonii bo'lмаган bo'lsa, kuchsiz sovunli eritmani qo'llang, uni so'ngra faqat oddiy suv bilan yuvib tashlash zarur.

Agar iflosni to'lqidan olib tashlash uddasidan chiqilmagan bo'lsa, maxsus tozalash vositalariga yoki dog'tozalagichlardan foydalishni talab etilishi mumkin. Savdoda mavjud bo'lgan qoplamlar uchun tozalash vositalari yoki dog'tozalagichlarni qo'llashdan oldin matoning katta bo'lмаган yashirin maydonida uning rang turg'unligini tekshirib oling.

Izlar hosil bo'llish holatida qoplamaning yoki gilamchalarining hamma yuzasini tozalab olish kerak bo'ladi.

Tozalash yakunlanishi bo'yicha namlikning ortiqchalarini olib tashlash uchun qog'oz sochiqlardan foydalanish mumkin.

Axborot-ko'ngilochar tizimning sayqallangan detallarini va displeylarini tozalash

Sayqallangan yuzalarni va displeylarni parvarishlash uchun mikrofibradan sochiqlarni qo'llang. Avvaliga mo'yи yumshoq bo'lgan cho'tka bilan yuzani tirnashi mumkin bo'lgan ifloslarni olib tashlang. So'ngra mikrofibradan sochiq bilan yuzani artib oling.

Ushbu maqsadda oynalarni tozalash uchun vositalardan yoki eritgichlardan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi. Vaqtiga vaqtiga bilan mikrofibradan sochiqni kuchsiz sovun eritmasida boshqa buyumlardan alohida yuvib turing.

Oqartirgichlarni va konditsionerlarni qo'llash taqiqlanadi. Soqichni qo'llashdan avval uni yaxshilab chayib olish va quritish zarur.

⚠ D/QQAT!

So'rg'ich yordamida hech qanday buyumlarni displeylarga mahkamlamang. Bu kafolat shartlari amal qilmaydigan shikastlanishlarga olib kelishi mumkin.

Uskunalar paneli, teri, vinilli, boshqa plastik yuzalar, xira bo'yalgan yuzalar va tabiiy yog'och bilan ochiq-g'ovak qoplamlali yuzalar

Uskunalar panelidagi tutqichlarni va o'yiglarni tozalash uchun yumshoq mo'yga ega bo'lgan cho'tkan qo'llang. Changni va yengil ifloslanishlarni olib tashlash uchun mikrotoladan yumshoq matoning bo'lagini qo'llang. Agar ancha sinchkov tozalash zarur bo'lsa, mikrofibradan yumshoq matoning bo'lagini kuchsiz sovun eritmasida namlab oling.

⚠ D/QQAT!

Juda kuchli namlantirish terini, ayniqsa, perforirlangan terini, hamda qoplamaning boshqa materiallarni shikastlashi mumkin. Tozalashni yakunlagandan so'ng bunday materiallarning yuzalarini suvning ortiqchalarini olib tashlash uchun artib oling va, toki ular mustaqil qurimaganicha kuting. Isitishni, bug'ni yoki dog'tozalagichlarni qo'llashga yo'l qo'yilmaydi. Teri o'rindiqlarni parvarishlash uchun spirtsaqlovchi vositalarni yoki eritgichlarni qo'llamang. Silikon yoki mumni saqlovchi tozalovchi vositalarni qo'llash yaramaydi. Ko'rsatib o'tilgan moddalarni saqlovchi tozalovchi vositalar terining va qoplamaning boshqa yumshoq materiallarni tashqi ko'rinishini va fakturasini qaytarib bo'lmaydigan holatda o'zgartirishi mumkin.

Jilokorlikni oshiruvchi tozalovchi vositalarni, ayniqsa, uskunalar panelini tozalash uchun qo'llash yaramaydi. Panel qoplamasining aks ettiruvchi qobiliyatining oshishi muayyan holatlarda old oyna orqali ko'rish maydonini yomonlashtirishi mumkin.

DIQQAT!

Havo xushbo'ylashtirgichlarini qo'llanilishi plastmassa va bo'yalgan yuzalarni shikastlashi mumkin. Havo xushbo'ylashtirgichining plastmassa yoki bo'yalgan yuzaga tushib qolishida uni kuchsiz sovun eritmasida namlantirilgan yumshoq tolasiz matonining bo'lagi bilan darhol tozalab olish kerak. Havo xushbo'ylashtirgichi tomonidan chiqarilgan shikastlanishlarga kafolat shartlari amal qilmaydi.

Yuk tomi va to'ri

Muvofiq jamlanma holatida kuchsiz tozalovchi vositani qo'shish bilan iliq suvda yuvib oling. Xlor saqlovchi oqartirgichlarni qo'llashga yo'l qo'yilmaydi. Sovuq suvda chayib oling va quriting.

Xavfsizlik kamalarini parvarishlash

Xavfsizlik kamalarini toza va quruq holatda saqlang.

OGOLANTIRISH!

Xavfsizlik kamarining tasmasini oqartirmang va bo'yamang. Bu to'qilgan qattiq matoni ahamiyatli bo'shashtirishi mumkin. Avariya holatida kamarlar tegishli himoyani ta'minlamasligi mumkin. Xavfsizlik kamalarini tozalash va yuvib olish uchun faqat yumshoq sovunni va iliq suvni qo'llang. To'qilgan qattiq matoga qurish imkonini bering.

Pol gilamchalarini

OGOLANTIRISH!

Agar pol gilam noto'g'ri o'lchamda yoki noto'g'ri solingan bo'lsa, u tepkiga bosishga xalal berishi mumkin. Tepkilarga yetib borishni chegaralovchi xalallar, kutilmagan tezlik olishga va/yoki tormoz oralig'ining uzayishiga olib kelishi mumkin, bu avariya va jarohatlarni keltiradi. Pol gilamchasi tepkilarga bosishga xalal bermayotganligiga ishnoch hosil qiling.

Pol gilamchalarini qo'llash bo'yicha quyidagi tavsiyalarga amal qiling:

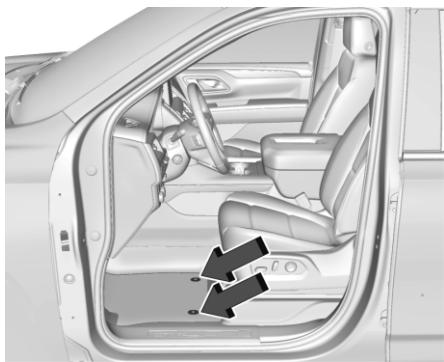
- Firma pol gilamchalarini sizning avtobomingizni konstruksiyalari xususiyatlarini hisobga olingen holda loyihalashtirilgan. Agar pol gilamchalarini

almashtirish zarur bo'lsa, GM tomonidan sertifikatlangan gilamchalarни xarid qilish tavsya etiladi.

- GM kompaniyasi tomonidan tasdiqlanmagan pol gilamchalar o'lchami bo'yicha mos kelmasligi yoki akselerator yoki tormoz tepkilariiga bosilishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Pol gilamchalar tepkilarning harakatiga xalal bermayotganligiga albatta ishnoch hosil qiling.
- Agar gilamchani mahkamlash imkoniyati ko'zda tutilmagan bo'lsa, haydovchingin oyoqlari ostiga polga gilamchani solish kerak bo'yimaydi.
- Pol gilamchalarini tegishli tomoni bilan tepaga qaratib joylashtiring. Gilamlarni ag'darmang.
- Haydovchi tomonida pol gilamchasi ustiga hech narsa qo'y mang.
- Haydovchi tomonida faqat bitta pol gilamchasi joylashishi kerak.
- Pol gilamchalarini birini ustiga ikkinchisini qo'y mang.

Pol gilamchalarini yechib olish va ularni almashtirish

Pol gilamchasini qaydлагичдан uzib olish va uni yechib olish uchun, haydovchi tomonidagi pol gilamchasingin orqa qismidan tepaga torting.

Gilamchani joyiga o'rnating. Buning uchun qaydlagichilar uchun mo'ljallangan pol gilamchasidagi tirkishlarni va gilamcha qaydlagichlarini moslashtiring, so'ngra esa ularni mahkamlab qo'ying. Pol gilamchasi tegishli tarzda joyida mahkamlanganligiga ishonch hosil qiling. Gilamcha tepkilarni bosalishiga to'sqinlik qilmayotganligiga ishonch hosil qiling.

Rezina pol usti gilamchalarini (barcha mavsumiy gilamchalar va pol usti qoplamalarini) tozalash

Tozalash haqidagi ma'lumotlarni "Vinilli/rezinali gilamchalar", Avtomobil salonini parvarishlash ◇ 9-77 bo'limda ko'ring.

 IZOH

10

TA'MIRLASH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH

• UMUMIY MA'LUMOTLAR	10-2
• TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH JADVALI	10-3
• TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH REGLAMENTI	10-6
• QO'SHIMCHA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH VA PARVARISHLASH	10-10
• TAVSIYA ETILUVCHI SUYUQLIKLAR, MOYLASH MATERIALLARI VA EHTIYOT QISMLAR	10-12

UMUMIY MA'LUMOTLAR

Avtomobil - bu muhim xariddir. Ushbu bo'lim avtomobilni parvarishlash uchun talablarni saqlaydi. Taklif etilgan texnik xizmat ko'rsatish rejasiga istisno qilmaslik yoki avtomobilni noto'g'ri parvarishlash bilan bog'liq bo'lgan avtomobilning ta'mirlanishiga yirik harajatlardan saqlanishga yordam beradi. U, shu bilan birga, avtomobilning olib qochilish holatida uning baholash narxini saqlab qolishga yordam beradi. Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha barcha talab etiluvchi tartib-tamoyillarni bajarish uchun mas'uliyat avtomobil egasining zimmasiga yuklandi.

Sizning dilerinigizni shtatda malakali texniklar mavjud, ular asl o'zaro almashtiriluvchi qismalarni qo'llash orqali texnik xizmat ko'rsatishning talab etiluvchi ishlarni o'tkazishlari mumkin. Ular tezkor va aniq diagnostikani ta'minlovchi zamona aviy instrumentlari va asbob-uskulalarini qo'llaydi. Ko'pchilik dilerlar kechki va dam olish kunlari bepul avtotransportni va Internet orqali zaruriy servis ishlarni jadvallarini tuzish bo'yicha xizmatlarni taqdim etadi.

Sizning dilerinigiz xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha xizmatlarga raqobatli narxlarni qo'yish qanchalik muhimligini anglab yetadi. Malakali texniklar yordamida diler, masalan, moy almashtirish va g'ildiraklarning joyini o'zgartirish, hamda xizmat ko'rsatish bo'yicha qo'shimcha tartib-tamoyillarni, masalan, shinalar, tormozlar, akkumulator va oyna

tozalagichlarning cho'kalariga joriy texnik xizmat ko'rsatishni o'tkazadi.

EHTIYOT BO'LING

Noto'g'ri xizmat ko'rsatish bilan bog'liq bo'lgan shikastlanishlar qimmatbaho ta'mirlashga olib kelishi va avtomobilga kafolat bilan qoplanmasligi mumkin. Avtomobilni tegishli ishchi holatda saqlash uchun texnik xizmat ko'rsatishning davriyiligiga, tekshiruvlarni va ko'rklarni o'tkazishiga, tavsiya etilgan suyuqliklarni va moylovchi vositalarni qo'llashga amal qilish muhimdir.

Avtomobilni yuvish uchun GM tomonidan tavsiya etilmagan kimyoiviy moddalarini qo'llanilishiga yo'l qo'y mang. GM kompaniyasi tomonidan tavsiya etilmagan yuvish suyuqliklarini, eritgichlarni, tozalagichlarni yoki moylash materiallarini qo'llanilishi avtomobilni shikastlanishiga va avtomobilga kafolat bilan qoplanmaydigan qimmatbaho ta'mirlashga olib kelishi mumkin.

G'ildiraklarning joyini o'zgartirish va majburiy servis ishlarni o'tkazish uchun avtomobil egasi javobgardir. Biz har bir 7500 km.dan keyin ushbu texnik xizmat ko'rsatish turlarini bajarish uchun o'z dileringizga murojaat qilishningizni tavsiya qilamiz. To'g'ri texnik xizmat ko'rsatish avtomobilni tegishli ishchi holatda saqlashga,

yonilg'ini tejashga va chiqindi gazlarning darajasini pasaytirishga yordam beradi.

Avtomobilarga xizmat ko'rsatishning ehtiyoji ularni ekspluatatsiya rejimiga bog'liq holda farqlanishi mumkin. Ba'zi avtomobillar uchun tekshiruvlarni va servis ishlarni ancha tez-tez bajarish talab etiladi. Majburiy texnik xizmat ko'rsatishning qo'shimcha tartib-tamoyillari - Standart texnik xizmat ko'rsatish quyidagi ishlarni bajaruvchi avtomobillar uchun mo'ljallangan:

- Shinalar va ruxsat etilgan yuklama haqidagi ma'lumotli yorliqlarda ko'rsatilgan ruxsat etilgan normalar chegarasida yo'lovchilarini va yuklarni tashish. Avtomobila chegaraviy ruxsat etilgan yuklamalar ⇨ 8-12 ni ko'ring.
- O'matilgan tezlik rejimini hisobga olgan holda yaxshilangan qoplamlari yo'llar bo'yicha harakatlanish.
- Tavsiya etilgan turdag'i yonilg'i bilan to'ldirish. Yonilg'ini tavsiya etilgan turlari ⇨ 8-65 ni ko'ring.

Ma'lumotlar bilan "Majburiy texnik xizmat ko'rsatishning qo'shimcha tartib-tamoyillari - Standart texnik xizmat ko'rsatish" bo'limda tanishib chiqing.

Majburiy texnik xizmat ko'rsatishning qo'shimcha tartib-tamoyillari - Standart texnik xizmat ko'rsatish quyidagi ishlarni bajaruvchi avtomobillar uchun mo'ljallangan:

- Issiq ob-havoda ustunlikda jadal shahar oqimida ekspluatatsiya qilish.

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH JADVALI

- Tog'li yoki baland tog'li hududlarda ustunlikda ekspluatatsiya qilish.
- Yuqori tezlikda harakatlanish uchun qo'llaniladi yoki musobaqlarda ishtirok etadi.
- Taksi, politsiya avtomobilari sifatida yoki yetkazib berish xizmatda qo'llaniladi.

Ma'lumotlar bilan "Majburiy texnik xizmat ko'rsatishning qoshimcha tartib-tamoyillari - Standart texnik xizmat ko'rsatish" bo'limda tanishib chiqing.

⚠ DIQQAT!

Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni o'tkazilishi xavf-xatar bilan bog'liq bo'lishi va jiddiy jarohatlar yetkazilish sababi bo'lib qolishi mumkin. Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlar faqat mos keluvchi instrumentni va asbob-uskunalarini talab etiluvchi ma'lumotlarni mavjudligida o'tkazilsin. Aks holda, sizning dileringizda ushbu ishlar malakali texnik bajarayotganligiga ishonch hosil qiling. Texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ishlarni mustaqil bajarish $\diamond$ 9-2ni ko'ring.

Texnik xizmat ko'rsatish jadvali

Avtomobil egasi tomonidan bajariluvchi tekshiruvlar va tartib-tamoyillar

- Motor moyi sathini tekshiring. Motor moyi $\diamond$ 9-5ni ko'ring.

Bir oyda bir marta

- Shinalarning, jumladan, ehtiyoj g'ildirakning shishirilish bosimini tekshiring. Shinalarda havo bosimi $\diamond$ 9-37ni ko'ring.
- Shinalarning yedirilish darajasini tekshiring. Shinalar ko'rige $\diamond$ 9-43ni ko'ring.
- Old oyna yuvgichidagi suyuqlik sathini tekshiring. Yuvgich suyuqligi $\diamond$ 9-15ni ko'ring.

Motor moyini almashtirish

Ekranda CHANGE ENGINE OIL SOON (DVIGATELDA MOTOR MOYINI ALMASHTIRISH MUDDATI YAQINLASHMOQDA) xabari paydo bo'lishida yaqindagi 1 000 km masofani bosib o'tishda motor moyini va filtrni almashtirish kerak. Agar avtomobil maqbul sharoitlarda ekspluatatsiya qilinayotgan bo'lsa, motor moyi resursi indikatori bil yilgacha motor moyini almashtirish zarurati haqida signalni uzatmasligi mumkin. Motor moyi va filtrni bir yilda kamida bir marta almashtirish zarur, va bundan so'ng motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimini qayta o'mnatish (bekor qilish) zarur bo'ladi. Ushbu tartib-tamoyillarni dilerning korxonasida malakali xodim bajarishi mumkin. Agar motor

moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi tasodifan bekor qilinishi sodir etilgan bo'lsa, avtomobilga xizmat ko'rsatishni oxirgi xizmat ko'rsatishdan keyin 5 000 km.dan ortiq bo'limgan masofani bosib o'tilgandan so'ng bajarish kerak. Moyni almashtirishdan keyin moy resursi hisoblagichini ko'satkichlarini bekor qilish kerak. Motor moyini xizmat muddatini nazorat qilish tizimi $\diamond$ 9-7ni ko'ring.

Dvigatelning havo filtrini almashtirish

Agar "REPLACE AT NEXT OIL CHANGE (KEYINGI MOY ALMASHTIRISHDA ALMASHTIRING)" xabari paydo bo'layotgan bo'lsa, dvigatelning havo filtrini motor moyini keyingi almashtirilishiда almashtirish kerak.

Agar "REPLACE ENGINE AIR FILTER SOON (DVIGATELNING HAVO FILTRINI ALMASHTIRISH MUDDATI YAQINLASHMOQDA)" xabari paydo bo'layotgan bo'lsa, dvigatelning havo filtrini iloji boricha tezroq almashtirish kerak. Dvigatelning havo filtrini almashtirishdan keyin uning resursi hisoblagichini bekor qilish zarur. Dvigatelning havo filtrni resursi hisoblagichi $\diamond$ 9-8ni ko'ring.

Bo'sh aylanishlarda uzoq vaqt ishlash

Agar avtomobil dvigatelning bo'sh aylanishlarda uzoq muddat ishlashini ko'zlaydigan rejimida ekspluatatsiya qilinayotgan bo'lsa, bo'sh aylanishlarda ishlashning bir soati 53 km yo'l bosishga tenglashtiriladi. Motosoatlar hisoblagichi

haqidagi ma'lumotlarni Haydovchining axborot markazi (DIC) (Kengaytirilgan jamlanma) $\diamond$ 4-36 yoki Haydovchining axborot markazi (DIC) (Bazaviy jamlanma) $\diamond$ 4-34da ko'ring.

Konditsioner quritgichi (har besh yilda keyin almashtirish)

Konditsionerga xizmat ko'rsatishni besh yilda bir marta o'tkazish zarur. Xizmat ko'rsatishga tizimning ishlashini davomiyligini va samaradorligini ta'minlovchi quritgichni almashtirish kiradi. Bunday xizmat ko'rsatish majmuaviy bo'lishi mumkin. O'z dilerengizga murojaat qiling.

G'ildiraklarning o'rnini almashtirish va har 7 500 km.dan keyin majburiy texnik xizmat ko'rsatish

Agar ushbu avtomobil uchun tavsiya etilgan bo'lsa, g'ildiraklarning o'rnini almashtirishni bajaring, va quyidagi tartib-tamoyillarni amalga oshiring. Shinalarni o'mini almashtirish $\diamond$ 9-43ni ko'ring.

- Dvigatelagi moy sathini va moy resursi uchun foizli nisbatni tekshiring. Zarurat tug'ilganida motor moyini va dvigatelning moy filtrini almashtiring va motor moyi resursini nazorat qilish tizimi ko'rsatkichlarini bekor qiling. Motor moyi $\diamond$ 9-5 va Motor moyini resursini nazorat qilish tizimi $\diamond$ 9-7ni ko'ring.
- Havo filtrining resursini foizlarda tekshiring. Zarurat tug'ilganida havo filtrini almashtiring va uning resursi hisoblagichini bekor qiling.

Dvigatelning havo filtri resursi hisoblagichi $\diamond$ 9-8ni ko'ring.

- Dvigateli sovituvchi suyuqligini sathini tekshiring. Sovitish tizimi $\diamond$ 9-10ni ko'ring.
- Old oyna yuvgichidagi suyuqlik sathini tekshiring. Yuvgich suyuqligi $\diamond$ 9-15ni ko'ring.
- Shinalarning, jumladan, ehtirot g'ildirakning shishirilish bosimini tekshiring. Shinalarda havo bosimi $\diamond$ 9-37ni ko'ring.
- Shinalarning yedirilish darajasini tekshiring. Shinalar ko'rigi $\diamond$ 9-43ni ko'ring.
- Suyuqlik sizib chiqishini mavjud emasligini vizual tekshiring.
- Tormoz tizimini tekshiring. Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash $\diamond$ 9-72ni ko'ring.
- Bir yilda kamida bir marta rul boshqaruvi komponentlarini, osma va shassini shikastlanishlar, jumladan rezina g'iloflardagi yoriqlar va yirttilishlar, bo'shashgan va mavjud bo'limgan detallar, yedirilish izlari mavjud emasligiga vizual tekshiring. Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash $\diamond$ 9-72ni ko'ring. Osma va rul boshqaruvining detallarini moyning kamida har bir ikkinchi almashtirilishida moylang (agar konsistent moy uchun fittinglar ko'zda tutilgan bo'lsa).
- Kuchaytirgichli rul yuritmasini ishonchli mahkamlanishi, ulanish sifati va qisuvchi elementlarini, sizib chiqishlar, darzlar, yedirilish izlari va shunga o'xshashlarning mavjud emasligini ko'rikdan o'tkazing.
- Yarim o'qlar va yetakchi vallarda yuqori yedirilish, moylash materiallarining sizib chiqishi va/yoki shikastlanishlarning, jumladan, quvurlardagi ezilishlar yoki yoriqlar, burchak tezliklarga teng sharnirlar yoki kardan valning o'rashish zichligi, g'iloflardagi yoriqlar yoki g'iloflarning yo'qligi, g'iloflarning bo'shashgan yoki mavjud bo'limgan xomutlar, markaziy podshipnikda yuqori tirqish yoki salniklarda mavjud bo'limgan yoki bo'shashgan siqqichlar yoki sizib chiqishlarning mavjud emasligini vizual tekshiring.
- Passiv xavfsizlik tizimi komponentlarini tekshiring. Xavfsizlik tizimini tekshirish $\diamond$ 2-25ni ko'ring.
- Yonilg'i tizimida shikastlanishlar va sizib chiqishlarning mavjud emasligini, jumladan yonilg'i bug'larini ushlab qolish tizimini (EVAP) vizual tekshiring. Barcha yonilg'i quvurlarini, bug' quvurlarini va shlanglarning to'g'ri mahkamlanishi, ulanishi, yotqizilishi, hamda ularning soz holatini vizual tekshiring.
- Chiqarish tizimida va unga yaqin joylashgan issiqlik ekranlarining detallarini bo'shashishi va shikastlanishi mavjud emasligini vizual tekshiring.
- Kuzov elementlari moylansin. Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash $\diamond$ 9-72ni ko'ring.
- To'xtab turish tormozi va avtomatik uzatmalar qutisining to'xtab turishga joylashtirish mexanizmini tekshiring. To'xtab turish tormozi

- va P to'xtab turishga joylashtirish mexanizmini tekshirish ⇨ 9-20ni ko'ring.
- Akselerator tepkisida shikastlanishlar, haddan tashqari kuchlar va tiqilib qolishlar mavjud emasligini tekshiring. Agar surur bo'lsa, almashtiring.
  - Gaz tirgagida yedirilishlar, yoriqlar va boshqa shikastlanishlar mavjud emasligini vizual tekshiring. Tirkagni ochiq holatda tutib turish ehtimolini tekshiring. Agar tirgak qopqoqni ochiq holatda yomon tutib turgan bo'lsa, gaz tirgagiga servis xizmat ko'rsatishni bajaring. Gaz tirgaklari ⇨ 9-21ni ko'ring.
  - Rama va tomagi lyukning zichlagini (agar mavjud bo'lsa) holatini ko'rikdan o'tkazing. Tomning ventilyatsion lyuki ⇨ 1-28ni ko'ring.
  - Ehtiyyot g'ildirakni mahkamlagichi ishlashini tekshiring va zarurat tug'ilganda uni moylang. G'ildirakni almashtirish ⇨ 9-56ni ko'ring.
  - Ehtiyyot g'ildirakni ko'rikdan o'tkazing va u a v t o m o b i l o s t i g a i s h o n c h l i mahkamlanganligiga ishonch hosil qiling. G'ildirakni harakatlanirib va burab ko'rishga urinib ko'ring. Agar ehtiyyot g'ildirak harakatlanayotgan bo'lsa, zarurat chorasi bo'yicha uni mahkamlagichini tortib qotiring. G'ildirakni almashtirish ⇨ 9-56ni ko'ring.

Ancha tez-tez xizmat ko'rsatishni talab etuvchi ekspluatatsiyaning og'ir sharoitlari*

- Jamoat transporti, harbiy maqsadlarga yoki tijoratda qo'llaniluvchi avtomobillar, jumladan:
  - Tez yordam, politsiya va avariya-qutqaruv xizmatlari avtomobillari.
  - Fuqarolik mo'ljallanishidagi avtomobillar, masalan, kichik tonnali yuk avtomobillari, vnedorojniki va harbiy maqsadlar uchun qo'llaniluvchi yengil avtomobillar.
  - Texnik yordam ko'rsatish avtomobillari, masalan, bir avtomobil shatachkilari va evakuatorlari yoki tirkamalarni yoki boshqa yuklarni shataklash uchun doimo qo'llaniluvchi har qanday boshqa avtomobillar.
  - Tijorat maqsadlarida jadal qo'llaniluvchi avtomobillar, masalan, kuryerlik xizmati avtomobillari, xususiy qo'riqlash xizmatlari avtomobillari yoki tunu-kun ishlaydigan har qanday boshqa avtomobillar.
  - Havoda qum va changni yuqorida darajada saqlovchi zonalarda, masalan, neft quvurlari va shunga o'xshash joylarda doimo ekspluatatsiya qilinuvchi har qanday boshqa avtomobillar.
  - 6 km.gacha masofalarga qisqa safar qilish uchun muntazam qo'llaniluvchi avtomobillar. Moyni va filtrni almashtirish zaruratin motor moyining xizmat muddati indikatori ko'rsatadi. Ekspluatatsiyaning og'ir sharoitlarida indikator 7500 km masofa bosilishidan

ertaroq yoqilishi mumkin. Indikator moydag'i changga ta'sir ko'satmaydi, shuning uchun agar avtomobil yuqori changlanganlikda ekspluatatsiya qilinayotgan bo'lsa, moy va filtrning almashtirilishi har bir 7500 km.dan ertaroq almashtirilishi talab etilishi mumkin.

* Izoh: Yuqorida sanab o'tilgan ekstremal sharoitlarda ekspluatatsiya qilishda o't oldirish svechalarining ancha tez-tez almashtirilishi talab etilishi mumkin. Sizning avtorizatsiyalangan GM dileringiz aniq sizning avtomobilingiz uchun texnik xizmat ko'rsatishning ancha mos keluvchi oraliqlarini aniqlashda yordam beradi.

Majburiy texnik xizmat ko'rsatishning qo'shimcha tartib-tamoyillari - Kengaytirilgan texnik xizmat ko'rsatish

Har bir 70 000 km

- AUO'Qning moyini va filtrini almashtiring.

Har bir 70 000 km

- Doimiy to'liq yuritmali avtomobillarda: tarqatish qutisining moyini almashtiring. Yuqori bosim ostidagi suv oqimini tarqatish qutisiga va/yoki oldingi/orqa ko'priknинг tashqi salniklariga yo'naltirmang. Yuqori bosim ostidagi suv zichlagichlar orqali kirib borishi va moyni ifloslantrishi mumkin. Ifloslangan moy tarqatish qutisining va/yoki yetakchi ko'priklarning xizmat muddatini qisqartiradi va almashtirilishi kerak.

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH REGLAMENTI

Avtomobilga davriy texnik xizmat ko'rsatish va tegishli hujjalarni yuritish uchun javobgarlik egasiga yuklanadi. Siz avtomobilga ishlab chiqaruvchining reglamentiga muvofiq texnik xizmat ko'rsatish o'z vaqtida o'tkazilganligining hujjatlari tasdig'iiga ega bo'lisingiz kerak.

Xizmat ko'rsatish davriyligi avtomobilning o'tilgan yo'li yoki xizmat qilish muddati bilan, qaysi biri tezroq kelishiga qarab, belgilanadi	O'tilgan yo'li, km (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
	Xizmat qilish muddati, oylar	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84
O't oldirish svezhalari (4)		I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I
Dvigatel va uzatmalar qutisi: ishchi suyuqliklarning sizib chiqishi mavjudligini va sathini tekshirish.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Osma agregatlar yuritma tasmasi: tekshirishva agar kerak bo'lsa tarangligini sozlash.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Osma agregatlar yuritma tasmasi: almashtirish.															Har 240 000 km
Shlangni tekshiring va agar kerak bo'lsa, uni almashtiring.		I		I		I		I		I		I		I	
Ichki yonuv dvigateli havo filtri: filtr elementini almashtiring. (5)	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I
Yoqilg'i filtri (tashqi) benzinli dvigatel: almashtirish. (agar mavjud bo'lsa) (1) (2)	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
Dvigatel podveskasi: shikastlanish va siqilishni tekshiring.			I			I			I			I			
Ishlangan gazlarni chiqarish podveskasi: shikastlanish va siqilishni tekshiring.	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Yoqilg'i shlangi: tekshirish.	I			I			I			I			I		

Belgilanishlar:

I - nazorat qilish va zarur bo'lganda sozlash, tozalash, tortib mustahkamlash, moylash, foydalanish suyuqliklarini to'ldirib quyish va ishdan chiqqan detallarni almashtirish;

Almashtirish va ta'mirlash qo'shimcha xizmatlar hisoblanadi va ushbu ishlarning haqi avtomobilning egasi tomonidan to'lanadi;

R - almashtirish;

(1) Agar avtomobil og'ir sharoitlarda foydalanilsa tez-tez texnik xizmat ko'rsatish ko'proq talab etiladi: Servis kitobchasi 14-betidagi yoki Foydalanish qo'llanmasida Og'ir foydalanish sharoitlari bo'limiga qarang;

(2) Foydalanish qo'llanmasining «FOYDALANISH MATERIALLARI» bo'limiga qarang;

(4) Tavsiya etilmagan sifatga mos kelmaydigan yonilg'iidan foydalanganda, har bir texnik xizmat ko'rsatishda tekshirish, va odatdagи TXK ga nisbatan ikki baravar tezroq, almashtirish talab etilishi mumkin. Ushbu ishlar TXK o'tkazilganda qo'shimcha ish deb hisoblanadi. Yonilg'iiga qo'yildig'an talablar Foydalanish Qo'llanmasida bayon etilgan;

(5) Agar avtomobil tuproq yo'llarida foydalanilsa, uni har bir 7 500 km yoki 6 oy foydalanishdan keyin tekshirish kerak. Zarur bo'lganda ta'mirlash, tozalash yoki almashtirishni o'tkazing.

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH REGLAMENTI (davomi)

Avtomobilga davriy texnik xizmat ko'rsatish va tegishli hujjalarni yuritish uchun javobgarlik egasiga yukланади. Siz avtomobilga ishlab chiqaruvchining reglamentiga muvofiq texnik xizmat ko'rsatish o'z vaqtida o'tkazilganligining hujjatlari tasdig'iiga ega bo'lisingiz kerak.

Xizmat ko'rsatish davriyiligi avtomobilning o'tilgan yo'lli yoki xizmat qilish muddati bilan, qaysi biri tezroq kelishiga qarab, belgilanadi	O'tilgan yo'l, km (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
	Xizmat qilish muddati, oylar	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84
Motor moyini almashtirish	(1) (2) (9)	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
Motor moyi filtrini almashtirish	(1)	Har motor moyi almashtanganda. Og'ir (ekstremal) sharoitlarda foydalanganda har 5 000 km.													
Ko'mir adsorberni tozalash shlangi: to'lib qolishini tekshiring.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Ko'mir adsorberi: almashtirish.		Og'ir sharoitlarda doimiy foydalanishda (notekis, changli yo'llar). Har 10 000 km.													
Sovutish tizimidagi suyuqlik sathini va sizishlarning mavjudligini tekshirish.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Sovutish suyuqligini alamshtiring va sizishini tekshirish.	(2) (3)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Shlanglar, shutser, radiator vasovutish suvi nasosi: sathini va oqishini tekshirish.		I		I	I		I		I		I		I		I
Konditsioner tizimining ishlashini tekshirish.	(*)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Salonning havo filtri (konditsioner): almashtirish	(7)	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I
Konditsioner havo yo'lli matoli himoyasi: to'lib qolishini tekshirish.			I		I		I		I		I		I		I
Tarqatuvchi qutini germetiklikka tekshirish.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Agar to'liq yuritma (4x4) doimiy ishlatsila, uzatmalar qutisi moyini almashtirish.	(2)	Har 3 yil yoki 70 000 km yo'l o'tganda													

Belgilanishlar:

I - nazorat qilish va zarur bo'lгanda sozlash, tozalash, tortib mustahkamlash, moyplash, foydalanish suyuqliklarini to'ldirib quyish va ishdan chiqqan detallarni almashtirish;

Almashtirish va ta'mirlash qo'shimcha xizmatlar hisoblanadi va ushbu ishlarning haqi avtomobilning egasi tomonidan to'lanadi;

R - almashtirish;

(1) Agar avtomobil og'ir sharoitlarda foydalanilsa **tez-tez texnik xizmat ko'rsatish ko'proq talab etiladi: Servis kitobchasi 14-betidagi yoki Foydalanish qo'llanmasida Og'ir foydalanish sharoitlari bo'limga qarang;**

(2) Foydalanish qo'llanmasining «FOYDALANISH MATERİALLARI» bo'limga qarang;

(3) 150 000 km yoki 5 yil dan keyin almashtirish;

(7) Tuproq yo'llarida foydalaniladigan avtomobilлar uchun tez-tez texnik xizmat ko'rsatish talab etiladi;

(9) Agar dvigatel moyining qoldiq umrining ko'rsatkichi mayjud bo'sa, uning haqiqiy ko'rsatkichlarga foydalanish sharoitlariga qarab riosa qilish kerak. Dvigatel moyini o'zgartirish intervallari qisqartirilishi mumkin;

(*) Qabul qilgich-quritigich har besh yilda almashtiriladi.

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH REGLAMENTI (davomi)

Avtomobilga davriy texnik xizmat ko'rsatish va tegishli hujjalarni yuritish uchun javobgarlik egasiga yuklanadi. Siz avtomobilga ishlab chiqaruvchining reglamentiga muvofiq texnik xizmat ko'rsatish o'z vaqtida o'tkazilganligining hujjatlari tasdig'iga ega bo'lisingiz kerak.

Xizmat ko'rsatish davriyligi avtomobilning o'tilgan yo'lli yoki xizmat qilish muddati bilan, qaysi biri tezroq kelishiga qarab, belgilanadi	O'tilgan yo'l, km (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
Xizmat qilish muddati, oylar	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	
Uzatmalar qutisi (barcha modifikatsiyalar): moy sathini tekshiring va agar kerak bo'lsa, to'dirning.	(2)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Avtomatik uzatmalar qutisining transmission moyi	(2)														Quyidagi izohga (8) qarang.
Old va orqa most: moy darajasini tekshirish.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Old va orqa most: moyni almashtirish.	(1) (2)														Har 120 000 km.
Tormoz kolodkalari va diskлari: shikastlanishini tekshirish.	(5)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Nakladka: shikastlanishini tekshirish.	(5)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Tormoz yo'llari (quvurlar va shlanglar): germetikligini tekshiring		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Tormoz suyuqligi: sathini tekshirib ko'ring, agar u minimal darajadan past bo'lsa - sizishni bartaraf qiling va tormoz suyuqligini almashtiring.	(1) (2) (4)	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I
To'xtab turish tormoz tizimi: tekshirish va sozlash.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Sharnin va troslarni moylash.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Sharli oporalor va podveska dastagi: zazorlar va zararni baholash.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I

Begilanishlar:

I - nazorat qilish va zarur bo'lganda sozlash, tozalash, tortib mustahkamlash, moylash, foydalanish suyuqliklarini to'ldirib quyish va ishdan chiqqan detallarni almashtirish;

Almashtirish va ta'mirlash qo'shimcha xizmatlar hisoblanadi va ushbu ishlarning haqi avtomobilning egasi tomonidan to'lanadi;

R - almashtirish;

(1) Agar avtomobil og'ir sharoitlarda foydalanilsa tez-tez texnik xizmat ko'rsatish ko'proq talab etiladi: Servis kitobchasi 14-betidagi yoki Foydalanish qo'llanmasida Og'ir foydalaniш sharoitlari bo'limiga qarang;

(2) Foydalanish qo'llanmasining «FOYDALANISH MATERİALLARI» bo'limiga qarang;

(4) Agar avtomobil og'ir sharoitlarda foydalanilsa, har bir 15 000 km dan keyin yoki bir yildan s'ong foydalanish materiallarini almashtirish kerak bo'ladi: - tepalqli yoki tog'lji joylarda yurish yoki

- tirkama bilan tez-tez yurish;

(5) Og'ir sharoitlarda foydalanilganda, tez-tez texnik xizmat ko'rsatish talab etiladi: qisqa masofalarga yurish, uzoq vaqt davomida dvigatelni salt ishlash rejimida yurgizish, tez-tez yo'lda tirbandlikda tiqilib qolish sharoitida past tezlikda yurish, tuproqli yo'llarda yurish.

(8) Avtomatik uzatmalar qutisida moyni almashtirish quyidagi sharoitlarda foydalanishda:

- me yordagi sharoitlarda har bir 140 000 km dan keyin;

- og'ir sharoitlarda har bir 70 000 km dan keyin talab etiladi;

TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH REGLAMENTI (davomi)

Avtomobilga davriy texnik xizmat ko'rsatish va tegishli hujjalarni yuritish uchun javobgarlik egasiga yuklanadi. Siz avtomobilga ishlab chiqaruvchining reglamentiga muvofiq texnik xizmat ko'rsatish o'z vaqtida o'tkazilganligining hujjatlari tasdig'iiga ega bo'lisingiz kerak.

Xizmat ko'rsatish davriyligi avtomobilning o'tilgan yo'li yoki xizmat qilish muddati bilan, qaysi biri tezroq kelishiga qarab, belgilanadi	O'tilgan yo'l, km (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
	Xizmat qilish muddati, oylar	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84
Old va orqa amortizatorlar: uning qismlari va moy sizishiga tekshiring.															
Shinalar: havo bosimi, eskirish va zararni tekshirish, zarurat tug'ilganda o'rinxlarini almashtirish. G'ildirak boltining mahkamlash momentini tekshirish. (6) Agar me'yordan chetlashish kuzatilsa, g'ildirakning o'natma burchagini tekshiring.															
Kuzov va osti: bo'yq qoplamlarining butunligini va korroziya belgilarini tekshirish.															
O'rindiq kamarlar: kamarlar, qulflar va mahkamlagichlar, ularning bo'g'lnlarning ishlashi va mahkamlash momentini tekshirish.															
Old eshik oynasi zichlagichi: GM markali silikon moyni aerozol purkagichidan oyna silijidigan manjet zichlagichining ichki va pastki qismlariga surting. Silikon moyni shisha zichlagichning vertikal old va orqa tomoniga surtish kerak.															
Elektr qurilma: nosozlik kodlarini diagnostika vositasi bilan tekshiring.															
Yorug'lik qurilmalari va ovozli signal: tekshiring.															
Old oyna tozalash va yuvish vositalari: cho'tkalarni holatini tekshirish va kerak bo'lsa yuvish.															
Faralar blokini sozlash: yorug'lik nurlarining yo'nalishini tekshirish.															
Yoqilg'i baki sapuni: zarurat tug'ilganda tekshirish.															

Belgilanishlar:

I - nazorat qilish va zarur bo'lganda sozlash, tozalash, tortib mustahkamlash, moylash, foydalanish suyuqliklarini to'ldirib quyish va ishdan chiqqan detallarni almashtirish;

Almashtirish va ta'mirlash qo'shimcha xizmatlar hisoblanadi va ushbu ishlarning haqi avtomobilning egasi tomonidan to'lanadi;

R - almashtirish;

(6) Shinalar holatini dvigatelni ishga tushirishdan avval, shinalardagi havo bosimini esa - yonilg'i bakiga har bir yonilg'i quyishda yoki, hech bo'lmasa, oyda bir marta (manometrdan foydalaniib) tekshirish kerak.

QO'SHIMCHA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH VA PARVARISHLASH

Avtomobil - bu xarid bo'lib, unga to'g'ri xizmat ko'rsatish kelajakdag'i qimmatbaho ta'mirlashlardan saqlanishga yordam beradi.

Avtomobilning ekspluatatsion xarakteristikalarini qo'llab turish uchun qo'shimcha tartib-tamoyillarini o'tkazish talab etilishi mumkin.

Biz ushbu ishlarni o'tkazilishini o'z dilerengizga ishonib topshiringizni tavsya qilamiz - dilerlik kompaniyasining malakali texniklari hamidan ko'ra sizning avtomobilingizni ko'proq tushunadi. Sizning dilerengiz, shuningdek, avtomobilingizga qachon parvarishlash talab etilishini tavsya qilish uchun ko'p nuqtali ko'rikdan o'tkazish asosida sinchkov baholashni o'tkazishi mumkin. Quyida taqdim etilgan pozitsiyalar ro'yxatining vazifasi, texnik xizmat ko'rsatishning qanday turlari va sharoitlar servis ishlarni o'tkazish zaruratiga ko'rsatishi mumkinligini tushuntirishdan iboratdir.

Akkumulator batareyasi

12 V akkumulator dvigatelni ishga tushirish va qo'shimcha elektr asbob-uskunalarning ishlashi uchun oziqlanishi ta'minlaydi.

- Ishlashda va dvigateli ishga tushirishda nosozliklarga yo'l qo'ymaslik uchun, akkumulatorning to'liq ishchi quvvatini qo'llab turing.

- Dilerlik kompaniyasining malakali texniklari akkumulator holatini tekshirish uchun diagnostika asbob-uskunalarini qo'llaydi va

ulanishlarda va simlarda korroziya izlari mavjud emasligini kuzatib boradi.

Kamarlar

- Kamarlarni ular tomonidan meyo'rda bo'limgan shovqinlar mavjudligida (g'ichirlash, hushtak) yoki agar ularning ustida darzlar, qatlamlashish alomatlari va boshqa shikastlanishlar ko'rinish turganida almashtirish zarur.
- Kamarlarni holatini tekshirish, ularning tarangligini sozlash va zarurat tug'ilganida ularni almashtirishni avtorizatsiyalangan servis markazida amalga oshirish kerak.

Tormoz tizimi

Tormozlar avtomobilni to'xtatadi. va xavfsiz haydashning asosiy omili hisoblanadi.

- Tormozlarning yedirilish alomatlariga tormozlarning g'ichirlashi, g'ijirlashi yoki chiyillashi kabi shovqinlar, hamda tormozlanishning qiyinlashishi kiradi.
- Dilerning malakali texniklari ixtiyorida tormozlarning holatini tekshirish va sizning avtomobilingiz uchun maxsus yaratilgan tavsya etiluvchi sifatdagi detallar uchun instrumentlar va asbob-uskunalar mavjuddir

Suyuqliklar

Suyuqliklarning zaruriy sathini qo'llab turish va tavsya etilgan suyuqliklarning qo'llanilishi avtomobil tizimlarini va komponentlarini himoyasini ta'minlaydi. GM kompaniyasi tomonidan tavsya etiluvchi suyuqliklar haqidagi ma'lumotlarni Tavsya etilgan suyuqliklar va moylash materiallari $\Rightarrow$ 10-12 bo'limga ko'ring.

- Motor moyi va old oyna yuvgichining suyuqligi sathini yonilg'ini har bir quylishida tekshirish kerak.

- Uskunalar majmuasida indikator lampalari sath pasayganiga va suyuqliki qo'shimcha quyish kerakligiga ko'rsatgan holda yonishi mumkin.

Shlanglar

Shlanglar orqali suyuqliklar o'tkaziladi. Shlanglarni muntazam tekshirish va darzlar va sizib chiqishlar mavjud emasligini kuzatish zarur. Ko'p nuqtali ko'rik yordamida sizning dilerengiz shlanglarning holatini tekshirishi va ularni qachon almashtirish kerakligini tavsya etishi mumkin.

Lampalar

Faralar, orqa chiroqlar va stop-signallar, siz va sizni yo'lda ko'rish mumkinligi uchun har doim soz holatda bo'lishi muhimdir.

- Faraga xizmat ko'rsatishning zarurati belgilari bo'lib, yorug'lik yorqinligi, fazoni yoritish layoqatsizligi, darzlarni yoki shikastlanishlarni

mavjudligi hisoblanadi. Stop-signallarni ular tormozlanish vaqtida yoqilayotganligiga ishonchga ega bo'lish uchun ularni muntazam tekshirish kerak.

- Ko'p nuqtali ko'rlik yordamida sizning dilerengiz lampalarning holatini tekshirishi va har qanday nosozliklarni aniqlashi mumkin.

Amortizatorlar va ustunlar

Amortizatorlar va ustunlar avtomobilning ravon yurishini ta'minlashda ishtirok etadi.

- Yedirilish alomatlariga rul chambaragining titrashi, tormozlanish vaqtida turishlar/chayqalishlar, tormozlanish oraliq'ining ortishi yoki shinalar protektorining notejis yedirilishi tegishli bo'lishi mumkin.
- Ko'p nuqtali ko'rlik jarayonida dilerengiz malakali texniklari amortizatorlarda va ustunlarda zichlanishlar o'tkazib yuboruvchi sizib chiqish izlari shikastlanishlarni mavjud emasligini vizual tekshirishi va agar servis ishlari talab etilayotgan bo'lsa, tavsya berishlari mumkin.

Shinalar

Shinalardagi to'g'ri bosim, g'ildiraklarni o'mnini almashtirilishini va ularning balansirovkasini bajarish ustidan kuzatish zarur. Shinalarni to'g'ri parvarishlash pul mablag'larni va yonilg'ini tejashta imkon beradi va shinalarning ishdan chiqishi xavfini, tejamkorligini pasaytirishi mumkin va shinalarning shikastlanish xavfini kamaytiradi.

- Shinalarni almashtirish zarurati alomatlari bo'lib yedirilishining uch yoki undan ortiq ko'rinvuchan indikatorlarining, kord yoki matolarning paydo bo'lishi, ular rezina, protektordagi yoriqlar yoki kesilishlar orqali yoki biqinlarda ko'rinish turadi, hamda shishishlar yoki shinalarning darz ketishi hisoblanadi.

- Dilerengiz malakali texniklari shinalarni tekshirishlari va tegishli sifatdagi shinalarni tavsiya etishlari mumkin. Sizning dilerengiz, shuningdek, har qanday tezlikda avtomobilning ravon yurishini ta'minlovchi g'ildiraklarning/shinalarning balansirovkasini ham bajarishi mumkin. Sizning dilerengiz o'z ixtiyorida mashhur markadagi shinalarga ega va ularga xizmat ko'rsatadi.

Avtomobilni parvarishlash

O'z dilerengiz tomonidan taklif etiluvchi avtomobilni parvarishlash bo'yicha mahsulotlar yordamida sizning avtomobil har doim yangidek ko'rinishga ega bo'ladi. Avtomobil interyeri va kuzovini tozalash va himoyalash usullari haqidagi ma'lumotlarni Avtomobil salonini parvarishlash ⇨ 9-77 va Avtomobilning tashqi ko'rinishini parvarishlash ⇨ 9-72 bo'limlarda ko'ring.

G'ildiraklarni o'natalish burchaklari

G'ildiraklarning o'natalish burchaklari hal qiluvchi omil hisoblanadi, unga shinalarning maqbul yedirilishi va ularning ishchi xarakteristikalari bog'liq bo'ladi.

- G'ildiraklarni o'natalish burchaklarini sozlash zaruratiga ko'rsatuvchi alomatlar bo'lib avtomobilni yon tomonga tortib ketilishi, avtomobilning noturg'un o'zini tutishi yoki shinalarning notejis yedirilishi hisoblanadi.
- Sizning dilerengizni ixtiyorida g'ildiraklarni to'g'ri sozlash uchun zaruriy asbob-uskunalar mavjuddir.

Old oyna

Toza va shaffof old oyna xavfsizlikni, tegishli tashqi ko'rinishni va eng yaxshi ko'rish maydonini ta'minlaydi.

- Shikastlanish alomatlari bo'lib ternalishlar, darzlar va singan joylar hisoblanadi.
- Dilerengiz malakali texniklari old oynaning holatini tekshirishi, almashtirishni tavsiya qilishi va bu zarurat bo'lsa ularning almashtirilishini bajarishi mumkin.

Oyna tozalagichlarning cho'tkalari

Oyna tozalagichning cho'tkalarni yaxshi ko'rish maydonini ta'minlash uchun ularni tozalash va yaxshi holatda saqlash zarurdir.

- Yedirilish alomatlari bo'lib old oynada tozalanmag'an chiziqlarning va o'tkazmalarining paydo bo'lishi, eskirgan yoki darzlanish ketgan rezina hisoblanadi.
- Dilerengiz malakali texniklari cho'tkalarning holatini tekshirishi va zarurat tug'ilganida ularni almashtirishi mumkin.

TAVSIYA ETILUVCHI SUYUQLIKLAR, MOYLASH MATERIALLARI VA EHTIYOT QISMLAR**Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari**

Texnik xizmat ko'rsatish haqidagi bo'limgan ushbu qismi benzinli dvigatellarga taalluqlidir.

Quyida ko'rsatilgan ishchi suyuqliklar va moylarni nomlanishi, artikuli yoki texnik xarakteristikalari bo'yicha, jumladan bu yerda sanab o'tilmagan ishchi suyuqliklar va moylarni o'z dilerengizdan xarid qilishingiz mumkin.

Qo'llanilishi	Ishchi suyuqlik / moylash materiali
Avtomatik uzatmalar qutisi	DEXRON ULV avtomatik uzatmalar qutisi uchun suyuqligi.
Shassi uchun moy	LB yoki GC-LB tofasidagi NLGI № 2 talabiga muvofiq keluvchi moy.
Dvigatelni sovituvchi suyuqligi	Toza ichimlik suvi va DEX-COOL yangi sovituvchi suyuqlikning 50/50 aralashmasi qo'llansin. Sovutish tizimi Δ 9-10ni ko'ring.
Motor moyi	Dexos1 spesifikatsiyasiga muvofiqlikka sertifikatlangan SAE zaruriy qayishqoqlikdagi motor moyi. ACDelco dexos1 to'liq sintetik moy tavsiya etiladi. Motor moyi Δ 9-5ni ko'ring.
Oldingi/orqa ko'prik	O'z dilerengizga murojaat qiling.
Gidravlik tormoz tizimi	DOT 4 - Gidravlik tormoz suyuqligi.
Quflarning silindrlari, kapot oshiq-moshiqlari, salon eshiklari oshiq-moshiqlarini o'qlari, elektr yuritmali zinapoya, orqa ko'tarma eshik oshiq-moshiqlari, yonilg'i quyish bo'yinchasining eshigi oshiq-moshiqlari.	Superlube ko'p maqsadli moy. O'z dilerengizga murojaat qiling.
Tormoz tizimining gidroyuritmasi	O'z dilerengizga murojaat qiling.

Qo'llanilishi	Suyuqlik/moylash materiali
Kuzov zichlagichlari	Zichlagichlar, moylash materiallari. O'z dileringizga murojaat qiling.
Oynalarni yuvish uchun suyuqlik	Muzlash harorati bo'yicha mahalliy talablarga javob beruvchi avtomobil oyna yuvuvchi suyuqligi.

Texnik xizmat ko'rsatish uchun ehtiyoj qismlar

Quyida ko'rsatilgan almashtiriluvchi qismlarni, nomlanishlarni, raqamni yoki xarakteristikalarini dilerdan olish mumkin.

Komponent	GM katalogidagi raqami	ACDelco katalogidagi raqami
Dvigatelning havo filtri		
Yuqori hajmdagi havo filtri bilan	84121219	A3244C
Iyuqori hajmdagi havo filtrsiz	84121217	A3246C
Motor moyi filtri	12707246	Pf63
Salon havosi filtri	13540923	CF206C
Svechalar	12622441	41-114

Detal	GM katalogidagi raqami	ACDelco katalogidagi raqami
Oyna tozalagichlarning cho'tkalari		
Haydovchi tomoni - 55 sm	84278338	-
Oldingi yo'llovchi tomoni - 55 sm	84278338	-
Orqa oynaning tozalagichi cho'tkasi - 30 sm	84215609	-

11

TEXNIK MA'LUMOTLAR

-
- AVTOMOBILNING
IDENTIFIKATSIIYA MA'LUMOTLARI 11-2
  - AVTOMOBIL MA'LUMOTLARI 11-3

AVTOMOBILNING IDENTIFIKATSİYA MA'LUMOTLARI

Avtomobilning identifikatsiya raqami (VIN)

Avtomobilning rasmiy identifikatori hisoblanuvchi VIN-kod haydovchi tomonida kuzovning oldingi ustuni yonida old oyna ostida uskunalar panelida ko'satilgan. Uni old oyna orqali tashqaridan ko'rish mumkin. Avtomobilning identifikatsiya raqami (VIN-kod), shuningdek, sertifikatsiya ma'lumotlari bilan jadvalchada, transport vositasining pasportida va transport vositasini ro'yxatdan o'tkazish to'g'risidagi guvohnomada ko'satilgan.

Dvigatelning identifikatsiya ma'lumotlari
VINdagi sakkizinch raqam - bu dvigatel kodи. Ushbu kod yordamida avtomobil dvigateli, texnik xarakteristikalari va ehtiyoj qismlari identifikatsiya qilinadi.
Dvigatel kodlarining tavsifini Yonilg'i quyish hajmlari bo'limdagi "Dvigatel xarakteristikalari" da ko'ring. ⇨ 11-3.

Ehtiyoj qismlarning markirovkasi

Kuzovning markaziy uestuniga joylashtirilgan sertifikatsiya to'g'risidagi ma'lumoti yopishtirma yorliqqa yirik shtrix-kod tushirilgan bo'lishi mumkin, uni skanirlab, quyidagi ma'lumotlarni olish mumkin:

- Avtomobilning identifikatsiya raqami (VIN)
- Modelning belgilanishi
- Lak-bo'yoq qoplamasi haqidagi ma'lumotlar
- Zavod opsiyalari

Agar yopishtirma yorliqda shtrix-kod mavjud bo'lmasa, xuddi shu ma'lumotni qo'lqop qutisining ichidagi yopishtirma yorliqda topish mumkin.

AVTOMOBIL MA'LUMOTLARI

Yonilg'i quyish hajmlari

Quyidagi taxminiy hajmlar metrik va britancha o'Ichov birliklari keltirilgan. Tavsiya etiluvchi suyuqliklar va moylash materiallari $\diamond$ 10-12ni ko'ring. Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lsa, Duramax dizel dvigatel bo'yicha qo'shimcha qo'llanmani ko'ring.

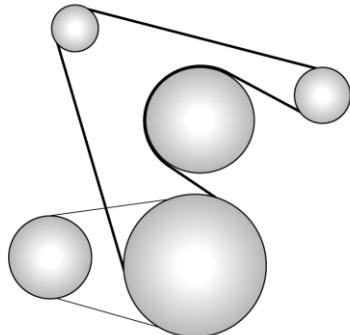
Mo'ljallanishi	Hajmlari	
	Metrik birliklar	Britaniya birliklari
Konditsioner uchun xladagent	Konditsioner uchun zarur bo'lgan xladagent turi va miqdori kapot ostidagi muvofiq jadvalchada ko'rsatilgan. Ancha batapsil ma'lumotlarni olish uchun dilerga murojaat qiling.	
Sovutish tizimi - dvigatel*	14,8 l	15,6 kvart
Motor moyi filtr bilan	7,6 l	8,0 kvart
Yonilg'i baki	90,8 l	24,0 gall
Tarqatish qutisi uchun moy	1,5 l	1,6 kvart
Orqa ko'priq reduktori uchun transmission moy	1,5 l	1,6 kvart
G'ildirak gaykasini qotirish momenti	190 N*m	140 funt-futov
Yonilg'i quyish hajmlarining taxminiy ma'lumotlari keltirilgan. Qo'shishda ushbu qo'llanmaga binoan sathga rioxaga qilish zarur. To'ldirishdan keyin sathni tekshirish kerak.		
*Dvigatelni sovitish tizimining yonilg'i quyish idishibutun tizim va uning komponentlari hajmini hisobga olish bilan ko'rsatilgan.		

Dvigatel tasniflari

Dvigatel	VIN kodи	O't oldirish svechalarini elektrodlari tirkishi
5,3 l V8 (L84)	D	0,95–1,10 mm (0,037–0,043 dyum)
O't oldirish svechalarining tirkishi ishlab chiqaruvchi tomonidan o'rnatiladi. O't oldirish svechalarini tirkishini sozlanishini bajarish tavsiya etilmaydi, chunki bu ularning shikastlanishini olib kelishi mumkin.		

**Dvigatelning yuritma kamarini
joylashishi**

Agar avtomobil dizel dvigatel bilan jihozlangan bo'lса, Duramax dizel dvigatel bo'yicha qо'shimcha qо'llanmani ko'ring.

Dvigatel hajmi 5,3 l

12

MIJOZ HAQIDA MA'LUMOT

-
- MIJOZ HAQIDA MA'LUMOT 12-2
  - AVTOMOBIL MA'LUMOTLARI
YOZUVI VA MAXFIYLIK 12-2
  - FAVQULODDA ALOQA TIZIMI 12-4

MIJOZ HAQIDA MA'LUMOT**Muvofiqlik deklaratsiyasi****Barcha radar asbob-uskunalar**

Bluetooth-qulqchinlar

Д-ИВРД-7429**AVTOMOBIL MA'LUMOTLARI
YOZUVLARI VA MAXFIYLIK**

Ushbu avtomobilda elektron bloklar o'rnatalgan, ular uning ishini alohida parametrlarini va harakatlanish va ekspluatatsiya rejimlari haqidagi ma'lumotlarni yozib boradi. Masalan, elektron bloklarning birlari parametrlarini kuzatib boradi va dvigatel va uzatmalar qutisi ishini boshqaradi, boshqa bloklar xavfsizlik yostiqlarining ishlash sharoitlarini nazorat qiladi va to'qnashuv holatida ularning ochilishiga buyruqlarni beradi. Avtomobilni boshqaruvini yengillashtiruvchi va alohida modifikatsiyalarga o'rnatiluvchi antibloklash tormoz tizimi ishini ham nazoratchi boshqaradi. Ushbu elektron bloklarning xotirasida avtoservis mutaxassislariga avtomobilga xizmat ko'rsatishni o'tkazishga yordam beruvchi yoki GM kompaniyasiga xavfsizlikni oshirish yoki funksionalni kengaytirish uchun avtomobil konstruksiyasini takomillashtirish ustida ishslashga yordam beruvchi ma'lumotlarni yozib borilishi mumkin. Ba'zi boshqaruv bloklari, shuningdek, avtomobilni ekspluatatsiya qilish rejimlari haqidagi ma'lumotlarni, masalan, yonilg'i sarflanishi yoki harakatlanishni o'ttacha tezligi haqidagi ma'lumotlarni yozib borishi mumkin. Ularda shaxsiy sozlamalar ham saqlanishi mumkin, masalan, sozlangan radiostansiyalarning chastotalari, o'rindiqlar holati va harorat (iqlim-nazorat tomonidan ta'minlab beriluvchi).

Kiberxavfsizlik

GM kompaniyasi avtomobilni qo'llash xarakteri, jumladan ekspluatatsiya rejimlari va xavfsizlik tizimlarining ishlashi haqidagi ma'lumotlarni to'plashi mumkin. Ushbu ma'lumotlar yangi mahsulotlarni va xizmatlarni ishlab chiqishga, ularning ishlashini baholash va takomillashtirish, hamda diagnostikani o'tkazishga imkon beradi. Avtomobilni elektron tizimlarini va mijozlarning shaxsiy ma'lumotlarni ruxsat etilmagan kirishdan yoki manipulyatsiyalardan himoyalash GM kompaniyasi uchun yuqori muhimlikka egadir. GM ruxsat etilmagan elektron kirishdan avtomobilni va uning servislarning ekotizimini himoyalashga, tarmoqlarda ziyon keltruvchi faoliyklarni aniqlashga va kiberxavfsizlikka tahdid soluvchi shubhali holatlarga o'z vaqtida, muvofiqlashtirilgan va samarali harakat qilishga qaratilgan muvofiq xavfsizlik standartlariga, amaliyotlarga, tavsiyalarga va reglamentlarga amal qiladi. Axborot xavfsizligini buzilishi sizning shaxsiy xavfsizligingizga va sizni shaxsiy ma'lumotlaringizga zarar yetkazish tahdidi ostiga qo'yishi mumkin. Xavfsizlik xavf-xatarlarini pasaytirish uchun avtomobilning elektron tizimlarini avtorizatsiyalangan qurilmalarga yoki noma'lum, ishonch qozonmagan tarmoqlarga (Bluetooth, Wi-Fi va boshqa o'xshash texnologiyalar yordamida) ularish kerak bo'lmaydi. Agar sizda o'z ma'lumotlaringizga yoki avtomobil ekspluatatsiyasiga nisbatan xavfsizlik tahdidi

ostiga qo'yuvchi biron bir buzilishlar sodir bo'lganligi haqida gumonlar yuzaga kelgan bo'lsa, avtomobildan foydalanishni to'xtating va o'z dilerlingizga murojaat qiling.

Hodisalar haqidagi ma'lumotlarni ro'yxatchilarini

Ushbu avtomobil hodisalar haqidagi ma'lumotlarni ro'yxatchisi (EDR) bilan jihozlangan. Bunday qurilmaning asosiy vazifasi - avariya holatlarda, masalan, xavfsizlik yostiqlarini ishlashida yoki to'siq bilan to'qnashuvda, yuzaga kelgan holatlarda avtomobil tizimini ishini tahlil qilishga yordam beradigan ma'lumotlarni yozib boradi. Ro'yxatchi odatda 30 sekunddan oshmaydigan qisqa vaqt oralig'i davomida avtomobil harakatlanishi tezligi va xavfsizlik tizimlari ishi haqida ma'lumotlarni yozib boradi. Ushbu avtomobilda o'rnatilgan hodisalar haqida ma'lumotlar ro'yxatchisi quyidagi ma'lumotlarni yozish uchun mo'ljallangan:

- Sizning avtomobilningizni turli tizimlarining ishlashi haqidagi ma'lumotlar;
- Haydovchi va yo'lovchining xavfsizlik kamarlarini taqilganligi;
- Akselerator va/yoki tormoz tepkilari qanchalik bosilganligini (agar bo'lgan bo'lsa); va
- Avtomobil qanday tezlikda harakatlanganligi.

Ushbu ma'lumotlar yo'l-transport hodisalari sodir bo'lishi va avtomobilda bo'lgan yo'lovchilarning jarohatlanish holatlarini ancha samaraliroq tahlil qilishga imkon beradi.

Izoh

Ro'yxatchi faqat favqulodda holatlarda ma'lumotlarni yozib boradi. Shtatdagi holatlarda ma'lumotlar yozuvni amalga oshirilmaydi. Shaxsiy ma'lumotlar (masalan, avtomobil egasining familiyasi, ismi, jinsi, yoshi va avariya joyi) qayd etilmaydi. Shunga qaramasdan, ba'zi tashkilotlar, masalan, huquq-tartibot organlari, YTH bayonnomasida ko'rsatiluvchi avtomobil egasining shaxsiy ma'lumotlari bilan birgalikda ro'yxatchining ma'lumotlarini qo'llashi mumkin.

Ro'yxatchi tomonidan yozib boriluvchi ma'lumotlarni o'qish uchun maxsus asbob-uskunalar talab etiladi, bunda, shuningdek, avtomobilga yoki bort ro'yxatchisiga bevosita kirish zarur bo'ladi. Avtoishlab chiqaruvchisidan tashqari bort ro'yxatchisidan ma'lumotlar boshqa tashkilotlar, masalan, maxsus asbob-uskunalarga ega bo'lgan va avtomobilga va ro'yxatchiga kirish huquqiga ega bo'lgan huquq-tartibot organlari, o'qishlari mumkin.

GM kompaniyasi faqat avtoegasi yoki ijarchining, agar avtomobil ijara berilgan bo'lsa, roziligi bilan ma'lumotlarni o'qidi va huquq-tartibot organlari yoki shunga o'xshash davlat xizmatlarining rasmiy so'rovlariga javoban, hamda dastlabki tergov jarayonida sud tergovidha GM manfaatlarini himoyalash maqsadida va qonun bilan ruxsat etilgan chegaralarda o'qilgan ma'lumotlarni taqdim etadi. GM tomonidan to'planuvchi yoki olinuvchi ma'lumotlar, shuningdek, GM tomonidan qo'llanilishi yoki tadqiqot maqsadlarida uchinchi tomonlarga, agar bunday ma'lumotlardagi ehtiyoj tasdiqlangan va bunda ma'lumotlar xarakteri ularni muayyan avtomobil bilan yoki uning egasi bilan bog'lashga imkon bermaganida, taqdim etilishi mumkin.

FAVQULODDA ALOQA TIZIMI

Favqulodda aloqa tizimi haqida qisqacha ma'lumot

ERA-GLONASS (Rossiya, Qozog'iston, Belorussiya, Armaniston, Qirg'izston)

"ERA-GLONASS" bu avariylarda va boshqa favqulodda holatlarda tezkor harakat qilish xizmatlarini avtomatik yoki mustaqil xabardor qiluvchi tunu-kun ishlovchi tizim. YTH holatida harakat qilish xizmatlariga yordam berish va ma'lumotlarni yuborish tizimning dispetcherlik markazlari tomonidan ta'minlanadi.

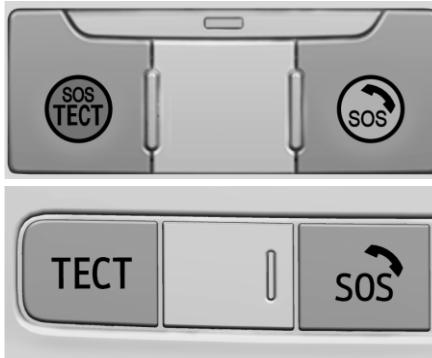
"ERA-GLONASS" tizimi bilan jihozlangan avtomobillar avariya holatida yaqinda joylashgan dispetcherlik markaziga avtomatik qo'ng'iroqni amalga oshirishi mumkin.

Agar o'rnatilgan datchiklar avariya sodir bo'lganligini aniqlashganida, dispetcherlik markaziga qo'ng'iroq avtomatik amalga oshiriladi. Markaz dispetcheri yordamni chaqirish zarurati haqida qaror qabul qiladi. Xizmat faqat uning qo'llanilishi qonunchilik talablari asosida majburiy hisoblanuvchi shunday mintaqalarda erishimli bo'ladi. U yoki bu mamlakatda uning erishimliliqi tizim operatorlarining mintaqaviy markazlari va muvofiq infratuzilmaning mavjudligiga ham bog'liqdir.

Tizim ishlashi uchun avtomobilda faoliyat yurituvchi elektr tizimi, mobil aloqa va GLONASS yo'loshi bilan ularish mavjudligi zarur bo'ladi.

Tizimning zaxira batareyasining xizmat muddati kamida uch yilni tashkil qiladi.

Boshqaruv tugmalari

Sinov rejimida avtomatik va qo'l rejimida favqulodda chaqiruv imkonsizdir.

Favqulodda xizmatning dispetcherlik markazi bilan bog'lanish uchun ushbu klavishani bosing, ovozli yo'l-yo'rqnini kuting va SOS klavishasini yana bir marta bosing.

Sinov rejimida avtomatik va qo'l rejimida favqulodda chaqiruv imkonsizdir.

Chaqiruvni bekor qilish uchun bosing. Ushbu klavisha, shuningdek, xizmat ko'rsatish o'tkazilishida ham qo'llaniladi.

Sinov rejimida avtomatik va qo'l rejimida favqulodda chaqiruv imkonsizdir. Qayta aloqa ovozli xabarlar va indikator lampalarini orqali ta'minlanadi.

Indikator holati

Yashil: Tizim ishlashga tayyor yoki dispetcher qo'ng'iroqini kutmoqda. Dispetcher taxminan ikki soat davomida ularish o'rnatilganidan keyin haydovchi bilan bog'lanishi mumkin. Tizim o't oldirish yoqiligidagi qanday bo'lsa, u o'chirilgan holatda ham xuddi shunday qo'llanilishi mumkin.

Miltillovchi yashil: Ovozli aloqa o'rnatilgan.

Qizil: Tizim yoqilish jarayonida bo'ladi. Indikator o't oldirish yoqilishi paytidan 15 sekundgacha qizil rangda qoladi, bundan so'ng yashil rangda yonishni boshlaydi.

Juda sovuq ob-havoda bu ko'proq vaqtini band qilishi mumkin.

Agar indikator qizil rangda qolayotgan va rangini yashildan qizilga o'zgartirayotgan bo'lsa, dilerga murojaat qilish lozim.

Miltillovchi qizil: Chaqiruvning imkoniy yo'q.

Miltillovchi qizil/yashil: Tizim sinov rejimiga joylashtirilgan. Hech qanday tugmalarni bosmang. Indikator miltillashni to'xtatishini kuting.

O'chirilgan: Tizim o'chirilgan.

Agar o't oldirish yoqilganidan keyin indikator yonmayotgan bo'lsa, dilerga murojaat qiling.